LADY CHATTERLEY'İN SEVGİLİSİ

D. H. Lawrence

CAN YAYINLARI

Türkçesi
AKŞİT GÖKTÜRK

D. H. Lawrence

Lady
Chatterley'in Sevgilisi

Çeviren: **Akşit Göktürk**

Birinci basım: Can Yayınları (1981)
İkinci basım: Can Yayınları (1982)

Özgün adı, Leydi Chatterley’s Lover olan bu kitap.
Akşit Göktürk tarafından, İngilizce aslından
eksiksiz olarak Türkçeye çevrilmiştir.

I

Çağımız ister istemez içler acısı bir çağ olduğundan, onu acıklı görmekten kaçınıyoruz. Büyük yıkım gelip geçti, kalıntılar ortasındayız şimdi, küçücük yeni evler kurmaya, küçücük umutlar beslemeye başlıyoruz. Oldukça güç bir iş bu: geleceğe uzanan düz bir yol yok, ama engellerin çevresinde dönüp duruyoruz ya da üzerlerinden atlıyoruz. Yaşamamız gerek; yer gök yıkılmış olsa bile.

Constance Chatterley'in durumu da buydu aşağı yukarı. Savaş, evini başına yıkmıştı. İnsanın yaşayıp öğrenmek zorunda olduğunu anlamıştı böylece.

1917'de Clifford Chatterley bir ay izinle yurda döndüğünde evlenmişlerdi. Balaylarının bitiminde kocası, altı ay sonra hemen hemen parçalanmış bir durumda İngiltere'ye getirilmek üzere, Flanders'a dönmüştü. O sıralar karısı Constance yirmi üç, kendisi de yirmi dokuz yaşındaydı.

Clifford, olağanüstü bir yaşama tutkusu gösterdi. Ölmedi, gövdesinin darmadağın üyeleri yeniden birleşti. İki yıl doktorların elinde kaldı. Sonunda iyileştiğini; gövdesinin yarısı, yarı belinden aşağısı, ölünceye değin inmeli kalmak üzere, gene yaşayabileceğini söylediler. Bu 1920'deydi. Karı koca, Clifford'un evine, aile yurtluğu olan Wragby Hall'e döndüler. Babası ölmüştü, baronluğu alan Clifford, Sir. Clifford olmuştu şimdi, Constance de, Leydi Chatterley. Chatterleylerin oldukça ıssız kalmış yurtluğunda, az buçuk bir gelirle ev geçindirmeye, birlikte yaşamaya başladılar. Clifford'un bir kız kardeşi vardı, ama o da gitmişti. Bunun dışında hiçbir yakın akrabası yoktu. Ağabeysi savaşta ölmüştü. Ölünceye değin kötürüm kalmaya yazgılı Clifford, artık hiçbir zaman çocuğu olmayacağını bile bile, ailesinin adını elinden geldiğince sürdürmek üzere, gelip dumanlı orta İngiltere'ye yerleşti.

Gene de pek yıkılmış değildi. Tekerlekli sandalyesiyle kendi kendini istediği yere taşıyabiliyor, küçük bir motoru bulunan hasta–arabasını yavaş yavaş sürerek bahçenin dört bir yanında, gerçekte sahip olmakla övündüğü, bununla birlikte sözünü ederken pek önemsemezmiş gibi göründüğü güzel,

üzgün havalı park içinde dolaşabiliyordu.

Bunca acı çekmiş olmakla, acı çekme yeteneği bir yerden sonra tükenmişti artık. Gene de garip, canlı, şen kalmıştı, sapasağlam görünen kırmızı yüzüyle, büyüleyici, parlak, soluk mavi gözleriyle cıvıl cıvıldı nerdeyse. Omuzları geniş, güçlü, elleri ise çok güçlüydü. Gösterişli giyinirdi, Bond Street'den alınma göz alıcı boyunbağları takardı. Bütün bunlarla birlikte, yüzünde sakat bir adamın sakıngan bakışı, hafif boşluğu sezdirdi.

Ölümün öyle yakınından dönmüştü ki, şimdi kendisinde kalan eksik yaşam bile son derece değerliydi gözünde. Kaygulu gözlerinin parıltısında, geçirdiği büyük yıkımdan sonra yaşayabilmenin övüncü apaçık görülmekteydi, ama öylesine incinmişti ki, içindeki bir şey yok olmuş, birtakım duyguları susmuştu. Bomboş bir duygusuzluk çukuru açılmıştı içinde.

Karısı Constance ise, yumuşak kara saçlı, gürbüz yapılı, ağır, az rastlanır bir enerjiyle dolup taşan, al yanaklı, köylü görünüşlü bir kızdı. İri şaşkın gözleri, yumuşak tatlı bir sesi vardı; görünüşte, doğup büyüdüğü köyden daha şimdi gelmiş gibiydi. Oysa durum bambaşkaydı. Babası, bir zamanların ünlü Güzel Sanatlar Akademisi Üyesi koca Sör Malcolm Reid'di. Annesi de geçmiş güzel günlerin pre–Raphaelite günlerinin seçkin Fabian'larından biriydi. Sanatçılarla bilgili sosyalistler arasında Constance ile kız kardeşi Hilda estetik yönden gelenek dışı denebilecek bir yolda yetişmişlerdi. Sanat havası alsınlar diye Paris'e, Roma'ya, Floransa'ya, öte yandan da Lahey'e, Berlin'e, konuşmacıların her uygar dili kullandığı, hiç kimsenin hiçbir şeyi şaşkınlıkla karşılamadığı, büyük Sosyalist kurultaylarına götürülmüşlerdi.

Böylece iki kız da küçük yaştan beri hem sanatla hem de politik düşüncelerle içli dışlı olarak yetiştiler. Çevrelerinde buldukları doğal ortamdı bu. Bir yandan kozmopolit bir yandan da taşralıydılar, katıksız sosyal ülkülerle el ele ilerleyen kozmopolit taşracı sanat gibi.

On beş yaşlarında, başka şeyler yanı sıra müzik de öğrenmek için Dresden'e gönderilmişlerdi. Çok güzel bir zaman geçirmişlerdi orada. Öğrenciler arasında özgürce yaşamışlar, erkeklerle felsefe, toplumbilim, sanat konularında tartışmışlardı. Bu konularda erkeklerden geri kalır yanları yoktu; belki onlardan üstündüler bile, çünkü kadındılar. Koltuklarında gitar

taşıyan gürbüz delikanlılarla ormanlarda dolaşmışlardı. Wandervogel türküleri söylemişlerdi, özgürdüler. Kuşlar gibi özgür! Özgür! Büyük bir sözdü bu. Kırlarda, orman sabahlarında, ateşli, güzel sesli delikanlılarla birlikte, gönüllerince davranmakta –en önemlisi de– içlerinden gelen her şeyi konuşmakta özgür. En önemli şey konuşmaydı onlar içini; tutkulu bir söz alışverişi. Sevişmek ise küçük bir değişiklikti ancak.

On sekiz yaşına vardıklarında, hem Hilda hem de Constance cinsel sevgiyi tatmışlardı. Öylesine tutkuyla konuştukları, birlikte türküler söyledikleri, ağaçlar altında özgürce kamp kurdukları delikanlılar aşk birleşmesini de istemişlerdi tabii. Kızlar ilkin kuşkuluydular, ama öyle çok konuşuldu ki bu konu, büyük önem kazandı birdenbire... Erkekler ise öylesine alçakgönüllü, öyle susamışlardı ki. Bir kız neden kraliçeler gibi davranamayacak, armağanını kendiliğinden bağışlayamayacaktı?

Böylece her biri armağanını, en büyük incelikle, içtenlikle tartıştığı delikanlıya bağışladı. Düşünceler, tartışmalardı gerçekte önemli olan; sevişmek, birleşmek, bir bakıma ilkelliğe dönüş, düşülen bir karşıtlıktı biraz da. Birleşmeden sonra delikanlıya duydukları sevgi azalıyor, nefrete dönüşüyordu biraz, sanki gizli benlikleri, iç özgürlükleri çiğnenmiş oluyordu. Çünkü bir kızın bütün yüceliği, yaşamasının bütün anlamı, sonsuz, yetkin, katkısız, soylu bir Özgürlüğü gerçekleştirebilmesindedir. Nedir taşıdığı anlam bir kızın yaşamının? Eski aşağılık ilişkilerden, boyun eğişlerden silkinmek değil mi?

Duyguculuğa boğulabilmekle birlikte, bu cinsel birleşme sorunu da en eski, en aşağılık ilişkilerden, boyun eğişlerden biriydi. Bunu yücelten ozanlar çoğunlukla erkekti. Kadınlar her zaman için, daha iyi, daha yüce bir şeyin varlığını sezmişlerdi. Şimdi iki kız her zamankinden daha bir kesinlikle anlamışlardı bunu. Bir kadının güzel, katkısız özgürlüğü, herhangi bir cinsel birleşmeden kat kat daha üstün bir şeydi. Ne yazık ki bu konuda erkekler kadınlardan çok geriydiler. Köpekler gibi, cinsel birleşmede direniyordu onlar.

Kadın da buna boyun eğmek zorundaydı. Tutkuları bakımından, bir çocuk gibiydi erkek. Kadın, istediğini vermezse, bir çocuk gibi huysuzlaşıyor, başını alıp giderek çok tatlı bir ilişkiyi bozuveriyordu. Ama bir kadın erkeğe, özgür iç benliğini çiğnetmeden de boyun eğebilir. Aşktan söz eden

ozanlarla konuşmacılar bu noktaya yeterince önem vermemişlerdir. Erkeğe boyun eğen bir kadın, kendisini gerçekten vermek isterse, tersine, bu cinsel bağı erkek üzerinde egemenlik kurmakta kullanır. Cinsel birleşme sırasında kendini tutarak, kendisi coşkunluğa varmadan erkeğinden tutkularının sona ermesini beklemekle kolayca yapar bunu; sonra birleşmeyi uzatarak kendi haz titremesine, coşkusuna varır, erkek ise bir araçtan öteye geçmez bu sırada.

Savaşın patlak vermesiyle apar topar eve çağrıldıklarında, iki kız da cinsel sevgi yaşantısını tatmış durumdaydı. Sözle yakınlık kurmadığı, baş başa KONUŞMAYI içten dilemediği bir erkeğe ikisi de hiçbir zaman sevgi duymamıştı. Kafası gerçekten çalışan bir erkekle her saat, dönüp dönüp her gün, her ay tutkuyla konuşmanın o şaşırtıcı, derin, inanılmaz ürpertisi... denemezden önce hiçbir zaman düşünememişlerdi bunu! Cennete özgü: “Konuşabileceğin erkeklerin olacak!” sözü hiçbir zaman söylenmemişti. Daha onlar anlamını bile kavrayamadan, yerine gelivermişti verilen söz.

Bu canlı, iç-aydınlatıcı tartışmaların uyandırdığı içten yakınlık sonucunda, cinsel birleşme kaçınılmaz bir şey olunca, boyun eğmek yerinde bir şeydi. Bir bölümün sona erişini belirliyordu bu sanki. Kendine özgü bir coşkusu da vardı bu işin: Gövdenin ta içerilerinde, garip türden bir titreşim, son bir kendini benimsetme ürpertisi; son söz gibi, heyecanlı, bir paragrafın sonunda, konunun, akışındaki bir kesintiyi belirlemek üzere konmuş yıldızlar gibi tıpkı.

1913’te Hilda yirmi, Connie on sekiz yaşındayken, yaz tatili için eve döndüklerinde, babaları ikisinin de cinsel yaşantıdan geçmiş olduğunu açıkça anlamıştı.

Birisinin dediği gibi, “Aşk oradan geçmişti”. Ama, kendisi de bir serüven adamıydı, işi oluruna bıraktı. Son birkaç ayını bir sinir hastası olarak geçiren annelerinin ise tek dileği, kızlarının ‘özgür’ olması, ‘gönüllerince yaşaması’ydı. Kendisi hiçbir zaman bütünüyle kendi gönlünce yaşayamamıştı: bu hak esirgenmişti ondan. Nedenini Tanrı bilir, hem parası hem de seçilmiş belli bir yolu olan bir kadındı çünkü. Kocasını suçlandırıyordu. Ama gerçekte, kafasıyla ruhunu, pençesinden bir türlü kurtaramadığı geçmiş bir güçten geliyordu bu. Hıncın, sinirli, kabına sığmaz karısını dilediğini yapmakta özgür bırakan, öte yandan kendisi de

bildiği yoldan yürüyen Sör Malcolm'ın bunda hiçbir suçu yoktu.

Böylece hiç kimse ses çıkarmadı kızlara, gene Dresden'e, müziğe, üniversiteye, delikanlılara döndüler. Her biri, kendi erkeğini seviyordu, erkekleri de onları kafaca yakınlığın bütün tutkusuyla seviyordu. Erkekler, düşündükleri, dile getirdikleri, yazdıkları bütün güzel şeyleri kızlar için düşünüyorlar, dile getiriyorlar, yazıyorlardı. Connie'nin sevdiği delikanlı müziğe düşkündü, Hilda'nınki ise tekniğe ilgi duyuyordu. Ama, ancak genç kızlar için yaşıyorlardı. Kafalarında, düşüncelerinde hep genç kadınları. Bir yerde, birileri onları çekiştirmekteydi belki, ama bunu sezmiyorlardı bile.

Aşkın, gövdesel yaşantının onlardan da geçtiği açıkça belliydi. Cinsel sevginin hem erkek hem de kadın gövdesinde ne ince, ne tartışma götürmez bir değişikliğe yol açtığı garip bir gerçektir: kadın daha bir dirileşir, yuvarlak çizgileri daha bir incelik kazanır, sivri genç çıkıntıları yumuşar, yüzüne ya kuşkulu ya da utkulu bir anlatım yerleşir: erkek ise çok daha yatışır, daha çok içine kapanır, omuzlarıyla kalçaları daha gösterişsiz, daha çekimser bir biçime bürünür.

Birleşmenin gövdeleri içinde yarattığı cinsel ürperti karşısında iki kız kardeş, o garip erkek gücüne az kalsın yenileceklerdi. Neyse ki çabuk toparlandılar, cinsel ürpertiyi bir duyum sayarak özgür kalabildiler. Erkekler ise genç kadınlara, kendilerine bağışlanan cinsel yaşantıya bir karşılık olarak ruhlarını verdiler. Sonra da iki lira kaybedip de yirmi beş kuruş bulmuş bir adam durumuna düştüler. Connie'nin delikanlısı somurtuyordu, Hilda'nınki de alaycıydı biraz. Ama erkekler böyledir işte! İyilik bilmez, hiçbir zaman doymaz, yetinmezler. Onları istemezsiniz, istemediniz diye nefret ederler sizden; istersiniz, bir neden bulur gene nefret ederler. Tek neden bile yoktur ortada belki, gelgelelim erkekler yetinmez birer çocukturlar, elde ettikleri şey ne olursa olsun, kadın varını yoğunu ortaya koysun isterse, gene bildiklerini okurlar.

Bu sırada savaş patladı, Hilda ile Connie hemen eve döndüler. Annelerinin ölümü üzerine mayısta da gelmişlerdi o yıl. 1914 yılının Noel'inden önce ikisinin de Alman sevgilileri ölmüştü: çok ağladılar, deli gibi sevdiler ölen delikanlıları, ama. için için unuttular. Onlar yoktu artık.

İki kız kardeş de babalarının, –gerçekte annelerinin– Kensigton'daki evinde kalarak 'özgürlüğü' savunan, flanel pantolonlar, yakası açık flanel

gömlekler giyen, görgülü türden bir duygusal kargaşalık içinde yaşayan, fısıltılı mırıltılı seslerle konuşan, davranışları aşırı duygulu Cambridge’li bir gençler topluluğuna katıldılar. Bununla birlikte Hilda, bu topluluğun yaşlıca üyelerinden, kendisinden on yaş büyük, oldukça paralı, fakat bir devlet işinde çalışan, aynı zamanda felsefe denemeleri de yazan bir adamla evleniverdi. Kocasıyla Westminster’da küçükçe bir evde yaşamaya başlayarak, hükümet çevresinden, en önemli kişiler olmamakla birlikte bütün ulusun gerçek düşünsel gücü sayılabilecek kimselerden kurulu seçkin bir topluluğa katıldı: konuştuğu şeyi bilen, ya da bilir gibi görünen kişilerin topluluğu.

Connie pek ağır olmayan bir iş bularak bir yandan da Cambridge’in her şeyle tatlı tatlı dalga geçen flanel pantolonlu uzlaşmaz gençleriyle düşüp kalkmaya devam etti. Bu toplulukta ‘arkadaşı’, Bonn'da kömür madeni işletme tekniğiyle ilgili bir öğrenim yaparken savaşın patlaması üzerine hemencecik yurda dönen, yirmi iki yaşlarında Clifford Chatterley adlı bir delikanlıydı. Daha önce iki yılını Cambridge’de geçirmişti. Şimdi göz kamaştırıcı bir alayda teğmendi, üniforması içinde, her şeyle alay etmek daha bir yakışıyordu şimdi ona.

Clifford Chatterley, Connie’ninkinden daha üstün bir tabakadan geliyordu. Connie varlıklı aydın tabakadandı, Clifford ise soylu tabakadan. Çok büyük türden bir soyluluk değildi bu belki, ama soyluluktu ne de olsa. Babası baronet, annesi de bir vikontun kızıydı.

Ama Clifford, Connie’den daha soylu ‘sosyete’si daha yüksek olmakla birlikte, bir bakıma daha taşralı, daha ürkekti. Soylu, toprak sahibi tabakanın, dar sınırlı 'Büyük Dünya’sı içinde rahattı, ama orta tabakayla aşağı tabakanın geniş kitlelerini, yabancıları kapsayan öteki büyük dünyada sıkılıyor, utangaçlıktan kurtulamıyordu. Doğrusunu söylemek gerekirse, orta tabakayla aşağı tabaka insanlarından, kendi tabakasından olmayan yabancılardan biraz korku duyuyordu. Bütün savunma olanaklarına sahip olmakla birlikte, savunmasızlığını, elinin kolunun bağlılığını, inmeye uğramışçasına sezmekteydi. Garip bir şeydi bu, ama günümüzün özelliğiydi.

Dolayısıyla Constance Reid gibi bir kızın sağladığı tatlı güvenlik duygusu, onu büyülemişti. Kendisinin bunca yadırgadığı o yabancı dünyanın

karmaşası içinde Constance çok daha büyük bir rahatlıkla davranıyordu.

Bununla birlikte Clifford da başkaldıran bir adamdı: kendi tabakasına bile başkaldırıyordu. Başkaldırmak sözcüğü aşırı kaçtı belki; pek aşırı. Ancak, geleneklere, gerçek yetkinin her türüne kafa tutan gençlerin yaygın tutumuna kaptırmıştı kendini. Babalar gülünçtü: hele kendi dik başlı babası iyiden iyiye gülünçtü. Hükümetler de gülünçtü: özellikle bizim kapkaççı hükümetimiz. Ordular da gülünçtü, moruk generallerin topu gülünçtü, hele o pancar suratlı Kitchener. Birçok insanın ölümüne yol açmakla birlikte savaş bile gülünçtü.

Gerçekte her şey biraz ya da çok gülünçtü: hiç kuşkusuz, orduda olsun, hükümette olsun, üniversitelerde olsun, yetkiyle ilgili her şey gülünçtü. Yönetmeye yeltendiği an, yönetici sınıf da gülünçtü. Clifford'ın babası Sör Geoffrey, ağaçlarını kökünden kestirmekle, işlettiği maden ocaklarındaki işçileri yerlerinden yurtlarından söküp savaşın içine atmakla; bunca güvenlik içinde, bunca yurtsever olmakla; yurdu için elinde bulunandan daha fazla para harcamakla büsbütün gülünçtü.

Emma, Miss Chatterley, hastabakıcılık yapmak üzere orta İngiltere'den Londra'ya geldiğinde Sör Geoffrey'i de, koyu yurtseverliğini soğukkanlılıkla alaya alarak gülünç duruma soktu. Ağabeysi Herbert, siperlerde kullanılmak üzere devrilen ağaçlar kendi ağaçları olmakla birlikte gülmekten katılıyordu. Clifford ise canı sıkılarak gülümsüyordu. Evet her şey gülünçtü, bir gerçekti bu. Ama insan elinde olmadan bu gülünçlüğün içinde buluverirse kendini... Hiç olmazsa, Connie gibi başka bir tabakanın insanları belli bir konuda ciddiydiler. Bir şeye inanıyorlardı.

Tommy'leri, zorunlu askerlik tehlikesini, çocuklar için şeker, şekerleme sıkıntısını ciddiye alıyorlardı. Tabii bütün bunlarda, yetkililer gülünç derecede suçluydu. Ama Clifford pek aldırmıyordu buna. Onca yetkililer, Tommy ya da şekerleme sorunu olmadan da gülünçtü.

Yetkililer de gülünç durumda olduklarını seziyor, gülünç bir yolda davranıyorlardı, bir süre için her şey bir zırdelinin çay partisini andırdı. İşler iyice sarpa sarıp Lloyd George'un yöneticiler dışındaki insanları kurtarmak üzere iş başına geçişine değin sürdü bu durum. Bu ise gülüncün de ötesindeydi, yerli yersiz gülüp duran gençler artık susmuşlardı.

Herbert 1916’da öldü. Clifford soyluluk sanının kalıtçısı olmuştu. Bu bile altüst etmişti onu. Ama Sör Geoffrey’in oğlu, Wragby’nin çocuğu olmanın önemi, içinde öyle köklüydü ki kaçmayı kendine yediremiyordu. Bunun da, karınca yuvası gibi kaynayan koca dünya gözünde gülünç bir şey olduğunu biliyordu. Şimdi Wragby’ıın kalıtçısı, sorumlusuydu. Korkunç değil miydi bu? Aynı zamanda çok güzel, belki de bütünüyle saçma bir şey değil miydi?

Sör Geoffrey bir saçmalık görmüyordu bunda. Solgun, ince, kendi kabuğuna çekilmiş, ülkesini, kendi durumunu kurtarmayı iyice kafasına koymuş bir adamdı, ister Lloyd George olsundu kurtaracak, ister bir başkası. Her şeyden öylesine kopmuş, gerçek İngiltere’den öylesine uzak, öylesine yeteneksizdi ki, Horatio Bottemley’in bile iyi bir adam olduğunu düşünüyordu. Sör Geoffrey İngiltere’den, Lloyd George’dan yanaydı, tıpkı atalarının İngiltere’den, St. George’dan yana oluşu gibi. Bu ikisi arasında bir ayrım bulunduğunu hiçbir zaman düşünmüyordu. Böylece Sör Geoffrey ağaçlarını devirerek, Lloyd George’la İngiltere’yi, İngiltere’yle Lloyd George’u destekledi.

Clifford’un da evlenmesini, kendisine bir kalıtçı bırakmasını istiyordu. Clifford ise babasını yanlış çağda yaşayan bir adam olarak görüyordu. Ama, her şeyin, gülünçlüğünü, kendi durumunun olağanüstü gülünçlüğünü acı acı duymaktan başka, kendisinin babasından artakalan bir yanı var mıydı ki? Çünkü baronluğu, Wragby’yi ister istemez büyük bir ciddiyetle benimsemişti.

O tatlı coşkunluk savaşla silinip gitmişti... ölmüştü. Birçok ölü vardı, korkunçtu her şey. Bir destek, biraz rahatlık gerekliydi insana. Güven verici bir dünyaya demir atmak gerekliydi. Bir erkeğe bir kadın gerekliydi.

Chatterleyler iki erkek bir kız kardeş, bütün ilişkileriyle birlikte, Wragby’de garip, herkesten uzak bir biçimde yaşayabilmişlerdi. Sahip oldukları soyluluk sanıyla, geniş topraklarla birlikte, ya da bu sandan, bu topraklardan ötürü, bir herkesten ayrı olma duygusu, içinde bulundukları durumun güçlüğü duygusu, savunmasızlık duygusu, aile bağlarını pekiştirmişti. Orta İngiltere’nin, içinde yaşayageldikleri endüstri yaşamından kopmuşlardı. Gülünç bulmakla birlikte, karşısında duygulandıkları babalarının, Sör Geoffrey’in, derin düşünceli, dik başlı, kapanık yaradılışından dolayı kendi sınıflarından da kopmuşlardı.

Üç kardeş her zaman bir arada yaşamaya karar vermişlerdi. Ama şimdi Herbert ölmüştü, Sör Geoffrey de Clifford'un evlenmesi konusunda direniyordu. Bu konuyu ağzına bile almıyordu gerçi; çok az konuşuyordu. Ama bunun böyle olması için gösterdiği sessiz, derin düşünceli direniş, Clifford'un kolay kolay katlanabileceği bir şey değildi.

Ama Emma 'Hayır!' dedi. Clifford'dan on yaş daha büyüktü; Clifford'un evlenmesinin, üç kardeşin birbirlerine vermiş oldukları sözden bir dönüş olacağını düşünüyordu.

Bununla birlikte Clifford, Connie ile evlendi, onunla bir balayı geçirdi. O korkunç 1917 yılında evlenmişlerdi, batan bir gemide birbirlerine dayanarak duran iki kişi gibi yakındılar duyguca. Clifford daha önce hiçbir kadınla yatmamıştı, işin cinsel yönü pek önemli değildi onca. Tek gördüğü, ikisinin birbirlerine bunca yakın oluşlarıydı. Connie, cinsel birleşmenin, bir erkeğin 'doygunluğunun' ötesinde olan bu yakınlıktan dolayı sevinç duyuyordu biraz. Clifford ise erkeklerin çoğundan ayrı olarak, 'doygunluğuna' kulak asmıyordu pek. Hayır, bu yakınlık daha derin, daha kişisel bir şeydi. İşin cinsel yönü bir ayrıntıydı ancak, ya da bir ekti; kendi dolambaçlılığı içinde sürüp giden garip, modası geçmiş organik süreçlerden biriydi, gerçekte hiç de gerekli değildi. Ama Connie, salt görümcesi Emma'ya karşı durumunu pekiştirmek için de olsa bir çocuk istiyordu.

Ne yazık ki 1918 yılı başlarında Clifford yurda paramparça bir durumda döndü, çocuğu da yoktu. Sör Geoffrey tasasından öldü.

2

Connie ile Clifford 1920 yılının güzünde evleri Wragby'ye geldiler. Kardeşinin, verdiği sözden dönmüş olmasına içerleyen Miss Chatterley evden ayrılmış, Londra'da tuttuğu küçük bir katta yaşamaya başlamıştı.

Wragby, on sekizinci yüzyılın ortalarında yapılmaya başlamış, hiçbir özelliği bulunmayan çevresi içinde kocaman, gösterişli bir yurtluk oluncaya değin eklerle büyütülmüş, kahverengi taştan, uzun, basık bir evdi. Yaşlı meşe ağaçlarıyla dolu oldukça güzel bir parkın ortasında, bir tepedeydi, ne yazık ki hemen yakınında Tevershall kömür ocağının buğulu duman bulutlarıyla tütüp duran bacası, tepenin nemli, puslu eteklerinde de parkın hemen hemen kapısından başlayarak, bütünüyle umarsız bir çirkinlik içinde bir mil boyu uzanan kaba, darmadağın Tevershall köyü görünüyordu: evler, insana direngen, bomboş bir gönül darlığı veren, yere kapaklanmış kara taştahta çatılarıyla, keskin köşeleriyle, dizi dizi, tiksinç, küçük, kirli tuğla evler.

Connie, Kensington'a, İskoçya dağlarına ya da Sussex ovalarına alışmıştı: onun bildiği İngiltere buydu. Wragby'nin oldukça iç sıkıcı odalarından, kömür ocağındaki eleklerin takırtısını, makinelerin homurtusunu, küçük vagonların tıkır mıkır gidişini, kömür ocağı lokomotiflerinin çatlak sesli düdüklerini işitiyordu. Tevershall kömür ocakları tütmekteydi, yıllardan beri tütegelmişti, söndürülmeleri yüzbinlere malolurdu. Tütecekti öyleyse. Rüzgâr o yandan estiği zamanlar, bütün ev, yeraltı pisliğinin o kükürtlü yanışından yayılan pis kokuyla dolardı. Çoğunlukla da o yandan eserdi rüzgâr. Ama rüzgârsız günlerde bile havada bir yeraltı kokusu olurdu hep: kükürt, demir, kömür, ya da asit. Noel gülleri üstünde bile, durmadan kurum birikirdi, inanılmaz bir şeydi bu, kıyamet göklerinden inen kara man-ekmeği gibi tıpkı.

Elden ne gelirdi: her şey gibi bu da alnının yazısıydı! Oldukça korkunçtu durum, ama çabalamak boşunaydı. Tekmeyi basıp kurtulamazdı insan. Sürüp gidiyordu işte yaşam, bütün öteki şeyler gibi! Geceleri, basık kara

bulutlu bir gök üzerinde kızıl lekeler yanar, titreşir, beneklenir, şişer, büzülürdü. Acı veren yanıklar gibi tıpkı. Yüksek fırınlardan çıkıyordu bu. Önceleri Connie bir çeşit korkuyla büyülendi; yeraltında yaşıyordu sanki. Sonra yavaş yavaş alıştı. Sabahları da yağmur yağardı.

Clifford sözde Wragby'yi Londra'dan daha çok seviyordu. Burasının kendine özgü boyun eğmez bir istemi vardı, insanları da yürekliydi. Connie hep düşünüyordu: daha başka bir özellikleri var mıydı ki bu insanların: hiç kuşkusuz ne gözleri vardı, ne de kafaları. İnsanlar da doğal çevre gibi bitkin, biçimsiz, bıkkın, arkadaşlıktan uzaktı. Yalnız, o çevrenin yerli ağzıyla yayvan yayvan konuşmalarında, küme küme evlerine giderken kabaralı işçi potinlerinin asfalt yolda çıkardığı takır tukur seste, garip, korkunç biraz da gizemli bir şey vardı.

Genç efendiye hiç kimse hoş geldin dememişti, hiçbir şenlik yapılmamış, tek bir çiçek bile gönderilmemişti. Ancak karanlık ıslak bir yolda, üzgün ağaçlar arasından, parkın, ıslak boz koyunların yayıldığı yamacına, üstünde koyu kahverengi yüzlü evin bulunduğu kumlu tepeciğe doğru bir otomobil yolculuğu; evin işlerine bakan kadınla kocası, yeryüzünde ne yapacağını şaşırmış iki kiracı gibi, kekeleyerek hoş geldin demeye hazır, oradan oraya koşuyorlardı.

Wragby Konağı ve Tevershall köyü arasında hiçbir alışveriş yoktu, ama hiç. Hiçbir şapka çıkarılmıyor, hiç kimse diz kırarak selâm vermiyordu. Madenciler ancak durup bakıyorlardı; esnaftan kimseler bir tanışlık belirtisi olarak Connie'ye şapkalarını çıkarıyorlar, Clifford'u ise canları sıkılarak başlarıyla selâmlıyorlardı; hepsi bununla bitiyordu. Aşılmaz bir uçurum, her iki yanda da sessiz bir içerleyiş. Connie önceleri köyün gösterdiği bu soğukluktan bir hayli sıkıldı. Sonra yavaş yavaş kendini alıştırdı, kendisine güç kazandıran, aradığı bir şey oldu bu. Bu durum Clifford ile kendisinin sevilmeyişinden değil, madencilerinkinden bambaşka bir soydan gelişlerinden doğuyordu. Aşılmaz uçurumun, sözlere sığmaz başkalığın böylesine, Trent ırmağının güneyinde rastlanmaz belki de. Ama Orta İngiltere'de, endüstri bölgesi olan kuzeyde, iki yanı arasında hiçbir alışverişin bulunmadığı bu uçurum aşılmaz. Sen kendi yanına çekersin, ben kendi yanıma! İnsanlığın ortak vuran nabzının garip bir hiçe sayılışı.

Düşüncede köylüler Clifford ile Connie'ye bir yakınlık duymuyor

değildiler. Ama gövdece yakınlığa gelince iş değişiyordu. Her iki yanın tepkisi de –Beni yalnız bırak!– oluyordu.

Köyün papazı altmış yaşlarında, görevine çok düşkün, köylülerin –Beni yalnız bırak!– tutumuyla kişiliği hemen hemen hiçe indirgenmiş bir adamdı. Aşağı yukarı bütün madencilerin karıları Metodistti. Madenciler ise hiçbir şey değildi. Ama papazın giydiği bunca resmî bir elbise bile, onun da ötekiler gibi bir insan olduğu gerçeğini siliyordu. Hayır, o Papaz Ashby'di ancak, otomatik bir çeşit vaaz, dua makinası.

Bu direngen, içgüdüsel –Leydi Chatterley'sen ne olmuş, bizden fazla neyin var!– türünden davranış, ilkin Connie'yi çok şaşırtarak altüst etti. Madencilerin karılarının, kendilerine yaklaştığı zaman takındıkları garip, kuşkulu, yapmacık dostluk; kadınların yaltaklanan seslerinde her zaman sezdiği –Aman aman! Önemli biri oldum ben şimdi, Leydi Chatterley benimle konuşuyor! Ama sanmasın ki benim ondan eksik kalan bir yanım var!– anlamındaki kırıcı ton, katlanılır gibi değildi. Kurtuluş yoktu bundan. Onulmaz, gücendirici bir uzlaşmazlık.

Clifford kendi hallerine bırakıyordu köylüleri, Connie de öğrendi aynı şeyi: yanlarından geçerken dönüp yüzlerine bile bakmıyor, onlar da kendisini yürüyen bir mum bebek gibi görünüyorlardı. Köylülerle bir işi olduğu zaman Clifford, kibirle, öfkeyle davranıyordu; arkadaşça davranılabilecek gibi değildi artık. Gerçekte kendi sınıfından olmayan herkese tepeden bakar, öfke duyardı. Köylülerden uzak duruyor, uzlaşmaya hiç yaklaşmıyordu. Böylece ne seviliyor, ne de nefret ediliyordu: herhangi bir nesne gibiydi ancak, maden ocağı ya da Wragby gibi bir şey.

Ama Clifford şimdi sakat olduğu için gerçekten çok utangaç, çok çekingendi. Kendi hizmetçilerinden başka bir kimseyi görmekten nefret ediyordu. Tekerlekli bir sandalyede ya da hasta arabasında oturmak zorundaydı çünkü. Bununla birlikte giyimine gene eski titizliği gösteriyor, gene pahalı terzilerinden giyiniyor, Bond Street'den alınma boyunbağlarını takıyordu; gene eskisi gibi tepeden tırnağa göz kamaştırıcı, etkileyiciydi. Hiçbir zaman modern kadınsı erkeklere benzememişti: kırmızı yüzü, geniş omuzlarıyla çoban görünüşlüydü biraz. Ama çok kısık, çekimser sesi, hem atılgan hem de korkulu, hem güven dolu hem de kuşkulu olan gözleri, yaradılışını iyice belli ediyordu. Davranışı çoğunlukla incitircesine gururlu,

sonra birden kendini hiçe sayarcasına alçakgönüllü, hemen hemen ürkekti.

Connie ile aralarındaki bağ, modern biçimde, karşıdan karşıya bir bağdı. Sakatlanmasının büyük sarsıntısıyla, rahat, kaygusuz bir insan olamayacak ölçüde incinmişti. Kırgın bir yaratıktı. Bu durumuyla, Connie ona tutkuyla sarılmıştı.

Ama onun insanlarla çok az bağ kurduğunu düşünmekten de kendini alamıyordu. Madenciler bir bakıma kendi adamlarıydı; ama Clifford onları adamdan daha çok birer nesne, yaşamın olmaktan daha çok maden ocağının birer parçası, kendi gibi birer insan olmaktan daha çok, kaba, ham yaratıklar olarak görüyordu. Bir bakıma korkuyordu onlardan, kendisini bu sakat durumda görmelerine katlanamıyordu. Garip, kaba saba yaşamlarını da kirpilerinki ölçüsünde yadırgıyordu.

Uzaktan ilgilenirdi onlarla; ama mikroskopla, teleskopla bakan biri gibi. Yüz yüze gelmezdi hiç. Gelenekten dolayı Wragby ile, aileyi korumak sorumluluğundan dolayı da Emma ile olan bağı dışında hiç kimseyle gerçek bir bağı yoktu. Gerçekte bunlar dışında hiçbir şey duygulandırmıyordu onu. Connie kendisinin de ona gerçekten ulaşamadığını, dokunamadığını sezmekteydi; belki de dokunulacak, ulaşılacak hiçbir şeyi yoktu eninde sonunda; tek istediği, insanlarla bütün bağlarını kesmekti belki.

Bununla birlikte kocası ona bütünüyle bağlıydı, her an yanında olsun istiyordu. Kocamandı, güçlüydü ama elinden hiçbir iş gelmiyordu. Tekerlekli sandalyesiyle kendi kendini istediği yere taşıyabiliyor, küçük bir motoru bulunan hasta-arabasını yavaş yavaş sürerek bahçenin dört bir yanında dolaşabiliyordu, ama tek başına kalınca, yitmiş bir nesne gibiydi. Var olduğuna güvenebilmek için, Connie’nin yanı başında bulunmasını istiyordu.

Gene de tutkusu büyüktü. Öyküler yazmaya başlamıştı; tanıdığı insanlarla ilgili çok kişisel, garip öyküler. Ustaca, biraz kinci, bununla birlikte garipçesine anlamsız öyküler. Gözlemleri olağanüstü, kendine özgüydü. Ama dokunuştan, gerçek ilişkiden yoksundu bunlar. Bütün anlattıkları koca bir boşlukta geçiyordu sanki. Bugünün yaşama alanı çoğunlukla yapay ışıklarla donatılmış bir sahne olduğu için, bu öyküler gerçek yaşamı, başka deyimle çağdaş ruhbilimi garip bir biçimde yansıtmaktaydı.

Clifford bu öyküler konusunda hastalık ölçüsünde duyguluydu. Onları herkesin beğenmesini, eşsiz bulmasını istiyordu, öyküleri en modern dergilerde yayımlanıyor, alışıldığı üzere hem övülüyor, hem de yeriliyordu. Ama Clifford için bir işkenceydi bu yergiler, birer bıçaktı sanki, kendisine saplanan. Sanki bütün varlığı bu öykülerdeydi.

Connie ona elinden geldiğince yardım ediyordu. Önceleri çok heyecanlanmıştı bundan. Kocası onunla her şeyi tekdüze bir sesle, üsteleyerek, her noktanın üstünde durarak konuşuyor, bütün gücüyle karşılık vermesini bekliyordu. Sanki bütün ruhu, gövdesi, cinsel duyguları ayaklanıp kocasının bu öykülerine akmak zorundaydı. Bu, Connie'yi heyecanlandırıyor, iyice sarıyordu.

Cinsel yaşamları pek silikti. Connie'nin ev işlerini yönetmesi gerekiyordu. Ama Sör Geoffrey'e yıllarca hizmet etmiş olan, yemeklerde masanın yanı başında dinelen, kurumuş, yaşlanmış, son derece dürüst dişi yaratık... sofracı kız denemezdi artık ona, kadın bile denemezdi... tam kırk yıldır bu evdeydi. Hizmetçi kızlar bile genç değildi artık. Korkunç bir şeydi bu. Böyle bir yerde ne yapabilirdi insan? Başını alıp gidebilirdi ancak! Hiç kimsenin kullanmadığı bu sonsuz odalar, bütün Orta İngiltere alışkanlıkları, tekdüzeli temizlik, tekdüzeli düzenlilik! Clifford yeni bir aşçı diye diretmeye başladı, Londra'daki evinde kendisine hizmet etmiş, bu işten anlayan bir kadın. Evdeki öbür insanlar için her şey mekanik bir karmaşa içinde yürümekteydi. Her şey tam bir düzen içinde sürüp gidiyordu, titizce bir temizlik, dakikası dakikasına ilerleyen işler; üstelik de titizce bir dürüstlük. Ama Connie için bu, yöntemli bir karmaşaydı. Bütün bunları birleştirecek bir duygu yakınlığı yoktu. Bu ev, kullanılmayan bir sokak gibi gönlünü karartıyordu insanın.

İşleri oluruna bırakmaktan başka ne yapabilirdi ki?.. Böyle yaptı. Ara sıra, ince, soylu tabaka yüzüyle Miss Chatterley geliyor, evde hiçbir şeyin değişmemiş olmasından kıvanç duyuyordu. Kardeşini kendisinden ayırdığı için Connie'yi hiçbir zaman bağışlamayacaktı. Clifford'u bu öyküleri, kitapları yazmaya zorlayan da oydu. Emma'ydı. Chatterley öyküleri, dünyada yeni bir şey, Chatterlerylerin ortaya koyduğu bir şey. Başka bir amaç yoktu. Daha önce gelip geçmiş insan düşüncesiyle, anlatımıyla gözetilen canlı bir bağ yoktu. Dünyada yepyeni bir şey ortaya koymak:

bütünüyle kişisel, Chatterley kitapları.

Connie’nin babası çok kısa bir süre için Wragby’ye konuk geldiğinde, bir ara baş başa kaldıkları zaman kızına: “Clifford’un yazdıklarına gelince, güzel ama bomboş şeyler, hiçbir şey yok içlerinde. Bu iş pek süreceğe benzemiyor!..” demişti. Connie, bütün yaşaması boyunca başarılı olmuş bu iriyarı İskoç şövalyesine baktı, gözleri, kocaman, şimdi gene şaşkın bakan, mavi gözleri anlamsızlaştı. Hiçbir, şey yok içlerinde! Ne demek istiyordu bu hiçbir şeyle? Eleştirmenler Clifford’un yazdıklarını övüyorlardı, ünlü bir ad olmuştu hemen hemen, yazılarından para bile kazanıyordu... öyleyse babası, Clifford’un yazdıklarında hiçbir şey olmadığını söylemekle ne demek istiyordu. Başka ne olabilirdi ki?

Çünkü Connie gençlerin ölçülerini benimsemişti: Şu anda olan şey, her şey demekti. Anlar ise birbirine bağlı olmaksızın artarda geçiyordu.

Wragby’de geçirdiği ikinci kıştı, babası, Connie’ye: “Umarım ki Connie, içinde bulunduğun durumun seni bir yarı-bakire olarak kalmaya zorlamasına göz yummayacaksın.”

“Yarı-bakire mi!” diye belli belirsiz karşılık verdi Connie. “Neden? Neden olmasın?”

“Bundan hoşlanıyorsan o başka tabii,” dedi babası hemen, baş başa kaldıklarında aynı şeyi Clifford’a da söyledi: “Korkarım ki yarı-bakire kalmak Connie’ye yaramayacak.”

“Yarı-bakire mi?” diye sordu Clifford birden.

Bir an düşündü, sonra kıpkırmızı kesildi. Öfkelenmiş alınmıştı.

“Ne bakımdan yaramıyor?” diye sordu dikleşerek.

“Zayıflıyor... kemikleri sayılacak nerdeyse. Ona göre bir durum değil bu. Kuru, çiroz türünden bir kız değildir o, şen bir İskoç alabalığıdır.”

“Bir yere bağlanmazdan önce tabiî.”

Sonradan bu yarı-bakirelik konusu üstüne Connie’ye bir şeyler söylemek istedi. Ama bir türlü yapamadı bunu. Connie ile hem fazla içli dışlı, hem de yeterince içli dışlı değildi! Kafaca birbirlerine sıkı sıkıya bağlıydılar, ama gövdece yoktular birbirleri için, dolayısıyla gövde konusuna dokunmayı

ikisi de göze alamıyordu. Birbirlerine çok içten bağlı, öte yandan da bütünüyle uzaktılar.

Bununla birlikte Connie babasının bir şeyler söylemiş olduğunu, Clifford’un kafasına bir şeyin takıldığını sezmekte gecikmedi. Kendisinin yarı-bakire ya da yarı-kararsız oluşunun Clifford’un umurunda bile olmadığını biliyordu. Durumu iyice kavramadığı, aydınlatılmadığı sürece de böyle gidecekti bu. Gözün görmediği, kafanın kavramadığı şey, var olamaz.

Connie ile Clifford iki yıldır Wragby’deydiler şimdi, Clifford’la işinden başka hiçbir şey düşünmeden yaşamışlardı bu iki yıl. Clifford’un işine yönelen ilgileri hiçbir zaman aksamamıştı. Bir şeyler kurmanın sancısı içinde konuşuyor, tartışıyorlar, bir şeylerin ortaya çıktığını, gerçekten de boşlukta bir şeyin ortaya çıktığını sanıyorlardı.

Ancak tek anlamda yaşıyorlardı: boşlukta. Bunun dışında her anlamda yoktular. Wragby vardı, hizmetçiler vardı... ama birer hayalet gibi; gerçekte yoktular. Connie bahçede, bahçeyi çevreleyen korularda yürüyüşlere çıkıyor, ayağıyla güzün sarı yapraklarını iterek, baharda çuhaçiçekleri toplayarak, çevredeki ıssızlığın, esrarın tadını çıkarıyordu. Ama her şey bir düş gibiydi; ya da gerçeğin bir gölgesiydi. Meşe yaprakları, bir aynadan görülen, uçuşan meşe yapraklarıydı sanki; kendisi de masallarda okunan bir kimseydi; anıların gölgesinden, sözcüklerden başka bir şey olmayan çuhaçiçeklerini topluyordu. Maddeden uzaktı sanki, çevresinde hiçbir şey madde değildi... ne bir değiş, ne de dokunuş! Yalnız Clifford’la birlikte geçen yaşam, masal ağlarının bu bitmez tükenmez dokunuşu, bilincin ufak tefek kırıntıları, Sör Malcolm’un içlerinde hiç bir şey olmadığını, çok sürmeyeceklerini söylediği öyküler. Ne diye bir şey olacaktı içlerinde, ne diye süreceklerdi? Bugün için, bugünün kötülükleri yeter. Bu an için de gerçeğin görüntüsü yeter.

Clifford’un bir hayli arkadaşı, daha doğrusu tanıdığı vardı, onların hepsini Wragby’ye çağırırdı. Her türlü insan gelirdi, eleştirmenler, yazarlar, kitaplarını övecek kimseler. Bu konuklar Wragby’ye çağrılmış olmaktan büyük bir pay çıkarırlardı kendilerine, Clifford'u övdükçe överlerdi. Connie bütün bunları çok iyi anlıyordu. Neden olmasın, diyordu içinden. Bu da aynada yüzen yalancı görüntülerden biriydi. Nesi vardı yadırganacak?

Connie, çoğu erkek olan bu konukları evin hanımı olarak ağırlıyordu. Ara sıra Clifford'un soylu tabakadan konuklarını da ağırlıyordu. Tombul, al yanaklı, köylü görünüşlü bir kız olduğundan, çilleri, mavi gözleri, dalgalı kumral saçı, tatlı sesi, oldukça güçlü dişi kalçalarıyla, biraz eski moda, biraz 'kadınca' sayılıyordu. Oğlan gibi tahta göğüslü, küçük kalçalı, 'kuru, çiroz türünden bir balık' değildi o. Modaya uyamayacak ölçüde dişiydi.

Erkekler, özellikle yaşı geçkin olanlar, Connie'ye gerçekten çok iyi davranırlardı. Ama, göstereceği en küçük bir yakınlık belirtisinin ise Clifford için ne büyük bir işkence olacağını bildiği için, hiçbirini yüreklendiremezdi. Davranışı sessiz, belirsizdi, hiçbiriyle bir ilişkisi olmamıştı, olmasını da istemiyordu, Clifford büyük bir gurur duyuyordu kendinden.

Clifford'un akrabaları Connie'ye çok iyi davranıyorlardı. Bu iyiliğin duydukları korkudan ileri geldiğini, bu insanların biraz olsun korkutulmadıkça, hiç kimseyi saymayacaklarını biliyordu. Gene de hiçbir alışverişi yoktu onlarla. Gönüllerinin istediğince iyi ya da kötü davranmalarına göz yumuyor, kendisine karşı silahlanmak zorunda olmadıklarını görsünler istiyordu. Onlarla arasında gerçek bir bağ yoktu.

Zaman geçip gidiyordu. Ne olursa olsun, hiçbir şey olmuyordu, çünkü öylesine dışındaydı her şeyin. Clifford'la birlikte, düşüncelerde, onun kitaplarında yaşıyorlardı. Konukları ağırlıyordu... evde insan eksik olmazdı. Zaman bir saat gibi ilerliyordu, yedi buçuk yerine sekiz buçuk.

3

Bununla birlikte Connie gitgide artan bir tedirginlik seziyordu kendinde. Her şeyin dışında kalışı onda deliliğe benzer bir tedirginlik doğuruyordu. Hiç kımıldamak istemediği bir anda kolları bacakları seğiriyor, uzanıp dinlenmek istediği zaman sırtı kasılarak doğruluveriyordu. Bu tedirginlik gövdesinin içerlerinde, dölyatağında, bir yerlerinde ürpertilerle kaynıyor, sonunda kurtulmak için kendini suya atıp yüzerek uzaklara gitmesi gerekmiş gibi bir duyguya kapılıyordu; çılgınca bir tedirginlik. Durup dururken yürek çarpıntıları geçiriyordu. Günden güne de zayıflıyordu.

Ne idüğü belirsiz bir tedirginlik. Ara sıra, yerinden fırladığı gibi, Clifford'u bırakıp, bahçeyi bir uçtan bir uca koşarak geçer, eğreltiler üzerine yüzükoyun uzanırdı. Evden uzaklaşması... evden herkesten uzaklaşması gerekiyordu. Koru onun tek sığınağı, kutsal korunağıydı.

Ama gerçekte koru da bir sığmak, bir korunak değildi, çünkü onunla da hiçbir ilişkisi yoktu. Herkesten uzak kalabildiği bir yerdi ancak. Korunun ruhuna dokunamıyor, değemiyordu hiçbir zaman... böyle saçma bir şey varsa tabiî.

Günden güne çökmekte olduğunu belli belirsiz sezinlemekteydi. Bütün bağlarının koptuğunu belli belirsiz sezinliyordu: madde dünyasıyla, canlı dünyayla ilişkisini yitirmişti. Yalnız Clifford vardı, bir de onun kitapları! Boşluk, boşluk. Belli belirsiz seziyordu. Ama kafasını bir taşa vurmak gibi bir şeydi bu.

Babası bir kez daha uyardı: "Neden bir sevgili edinmiyorsun Connie? Dünyada en iyi gelecek şey budur sana."

O kış birkaç günlüğüne Michaelis geldi. Amerika'da oyunlarıyla çok büyük kazanç sağlamış genç bir İrlandalı yazardı bu. Bir ara Londra'nın yüksek tabakasınca büyük bir coşkunlukla karşılanmıştı, yüksek tabakayı canlandıran oyunlar yazmıştı çünkü. Sonra yüksek tabaka, Dublin sokaklarının bu şapşal faresi elinde gülünç duruma düşürüldüğünü zamanla anlamış, işler tersine dönmüştü, Michaelis adı, aşağının aşağısı, bayağının

bayağısı sayılmaya başlanmıştı. Üstelik, İngilizlere karşı olduğu da ortaya çıkmıştı ki, bunu ortaya atan sınıfın gözünde, bundan daha aşağılık bir suç olamazdı. Defteri dürülmüş, bir kıyıya itilmişti.

Bununla birlikte Michaelis'in Mayfair'de bir katı vardı şimdi, istenen parayı tıkır tıkır sayan aşağı tabakadan bir müşteriyi terslemeye en iyi terziler bile yanaşmadığı için, Bond Street'te soylu bir bay kılığında dolaşıyordu.

Clifford, otuz yaşındaki bu genç adamı, yazarlığının uğursuz bir döneminde çağırmış oluyordu. Ama gene de çekinmedi. Kulağı Michaelis'te olan okurların sayısı birkaç milyonu bulurdu belki de; kesinlikle bir kıyıya itilmiş olduğu için de, tam yüksek tabakanın kendisine dirsek çevirdiği bu civcivli anda Wragby'ye çağrılmaktan genç adamın büyük bir kıvanç duyacağını düşündü. Michaelis bu çağrıdan dolayı duyduğu borçluluğu, Clifford'u Amerika'da tanıtmakla ödeyecekti. Ün! Bir insan ne olursa olsun, gerektiği gibi tanıtılırsa, çok büyük bir ün kazanabilir, özellikle 'ötede', Amerika'da. Clifford geleceği düşünen bir adamdı; reklâm konusunda da olağanüstü bir içgüdüsü vardı. Sonunda Michaelis, güldürülerinden birinde bir güzel tanıttı onu, Clifford herkesçe tanınan bir kahraman oldu. Kendisiyle alay edildiğini anlayıp da tepki gösterinceye değin. Connie, Clifford'un bir türlü kurtulamadığı bu tanınma isteğine, bu kör isteğe biraz şaşıyordu. Tanınmak; kendisinin tanımadığı, önünde korkudan titrediği, kocaman, belli bir biçimden uzak bir dünyaca tanınmak; bir yazar olarak, birinci sınıf bir modern yazar olarak tanınmak. Connie, sanatçıların kendi kendilerini övdüklerini, iyi yönlerini göstermek için büyük çaba gösterdiklerini, başarıya ulaşmış, cana yakın, toksözlü koca Sör Malcolm'dan biliyordu. Ama babası, resim satan bütün öbür Krallık Akademisi üyeleri gibi, hazır bulduğu yollara başvururdu. Clifford ise türlü türlü yeni reklam yolları buluyordu. Pek alçalmaksızın, Wragby'de çevresine her türden insan topluyordu. Ama kendisine tez elden bir ün anıtı kurmak için, eline geçen her molozu kullanmaya bakıyordu.

Michaelis çok güzel bir araba içinde, şoförü, uşağı ile birlikte tam zamanında geldi. Tepeden tırnağa şık giyinmişti. Tepeden tırnağa Bond Street'den! Ama onu ilk görüşte Clifford'un kontluk damarında bir gıcıklanma oldu. Yüksek tabakadan biri gibi giyinmiş olmakla birlikte,

giyiminin adamı değildi... hiç de yüksek tabakadan değildi. Bu yeterdi, Clifford notunu vermişti onun. Ama şaşılacak büyüklükteki başarısına saygı duyduğu için gene de incelikle davrandı. Başarının, alışılmış deyimle kancık-tanrıçası, yarı alçakgönüllü yarı kabadayı Michaelis'in bacakları arasında homurdanarak, dişlerini göstererek bir koruyucu gibi dolaşıyor, Clifford'u korkulara salıyordu: çünkü o da kendini bu kancık-tanrıçaya, Başarı'ya satmak istiyordu; ah bir gönlünü edebilseydi. Londra'nın en seçkin çevrelerinin terzilerinden, şapkacılarından, berberlerinden, kunduracılarından donanmış olmakla birlikte, Michaelis'in İngiliz olmadığı apaçık ortadaydı; soluk yassı yüzüyle, davranışıyla, üzgünlüğüyle bir İngiliz'den ayrılıyordu. Bir öfkesi, üzüntüsü vardı. Böyle şeyleri kabaca açığa vurmayı, alayla karşılayacak olan soylu bir İngiliz için onun yabancı olduğunu kestirmek kolay bir işti. Michaelis çok tekme yemiş bir adamdı, onun için şimdi bile kuyruğunu hafifçe bacakları arasına kısmış bir görünüşü vardı. Oyunlarıyla sahnede, sahne önünde sağladığı başarıya, keskin bir içgüdüyle, daha da keskin bir gözü peklikle, yolunu yara yara açarak ulaşmıştı. Halkın gönlünü kazanmıştı. Yediği tekmelerin artık sona erdiğini sanmıştı. Oysa sona ermemişti... Ne yazık ki hiçbir zaman da ermeyecekti. Kendinden olmayan bir çevreye... İngiliz yüksek tabakasına erişmenin özlemiyle kıvranıyordu. Onu tekmelemekten nasıl da büyük bir sevinç duymuşlardı! Nasıl tiksiniyordu onlardan!

Bununla birlikte Dublin'li bu soysuz köpek, arabasız, uşaksız dolaşmıyordu.

Connie'nin hoşuna giden bir yönü vardı bu adamın. Caka satmıyordu. Kendisiyle ilgili birtakım kuruntuları yoktu. Clifford'un bilmek istediği her şeyi, sağduyuyla, kısaca, yararlı bir biçimde anlatıyordu. Büyüklük taslamıyor, hiçbir noktayı atlamıyordu. Wragby'ye, kendisinden bir yarar umulduğu için çağrıldığını biliyor, onun için de eski, kurnaz, hemen hemen umursamaz bir iş adamı ya da büyük bir iş adamı gibi kendisine sorular sorduruyor, elden geldiğince kestirme karşılıklar veriyordu.

“Para!” diyordu. “Para bir çeşit içgüdüdür. Bir insanda para kazanma isteği yaradılışın bir gereğidir. Yaptığınız, hiçbir şey değildir. Bir oyun oynarsınız hep. Kendi yaradılışınızın geçirdiği sürekli bir kazadır bu; bir başladınız mı, para kazanırsınız artık, arkası kesilmeden sürer gider; öyle sanıyorum belli

bir sınıra dayanıncaya değin.”

“Ama bir başlangıç yapmak gerek işte,” dedi Clifford.

“Evet, çok doğru. İşin içine girmek gerek. Dışarda durursanız hiçbir şey yapamazsınız. Yolunuzu yara yara açmanız gerek. Bir başardınız mı bunu, arkası ister istemez gelir artık.”

“Peki ama oyun yazmaktan başka bir yolla para kazanabilir miydiniz?” diye sordu Clifford.

“Belki de hayır! İyi ya da kötü bir yazar olabilirim, ama bir yazarım işte; bir oyun yazarıyım, böyle olmak zorundayım. Su götürmez bir gerçek bu.”

“Peki, çoğunluğun tuttuğu türden oyunların yazarı mı olmak zorundasınız?” diye sordu Connie.

“Evet, tam dediğiniz gibi!” dedi genç adam, ansızın Connie’ye doğru dönerek. “Hiç önemi yoktur bunun! Herkesçe beğenilmenin hiç önemi yoktur. Doğrusunu isterseniz halkın da hiçbir önemi yoktur. Gerçekte oyunlarımda, onları büyük kitlelere beğendirecek bir özelliğin bulunduğu söylenemez. Önemli olan bu değil. Tıpkı havaya benzer oyunlarım... bugün nasıl olmaları gerekiyorsa öyledirler... günün gidişine uyarlar.”

Dipsiz bir umut kırıklığı dalgası içinde boğulan, oldukça iri, yavaş gözlerini Connie’den yana çevirdi; genç kadın ürperdi biraz. Öyle yaşlı görünüyordu ki... Sonsuz derecede yaşlı; karanlıkta kuşaktan kuşağa derinleşen coğrafî katmanları andıran umut kırıklığı tabakaları üstüne kurulmuştu varlığı sanki; bir çocuk gibi yitmişti. Bir bakıma, bir sürgün; ama sıçanı andıran varlığının umutsuz gözü pekliği içinde.

“Bunu daha yaşarken gerçekleştirmiş olmanız güzel bir şey hiç olmazsa,” dedi Clifford düşünceli. '

Michaelis buruk, keskin bir sesle birdenbire, “otuz yaşındayım... evet, otuz yaşındayım!” dedi garip bir kahkaha atarak; boş; utkulu, acı. “Ne anlamda? Yalnız mı yaşadığımı soruyorsunuz? Uşağım var. Dediğine bakılırsa, bir Yunanlı, iyice de beceriksiz. Ama kovmuyorum. Ayrıca, evleneceğim. Ah, evet, evlenmem gerek.”

“Evlenmekten, bademciklerinizi aldırır gibi söz ediyorsunuz,” diye güldü Connie. “Bir çabayı mı gerektiriyor bu sizce?”

Connie'ye hayran hayran baktı. “Evet, Leydi Chatterley, bir bakıma gerektiriyor! Öyle sanıyorum ki bir İngiliz kadınıyla evlenemem ben, bir İrlandalıyla bile evlenemem...”

“Bir Amerikalıyı deneyin,” dedi Clifford.

“Ooo, Amerikalı!” diyerek boş bir kahkaha attı. “Hayır, uşağıma bana bir Türk kadını ya da daha çok doğulu olan bir kadın bulmasını söyledim.”

Connie, bu yüksek başarılı, garip kara düşünceli yaratığa gerçekten de şaşıyordu; yalnız Amerika'dan sağladığı gelirin yılda elli bin doların üstünde olduğu söyleniyordu. Ara sıra yakışıklı görünüyordu: ara sıra iki yanına, aşağıya baktığı, yüzüne ışık vurduğu zamanlar, oldukça kocaman gözleri, garip kıvrımlı kalın kaşları, kımıldamayan sıkı dudaklarıyla, fildişinden oyma bir zenci maskesinin sessiz, kalıcı güzelliğine bürünüyordu; o bir anlık, bununla birlikte gene de açıklanmış kımıltısızlık; Buddha'nın amacı olan, zencilerin ise amaçları bile olmadığı halde zaman zaman dile getirdikleri bir kımıltısızlık, bir sonsuzluk; kimi ırkların eski, çok eski boyun eğişi. Irklarının alınyazısı karşısında bireysel bir direnme yerine, çağlar boyu bir boyun eğiş. Sonra da kara bir ırmakta koca sıçanlar gibi yüze yüze ilerleyiş. Connie bu adama garip, apansız bir yakınlık duyuverdi; acımayla karışık, tiksintiyle alacalı, nerdeyse aşka varan bir yakınlık. Yabancı! Yabancı! Bayağı diyorlardı ona! Oysa Clifford çok daha bayağı, çok daha büyüklük delisi görünüyordu! Çok daha budala!

Michaelis, Connie'yi etkilediğini hemen anladı, iri, fındık rengi gözlerini büyük bir umursamazlıkla ondan yana çevirdi. Onu, onda bıraktığı izlenimin derecesini ölçüyordu. İngilizlerle olan ilgilerinde kendisini sonrasız yabancılıktan hiçbir şey kurtaramazdı, aşk bile. Ama kadınlar ara sıra kendilerini ona kaptırıyorlardı... İngiliz kadınları da.

Clifford'un yanındaki durumunu çok iyi biliyordu. Gerçekte birbirlerine azılarını göstererek hırlayacak iki yabancı köpektiler, gene de içinde bulundukları durum gereğince zorla gülümsüyorlardı. Ama bu kadının tutumunu pek kesinlikle bilemiyordu.

Kahvaltı yatak odalarına getirildi; Clifford öğle yemeğinden önce hiçbir zaman görünmezdi, yemek odası da biraz sıkıcıydı. Tedirgin, hiçbir yere sığmayan Michaelis, kahvesini içtikten sonra ne yapacağını düşünmeye

başladı. Güzel bir kasım günüydü... Wragby için. Bahçeye doğru baktı. Tanrım! Ne yer!

Bir uşak göndererek Leydi Chatterley'e herhangi bir yardımı dokunup dokunmayacağını sordurdu: Arabayla Sheffield'e gitmeyi düşünüyordu. Uşak, isterse yukarıya, Leydi Chatterley'in oturma odasına çıkabileceği karşılığını getirdi.

Connie'nin, evin orta kesiminin tepesinde, üçüncü katta bir oturma odası vardı. Clifford'un odası alt kattaydı tabii. Michaelis, Leydi Chatterley'in özel odasına çağrılmaktan büyük kıvanç duydu. Hiçbir şey görmeksizin uşağın ardından yürüdü... sağındaki solundaki hiçbir şeye dikkat etmiyor, hiçbir şeyle ilgilenmiyordu. Odaya girince Renoir ile Cezanne'in resimlerinin çok güzel Alman röprodüksiyonlarını belli belirsiz sezdi.

Gülümsemekten acı duyuyormuş gibi, dişlerini gösteren garip bir sırıtmayla, "Ne güzel bir yer burası, en üst katta oturmanız akıllıca bir şey," dedi.

"Evet, bence de öyle."

Connie'nin odası evin tek gönül açıcı, modern parçası, Wragby'de onun kişiliğinin bütünüyle açığa çıktığı başlıca yerdi. Clifford burayı hiç görmemişti. Connie pek az kimseyi çağırırdı yukarıya.

Şimdi açık ateşin yanında Michaelis'le karşı karşıya oturmuş konuşuyorlardı. Connie ona kendisiyle, annesi babasıyla, kardeşleriyle ilgili sorular soruyordu... öbür insanlar, her zaman büyük ilgi duyduğu bir konuydu, bir kez yakınlık duyduğu bir kimse karşısında da, sınıf ayrımı düşüncesinden iyice sıyrılırdı. Michaelis kendisinden son derece içtenlikle, hiç yapmacığa kaçmadan, doğrudan doğruya ezik, umursamaz, ayrıksı ruhunu açarak söz ediyor, sonra başarısından duyduğu öç alıcı bir gururla gülümsüyordu.

"Peki ama neden böyle yalnız bir kuşsunuz?" diye sordu Connie. Michaelis, gene arayan, iri, kahverengi gözleriyle baktı.

"Her kuş bir olmaz ki, kimi kuşlar böyledir işte," diye karşılık verdi. Sonra da senli benli bir alaycılıkla ekledi: "Peki ya siz? Siz kendiniz de yalnız bir kuş değil misiniz?"

Connie biraz şaşalamış, bir an düşündü sonra: “Bir bakıma belki! Ama sizin gibi büsbütün değil!” dedi.

“Ben mi büsbütün yalnız bir kuşum?” diye sordu Michaelis, dişi ağrıyormuşçasına, garip sırıtkan bir gülümsemeyle; yüzü öylesine ekşi, gözleri öylesine karamsar, umursamaz, ya da umut kırıklığına uğramış, ya da korkmuş.

“Peki ama,” dedi Connie soluğu kesilircesine ona bakarak, “öyle değil misiniz sanki?”

Michaelis’ten çok korkunç bir karşılığın gelmekte olduğunu sezerek, neredeyse dengesini yitirdi.

“Evet, çok doğrusunuz?” dedi adam başını öteye çevirip, iki yana, aşağıya, günümüzde artık pek az rastlanan eski bir ırkın o garip kımıltısızlığıyla bakarak. Gerçekte, Connie’de kendini ondan pek ayrı göremeyeceği duygusunu uyandıran şey de onun bu haliydi.

Connie’ye her şeyi gören, saptayan gözlerle bakıyordu. Aynı zamanda, geceleyin ağlayan çocuk, Michaelis’in ta içinden Connie’ye doğru ağlıyor, sanki çığlıklarıyla onun dölyatağını tırmalıyordu.

“Beni düşünmeniz büyük bir iyilik doğrusu,” dedi Michaelis kısaca.

Connie soluğu kesilircesine: “Neden düşünmeyeyim sizi?” diye sordu.

Michaelis ıslık çalan buruk, tiz bir kahkaha attı.

“Ha, öyle düşünmek!..” dedi, sonra da nerdeyse büyüleyici bir güçte olan gözlerini ona dikip, etkisi doğrudan doğruya dölyatağına değin uzanan bir bakış fırlatarak, ansızın sordu: “Elinizi tutabilir miyim biraz?”

Connie şaşkınlıktan donakalmıştı, adam yaklaşarak yanı başında diz çöktü, ayaklarını avuçlarına aldı, yüzünü onun dizleri arasına gömerek öylece kaldı. Connie iyice kendinden geçmiş, şaşkınlık içinde genç adamın oldukça sevimli ensesine bakıyor, yüzünün kendi bacaklarına sıkıca kapanışını duyuyordu. Ateşli bocalayışı içinde elini sevgiyle, acımayla, bu savunmasız enseye koymaktan kendini alamadı; adam derin bir ürpertiyle titredi.

O zaman o korkunç yalvarışla dolu, iri, parlak gözlerini genç kadına doğru

kaldırdı. Connie, bu durum karşısında dayanabilecek güçten iyice yoksundu. Göğsünden ona karşılık veren sonsuz bir istek boşanıverdi; istediği her şeyi vermeliydi ona, her şeyi.

Michaelis çok garip, çok ince bir sevgiliydi; kadına karşı çok ince, titremekten kendini alamayan, aynı zamanda umursamaz, kulağı kirişte bir sevgili.

Connie için tek önemli olan, ona kendisini vermesiydi, başka hiçbir anlamı yoktu bütün bunların. Michaelis'in titremesi yavaş yavaş kesildi, iyice yatıştı. Connie, uyuşmuş parmaklarıyla onun, göğsü üzerinde duran başını okşadı.

Michaelis kalktığı zaman Connie'nin ellerini, sonra da süet terlikli ayaklarını öptü, odanın öbür ucuna giderek, sırtı ona dönük dineldi. Sonra dönüp, ateşin yanında gene önceki yerinde oturan kadına geldi.

"Öyle sanıyorum, şimdi, nefret edeceksiniz, benden!" dedi durgun, kaçınılmaz bir tonla.

Connie birden başını kaldırıp baktı.

"Neden nefret edecekmişim?"

"Çoğunlukla öyle olur," dedi adam, sonra toparlanarak, "demek istediğim... bir kadından bu beklenir."

"Sizden nefret edeceğim son andır bu," dedi kadın gücenmiş.

"Biliyorum! Biliyorum! Böyle olması da gerek! Korkunç iyi davranıyorsunuz bana!.." diye acı acı bağırdı.

Kadın onun acı çekmesini şaşkınlıkla karşılıyordu. "Gene oturmaz mısınız?" diye sordu. Erkek kapıya baktı.

"Sör Clifford," dedi, "acaba... acaba?.." Kadın bir an duraksayarak düşündü. "Belki!" dedi. Sonra gözlerini ona doğru kaldırdı. "Clifford'un bilmesini istemem... kuşkulanmasını bile istemem. Çok gücüne gider bu. Ama kötü bir şey yaptığımızı da sanmıyorum, ne dersiniz?"

"Kötü mü! Ah hayır, hayır! Yalnız bana karşı son derece iyisiniz... bunca iyiliği güç taşıyorum doğrusu"

Başını çevirdi, Connie onun dokunulsa ağlayacak durumda olduğunu gördü.

“Ama Clifford’a sezdirmememiz gerekir, değil mi?” diye yalvardı gene. “Çok ağırına gider. Hiçbir zaman bilmez, kuşkulanmazsa, hiç kimse de incinmemiş olur.”

Michaelis nerdeyse kızgın bir sesle “Benden mi?” dedi, “benden söz çıkmaz, siz hiç tasalanmayın. Çıkarsa, ne isterseniz deyin o zaman. Ben faka basacağım ha! Hah, hah!” Böyle bir düşünce karşısında boş, sinik bir kahkaha koy verdi. Kadın onu şaşkınlıkla süzüyordu. “Elinizi öperek ayrılabilir miyim? Arabamla Sheffield'e gidip öğle yemeğini orada yiyeceğim, izin verirseniz tabiî, ikindi çayına burada olurum. Sizin için yapabileceğim bir şey var mı? Benden nefret etmediğinize kesinlikle inanabilir miyim? –etmeyeceğinize?–” Umutsuz, kuşkulu bir sesle bitirdi sözünü.

“Hayır, sizden nefret etmiyorum,” dedi kadın. “Hoşuma gidiyorsunuz.”

“Ahi” dedi ateşli bir sesle, “bu sözünüz beni sevdiğinizi işitmekten daha hoşuma gitti. Bu çok daha büyük bir anlam taşır. Şimdilik hoşça kalın, öğleden sonra görüşürüz. Bu arada durumu enine boyuna düşünmüş olurum.” Connie’nin ellerini alçakgönüllü bir eğilişle öperek ayrıldı.

“Bu delikanlıya katlanabileceğim! pek sanmıyorum,” dedi Clifford öğle yemeğinde.

Connie, “Neden?” diye sordu.

“Neden olacak? Kabuğuna çekilmiş sinsi bir alçak, üzerimize çullanacak anı bekliyor sanki.”

“Bence ona çok kötü davranılmış hep,” dedi Connie.

“Buna şaşıyor musun? Onun, değerli zamanını çevresine iyilik ışınları saçmakla geçirdiğini mi sanıyorsun?”

“Kendine özgü bir gönlübolluğu var bence.”

“Kime karşı?”

“İyice bilemiyorum.”

“Bilemezsin tabii. Arsızlığı gönlübollukla karıştırıyorsun korkarım.”

Connie sustu. Karıştırıyor muydu gerçekten? Belki de. Ama Michaelis'in arsızlığının belli bir çekici yönü vardı onda. Clifford’un ancak birkaç

çekingen adımla başlayabildiği yolları o bir uçtan bir uca aşmıştı. Dünyayı fethetmişti kendi yolunca. Clifford'un isteyip de ulaşamadığı şeydi bu. Başvurduğu yollarla araçlara gelince... Sanki Clifford'unkiler daha mı az bayağıydı? Bu zavallı yabancının, kişiliğini benimsetmek için bin bir güçlük içinde dişiyle tırnağıyla çabalaması, Clifford'un reklam düşkünlüğünden daha mı aşağılık bir şeydi? Kancık-tanrıça Başarı'nın ardında sarkık dilleriyle soluyan binlerce köpek vardı. Gerçek köpek, onu ilk yakalayan köpekti, başarıysa söz konusu olan! Kuyruğunu dik tutmak Michaelis'in hakkıydı.

İşin garibi, yapmıyordu bunu. Çay zamanı, üzerinde gene o dövülmüş köpek hali, elinde de kocaman bir zambak ve menekşe demetiyle çıkageldi. Onun bu halini Connie, karşılaşacağı tepkileri yatıştırmakta kullandığı bir maskedir belki, diye düşünüyordu zaman zaman; çünkü öylesine değişmez bir görünüştü bu. Gerçekten bu derece üzgün bir köpek miydi?

Üzgün köpeği andıran bu bitkin hali bütün akşam sürdü, ama Clifford bu maskenin altından dışarı sızan bir saygısızlık seziyordu hep. Connie sezmiyordu, çünkü kadınlara yönelmiş bir tepki değildi bu; yalnız erkeklere, onların kuruntularına, kendini beğenmişliklerine yönelmişti. Erkekleri çileden çıkaran da bu sıska adamın içindeki bu yok edilmez saygısızlıktı. Seçkin tabakadan bir adama, onun varlığı bile bir aşağılamaydı, bu aşağılama çok ince sayılacak bir davranış ardında gizlenmiş olsa bile.

Connie onu çok seviyordu, ama duygularına gem vurarak, iki erkek konuşurken bir köşede hiç söze karışmadan, nakışını işleyerek oturuyordu. Michaelis'e gelince, ustalığı eşsizdi; gene bir akşam önceki o üzgün, dikkatli, umursamaz, ev sahiplerinden milyonlarca derece uzak, ama gerektiği yerde kestirme özdeyişlerle yeterince konuşan, hiçbir zaman fazla açılmayan delikanlıydı. Connie, onun sabahki olup bitenleri unuttuğunu sanıyordu. Unutmamıştı. Ama, kendisinin nerde olduğunu biliyordu... gene, yabancı doğmuş kimselere özgü, o eski yabancı yerine dönmüştü. Sabahki sevişmeyi büsbütün kişisel bir şey olarak görmüyordu. Bu sevişmenin kendisini, altın tasmasını hiç kimsenin çekemediği, herkesin öfke duyduğu bir köpek durumundan, rahat bir yüksek tabaka köpeği durumuna yükseltmeyeceğini biliyordu.

Bond Street modası dış görünüşüyle birlikte, ruhunun ta derinlerinde yatan, yabancılık, ayrıksılık gerçeğini için için benimsiyordu. Herkesten uzak olmak kaçınılmaz bir şeydi onun için; uzlaşıcı görünüşünün, yüksek tabakadan kimseler arasına karışmasının kaçınılmazlığı gibi tıpkı.

Ama ara sıra da sevişmek, bir rahatlama, bir yatışma olarak güzel bir şeydi. Değerbilmez de değildi. Tam tersine, içten gelen, kendiliğinden doğan her iyilik karşısında, gözleri dolarcasına duygulanıyor, coşkulu bir borçluluk duyuyordu. Soluk, kımıltısız, umut kırıklığına bürünmüş yüzünün altındaki çocuk ruhu, kadına duyduğu borçlulukla gözyaşlarına bürünüyor, ona dönmek isteğiyle yanıyordu; ayrıksı ruhunun, gerçekte bu kadından uzak kalacağını bilmesi gibi tıpkı.

Salondaki mumları yakarken Connie ile konuşma fırsatı buldu:

“Gelebilir miyim?”

“Ben size geleceğim.”

“Ah, çok güzel!”

Uzun bir süre bekledi... ama kadın geldi.

Michaelis, istekleri hemen şahlanan, hemen sönen, ürpertili, aşırı coşkulu erkeklerdendi. Çıplak gövdesinin garip, çocukça, savunmasız bir yönü vardı; tıpkı çıplak çocuklar gibi. Bütün savunması kafasında, kurnazlığında, kurnazlık içgüdüsündeydi: bunlar ortadan silindi mi çocuksu çıplaklığı iki kat artıyordu; daha iyice gelişmemiş, gevşek, ince derisiyle, bir bakıma boşu boşuna çabalayan bir çocuk.

Connie’de yabanıl türden bir acıma, bir özlem, yabanıl, susamış, bir cinsel istek uyanıyordu. Ama onun ten isteklerini doyuramıyordu; gelmesiyle bitirmesi bir oluyor, sonra bocalamış, umut kırıklığına uğramış, kendinden geçmiş bir durumda yatan kadının göğsü üstünde ürpererek, içindeki sinsi tepkiden birazcık olsun kurtuluyordu.

Ama Connie onu geciktirmeyi, haz titremesi geçtikten sonra da bekletebilmeyi hemen öğrendi. O zaman Michaelis gönlübol, garip ölçüde de yeterliydi; kenetlenmişçesine bekliyor, kadın daha etkinliğini sürdürürken... yırtıcı, tutuklu etkinliğini sürdürürken onun da hazzının doruğuna varmasını sağlıyordu. Sert, dikelmiş durgunluğundan kadının da

bir doygunluk titremesine vardığını sezdiği zaman, bundan garip bir gurur, garip bir kıvanç duyuyordu.

“Ah, ne güzel!” diye mırıldandı kadın titrek bir sesle, ona sarılarak iyice dinginleşti. Erkek de kendi içine dönüklüğüyle, bir bakıma gururlu, yanı başında uzanıyordu.

Bu kez ancak üç gün kalabildi; Clifford’a karşı davranışı ilk akşamki gibiydi hep; Connie’ye karşı da. Dış görünüşünde hiçbir şey değişmemişti.

Connie’ye o her zamanki, yakınan, üzüntülü tonda mektuplar yazıyordu, ara sıra şakalar yapıyor, her türlü cinsel duygudan uzak, garip bir sevgi gösteriyordu. Connie’ye sevgisi umutsuz türden bir sevgiydi, temel yalnızlığı gene olduğu gibi duruyordu. Umutsuzluk iliklerine işlemişti, umutsuz olmayı kendisi istiyordu. Umuttan tiksiniyordu. Bir yerde “Une immense esperance a traverse la terre”{1} sözünü okumuş, “Sahip olunmaya değer her şeyi de kör kuyusunda boğdu,” diye kendi yorumunu eklemişti bu söze.

Connie onu gerçekte hiçbir zaman anlamadı, ama gene de kendince seviyordu. Her zaman, onun umutsuzluğunun kendisinde yansıdığını duyuyordu. Umutsuzluk olunca tam sevemiyordu gerçi. O ise umutsuz olduğu için, hiç mi hiç sevemiyordu.

Uzun süre birbirlerine yazdılar, ara sıra da Londra’da buluştular. Connie gene, onun cılız haz titremesi ardından, ancak kendi çabasıyla tadabildiği gövdesel titremeyi özlüyordu. O da sağlıyordu bunu. Bu, aralarındaki ilişkinin sürmesine yetiyordu.

Connie’nin, biraz körü körüne, biraz da direngen ince bir kendine güven kazanmasına da yetiyordu. Kendi gücünün hemen hemen mekanik kanıtlamasıydı bu, büyük bir coşkunluk doğuruyordu.

Connie, Wragby’de sonsuz bir neşe içindeydi. Bu coşkun neşesinin, doygunluğunun bütününü Clifford’u desteklemekte kullandı, böylece Clifford bu sıralarda en iyi öykülerini yazdı, tuttuğu garip, körü körüne yolda mutluydu hemen hemen. Michaelis’in dikelmiş erkek durgunluğunun, karısında yarattığı tence doygunluğun yemişlerini topluyordu gerçekte Clifford. Tabii işin iç yüzünü hiçbir zaman bilmiyordu, bilmiş olsaydı aynı sevinci duymayacaktı belki de.

Ama günün birinde bu taşkın neşenin, bu kabına sığmaz coşkunluğun sona erdiğini, iyice silindiğini, Connie’nin gene eskisi gibi üzgün, hırçın olmaya başladığını gördüğünde, bu güzel günleri çok özledi Clifford! Bilseydi, ne yapar yapar Connie ile Michaelis’i gene buluştururdu belki.

4

Connie, herkesin deyimiyle, Mick ile olan ilişkisinin umutsuzluğunu her zaman sezmişti. Bununla birlikte öbür erkekler hiçbir anlam taşımıyordu kendisi için. O Clifford'a bağlıydı. Clifford ondan yaşamının önemli bir kesimini istiyordu, o da veriyordu. Ama kendisi de bir erkeğin yaşamının önemli bir kesimini istemekteydi, Clifford ise bunu veremiyordu; ne yapsın, elinden gelmiyordu. Ara sıra Michaelis'in doğurduğu coşkunluklar vardı. Ama bunun sonu olmadığını da seziyordu. Mick hiçbir şeyi sürdüremezdi. Her bağı kırmak, başıboş, herkesten uzak, büsbütün yalnız bir köpek olarak kalmak, onun yaradılışındaydı. Bu, en çok gereklik duyduğu şeydi, ama gene de; Kadın beni yüzüstü bıraktı! diyordu hep.

Dünyanın birçok olanaklarla dolu olduğu sanılır, ama en kişisel yaşantılarda bu olanaklar birkaç taneye indirgeniverir. Denizlerde birçok iyi balık vardır... belki... ama büyük sürülerin uskumru ya da ringa olduğu düşünülür, bu durumda siz kendiniz uskumru ya da ringa olmadıkça, denizde iyi balık bulmanız pek umulamaz.

Clifford'un ünü günden güne büyüyordu, para bile kazanıyordu artık. Onu görmeye gelenler oluyordu. Wragby'den insan eksik olmuyordu hiç. Ama gelenler uskumru değilse ringa, ara sıra da bir kedibalığı ya da yılanbalığıydı...

Sürekli gelip giden birkaç kişi de vardı; Clifford'un Cambridge'den arkadaşları. Bunlardan orduda kalmış olan Tommy Dukes tuğgeneraldi şimdi. "Ordu bana düşünmek için zaman bırakıyor, yaşam savaşından da koruyor beni," diyordu.

İrlandalı olan Charles May ise yıldızlar konusunda bilimsel yazılar yazardı. Bir de Hammond vardı, başka bir yazar. Hepsi de aşağı yukarı Clifford'un akranıydı; günün genç aydınları. Hepsi de düşünce yaşamının önemine inanıyordu. Bundan gayrısı insanın özel etkinlikleriydi, önemli sayılmazdı. İnsanın ne zaman özel odasına çekildiği sorusu hiç kimseyi ilgilendirmez. İnsanın kendisinden başka hiç kimse için önemli değildir bu.

Günlük yaşamın birçok konuları için de durum aynıdır... paranızı nasıl kazandığınız, karınızı sevip sevmediğiniz, çapkınlık yapıp yapmadığınız. Bütün bu konular yalnız insanın kendisini ilgilendirir, özel odasına girmesi gibi tıpkı.

Karısıyla iki çocuğu olan, bununla birlikte yazı makinasına daha çok bağlı bulunan, ince uzun boylu Hammond, “Cinsellik sorunu konusunda söylenebilecek en önemli şey, bu konunun önemsizliğidir. Gerçekte böyle bir sorun yoktur. Ayakyoluna giden bir kimsenin ardına takılmayı istemeyiz, bir kadınla yatağa giren bir kimsenin ardına takılmayı neden isteyelim öyleyse? Sorun budur işte. Bütün bunlar toptan anlamsız, toptan saçmadır, yanlış yola yönelmiş bir merak,” diyordu.

“Çok doğru, Hammond, çok doğru! Ama biri tutar da Julia ile sevişmeye başlarsa sen de köpürmeye başlarsın; işi daha da ileri götürürsen patlayıverirsin...” Julia, Hammond’un karısıydı.

“Tabii ya! Oturma odamın bir köşesine işemeye başlarsa gene patlarım. Her şeyin bir yeri vardır.”

“Demek birisi Julia ile gözden uzak bir köşede sevişse sesini çıkarmayacaksın, öyle mi?”

Charlie May biraz alaylı bir tonla konuşuyordu, çünkü Julia’ya birazcık yaklaşmış, bunun üzerine Hammond çok kaba davranmıştı.

“Tabii sesimi çıkaracağım. Cinsel ilişki Julia ile benim aramda gizli bir şeydir. Bu işe bir başkasının burnunu sokmasını istemem.”

Çilli, soluk yüzüyle, oldukça şişman yapısıyla bir İrlandalıya May’den çok daha fazla benzeyen Tommy Dukes, “Doğrusunu istersen,” diye söze başladı: “Doğrusunu istersen Hammond, sende aşırı bir sahip olma içgüdüsü, çok güçlü bir kendini benimsetme, başarıya ulaşma isteği var. Orduya temelli katılmış olduğum için, dünyanın akışı dışında kaldım hep; şimdi insanlardaki kendini benimsetme, başarıya ulaşma duygusunun ne ipe sapa gelmez bir duygu olduğunu iyice anlıyorum. Çok aşırı ölçüde gelişmiş bu duygu. Bütün bireyciliğimiz bu amaca yönelmiş. Tabii senin gibi adamlar da, bir kadının desteğiyle insanın daha kolay ilerleyebileceğini sanıyorlar. Bunca kıskanç oluşunun nedeni bu işte. Senin cinsel bağ konusunda anlayışın bu... seninle Julia arasında, başarı sağlamaya yarayan

küçük, canlı bir dinamo. Başarıya ulaşamamış olsaydı, sen de başarısız Charlie gibi, başka kadınlarla oynaşmaya bakardın. Seninle Julia gibi evli kimseler, yolcu bavulları gibi etiketlidirler. Julia'nın etiketi Mrs. Arnold B. Hammond'dur... trendeki bir bavulun herhangi bir kimsenin bavulu oluşu gibi tıpkı. Senin etiketin de, Arnold B. Hammond, Mrs. Arnold B. Hammond eliyle. Ah, haklısın, yerden göğe haklısın! Kafaca çalışan bir kimse, rahat bir ev, doğru düzgün pişmiş yemekler ister. Çoluk çocuk bile ister. Ama bunların hepsi de başarı içgüdüsünden ileri gelir. Her şeyin, çevresinde döndüğü başlıca eksendir bu."

Hammond bu sözlerden biraz alınmış görünüyordu. Kafasının yeterliğiyle, kendisinin, zamanın akışına göre adım atan bir kimse olmayışıyla övünen bir adamdı. Bununla birlikte, başlıca isteği başarıya ulaşmaktı.

"Evet, çok doğru, insan parasız yaşayamaz," dedi May. "Yaşamını sürdürebilmesi, geçinebilmesi için bile belli ölçüde bir para gereklidir, mideniz engel olur size yoksa. Ama bana kalırsa, cinsel etiketlerden vazgeçebilirsin. Camınızın istediği herkesle konuşmakta özgürüz; bize cinsel türden bir yakınlık duyan bir kadınla sevişmekte neden özgür olmayalım?"

"Gene konuşuyor, şevhet düşkünü azgın Kelt," dedi Clifford.

"Şehvet düşkünü! evet, ne var bunda? Bir kadınla yatmanın, onunla dans etmenin ya da o günkü havadan söz etmemden daha kötü bir yönü yoktur bence. Düşünce alışverişi yerine, bir duygu alışverişidir bu, neden olmasın?"

"Tavşanlar gibi, her önüne gelenle yap bu işi öyleyse!" 'dedi Hammond.

"Evet, Ne olmuş tavşanlara? Sinirli, her şeye kafa tutan, nefretle dolu bir insanlıktan daha mı kötü tavşanlar?"

"Ama bizim tavşan olmadığımızı da unutma," dedi Hammond.

"Evet, biliyorum! Düşünce yetim var: beni ölümden ya da kalımdan hemen hemen daha çok ilgilendiren birtakım çok önemli konularda, belirli hesaplar yapmak zorundayım. Ara sıra sindirim güçlükleri dikilir karşıma. Açlık dikilir karşıma öldüresiye. Tıpkı bunlar gibi, cinsel açlık da dikilir karşıma. Ne buyrulur?"

“Bence cinsel oburluğunun sonucu olan bir sindirim güçlüğü dikiliyor senin karşına daha çok,” diye alay etti Hammond.

“Hayır, hayır! Ben ne yemekte aşırılığa düşerim, ne de cinsel birleşmede. Çok yemek ya da az yemek insanın kendi elinde olan bir şeydir. Ama size kalsa, beni açlıktan öldüreceksiniz.”

“Hiç de öyle değil. Evlenebilirsin.”

“Nerden biliyorsun evlenebileceğimi? Belki benim kafama uygun bir şey değil evlenmek. Evlenmek... benim kafa etkinliklerimi altüst eder belki. Ben evlenmek için yaratılmamışım... bu durumda, bir keşiş gibi dört duvar arasına mı zincirleyeyim kendimi? Herkes çürümekte, korkudan sinmekte, dostum. Ben yaşamak, kendi hesaplarımı yapmak zorundayım. Ara sıra kadın ister canım. Bu işi büyütmeye, ötekinin berikinin suçlamalarına, yasaklarına, boyun eğmeye yanaşmam. Bir kadının bir bavul gibi, bir elbise sandığı gibi, benim adımın etiketini taşıması, bana utanç verir.”

İki adam, Julia konusundan dolayı birbirlerine iyice içerlemişler, bunu unutamıyorlardı.

“Eğlenceli bir görüş bu, Charlie,” dedi Dukes, “cinsel birleşmenin, sözcüklerin söylenerek değil, eyleme dökülüp oynanarak sürdürülen bir konuşma biçimi olduğu. Bence çok doğru. Kadınlarla, tıpkı bugün havadan ya da başka bir şeyden söz ediyormuşçasına, karşılıklı birçok duygulanımlar, coşkular alışverişinde bulunabiliriz. Cinsel ilişki erkekle kadın arasında doğal bir gövdesel konuşmadır belki. Kendisiyle ortak düşüncelerin olmadıkça bir kadınla konuşamazsın: başka deyimle, ilgi duymazsın onunla konuşmaya. Tıpkı bunun gibi, bir kadınla ortak birtakım coşkuların, paylaşacak duyguların olmadıkça, o kadınla yatmayı da istemezsin. Ama...”

“Bir kadına karşı bu belli coşkular ya da duygular varsa sende, o kadınla yatmalısın,” dedi May. “Dürüstçe davranırsan, yapabilecek tek şeydir bu. Konuşmaya ilgi duyduğun bir kimse karşısında, tek dürüst davranışın, o kimseyle konuşmak oluşu gibi tıpkı. Ayıp kaçar diye düşünüp, baklayı ağzından kaçırmamak için dilini ısırıp durmaktan daha iyidir bu herhalde. Söylersin içinden geleni. Cinsel ilgi de beyledir.”

“Hayır,” dedi Hammond. “Yanılıyorsunuz. Sözgelişi, sen May, gücünün

yarısını kadınlarla çarçur ediyorsun. Sende bu kafa varken, yapman gereken işleri hiçbir zaman yapamayacaksın. Gücünün büyük bir kesimini bu işlere harcıyorsun.”

“Belki de harcıyorum... sen de gücünün pek azını harcıyorsun bu işe Hammond, yavrucuğum, evli ol olma bir şey değişmez. Kafaca bütünlüğünü, düşüncenin katkısızlığını koruyabiliyorsun belki, ama gitgide taşlaşıyor kafan. Senin o dupduru düşüncen, bana kalırsa gitgide kuruyarak tamtakır oluyor. Konuşmalarınla daha çok ortaya çıkıyor bu.”

Tommy Dukes bir kahkaha koy verdi.

“İkiniz de saçmalıyorsunuz, yüksek düşüncelerinizle!” dedi. “Bana bakın bir de... ufak tefek birkaç şey karalamaktan başka, kafaca yüksek bir iş yaptığım yok. Bununla birlikte, ne evleniyorum, ne de kadın ardında koşuyorum. Charlie çok haklı bence; kadın ardında koşmak istiyorsa, bu işin ölçüsünü kaçırmamak kendi elinde olan bir şeydir. Ama yaptığı şey yasaktır diyemem. Hammond’a gelince, onda bir sahip olma duygusu var, dolayısıyla, tuttuğu burnunun dikine yol, savunduğu sınırlı düşünce, haklı görülebilecek şeyler. Görürsünüz, ölümünden önce büyük bir İngiliz yazarı olur, tepeden tırnağa sıkı bir yazar. Bana gelince, ben hiçbir şeyim: kurusıkı bir fişek. Ya sen Clifford? Sence de cinsel ilişki insana dünyada başarı sağlayan küçük bir dinamo mudur?”

Clifford bütün bu konuşma süresince pek az söze karışmıştı. Uzun boylu bir şey söylememişti hiç; bu konudaki düşünceleri yeterince canlı değildi, çok şaşırmış, heyecanlanmıştı. Şimdi kızarıp bozarmış, rahatsız olmuş görünüyordu.

“Eh!” dedi Clifford, “ben bu kavganın dışında olduğum için, söyleyebilecek bir sözüm olduğunu sanmıyorum.”

“Hiç de öyle değil,” dedi Dukes; “yukarı yarın hiç de' kavganın dışında değil. Sağlıklı, eksiksiz bir düşünce yaşamın var. Görüşünü bilmek isteriz bu konuda.”

“Öyle olsun,” diye kekeledi Clifford, “ama gene de çok bir şey söyleyebileceğimi sanmıyorum... evlenin olsun bitsin dersem, düşündüğümü en iyi dile getirmiş olurum sanıyorum. Ama birbirini düşünen erkekle kadın arasında büyük bir şey vardır tabii.”

“Nasıl büyük bir şey?” dedi Tommy.

“Hımm... aradaki içtenliği bütünüyle destekleyen bir şey,” dedi Clifford, bir kadın gibi sıkılgan.

“Evet, Charlie ile ben cinsel ilişkinin konuşma gibi bir anlaşma aracı olduğuna inanıyoruz. Bir kadın benimle cinsel bir konuşmaya başladı mı, sırası gelince onunla yatıp işi bitirmem doğal bir şeydir. Ne yazık ki, hiçbir kadın böyle bir konuşmaya başlamıyor benimle, ben de yalnız yatıyorum; bu durumun bana bir dokuncası da olmuyor... olmadığını umuyorum, ne bileyim, belki de olur. Her neyse, ne karıştırılacak öyle çok büyük hesaplarım ne de yazılacak ölümsüz yapıtlarım var benim. Orduya kapağı atmış biriyim ancak...”

Bunun üzerine odaya bir sessizlik çöktü. Dört erkek sigara içiyorlar, Connie de bir köşede nakışını işliyordu... Evet, o da ordaydı! Ağzını bile açmadan oturmak zorundaydı. Bir fare gibi sessiz oturmak, bu yüksek düşünce adamlarının sonsuz bir önem taşıyan görüşlerine karışmamak zorundaydı. Orda oturması gerekiyordu ama. O olmayınca rahat edemiyorlar, düşünceleri böylesine rahatlıkla sürüp gitmiyordu. Clifford çok daha sessiz, çok daha sinirli oluyor, Connie’nin yokluğunda çok daha çabuk korkmaya başlıyor, böylece konuşma kısa kesiliyordu. Tommy Dukes en iyiydi bu konuşmalarda; Connie'nin orda oluşu biraz esinlendiriyordu onu. Connie Hammond’dan hoşlanmıyordu; kafasıyla çok bencil bir adamdı. Charles May’in bir yanını sevmekle birlikte, onun da, büyük hesaplarıyla birlikte, biraz beğenisiz, biraz çapaçul olduğunu görüyordu.

Connie nice akşamlar oturup bu dört adamın konuşmalarını dinlemişti. Başka bir iki kişi daha vardı. Konuşmaların hiçbir yere varmaması pek rahatsız ediyordu onu.

Söyleyeceklerini işitmekten hoşlanıyordu, özellikle Tommy’nin de bulunduğu zamanlar. Eğlenceli bir şeydi bu. Erkekler kendisini öpecek, gövdeleriyle dokunacak yerde, kafalarının içini döküyorlardı. Çok eğlenceli bir şeydi! Ama buz gibiydi düşünceleri!

Biraz da sinirlendirici bir şeydi. Onların büyük bir kinle, ne idiği belirsiz, sonradan görme, görgüsüz, aşağılık herif diye andıkları Michaelis’e Connie’nin daha büyük bir saygısı vardı. Ne idiği belirsiz, aşağılık olsun

olmasın, kendince bir başarıya ulaşmıştı o. Onlar gibi sağda solda düşünce gösterilerine katılarak söz ebeliği yapan bir adam değildi.

Connie düşünce yaşamını oldukça seviyordu, ama büyük bir ürpertiyle karşılıyordu. Onca biraz aşırılığa düşüyordu bu tür yaşam. Orada, kendi kendine kafadarlar diye adlandırdığı dört adamın sigara dumanları ortasında geçirdiği bu ünlü akşamları seviyordu. Sonsuz eğleniyordu bundan, onların, kendisi olmadan doğru düzgün konuşamadıklarını bile görmekle gurur da duyuyordu. Düşünceye çok büyük bir saygısı vardı... bu adamlar hiç olmazsa dürüstçe düşünmeye çalışıyorlardı. Ama her nedense, bir türlü atlamayan bir kedi vardı sanki. Hepsi bir şeyden söz ediyorlardı ama konuştukları şeyin kendi yaşamı için ne gibi bir anlam taşıyabileceğini bir türlü kestiremiyordu. Mick de aydınlatamamıştı bu noktayı.

Ama Mick’in de kendi yaşamını tüketmekten, öteki insanların kendilerini ona benimsetmeye çalıştıkları ölçüde, kendisini öteki insanlara benimsetmeye çalışmaktan başka bir şey yaptığı yoktu ki. Gerçekten de topluma karşıt bir adamdı, Clifford’la kafadarlarını kızdıran yanı da buydu. Clifford’la kafadarları topluma karşıt kimseler değillerdi; az çok insanlığı kurtarmaya, hiç olmazsa eğitmeye yönelmişlerdi.

Bir pazar akşamı konu gene gelip sevgiye dayanınca, çok parlak bir konuşma geçti aralarında:

“Kutsarım gönlümüzü soydaşlarımıza

Ya da başka bir şeye bağlayan o bağı”

dedi Tommy Dukes. “O bağın ne olduğunu bilmek isterdim... Şimdi bizi birbirimize bağlayan bağ, düşüncelerimiz arasındaki sürtüşmedir. Karşı karşıya geçip birbirimizle ilgili öfkeli şeyler söylüyoruz, dünyanın her yerindeki öbür elinin körü aydınlar gibi. Elinin körü herkes gibi, çünkü hiç kimse ötekinden geri kalmıyor bu konuda. Ya da karşı karşıya geçip birbirimize duyduğumuz öfkeyi gizleyerek dalkavukluk yapıyoruz. Düşünce yaşamının, ta derinlerdeki dipsiz bir öfkeye kenetli köklerden boy atıp ortaya çıkması garip bir şey. Hep böyle olagelmiş! Sokrates'e bakın sözgelişi, Platon’a, çevresindeki topluluğa! Başka birini çekiştirip didiklemekten duyulan bir öfkedir gördüğünüz düpedüz... Protagoras, ya da her kimse! Alkibyades ya da kavgaya katılmış bütün o küçük çömez

köpekler! Doğrusunu isterseniz bu durum, hiçbir düşünce gösterisine girişmeden, bir bo ağacı altında sessiz sessiz oturan Buddha'ya, ya da çömezlerine tatlı tatlı pazar öyküleri anlatan İsa'ya daha çok yakınlık duymasına yol açıyor insanın. Hayır, düşünce yaşamının ta kökünden yanlış bir yanı var. Ağacı yemişinden öğreneceksin."

"Hepimizin böylesine öfkeli olduğunu hiç sanmıyorum," diye karşı çıktı Clifford.

"Sevgili Clifford, birbirimizle ne biçim konuştuğumuzu düşün bir yol, hepimizin. Ben kendim bu konuda herhangi bir kimseden daha da kötüyüm. Çünkü kendiliğinden gelen bir öfke, pazarlıklı dalkavukluklardan yeğdir bence; zehirdir bu dalkavukluklar; şimdi Clifford'un ne ince ne iyi bir arkadaş olduğunu vb. vb. söylemeye başlasam, zavallı Clifford'a acımak gerekir sonra. Tanrı hakkı için, hepiniz öfkeli şeyler söyleyin benim için, o zaman sizlerin gözünde bir değer taşıdığımı anlarım. Dalkavukluk, yağcılık etmeniz yıkar beni."

"Ama bana kalırsa biz birbirimizi gerçekten seviyoruz," dedi Hammond.

"Diyorum ya, öyle olması gerek... birbirimize, birbirimiz üzerine, birbirimizin arkasından öyle öfkeli şeyler söylüyoruz ki! En kötüsü de benim."

"Bence sen düşünce yaşamını eleştirel etkinlikle karıştırıyorsun. Sokrates'in eleştirel etkinlik yolunda büyük bir başlangıç yaptığı konusunda seninle birleşiyorum, ama yalnız bununla kalmadı," dedi Charlie May, oldukça tepeden konuşarak. Kafadarların yapmacık alçakgönüllülükleri altında garip bir kendini beğenmişlik vardı. Öylesine tepeden konuşuyorlar, öte yandan öylesine alçakgönüllü olmaya öykünüyorlardı.

Dukes Sokrates'ten söz etmeye pek yanaşmadı,

"Çok doğru, eleştiriyle bilgi aynı şey değildir," dedi Hammond.

"Değildir tabii," diye söze karıştı, esmer, utangaç bir delikanlı olan Berry. Dukes'a uğramış, gece onda kalacaktı.

Hepsi ona döndüler, konuşan bir eşek vardı karşılarında sanki.

"Ben bilgiden değil düşünce yaşamından söz ediyordum," diye güldü Dukes. "Gerçek bilgi, bilinç gövdesinin bütününden ortaya çıkan şeydir;

beyninizden, kafanızdan olduğu ölçüde karnınızdan, erkeklik organınızdan da ortaya çıkar. Kafa ancak çözümler, usa vurur. Kafa ile usu bütün ötekilerin başına geçirin, tek yapabilecekleri şey eleştirmek olur ancak, bu da ölümdür. Tek yapabilecekleri şey diyorum. Çok önemli bu. Tanrım, dünyaya eleştiri gerek bugün... öldüresiye eleştiri. Onun için bırakalım düşünce yaşamını, öfke içinde gene o eski kokuşmuş gösteriyle övünelim. Ama biliyor musunuz, şöyle: Kendi yaşamınızı yaşarken, bütün yaşamla birlikte organik bir bütünsünüz. Ama düşünce yaşamına dalar dalmaz, yasak elmayı koparırsınız. Elma ile ağaç arasındaki bağı yitirmiş olursunuz: canlı bağı. Yaşamınızda düşünce yaşamından başka hiçbir şey yoksa, siz de kopmuş bir elmasınız... ağaçtan düşmüş bir elma. Bu durumda öfkeli olmanız mantığa uygun bir sonuçtur, koparılmış bir elma için çürümenin doğal bir sonuç oluşu gibi tıpkı."

Clifford şaşkın şaşkın bakıyordu: bunların hepsi boş sözdü onca. Connie ise kendi kendine, için için gülüyordu.

"Öyleyse biz hepimiz kopmuş elmalarız," dedi Hammond, oldukça sinirli, acı bir tonla.

"Haydi elma suyu yapalım kendimizden," dedi Charlie.

"Peki Bolşevikliğe ne diyorsunuz?" diye sordu esmer Berry. Sanki bütün söylenenler gelip bu konuya dayanıyordu.

"Bravo!" diye gürledi Charlie. "Bolşevikliğe ne diyorsunuz?"

"Haydi bakalım! Bolşevikliği çekiştirelim biraz!" dedi Dukes.

Hammond kafasını ciddi ciddi sallayarak, "Korkarım çok geniş bir konu olur Bolşeviklik," dedi.

"Bana öyle geliyor ki," dedi Charlie, "burjuva dedikleri şeye karşı duyulan aşırı bir nefrettir bu; ama burjuvanın ne olduğu iyice tanımlanmamıştır daha. Başka şeyler yanı sıra kapitalizmdir. Duygularla coşkular da öylesine körü körüne burjuva ki, duygusuz, coşkusuz bir insan bulgulamak zorundasınız."

"Sonra birey, özellikle kişisel insan, burjuvadır: onun da susturulması gerekir. Daha büyük şeylere, Sovyet Sosyalist falan filana dalmaksınız. Organizmanın kendisi bile burjuvadır: öyleyse ülkümüz mekanik olmalıdır.

Birçok değişik, bununla birlikte eşit ölçüde gerekli parçalardan kurulu, bir birim olan, organik sayılmayan tek şey makinadır. Her insan bir makina parçasıdır, makinayı süren güç de nefret... burjuvadan nefret. Bence, budur işte Bolşeviklik.”

“Çok doğru!” dedi Tommy. “Ama bana kalırsa, endüstrileşme ülküsünün de bütününü kapsayan eksiksiz bir tanım bu. Fabrika sahibinin ülküsü kısaca; ancak, sürücü gücün nefret olduğunu yadsıyabilir o tabii. Nefrettir, hep ayni: yaşamın kendisinden nefret. Bütün bunları anlamak güç geliyorsa, Orta İngiltere’ye bir göz atın yeter... ama kafa yaşamının bir yönü bütün bunlar, mantık gereği bir gelişme.”

“Bolşevikliğin mantığa uygunluğunu kabul etmiyorum, çünkü önermelerin büyük çoğunluğunu bir yana itiveriyor,” dedi Hammond.

“Ama sevgili dostum, maddesel şeyleri benimsiyor; katkısız insan zihni de öyle değil mi... tek başına?”

“Hiç olmazsa Bolşeviklik sağlam bir kaya temeli üzerine kurulmuştur,” dedi Charlie.

“Kaya temeli! Kayan bir kaya temeli! Bolşevikler kısa zamanda dünyanın, en güzel mekanik gereçlerle donanmış, en güzel ordusuna sahip olacaktır.”

“Ama bu böyle süremez... bu nefret işi. Bir tepki gerekir buna karşı...” dedi Hammond.

“Evet, yıllardır bekleyip duruyoruz... daha da bekleyeceğiz. Nefret, gemi azıya almış yürüyor. Düşünceleri yaşama uygulamak için zorlamanın kaçınılmaz sonucu bu, insanın en derin içgüdülerini zorlamanın; en derin duygularımızı birtakım düşüncelere göre zorluyoruz. Bu formülle sürüyoruz kendimizi, tıpkı bir makina gibi. Mantık yolu, her şeye egemen olmaya yelteniyor, katkısız bir nefret buluyor karşısında. Bir hepimiz Bolşeviğiz, ama ikiyüzlüyüz. Ruslar ise ikiyüzlü olmayan Bolşeviklerdir.”

“Ama Sovyetlerin tuttuğu, yoldan başka birçok yollar var,” dedi Hammond, “Bolşevikler, gerçekten de pek akıllı değiller.”

“Değiller tabii. Ama ara sıra kıt düşünceli olmak da akıllılıktır bir bakıma; gözü kararmış olanlar için. Ben kendi payıma, Bolşevikliği kıt düşünceli buluyorum; ama bizim batıdaki toplum yaşamımız da aynı ölçüde kıt

düşünceli. Şu çok ünlü kafa yaşamımız bile kıt düşünceli. Hepimiz de soğuk bir miskinlik içindeyiz, birer budala gibi tutkudan yoksunuz. Gerçekte hepimiz Bolşeviğiz, ama başka bir ad takıyoruz buna. Tanrı sayıyoruz kendimizi… tanrı gibi insanlar! Tıpkı Bolşeviklikte olduğu gibi. İnsan olmalı kişi her şeyden önce; Tanrı ya da Bolşevik olmaktan kurtulmak istiyorsa, bir yüreği bir de penisi bulunmalı kişinin... ikisi de aynı şeydir çünkü: ikisi de inanılmayacak ölçüde iyidir.”

Hoşnutsuzluk belirtisi olan bir sessizliği Berry’nin meraklı sorusu izledi:

“Sevgiye inanıyorsun öyleyse, değil mi Tommy?”

“Sevgili yavrum!” dedi Tommy, “Hayır yavrucuğum, onda dokuz hayır! Sevgi de, o kıt düşünceli gösterilerden biridir bugün. Küçücük, oğlan kalçalı, caz düşkünü kızları beceren ince belli kırıtkan herifler, bir çift yaka kopçası gibi! Bu mu senin dediğin sevgi? Hayır, sevgili dostum, hiç inanmıyorum sevginin böylesine!”

“Peki inandığın bir şey var mı hiç?”

“Benim mi? Kafama göre iyi bir yürek, şen şakrak bir penis, canlı bir düşünce, bir bayan önünde “bok!” diyebilecek bir gözüpeklik sahibi olmaya inanıyorum.”

“Hepsi de var sende işte,” dedi Berry.

Tommy Dukes kahkahayı koy verdi. “Melek çocuk! Keşke olsaydı bütün bunlar bende! Ama ne gezer; yüreğim bir patates gibi uyuşuk, sarkık kuşumun kafası hiçbir zaman kalkmıyor, kökünden kesip annemin ya da teyzemin önünde “bok!” diye bağırasım geliyor... soylu hanımlardır annemle teyzem biliyor musun? Bense gerçekte hiç de akıllı değilim, “kafasıyla yaşayan” biriyim ancak. Akıllı olmak çok güzel bir şeydir; o zaman ağıza alınan alınmayan bütün üyeleriyle canlı, dipdiri olur insan. Penis başını kaldırır: Merhaba! der gerçekten akıllı bir insana. Renoir, resimlerini penisiyle yaptığını söylermiş... yaparmış da, hem de ne resimler! Ah ben de benimkiyle bir şeyler yapabilseydim. Tanrım! Yalnız kuru söz bizimkisi! Hades’e eklenmiş yeni bir işkence! Hep o Sokrates bu işin başı.”

“Güzel kadınlar vardır dünyada,” dedi Connie, başını kaldırıp konuşarak en sonunda.

Erkekler pek hoş karşılamadılar bunu... hiçbir şey işitmemiş gibi davranması gerekirdi Connie’nin. Böyle bir konuşmayı bunca yakından izlemiş olmayı kabullenmesi onları tiksindiriyordu.

“Tanrım! Onlar bana karşı hoş değilse,
Umurumda mı ne denli hoş oldukları?”

“Hayır, hayır, içler acısı bir durum! Bir kadınla birleşmek, içimi titretmiyor benim. Yapamıyorum bir türlü. Yüz yüze geldiğimde gerçekten istek duyabileceğim tek kadın yoktur, böyle bir şey için kendimi zorlamaya da başlamayacağım. Tanrı korusun, hayır! Olduğum gibi kalıp kafamla yaşamayı sürdüreceğim. Yapabileceğim tek dürüstçe şey bu. Kadınlarla konuşmaktan epey bir mutluluk duyabiliyorum, ama pek arı bir şey bu, içler acısı bir ölçüde arı. Ne dersin Hildebrand, çaylağım benim?”

“İnsan arı kalırsa çok daha az sarpa sarar işler,” dedi Berry.

“Evet, bütünüyle çok yalındır yaşam!”

5

Ölgün güneşli ayaz bir şubat sabahı, Clifford ile Connie parkın içinde koruya doğru bir yürüyüşe çıktılar. Clifford motorlu hasta arabasıyla yavaş yavaş ilerliyor, Connie de yanı başında yürüyordu.

Sert havada kükürt kokusu vardı daha, ama ikisinin de alışık olduğu bir şeydi bu. Yakın çevreyi boydan boya puslu, donuk, buğulu bir duman sarıyor, yalnız tam tepede küçük, mavi bir gök parçası görünüyordu; çevresini kuşatan bir sargı içindeydi sanki bu mavilik, her zaman ortada. Yaşam bir düş ya da bir çılgınlıktı her zaman, kuşatılmış çevresiyle.

Koyunlar, bayırları mavimsi bir kırağıyla örtülü bahçenin, kavruk, sert çimenleri üstünde öksürüyordu. Parkın ortasında, parmaklıklı koru kapısına doğru bir yol, güzel, pembe bir şerit gibi uzanıyordu. Clifford bu yolu daha birkaç gün önce, maden kuyularının ağzındaki mıcırdan elenmiş taş kırıklarıyla döşetmişti. Taşlarla yeraltı dünyasının artıkları yanarak içlerindeki kükürdü koyverdiklerinde, yol, yağmursuz günlerde soluk bir karides rengi, yağmurlu günlerde de koyu yengeç rengi alan bir pembeye bürünmüştü. Şimdi, üzeri mavimsi ak bir kırağıyla kaplı, soluk karides rengindeydi. Ayaklarının altındaki bu elekten geçme parlak pembelik, Connie'nin her zaman hoşuna giderdi.

Clifford, üstünde şatonun yükseldiği tepeden aşağı doğru arabasını sakınarak sürüyor, Connie de eliyle arabayı tutuyordu. Önlerinde, hemen yakındaki kahverengi çalılıkları, ötedeki yoğun mor renkli meşe ağaçlarıyla koru uzanıyordu. Korunun başladığı yerde, çalılıklar arasında tavşanlar sıçrıyor, orda burada bir şeyler kemiriyorlardı. Ekin kargaları kapkara sürüler halinde ansızın havalanıyor, mavi gök parçasından geçerek salına salına uçup gidiyorlardı.

Connie parmaklıklı koru kapısını açtı, Clifford arabasını yavaşça sürerek, çıplak kahverengi çalılıklar arasından yukarı doğru giden geniş yola girdi. Bu koru, Hobin Hood'un avlandığı büyük ormanın bir kalıntısıydı; geniş yol da bu bölgeyi boydan boya aşan eski, çok eski bir yoldu. Ama şimdi

özel bir koru içinden geçen bir yoldu ancak. Mansfield'e giden yol kuzeye doğru kıvrılıyordu şimdi.

Yol üstündeki hiçbir şey kımıldamıyordu, kuru yaprakların altında yer donmuştu. Bir alakarga ciyakladı, küçük kuşlardan birçoğunun kanat sesleri işitildi. Ama görünürlerde av hayvanı, sülün falan yoktu. Savaşta kökleri kurumuş, Clifford yakınlarda yeni bir koru bekçisi tutuncaya dek, koru da bakımsız kalmıştı.

Clifford koruyu çok severdi; koca meşe ağaçlarına bayılırdı. Kuşaktan kuşağa süregelen bu ağaçların kendi malı olduğunu hep duyuyor, onları korumak istiyordu. Burasının el değmemiş, dünyaya kapalı bir yer olmasını istiyordu.

Tekerlekli sandalye, donmuş toprak kesekleri üstünde sarsıla sarsıla yamaca doğru ilerliyordu. Birdenbire, sol yanda, üzerinde bir yığın ölü eğrelti otundan, şurda burada göze çarpan cılız upuzun bir fidandan, kökleri yere kenetli, gövdeleri uçurulmuş ağaçlardan kalma, üzerleri dümdüz kütüklerden başka hiçbir şeyin bulunmadığı bir boşluk belirdi. Sağda solda, oduncuların yakmış olduğu çalı çırpıdan, çöplerden artakalan kapkara lekeler.

Burası Sör Geoffrey’in, savaş sırasında, siperlerde kullanılacak kereste için, ağaçlarını kestirdiği yerlerden biriydi. Yolun sağ yanında tatlı bir eğimle yükselen tepenin bütünü çırılçıplak, garip, bir bırakılmışlık içindeydi.

Tepenin üst yamaçlarında, eskiden meşelerle dolu olan yerler şimdi bomboştu; oradan, ağaçların ötesinde, maden ocaklarına giden demiryoluyla Stacks Gate’deki maden kuyuları görülebiliyordu. Connie durup baktı, korunun sürekli ıssızlığında apansız bir kopma oluyordu buralarda. Dış dünya sızıyordu koruya. Ama Clifford’a söylemedi bunu.

Bu çıplak yer, Clifford'da her zaman garip bir öfke uyandırıyordu. Savaşı görmüştü, ne demek olduğunu biliyordu. Ama bu çıplak tepeyi görünceye dek gerçek bir öfke duymamıştı. Yeniden ağaçlandırıyordu tepeyi şimdi. Burayı her görüşte Sör Geoffrey’den nefret ediyordu.

Tekerlekli sandalyesi yokuş yukarı yavaş yavaş tırmanırken Clifford durgun bir yüzle oturuyordu. Yokuşu çıkıp tepeye vardıklarında durdu; bayır aşağı inen uzun, oldukça engebeli yolu gözüne kestiremedi. Yolun, aşağılara

doğru yeşilimsi bir renkle uzanışına baktı, eğreltilerle meşeler arasından geçen açık seçik bir yoldu bu. Tepenin eşiğinde, kıvrılarak gözden yitiyordu; ama eski zaman şövalyelerini, midilliler üstündeki soylu hanımları andıran, öylesine tatlı, öylesine rahat bir kıvrılıştı bu.

“Benim gözümde burası, gerçekten İngiltere’nin yüreği,” dedi Clifford, Connie’ye; şubat güneşinin solgun ışıkları altında oturduğu yerden.

“Öyle mi?” dedi Connie, örme mavi giysisiyle, yol kıyısındaki bir kütüğe oturarak.

“Evet! Bunlar eski İngiltere işte, ta yüreği eski İngiltere’nin; hiç el değmesin, öyle kalsın istiyorum.”

“Ha, evet!” dedi Connie. Ama bu sözü söylediği sırada Stacks Gate maden ocaklarının saat on biri bildiren düdüklerini işitti. Clifford, sezinlemeyecek ölçüde alışmıştı bu sese.

“Bu korunun hiç eksiksiz olmasını istiyorum... hiç dokunulmamasını. Hiç kimsenin girmesini istemiyorum buraya,” dedi Clifford.

İnsanın içini burkan bir durumdu bu. Koruda, eski İngiltere’nin yabanıl güzelliği bugün bile sürmekteydi; ama Sör Geofferey’in savaş sırasında kestirdiği ağaçlardan dolayı, kapanması çok güç bir gedik açılmıştı. Göğe uzanan sayısız kıvrık dallarıyla, kahverengi eğreltiler arasından yükselen direngen boz gövdeleriyle ağaçlar, ne büyük bir sessizlik içindeydi burada! Kuşlar nasıl güven içinde kanat çırpıyordu dallar arasında! Bir zamanlar geyikler, okçular, eşekli keşişler geçermiş buralardan. Bütün bunları anımsatmaktaydı bu yerler, şimdi bile anımsatmaktaydı.

Clifford, ışık vurmuş düz, sarı saçlarıyla, tombul, kırmızı yüzünde bir anlaşılmazlık, solgun güneş altında oturuyordu.

“Buraya gelince, bir oğlum olmadığına her zamankinden daha çok üzülüyorum,” dedi.

“Ama bu koru senin ailenden de daha eski,” dedi Connie tatlı bir sesle.

“Evet, tabii! Ama biz koruduk onu hep. Biz olmasak yerinde yeller eserdi şimdi, ormanın öbür parçaları gibi. Eski İngiltere’den bir şeyler sürdürmek, korumak gerek!”

“Gerek mi dersin?” diye sordu Connie. “Yeni İngiltere'ye karşı eskisini korumak? Üzücü bir konu bu, biliyorum.”

“Eski İngiltere’den bir şeyler korunmazsa, İngiltere diye bir şey kalmaz artık,” dedi Clifford. “Böyle bir korunun sahibi olan bizler, böyle bir şeyin ne demek olduğunu bildiğimiz için, korumak zorundayız.”

Bir an, ağır bir sessizlik oldu.

“Evet, kısa bir süre için,” dedi Connie.

“Kısa bir süre için! Bütün elimizden gelen bu. Biz ancak kendi üzerimize düşeni yapabiliriz. Burasının sahibi olduğumuzdan beri, ailemin her erkeği kendi üzerine düşeni yapmış, insan, alışkanlıkların tersine gidebilir, ama geleneğe uymak zorundadır.” Gene bir sessizlik oldu.

“Ne geleneği?” diye sordu Connie.

“İngiltere’nin geleneği! Buraların geleneği!”

“Evet,” dedi Connie yavaşça.

“İnsanın bir oğlu olmasının yaran burada işte. Ben zincirin bir halkasıyım ancak.”

Connie’nin zincire falan aldırdığı yoktu pek, ama sesini çıkarmadı. Clifford’un bir oğul sahibi olma isteğinin garipliğini, anlaşılmazlığını düşünüyordu.

“Çok üzgünüm, ama çocuğumuz olamaz ki bizim,” dedi Connie.

Clifford, iri, soluk mavi gözlerini Connie’ye dikerek baktı.

“Başka bir erkekten çocuk yapmanı bile istiyorum nerdeyse,” dedi. “Wragby’de büyütür yetiştiririz; bize, bu yerlere bağlı olur. Babalığa pek büyük bir inancım yok. Onu büyüten biz olursak, kendi çocuğumuz olur artık, öylece de sürer gider. Ne dersin, yabana atılacak bir düşünce mi bu ha?”

Connie sonunda başını kaldırıp Clifford’a baktı. Çocuk, kendi çocuğu, bir o, bir nesneydi Clifford için ancak. O! O!

“Peki ama kim olacak bu başka adam?” diye sordu Connie.

“Çok mu önemli sanki bu canım? İşin bu yanı çok ilgilendiriyor mu bizi?

Almanya’da bir sevgilim vardı... ne kaldı ondan? Hemen hemen hiçbir şey. Bana kalırsa bu küçük olaylar, küçük ilişkiler değil yaşamımızda gerçek önemli olan. Gelip geçici şeyler bunlar. Hani neredeler şimdi? Nerde?... Nerde dün yağan karlar?... Önemli olan, insanın bütün yaşamı boyunca süren kalıcı şeylerdir; benim yaşamım, sürekliliği, kalıcılığı, gelişmesi ölçüsünde önemlidir benim için. Geçici ilişkilerin sözü mü olur? Özellikle cinsel ilişkilerin! İnsanlar bu işi büyütmeseler, kuşların çiftleşmesi gibi gelir geçer bunlar. Böyle olmaları da gerekir. Ne önemi var? Önemli olan bütün bir yaşam boyu arkadaşlıktır. Bir iki kez birlikte yatmak değil, tanrının günü birlikte yaşamak, bir yastıkta kocamaktır. Biz ikimiz karı kocayız, başımıza ne gelirse gelsin, böyle kalacağız. Birbirimizin alışkanlıklarını kapmışız. Alışkanlık, bence, gelip geçici bir coşkudan çok daha canlı bir şeydir. Uzun„ yavaş, kalıcı olan... bununla yaşarız biz... herhangi gelip geçici bir coşkunlukla değil. Bir arada yaşayan iki insan arasında yavaş yavaş bir kaynaşma doğar; öylesine içten titrerler birbirleri üstüne. Bu, evliliğin gerçek gizidir, cinsel birleşmenin değil; hiç olmazsa, cinsel birleşmenin yalın bir etkisi değildir. Seninle ben bir evlilikte kaynaşmışız. Bu gerçeğe sıkı sıkıya bağlı kalırsak, şu cinsel birleşme sorununu da, sanki dişçiye gitmekmiş gibi, soğukkanlılıkla çözüme bağlamamız gerekir; değil mi ki felek, gövdece bir eksiklikle bu konuda mat etmiş bizi.”

Connie oturduğu yerden, şaşkınlıkla, korkuyla dinliyordu bütün bunları. Clifford’un haklı mı haksız mı olduğunu bir türlü kestiremiyordu. Sevdiği erkek olarak Mıchaelis vardı; böyle düşünüyordu kendi kendine. Ama bu sevgi bir bakıma evlilik bağından, yıllar boyu acıyla, sabırla yoğrulmuş uzun, yavaş içtenlik alışkanlığından bir uzaklaşmaydı ancak. Böyle uzaklaşmalar, gezintiler insan ruhuna gerekliydi belki de, ondan esirgenmemeliydi. Ama her gezintide olduğu gibi, bunlarda da sonunda gene yuvaya dönülüyordu.

“Çocuğumun kimden olduğu önemli değil mi sence?” diye sordu Connie.

“Bak canım, senin saygıdeğer bir seçme yapacak doğal içgüdüne güveniyorum ben. Uygun düşmeyecek birini, kendine dokundurtmazsın bile.”

Connie, Michaelis’i düşünüyordu! Clifford’un ölçülerime göre, bu işe uygun olmayan adamın ta kendisiydi Michaelis.

“Ama bu uygunluk konusunda erkeklerle kadınların duyguları değişiktir,” dedi Connie.

“Hayır,” diye karşı çıktı Clifford. “Sen beni seviyorsun. Benim, bütünüyle sevimsiz bulduğum bir adama yakınlık duyabileceğine hiçbir zaman inanmam. Beğenin engel olur böyle bir şeye.”

Connie susuyordu. Böyle kökten yanlış bir mantık karşısında söylenebilecek bir şey yoktu.

“Peki, bu adamın kim olacağını söylemem gerekecek mi sana?” diye sordu, başını kaldırıp Clifford’a kaçamak bir gözle bakarak:

“Hayır, hayır, bilmemem daha iyi olur... Ama gelip geçici cinsel bağların, birlikte geçirilmiş uzun bir yaşam yanında hiçbir önem taşımadığı konusundaki düşünceme katılıyorsun tabii? İnsan, uzun bir yaşamın gerektirdiği şeylere cinsel ilişkilerden daha büyük bir önem verebilir değil mi? Başka çıkar yolumuz olmadığı için, yararlanırsın böyle bir ilişkiden ancak. Hem canım, bütün bu gelip geçici heyecanların ne önemi var? Yaşamın bütün sorunu, yıllar boyunca, yavaş yavaş bütüne ermiş bir kişilik kurmak değil mi? Bütünleşmiş bir yaşam sürmek? Bütün olmayan bir yaşamın anlamı yoktur. Cinsel bağlardan yoksunluk bir eksiklik yaratıyorsa sende, sevişecek bir kimse bul kendine. Çocuğunun olmaması bir eksiklikse, bir çocuk yap. Ama bu işlere, bütünlüğü olan bir yaşam uğruna giriş; uzun, uyumlu bir yaşam uğruna. Böyle bir yaşamı da ikimiz gerçekleştirebiliriz değil mi?... Kendimizi gerekliklere uyarlar, bir yandan da bu uyarlamayı kendi sürekli yaşamımızın bir parçası durumuna getirirsek. Doğru değil mi?”

Connie bütün bu sözlerden biraz irkilmişti. Onun, düşüncede haklı olduğunu biliyordu. Ama iş, Clifford’la birlikte yaşadığı sürekli, değişmez yaşama gelip dayanınca... çekimserliğe düşüyordu. Gerçekten, geri kalan bütün yıllarını bir koza örercesine bu sürekli, değişmez yaşama adamak mıydı alınyazısı? Başka hiçbir şey yok muydu artık kendisi için?

İş bununla da bitmiyordu. Clifford’la sürekli bir yaşamı paylaşmak iyiydi, hep bir örnek bir kumaşı dokumak, ara sıra bir serüvenin çiçeğiyle süslemek bu kumaşı belki. Ama önümüzdeki yıl duygularının ne olacağını bilebilir miydi şimdi? Kim bilebilirdi? Nasıl ‘evet’ derdi insan? Birçok

yıllar için? O bir solukta ağızdan çıkıveren küçücük “evet!’ Neden kelebek gibi uçuveren bir sözcüğün kıskacında kıvransın insan? Bir gün başını alıp uçuverecekti bu sözcük tabii, ardından başka ‘evet’ler, başka ‘hayır’lar gelecekti! Kelebeklerin başıboş uçuşu gibi,

“Haklısın herhalde Clifford. Şimdilik katılıyorum düşüncelerine. Yalnız, bütün bunların ardından yaşam, bambaşka bir yüzüyle çıkabilir karşımıza.”

“Ama o bambaşka yüz görününceye dek katılıyorsun düşünceme değil mi?”

“Ah evet! Gerçekten katılıyorum, evet.”

Bu sırada, yan yollardan birinden koşarak çıkan, burnunu havaya dikip kendilerine doğru, yumuşak, tüylü bir sesle bir kez havlayan İspanyol av köpeğine bakmaktaydı. Tüfekli bir adam, çabuk, esnek adımlarla köpeğin ardından göründü; yollarını kesecekmiş gibi tam karşılarına dikiliverdi; sonra durdu, selâm verdi, dönerek yokuş aşağı inmeye başladı. Yeni koru bekçisiydi bu, ama birdenbire karşılarına çıkıvermekle Connie’yi korkutmuştu. Durup dururken orada dikiliverince, kendilerine meydan okuyormuş gibi gelmişti Connie’ye.

Koyu yeşil kadifeden giysisiyle, kırmızı yüzlü, kızıl bıyıklı, keskin bakışlı, eski moda görünüşlü bir adamdı. Yokuşu hızla iniyordu.

“Mellors!” diye seslendi Clifford.

Adam çabucak geriye döndü, çevik, küçük bir davranışla selâm verdi, bir asker gibi.

“Şu arabamı döndürüp çalıştırır mısın? Daha kolay oluyor o zaman,” dedi Clifford.

Adam hemen tüfeğini omuzuna astı, o garip çeviklikteki, bununla birlikte görünmekten kaçınıyormuşçasına yumuşak davranışlarıyla yaklaştı. Orta boylu, ince yapılı, sessiz bir adamdı. Connie’yi biç görmüyor, yalnız arabaya bakıyordu.

“Connie, bu yeni koru bekçisi Mellors. Hanımımla daha karşılaşmamıştın değil mi Mellors?”

“Hayır efendim!” dedi adam, hazır, umursamaz bir tonla.

Adam şapkasını çıkararak, gür, hemen hemen sarışın sayılabilecek saçlarını

gösterdi. Yetkin, soğukkanlı, korkusuz bir bakışla Connie'nin ta gözlerinin içine baktı, Connie'nin nasıl bir şey olduğunu anlamak istiyordu sanki. Connie'yi utandırdı bu bakış. Utanmış bir halde başını eğdi, adam şapkasını sol eline geçirerek hafifçe eğildi, soylu tabakadan biri gibi; ama tek söz söylemedi. Şapkası elinde, bir an için öyle durdu.

"Ama epey oldu siz buraya geleli, değil mi?" dedi Connie, adama.

"Sekiz ay oldu Madam... Sonra birden soğukkanlılıkla düzeltti: "Sayın Leydi!"

Connie gözlerinin içine baktı adamın. Adam gözlerini kısarak alaylı alaylı, biraz da saygısızca baktı.

"Evet, Sayın Leydi, sağ olun! Doğup büyüdüğüm yerdir buralar."

Hafifçe bir daha eğildi, döndü, şapkasını giydi, arabaya el atmak için ilerledi. Söylediği son sözlerde sesi, köylü şivesi niteliğine bürünmüştü... belki de lâf olsun diye: yapıyordu bunu, çünkü daha önceki konuşmalarında böyle bir şiveden iz yoktu. Soylu tabakadan bir adam bile olabilirdi nerdeyse. Kısacası, garip, tez canlı, apayrı, yalnız, bir adamdı; ama kendine güveni tamdı.

Clifford küçük motoru çalıştırdı, adam tekerlekli sandalyeyi özenle çevirerek, tatlı bir kıvrılışla koyu kahverengi çalılıklara inen yola doğru yöneltti.

"Başka bir isteğiniz, Sör Clifford?" diye sordu adam.

"Birlikte gelsen iyi olur, araba yolda kalırsa yardım, edersin. Yokuş çıkmaya pek gelmiyor doğrusu bu motor."

Adam çevreye bir göz atarak köpeğini aradı... düşünce dolu bir bakış. Köpek efendisine baktı, hafifçe kuyruğunu salladı. Adamın gözlerinde alaylı, şakacı, ama gene de incelik dolu bir gülümseme belirdi bir an, sonra siliniverdi anlamsız kaldı yüzü. Yokuşu oldukça hızlı indiler. Adam eliyle arabanın demirini tutmuş, yönetiyordu. Connie'ye Tommy Dukes'u anımsatıyordu bu çalım.

Kahverengi çalılıklara geldiklerinde Connie birden fırlayarak parkın giriş kapısını açtı. Parmaklıklı kapıyı tutmuş dinelirken, girişte iki adam Connie'ye baktılar; Clifford'un bakışlarında serzeniş vardı, öbür

adamınkinde de soğuk, garip bir şaşkınlık; pek aldırmazmış gibi görünmekle birlikte Connie'yi tepeden tırnağa süzen bir bakış. Connie adamın mavi, aldırmaz gözlerinde, acıyla, yalnızlıkla dolu, gene de belli bir sıcaklığı olan bir bakış sezdi. Neden böyle çekingen, böyle ayrıksıydı?

Clifford parmaklıklı kapıdan geçer geçmez arabasını durdurdu, adam hemen saygıyla, kapıyı kapamaya koştu.

"Neden sen koştun kapıyı açmak için?" diye sordu Clifford, hoşnutsuzluğunu gösteren durgun, alçak bir sesle, "Mellors açardı."

"Dosdoğru yürüyüp geçeceğinizi sandım sizin," dedi Connie.

"Seni de ardımızdan koşturacağımızı?"

"Olsun canım, koşmak hoşuma gider ara sıra!"

Mellors hiçbir şeyi işitmiyormuş gibi görünerek gene arabaya el attı, ama Connie onun her şeyi yakından izlediğini sezinlemişti. Arabayı parkın dik yokuşu boyunca iterken, aralanmış dudaklarıyla, oldukça hızlı soluk alıyordu. Biraz çelimsizdi gerçekte. Garip bir canlılıkla doluydu, ama çelimsizdi biraz, bitikti. Connie kadınca içgüdüsüyle sezmişti bunu.

Connie ilerleyen arabanın gerisinde kaldı. Gökyüzü külrengine dönüyordu; halka halka bulutlar ortasında asılı gibi duran mavi gök parçası gene kapanmıştı, kapak örtülmüştü şimdi, acı bir soğuk çökmüştü ortalığa. Kar yağacaktı. Bombozdu dört bir yan, bomboz! Aşınmış görünüyordu dünya.

Araba pembe yolun tepesinde bekliyordu. Clifford, Connie'yi aranıyordu çevresinde.

"Yorulmadın değil mi?" diye sordu.

"Ah, hayır!" dedi Connie.

Ama yorulmuştu. Garip, yorgun bir özlem, bir doymamışlık başlamıştı içinde. Clifford sezmiyordu bunu: onun sezebileceği şeyler değildi bunlar. Ama yabancı adam anlıyordu. Connie'ye dünyadaki, yaşamdaki her şey aşınmış gibi görünüyordu, içindeki doymamışlık dağlardan da eskiydi.

Eve varmışlardı, yandan dolanarak basamaksız olan arka kapıya gittiler. Clifford bir sıçrayışta kendini, alçak, tekerlekli ev sandalyesine bırakıverdi; kolları çok güçlü, çok çevikti. Sonra Connie, cansız bacaklarını kaldırarak

ev sandalyesine yerleştirdi.

Ayrılmak için izin bekleyen koru bekçisi, her şeyi yakından yakına, hiç kaçırmadan izliyordu, Connie'nin, kocasının ölü bacaklarını kucaklayıp öbür sardalyeye kaldırışını, Clifford'un da bu sırada gövdesini sağa sola döndürerek yerleşmeye çalıştığını gördüğü zaman, bir çeşit korkuyla rengi atmıştı. Korkmuştu.

Clifford, önemsemez bir sesle, "Yardımına çok teşekkürler Mellors," dedi, sandalyesini hizmeti odalarının önündeki koridora doğru sürerken.

"Başka bir isteğiniz var mı efendim?" dedi adam, bir düşteki gibi soğuk bir sesle.

"Yok, iyi günler!"

"İyi günler, Sir."

"İyi günler! yokuşu çıkışta arabayı itmeniz büyük bir iyilikti... umarım çok yormamıştır sizi," dedi Connie kapının dışında duran koru bekçisine.

"Oo, hayır, hayır yormadı!" dedi çabucak. Sonra gene yerli şiveye döndü konuşması: "İyi günler Sayı Leydi!"

"Kim bu senin koru bekçisi?" diye sordu Connie öğle yemeğinde.

"Mellors! Gördün ya kendisini," dedi Cliford.

"Evet, ama nereli?"

"Hiç, bir yerli! Çocukluğu Tevershall'da geçmiş... Bir madencinin oğlu sanırım."

"Kendisi de madenci miydi?"

"Maden ocağında demirciymiş herhalde; baş demirci. Ama savaştan iki yıl önce burada koru bekçisiydi... askere yazılmadan önce. Babam onun çok iyi bir adan olduğunu söylerdi her zaman, savaştan sonra döndüğünde demircilik işinden çıkarıp, koruya bekçi aldım kendisini gene. Onu bulabildiğime gerçekten seviniyordum... Bu çevrede koru bekçisi olabilecek iyi bir adam bulmak çok güç... Buraların insanını da iyi bilen kimse olması gerekir bu işi yapacak adamın."

"Evli mi?"

"Bir zamanlar. Ama karısı... türlü adamlarla en sonunda da Stacks Gate'de bir madenciyle düşüp kalkmış, şimdi gene o madenciyle yaşıyormuş sanırım."

"Bu adam yalnız şimdi demek?"

"Aşağı yukarı! Köyde bir annesi var... bir de çocuğu var sanıyorum."

Clifford belli bir anlamsızlığa bürünmekte olan soluk, hafifçe dışarı çıkık gözleriyle Connie'ye baktı. Yüzeyden, çok uyanık görünüyordu, ama bu uyanıklığın gerisi, Orta İngiltere havası gibi puslu, sisli, dumanlıydı. Yüzeye doğru ilerler gibiydi bu sis. Dolayısıyla, Connie'ye kendine özgü bir biçimde bakarak, kendine özgü kesinlikteki bu bilgileri verirken, Connie onun zihninin gerilerini bir sisin, bir hiçliğin doldurmakta olduğunu seziyordu. Korkuyordu bundan. Bu durum öylesine kişilikten yoksun bir görünüşe sokuyordu Clifford'u; nerdeyse budalalığa varan bir görünüşe.

Belli belirsiz, insan ruhunun büyük yasalarından birini kavrıyordu böylece Connie: duygusal ruh, gövdeyi öldürmeyen yaralayıcı bir vuruşla karşılaştığı zaman, gövde yavaş yavaş iyileştikçe ruh da iyileşir gibi oluyordu. Ama yalnız görünüşteydi bu. İnsanın yeniden döndüğü alışkanlıklarının bir sonucuydu. Yavaş yavaş ruhun almış olduğu yara kendini duyurmaya başlıyor, etteki bir çürük gibi, korkunç acısı zamanla gitgide derinleşiyor, bütün ruhu dolduruyordu. Artık iyileştiğimizi, her şeyin gelip geçtiğini düşünmeye başladığımız an, bu yaranın dolaylı sonuçları en kötü bir biçimde patlak veriyordu.

Clifford'un durumu da buydu. Wragby'ye döndüğü sıralarda 'çok iyiydi' bir ara, öykülerini yazıyor, yaşama güvenle bakıyor, bütün geçenleri unutmuş, iyiden iyiye toparlanmış görünüyordu. Ama şimdi, yıllar geçtikçe, yavaş yavaş, korkunun, yılgının benliğinde bırakmış olduğu çürük açığa çıkıyor, gitgide büyüyordu içinde. Bir ara öyle derinlerdeydi ki bu eziklik, uyuşmuştu, ya da hiç yoktu sanki. Şimdi, nerdeyse inmeye benzeyen bir korku büyümesiyle gene açığa çıkmaya başlamıştı yavaş yavaş. Kafaca uyanıklığından bir şey yitirmemişti. Ama o büyük sarsıntının açtığı çürük, getirdiği inme, duygusal benliğine yayılıyordu.

Onda yayıldıkça, Connie aynı şeyin kendi içinde de yayıldığını duyuyordu. İçin için bir korku, bir boşluk, her şeye bir ilgisizlik gitgide bütün ruhunu

sarıyordu. Clifford, coştuğu zamanlar gene çok güzel konuşabiliyor, geleceğe yön verebiliyordu: tıpkı koruda Connie'ye bir çocuk sahibi olmasını, Wragby'ye bir kalıtçı bırakmasını söylemesi gibi. Ama ertesi gün bütün o parlak sözler, buruşup ufalanan, gerçekte hiçbir anlam taşımayan, rüzgârın ufak bir esintisiyle uçuşup giden ölü yapraklara dönüyordu. Etkili bir yaşamın, ağaca bağlı, genç bir güçle dolu gürbüz yapraklarını andıran sözler değildi bunlar. Cılız bir yaşamın, sürüyle dökülen yapraklarıydı.

Ne yana baksa aynı şeyleri duyuyordu Connie. Tevershall'daki madenciler gene grevden söz ediyorlardı, ama bu da bir enerjinin açığa çıkışı olmaktan daha çok, etkisini göstermek için bekleyen, yavaş yavaş yüzeye yaklaşarak büyük bir dirliksizlik acısı, yetinmezlik saplantısı yaratan, savaştan kalma bir çürüktü. Derindi bu çürük, çok, çok, çok derin... insanlık dışı kaypak savaşın açtığı çürük. Kuşakların yaşayan kanı için, ruhların, gövdelerin ta derinlerinde yatan bu kocaman, mosmor kesilmiş çürük kan pıhtısını eritmek, yıllar isteyen bir işti. Yeni bir umutla olurdu bu üstelik.

Zavallı Connie! Yıllar ilerledikçe yaşamasındaki hiçlik korkusu ta yüreğine işliyordu. Clifford'un düşünsel yaşamı ile kendi yaşamı gitgide hiçliğe dönmeye başlamıştı. Evlilikleri, Clifford'un sözünü ettiği o içtenlik alışkanlığı üzerine kurulmuş kaynaşmış yaşamları, zaman zaman bomboş bir hiçliğe bürünüyordu. Kuru sözdü hepsi, bir yığın kuru söz. Gerçek olan tek şey hiçlik, bir de bu hiçlik üstüne bir yığın kaypakça sözdü.

Clifford'un başarısı sözgelişi–: kancık-tanrıca! Evet, hemen hemen ünlü bir adamdı şimdi, kitaplarından bin sterlin kazanmıştı. Her yerde fotoğrafları çıkıyordu. Galerilerden birinde bir büstü, iki galeride de portresi vardı. Modern seslerin en moderni sayılıyordu sesi. O garip aksayan reklam içgüdüsüyle, dört beş yıl içinde 'aydın düşünceli' gençlerin en önemlilerinden biri olmuştu. Ama yazılarında düşünceyi Connie göremiyordu bir türlü. Clifford, insanları, olayları hafif alaycı bir açıdan didik didik çözümlemekte gerçekten başarılıydı. Ama bu, finoların divan yastıklarını didiklemesini andırıyordu daha çok; yalnız, gençlik dolu oynak şeyler değil de, garip ölçüde köhne, katı bir kibirle sınırlı şeylerdi bunlar. Hepsinin de altı üstü bir hiçti ancak. Connie'nin ruhunun ta derinlerinde şu duygu yankılanıp duruyordu: hepsi hiçti bunların, eşi bulunmaz bir hiçlik gösterisi. Bir gösteriş aynı zamanda. Bir gösteriş! gösteriş! gösteriş!

Michaelis, Clifford’u bir oyununa konu almıştı; oyunun taslağını hazırlamış, birinci perdeyi yazmıştı bile. Çünkü Michaelis hiçlik gösterisinde Clifford’dan da ileriydi. Bu adamlarda kalan son tutku iziydi bu: Bir gösteriş tutkusu. Cinsel tutkudan yoksundular, bu bakımdan ölü oldukları bile söylenebilirdi. Şimdi, Michaelis’in ardında koştuğu şey para da değildi artık. Clifford parayı en önemli şey saymamıştı hiçbir zaman, ama geleni de geri çevirmiyordu, çünkü para başarının pulu damgasıydı bir yerde. Başarı da özledikleri şeydi. İkisi de, gerçek bir gösteri ardında, yığınları bir süre için büyüleyecek olan, kendileriyle ilgili bir gösteri ardında koşmaktaydılar.

Garip bir şeydi bu... kancık-tanrıçaya satılmak. Bu işin dışında bulunan, böyle bir şeyin uyandıracağı heyecana yabancı kalan Connie için bu da hiçlikten başka bir şey değildi. İnsanın kancık-tanrıçaya kendini satması bile hiçlikti, bir orospu gibi birçok kez satıyorlardı kendilerini. Bu bile hiçlikti.

Michaelis bir mektubunda oyunundan söz ediyordu Clifford’a. Connie’nin önceden haberi vardı bu oyundan tabii. Clifford büyük bir heyecana kapıldı. Gene bir gösteriye konu oluyordu, başka biri kendisinin gösterisini yapacaktı, hem de olumlu bir açıdan, Michaelis’i Wragby’e çağırarak, birinci perdeyi de birlikte getirmesini yazdı.

Michaelis geldi: mevsim yazdı, açık renk bir elbisesi, beyaz süet eldivenleri vardı, Connie’ye mavi orkideler getirmişti, çok yakışıklıydı, birinci perde büyük bir başarıydı. Connie bile heyecanlanmıştı... Kemiklerinde kalmış olan son iliğine dek ürpermişti. Michaelis de Chatterleyleri böyle büyük bir heyecana boğan kendi gücü karşısında ürpermişti, gerçekten olağanüstüydü bu oyun... Çok da güzeldi Connie’ye kalırsa. Michaelis’de eski bir ırkın, artık hiçbir zaman umut kırıklığına uğratılamayacak kımıltısızlığını görüyordu; katkısız olmuş aşırı bir kirlilikti bu belki. Kancık-tanrıçaya o yüce satılmışlığının ötesinde Michaelis, fildişi oyuntularında, düzlemlerinde, düşleriyle kirliliği arınmışlığa dönüştüren bir fildişi Afrika maskesi gibi katıksız görünüyordu.

Connie ile Clifford’da, onları böylesine kendilerinden geçiren bir heyecan, bir ürperti uyandırmak, Michaelis’in yaşamındaki en yüce anlardan biri olmuştu. Başarmıştı; heyecanla sürüklemişti onları. Clifford bile zaman

zaman sevgi duymuştu kendisine... böyle düşünmek yerindeyse tabii.

Böylece, ertesi sabah her zamankinden daha heyecanlıydı: tedirgin, sinirli, elleri hep pantolonunun cebinde. Connie geceleyin yanına gelmemişti... kendisi de onu nerde bulabileceğini kestirememişti. Düpedüz nazdı bu!., tam başarının doruğuna eriştiği anda.

Sabahleyin Connie'nin odasına çıktı. Connie, onun geleceğini biliyordu. Tedirginliği apaçık sezilmekteydi. Oyunu konusunda ne düşündüğünü sordu Connie’ye... beğenmiş miydi? Övgü duymak zorundaydı: onu cinsel bir haz titremesinin de ötesine varan, ta iliklerine işleyen bir tutkuyla ürpertiyordu bu. Connie oyunu öve öve bitiremedi. Ama bütün bu övgü sırasında, hepsinin de bir hiç olduğunu ruhunun ta derinlerinde duymaktaydı.

Sonunda “Bana bak!” dedi Michaelis ansızın! “Neden şu işi sağlama bağlamıyoruz artık? Neden evlenmiyoruz seninle?”

“Ama ben evliyim,” dedi Connie şaşkınlıkla, hiçbir şey duymadan.

“Bırak şimdi!,. Nasıl olsa kocan seni boşamayı kabul eder... Neden evlenmiyoruz ikimiz? Ben evlenmek istiyorum. Benim için yapılabilecek en iyi şey bu, biliyorum... evlenip düzenli bir yaşayışa kavuşmak. Bu bozuk düzen yaşayış düpedüz yıpratıyor beni. Bak, biz birbirimiz için yaratılmışız... bir el ile eldiven gibi. Neden evlenmiyoruz? Evlenmemiz için bir engel görebiliyor musun?”

Connie ona şaşkın şaşkın bakıyor, gene de hiçbir şey duymuyordu. Erkek değil mi, hepsi de aynıydı, kendi dışlarındaki her şeyi görmezden gelirlerdi. Birer gök fişeği gibi tepelerinden tutuşup parlayarak havalanıveriyorlar, sizin de incecik değneklerine tutunup kendileriyle birlikte havalanmanızı bekliyorlardı.

“Ama ben evliyim,” dedi Connie, “Clifford’u bırakamam, biliyorsun.”

“Neden ama? Neden?” diye bağırdı Michaelis. “Altı ay sonra her şeyi unutur. Kendinden başka hiç kimseyi görmüyor gözü. Benim bildiğim, bu adamın sana hiçbir yararı yok; bütün düşündüğü ancak kendisi.”

Connie bu sözlerde bir gerçek payı olduğunu görmüyor değildi. Ama Mick’in de bencillikten büsbütün uzak bir kimse olduğu düşünülemezdi.

“Erkeklerin hepsi de yalnız kendilerini düşünmezler mi?” diye sordu

Connie.

“Eh, aşağı yukarı. Bir erkek yükselebilmek için böyle olmak zorundadır biraz. Ama önemli olan bu değil. Bir erkeğin, kadını nasıl yaşatabileceğidir önemli olan. Mutlu yaşatabiliyor mu, yaşatamıyor mu? Yaşatamıyorsa hiçbir hakkı yoktur o kadında...” Durakladı, Connie’ye iri, kahverengi gözleriyle nerdeyse büyülercesine baktı. “Ben şimdi kendi payıma, bir kadım isteyeceği en mutlu bir biçimde yaşatabilir; bunu yapabilecek yetide olduğumu kesinlikle söyleyebilirim.”

“Nasıl mutlu bir yaşayış?” diye sordu Connie, ürperen, donuk bir bakışla, gözlerini Michaelis’e dikerek; bu bakışın altında en ufak bir şey bile duymuyordu.

“Her türlü mutluluk, her türlü. Giyim, belli bir ölçüde mücevher, canının istediği gece kulübü, istediğin herkesle tanışmak, hızlı yaşamak... yolculuklar, gittiğin her yerde saygı görmek... daha neler neler, mutluluğun her türlüsü.”

Hemen hemen bir utkuyu andıran göz kamaştırıcı sözlerle konuşuyordu. Connie ise donakalmış, bütün bunlar inanılmaz şeylermiş gibi bakıyor, gerçekte en ufak bir şey bile duymuyordu. Başka zamanlarda heyecandan ürperen en dış benliği bile ancak binde bir tepki gösteriyordu. Bütün bunlar hiç de duygulandırmamıştı onu, bir türlü uyamamıştı duruma. Oturduğu yerden, donuk gözlerle bakakalmış, en ufak bir şey bile duymamıştı, yalnız bir yerlerden kancık-tanrıçanın, tiksinç, aşırı pis kokusu geliyordu burnuna.

Mick tedirginlik içinde, sandalyesinde öne eğilmiş oturuyor, fıldır fıldır dönen isterik gözlerle Connie’ye bakıyordu: Connie’nin, ‘Evet!’ demesine engel olabilecek gururundan dolayı mı duyuyordu bu tedirginliği, yoksa ‘Evet!’ demek zorunda kalacağından korktuğu için mi? – kimse bilemezdi.

“Bir düşüneyim hele,” dedi Connie. “Şimdi bir şey söyleyemem sana. Sence Clifford yok sayılabilir, ama benim için öyle değil. Ne büyük bir çaresizlik içinde olduğunu düşünürseniz...”

“Canı cehenneme! Bir adam, çaresizliğinin, ezikliğinin ticaretini yapabilirse eğer, ben de, ne yalnız olduğumu, yıllar boyunca nasıl yalnızlık çektiğimi, daha buna benzer bir sürü palavrayı sıralayabilirim! Bir adamın, kendisini tanıtmak için, çaresizliğinden, eziklikler inden başka bir şeyi yoksa, cam

cehenneme...”

Ellerini pantolonunun ceplerinde sinirli sinirli çevirerek yana döndü. O akşam Connie’ye:

“Akşam odama geleceksin değil mi? Ben seninkinin yerini bilmiyorum,” dedi.

“Peki,” dedi Connie.

O gece Michaelis, garip, küçük bir çocuğunkini andıran cılız çıplaklığıyla, daha da sinirli bir sevgili oldu. Connie bir türlü haz ürpertisine erişemedi. Gerçekte Michaelis ondan çok daha önce bitiriveriyordu. Ama çocuksu çıplaklığıyla, yumuşaklığıyla Connie’de özlemle yanan bir tutku uyandırdı. O bitirdikten sonra Connie, kalçalarının çırpınışıyla etkinliğini sürdürdü, o da kahramanca, bütün istemini, bütün verme gücünü toplayarak beklemeyi başardı, Connie’nin küçücük çığlıklarıyla gelen haz titremesine değin bekledi.

En sonunda Connie’den koptuğunda, nerdeyse alaycı acı bir sesle sordu:

“Bir erkekle aynı anda hazza ulaşamıyorsun değil mi? Bir çaba göstermek zorunda kalıyorsun! Geriden koşarak yetişebiliyorsun ancak.”

O andaki bu küçük konuşma Connie’nin yaşamındaki en sarsıcı olaylardan biriydi. Çünkü, kendini verişindeki o edilgenliğin, bu adamın tek birleşme yolu olduğu apaçıktı.

“Ne demek istiyorsun?” diye sordu Connie.

“Biliyorsun ne demek istediğimi. Benden sonra saatlerce oyalanıyorsun... sen kendi çabanla hazza ulaşıncaya değin dişimi sıkıp beklemem gerekiyor.”

Sözlerle anlatılamayacak türden bir hazla, ona duyduğu içten bir sevgiyle yanıp tutuştuğu bir anda, bu hiç umulmadık kabalık, Connie’yi can evinden vurmuştu. Çünkü gerçekte, modern erkeklerin çoğu gibi o da, nerdeyse daha başlamadan bitiveriyordu. Böyle bir durum da, kadını etkin olmaya zorluyordu tabii.

“Ama sen değil misin devan etmemi isteyen, ben de haz duyayım diye?” sordu Comie.

Michaelis sırıtarak güldü: “Ben miyim isteyen? Çok güzel! Dişlerimi kenetleyip senin devam etmeni istiyorum demek ha!”

“İstemez misin ama?” diye direndi Connie.

Soruya karşılık vermekten kaçındı Michaelis. “Bu kadınların hepsi böyledir,” dedi. “Ya sanki ölüymüş gibi hiçbir şey duymazlar... ya da erkek işini bitirinceye dek oyalanır, ondan sonra uyanır, erkeğin beklemesini isterler. Benimle aynı anda hazza ulaşan bir kadın görmedim bugüne değin.”

Connie bu yeni uydurmalar, erkeklerle ilgili dilgileri yarım yamalak işitmişti ancak. Yalnız, Michaelis’in kendisine karşı takındığı bu olumsuz tutum... bu anlaşılmaz kabalık karşısında donakalmıştı. Öyle suçsuzdu ki oysa.

“Ama benim de haz duymamı istersin değil mi?” diye sordu gene.

“Peki, peki! Evet isterim. Ana o anda kadını beklemek de bir erkek için pek hoş bir şey olmasa gerek...”

Bu konuşma Connie’nin yaşamındaki en can alıcı sillelerden biriydi, içindeki bir şeyi öldürüvermişti. Michaelis’i gözünün bebeği bilmişti; bu işi ilk isteyen de Michaelis’in kendisi olmuştu, o isteyinceye dek Connie’nin aklından bile geçmemişti böyle bir şey. Ama bir kez başlayınca, kendisinin de onun gibi haz duymak istemesi çok doğal bir şey değil miydi? Nerdeyse iyice sevmeye başlamıştı Michaelis'i oysa... o gece nerdeyse sevmeye başlamış, onunla evlenmek geçmişti içinden.

Belki de içgüdüsüyle seziyordu Connie’nin bu duygularını Michaelis, belki bundan dolayı her şeyi tepivermiş, altüst etmişti. Connie’nin ona ya da herhangi bir erkeğe duyacağı bütün cinsel istek, o gece silinivermişti. Yaşamı onun yaşamından büsbütün kopmuştu, sanki öyle biri yoktu artık.

Günleri bezginlik içinde geçiyordu. Şimdi atık Clifford’un bütüne ermiş yaşam dediği boş çarktan başka hiçbir şeyi yoktu, ayni evde yaşamaya alışmış iki insanın bu boş çark çevresinde dönen uzun ortak yaşam.

Hiçlik! Yaşamın o kocaman hiçliğini benimsemek, yaşamanın tek amacı gibi gözüküyordu. Sayısız girdi çıktının, önemli ufak tefek şeylerin altında sıralanışından ortaya çıkan koca toplam: Hiçlik!

6

Connie, hemen hemen bilinmezden haber verecek bilgiyi Tommy Dukes'a sordu: "Neden erkeklerle kadınlar birbirlerini gerçekten sevmiyorlar günümüzde?"

"Hiç de öyle değil bence! İnsan soyu yaratılalı beri erkeklerle kadınların birbirlerini böylesine sevdikleri hiçbir çağ geçmemiştir. Gerçek sevgi! Sözgelişi ben... gerçekten kadınları erkeklerden daha çok severim; daha mert oluyorlar çünkü, insan onlarla daha içli dışlı olabiliyor."

Connie düşündü bu noktayı.

"Evet ama hiçbir alışverişiniz de olmuyor onlarla!" dedi.

"Benim mi? Şu anda bir kadınla tam bir içtenlikle konuşmuyorum da ne yapıyorum peki?"

"Evet, yalnız konuşuyorsunuz..."

"Ama siz erkek olsaydınız, daha fazla bir şey mi yapabilecektim sanki?"

"Hiçbir şey belki. Ama bir kadın..."

"Bir kadın, kendisinden hoşlanmanızı, kendisiyle konuşmanızı, aynı zamanda da kendisini sevmenizi, kendisine istek duymanızı diler; oysa bu iki şey birbirinden ayrıdır bence."

"Ama öyle olmamaları gerekir!"

"Su da böyle sıvı olmamalı ona bakarsanız; sıvı oluşu yüzünden taşıyor ara sıra. Ama olmuş işte! Ben kadınlardan, onlarla konuşmaktan hoşlanırım, dolayısıyla onlarla sevişmeyi, onlara istek duymayı hiç aklımdan geçirmem. Bu iki şey bir arada olamaz benim için."

"Olmalı bence."

"Güzel. Nesnelerin, gerçekte olduklarından başka bir şey olmaları gerekliliği, beni ilgilendirmez."

Connie bir an düşündü, "Doğru olamaz mı," dedi. "Erkekler, kadınları

sevebilir, aynı zamanda onlarla konuşabilirler. Konuşmadan, arkadaşlık kurmadan, içli dışlı olmadan nasıl sevişilebilir?”

“Orasını bilmem,” dedi Dıukes. “Hem canım benim bu konuda bir genellemeye kalkışmam boşuna. Ben yalnız kendi durumumu bilmekteyim. Kadınlarla konuşmaktan hoşlanıyorum; ama konuşmak beni bir bakıma onlarla içli dışlı kılarsa da, öpüşmenin söz konusu olduğu ölçüde de onlardan iyice uzaklaştırır. Sözgelişi, siz işte! Ama beni genel bir örnek olarak görmeyin, belki de özel bir durumdur ancak benimkisi: kadınlardan hoşlanan, ama onları sevmeyen, kadınlarca bir sevişmeye zorlandığı ya da karışık bir duruma sokulduğu an onlardan nefret eden erkeklerden biriyim ancak.”

“Ama üzülmüyor musunuz buna?”

“Neden üzülecekmişim? Hiç de üzülmüyorum! Charlie May’e, kadınlarla ilişkisi olan öbür erkeklere bakıyorum da... Hayır, hiç ama hiç imrenmiyorum! Alınyazım istediğim bir kadın çıkarırsa karşıma, bir diyeceğim yok. İsteyebileceğim hiçbir kadına rastlamadığımı, şimdiye dek böyle bir kadın görmediğimi düşününce... soğuk bir adam olduğum, gene de kimi kadınlardan gerçekten çok hoşlandığım sonucuna varıyorum.”

“Benden hoşlanıyor musunuz?”

“Pek çok! Görüyorsunuz ya, aramızda bir öpüşme durumu falan da yok, var mı?”

“Hiç yok!” dedi Connie. “Ama olması gerekmez mi?”

“Kuzum, neden ama, neden? Clifford’dan hoşlanıyorum sözgelişi, ama tutup da onu öpüversem ne dersiniz?”

“Bir ayrım yok mu arada?”

“Nerededir bizim için bu ayrım? Hepimiz düşünen insanlarız, erkeklik dişilik önemli değil. Hiç önemli değil. Şu anda bir Avrupalı erkek gibi davranmaya, birtakım cinsel numaralara başlarsam, hoşunuza gider mi sizin?”

“Tiksinirim böyle bir şeyden.”

“Gördünüz mü ya! Ben gerçekten bir erkek sayılırsam, kendi soyumun

dişisine saldırmam hiçbir zaman. Özlemem onu, ama kadınlardan hoşlanırım. Beni, cinsel oyuna dalarak sevişmeye ya da oyalanmaya kim zorlayabilir?”

“Ben zorlayacak değilim herhalde. Ama aksayan bir şey var bu durumda.”

“Siz böyle bir aksaklık sezebilirsiniz belki, ben sezmiyorum.”

“Evet, erkeklerle kadınlar arasında bir aksaklık olduğunu sezmekteyim. Kadının bir erkek için hiçbir çekici yanı yok artık.”

“Erkeğin kadın için var mı?”

İşin öbür yanını düşündü Connie.

“Pek yok,” dedi açıkça.

“Öyleyse bu işi bir yana bırakıp, birbirimize karşı saygıdeğer, yalın, insana yaraşır bir davranış takınalım. Bu yapay cinsel zorunluluklar yerin dibine girsin! Ben yokum buna!”

Connie onun gerçekten haklı olduğunu biliyordu. Ama bu durum, öylesine bir umutsuzluk, dayanaksızlık duygusuna sürüklüyordu ki kendisini. Usanç veren bir havuzda yüzen bir çöp parçasıydı sanki. Kendisinin, çevresindeki her şeyin, ne anlamı kalıyordu?

Gençliği başkaldırıyordu. Erkeklerin hepsi de çok yaşlı, soğuk görünüyorlardı. Michaelis de umudunu boşa çıkarmıştı; ondan da hayır yoktu artık. Erkekler istemiyorlardı insanı; kadın istemiyorlardı gerçekte, Michaelis bile istemiyordu!

İster gibi görünüp hemen cinsel oyuna sarılan aşağılık herifler ise hepsinden daha kötüydü.

Çekilmez bir şeydi bu, ama ister istemez katlanmak zorundaydı insan. Erkeklerin kadınlar için gerçek bir çekiciliği olmadığı çok doğruydu: Yapılabilecek en iyi şey böyle bir şeyin olduğuna yalancıktan inanmaktı, tıpkı Michaelis’le olan ilgisinde kendisinin yaptığı gibi. Bununla, birlikte insan yuvarlanıp gidiyordu ister istemez. Herkesin neden kokteyl partilere, caz müziğine koştuğunu, bitkin düşünceye dek çarliston yapıp tepindiğini iyice anlıyordu. İki yoldan birini seçmek gerekiyordu: ya gençlik,, ya da kendi kendini yiyip tüketmek. Ama ne korkunç bir şeydi bu gençlik!

Methuselah kadar yaşlı duyuyordu kendini insan, ama gençlik gene de kaynayıveriyor, rahat, vermiyordu bir türlü. Aşağılık türden bir yaşayış! Her türlü umuttan uzak! Nerdeyse Mick'le birlikte gitmiş olmayı, bütün yaşamını bir kokteyl parti, cazlı bir akşam gibi geçirmeyi özlüyordu. Yaşamın böylesi, kara kara düşünerek ölüme doğru sürüklenmekten daha iyiydi ne de olsa…

İçinin sıkıldığı günlerden birinde başım alıp koruda dolaşmaya gitti; düşünceli düşünceli, hiçbir şeyi görmeden, nerde olduğunu bile bilmeden geziniyordu. Birden, pek uzak olmayan bir tüfek patlamasıyla irkiliverdi, öfkelendi.

Sonra, ötede sesler işitti, durakladı. İnsanlar! İnsan yüzü görmek istemiyordu. Ama kulağına bir ses daha çalınınca, heyecanlandı. Bir çocuk ağlamasıydı bu. Hemen toparlandı, birisi bir çocuğu hırpalıyordu. Islak yoldan aşağı doğru hızla koşmaya başladı, iyice artmıştı kızgınlığı. Hemen orda bir patırtı çıkarmaya hazırdı.

Köşeyi döner dönmez, yolun ilerisinde iki kişi gördü: biri koru bekçisi, öteki de mor mantolu, kürk şapkalı, ağlayan küçük bir kızdı.

"Kesecek misin zırıltıyı, yaygaracı köpek seni!" diye öfkeyle bağırdı adam. Çocuğun hıçkırıkları daha da yükseldi.

Constance, öfkeden dönmüş gözlerle daha da yaklaştı. Adam dönüp bakarak, soğuk bir selâm verdi, kızgınlıktan beti benzi atmıştı.

Constance, "Ne var, ne oluyor? Neden ağlıyor bu küçük kız?" diye sordu sertçe, soluk soluğa.

Adamın yüzüne alaycı, hafif bir gülümseme yayıldı. Tam bir yerli şivesiyle, "Ona sorun, daha iyi," dedi vurdumduymazca.

Bir tokattı sanki bu söz Connie'nin suratına inen. Kızgınlıktan kireç kesildi yüzü. Sonra kendini toparlayarak, kuşkuyla yanıp sönen koyu mavi gözleriyle adamın gözünün içine baktı.

"Ben size soruyorum!" diye bağırdı soluğu kesilerek.

Adam şapkasını çıkardı, hafifçe eğilip garip bir selâm verdi. "Evet Sayın Leydi," dedi, sonra gene yerli şiveye dönerek, "ama ne söyleyeceğimi bilemiyorum ki." Sonra kızgınlıktan rengi atmış, kaskatı bir asker

kesiliverdi.

Connie, dokuz on yaşlarında, al yanaklı, kara saçlı bir çocuk olan küçük kıza döndü. “Ne var yavrum? Söyle bakayım niye ağlıyorsun?” diye sordu, görgü kurallarının elverdiği ölçüde bir tatlılıkla. Çocuğun hıçkırıkları daha da çoğaldı, utanmıştı. Constance daha da tatlı bir sesle yaklaştı çocuğa.

“Hadi, hadi, sus artık ağlama! Söyle bakayım ne yaptılar sana!..” Yoğun tatlı bir sevgiyle dolu bir sesti bu. O sırada yün hırkasının cebini yoklayarak bir altı peni buldu, Hıçkırıklar dinmemişti daha, ama gitgide azalıyordu. “Hadi, söyle kim ne yaptı sana, söyle bakayım, hadi canım!” dedi Connie, parayı çocuğun hemen yumuluveren tombul eline bırakarak.

“Ke... ke... kedi!”

Dinmek üzere olan kesik kesik hıçkırıklar.

“Hangi kedi, yavrum?”

Bir sessizlikten sonra, paranın üstüne yumulmuş olan ürkek eliyle böğürtlen çalılarını gösterdi.

“Orda!”

Connie o yana baktı, koca bir kara kedi, kanlar içinde, içler acısı bir halde yatıyordu.

“Aaa!” dedi irkilerek.

“İzinsiz avlanıyordu, sayın Leydi,” dedi adam iğneli iğneli:

Connie öfkeyle baktı adama. “Boşuna ağlamıyormuş çocuk,” dedi. “Gözünün önünde vurduysanız kediyi. Boşuna ağlamıyormuş demek!”

Adam, kesin anlamlı, öfkeli bir bakışla, duygularını gizlemeden, Connie’nin gözlerinin içine baktı.

“Adın ne senin bakayım?” diye sordu Connie çocuğa.

İç çekişler; sonra çok duygulanmış, cızırtılı bir sesle : “Connie Mellors!” dedi çocuk.

“Connie Mellors! Aman ne güzel ad bu böyle! Babanla birlikte dolaşmaya çıktın, sonra Baba bir kediyi öldürdü öyle mi? Ama kötü bir kediydi o!”

Çocuk, sakınmaz, kara gözlerle Connie’yi tepeden tırnağa süzüyor, onun

kendisine gösterdiği yakınlığı ölçüyordu.

“Ben ninemin yanında kalmak istiyordum,” dedi küçük kız.

“Öyle mi? Nerde senin ninen bakayım?”

Çocuk kolunu kaldırarak, yolun aşağısını gösterdi. “Kulübede.”

“Kulübede! Dönmek ister misin ninene?”

Apansız, kesik, son hıçkırıklar. “Evet!”

“Gel hadi götüreyim seni. Götüreyim mi seni nineye? Baban da istediğini yapsın burada.” Adama dönerek: “Sizin kızınız değil mi?”

Adam kafasını evet anlamında hafifçe salladı.

“Kulübeye götürebilir miyim?”

“Sayın Leydi nasıl isterlerse.”

Sonra gene Connie’nin gözlerine o durgun, arayıcı, dalgın bakışla baktı. Aşırı yalnız, kendi başına bir adamdı.

“Benimle birlikte gitmek ister misin kulübeye yavrum, nineye?”

Çocuk gene çatlak bir sesle “Evet!” diyerek bönce gülümsedi.

Connie tiksinmişti çocuktan; şımarık, yaygaracı küçük dişi. Her neyse. Yüzünü silip Connie’nin elinden tuttu. Koru bekçisi sessizce selamladı.

“İyi günler!” dedi Connie.

Kulübe aşağı yukarı bir mil ötedeydi, koru bekçisinin güzel küçük evi göründüğü zaman, büyük Connie, küçük Connie’yi iyice kanıksamıştı artık. Küçük bir maymun gibi tepeden tırnağa afacanlıkla dolu bir çocuktu, çok da güveniyordu kendine.

Kulübenin kapısı açıktı, içerden tıkırtılar geliyordu, Connie durakladı, çocuk onun elini bıraktığı gibi içeriye koştu.

“Nine! Nine!”

“Ne o, ne çabuk döndün sen?”

Yaşlı kadın sobayı boyuyordu, günlerden cumartesiydi. Üzerinde çuvaldan bir iş önlüğü, elinde grafit boyasına bulanmış bir fırça, burnunun üstünde de

kara bir lekeyle kapıya geldi. Ufak tefek, oldukça kuru bir kadındı.

Connie'nin dışarda olduğunu görünce, koluyla hemen yüzünü silerek, "ne oldu?" diye sordu.

"Günaydın!" dedi Connie. "Ağlıyordu, ben de eve getirdim."

Yaşlı kadın hemen çocuğa döndü:

"Ne oldu, baban neredeydi peki?"

Küçük kız ninesinin eteklerine asılarak bön bön gülümsedi.

"Ordaydı," dedi Connie, "hırsız bir kediyi vurmuş, çocuk da üzülmüş ağlıyordu."

"Oo, hiç yormasaydınız kendinizi Leydi Chatterley, ne gereği vardı! Sağ olun ama yorgunluk oldu size. Görmemiş olsaydınız keşke!" – yaşlı kadın çocuğa döndü: "Bak, Leydi Chatterley, bunca yorulmuş senin yüzünden! Ah, olur mu ama, ne gereği vardı."

"Yorgunluk değil, bir gezinti oldu benim için," dedi Connie gülümseyerek:

"Ah sağ olun, çok teşekkürler! Ağlıyordu demek? Daha evden çıktıklarında biliyordum böyle bir şeyin olacağını. Korkmuş demek, onun için. Babası hemen hemen bir yabancı gibi davranır ona, tıpkı bir yabancı gibi, ikisinin bir arada geçindiklerini hiç görmedim. Garip huyları vardır babasının."

Connie ne diyeceğini şaşırmıştı.

"Nine bak!" diye bönce gülümsedi çocuk.

Yaşlı kadın küçük kızın elindeki paraya baktı.

"Hem de altı peni! Ah Sayın Leydi, ne yaptınız? Bak, ne iyi Leydi Chatterley sana karşı! Tanrım, ne şanslı bir kızsın bu sabah sen!"

Bütün o çevrenin insanları gibi o da Chat'ley diyordu Chatterley diyecek yerde. – "Bak ne iyi Leydi Chat'ley sana karşı!" – Connie yaşlı kadının burnuna bakmaktan kendini alamıyordu, kadın elinin üstüyle burnunu bir daha sildi kaçamak yollu, ama leke gene olduğu yerde kalmıştı.

Connie ayrılıyordu... "Ah çok teşekkürler Leydi Chat'ley, sağ olun." Çocuğa dönerek, "Teşekkür et bakayım Leydi Chat'leye."

"Teşekkür ederim," diye cızırdadı çocuk.

“Ah canım!” diye güldü Connie, “İyi günler” dileyerek yürüdü. İnsanlardan gene uzaklaşabildiği için derin bir *oh!’ çekti. Ama, o incecik, onurlu adamın böyle ufak tefek, duygulu bir annesi olması ne garip, diye düşünüyordu.

Yaşlı kadın da Connie gider gitmez, mutfağın iç bölmesindeki aynaya koşarak yüzüne baktı. Burnundaki karayı görünce, titizlenerek ayağını yere vurdu. “Ah, tam da bu paçavra önlüğümle, kirli yüzümle yakaladı beni! Neler düşünecek şimdi kim bilir!”

Connie yavaş yavaş Wragby’ye evine döndü. ‘Evet!..’ O büyük, yorgun konak için sıcak bir addı bu. Ama artık günü dolmuş bir sözcüktü. Geçerlikten düşmüştü bir bakıma. Connie’ye öyle geliyordu ki, kendi kuşağı için, bütün büyük sözler geçerlikten düşmüştü: aşk, şenlik, mutluluk, ev, yuva, ana, baba, koca; bütün bu sözcükler yarı yarıya ölüydü şimdi, günden güne de ölüyordu. Ev, içinde yaşanılan bir yer; aşk, pek metelik verilmeyen bir budalalık; şenlik, güzel oynayan bir çarlistonla ilgili bir deyim; mutluluk, öbür insanlara caka satmak için kullanılan kaypak, ikiyüzlü bir terim; baba, kendi varlığının tadını çıkaran bir birey; koca, birlikte yaşanan, birlikte içkili eğlencelere gidilen bir adamdı. Büyük sözcüklerin sonuncusu olan cinsellik ise, sizi bir an coşturuveren, sonra da her zaman olduğunuzdan daha yıkılmış bir durumda bırakan bir heyecan için kullanılan, bir kokteyl parti deyimiydi. Yıpranmak! Sanki çok ucuz bir kumaştan yapılmıştı da insan, durup dururken yıpranıyordu.

Gerçekte geriye kalan şeylerin hepsi, direngen bir umursamazlıktı! Bunun da belli bir tadı vardı ama. Dönem dönem, aşama aşama tadılan, her şeyin hiçliği, yaşantısında bile, kendine özgü belli bir buruk doygunluk vardı. Hepsi bu işte! Her zaman söylenen söz buydu: ev, sevgi, evlilik, Michaelis: Hepsi bu! İnsan ölürken de son sözü: Hepsi bu! olacaktı.

Peki para? Aynı söz para konusunda söylenemezdi belki. Para her zaman istenen bir şeydi. Para, başarı, Tommy Dukes'un Henry James’ten aktardığı bir deyimle kancık – tanrıça, sonu gelmez bir gereksinmeydi. Son meteliğinizi harcayıp gene de: hepsi bu! diyemezdiniz. Hayır, on dakika daha gerekecekti size. İşlerin doğal akışı için bile para gerekliydi. Ne yapıp yapıp para bulmak zorundaydınız. Para sahibi olmak zorundaydınız. Gerçekte başka hiçbir şeye sahip olmanız da gerekmezdi. Hepsi bu!

Bir can taşımanız sizin kendi suçunuz değildi çünkü. Canınız oldukça para da gerekliydi, hem de en kesin gereklilik. Öteki şeylerin hiçbiri olmadan da yapabilirdiniz. Ama para olmayınca akan sular duruyordu. Hepsi bu!

Michaelis'i düşünüyordu, Michaelis'le gitseydi ne çok parası olacağını; ama bunu bile istemiyordu. Kendisinin de yardımıyla Clifford'un yazılardan kazandığı az para, Michaelis'in çok parasından yeğdi. Hem bu paranın kazanılmasında kendi emeği de vardı. – "Clifford'la ben, yazarak yılda on iki bin yapıyoruz." – Böyle diyordu kendi kendine. Para yapmak! Yapmak! Hiçten, Havadan para sağlamak! İnsanın övünebileceği yiğitliklerin sonuncusu! Gerisi ıvır zıvırdı. –

Bu düşüncelerle eve, Clifford'a doğru yürüyordu, gene gücünü onunkiyle birleştirerek, hiçlikten yeni bir öykü çıkaracaktı: öykü para demekti. Clifford, öykülerinin birinci sınıf edebiyat sayılıp sayılmadığını bilmeyi çok istiyordu. Connie'nin ise hiç aldırdığı yoktu buna. Babası, hiçbir şey yok içlerinde! demişti. Bir yılda on iki bin sterlin! Açık, kesin bir karşılıktı bu babasının yergisine.

İnsan genç olsa, dişlerine güvenir, ısırır, asılır, hiç yoktan para yağdırıncaya değin çabalardı; güçlü olmaya bağlıydı bu. İsteme bağlıydı; Sizden ince bir duman gibi yayılan güçlü bir istem, size paranın gizemli hiçliğini getiriyordu; kâğıt parçası üstündeki bir sözcük. Bir çeşit büyüydü bu, bir utku olduğu da yüzde yüzdü. Kancık – tanrıça! Olsun, satılacaksa varsın bir kancık tanrıçaya satılsındı insan. Kendini ona bir orospu gibi satmış olsa bile gene de kötüleyebilirdi onu, bu da iyi bir şeydir.

Clifford'un şimdi bile bir sürü kör inançları, putları vardı tabii. 'Gerçekten iyi' olduğu düşünülsün istiyordu, saçma bir büyüklük kuruntusuydu bu. Gerçekten iyi olan, ilgi gören şey demekti. "Gerçekten iyi" olup da bir kıyıda unutulmak hiçbir şeye yaramazdı. 'Gerçekten iyi adamların birçoğu treni kaçırmıştı. Oysa insan bir kez geliyordu dünyaya, treni de kaçırıverince, öbür başarısızların yanı sıra yüzüstü bırakılıyordu.

Connie gelecek kışı Clifford'la birlikte Londra'da geçirmeyi düşünüyordu. Kendisiyle Clifford treni yakalamışlardı nasıl olsa, biraz binip tadını çıkarmalılardı.

İşin kötüsü, Clifford gitgide anlamsız, yitik bir duruma düşüyor, sıkıntı

nöbetleri geçiriyordu. Ruhunun bir zamanlar almış olduğu yara şimdi patlak veriyordu. Bu durumda Connie kimileyin sesinin yettiğince bağırmak, çığlıklar atmak istiyordu. Tanrım! Bilincin kendisi, bütün işleyişiyle bozulmak üzereyse, ne gelirdi elden? Hepsine boyun eğmekle elinden geleni yapıyordu insan! Yerle bir olmak mı gerekiyordu?

Arada bir acı acı ağlıyordu, ama ağlarken bile kendi kendine söyleniyordu: Aptal budala, ha bire mendil ıslat bakalım! Sanki bir şey geçecek eline!

Michaelis'ten bu yana, hiçbir şey istemediğine kesinlikle inandırmıştı kendini. Tek çözüm yolu buydu, çıkar yol yoktu başka. Elindekilerden başka hiçbir şey istemi, yordu artık; eldekini sürdürmekti tek isteği: Clifford, öyküler, Wragby, Leydi Chatterley sanı, para, ün; böyle şeyler... Bütün bunları sürdürmek istiyordu. Sevgi, cinsellik, buna benzer şeyler, buzu andırıyordu! Bir yala, sonra unut. Kafana takıp üzerinde durmadıktan sonra, hiçti bunlar. Özellikle cinsel istek... hiç! Unutmayı koydun mu kafana, güçlük kalmamış demekti. Cinsel istek ile kokteyl: ikisi de sürece aynı uzunlukta, aynı etkide, aşağı yukarı aynı sonuca varan şeylerdi. "

Ama bir çocuk, bir bebek! Bu duyguyu tadabilirdi daha. Böyle bir deneye girişmeyi yavaş yavaş göze alıyordu. Hangi erkekten olacağı konusu önemliydi. Ama işin garibi, çocuğuna baba olmasını isteyebileceği tek bir erkek yoktu. Mick'in çocukları! Düşündükçe tiksiniyordu! Bir tavşanın çocuğunu doğursa daha iyiydi! Tommy Dukes?.. çok hoş bir adamdı ama, bir bebekle, gelecek kuşakla bağdaştıramıyordu insan onu bir türlü. Kendi içinde sona eriyordu Dukes. Clifford'un oldukça geniş arkadaş çevresinde ise, çocuğuna baba olarak düşündüğü zaman öfke duymadığı tek kişi yoktu. Sevgili olarak düşünülebilecek birkaç kişi vardı aralarında belki, Mick bile olabilirdi bu. Ama bu adamlardan birinin çocuğunu taşımak! Aşağılık, tiksinç bir şeydi böyle bir şey!

Ama gene de bu çocuk işi Connie'nin kafasını kurcalayıp duruyordu. Bekleyen bulur! Erkekleri kuşak kuşak, kalburdan geçirecek, uygun birini bulmaya çalışacaktı. –'Kudüs'ün sokaklarına, dolambaçlı yollarına gir, bir erkek bulmaya çalış kendine. 'Peygamber'in Kudüs'ünde binlerce erkek yaratık vardı ama, bir erkek bulamamıştı bir türlü. Bir erkek ama! C'est ime autre chose![2]

Bir yabancı bulmak geçiyordu kafasından: bir İngiliz değil, bir İrlandalı da

değil. Gerçek bir yabancı.

Ama bekleyen bulur! Gelecek kış Clifford'u Londra'ya götürecekti; Öbür kış dışarıya, Güney Fransa'ya, İtalya'ya. Bekleyen bulur! Çocuk için acelesi yoktu. Kendini ilgilendiren özel bir konuydu bu; garip, dişice bir yolda, bütün varlığıyla önem verdiği tek konuydu. Öyle rasgele biriyle yapmayı göze alamayacaktı bu işi, hayır! İnsan sevgili arıyorsa, her an bulabilir, ama çocuğuna baba olacak bir kimseyi... bekleyen bulur! iş değişiyordu burada. – Kudüs'ün sokaklarına, dolambaçlı yollarına gir... – Bir sevgi sorunu değildi bu; bir erkek bulma sorunuydu. Bu erkeğin kişiliğinden nefret edebilirdi insan. Ama aranan erkek bulunmuşsa ne önemi vardı nefretin. Benliğin başka bir yönünü ilgilendirirdi bu.

Her zamanki gibi gene yağmur yağmıştı, Clifford'un arabası için yollar fazla çamurluydu, ama Connie dolaşmaya çıktı. Şimdi her gün, çoğunlukla, gerçekten yalnız kalabildiği koruda olmak üzere, gezintiler yapıyordu. Orda hiç kimseyi görmüyordu.

Ama o gün Clifford koru bekçisine bir haber göndermek istiyordu, uşak da nezleden yattığı için –çünkü Wragby'den nezle eksik olmazdı hiçbir zaman,– Connie bekçinin kulübesine uğrayabileceğini söyledi.

Hava yumuşak, ölüydü; sanki dünya ağır ağır ölüyordu. Külrengi, ıslak, sessiz; maden ocaklarının uğultusu bile yoktu, çünkü kuyular günlük çalışma saatlerini azaltmış, bugün de hiç çalışmamışlardı. Her şeyin sonu gelmişti.

Koruda her şey iyice durgun, kımıltısızdı, yalnız çıplak dallardan düşen kocaman damlaların yere değince çıkardığı küçücük boş ses işitiliyordu arada bir. Bunun dışındaki tek şey, kocaman ağaçlar arasında, alabildiğine uzanan, külrengi, umutsuz bir durgunluk, sessizlik, hiçlikti.

Connie donuk sis içinde yürüyordu. Koruda, bir bakıma avutucu bulduğu, kendisine dış dünyanın katı duygusuzluğundan çok daha iyi gelen, eski bir üzgünlük vardı. Bu orman kalıntısının içerilerini, ağız dil vermeyen koca ağaçların susuşunu seviyordu. Sessizlikteki gücün tam örneğiydi bu ağaçlar, ama gene de canlı birer varlıktı hepsi. Onlar da, onlar da bekliyordu: direnerek, aldırmazlık içinde, bir suskuyla dolup tadarak. Belki de sonlarıydı tek bekledikleri; kesilip ortadan kalkmayı, ormanın sonunu,

kendileri için her şeyin bitimi demek olan sonu bekliyorlardı. Ama güçlü, soylu sessizliklerinin, güçlü ağaçların sessizliğinin, başka bir anlamı da vardı belki.

Korunun kuzeyinden çıkarak bekçinin, güzel bacalı, ak tepelikli, oldukça koyu renkli, kahverengi taştan yapılma kulübesine vardı; kulübe bomboş görünüyordu, sessiz, ıpıssızdı. Ama bacadan incecik bir duman çizgisi yükseliyordu; evin önündeki küçük bahçe bellenmiş, titizlikle düzeltilmişti. Kapı kapalıydı.

Biraz çekingenlik duyuyordu şimdi; adamın garip, her şeyi gören bakışlarından çekiniyordu. Ona haber getirmiş olmak pek hoşuna gitmemişti, çekip geri dönmek geldi içinden. Kapıyı hafifçe çaldı, gelen yoktu. Bir daha çaldı hafifçe. Ses çıkmadı. Pencereden içeri bir göz atarak, hemen hemen uğursuz, bozulmak istemeyen bir ıssızlığın çökmüş olduğu küçük odayı gördü.

Durup dört bir yanı dinledi, kulübenin arkasından gelen sesler işitir gibi oldu. Kapıyı çalışını kimseye işittirememiş olmak sinirine dokunmuştu, geri gitmeyecekti.

Evin yanından dolandı. Kulübenin gerisinde toprak dikçe yükseliyor, böylece alçak bir taş duvarla çevrili arka avlu çukurda; kalıyordu. Köşeyi döner dönmez durdu. Küçük avluda, hemen iki adım ötesinde, adam hiçbir şeyden habersiz yıkanıyordu. Yarı beline değin çıplak, kadife pantolonu, incecik kalçalarından aşağı kaymış. İncecik ak sırtıyla, kocaman bir leğendeki köpüklü suya eğilmiş, ha bire daldırıp çıkardığı kafasını, garip, küçük kımıldanışlarla hızlı hızlı silkeliyor, ince ak kollarım kaldırıp, köpükleri bir gelinciğin suyla oynayışını andıran bir çabuklukla avuçlayarak kulaklarını ovuşturuyordu; tek başınaydı. Connie birden gerileyip köşeyi dönerek koruya doğru koşmaya başladı. Elinde olmadan sarsılıvermişti. Ama ne vardı ki bunda, yıkanan bir adam altı üstü; yeterince olağan bir şey değil miydi?

Garip bir yaşantı olmuştu bu görüntü Connie için; gövdesinin ta ortasından çarpılıvermişti; adamın pantolonunun incecik, ak pak kalçaları üstüne, kemikleri hafifçe gösterircesine, gelişigüzel dökülüşü, tek başına bir yaratığın uyandırdığı yalnızlık duygusu, allak bullak etmişti Connie'yi. Yapayalnız yaşayan, iç yaşamıyla da yalnız olan bir yaratığın, ak, herkesten

uzak çıplaklığı. Güzellik, gövde güzelliği değildi onu böylesine çarpan; gidip eliyle dokunmak istediği dış çizgilerde açığa çıkan bir ışıltı, yapayalnız bir yaşamın ılık ak aleviydi: bir gövde!

Connie bu görüntünün ateşini ta dölyatağında duyduğunu biliyordu: içindeydi bütün olup bitenler. Ama düşündükçe gülesi geliyordu. Arka avluda yıkanan bir adam! Hem de pis kokulu bir sarı sabunla belki! Biraz ağırına gitmişti bu; neden böyle bayağı bir yaşamın gizlilikleriyle karşı karşıya bırakılıyordu?

Kendini yitirircesine yürüyerek uzaklaştı, ama az ilerde bir kütüğün üstüne oturdu. Düşünecek durumda değildi. Bu bocalayış içinde gene de, koru bekçisine Clifford'un haberini iletmeye kararlıydı. Vazgeçmeyecekti. Adamın giyinmesi için biraz bekleyecekti, ama daha fazla oyalanmayacaktı, dışarı çıkabilirdi çünkü. Bir yere gitmeye hazırlanıyordu belki.

Ağır ağır, çevreye kulak vererek, geri döndü. Yaklaştığı zaman kulübe gene bıraktığı gibiydi. Bir köpek havladı; Connie kapıyı çaldı, yüreği elinde olmaksızın küt küt atıyordu.

Adamın hafif adımlarla aşağı inişini işitti. Kapı birden açılıverince irkildi. Adam ilkin bocalar gibi oldu ama hemen bir gülümseme yayıldı yüzüne.

"Leydi Chatterley!" dedi, "İçeri buyurmaz mısınız?"

Davranışı öylesine rahat, öylesine ağırbaşlıydı ki, Connie eşikten içeri geçerek oldukça sıkıcı küçük odaya girdi.

"Sör Clifford'un bir haberini iletmek için uğramıştım," dedi tatlı bir sesle soluk soluğa.

Adamın o mavi, hiçbir şeyi kaçırmayan gözleriyle kendisine baktığını sezince, yüzünü hafifçe yana çevirmek zorunda kaldı. Adam da, bu utangaçlığıyla Connie'nin hoş, nerdeyse güzel bir kadın olduğunu düşünüyordu; hemen duruma tepeden bakmaya başladı.

"Oturmak istemez miydiniz?" diye sordu, Connie'nin oturacağını pek ummadan; kapı açık duruyordu.

"Hayır, teşekkür ederim! Sör Clifford soruyordu..." Adamın gözlerine bilinçsiz bir bakışla, Clifford'un haberini iletti. Şimdi sıcak, sevgi dolu görünüyordu gözleri adamın, özellikle bir kadına karşı, olağanüstü

sıcaklıkta, sevgi dolu, rahat gözlerdi bunlar.

“Baş üstüne, Sayın Leydi. Hemen gerekeni yaparım.”

Bir buyruk almakla bütün benliği değişmiş, belli bir katılığa, uzaklığa bürünmüştü. Connie, kalkıp gitsem mi diye çekimserliğe düştü. Ama tertemiz, derli toplu, biraz sıkıntılı küçük oturma odasına, korkuya benzer bir duyguyla göz gezdirdi.

“Tek başınıza mı oturuyorsunuz burada?” diye sordu.

“Evet Sayın Leydi.”

“Peki anneniz?..”

“Köyde kendi kulübesinde oturuyor.”

“Çocukla birlikte mi?”

“Evet!”

Adamın yalın, oldukça yıpranmış yüzü, tanımlanması güç bir alaycılığa büründü. Durmadan değişen, şaşırtıcı bir yüzdü bu.

“Hayır,” dedi Connie’nin şaşkınlığını görünce, “annem cumartesi günleri temizlik yapmaya gelir, geri kalan işlerimi kendim görürüm.”

Connie gene baktı adama. Gözleri gene bir alaycı anlam içinde gülümsüyordu, ama sıcak, mavi, bir bakıma iyilik dolu gözlerdi bunlar. Üzerinde bir pantolon, yünlü bir gömlek, boz bir boyunbağı vardı, saçları yumuşak, nemli, yüzü oldukça solgun, yorgun görünüyordu. Gülümsemediği anlarda gözlerinden, çok acı çekmiş bir kimse olduğu anlaşılıyor, ama bu gözler gene de sıcaklıklarından bir şey yitirmiyorlardı. Bununla birlikte, solgun bir yalnızlık çökmüştü adamın üstüne, sanki onun için Connie’nin orda olduğu gerçek değildi.

Connie birçok şeyler söylemek istiyordu, ama hiçbir şey söyleyemedi. Yalnız, gene ona bakarak:

“Umarım rahatsız etmedim sizi?” diyebildi.

Adamın gözleri o belli belirsiz, alaycı gülümseyişle küçülüverdi.

“Hayır efendim. Yalnız saçlarımı tarıyordum da. Özür dilerim, gömleksizdim, ama bilmiyordum kapıyı çalanın kim olduğunu. Buraya

kimsecikler uğramaz, kapının beklenmedik zamanlarda çalınması da uğurlu bir belirti değildir.”

Adam, avluya çıkınca, parmaklıklı kapıyı açmak için Connie’nin önünden yürüdü. O partal kadife ceketini çıkarınca, gömleğiyle, ince davranışlı, zayıf, hafifçe kambur bir adam görünüşü kazanmıştı... Gene de, yanından geçerken Connie, onun sarı saçlarında, kımıl kımıl gözlerinde, gençliği, parıltıyı gördü. Otuz yedi otuz sekiz yaşlarında bir adamdı.

Koruya daldı. Adamın arkadan kendisine baktığını sezmekteydi; elinde olmadan sarsılıvermişti.

Adam da evine girerken düşünüyordu: “Güzel, gerçek bir kadın! Sandığından da güzel.”

Connie’yi düşündürüyordu adamın durumu; çevredeki yerli halkla ortak birçok yönü vardı, ama koru bekçisine, işçiye benzer yanı yoktu hiç.

“Koru bekçisi inanılmaz bir adam,” dedi Clifford’a; “yüksek tabakadan biri gibi sanki.”

“Öyle mi?” dedi Clifford. “Ben böyle bir şey sezmemiştim.”

“Ama apayrı bir yanı yok mu sence?” diye direndi Connie.

“Bana kalırsa çok iyi bir adam, ama fazla tanımıyorum kendisini. Askerden yeni döndü daha, bir yıl bile olmadı döneli. Hindistan’daymış yanılmıyorsam... Orda birtakım şeyler öğrenmiş olabilir; bir subayın emir eriydi belki de, böylece görgüsünü artırmıştır. Vardır öyle adamlar. Ama bir şeye yaramaz bu görgüleri sonunda, geri döndüklerinde gene eski yaşama biçimlerini benimseyiverirler.”

Connie düşünceli düşünceli baktı Clifford’a. Aşağı tabakadan birinin yükselişini sert bir tepkiyle karşılamak, soyuna çekmiş özelliğiydi Clifford’un.

“Ama apayrı bir yanı yok mu sence?” diye gene sordu.

“Doğrusunu istersen, hayır! Böyle bir şey göremiyorum ben.”

Clifford, garip, kuşkulu, tedirgin gözlerle bakıyordu.

Connie onun doğruyu söylemediğini anlamıştı; gerçekte, kendi kendinden de saklıyordu doğruyu. Herhangi bir kimsenin, gerçek bir başkalığı olduğu

söylenince, hiç hoşlanmazdı bundan. Herkes az çok kendi düzeyinde, ya da kendinden aşağı olmalıydı.

Connie gene, kendi kuşağından erkeklerin katılığını, dar gönüllülüğünü düşündü. Öylesine katı, öylesine yaşamdan yoksun insanlardı hepsi!

7

Connie yatak odasına çıktığı zaman, çoktandır yapmamış olduğu bir şeyi yaptı: bütün giysilerini çıkardı, kocaman ayna önünde çırılçıplak durarak kendini seyretti. Ne aradığını, neye baktığını kesinlikle bilmiyordu, ama lambayı bütün ışık gövdesine vuruncaya değin kımıldattı.

Çıplak insan gövdesinin ne güçsüz, kolay incinir; dokunaklı bir şey olduğunu düşündü, sık sık düşünürdü bunu; bir bakıma yarıda kalmış eksik bir şeydi çıplak gövde!

Bir zamanlar güzel bir yapısı olduğunu söylerlerdi, ama şimdi biraz modası geçmiş sayılan bir yapıydı bu: fazlaca dişiydi, ergenlik çağındaki bir oğlanın gövdesine yeterince benzemiyordu. Çok uzun boylu değildi, biraz İskoç görünüşlü, biraz kısaydı; ama tepeden tırnağa süzülen bir inceliği vardı ki, bu belki güzellikti. Teni hafifçe esmerdi, kollarında bacaklarında bir durgunluk vardı, gövdesinin tepeden tırnağa, dopdolu bir dökümlülüğü olması gerekirdi; ama bir şey eksikti.

Yukardan aşağı inen tok kıvrımların bir olgunluk kazanmış olması gerekirken, teni yer yer yassılaşmış, katılaşmıştı. Sanki, kendisine gerekli güneşten, sıcaklıktan yoksun kalmıştı gövdesi; biraz boz renkli, biraz özsüzdü.

Gerçek kadınlığının hayrını görmemiş olan gövde, oğlansı, temelsiz, cam geçirgenliğinde bir kılığa girmeyi başaramamış; tersine, donuklaşmıştı.

Oldukça küçük memeleri armut biçimindeydi. Ama olgunlaşmamış, biraz acı görünüşleriyle, anlamsızca sarkmış duruyorlardı. Karnı ise, gövdesini gerçekten sevebilen genç Alman sevgilisiyle yaşadığı günlerdeki dipdiri, değirmi ışıltısını yitirmişti. O zamanlar genç, bekleyiş dolu, kendine özgü bir görünüşü vardı karnının. Şimdi ise pörsümeye yüz tutmuş, daha bir incelmiş, ama pörsük bir inceliğe bürünmüştü. Bir zamanlar dişi kıvrımlarıyla öylesine kımıl kımıl ışıyan kalçaları da, bir bakıma düzleşmeye, bıngıldamaya, anlamsızlaşmaya başlamıştı.

Gövdesi anlamsızlaşıyor, köreliyor, donuklaşıyor, özelliklerini yitiriyordu. Büyük bir iç kırgınlığı, umutsuzluk duyuyordu bundan. Ne umut kalmıştı artık? Kocamıştı, daha yirmi yedisinde kocamış, tenindeki ışıltıdan, kıvılcımdan iz kalmamıştı. Yüzüne bakılmamaktan, ilgi görmemekten dolayı yaşlanmıştı. Evet ilgi görmemekten. Moda düşkünü kadınlar gövdelerini, dıştan göz alıcı görünen incecik bir porselen gibi parlak tutabiliyorlardı. İçi bomboştu gerçi bu porselenin, ama kendisi böyle bir parlaklıktan bile yoksundu. Düşünce yaşamı! Gönlü büyük bir öfkeyle tutuştu ansızın; koca bir yalandı hepsi!

Aynada sırtına, beline, kalçalarına baktı. Zayıflıyordu, ama zayıflık yakışmıyordu kendine. Geriye eğildiğinde, belinde beliren kırışıklık canını sıkıyordu; ne hoş bir beli vardı eskiden. Kalçalarının, butlarının uzunca kıvrımları, ışıltısını, tokluğunu yitirmişti. Silinip gitmişti! Yalnız o Alman delikanlı sevmişti buralarını; şimdi hemen hemen on yıl oluyordu genç adam öleli. Zaman ne de çabuk geçiyordu? On yıl olmuştu delikanlı öleli, kendisi de yirmi yedi yaşındaydı ancak. Gürbüz delikanlının, boyuna takılıp durduğu o diri, toy cinsel tutkusu! Nerde bulacaktı artık böyle bir tutkuyu? Şimdiki erkeklerde sönmüştü bu. Dokunaklı, iki saniyelik bir coşkuları vardı topu topu, tıpkı Michaelis gibi; kanı kızıştıran, bütün varlığı yenileyen gerçek, insanca cinsel tutkudan yoksundu hepsi.

Gene de en güzel yanının, belinden aşağıya uzunca kıvrımlarla inen kalçaları, uykulu, yuvarlak bir durgunluk içindeki butları olduğunu düşündü. Arapların deyimiyle, kum tepecikleri gibi tatlı uzun bir eğimle kayıyorlardı aşağı doğru. Buralarında yaşam, daha umudunu yitirmemiş bekliyordu. Ama gene de zayıf, olgunlaşmamış, düğüm düğüm bir görünüşteydi hepsi.

Gövdesinin önden görünüşü karşısında irkiliyordu. Her yanı pörsümeye başlamıştı, pörsük bir incelikle kaplanarak, hemen hemen solmuş, gerçekte daha yaşamadan kocamıştı. Doğuracağı çocuğu düşündü bir an. Doğuracak durumu kalmış mıydı?

Geceliğini üstüne geçirdi, yatağına girerek, acı acı ağladı. Bu kırgınlığı içinde, Clifford’a, yazılarına, konuşmalarına, bir kadını kendi gövdesine bile yabancılaştıran bütün benzeri erkeklere duyduğu soğuk bir öfkeyle kavruluyordu.

Haksızlık! Haksızlık! Derin, gövdesel haksızlığın acısı ruhunda yanmaktaydı.

Ama sabahleyin, gene her zamanki gibi, saat yedide kalkarak Clifford'un odasına indi. Ona bütün özel işlerinde yardım etmek zorundaydı, çünkü uşağı yoktu Clifford'un, kadın bir hizmetçiyi de istemiyordu. Kâhya kadının, Clifford'u çocukluğundan beri tanıyan kocası, oturtulup kaldırılmasına yardım ediyor, ağır işleri yapıyordu; Connie ise özel işleriyle ilgileniyor, hem de seve seve yapıyordu bunu. Bu işleri görmesi bekleniyordu gerçi, ama elinden geleni yapmayı kendi gönlüyle istemişti.

Böylece Wragby'den ancak binde bir, topu topu bir iki günlüğüne ayrılabiliyordu; o zaman kâhya kadın Mrs. Betts ilgileniyordu Clifford'la. Clifford zamanla ister istemez, kendisine gösterilen bütün bu ilgiyi, hakkıymış gibi görmeye alışmıştı. Doğal bir şeydi bu.

Ama gene de, gönlünün ta derinlerinde bir haksızlık, bir yabancılaştırılma duygusu yanmaya başlamıştı Connie'nin. Gövdece bir haksızlık duygusu, tehlikeli bir duygudur. Bir kez uyanmaya görsün. Ya bir yolunu bulup boşanıverir, ya da içinde uyandığı kişiyi yer tüketir. Zavallı Clifford'un suçu değildi bu. Onun kendi acısı daha da büyüktü. Genel bir uğursuzluğun sonucuydu bütün bunlar.

Peki ama, bir bakıma suç gene de Clifford'un değil miydi? Bu, sıcaklıktan, yalın, ılık bir gövdece ilgiden yoksunluk onun suçu değil miydi? Hiçbir zaman gerçek bir sıcaklık, hiç olmazsa iyilik göstermiyor, görgülü, soğuk bir davranışla, düşünceli, saygılı olabiliyordu ancak! Bir erkeğin bir kadına gösterebileceği sıcaklık; hiç olmazsa Connie'nin kendi babasından görmüş olduğu işlerinde başarılı olmaya niyetli, ama gene de bir kadını erkekçe ışıltısının küçük bir yönüyle avutabilen bir adamın sıcaklığı hiçbir zaman yoktu onda.

Clifford'da böyle bir şeyden iz yoktu. Onun bütün soyunda bile yoktu bu. Hepsi de iç yaşantıları bakımından kaskatı, herkesten ayrı insanlardı, sıcaklık göstermek bayağı bir şeydi onlarca. Böyle bir şeye hiç gereklik duymadan yaşamak, sözüm ona küçük düşmemek zorundaydı insan; kendi soylarından, kendi sınıflarından biri için kolay bir şeydi bu. Soğuk, büyüklenen bir davranış takınır, kasılır, sözde büyüklüğünün tadını çıkarırdı insan. Ama başka sınıftan, başka soydan gelme bir kimse yapamazdı bunu;

insanın, boyuna büyüklenerek, yönetici sınıftan bir kimse olduğunu düşünmesinde hoşa gidecek bir yan yoktu. Ama en şatafatlı soylu kişilerin bile, gerçekte küçük düşürülmekten korunacak olumlu hiçbir şeylerinin kalmadığı, yöneticiliklerinin de ancak bir maskaralık olduğu bir durumda, böyle kasılıp büyüklenmenin ne gereği vardı? Ne anlamı vardı bunun? Buz gibi saçmalıktı bu düpedüz.

Bir başkaldırma duygusu yanıyordu Connie'nin içinde. Neye yarardı bunların topu? Esirgemezliğinin, bütün yaşamını Clifford'a adamış olmasının ne yararı vardı? Neye hizmet ediyordu? İnsanca sıcak ilgiden yoksun, kendini kancık-tanrıçaya, Başan'ya bir orospu gibi satmak için sütü bozuk bir Yahudi'den bile daha çok küçülen, kupkuru kibirle dolu bir kişiliğe mi? Yönetici sınıftan bir kimse olduğu konusundaki soğuk, kasıntılı inancı bile, kancık-tanrıça ardında bir karış sarkmış diliyle koşmaktan alıkoyamıyordu Clifford'u. Michaelis hiç olmazsa daha saygıdeğerdi bu bakımdan, üstelik kat kat daha başarılıydı. Gerçekten de, yakından bakıldığı zaman Clifford, soytarının tekiydi ancak, soytarılık ise bayağılıktan daha küçültücü bir şeydi.

Michaelis gerçekte Connie'ye Clifford'dan çok daha yararlı olmuş, hem daha çok gereklilik duymuştu kendisine. İnmeli bacaklara herhangi bir iyi hastabakıcı da bakabilirdi! Kahramanca çabalara gelince, Michaelis hiç olmazsa kahraman bir sıçandı, Clifford ise gösteriş yapan bir finoydu daha çok.

Evde birkaç konukları vardı şimdi; aralarında Clifford'un halası Leydi Bennerley de bulunuyordu. Eva hala, altmış yaşlarında, kırmızı burunlu, incecik bir kadındı, duldu, soylu bir hanımefendi olduğu şimdi bile belliydi. En iyi ailelerden birinden geliyordu, bu durumunu da koruyabilecek kişilikteydi. Connie hoşlanırdı ondan; öylesine toksözlü, aşırı ölçüde de iyiydi. İç dünyası yönünden, eğilmeyen, başkalarına da biraz tepeden bakan eski bir hanımefendiydi. Züppenin biri de sayılamazdı. Kendine büyük bir güveni vardı. Üstün durumuyla kasılmak sporunda, öteki insanlarda saygı uyandırmakta eşsizdi.

Connie'ye çok iyi davranırdı, onun kadın ruhunu, kendi ak soylu gözlemlerinin keskin burgusuyla ince ince işlemeye çalışırdı.

"Bence olağanüstü bir kadınsın sen," diyordu Connie'ye. "Clifford için

inanılmaz şeyler yaptın. Dehanın bir kimseye aşılanabildiğim hiç görmemiştim daha önce, ama bunun eşsiz örneği ortada işte.” Eva hala Clifford’un başarısından büyük bir kıvanç, onur duyuyordu. Ailenin başlığına dikilen yeni bir tuğ! Bundan ötesi, Clifford’un kitapları falan, saman çöpü kadar olsun ilgilendirmiyordu onu, ne diye ilgilendirecekti hem?

“Bunda benim bir payım yok ama,” dedi Connie.

“Nasıl olur? Senden başka kimin payı olabilir ki bunda? Hem bana öyle geliyor ki, yeterince karşılığını da görmüyorsun yaptıklarının.”

“Nasıl?”

“Baksana nasıl kıskıvrak bağlı elin kolun? Clifford’a: Buraya bak, bu kız bir gün alır başını giderse, bunun sorumlusu sensin! dedim.”

“Ama Clifford hiçbir şeyi esirgemiyor ki benden,” dedi Connie.

“Bak sevgili yavrum” – Leydi Bennerley incecik elini Connie’nin kolu üzerine koydu. “Bir kadın ya kendi yaşamını sürmek için yaşar, ya da yaşamadığına yakınmak için. İnan bana!” Konyağından bir yudum daha aldı, bu da onun yakınma biçimiydi belki.

“Ama ben kendi yaşamımı sürmek için yaşamıyor muyum?”

“Bana kalırsa, hayır! Clifford seni Londra’ya götürmeli, biraz gezip tozman için salıvermeli. Onunkiler türünden arkadaşlar, ona göre değerlidir belki, ama sana ne yararı olabilir bu adamların? Senin yerinde ben olsam, pek bir yararları dokunmadığını düşünürdüm. Gençliğin elden uçup gidecek, yaşlılığını, orta yaşlılığını da dizini dövmekle geçireceksin.”

Leydi Bennerley konyağın etkisiyle düşünceli bir sessizliğe daldı.

Ama Connie Londra’ya gitmeyi, Leydi Bennerley'in yanı sıra yüksek tabakanın tantanalı yaşayışına karışmayı hiç istemiyordu. Gerçekte bu yaşayış hiç ilgi uyandırmıyordu onda. Üstelik bütün o şatafatın altında, hep o garip, ölü soğukluğun varlığını duymaktaydı; Labrador’un toprağı gibi, yüzeyinde renk renk küçük çiçekler, iki karış derininde de don tabakaları vardı bu gösterişli yaşayışın.

Tommy Dukes, Wragby'deydi, ayrıca Harry Winterslow adlı başka bir

adam, Jack Strangeways ile karısı Olive de gelmişlerdi. Konuşmalar, yalnız kafadarların orda bulunduğu zamanlardaki konuşmalardan çok daha dağınıktı; herkes biraz sıkılıyordu, hava da kötüydü çünkü, tek eğlenceleri bilardo, bir de müziğiyle dans ettikleri küçük bir piyanoydu.

Olive, bir gün bebeklerin şişelerde yetiştirileceğinden, böylece kadınların doğurmaktan kurtulacaklarından söz eden, gelecekle ilgili bir kitap okuyordu.

“Çok da iyi olur hani!” dedi. “O zaman kadın kendi yaşamını sürebilir.” Strangeways bir çocukları olsun istiyordu, ama Olive yanaşmıyordu buna.

“Ne yapacaksın peki doğurmamak için?” diye sordu Winterslow çirkin bir sırıtmayla.

“Şimdi de yaptığım doğal bir şey bu,” dedi Olive. “Ama gelecekte sağduyu daha ağır basacak, bir kadın, üstüne düşen görevlerin yükü altında ezilmeyecek.”

“Belki de yüzüp duracak boşlukta,” dedi Dukes.

“Bence yeter ölçüde ilerlemiş uygarlık, gövdece yetersizliklerden birçoğunu ortadan kaldırmak zorundadır,” dedi Clifford. “Şu sevişme işi sözgelişi, olmasa da olur. Şişelerde çocuk yetiştirebildiğimiz gün, sevişme ortadan kalkacaktır.”

“Hayır!” dedi yüksek sesle Olive: “Daha eğlenceli bir iş durumuna gelecektir.”

“Bana kalırsa,” dedi Leydi Bennerley, düşünceli, “sevişme işi ortadan kalkarsa, yerini başka bir şey alacaktır. Belki morfin. Havaya sıkılmış biraz morfin. Herkes için son derece iç serinletici bir şey olur bu.”.

“Hükümet her cumartesi, hafta sonu şenlikli geçsin diye, havaya eter püskürtse sözgelişi!” dedi Jack. “Güzel, güzel ama çarşambaya nerde buluruz kendimizi?”

“İnsan gövdesini unutabildiği ölçüde mutludur,” dedi Leydi Bennerley. “Gövdenizi sezinlemeye başladığınız an, hapı yutarsınız. Uygarlık, iyi bir iş yapmak istiyorsa gövdelerimizi unutmamızı sağlamalıdır bence, o zaman kendiliğinden mutluca geçer günler.”

“Gövdemizden büsbütün kurtulmamızı sağlamalıdır,” dedi Winterslow. “İnsanın, kendi yaradılışını, özellikle yaradılışının gövdesel yönünü geliştirmeye başlamasının tam zamanıdır şimdi.”

“Sigara dumanı gibi havada yüzdüğümüzü düşün,” dedi Connie.

“Böyle bir şey olmayacaktır,” dedi Dukes. “Eski gösterilerimiz çökecektir. Uygarlığımız devrilmek üzere. Dipsiz kuyuya, uçuruma doğru yuvarlanmakta. İnanın ki bu uçurum üzerinde kalacak tek köprü, erkeklik organıdır!”

“Aaa, çekilmiyorsun ha, çekilmiyorsun General!” diye bağırdı Olive.

“Bence uygarlığımız çökmek üzere,” dedi Eva hala.

“Peki ama onun yerine ne geçecek,” diye sordu Clifford.

“Hiç bilemem, ama bir şey geçecek elbet,” dedi yaşlı kadın.

“Connie duman bulutları, Olive doğurmaktan kurtulmuş kadınlar, diyor: Dukes de geleceğe giden tek köprünün, erkeklik organı olduğunu söylüyor. Bakalım gerçek ne olacak?” dedi Clifford.

“Oo, buna kafa yorup da üzme kendini! Biz bugüne bakalım,” dedi Olive. “Yalnız şu şişe işinde elimizi çabuk tutalım da, kurtaralım zavallı kadınları.”

“Gelecek yeni dönemde gerçek erkekler bile olabilir,” dedi Tommy. “Gerçek, akıllı, eksiksiz erkekler, eksiksiz güzel kadınlar! Şimdiki durumumuza oranla böyle bir şey, büyük bir değişiklik olmaz mı? Biz erkek değiliz, kadınlar da kadın değil. Durumumuzu kaçamaklarla sürdürmeye, tekdüze, düşünsel deneylere kafa yoruyoruz ancak. Bizim, zekâ yaşı yediyi geçmeyen bir sürü akıllı kuklalarımızın yerine gerçek erkeklerle kadınlardan kurulma bir uygarlık bile geçebilir. Dumanlaşmış insanlardan, şişedeki bebeklerden çok daha şaşırtıcı bir şey olabilir bu.”

“Aaa, gerçek kadından söz edilmeye başlandı mı, ben çekilirim ortadan,” dedi Olive.

Winterslow, “Kuşkusuz, tek para eden yanımız ruhumuzdur bizim,” dedi.

“Ruh coşkunlukları!” dedi Jack, sodalı viskisini yudumlayarak.

“Öyle mi? Gövdenin yeniden dirilişini verin bana, başka bir şey istemem!”

dedi Dukes. “Ama bir gün olacak bu, zamanla, kafamızı yoran ağır taşı, para ile rahatlığı öteye itebildiğimiz gün. O zaman cep demokrasisinin yerini, dokunma, değme demokrasisi alacak.”

Connie’nin içinde bir şey yankılandı; “Bana dokunma, değme demokrasisini, gövdenin yeniden dirilişini verin başka bir şey istemem!” Ne demek olduğunu bilmiyordu ama, gene de içine su serpmişti bu söz, anlaşılmayan şeylerin böyle bir etkisi görülür ara sıra.

Kısacası, her şeyin korkunç ölçüde budalaca olduğunu görüyor, Clifford’u da, Eva halayı da, Olive ile Jack’ı da çekilmez buluyordu; Dukes’u bile. Çene, çene, çene! Bu ne bitmez tükenmez dırdırdı böyle?

Konuklar gittikten sonra da hiçbir değişiklik olmamıştı. Gene gezintilere çıkıyordu her gün, ama bir türlü kaçıp kurtulamadığı bir bitkinlik, sinirlilik, belinden aşağısını kıskıvrak sarmıştı. Günler, garip bir acı vererek öğünüp gidiyordu, ama tek yenilik bile yoktu. Ancak günden güne zayıflıyordu; bu durumunu kâhya kadın bile görmüş; nesi olduğunu sormuştu. Hep iyi olduğunu, bir şeyin olmadığını söyleyip geçiyordu ama, Tommy Dukes da hastasın diye tutturmuştu. Yalnız, parktan buruk bir acıyla seyrettiği, Tevershall kilisesinin altındaki bayırda tiksinç takma dişler gibi yere saplanmış duran beyaz iğrenç mezar taşlarından, Carrara mermerinin o garip, tüyler ürpertici aklığından korkmaya başlamıştı. Tepedeki mezar taşlarının çirkin takma diş gibi dinelişi, yıldırıcı bir korkuyla dolduruyordu içini. O tepeye gömülerek, bu pis Orta İngiltere’de, mezar taşları altında yatan tüyler ürpertici kalabalığa karışacağı günün pek uzak olmadığını duyuyordu.

Birinin kendisine yardım etmesi gerekiyordu, biliyordu: kız kardeşi Hilda’ya, kısaca içini döken bir mektup yazdı. “Son günlerde pek iyi değilim, nedenini de anlayamıyorum.”

Hilda, şimdi yaşamakta olduğu İskoçya’dan apar topar geldi. Geldiğinde marttı, iki kişilik hızlı bir arabayla gelmişti, kendisi sürüyordu. Yokuş yukarı korna çalarak gelmiş, sonra evin önündeki düzlükte, ortasında iki kayın ağacının bulunduğu yuvarlak çimenliğin çevresini hızla dönüvermişti.

Connie, merdivenlere koşmuştu. Hilda arabasını durdurdu, indi, kardeşini sarılıp öptü.

“Ah Connie!” diye bağırdı. “Ne olmuş sana böyle?”

“Hiçbir şey!” dedi Connie biraz utanarak; ama Hilda’ya oranla ne çok acı çekmiş olduğunu biliyordu. Eskiden iki kardeşte de aynı altın parıltılı ten, aynı yumuşak kumral saçlar, yaradılıştan güçlü sıcak bir yapı vardı. Ama şimdi Connie, kazağının yakasından değnek gibi çıkan sıska sarı boynuyla, zayıf, külrengi görünüyordu.

“Ama hastasın sen, yavrum!” dedi Hilda, iki kardeşte de aynı olan tatlı, oldukça soluksu bir sesle. Hilda, Connie’den, tam değil ama, hemen hemen iki yaş büyüktü.

“Hayır, hasta değilim. Belki sıkıldım biraz,” dedi Connie biraz dokunaklı.

Hilda’nın yüzünde kavga ışığı yanıp sönmeye başladı; yumuşak, sessiz görünüşüyle birlikte, erkeklerle uzlaşmak için yaratılmamış, eski amazon türünden bir kadındı.

“Bu kör olası yer!” dedi yavaşça, zavallı, eski, hantal Wragby’ye gerçek bir nefretle bakarak. Yumuşak, sıcacık bir görünüşü vardı, tıpkı olgun bir armut gibi; eski soydan gerçek bir amazondu.

Hiç sesini çıkarmadan doğruca Clifford’a gitti. Clifford, ne güzel göründüğünü düşündü, ama bir yandan da korkuya kapıldı. Karısının ailesinde, kendi alışmış olduğu türden görgü kuralları, incelik düşkünlüğü yoktu. Onları birer dışarlıklı olarak görüyordu, ama içlerinden biri de odaya girdi mi, korkudan yüreği ağzına geliyordu.

Clifford, düzgün taranmış sarı saçları, dinç yüzü, biraz dışarı çıkık mavi soluk gözleriyle, yüzünde kolay anlaşılmaz, bununla birlikte soylu bir anlam, sandalyesinde rahatça, derli toplu oturuyordu. Hilda, asık yüzlü, budalaca bir karşılama bu diye düşündü, ama o hiç istifini bozmadan öylece bekledi. Büyüklenen, dimdik bir duruşu vardı, ama Hilda’nın umurunda bile değildi bu, tepesi atmıştı bir kez, isterse Papa olsun, İmparator olsun karşısındaki, vız gelirdi.

“Connie’nin durumu çok kötü,” dedi yumuşak sesiyle, yiyecekmiş gibi bakan gri gözlerini Clifford’a dikerek. Ne tatlı, kızca bir görünüşü vardı, Connie de öyleydi eskiden, ama Clifford bütün bu tatlılığın altındaki İskoç dik başlılığını çok iyi sezmekteydi.

“Evet biraz zayıfladı,” dedi Clifford.

“Hiçbir şey yapmadın mı peki bunun için?”

“Bir şey yapmak gerekli mi sence?” diye sordu, en incelmiş İngiliz katılığıyla, çünkü bu incelikle katılık çoğu zaman birbirinden hiç ayrılmaz.

Hilda hiç karşılık vermiyor, öfkeli öfkeli bakıyordu ancak; hazırcevaplık, sivrilmiş bir yönü değildi, Connie’de de aynıydı bu; öfkeyle bakıyordu ancak, Clifford ise, söylenecek bir sözden daha çok rahatsızlık duyuyordu bundan.

“Doktora götüreceğim onu,” dedi Hilda en sonunda “Tanıdığın iyi bir doktor var mı yakınlarda?”

“Ne yazık ki yok.”

“O zaman Londra'ya götürürüm, orada güvenilir bir doktorumuz var bizim.”

Clifford, öfkeden kudurmakla birlikte hiç sesini çıkarmadı.

“Bu gece burada kalacağım herhalde,” dedi Hilda eldivenlerini çekip çıkararak, “yarın da Connie’yi Londra’ya götüreceğim.”

Clifford’un yüzü öfkeden sararmıştı, akşamleyin gözlerinin akı bile sapsarıydı. İçi içini yiyordu. Hilda ise alçakgönüllülüğünden, genç kız tatlılığından bir şey yitirmemişti.

“Özel işlerini görecek bir hastabakıcı falan tutman gerek. Gerçekte bir uşak gerek sana,” dedi Hilda, akşam yemeğinden sonra sessizlik içinde kahve içerlerken. Hep o yumuşak, oldukça incelik dolu sesiyle konuşuyordu, ama Clifford onun her sözünün, kendi kafasına inen bir tokmak olduğunu biliyordu.

“Öyle mi?” dedi Clifford soğuk bir sesle.

“Evet, öyle! Gerekli bu. Ya dediğimi yaparsın, ya da babamla ben Connie’yi birkaç aylığına buradan götürürüz. Bu böyle süremez.”

“Neymiş süremeyecek olan?”

“Baksana kızcağız ne duruma gelmiş!” dedi gözlerini Clifford’a dikerek. O anda kocaman, haşlanmış bir ıstakozu andırıyordu Clifford; ya da Hilda böyle düşünüyordu.

“Connie’yle konuşuruz biz bu konuyu,” dedi Clifford.

Hilda, “Ben konuştum Connie’yle,” dedi.

Clifford yeterince çekmişti hastabakıcılardan: nefret ediyordu hepsinden, çünkü gerçek gizlilik diye bir şey bırakmıyorlardı insanda. Bir uşak tutmaya gelince!.. Bir adamın, çevresinde dolaşıp durmasına katlanamazdı. Bir kadın bile bundan daha iyiydi hemen hemen. Ama neden Connie olamazdı bu kadın?

İki kız kardeş sabahleyin yola çıktılar; Connie direksiyonda oturan Hilda’nın yanında oldukça ufak tefek, bir Paskalya kuzusu gibi görünüyordu. Sör Malcolm Londra’da değildi, ama Kensington’daki ev açıktı.

Doktor, Connie’yi iyiden iyiye inceledi, yaşayışıyla ilgili her şeyi sordu. “Ara sıra Sör Clifford’la birlikte fotoğrafınızı görüyorum resimli dergilerde. Neredeyse ünlü bir kimsesiniz artık, öyle değil mi? Küçük uslu kızlar böyle parlayıverir işte, ama bütün bu resimli dergilerden sonra, şimdi bile küçük uslu bir kızsınız. Hayır, hayır! Gövdece hiçbir rahatsızlığınız yok, ama böyle gitmez bu iş! Bu iş böyle gitmez! Sör Clifford’a sizi bir büyük kente ya da dışarıya götürmesini, eğlendirmesini söyleyin. Size eğlence gerek, başka yolu yok bunun! Canlılık diye bir şey kalmamış içinizde, ne varsa tükenmiş, geriye bir şey kalmamış artık. Yürek sinirlerinizde ufak tefek aksaklıklar baş göstermiş bile: evet! Ama yalnız sinirlerde; bana kalırsa, bir aylığına Cannes’a ya da Biarritz’e götürmek gerek sizi. Yoksa bu böyle sürmez, sürmemeli, sözüme iyi kulak verin, benden söylemesi. Yaşamınızı, hiç yenilemeden harcıyorsunuz. Eğlenmeniz, iyice sağlığımızı kazanmanız gerek. Canlılığınızı karşılıksız harcayıp duruyorsunuz. Sıkıntı! Sıkıntıdan kaçının.”

Hilda kenetlenmiş dudaklarını gerdi, bir anlamı vardı bunun.

Londra’da olduklarını işiten Michaelis bir demet gülle koşa koşa geldi. “Nen var, ne olmuş sana böyle?”“ diye bağırdı Connie’yi görür görmez. “Gölgeden ayırt edilemez duruma gelmişsin. Böyle değişebilir mi insan? Neden haber vermedin bana? Gel Nice’e götüreyim seni! Sicilya’ya gidelim! Haydi, Sicilya’ya gel benimle. En güzel zamanlarıdır şimdi. Güneş gerek sana! Yaşamak gerek! Baksana, eriyip gidiyorsun! Gel benimle!

Afrika'ya gidelim! Canı cehenneme Sör Clifford'un! Ne hali varsa görsün. Gel benimle birlikte. Seni boşadığı an, seninle evlenmeye hazırım. Haydi, yaşamayı dene bir kez olsun! Tanrı adı için. O Wragby denen yer herkesi öldürebilir. Aşağılık bir yer! Pis bir yer! O yerin öldüremeyeceği kimse yoktur! Gel, güneşe gidelim seninle birlikte! Güneş gerek sana biraz da düzgün bir yaşayış."

Ama Connie, Clifford'u o anda, hemen orda bırakmak düşüncesini benimsemiyordu bir türlü. Yapamazdı bunu. Hayır... hayır! Wragby'ye dönmek zorundaydı.

Michaelis küplere binmişti. Hilda, Michaelis'ten pek hoşlanmıyordu, ama gene de Clifford'dan iyidir diye düşünüyordu nerdeyse. İki kız kardeş gene Orta İngiltere'ye döndüler.

Hilda, döndüklerinde yüzü gene sapsarı olan Clifford'la konuştu. Onun da sinirleri iyice kurulmuştu; ama Hilda'nın, doktorun sözlerini –Michaelis'in sözlerini değil tabii– dinlemek zorunda kaldı, ağzını bile açamadı.

"İşte, doktorun geçen ay ölen bir hastasına bırakmış bir uşağın adresi. Gerçekten iyi bir adam, çağrılınca geleceği de kesin gibi bir şey."

"Ama ben hasta değilim, bir erkek hizmetçi de istemiyorum," dedi Clifford, zavallı şeytan.

"Şurada da iki kadının adresi var; 'birini gördüm, çok uygun bu iş için; elli yaşlarında, uysal, güçlü, iyi, kendine göre kültürlü..."

Clifford ancak somurtuyor, karşılık vermiyordu.

"Peki Clifford, yarın bu iş bir karara bağlanmazsa, babama bir telgraf çekeceğim. Connie'yi alıp buradan götüreceğiz."

"Connie ne der bu işe?" diye sordu Clifford.

"İstemiyor, ama gitmesi gerek. Annemiz, yıpranmasının sonucu olan kanserden öldü. Bir daha niyetimiz yok böyle bir şeye."

Ertesi gün Clifford, Tevershal'da kilise hastabakıcısı olan Mrs. Bolton'u tutmaktan söz etti. Anlaşılan Mrs. Betts'in düşüncesiydi bu. Mrs. Bolton, kiliseye bağlı görevinden emekliye ayrılmak üzereydi, bundan sonra özel hastabakıcılık yapmak istiyordu. Clifford, kendini yabancı bir kadının eline

bırakmaktan korku duyuyordu, ama kızıl geçirdiği zaman kendisine bakmış olan bu Mrs. Bolton'u tanıyordu.

İki kız kardeş hemen Mrs. Bolton'un, Tevershall'ın oldukça seçkin sayılan bir sokağındaki, yeni gibi gözüken evine gittiler. Beyaz yakalı, önlüklü hastabakıcı giysisiyle, küçük karışık bir odada kendine çay hazırlayan, kırk yaşlarında, oldukça güzel bir kadınla karşılaştılar.

Mrs. Bolton aşırı iyi, ince davranışlı bir kadındı, biraz sözleri çiğneyerek, usanç verici ölçüde kurallara uygun bir İngilizce konuşuyor, hasta madencileri bunca yıldır buyruğu altında tutmuş olmaktan dolayı kendini önemsiyor, bir hayli kendine güveniyordu. Kısaca, kendine göre, köyün yönetici sınıfından bir kimseydi. Çok da sevilip sayılıyordu.

"Ah, evet, Leydi Chatterley hiç de iyi gözükmüyor! Ne hoş bir kadındı oysa? Bütün kış inceldikçe inceldi! Ah, çok güç, çok. Zavallı Sör Clifford! Ah şu savaş, neler etmedi neler!"

Dr. Shardlow izin verse, Mrs. Bolton, Wragby'ye hemen gelecekti. Görevinde daha on beş gün çalışması gerekiyordu ama, yerine başka birinin de bakabileceğini söylüyordu.

Hilda, Dr. Shardlow'a gitti hemen, ertesi pazar Mrs. Bolton, Levier'in arabasıyla, elinde iki bavul, Wragby'ye geldi. Hilda konuştu biraz onunla. Mrs. Bolton konuşmaya her an hazırdı. Öyle de genç görünüyordu ki! Özellikle, soluk yanaklarının heyecandan kıpkırmızı kesildiği zamanlar. Kırk yedi yaşındaydı.

Kocası Ted Bolton, yirmi iki yıl önce tam Noel zamanı maden kuyusunda ölmüş, Mrs. Bolton biri kucakta olan iki çocukla ortada kalmıştı. Kucaktaki bebek Edith, Sheffield'de Boots Eczacı Ortaklığında çalışan genç bir adamla evliydi şimdi. Öteki kız da Chesterfield'de öğretmendi; hafta sonlarında, bir yere çağrılı olmazsa eve geliyordu ara sıra. Bugünün gençleri eğlenceye düşkündü. Ivy Bolton'un gençliğinden bu yana çok şey değişmişti.

Ted Bolton, maden kuyusundaki bir patlamada öldüğünde yirmi sekiz yaşındaymış. Kaza sırasında, öndeki gözcü hemen yüzükoyun yatmaları için bağırmış hepsine, dört kişilermiş. Hepsi zamanında yatmış, yalnız Ted gecikmiş, bu gecikme yüzünden de ölmüş. Duruşmada, işletmenin

sözcüleri, Ted’in korkup kaçmaya yeltendiğini, verilen buyruğu dinlemediğini, gerçekte bütün suçun kendisinde olduğunu ileri sürmüşlerdi; Böylece Mrs. Bolton ancak üç yüz sterlinlik bir zarar ödentisi alabilmiş, hem de yasayla kazandığı bir hak değilmiş gibi bin bir nazla vermişlerdi parayı, adamın kendi suçu olduğunu söylemişlerdi çünkü. Parayı da toptan vermemişlerdi. Toptan alabilseymiş küçük bir dükkân açmayı düşünüyormuş Mrs. Bolton. Ama çarçur edeceğini, belki de hepsini içkiye yatıracağını ileri sürmüşler, haftada otuz şilin vermişlerdi ancak. Evet, her pazartesi sabahı yazıhaneye gidip saatlerce sıra beklemişti; hemen hemen dört yıl, her pazartesi. Başında iki küçük çocukla ne iş yapabilirdi? Neyse ki Ted’in annesi çok iyi davranmıştı kendisine. Bebek yürümeye başladığı zaman, gündüzleri çocuklara bakmış, Ivy Bolton da her gün Sheffield’e giderek, cankurtaran arabalarında çalışmak üzere bir kursa katılmış, dört yıl sonra da başka bir kursu bitirerek, hastabakıcılık yapmaya hak kazanmıştı. Çocuklarına kendi öz kazancıyla bakmaya kararlıymış. Kısa bir süre küçük Uthwaite hastanesinde yardımcılık yapmış. Ama İşletme, Tevershall Maden Ocakları İşletmesi, gerçekte Sör Geoffrey, kendi alın teriyle yaşadığını görünce çok iyi davranmış ona, kilisenin hastabakıcılık görevini vermiş, her zaman kollamıştı kendisini; onların bu iyiliğini unutmamıştı. O günden bugüne köyün hastabakıcılığım yapmıştı, ama şimdi gücünü aşıyordu bu iş artık: daha hafifçe bir iş istiyordu, şimdiki görevi durmadan oradan oraya koşmayı gerektiriyordu çünkü.

“Evet, İşletme bana çok iyi davrandı, her zaman söylerim bunu. Ama Ted için söylediklerini hiçbir zaman unutamam, çünkü maden ocaklarına onun gibi gözü pek, onun gibi korkusuz bir adam daha ayak basmamıştır, ona ödleklik damgasını vurmak haksızlığın ta kendisi olmuştur. Ama ne gelirdi elden, ölmüştü, arkasından konuşanlara hiçbir karşılık verecek durumda değildi artık.

Konuştuğu zamanlar, duygularında garip bir karmaşa göze çarpıyordu Mrs. Bolton’un. Bunca yıldır yardımlarına koştuğu madencileri çok seviyordu; ama kendini onlardan kat kat üstün duyuyordu. Nerdeyse yüksek tabakadan sayıyordu kendini; bu böyleyken, yönetici sınıfa karşı bir kin vardı içinde. Yöneticiler. Yöneticilerle işçiler arasında bir tartışmada, işçilerden yana olurdu her zaman. Ama ortalığı boş bulunca, üstünlük kurmaya, yüksek tabakadan biri gibi davranmaya can atardı. Yüksek tabaka büyülüyordu

onu; gönlünde yatan İngilizlere özgü üstünlük tutkusunun sonucuydu bu. Wragby'e gelmek büyük bir olaydı onun için; madencilerin aşağılık kanları yerine Leydi Chatterley'le konuşmak, ne büyük bir şeydi bu! Böylece, durmadan konuşuyordu. Ama gene de, Leydi Chatterley'e diş bilediği ara sıra belli oluyordu; yönetici sınıfa duyduğu kindi bu.

"Tabii yıpratırdı bu iş Leydi Chatterley'i! Neyse ki kız kardeşi yetişti yardımına. Hangi tabakadan olursa olsun, erkekler hiç düşünmezler, bir kadının kendileri için yaptığı her şeyi haklarıymış gibi görürler. Madencilere yüz bin kere söyledim bunu. Ama Sör Clifford için de kolay bir durum değil hani, böyle kötürüm olup kalmak. Onların ailesi her zaman için gururlu, bir bakıma, her şeye tepeden bakan bir aileydi, haklarıydı da böyle olmak. Ama birdenbire bu duruma düşüvermek! Leydi Chatterley için de çok güç bu, belki onun için daha da güç. Nelerden yoksun kalıyor! Ben Ted'le yalnız üç yıl bir arada yaşadım, ama bu süre boyunca hiçbir zaman unutamayacağım bir koca oldu o. Binde bir rastlanan türden bir adamdı, günışığı gibi şendi. Böyle ölüvereceğini kim düşünebilirdi ki? Ölüsünü kendi elimle yıkadım, gene de inanamadım öldüğüne, hiçbir zaman ölmemiştir o, hiçbir zaman. Hiçbir zaman gönlüm benimsememiştir bunu."

Bu, Wragby'de duyulan yeni bir sesti, Connie için ise yepyeni bir sesti; yeni bir kulakla dinledi bu sesi.

Bununla birlikte ilk haftalarda Mrs. Bolton, Wragby'de çok durgundu. Kendine inanan, buyurgan davranışı silinmiş, çok sinirli olmuştu. Clifford'dan utanıyor, nerdeyse korkuyor, susuyordu. Clifford'un hoşuna giden bir durumdu bu, çünkü kendine güvenini kısa zamanda gene kazanmış, işlerini yapan Mrs. Bolton'u görmemeye bile başlamıştı.

"Mrs. Compton işe yarar bir Hiç!" dedi Clifford. Connie şaşkın şaşkın baktı, ama sesini de çıkarmadı. İki ayrı insanın üzerindeki izlenimler böylesine apayrıydı birbirinden!

Clifford kısa zamanda hastabakıcıyla çok iyi geçinmeye, ona tepeden bakmaya başladı. Mrs. Bolton, böyle bir şeyi önceden bekliyor, Clifford ise efendilik rolünü kendi de bilmeden oynuyordu. Kendimizden beklenen bir şeye ne büyük bir eğilimimiz vardır! Yaralarını sardığı, ya da hastalıklarında baktığı madenciler onunla konuşurken, nerelerinin ağrıdığını

söylerken çocuk gibi olurlardı. Onların bu durumu karşısında, kendini her zaman çok büyük, yaptığı işlerle nerdeyse insanüstü bir varlık olarak duyardı. Şimdi ise Sör Clifford, kendisini önemsiz bir şey gibi görüyordu. Mrs. Bolton bu durumu bir hizmetçi gibi uysalca kabulleniyor, tek söz bile söylemeden, kendini yüksek tabakaya uydurmaya çalışıyordu.

Uzun, güzel yüzüyle, yere bakan gözleriyle, büyük bir uysallık içinde geliyordu Clifford’un yardımına. Büyük bir alçakgönüllülükle de soruyordu: “Şunu yapayım mı şimdi, Sör Clifford? Bunu yapayım mı?”

“Hayır, şimdi istemem, daha sonra.”

“Baş üstüne, Sör Clifford.”

“Yarım saat sonra gene bir uğra.”

“Baş üstüne, Sör Clifford.”

“Şu eski gazeteleri de alıver, olmaz mı?”

“Baş üstüne, Sör Clifford.”

Sessizce odadan çıkıyor, yarın saat sonra gene geliyordu. Azar işitirse, aldırmıyordu. Yüksek tabaka yaşayışını deniyordu çünkü. Clifford’a ne güceniyor, ne de kızıyordu; şimdiye dek tanımadığı, şimdi yeni yeni tanımaya başladığı bir gerçeğin, yüksek sınıf insanları gerçeğinin bir parçasıydı o ancak. Leydi Chatterley’le daha iyi anlaşıyordu, önemli olan da evin hanımı değil miydi?

Mrs. Bolton, Clifford’u akşamları yatağına yatırıyor, kendi de onun odasının karşısındaki koridorda bir odada yatıyor, gece Clifford zili çalarsa geliyordu. Sabahları da yardım ediyordu Clifford’a, böylece bir erkek uşağın yapacağı işleri de yürütüyor, kadınca bir özenle eliyle dokuna dokuna, onun sakal tıraşını bile yapıyordu. Çok iyi, çok becerikliydi, Clifford’u denetim altına almanın yollarını biliyordu. Yüzünü sabunladığı, sakallarını yumuşakça ovduğu anlarda Clifford, hiç de madencilerden ayrı bir adam değildi. Onun tepeden bakışma, içtenlikten yoksunluğuna da aldırmıyordu pek; nasıl olsa, yeni bir yaşama deneyiydi bu kendisi için.

Bununla birlikte Clifford, Connie’nin, özel işleriyle ilgilenmekten kaçınarak, kendisini, yabancı bir aylıklı kadın eline bırakmasını bir türlü bağışlayamıyordu. Connie’nin bu davranışının, aralarındaki gerçek içtenlik

çiçeğini öldürdüğünü düşünüyordu kendi kendine. Ama Connie buna aldırmıyordu. Bu içtenlik çiçeği bir salepotuydu ancak Connie'nin gözünde, kendi can ağacının ortasına asalak olarak yerleşmiş bir soğanın, süklüm püklüm çiçeğiydi.

Şimdi kendine daha çok zaman ayırabiliyor, odasında güzel güzel piyano çalarak, türkü söyleyebiliyordu: "Isırganlardan kaçın... çünkü sevgi bağları gevşetilmeye gelmez." Yakın zamana dek, bu sevgi bağlarını gevşetmenin, ne uğursuz bir şey olduğunu anlayamamıştı. Ama Tanrı'ya şükür ki gevşetebilmişti bu bağları! Yalnız olmak, Clifford'la boyuna konuşmak zorunda kalmamak öyle hoşuna gidiyordu ki. Clifford yalnız olduğu zaman, bir yazı makinesinde yazılarını yazardı durmadan: tak, tak, tak, sonsuza değin. Ama 'çalışmadığı' Connie de yanında olduğu zamanlar durmadan konuşuyor, konuşuyordu; insanların, olayların, sonuçların, karakterlerle kişiliklerin, sonsuza değin, didik didik çözümlenmesini dinlemek, Connie'nin canına tak etmişti artık. Yıllarca severek dinlemişti, sonra kanıksamaya başlamış, en sonunda da canına yetmişti artık. Şimdi yalnız kalmaktan çok mutluydu.

Sanki kendi bilinciyle Clifford'un bilincinde binlerce on binlerce kök, sayısız iplik, iç içe sarıla sanla, sımsıkı, dolaşık bir toprak durumuna gelmiş, bitki de ölmeye başlamıştı. Şimdi sessizce inceden inceye, kendi bilincini onunkinden ayırmaya çalışıyor, iplikleri tek tek, sabırla, sabırsızlıkla kopararak aydınlığa çıkmaya çabalıyordu. Ama böyle bir sevginin bağlarını gevşetmek başka birçok bağı gevşetmekten daha uğursuzdu; neyse ki Mrs. Bolton'un gelişi büyük bir yardım olmuştu bu yönden.

Ama Clifford, Connie'yle uzun uzun konuştukları o eski akşamları gene istiyordu: konuşmak ya da bir şeyi sesli okumak. Connie de Mrs. Bolton'a saat tam onda gelip kendilerini rahatsız etmesini söylüyordu önceden. Böylece, saat onda yukarı çıkarak, gene odasında yalnız kalabiliyordu. Mrs. Bolton varken, Clifford güvenilir ellerdeydi.

Mrs. Bolton, Mrs. Betts'in odasında, Mrs. Betts ile birlikte yemek yiyordu, iyi anlaşıyorlardı çünkü. Hizmetçiler bölmesi hayli genişlemiş, çok daha yakına gelmişti; eskiden binde bir uğradıkları Clifford'un çalışma odasının kapısına dek dayanmıştı. Mrs. Betts ara sıra Mrs. Bolton'un odasında

otururdu; Clifford’la yalnız oldukları zaman Connie, onların alçak sesle konuştuklarını duyarak, bu çalışan insanların, oturma odasını dolduran, kuşatan seslerinin ne güçlü, ne apayrı bir titreşim yarattığım düşünürdü. Mrs. Bolton’un gelişiyle, böylesine değişmişti Wragby.

Connie, tasalarından kurtulmuş duyuyordu kendini, başka bir dünyada, bambaşka bir biçimde soluk aldığını duyuyordu. Ama köklerden çoğunun, belki de en can alıcı köklerin, Clifford’unkilere dolaşmış olmasından korkuyordu. Gene de, daha özgür soluk alıyor, yaşamında yeni bir dönem başlıyordu.

8

Mrs. Bolton, Connie'yi hem kadınca bir sevgiyle, hem de görevinin gerektirdiği bir ilgiyle koruyor, gözünü ondan ayırmıyordu. Connie'ye her zaman, biraz gezip tozmasını, Uthwaite'e gitmesini, biraz hava almasını söylüyordu. Çünkü Connie'nin yeni edindiği alışkanlık, hep ateşin başında oturup, sözde bir şeyler okumak, ya da cansız cansız dikiş dikmekti; dışarı çıktığı pek seyrekti.

Hilda'nın gidişinden hemen sonra, rüzgârlı bir günde, Mrs. Bolton: "Neden çıkıp koruda biraz hava almıyorsunuz? Bekçinin evi arkasındaki nergisleri görürsünüz hem. Bir mart gününde görülebilecek en güzel şeylerdir bu. Biraz da toplar odanıza korsunuz; yaban nergisleri her zaman iç açıcı çiçeklerdir değil mi?" dedi.

Connie, Mrs. Bolton'un demek istediğini anlıyordu. Yaban nergisleri! Öyle ya, hep kendi kabuğuna çekilerek yaşayamazdı. Gene bahar gelmişti... "Mevsimler geri döner, ama gün dönmez bana, bana gelmez tatlı akşam, güzel sabah."

İncecik ak gövdesiyle koru bekçisi! gözükmez bir çiçeğin yapayalnız dişi organı gibi. Anlatılması güç can sıkıntısı sırasında, bekçiyi iyice unutmuştu. Ama şimdi bir kımıltı başlamıştı içinde... "Dört duvar arasında sararıp solmuştu..." dört duvarı aşmaktı yapılacak iş şimdi.

Daha güçlü duyuyordu kendini, daha çok yürüyebiliyordu; koruda rüzgâr da parktaki gibi yorucu değildi, yüzüne yüzüne çarpmıyordu. Unutmak istiyordu, dünyayı, bütün leş gövdeli insanları, unutmak. "Yeniden doğmak gerek! Ben gövdenin yeniden dirilişine inanıyorum! Tohum ilkin toprağa düşüp çürümedikçe, hiçbir zaman yeşermez. Çiğdemler açtığında ben de ortaya çıkıp güneşi göreceğim!" Mart rüzgârında sayısız tümceler kayıp geçiyordu bilincinden.

Günışığı, ufak esintiler arasında garip bir parıltıyla kendini gösteriyor, koruyu çevreleyen kahverengi çitlerin altındaki kırlangıç otlarını aydınlatıyor, otlar parlak sarı bir ışıltıyla pul pul yanıyordu. Koru sessiz,

bununla birlikte, tepeden aşan güneş altında oldukça esintiliydi. İlk gelincikler açmıştı, ürperen çimenler üstüne saçılmış sayısız küçük anemon çiçeğinin solgunluğuyla koru, uçuk bir renkte görünüyordu. “Dünya senin soluğunla solmuştur böyle.” Ama bu Persephone’nin soluğuydu; soğuk bir sabahta, cehennemden yeryüzüne çıkmıştı. Soğuk rüzgâr, ürpertici soluğunu duyuruyor, yüksek dallar arasında öfkeyle bocalıyordu. O da yakalanmış, kendini kurtarmaya çalışıyordu Absalom gibi. Çıplak ak omuzlarını yeşilin şişkin eteklerine vuran anemonlar iyice üşümüş görünüyordu. Ama dayanıyorlardı soğuğa. Yolun kıyısında birkaç ağarmış çuhaçiçeği de çıkmış, sarı tomurcuklar açılmaya başlamıştı.

Uğultu, savruntu, ağaçların tepelerinde, yukarlardaydı. Aşağıya ancak soğuk esintiler geliyordu. Connie garip bir coşkuyla dolmuştu koruda, yanaklarına pembelik yürümüş, gözlerinin mavisi ışıl ışıl yanmaya başlamıştı. Ağır ağır yürüdü, tatlı, soğuk kokulu birkaç çuhaçiçeğini, ilk açan birkaç menekşeyi kopardı. Nerde olduğunu bile bilmeden yürüyor, öylece gidiyordu ayakları.

Korunun bitimindeki ağaçsız tepeye gelinceye değin yürüdü, hemen hemen al bir renkte görünen kulübeyi buldu karşısında; kulübenin, bir mantarın alt yanındaki etli kesimin pembeliğine bürünmüş taşlan, günışığını emerek ısınmıştı. Kapının yanında sarı bir yasemin pırıl pırıl çiçeklenmişti. Çıt yoktu ortalıkta; bacadan duman çıkmıyor, köpek havlamıyordu.

Sessizce, kulübenin bir bayırla yükselen arka yanına doğru ilerledi; bu kez, bir neden gösterebilirdi oraya gidişine: nergisleri görmek.

Nergisler ordaydı, pırıl pırıl bir canlılıkla dalgalanan, titreşen, ürperen, sanki rüzgârdan çevirdikleri yüzlerini saklayacak yer bulamayan kısa saplı çiçekler.

Parlak, güneşli, küçük başlarını bunaltı nöbetleri içinde sallayıp duruyorlardı. Ama gerçekte bunu seviyorlardı belki; belki de gerçekten seviyorlardı bu çalkantıyı.

Constance sırtını, arkasında garip bir canlılıkla, esnek, güçlü bir dikilişle salınan genç bir çam ağacına yaslayarak oturdu. Tepesi güneşe değen, dimdik canlı nesne! Güneşin, ellerini, kucağını ısıtıveren bir anlık parıltısıyla nergislerin altın rengine döndüğünü gördü. Hafif, katransı

kokusunu bile duydu çiçeklerin. Böyle sessizlik içinde yapayalnız otururken, kendi yazgısının akıntısına kapılmış gibiydi. Şimdiye dek, bir iple sıkıca bağlanmış, olduğu yerde sağa sola yalpa vuran, çırpınan bir tekneye benziyordu hep; şimdi ipinden kurtulmuş, kaptırmış gidiyordu.

Günışığı ürpertici bir soğuğa bıraktı yerini; gölgede kalmış nergisler, sessizce başlarını eğmişlerdi. Bütün gün, bütün soğuk gece boyunca böyle eğilmiş duracaklardı. Çelimsizlikleri içinde öylesine güçlü!

Soğuktan biraz tutulmuş gövdesiyle kalktı, birkaç nergis kopardı, bayırdan aşağı indi. Çiçekleri koparmaktan nefret ederdi, ama bir ikisini birlikte götürmek istemişti. Şimdi Wragby'ye, dört duvar arasına dönmek zorundaydı, tiksiniyordu Wragby’den, hele o kalın duvarlarından. Duvarlar! Hep duvarlar! Ama bu rüzgârda duvarlar gerekliydi insana.

Eve vardığında Clifford sordu:

“Neredeydin?”

“Koruda! Bak ne güzel nergisler, değil mi? Topraktan çıktıklarına inanamıyor insan!”

“Havayla günışığını da unutmamak gerek!”

“Ama toprakta yoğrulup biçimlenmişler,” dedi sertçe, sonradan kendisini şaşırtan apansız bir çelişkiyle.

Ertesi gün öğleden sonra gene koruya gitti. Melez çamlarının arasından kıvrılarak çıkan geniş yoldan, John’un Pınarı diye anılan bir kaynağa geldi. Tepenin bu yamacı soğuktu, çamların koyu gölgesinde tek bir çiçek bile görünmüyordu. Ama buz gibi suyuyla küçük pınar, kırmızımsı-ak çakıllar arasından yukarı doğru tatlı bir basınçla dupduru kaynıyordu. Cam gibi duru, buz gibi soğuk bir su! Pırıl pırıl! Yeni bekçi, dibindeki çakılları değiştirmişti anlaşılan. Taşan suyun, tepenin üzerinden aşağı doğru inerken çıkardığı hafif şırıltıyı işitti. Aşağı bayırda, çıplak, yapraksız dallarıyla, kurt karartısıyla uzanan çam korusunun ıslıklı uğultusunda bile, küçücük su çanlarını andıran bu şırıltıyı işitmekteydi.

Biraz tekinsiz, soğuk, ıslak bir yerdi burası. Ama yüzyıllarca, çevrenin su içtiği yer olmalıydı bu pınar. Şimdi değildi artık. Küçücük bulağı çepeçevre, çamur, soğuk, karanlıktı.

Connie ayağa kalkarak yavaş yavaş eve doğru yürüdü. Bir ara sağ yanından uzak bir tıkırtı sesi işitti, durup kulak kesildi. Bir çekiç sesi miydi bu, yoksa bir ağaçkakan mı? Çekiç sesiydi.

Dört bir yanı dinleyerek gene yola koyuldu. Sonra, genç köknar ağaçları arasından geçen, hiçbir yere çıkmaz gibi gözüken dar bir yol çarptı gözüne. Ama kullanılmış gibi görünüyordu. Serüveni göze alarak, kocaman köknarlar arasından geçen bu dar yola saptı. Hemen ilerde, meşe korusuna çıkıyordu yol. Yürüdükçe, çekiç sesleri daha da yaklaştı korunun sessizliği içinde, çünkü ağaçlar rüzgârda uğuldarken bile bir sessizlik yaratırlar.

Gözden ırak açıklık ortasında, odunlardan yapılmış gizli bir kır kulübesi çıktı karşısına. Buraya daha önce hiç gelmemişti! Sülünlerin yetiştirildiği ıssız yerdi burası anlaşılan; bekçi, uzun kollu gömleğiyle diz çökmüş, bir şeyler çakıyordu. Köpek kesik bir havlamayla ileri fırladı, adam birden başını kaldırınca, Connie'yi karşısında gördü.

Doğrularak Connie'yi selâmladı, Connie'nin, gücü kesilmiş adımlarla yaklaşmasını sessizce seyretti. Bu baskından pek hoşlanmamıştı: yalnızlığını, elde kalan son özgürlüğü olarak titizlikle koruyordu.

"Çekiç seslerini işittim de, ne var diye bir bakmak istedim," dedi Connie, güçsüz, soluk soluğa, gözlerini kendisine dikmiş adamdan biraz da korkarak.

"Yeni yavrular için tahta kümesleri hazırlıyorum", dedi adam tam bir yerli şivesiyle.

Connie ne diyeceğini şaşırmıştı, güçsüz duydu kendini.

"Biraz otursam şurada," dedi.

"Buyurun kulübede oturun," dedi adam, hemen Connie'nin önünden içeri girerek, döküntüyü, ortada duran mertekleri bir yana itti, fındık dallarından yapılma bir iskemle çıkardı.

"Bir ateş yakayım size," dedi yerli şivesinin garip bönlüğüyle.

"Hayır, hayır, istemez, yorulmayın," dedi Connie.

Adam Connie'nin ellerine baktı, biraz morarmışlardı. Hemen kuru çam dalları getirerek, köşedeki tuğladan örülme ocağa koydu, bir anda sarı

alevler bacaya doğru yükselmeye başladı. Tuğla ocağın yanında oturacak bir yer hazırladı.

“Burada biraz oturur, ısınırsınız,” dedi.

Connie söz dinledi. Hemen boyun eğdiren, koruyucu bir üstünlüğü vardı adamın. O dışarda gene çekiçle bir şeyler çakarken Connie oturmuş, ellerini ateşe tutarak ısınıyor, arada bir yeni odun parçaları atıyordu ateşe. Böyle, ateşin yanında kıvrılıp oturmayı pek istemiyordu gerçekte, kapıda durup onu seyretmek daha hoşuna giderdi belki, ama bir yakınlık görmüştü, geri tepmek olmazdı.

Kulübenin içi sıcaktı, duvarları cilasız çanı tahtasıyla kaplanmıştı, Connie’nin oturduğu iskemle yanında tahta bir masayla bir sandalye, bir marangoz tezgâhı, kocaman bir sandık, çiviler, yeni tahtalar, marangoz aletleri vardı; duvarlara çakılı ağaç çivilerle birçok şey asılıydı: balta, nacak, kapanlar, içi dolu torbalar, ceketi. Pencere yoktu, oda açık kapıdan ışık alıyordu. Döküntü bir yerdi ama bir bakıma da küçük bir kutsal sığınaktı.

Connie, adamın çekiç seslerine kulak verdi; pek mutlu değildi bu sesler. Canı sıkkındı. Özel yaşamına karışılmıştı çünkü, hem de en sakıncalı bir karışmaydı bu! Bir kadın! Dünyada tek dilediği şey yalnızlıktı. Ama gene de güçsüz kalıyordu yalnızlığında, özel yaşamını korumakta; ne de olsa kendisi parayla tutulmuş bir adam, bu insanlar da efendileriydi.

Özellikle bir kadınla alışverişi olmasını hiç istemiyordu. Korkuyordu; çünkü eski ilişkilerinden kalma büyük bir yarası vardı. Yalnız kalmazsa, yalnız başına bırakılmazsa öleceğini düşünmüştü. Dış dünyadan iyice elini eteğini çekmişti, son sığınağı bu koruydu işte; burada gizlenmek!

Connie, odun parçaları ata ata iyice büyüttüğü ateşle ilkin ısındı, sonra da iyice kızıştı. İskemlesini kapı aralığına çekerek, dışarda çalışmakta olan adamı seyre daldı. Adam onu görmezden geliyor, ama seyredildiğini biliyordu. Gene de iyice işine dalmış gibi çalışıyor, kahverengi köpeği de yanı başında, arka ayakları üstüne oturmuş, bu güvensizlik dolu dünyayı seyrediyordu.

Adam hiç sesini çıkarmadan, çabuk çabuk çalışarak, yapmakta olduğu kümesi bitirdi, sürgülü kapağını bir iki yokladıktan sonra yanı başına

bıraktı. Kalktı, eski bir kümes daha alarak, üstünde tahta yonttuğu koca kütüğün yanına getirdi. Çömelerek, getirdiği kümesin tahta parmaklıklarını yokladı, parmaklıklardan birkaçı elinde kaldı; bunların çivilerini söktü. Sonra kümesi evire çevire gözden geçirdi, Connie'nin varlığını hiç duymamış gibi davranıyordu.

Connie, bulunduğu yerden öylece bakıyordu. Adamın, çıplak gördüğü zamanki yalnızlığı, şimdi giyinik durumunda da vardı: tek başına çalışan bir hayvan gibi yapayalnız çabalıyor, öte yandan da insanlarla her türlü ilişkiden irkilen biri gibi derin düşüncelere dalıyordu. Şu anda bile sessizce, sabırla, Connie'den kaçınıyordu. Sabırsız, tutkulu bir adamdaki bu sessizlik, bu sonsuz sabır, Connie'nin dölyatağına dokunmuştu. Bunu onun öne eğilmiş başında, tez canlı ellerinde, ince, duygan kalçalarıyla çömelişinde görmüştü; sabırlı, kaçıngan bir özellik. Connie onun yaşantısının kendininkinden daha geniş, daha derin olduğunu düşündü; çok daha geniş, çok daha derin, belki çok daha ölümcül. Bu düşünceyle kendinden geçti, hemen hemen sorumsuzlaştı.

Kapının aralığında böylece, bir düş içinde, zamandan, tek tek olaylardan hiç habersiz oturuyordu. Öylesine kendini unutmuştu ki, adam bir ara ansızın başını kaldırıp baktığında, onun gözlerinde bütünüyle durgun, bekleyici bir bakış gördü. Bekleyen bir bakıştı bu onca. Kalçalarında, kuyruk sokumunda küçük bir alev dili ansızın kımıldanıverdi, gönlünün ta derininden inledi adam. Herhangi yeni bir ilişkiden, ölümden kaçar gibi kaçıyordu. En çok dilediği şey, Connie'nin çekip gitmesi, kendisini yalnızlığıyla baş başa bırakmasıydı. Onun isteminden, dişice isteminden, dişice modern dik başlılığından korkuyordu. En çok da, her dilediğini elde etmek isteyen, yüksek tabakaya özgü arsızlığından korkuyordu. Altı üstü, parayla tutulmuş bir adamdı çünkü. Kadının orada oluşu, nefretle dolduruyordu içini.

Connie ansızın bir tedirginlikle kendine geldi. Ayağa kalktı. Öğle sonu akşama dönüyordu artık, gene de oradan bir türlü ayrılamıyordu. Adamın yanına gitti, adam hemen ayağa kalktı, yıpranmış yüzü gergin, bomboş, gözleri ise Connie'deydi.

“Burası çok güzel, çok dinlendirici,” dedi Connie, “daha önce hiç gelmemiştim buraya.”

“Gelmemiş miydiniz?”

“Ara sıra gelip oturacağım burada biraz.”

“Öyle mi?”

“Bana da bir anahtarını verir misiniz kulübenin, ara sıra gelmem için? Var mı bir anahtar daha?”

“Olduğunu sanmıyorum.”

Gene yerli şivesine dönmüştü konuşması. Connie duraksadı; adam karşı koyuyordu. Kendi malı mıydı kulübe sanki?

“Bir anahtar daha bulamaz mıyız?” diye sordu, derinlerinde bir kadının dilediğini elde etmek isteği çınlayan tatlı sesiyle:

“Bir anahtar daha!” dedi adam, hafif alaycılığa bürünmüş öfkeli bir bakışla:

“Evet, aynısı yapılamaz mı?” dedi Connie kızararak.

“Belki Sör Clifford bulur,” dedi adam, baştan savarak.

“Evet!” dedi Connie, “belki onda vardır. Yoksa, sizinkini verir aynısını yaptırırız. Bir günde yaparlar. Bir gün için anahtarsız da kalabilirsiniz.”

“Ah Sayın Leydi, yakınlarda da anahtar yapan bir kimse tanımıyorum ki.”

Connie ansızın öfkeden kıpkırmızı kesildi.

“Peki,” dedi, “ben araştırırım.”

“Baş üstüne Sayın Leydi.”

Göz göze geldiler. Adamın gözlerinde hiçbir şeye aldırmayan soğuk, çirkin bir hoşnutsuzluk, bir öfke, Connie’ninkilerde de azarlayıcı bir bakış vardı.

Adamın bu davranışı Connie’ye dokunmuştu, biraz üstelenince nasıl da büyük bir nefretle doluvermişti. Umutsuz bir görünüşü vardı şimdi.

“Hoşça kalın, Sayın Leydi!” Selâm vererek çabucak dönüp gitti. Connie ondaki doymak bilmez eski öfkenin uyuyan köpeklerini uyandırmıştı; dediği dedik dişilere karşı duyulan bir öfkenin. Güçsüzdü bu durumda adam, eli kolu bağlıydı. Biliyordu bunu!

Connie ise onun dediği dedik erkekliğine öfkelenmişti. Bir uşaktı üstelik. Asık bir yüzle eve doğru yürüdü.

Mrs. Bolton’u, küçük tepedeki kayın ağacı altında, kendisini bekler buldu.

“Nerdeyse dönmeyeceksiniz sandım. Sayın Leydi,” dedi kadın, cana yakın bir sesle.

“Geç mi kaldım?” diye sordu Connie.

“Ah... Sör Clifford çayını istiyordu da.”

“Neden hazırlayıp vermediniz öyleyse?”

“Ah, şaşırdım kaldım ne yapacağımı. Hazırlayıp versem, bundan hoşlanacak gibi görünmüyor hiç.”

“Neden ama, anlamıyorum, neden?”

Connie, Clifford’un odasına girdi, eski pirinç çaydanlık, bir tepsi üzerinde buğulanıyordu.

“Geciktim mi Clifford?” dedi, daha şapkasını, boyun atkısını bile çıkarmadan, elindeki birkaç çiçeği bırakarak. Çay kutusunu aldı, “özür dilerim! Neden Mrs. Bolton'a yaptırmadın çayını?”

“Düşünemedim,” dedi Clifford iğneli bir sesle; “onun çay masasına yaklaştığını görmeye katlanamıyorum pek.”

“Ama gümüş bir çay demliğinin de dokunulmaz bir kutsallığı yoktur herhalde.” dedi Connie.

Clifford başını kaldırıp garip garip baktı:

“Ne yaptın bütün öğleden sonra?”

“Dolaştım biraz, rüzgârsız bir yerde oturdum. Dikenli defneler üstünde yemişler var daha biliyor musun?”

Boyun atkısını çıkardı, şapkası başında, çayı yapmak için oturdu. Kızarmış ekmekler takır takır olmuştu. Çaydanlığın üzerini örttü, menekşelerini koyacak bir bardak almak için ayağa kalktı. Zavallı çiçekler buruşmaya yüz tutmuştu.

“Şimdi gene canlanırlar,” diyerek, bardağa koyduğu çiçekleri, koklaması için Clifford’un önüne bıraktı.

“Juno’nun gözkapaklarından da tatlı,” diye bir dize mırıldandı Clifford.

“Bu sözlerle gerçek menekşe arasında en ufak bir bağ bile yok,” dedi Connie, “Elizabeth çağı yazarları da biraz fazla yapmacıklı.”

Clifford’un çayını doldurdu.

“John’un Pınarı yakınında, sülünlerin yetiştirildiği yerdeki küçük tahta kulübenin bir anahtarı var mı?”

“Vardır belki. Neden sordun?”

“O kulübeye rastladım bugün gezinirken, daha önce hiç görmemiştim. Çok güzel bir yer doğrusu. Ara sıra gidip oturabilir miyim orda?” '

“Mellors da orada mıydı?”

“Evet. Onun çekiç sesleriyle buldum o yeri. Öyle birdenbire gidişimden de pek hoşlanmadı. İkinci bir anahtar var mı diye sorduğumda bayağı kabalaştı.”

“Ne dedi?”

“Ah, doğrusunu istersen hiçbir şey! Ama oraya her zaman girip çıkmamı pek istemiyordu sanırım.”

“Bilirim, istemez.”

“Ama ona ne zararı var bunun anlamıyorum. Orası evi olsa neyse! Özel evi de değil. Neden oturamayacakmışım orda canımın istediği zaman?”

“Öyle ya!” dedi Clifford, “kendini çok bir şey sanıyor bu adam.”

“Öyle mi dersin?”

“Oh, evet, yüzde yüz. Olağanüstü bir şey sanıyor kendini. Biliyorsun, geçinemediği bir karısı varmış, onun yüzünden 1915’te orduya katılıp, yanılmıyorsam Hindistan’a gönderilmiş. Mısır’da süvari birliklerinde nalbantlık yapmış bir süre; her zaman atlarla uğraşmış, becerikli adamdır bu konuda. Sonra Hintli bir albayın gözüne girmiş, teğmenliğe yükseltilmiş. Bir görev vermişler kendisine, öyle sanıyorum albayıyla birlikte gene Hindistan’a dönmüş, kuzeybatı bölgesinde kalmış. Hastalanmış, emekliye ayırmışlar. Geçen yıla dek ordudan dışarı çıkmamış. Böyle bir adam için gene eski yaşama biçimine dönmek pek kolay olmasa gerek tabii. Çalışıp didinmek zorunda. Ama beni ilgilendirdiği ölçüde, işini eksiksiz yapan bir adam. Yalnız, teğmen Mellors kılığı göremiyorum pek kendisinde.”

“Böyle yayvan bir Derbyshire şivesiyle konuşan bir adamı nasıl subay yaparlar?”

“Hayır ama... yalnız çok kızdığında, bir de ilk karşılaştığı kimselerle böyle konuşur. Gerçekte çok güzel konuşabilir. Anlaşılan, gene aşağı tabakaya düşmekle, aşağı tabaka diliyle konuşması gerektiğini düşünüyor.”

“Neden daha önce söylemedin bana bunları.”

“Böyle öyküler canımı sıkar. Bütün düzeni bozacak şeylerdir bunlar. Böyle olayların geçmiş olmasına bile acınsa yeridir.”

Connie bu düşüncelere katılır gibi oluyordu. Öyle ya, hiçbir yerde barınamayan yetinmez insanların ne yararı vardı?

Havalar güzel gidince, bir gün Clifford da koruda dolaşmak istedi. Rüzgâr soğuk esiyordu, ama yorucu değildi, günışığı da ılık, yaşam doluydu.

“Gerçekten güzel bir gün olunca, insan nasıl da bambaşka duyuyor kendini,” dedi Connie, “oysa başka zamanlarda genellikle hava ölü gibi geliyor insana, insanlar havayı bile öldürüyorlar.”

“Bunu insanların mı yaptığını sanıyorsun?”

“Evet. İnsanlardan taşan bunca can sıkıntısı, yetinmezlik, öfke, havanın canlılığım öldürüyor. Kesinlikle inanıyorum buna.”

“Belki de atmosferdeki bir özelliktir insanlardaki canlılığı azaltan,” dedi Clifford.

“Hayır, evreni zehirleyen insandır,” diye üstlendi Connie.

“Kendi yuvasını kendi kirletiyor,” dedi Clifford.

Küçük araba ilerliyordu. Fındık çalılarında soluk altın renkli tırtıl çiçekler sallanıyordu; güneşli yerlerde anemonlar, yaşama sevinciyle bağrışır gibi, iyice açılmışlardı; insanların da kendileriyle birlikte bağrıştıkları eski günlerdeki gibi güzeldiler. Hafiften bir elma çiçeği kokusunu andırıyordu kokuları. Connie, Clifford’a birkaç tane kopardı.

Clifford çiçeklere yadırgamış gibi baktı.

“Sen, daha bozulmamış gelini sessizliğin,” dizesini andı, “Yunan vazolarından daha çok, çiçeklere yaraşan bir söz bu,” dedi.

“Bozmak iğrenç bir sözcük!” dedi Connie, “ancak insanlar bozar her şeyi.”

“Bilinmez ki... salyangozlar falan... Salyangoz çok çok yer bu çiçekleri,

arıların ise bozduğu söylenemez."

Connie, her şeyi hemen sözcüklere aktardığı için Clifford'a kızıyordu. Menekşeler Juno'nun gözkapaklarıydı, anemonlar da bozulmamış gelinler. Connie, kendisiyle yaşam arasına perde gibi düşen sözcüklerden tiksiniyordu: bozuyorsa sözcükler bozuyordu her şeyi: yaşayan nesnelerin bütün özsuyunu emen, basmakalıp sözcükler, deyimler.

Clifford'la gezinti pek parlak olmadı. Connie ile aralarında, ikisinin de görmezden gelmeye çalıştığı bir gerginlik sürmekteydi. Connie birdenbire dişilik içgüdüsünün bütün gücüyle uzaklaştı ondan. Ondan kurtulmak, özellikle onun bilincinden, sözlerinden, kendi benliğiyle ilgili saplantılarından, kendisiyle, sözleriyle ilgili sonu gelmez saplantılar çarkından kurtulmak istiyordu.

Havalar gene bozuldu. Bir iki gün sonra yağmurda dolaşmaya çıktı Connie, koruya gitti. Koruya varınca gene tahta kulübenin yolunu tuttu. Yağmur yağıyordu, ama hava pek soğuk değildi. Koru, sessiz, uzak, yağmurun karartısı içinde erişilmez gözüküyordu.

Kulübenin önündeki açıklığa geldi. Kimsecikler yoktu. Tahta kapının odundan eşiğine oturarak, kendi sıcaklığı içine büzüştü. Yağmuru seyrederek, yağmur damlalarının çıkardığı birçok gürültüsüz gürültüyü, esintisiz görünen havada rüzgârın yüksek dallar arasındaki garip uğultusunu dinleyerek oturdu orda. Çevrede eski meşe ağaçları, yağmurdan kararmış kocaman boz gövdeleriyle, azman dallarıyla, yuvarlak, dipdiri duruyorlardı. Toprak, çıplaklıktan epeyce kurtulmuştu, dört bir yana serpili anemonlar, bir iki mürver ya da yabangülü çalısı, morumsu bir böğürtlen çalısı göze çarpıyordu; böğürtlenin eski bakır kırmızısı rengi, anemon yapraklarıyla örtülmüştü. Belki de bozulmamış yerlerden biriydi burası. Bozulmamış! Bütün dünya bozulmuştu.

Kimi şeyler bozulamaz. Bir kutu sardalye konservesini bozamazsınız. Kadınların birçoğu da böyledir; erkeklerin de. Ama dünya!...

Yağmur azalıyordu. Yağmurun meşeler arasındaki karartısı da kalmamıştı artık. Connie gitmek istedi; ama gene oturdu. Üşüyordu da; içerleyişinden doğan aşırı bir eylemsizlikle, inmeye tutulmuş gibi oracıkta mıhlanıp kaldı.

Bozulmuş! İnsan, kendisine el bile değmeden nasıl bozulabilirdi? Ölü

sözcüklerle bozulmak utanç oluyordu, ölü düşüncelerle ise saplantı.

Islanmış kahverengi köpek koşarak geldi, havlamadı, ıslak kuyruğunu bir tüy gibi kaldırdı. Onun arkasından da adam, kıpkırmızı yüzüyle, şoförlerinkini andıran ıslak kara bir meşin ceketle göründü. Connie, adamın, kendisini görür görmez, birkaç tez adımla gerilediğini sezdi. Kapının içinde, bir karış genişliğindeki ıslanmamış yerde dineliyordu. Sonra adanı, hiç konuşmadan selâm verdi, yavaşça, yaklaştı. Connie gerilemeye başladı.

“Ben de gidiyordum şimdi,” dedi.

“İçeri girmek için mi bekliyordunuz?” diye sordu adam, Connie’ye değil de kulübeye bakarak.

“Hayır. Yağmurdan korunmak için eşikte oturdum birkaç dakika,” dedi gururla.

Adam baktı. Connie üşümüş görünüyordu.

“Sör Clifford’da yok muymuş anahtar?”

“Hayır, ama önemi yok. Bu kapı içinde de hiç ıslanmadan oturabiliyorum. Hoşça kalın!” Adamın konuşmasındaki yerli şive özelliklerinin çokluğundan nefret ediyordu.

Connie uzaklaşmak üzereyken, adam onu inceden inceye süzdü. Sonra, ceketinin düğmelerini çözdü, elini pantolonunun cebine sokarak kulübenin anahtarını çıkardı.

“İsterseniz bu anahtarı alın, ben sülünler için başka bir yer bulurum.”

Connie adama baktı*

“Ne demek istiyorsunuz?” diye sordu. .

“Sülünleri yetiştirmek için başka bir yer bulurum, diyorum. Burada olduğunuz zamanlar, ortalıkta dolaşıp sizi rahatsız etmemi istemezsiniz elbette.”

Yerli şivenin sisi içinde, adamın demek istediğini güçlükle seçen Connie, duraklayıp baktı.

“Neden herkes gibi konuşmuyorsun?” diye sordu soğuk bir sesle.

“Ben mi? Herkes gibi konuştuğumu sanıyordum.”

Connie öfkeyle sustu.

“Anahtarı İstiyorsanız alın. İsterseniz, ilkin burayı iyice temizleyip boşaltayım, yarın vereyim anahtarı size. Ne dersiniz?”

Daha da öfkelendi Connie.

“Ben sizin anahtarınızı istemedim,” dedi. “Burasını boşaltmanızı da istemedim. Hele sizi sevgili kulübenizden yoksun bırakmayı hiç istemedim. Teşekkür ederim! Tek istediğim, ara sıra buraya gelip biraz oturmak, dinlenmekti. Ama eşikte de oturabiliyorum, keselim artık bu konuyu.”

Adam, mavi gözleriyle Connie’ye bir daha kötü kötü baktı. Keskin bir yerli şivesiyle yavaş yavaş konuşarak:

“Sayın Leydi, Noel’den sonra istediğiniz zaman gelebilirsiniz kulübeye, anahtarı da alabilirsiniz, ama şimdi sülünlerin kuluçka zamanı, benim de sık sık burada bulunup onlarla ilgilenmem gerek. Kışın hiç uğramam buraya. Ama baharda Sör Clifford sülün yetiştirilmesini ister... benim burada hep dolaşıp durmam Sayın Leydi’yi rahatsız eder belki.”

Connie bu sözleri donuk bir şaşkınlıkla dinledi.

“Neden rahatsız olacakmışım sizden?”

Adam garipçe baktı.

“Gürültümden!” dedi kısaca, ama anlamlı. Connie kızardı. “Peki!” dedi en sonunda. “Sizi rahatsız etmeyeceğim. Burada otururken sizin kuşlarla ilgilendiğinizi görmek hiç de rahatsız etmezdi beni. Tersine, hoşuma giderdi. Ama bunun, işinizi aksatacağını düşünüyorsanız, gelmeyeceğim, üzülmeyin. Siz Sör Clifford’un bekçisisiniz, benim değil.”

Söylediği bu sözü garip buldu birden nedense. Ama ağzından çıkmıştı artık.

“Hayır Sayın Leydi. Sizin kendi kulübeniz bu. Ne isterseniz yapabilirsiniz. İsterseniz haftaya beni kovabilirsiniz de. Yalnız...”

“Yalnız ne?” diye sordu Connie, şaşırmış.

Adam garip, gülünç bir davranışla şapkasını geriye itti.

“Yalnız, kulübeyi kendiniz için istiyorsanız, geldiğinizde benim ortalıkta

dolaştığımı görmek istemezsiniz.”

“Neden ama?” diye sordu Connie, kızgın. “Uygar bir insan değil misiniz siz? Sizden korkmamı mı istiyorsunuz yoksa? Burada bulunup bulunmamanız neden ilgilendirecekmiş beni? Bir önemi var mı bunun?”

Adam baktı, yüzü uğursuz bir kahkahayla aydınlandı.

“Hayır Sayın Leydi. En küçük bir önemi bile yok,” dedi.

“Peki, öyleyse?”

“Bir anahtar yaptırayım mı size?”

“Hayır, teşekkür ederim! İstemem.”

“Yaptıracağım. İki anahtar bulunsun daha iyi.”

Connie, öfkeden kıpkırmızı, soluğu kesilerek:

“Saygısız bir adamsınız siz,” dedi.

“Hayır, hayır!” dedi adam hemen. “Böyle demeyin! Ben kötü bir niyetle söylemedim. Yalnız, buraya gelirseniz, kendime başka bir yer bulmak zorunda kalacağımı sandım, burada bulunan şeyleri başka bir yere taşımak da az iş değildir. Ama sizin için bir şey değişmezse Sayın Leydi... Kulübe Sör Clifford’un malıdır, ne isterseniz yapabilirsiniz, yalnız benim ufak tefek işler için ortalıkta dolaşmamı hoş görürseniz.”

Connie iyice bocalamış bir durumda uzaklaştı. Horgörüye uğrayıp uğramadığını, incinip incinmediğini pek kestiremiyordu. Belki de adam, dediği gibi düşünmüş, Connie oraya gidince uzaklaşmak zorunda kalacağını sanmıştı. Sanki aklının kıyısından geçerdi böyle bir şey! Sanki bunca önemliydi adam, o budalaca varlığıyla.

Ne düşündüğünü, ne duyduğunu bilmeden, allak bullak eve döndü.

9

Connie, Clifford'dan duyduğu hoşnutsuzluğa kendi de şaşıyordu. Üstelik de her zaman tiksiniyordu ondan. Nefret değildi bu duygu: bir tutku yoktu içinde. Ama derin bir gövdesel tiksinti. Nerdeyse, Clifford'la, ona duyduğu gizli, gövdesel tiksintiden dolayı evlenmiş olduğunu düşünüyordu. Tabii gerçekte, Clifford, kafasıyla, düşünceleriyle kendisinde ilgi uyandırdığı, bir coşku yarattığı için evlenmişti. Bir bakıma, kendisinden çok üstün, çok ötede bir varlık gibi görmüştü Clifford'u.

Şimdi bu düşünsel coşku aşınmış, ortadan silinmiş, geriye yalnız gövdesel hoşnutsuzluk kalmıştı. Gönlünün ta derinlerinden kopup gelen bir duyguydu bu: bu duygunun, kendisini nasıl yiyip tükettiğini de sezmekteydi.

Kendini güçsüz, iyice umutsuz duyuyordu. Dışardan bir yardım elinin uzanmasını diliyordu. Ama bütün dünyada, böyle bir yardım yoktu. Toplum, çılgınlığından dolayı korkunçtu. Uygarlaşmış toplum çılgındır. Para ile sözde aşk, iki büyük hastalığıdır bu toplumun; özellikle para, iyice ilerlemiş bir hastalıktır. İpe sapa gelmez çılgınlığı içinde birey, bu iki konuda gösterir kendini: para ile aşk. Michaelis sözgelişi! Sevgisi de etkinliği de çılgınlıktı ancak. Sevgisi bir çeşit çılgınlıktı.

Clifford da böyleydi. Bütün o konuşmaları! Bütün o yazıları! Önem kazanmak yolundaki bütün o çabaları! Çılgınlıktan başka bir şey değildi bu. Gitgide de daha kötü oluyor, gerçekten onulmaz bir hastalık durumuna varıyordu bu durumu.

Connie, korku içinde bocalıyordu. Ama hiç olmazsa, Mrs. Bolton gelince Clifford biraz olsun yakasını bırakmıştı. Clifford'un kendisi sezmiyordu bunu. Birçok çılgın insanda olduğu gibi, onun da çılgınlığı sezemediği şeylerle ölçülebilirdi; bilincindeki geniş çorak alanlarla.

Mrs. Bolton birçok yönlerden eşsiz bir kadındı. Ama garip türden bir buyurganlığı, modern kadındaki çılgınlık belirtilerinden biri olan ille de dediğini yapmak konusunda, sonsuz bir dik başlılığı vardı. Bütünüyle

başkalarına adanmış, başkaları için yaşayan bir kadın olarak görüyordu kendini. Clifford büyülüyordu onu, çünkü her zaman, ya da çoğunlukla, kadınca istemini, sanki çok ince bir içgüdüyle eziyordu. Clifford'un kendini benimsetme istemi kendisininkinden daha ince, daha işleyiciydi. Onu büyüleyen de buydu.

Belki Connie'yi de bu yönü büyülemişti.

"Hava çok güzel bugün!" derdi Mrs. Bolton okşayıcı, kandırıcı sesiyle. "Arabanızla ufak bir gezinti yapmanız çok iyi olur bence, güneş çok güzel."

"Öyle mi? Şu kitabı versene bana, şu sarı kapaklıyı. Oradaki sümbülleri de dışarı çıkarsan iyi olur."

"Neden ama, çok güzel çiçekler!" Bu sözcüğü, araya bir V sesi katarak söylüyordu: güy-zel! "Mis gibi de kokuyorlar."

"Beni sinirlendiren de o koku işte," derdi Clifford. "Gömme törenlerini andırıyor biraz."

"Ya öyle mi!" derdi Mrs. Bolton birazcık alınmış, bununla birlikte etkilenmiş. Clifford'un kolay kolay bir şey beğenmez titizliğine biraz hayran, çiçekleri odadan dışarı çıkarırdı.

"Sakal tıraşınızı ben mi yapacağım bu sabah, yoksa kendiniz mi olmak istersiniz?" Her zaman, aynı yumuşak, okşayıcı, hizmete hazır, ama gene de buyurgan sesti bu.

"Bilmem ki. Biraz beklesen. Hazır olduğum zaman zile basarım."

"Baş üstüne Sör Clifford!" derdi Mrs. Bolton, tatlı, uysal bir sesle; sessizce odadan çıkardı. Ama her tersleniş, içinde yeni bir istem gücü yaratıyordu.

Birazdan zil çaldığında, hemen beliriverirdi Mrs. Bolton. O zaman Clifford:

"Bu sabah sen yapıversen sakal tıraşımı." derdi.

Yüreği birazcık titrerdi bunu söylerken, Mrs. Bolton daha da tatlı bir sesle:

"Baş üstüne Sör Clifford!" derdi.

Ellerinin yumuşak, oyalanıcı dokunuşuyla, çok büyük özenle, biraz da ağır ağır yapardı bu işi. Clifford, parmaklarının, yüzündeki son derece yumuşak dokunuşundan pek hoşlanmazdı önceleri. Ama şimdi gitgide artan bir haz

duyuyordu bundan. Her gün ona yaptırıyordu sakal tıraşını: Mrs. Bolton'un kendi yüzüne yaklaşmış yüzü, işine gösterdiği özenle kısılmış gözleri. Yavaş yavaş parmak uçları, Clifford'un yanaklarını, çenesini, dudaklarını, avurtlarım, çenesiyle boynunu iyice öğrendi. Besili, tombul bir adamdı, yüzüyle boynu yeterince yakışıklı, efendi bir erkekti.

Mrs. Bolton da solgun, oldukça uzun, durgun yüzüyle, parlak ama hiçbir şey açıklamayan gözleriyle, güzel bir kadındı. Yavaş yavaş, nerdeyse sevgiye varan sonsuz bir yumuşaklıkla, Clifford'u kıskıvrak ele geçiriyor, Clifford da buna boyun eğiyordu.

Şimdi Clifford'un hemen hemen her işini yapıyor, ona daha çok alışmış olan Clifford ise, en özel işlerini bile yaptırırken, sanki karşısındaki Connie'ymiş gibi, hiç çekinmiyordu. Mrs. Bolton hoşlanıyordu bu işten. Clifford'un gövdesinin, en özel işlerine varıncaya dek kendi sorumluluğu altında olmasından hoşlanıyordu. Bir gün Connie'ye: "Bütün erkekler koca bebeklerdir eninde sonunda, Tevershall kuyusunda çalışan en babayiğit adamlardan bile baktıklarım oldu. Bir yerleri, sizin bakımınızı gerektirecek ölçüde incinmeye görsün, hemen bebekleşir, kocaman birer bebek olurlar. Gerçekte hepsi de birbirine benzer şu erkeklerin!"

Başlangıçta Mrs. Bolton, Sör Clifford gibi gerçekten soylu bir adamın ötekilerden ayrı olacağını düşünmüştü. Böylece, Clifford'a saygısı büyüktü ilkin. Ama yavaş yavaş, kendi deyimiyle, içini dışını öğrenince, onun da ötekiler gibi, koca adam boyutlarına varmış bir bebekten başka bir şey olmadığını anlamıştı: garip huylu, ince davranışlı, bu inceliği denetleyebilecek güçte, kendisinin hiç bilmediği birçok şeyi bilen, bu bilgisiyle de kendisini tersleyebilen bir bebek.

Connie ara sıra Clifford'a:

"Tanrı adı için, böyle bütün ağırlığınla yük olma şu kadıncağıza!" demeyi düşünüyordu. Ama sonunda, Clifford'un, kendisini böyle bir şey diyebileceği ölçüde ilgilendirmediğini görüyordu.

Akşamları saat ona dek birlikte oturmak alışkanlıklarını gene sürdürüyorlardı. Konuşuyorlar, birlikte okuyorlar, ya da Clifford'un yazı taslaklarını gözden geçiriyorlardı. Ama bir coşkusu kalmamıştı bu işin. Bıkmıştı Clifford'un yazılarından. Gene de hepsini yazı makinesinde hiç

yüksünmeden yazıyordu. Bir süre sonra Mrs. Bolton bu işi bile yapacaktı.

Connie, Mrs. Bolton'a yazı makinesi kullanmayı öğrenmesi gerektiğini söylemişti. Her işe hazır olan Mrs. Bolton da, hemen büyük bir hızla çalışmaya başlamıştı. Şimdi Clifford ona ara sıra bir mektup yazdırıyor, yavaş yavaş ama hiç yanlışsız yazıyordu. Clifford da büyük bir sabırla, güç sözcükleri ya da ara sıra kullandığı Fransızca deyimleri tek tek heceliyordu. Mrs. Bolton öyle bir kıvanç duyuyordu ki bundan, ona bir şey öğretmek büyük bir eğlence oluyordu.

Şimdi Connie ara sıra başı ağrıdığını ileri sürerek akşam yemeğinden hemen sonra odasına çekiliyordu.

“Belki Mrs. Bolton kâğıt oynar seninle,” diyordu Clifford'a.

“Sen benim için hiç üzülme, odana çık dinlenmene bak sevgilim.”

Onun ardından Clifford hemen zile basıyor, Mrs. Bolton'a kendisiyle bezik, ya da satranç oynayıp oynamayacağını soruyordu. Ona bütün oyunları öğretmişti. Ama her nedense, Mrs. Bolton'un küçük bir kız gibi titrek, ürkek, şahına ya da kraliçesine çekimser parmaklarla dokunup sonra hemen elini çekişi Connie için çekilmez bir görünüştü. Böyle bir durumda Clifford'un gülümseyerek, yarı alaycı bir üstünlükle:

“Ama, j'adube demen gerekir!” demesine de katlanamıyordu.

Mrs. Bolton şaşırmış, parlak gözlerle Clifford'a bakar, sonra utanarak, söz dinleyerek mırıldanırdı.

“J'adube!”

Evet, onu eğitiyordu Clifford. O da bundan hoşlandıkça, bir güçlülük duygusu kazanıyordu. Mrs. Bolton büyük heyecan duyuyordu bundan. Soylu tabakanın bildiği, yüksek sınıfı yüksek sınıf yapan her şeyi kazanıyordu yavaş yavaş; paradan başka. Bundan büyük kıvanç duyuyordu. Aynı zamanda, Clifford'a aratmaya da başlamıştı kendini. Gerçek heyecanı, Clifford'a duyduğu ince, derin bir yaltaklanmaydı.

Connie, Clifford'un, gerçek renginin ortaya çıktığını düşünüyordu: biraz kaba, biraz bayağı, yavan; oldukça da şişman. Ivy Bolton'un kurnazlıkları, alçakgönüllü buyurganlığı da günışığı gibi ortadaydı artık. Ama Connie bu kadının Clifford'dan duyabildiği heyecan karşısında şaşırıp kalıyordu.

Clifford'a âşık olduğunu söylemek, durumu yanlış yorumlamak olurdu. Yüksek tabakadan bir adamla, bu adlı sanlı soylu kişiyle, gazetelerde resimleri çıkan bu kitaplar, şiirler yazarıyla ilgisi olmak, büyük bir heyecandı onun için. Garip bir tutkuya varıyordu bu heyecan. Clifford'un, kendisini eğitmesi de herhangi bir sevgi bağının uyandırabileceğinden çok daha derin bir heyecan tutkusu, bir yöneliş uyandırıyordu onda. Daha doğrusu, aralarında bir sevgi bağının gelişemeyeceği gerçeği, bu öteki tutkuyla, bu özel bilme tutkusuyla, Clifford gibi bilme tutkusuyla iliklerine dek ürperme özgürlüğünü sağlıyordu ona.

Kadının Clifford'u bir bakıma sevdiğini söylemek pek yanlış olmazdı: sevgi sözüne yüklediğimiz anlamın derecesi ne olursa olsun. Çok güzel, çok genç görünüyordu, külrengi gözleriyle zaman zaman olağanüstüydü. Aynı zamanda görünmez, tatlı bir doygunluk, belki de bir utku, gizli bir doygunluk duyuyordu bundan. Ah, o gizli doygunluk! Connie nasıl da tiksinirdi bundan!

Ama Clifford'un bu kadına tutulması da boşuna değildi; kadın o hiç değişmeyen bağlılığıyla ona tapıyordu düpedüz, kendini bütün varlığıyla onun isteklerine, onun hizmetine adamıştı. Tabii bundan kendine büyük bir pay çıkarıyordu Clifford!

Connie, Clifford'la Mrs. Bolton'un uzun uzun konuştuklarını görürdü. Daha doğrusu, çoğunlukla Mrs. Bolton konuşurdu. Tevershall köyünün dedikodularım Clifford'un önüne sermişti. Dedikodudan fazla bir şeydi bu. Mrs. Gaskell'in, George Eliot'un, Miss Mitford'un bir toplamı, aynı zamanda da bu kadınların dokunmadan geçtiği fazladan bir sürü şey demekti Mrs. Bolton'un konuşmaları. Bir konuşmaya başladı mı, insanların yaşayışı konusunda, değme kitaba taş çıkartırdı. İnsanları öyle yakından tanıyor, onlarla ilgili olaylardan öyle büyük bir tat alıyordu ki, onu dinlemek, birazcık bayağı olmakla birlikte, eşsiz bir şeydi. İlkin, kendi deyimiyle Tevershall konuşmayı göze alamamıştı. Sör Clifford'la. Ama bir kez başlayınca, arkası geldi. Clifford, öykülerine konu bulmak için dinliyordu, epeyce de buldu. Connie, onun sözüm ona 'deha'sını da görmüştü böylece: apaçık bir dedikodu yeteneği; ustaca, görünüşte kalan bir aldırmazlıkla. Tabii Mrs. Bolton Tevershall konuşurken çok heyecanlanırdı. Kendinden geçerdi gerçekte. Olup bitenlerle ilgili bilgisi olağanüstüydü.

Anlattıklarıyla ciltler doldurabilirdi.

Connie büyük bir ilgiyle dinlerdi onu. Ama sonraları, biraz utanıyordu hep. Böyle gözü dönmüş bir ilgiyle dinlememesi gerekirdi bunları. İnsan başkalarının en özel şeylerini dinleyebilirdi belki, ama ancak kimin olursa olsun, çırpınan, yaralı ruha bir saygı duyarak, onun duygularını hiç ayrı gayrı gözetmeden paylaşarak dinleyebilirdi. Çünkü taşlama bile duyguları paylaşmanın bir biçimidir. Gerçekte, yaşamamıza yön veren şey, duygudaşlığımızın coşmasıyla yatışmasıdır. Gerektiği gibi ele alınırsa, romanın önemi de hurdadır. Roman, duygudaşlık bilincimizi aydınlatabilir, yeni yerlere yöneltebilir, ölü olan şeylerden de uzaklaştırır. Dolayısıyla gerektiği gibi anlaşılırsa, roman, yaşamın en gizli yerlerini bile göz önüne serebilir: çünkü duygusal bilincin dalgaları, her şeyden önce, yaşamın gizli kesimlerinde, kabarıp çekilmek, aranıp yenilenmek zorundadırlar.

Ama roman da dedikodu gibi, ruh için öldürücü, tekdüze olan birtakım düzmece duygu paylaşmaları yaratabilir. Roman, alışkanlığa göre 'arı' sayıldıkları sürece, en kokuşmuş duyguları bile göklere çıkarabilir. Bu durumda roman da dedikodu gibi, en sonunda yozlaşır; dedikodu gibi, görünüşte hep meleklerden yana olduğu için, gitgide daha da yozlaşır. Mrs. Bolton'un dedikodusu her zaman meleklerden yanaydı. "Ah, öyle kötü bir adamdı, karısı da çok güzel bir kadındı." Oysa, Connie'nin Mrs. Bolton'un dedikodusundan anladığına göre kadın ancak yaltakçının biri, adam da öfkelenircesine dürüst bir adamdı. Ama Mrs. Bolton'un alışılmış, yozlaşmış yönde işleyen duyarlığı, bu öfkeli dürüstlükten 'kötü bir adam', yaltakçılıktan da 'güzel bir kadın' yaratmıştı.

Bundan dolayı dedikodu, bayağı bir şeydi. Aynı nedenden dolayı çoğu romanlar, özellikle büyük çoğunluğun tuttuğu romanlar da, bayağıdır. Çoğunluk, ancak aşağılık yanlarının gösterilmesine ilgi duyuyor bugün.

Bununla birlikte, insan Mrs. Bolton'un konuşmalarıyla, Tevershall köyünün yeni bir görünüşünü kavrıyordu. Korkunç, kaynaşan bir bataklığın çirkin yaşayışıydı bu: hiç de dışardan gözüktüğü gibi tekdüze değildi. Clifford, adı geçen insanların çoğunu görmüştü tabii, Connie ise bir ikisini görmüştü ancak. Ama burası gerçekten de bir İngiliz köyünden daha çok, balta girmemiş bir Afrika Ormanına benziyordu.

"Miss Allsopp'un geçen hafta evlendiğini duymuşsunuzdur sanırım!

Duydunuz mu hiç? Miss Allsopp, yaşlı James'in kızı, yarım pabuçlu Allsopp. İşitmişsinizdir, bir ev yaptılar Pye Croft'da. Yaşlı adam geçen yıl düştü, öldü: seksen üç yaşında, bir delikanlı gibi çevikti. Delikanlıların geçen kış Bestwood tepesinde yaptıkları bir buzlu kaydırak yolundan aşağı kayarken düşüp kalçasını kırdı, bir daha da toparlanamadı zavallı adam, yazık oldu. Bütün parasını da Tattie'ye bıraktı: oğullarına metelik bırakmadı. Tattie, benim bildiğim, geçen güz elli üç yaşına bastı. Öyle de kiliseye düşkün insanlardı ki! Babası ölünceye değin tam otuz yıl kilisenin pazar okulunda ders vermişti. Sonra Kinbrook'lu bir adamla düşüp kalkmaya başladı, bilmem tanır mısınız, yaşlıca, kırmızı burunlu bir adam, biraz züppe, Harrison'un odun deposunda çalışır, adı Willcock. Neyse, adam taş çatlasa altmış beşten aşağı değildir, ama kol kola gezerlerken ya da parmaklıklı kapıda öpüşürlerken görseniz genç bir çift kumru sanırdınız: evet, hele Pye Croft Yolu'ndaki evin tam sokağa bakan penceresinde ele güne karşı kucak kucağa oturuşları. Adamın da oğulları kırkı aşmış; yalnız, karısı iki yıl önce ölmüş. Koca James Allsopp mezarından doğrulup kalkmıyorsa, kalkamadığı içindir: çünkü öylesine sıkardı karısını! Şimdi evlenmiş Kinbrook'a yerleşmişler, sabahtan akşama dek sırtında bir sabahlıkla dolaşıyormuş ortalıkta, ne de yakışır. Şu yaşlıların tuttuğu yol çok korkunç doğrusu! Gençlerden kat kat daha kötü bunlar, üstelik daha tiksindirici. Bana sorarsanız hep sinemaların sonucu bu durum. Ama bağlasanız durmuyorlar. Her zaman söyledim durdum: güzel, öğretici bir filme git gideceksen, ama bu acıklı aşk filmlerinden uzak dur. Diyelim ki çocukları uzak tuttun! Ama yaşlılar çocukları da geçiyor: kırktan sonra saza başlayanlar. Ahlâktan söz ediyorsun! Kimse kulak asmıyor. Canları ne isterse yapıyorlar, üzerlerine vardıkça daha da azıyorlar. Ama bugünlerde burunları kırılıyor biraz, maden ocakları iyi çalışmıyor, azacak paraları yok ceplerinde. Ama dırdırdan da geri kalmıyorlar, korkunç bir şey, hele hele kadınlar. Erkekler hep iyi, sabırlı! Ne yapsınlar zavallı adamcağızlar! Ama kadınlar, ooo, tutabilirsen tut ağızlarını! Gidip gösteriş olsun diye Prenses Mary'ye düğün armağanı kampanyasına para veriyorlar, sonra verilen armağanların büyüklüğünü görünce düpedüz kuduruyorlar: kim oluyormuş Prenses Mary, bizden üstün neyi varmış! Swan and Edgar mağazası neden ona altı kürk vereceğine bana bir tane vermiyor. Keşke vermeseydim on şilinimi. O bana ne verecekmiş, bir bilsem? Ben kendime bir pardösü alamıyorum, babamın işleri öylesine kötü gidiyor, ona kamyonlar dolusu

armağanlar yağıyor. Yoksulların da parası olmalı, zenginlerin olduğu yeter artık. Ben de yeni bir pardösü almak istiyorum, istiyorum ama, nerde, nerde? Onlara diyorum ki, karnınızın tok sırtınızın pek olduğuna şükredin, vazgeçin modadan falan! O zaman köpürüyorlar: "Neden, Prenses Mary eski paçavralarına şükretsin, yeni bir şey istemesin. Ona kamyonlar dolusu gidiyor, kimse sesini çıkarmıyor, ben yeni bir pardösü bile alamıyorum kendime. Ayıp denen bir şey var. Prenses! Bin türlü saçmalık Prenses uğruna! Önemli olan paradır, bir sürü parası var diye, daha da veriyorlar! Bana metelik veren yok, herkes gibi benim de hakkım değil mi peki. Bana eğitimden falan söz etme şimdi. Önemli olan paradır. Kendime bir pardösü almak istiyorum, alamıyorum, çünkü param yok..." Bütün düşündükleri bu, giyim. Bir kışlık manto için sekiz on sterlini gözü kapalı veriyorlar –madencilerin kızları, biliyor musunuz– bir çocuğun yazlık şapkası için iki üç sterlin harcıyorlar. Sonra da iki üç sterlinlik şapkalarıyla küçük kızlar kiliseye gidiyorlar, bizim günümüzde üç buçuk şilinlik bir şapkamız oldu mu, dünyalar bizim olurdu. Bu yıl İlkel Metodist kilisesinin yıldönümünde, pazar okulu öğrencileri için tavana dek yükselen bir sahne kurmuşlardı da, birinci sınıf öğrencilerini okutan Miss Thompson'dan duydum, sahnede oturan çocukların üzerinde, bin sterlinden daha fazla değerde yeni pazar giysisi varmış! Zaman böyle bir zaman! Durduramazsınız. Giyim diye ölüyorlar. Oğlan çocuklar da öyle. Delikanlılar da ellerine geçen parayı son meteliğine varıncaya dek kendilerine harcıyorlar, üst başa, sigaraya, içkiye veriyorlar, haftada iki üç kez Sheffield'e gidiyorlar. Dünya değişti. Hiçbir şeyden korkmuyorlar, hiçbir şeye saygı göstermiyorlar gençler, hiçbir şeye. Daha yaşlı adamlar öyle sabırlı, öyle iyiler ki, kadınlar ne alsa, hiç seslerini çıkarmıyorlar. Sonuç da ortada işte. Gerçekte bütün şeytanlık kadınlarda. Ama oğlanlar babalan gibi değiller. Hiçbir şeyden geri kalmak istemiyorlar, hiçbir şeyden: var mı yok mu kendileri. İlerde bir yuva kurmak için birkaç kuruş biriktirmelerini söyleseniz, hemen parlıyorlar: Kalsın, şimdi, kalsın, ben şimdi eğlenmek, yaşamak istiyorum. Geri kalan hiçbir şey umurumda değil! Hem kaba hem de bencil hepsi. Her şey yaşlı erkeklerin sırtına yükleniyor, ne yana baksanız durum çok kötü."

Clifford, köyü üzerine yeni düşünceler edinmeye başladı. Burası onu her zaman korkutmuştu, ama az çok durmuş oturmuş bir yer olduğunu sanıyordu. Şimdi?

“Köylüler arasında Bolşeviklik, Sosyalistlik çok yaygın mı?” diye sordu.

“Oh!” dedi Mrs. Bolton, “arada bir ağzı kalabalıklara rastlarsınız. Ama bunların çoğu, borca girmiş kadınlardır. Erkekler pek oralı değildir. Bizim Tevershall erkeklerinin kızıllaşabileceğim hiç sanmıyorum. Böyle bir şey için, çok saygıdeğerdir onlar. Ama gençler zırvalar ara sıra. Gerçekte pek bildiklerinden de değil. Tek istedikleri, Madenciler Derneği’nde harcamak, Sheffield’e eğlenmeye gitmek için, ceplerinde biraz para bulunmasıdır. Bütün düşündükleri budur. Paraları olmayınca, kızılların söylevlerine kulak kabartmaya başlarlar. Ama gerçekte hiç kimse de inanmaz.”

“Öyleyse, bir tehlike yok sence.”

“Ah, hayır! İşler iyi gittiği sürece tehlike yoktur. Ama işler daha uzun süre kötü giderse, gençlerin ne yapacağı belli olmaz. Dedim ya size, hepsi de bencil, şımarık şeyler. Ama bir şey yapabileceklerini de hiç aklım kesmiyor. Hiçbir şeye önem verdikleri yok ki, tek düşündükleri motosikletlere binip caka satmak, Sheffield’de Dans Sarayında dans etmek. Ciddi bir şeyle ilgilendiremezsiniz hiç birini. Ciddi olanları, her akşam tepeden tırnağa giyinip, bir sürü kızın önünde şu yeni çarlistonları, daha bilmem neleri yaparak caka satmak için dans sarayında alıyorlar soluğu. Bir gün gelecek otobüs, tepeden tırnağa giyinmiş dansa giden delikanlılarla – madencilerin oğullarıyla dolacak: kızlarla birlikte arabayla ya da motosikletle gidenler de caba. Hiçbir şeye kafa yordukları yok – Doncaster, Derby at yarışları onlarca en önemli şey: çünkü her yarışta bir sürü para dönüyor ortada, şu ata bu ata oynayıp duruyorlar. Bir de futbol! Ama futbol da artık eski futbol değil, tam tersine. Çok güç bir iş futbol, diyorlar. Cumartesi oldu mu motosikletlerine atlayıp Sheffield’e ya da Nottingham’a gitmek daha hoşlarına gidiyor.”

“Peki ne yapıyorlar oraya gidince?”

“Ah, ortalıkta dolaşıp duruyorlar –Mikado gibi gösterişli bir çayevinde çay içiyorlar– kızlarla Dans Sarayı’na, sinemaya ya da Empire tiyatrosuna gidiyorlar. Kızlar da erkekler gibi, başlarına buyruk. Canları ne isterse yapıyorlar.”

“Bütün bunlar için gerekli parayı bulamayınca ne yapıyorlar peki?”

“Buluyorlar her nasılsa. Sonra da başlıyorlar uzun kısa konuşmaya. Bütün

delikanlıların da kızların da tek istediği güzel giyim, para, eğlence olursa, Bolşeviklikten nasıl söz edilebilir anlamıyorum: hiçbir şey umurlarında değil çünkü. Sosyalist olacak kafa da yok hiçbirinde. Herhangi bir şeyi gerçekten önemli sayacak ciddilikten yoksun hepsi, her zaman da yoksun olacaklar.”

Connie, aşağı tabakanın da nasıl tıpkı ötekilere benzediğini düşündü. Tevershall, Mayfair ya da Kensingtoıı, birinin ötekinden kalır yanı yoktu. Bugün yalnız tek sınıf vardı: para oğlanları. Para oğlanları, para kızları; tek ayrım, herkesin ne kadar parası olduğu, ne kadar daha istediği arasındaydı.

Mrs. Bolton’un etkisiyle, Clifford’da maden ocaklarına karşı yeni bir ilgi uyandı. Kendisinin de ocaklardan bir parça olduğunu düşünmeye başladı. Yeni bir böbürlenme belirdi davranışlarında. Öyle ya, TevershaİI’ın gerçek efendisi kendisiydi, gerçekte maden ocakları demek o demekti. Böylece, şimdiye dek onu korkudan irkilten bir şey, ona yeni bir güçlülük duygusu kazandırmış oluyordu.

Tevershall kuyularının verimi gitgide düşüyordu. Yalnız iki işletme vardı: Tevershall’ın kendi işletmesi, bir de New London. Tevershall bir zamanlar ünlü bir maden ocağıydı, sağladığı gelir de dillerde dolaşmıştı. Ama o günleri geride kalmıştı artık. New London ise hiçbir zaman zengin olmamıştı, ancak kendini kurtarabiliyordu. Ama şimdi işler kötü gitmeye başlamış, ancak New London gibi ocaklar kalmıştı ortada.

“Tevershall’ın adamlarından birçoğu ayrılıp Stacks Gate’e, Whiteover’a gittiler,” dedi Mrs. Bolton. “Savaştan sonra Stacks Gate’de açılan yeni iş yerlerini görmediniz değil mi, Sör Clifford? Ah, bir gün gidip görmelisiniz, yepyeni bir şey: ocakların ağzında yepyeni kimyasal iş yerleri kurmuşlar, kömür kuyusuna hiç benzemiyor. İkinci derecedeki kimyasal ürünlerin, kömürün kendisinden daha çok para getirdiğini söylüyorlar – adına ne diyorlardı unuttum. Adamlarına da yepyeni evler yapmışlar, çok güzel evler! Tabii dört bir yandan gelen bir sürü ipsiz sapsız da üşüşmüş bu yeni işe. Bizim Tevershall’dan da birçok adam gitti, durumları da burada kalanlardan çok daha iyiymiş. Tevershall’ın sonu geldi artık diyorlar, bitti: bir iki yıla kalmaz temelli kapanır. O zaman New London geçer öne. Tanrı korusun, ne yazık olur, değil mi, Tevershall işletmesinin çalışan tek ocağı bile kalmazsa. Bir grev sırasında çalışmaması bile yeterince kötü bir şey

oluyor, bir de temelli kapandığını düşünün. Ta benim çocukluk günlerimde bu ülkenin en iyi maden ocağıydı, oraya girebilen adam kendini mutlu sayardı. Ah, epeyce para kazanılmıştır o Tevershall'da. Şimdi ise herkes, Tevershall'ın batan bir gemi olduğunu, oradan çıkmanın tam sırası olduğunu söylüyor. Ne korkunç değil mi? Ama, onlar çıkmadıkça da yürüyemeyecek birçok iş var. Birçok makinalarla çalışan bu derin, yeni moda maden ocaklarını sevmediklerini söylüyorlar. Kimisi, kendi deyimleriyle, bu demir adamlardan, daha önce her zaman insanlarca yapılmış kömür kazma işini yürüten bu makinalardan düpedüz korkuyor. Üstelik, boş yere para harcamaktır bunların hepsi diyorlar. Bu boşa harcamaları, işletme, işçilerin gündeliğinden çıkarıyor, hem de fazlasıyla. Kısa zamanda yeryüzünde insanlara iş kalmayacak, her şeyi makinalar yapacak. Ama bütün buna benzer şeyleri, eski çorap dokuma tezgâhları ortadan kalkarken de söylemişler, duyduğuma göre. O tezgâhlardan bir ikisini görmüştüm. Makinalar çoğaldıkça, insanlar da çoğalıyor, bana böyle geliyor! Diyorlar ki, Stacks Gate'de elde edilen kimyasal ürünlerin aynısı Tevershall kömüründen elde edilemiyormuş, ne garip değil mi, aralarındaki uzaklık üç mil bile değildir. Ama diyorlar işte. Bununla birlikte herkes, erkeklerin durumunu düzeltecek, kızlara da iş kapılan açacak yeni bir şeylere başlanamamasının yüz kızartıcı olduğunu söylüyor. Bütün kızlar Sheffield'in yolunu tutuyorlar Tanrının günü! Ah, herkesin, Tevershall için, artık bitti, batan bir gemi, farelerin batan bir gemiden kaçmaları gibi herkes ayrılmalıdır oradan diye konuştuğu şu sıralarda, Tevershall işletmesi birden canlanıverse, ne güzel bir iş olur ya! Ama konuşuyorlar işte, ağızlarını tutamazsın ki. Tabii savaş sırasında işlerde büyük bir düzelme olmuştu. Sör Geoffrey uyandırdığı güvenle, her zaman sağlam bir kazanç sağlamıştı, bir bakıma. Böyle diyorlar! Ama bugün mal sahipleri ile işverenler bile pek bir şey kazanamıyor, diyorlar. Kulaklarına inanamıyor insan, değil mi? Ben her zaman maden ocaklarının hep işleyeceğini düşünürdüm. Çocukken düşünürdüm böyle! Ama New England kapandı, Colwick Wood da öyle: evet, şimdi o küçük korudan geçerek Colwick Wood'un ağaçlar arasında, her yanını bürümüş otlarla, ıpıssız durduğunu, kıpkırmızı pas tutmuş rayları görürseniz, içiniz sızlar. Ölümün ta kendisi, ölü bir maden ocağı. Ne yapacağız Tevershall da bir gün kapanırsa? Bunu düşünmeye bile gönlü elvermiyor insanın. Grev olduğu günler dışında her zaman, kalabalıkla dolup taşımıştır, küçük vagonları grev günlerinde bile çalışmış, ancak

tepeye midilliler çıkınca durmuştur. Garip bir dünya bu, yıldan yıla nelerle karşılaşacağınızı önceden kestiremezsiniz, hiçbir zaman.”

Clifford’un içinde yeni bir kavganın ateşlenmesi, Mrs.. Bolton’un bu tür konuşmalarının sonucuydu. Clifford’un geliri pek fazla olmamakla birlikte, Mrs. Bolton’un da belirttiği gibi babasının saygınlığına dayandığı için, sağlam bir gelirdi. Ocaklar gerçekte pek ilgilendirmiyordu Clifford’u. Onun kazanmak istediği dünya, edebiyat, ün dünyasıydı: iş dünyası değil, tanınma dünyasıydı.

Tanınma alanındaki başarısıyla iş başarısı, eğlence tabakasıyla, çalışanlar tabakası arasındaki ayrımı yeni yeni anlıyordu. Kendisi, tek başına bir birey olarak, öyküleriyle eğlence tabakasına hizmet etmişti hep. Ama eğlence tabakasının altında, yırtıcı, kirli, oldukça da korkunç bir çalışanlar tabakası yer alıyordu. Onlara da hizmet edecek kimseler gerekirdi. Çalışanlar tabakasına hizmet etmek de, eğlence tabakasına hizmetten çok daha çetin bir işti. Kendisi yazılarıyla dünyada başarı kazanırken, Tevershall batmak üzereydi.

Kancık-Tanrıça Başarı’nın başlıca iki şeye istek duyduğunu görüyordu şimdi: bunlardan biri, yazarlardan,, sanatçılardan gördüğü dalkavukluk, yaltakçılık, okşanma, gıdıklanmaydı; öteki ise daha korkunç olan et kemik isteğiydi. Kancık-tanrıça’nın istediği eti kemiği, endüstri alanında para kazanan kimseler veriyordu.

Evet, iki büyük köpek sürüsü vardı kancık-tanrıça, için boğuşan: ona eğlenceler, öyküler, filmler, oyunlar sunan dalkavuklar sürüsü; bir de, paranın gerçek temeli olan eti sunan, çok daha az gösterişli, bununla birlikte çok daha yırtıcı sürüydü. Bakımlı, gösterişli, eğlence köpekleri kancık-tanrıçanın gözüne girmek için kendi aralarında hırlaşıp boğuşuyorlardı. Ama kaçınılmaz gereklilikler katındaki kemik getiricilerin cana can, dişe diş kavgası yanında hiç kalırdı bu hırlaşma.

Bununla birlikte, Clifford’da, Mrs. Bolton’un etkisiyle, kancık-tanrıçayı endüstrinin kıyasıya yöntemleriyle elde etmek için, bu ikinci kavgaya katılma eğilimi belirdi. O da azı dişlerini göstermeye başladı. Mrs. Bolton bir bakıma Connie’nin yapamadığı bir şeyi başararak, bir erkek yapmıştı Clifford'u. Connie onu her şeyden uzak tutmuş, alıngan, kendine dönük, adının sanının hep bilincinde bir adam olarak bırakmıştı. Mrs. Bolton ise

ona kendi dışında kalan şeyleri öğretmişti. İç dünyası lapa gibi yumuşayıvermişti Clifford'un. Dışı ise bir etkinlik kazanmaya başlamıştı.

Maden ocaklarına bir daha gitmeye bile karar verdi: asansörle kuyuya indi, yapılan işleri yakından gördü. Savaştan önce öğrenmiş olduğu, şimdi ise unutmuş gözüktüğü birçok şey, gene canlanmıştı kafasında. Orada, asansörün içinde, kötürüm durumuyla oturuyor, yeraltındaki ustabaşı da elinde güçlü bir ışıkla, ona maden damarlarını gösteriyordu. Clifford pek az şey söylüyordu. Ama kafası çalışmaya başlamıştı.

Gene kömür madenciliği endüstrisi üzerine teknik kitaplar okumaya başladı, devlet tutanaklarım inceledi, Almanca yazılmış en son, madencilik, kömür kimyası kitaplarını inceden inceye gözden geçirdi. Tabii bu alanlardaki en değerli buluşlar, elden geldiğince gizli tutuluyordu. Bununla birlikte, kömür madenciliği, bu işin yolları yöntemleri, kömürün kimyasal olanaklarıyla ikinci derecede ürünleri üzerine incelemelere bir daldınız mı, modern teknik kafanın nerdeyse insanı ürküten ustalığı karşısında donakalmamak elde değildir, sanki şeytanın ta kendisi, bütün şeytanca kurnazlıklarını endüstrinin teknik bilginlerine ödünç vermişti. Bu teknik endüstri bilimi, edebiyattan, sanattan, bütün kıt düşünceli zavallı duygusal palavralardan çok daha ilgi çekiciydi. Bu alanda insanlar, yaptıkları buluşlarda, buluşları uygulamakta tanrı gibi, şeytan gibi güçlüydüler. Bu etkinlikleriyle; düşünülebilecek her kafa çağının ötesindeydiler. Ama Clifford, bu kendi kendini yetiştirmiş adamların kafa yaşının, duygu ya da insanca yaşam yönünden ancak on üç olduğunu biliyordu. Korkunç, kocaman bir çelişmeydi bu.

Olsun, diyordu Clifford. İnsanın, insanca duygu, düşünce alanlarında gitgide budalalaşması umurunda bile değildi. Boş şeydi bunlar. Onu gerçekten ilgilendiren şey, modern kömür madenciliğinin tekniği, bir de Tevershall'ın batmaktan kurtarılmasıydı.

Sık sık maden kuyusuna giderek incelemeler yapıyordu; genel yönetmeni, işletme yönetmenini, yeraltı yönetmenini, mühendisleri kafalarından bile geçirmedikleri bir atılıma itmişti. Güçlülük! İçinden yeni bir güç dalgasının taşmakta olduğunu seziyordu: bütün bu adamlar üzerinde, yüzlerce madenci üzerinde etkisi olan bir güç. Çıkmazdan kurtuluyordu: her şeyi denetim altına almıştı.

Yeniden doğmuş gibiydi sanki. Şimdi yaşam kazanmıştı işte! Connie ile olduğunda, bir sanatçının yalnız, kendine dönük, özel yaşamı içinde günden güne ölüyordu. Hepsini bırakmıştı şimdi. Unutmuştu. Kömürden, maden kuyusundan fışkıran bir yaşamın, kendisini sardığını duyuyordu ancak. Maden ocağının bozuk havası, oksijenden bile daha iyiydi, bir güçlülük duygusu veriyordu ona... Güçlülük. Bir iş yapmaktaydı: bir iş yapacaktı. Kazanacaktı, kazanacaktı: öykülerininki gibi bütün enerji ile güç dolambaçlarının ortasında kuru bir reklam kazancı olmayacaktı bu. Erkekçe bir yengi olacaktı.

İlkin, elektriğin bir çözüm yolu olabileceğini düşündü: kömürü elektrik enerjisine dönüştürmek. Sonra yeni bir düşünce belirdi kafasında. Almanlar, kendi yakıtını kendi sağlayan, ateşçi gerektirmeyen yeni bir lokomotif yapmışlardı. Özel koşullar altında küçük birimlerle yanarak büyük bir ısı sağlayan yeni bir yakıtla çalışıyordu.

Cliffordü en çok etkileyen düşünce, büyük bir yavaşlıkla yanarak çok yüksek bir ısı sağlayan bu yeni, yoğun yakıttı.

Böyle bir yakıtı tutuşturan dış bir etken vardı kuşkusuz; yalnız havayla olamazdı bu iş. Deneylere başladı, kendisine yardım edecek, kimya alanında çok büyük başarı kazanmış genç bir kimyager buldu.

Utkuyla dolup taşıyordu. En sonunda kendini aşmıştı. Uzun yıllardan beri süregelen kendini aşma özlemini gerçekleştirmişti en sonunda. Sanat, sağlayamamıştı bunu. Daha da kötü yapmıştı üstelik. Ama şimdi başarmıştı artık.

Bütün bunlarda Mrs. Bolton'un ne büyük bir payı olduğunu sezemiyordu. Ona ne çok şey borçlu olduğunu bilmiyordu. Ama gene de, onunla baş başa olduğu zaman sesi rahat, akıcı bir içtenliğe bürünüyor, hemen hemen biraz bayağılaşıyordu.

Connie'ye karşı biraz soğuk davranıyordu. Her şeyini, her şeyini ona borçlu olduğunu duyuyor, Connie ele güne karşı kendisini küçük düşürmediği sürece, elinden gelen saygıyı, ilgiyi esirgemiyordu. Ama Connie'den gizli bir korku duyduğu da gözden kaçmıyordu. Varlığında beliren yeni Achilleus'un, bir güçsüz noktası bir topuğu vardı; kadın, Connie gibi bir kadın, kendi öz karısı, topuğundan öldüresiye yaralayabilirdi kendisini.

Kölece bir korku duyuyordu Connie'den, böylece de aşırı iyi davranıyordu ona. Ama onunla ne zaman konuşsa sesi kısık çıkıyordu. Connie'nin olduğu yerde pek ağzını açmıyordu artık.

Yalnız, Mrs. Bolton’la birlikteyken, gerçekten bir lord, bir efendi olduğunu duyuyor, sesi Mrs. Bolton’unkini aratmayacak ölçüde rahat, gür çıkıyordu. Mrs. Bolton'a her gün sakal tıraşım yaptırıyor, bir çocuk gibi, bütün gövdesini süngerle sabunlatıyordu; gerçekten, bir çocuk gibi tıpkı.

10

Connie bir hayli yalnızdı şimdi, Wragby'ye pek az kimse gelip gidiyordu. Clifford artık kimseyi istemiyordu. Kafadarlara karşı bile tutumu değişmişti. Garipleşmişti. Epeyce para harcayarak kendi eliyle yapmayı başardığı bir radyodan başka hiçbir şeyi aramıyordu. Bu havası bozuk Orta İngiltere'de, ara sıra Madrit'i, Frankfurt'u bile dinleyebiliyordu.

Boyuna bağırıp duran bu radyonun yanı başında saatlerce oturuyordu. Connie şaşıyordu buna, radyodan da kafası şişmişti. Ama Clifford, yüzünde kafası durmuş bir insanı andıran bir anlamla, oturup bu tanımlamakla bitmez nesneyi saatlerce dinliyor, ya da dinler görünüyordu.

Gerçekten dinliyor muydu? Yoksa, ruhunun derinliklerinde olup biten değişmelere karşı başvurduğu bir uyuşturucu muydu bu? Bilmiyordu Connie. Ya kaçıp odasına kapanıyor, ya da evden dışarıya, koruya atıyordu kendini. Bir korku çöküyordu içine, bütün uygar insanlığın çıldırmaya başladığı korkusu.

Clifford şimdi başka bir saçmalık olan endüstri alanına sürüklenmeye başlamış, modern endüstrinin, para dünyasının, omurgasız kabuklularından, makinalar gibi çelik kabuklu, yumuşak pelte gövdeli bir yengeç, bir ıstakoz, sert kabuklu pelte içli bir yaratık olmuştu hemen hemen. Connie ise çok güç bir durumdaydı.

Özgür bile değildi. Clifford hep yanı başında istiyordu kendisini. Connie'nin başını alıp gideceğinden büyük bir korku duyar gibiydi. İçindeki pelteleşmiş, duygusal, insanca, bireysel yönü, bir çocuk gibi, nerdeyse budalaca bir tutkunlukla, korkuyla Connie'ye bağlanmıştı. Connie orada Wragby'de bulunmalıydı hep; bir Leydi Chatterley, karısı. Yoksa bir bataklıkta çılgın gibi yitip gidecekti.

Bu şaşırtıcı bağlılığı ürkerek sezmekteydi Connie. Onun, maden ocağı yöneticileriyle, işletmenin yönetim kurulu üyeleriyle, genç bilginlerle konuşmalarını işitiyordu da, gücü, sorunların inceliklerini kavrayışı, iş bilir adamları etkileyişi karşısında şaşıp kalıyordu. Kendisi de iş bilir bir adam

olmuştu, hem de şaşılacak ölçüde yanılmaz, güçlü bir mal sahibi olup çıkmıştı. Connie onun yaşamındaki bu değişmeyi Mrs. Bolton'un etkisine bağlıyordu.

Ama bu tongaya basmaz, iş bilir adam, kendi duygusal dünyasıyla baş başa kalacağı zaman alıklaşıyordu nerdeyse. Connie onun karısıydı, kendisinden daha yüksek bir varlıktı; dolayısıyla Connie'ye garip, korku dolu bir duyguyla tapıyordu; bir ilkel adamınki gibi korkudan, üstelik tapınılan korkunç putun gücü karşısında duyulan nefretten doğan bir bağlılıktı bu. Bütün istediği, Connie'nin, kendisini bırakmayacağına, çekip gitmeyeceğine ant içmesiydi.

“Clifford,” dedi Connie bir gün –ama kulübenin anahtarını aldıktan sonraydı bu– “bir gün çocuğum olmasını gerçekten ister misin?”

Clifford, oldukça dışarı çıkık, solgun gözleriyle, sinsi bir korkuyla baktı.

“Aramızda hiçbir şeyi değiştirmeyecekse, bir engel yok buna bence.”

“Neyi değiştirmeyecekse?”

“Seni, beni; birbirimize olan sevgimizi. Buna bir zararı dokunacaksa, karşıyım böyle bir şeye. Ayrıca, bir gün benim kendi çocuğum bile olabilir!”

Connie şaşkınlıkla baktı.

“Bugünlerde bakarsın geri geliverir gücüm.”

Connie gene şaşkın şaşkın bakıyordu, rahatsız olmuştu.

“Çocuğum olmasını istemiyorsun demek?” diye sordu Connie.

“Diyorum ya,” dedi Clifford hemen, çıkmaza girmiş bir köpek gibi, “bana olan sevgine dokunmadıkça karşı değilim böyle bir şeye. Yoksa kesinlikle karşıyım.”

Connie soğuk bir korkuyla, irkilmeyle susuyordu ancak. Bu sözlerin gerçekte deli saçmasından kalır yanı yoktu. Artık ne konuştuğunu da bilmiyordu Clifford.

“Sana karşı duygularımda hiçbir değişiklik yapmaz böyle bir şey,” dedi Connie acı bir alayla.

“Güzel!” dedi Clifford. “Önemli olan da bu! O zaman hiç sesimi çıkarmam. Evin içinde koşup duran bir çocuğun bulunması, insanın ona bir gelecek hazırladığını düşünmesi, son derece güzel bir şey olur. Uğrunda çabalayacağım bir şey olur o zaman, bilirim ki o senin çocuğundur, değil mi sevgilim? Senin çocuğun benim çocuğum demektir. Çünkü önemli olan sensin. Biliyorsun bunu, değil mi sevgilim? Beni düşünme, ben sıfır sayılırım. Sen ise büyük Ben’sin! Bütün yaşam boyunca. Biliyorsun, değil mi? Benimle ilgin olduğu sürece. Ama ben senin için bir hiçim. Senin uğruna, senin geleceğin uğruna yaşıyorum. Gerçekte kendim için de hiçim.”

Connie bütün bunları derinleşen bir korkuyla, bir tiksinmeyle dinledi. Bu sözler insan varlığını zehirleyen iğrenç, yarım yamalak gerçeklerdi. Aklı başında hangi erkek, böyle şeyler söyleyebilirdi bir kadına? Ama nerde aklı başında erkek. Birazcık onuru olan hangi erkek, böyle büyük bir yaşam sorumluluğu yükünü bir kadının omuzlarına yıkar, sonra onu boşlukta bırakıverirdi?

Üstelik yarım saat sonra Connie, Clifford’un sıcak, tutkudan yoksun tutkulu bir sesle içini dökerek, Mrs. Bolton’la konuştuğunu işitti, sanki bu kadın onun yarı metresi, yarı sütannesiydi. Mrs. Bolton da ona koyu renk giysilerini giydiriyordu, önemli iş konukları gelecekti akşama çünkü.

Connie bu sıralarda zaman zaman ölecek gibi oluyordu. Bu çirkin yalanlarla, şaşırtıcı, budalaca bir zorbalıkla ölüme doğru itiliyordu sanki. Clifford’un garip işadamı becerikliliği biraz korkutuyordu onu. Kendisine taptığını açıklamasıyla da allak bullak olmuştu. Aralarında hiçbir şey yoktu. Clifford’a elini bile dokundurmuyordu bugünlerde, Clifford da ona dokunmuyordu. Şöyle sevgiyle elini eline alıp bir an olsun tutmuyordu. Hayır, birbirlerinden böylesine uzak oldukları için de Clifford’un bütün o tapınması Connie’ye bir işkence oluyordu. Büyük bir yeteneksizliğin zorbalığıydı bu. Connie aklını kaçıracak, ya da ölecek gibi oluyordu.

Elinden geldiğince sık sık koruya gidiyordu. Bir öğle sonu, John’un Pınarı’nda oturmuş, buz gibi suyun kabarcıklarını seyrederek kara kara düşünürken, koru bekçisi beliriverdi karşısında.

“Size bir anahtar yaptırdım, Sayın Leydi!” dedi selâm vererek, anahtarı uzattı.

“Çok teşekkür ederim,” dedi Connie irkilerek.

“Kulübe pek derli toplu değil, özür dilerim,” dedi. “Elimden geldiğince temizledim.”

“Ama yormasaydınız kendinizi!” dedi Connie.

“Yorulacak bir şey yok. Bu hafta içinde tavukları kuluçkaya yatıracağım, ama sizden ürkmezler. Sabah akşam uğrayıp kuluçkalara bir bakmam gerekecek, bunun dışında rahatsız etmem sizi.”

“Ama ben sizden rahatsız olmam ki,” dedi yumuşak bir sesle Connie. “Size engel olacaksam, kulübeye hiç uğramam daha iyi.”

Adam ona keskin mavi gözleriyle baktı. İnce davranışlı, uzak duran bir hali vardı. Ama hasta zayıf görünüşüyle bile, hiç olmazsa aklı başında, tam bir erkekti. İkide bir öksürüyordu.

“Öksürüyorsunuz,” dedi Connie.

“Önemli değil, bir soğuk algınlığı! Son geçirdiğim zatürree bende böyle bir öksürük bıraktı, ama önemli bir şey değil.”

Connie’den uzak duruyordu, yaklaşmaya da niyeti yoktu pek.

Connie hem sabahları, hem de öğleden sonraları sık sık kulübeye gidiyordu, ama Mellors’u hiç görmüyordu orda. Kendisinden kaçtığı apaçıktı. Yalnızlığını savunmak istiyordu.

Kulübeye çeki düzen vermişti, küçük masayla iskemleyi ocağın yanına çekmiş, bir köşeye biraz odun, dal budak kırpıntısı yığmış, kapanları, aletleri elinden geldiğince bir kıyıya toplamış, ortalıkta kendinden pek iz bırakmamaya çalışmıştı. Dışarıda da kuşlar için çalı çırpıdan çardak gibi alçak bir yer yapmış, altına beş tahta kümesi dizmişti. Connie bir gün geldiğinde bu kümeslerden ikisinde, dalgın dişi kanlarının bütün sıcaklığıyla kabaran, derin bir gururla dolup taşan, uyanık, keskin, kahverengi iki tavuğun sülün yumurtaları üstünde oturmakta olduğunu gördü. Bir bakıma büyük bir gönül kırgınlığı duydu bundan. Öylesine bırakılmış, öylesine işe yaramaz bir varlıktı kendisi; bir dişi bile değildi, korkular içinde bocalayan bir nesneydi ancak.

Sonra öbür kümesler de doldu, beşinde de birer tavuk oturuyordu şimdi, üçü

kahverengi, biri boz, biri de kara. Hepsi de dişiliğin, kabarık tüylerinden taşan dişi yaradılışın kaçınılmaz gerekliliği olan yumuşak, yuvacıl bir düşüncelilik içinde yumurtalara abanmışlardı. Önlerinde çömelen Connie'ye parlak gözlerle bakıyorlar, kısa, kesik gıdaklamalarla, korkulu, kaygılı bir ses çıkarıyorlardı, ama bu her şeyden önce bir yaklaşma karşısında duyulan dişice bir öfkeden başka bir şey değildi.

Connie kulübedeki yem kutusunda biraz yem buldu. Avcunun içinde tavuklara uzattı. Almak istemediler. Yalnız içlerinden biri gagasının keskin bir vuruşuyla elini gagalayarak, Connie'yi biraz korkuttu. Yemeden içmeden yumurtaların üstünde öylece bekleyen bu küçük analara bir şeyler vermek için içi gidiyordu. Küçük bir çanağın içinde su getirdi, tavuklardan biri birkaç yudum alınca, büyük bir sevinç duydu.

Şimdi her gün tavukları görmeye geliyordu, gönlüne biraz sıcaklık katan tek şey onlardı yeryüzünde. Clifford'un saçmalarını her duyuşta, tepesinden aşağı soğuk sular inmiş gibi oluyordu. Mrs. Bolton'la eve gelip giden işadamlarının sesi de buz gibiydi. Ara sıra Michaelis'ten gelen bir mektup da aynı soğuk ürpertiyi uyandırıyordu içinde. Böyle giderse öleceğine kesinlikle inanıyordu.

Gene de bahardı, koruda mavi çan çiçekleri açıyordu, fındık ağaçlarının tomurcukları yeşil bir yağmur çisentisi gibi açılıyordu. Bu tatlı bahar günlerinde çevresindekilerin buz yürekli oluşu ne korkunç bir şeydi. Yalnız, yumurtalar üstünde sıcak, dalgın dişi gövdelerinin bütün kızışmışlığıyla oturan tavuklar, bu soğukluğun dışındaydı! Connie her an bayılıp yere düşüverecekmiş gibi duyuyordu kendini.

Çitlerin altındaki çayırlarda küme küme çuhaçiçeklerinin göze çarptığı, yol kıyılarını da öbek öbek menekşelerin süslediği bir gün kulübeye geldiğinde, kümeslerden birinin önünde cakayla dolaşan minimini bir civciv gördü; anası da ürkmüş bir sesle gıdaklıyordu. Kahverengi-boz civcivin üzerinde koyu çiller vardı, o anda yeryüzünün yedi ülkesindeki en canlı, en kımıl kımıl yaratıktı bu civciv. Connie çömelerek, kendinden geçercesine seyretti. Yaşam, yaşam! Katıksız, kıvılcımlı, korkusuz yeni yaşam! Yeni yaşam! Öylesine küçük, öylesine korkusuz! Civcivin, anaç tavuğun keskin, kaygılı gıdaklamalarını işiterek kümese seğirtişinde, sonra tavuğun tüyleri altına sığınıp gözden yitişinde bile, gerçek bir korku yoktu; bir oyundu bu onun

için, yaşama oyunu. Bir ara anaç tavuğun altın, kahverengi tüyleri arasından küçücük sivri bir baş uzanarak, evreni seyretti.

Connie büyülenmişti. O ana dek, yüzüstü bırakılmış dişiliğinin acısını böylesine bıçak gibi duymamıştı. Katlanma gücünü aşıyordu bu acı artık.

Şimdi tek bir isteği vardı artık. Korudaki ağaçsız düzlüğe, kümeslere gitmek. Bundan gayrısı acı bir düştü ancak. Ama kimi günler, evin hanımı olarak bütün gün Wragby'de bulunmak zorunda kalıyordu. Orda kaldığı zamanlar kendisinin de anlamsızlaştığını, çıldırdığını duyuyordu.

Bir akşam, konuk monuk demedi, çaydan sonra kaçtı gitti. Hayli geç olmuştu. Parkın bir ucundan öbür ucuna, geri çağrılmaktan korkan biri gibi koştu. Koruya vardığında gün batmaya yüz tutmuş, kızıllaşmıştı; çiçekler arasından var gücüyle koşuyordu. Ortalığın kararmasına pek az zaman vardı.

Kulübenin önündeki düzlüğe vardığında bilinçsiz gibiydi. Bekçi oradaydı, sırtında gömleği, küçük yaratıklar geceleyin güven altında olsunlar diye, kümesleri bir bir kapatıyordu. Ama gene de üç küçük yaramaz, incecik bacaklarıyla, çardağın altında pıtır pıtır koşuşup duruyorlar, analarının bütün kaygılı gıdaklamalarıyla birlikte, içeri girmeye yanaşmıyorlardı.

“Civcivleri görmeden edemedim,” dedi Connie soluk soluğa. Bekçiye biraz çekingen gözlerle baktı, hiç oralı değildi. “Yeni çıkanlar var mı bugün?”

“Şimdilik hepsi otuz altı tane!” dedi adam, “kötü sayılmaz.”

Civcivlerin çıkışından sonsuz bir sevinç duyuyordu adam.

Connie son kümesin önünde çömeldi. Dışardaki üç civciv içeri girmişti. Ama gene de yüzsüz başlarını analarının sarı tüyleri arasından bir uzatıp bir çekiyorlar, sonra, geniş anaç gövdeden dışarıyı gözleyen tek bir küçük baş kalıyordu.

“Dokunmak istiyorum onlara,” dedi Connie, elini yavaşça kümesin parmaklıklarından içeri uzatarak. Ama anaç tavuk öfkeyle bir gagalayınca elini, korkuyla geri çekildi.

“Nasıl da gagalıyor! Nefret ediyor benden!” dedi şaşkın bir sesle. “Ama bir kötülük yapacak değilim ki!”

Ayakta duran adam kahkahayla güldü, sonra Connie'nin yanına, aralanmış dizleriyle çömelerek, elini hiç çekinmeden parmaklıklar arasından içeri uzattı. Tavuk onu da gagaladı, ama çok daha yavaşça. Yavaş yavaş, tatlılıkla, güven veren yumuşak dokunuşlarla tavuğun tüylerini yokladı, başı hafifçe gözüken bir civcivi avucuna alarak çıkardı.

"Buyurun!" dedi civcivi uzatarak. Connie bir lokmacık sarımsı boz yaratığı avuçlarında tuttu, çöp gibi bacaklarıyla, Connie'nin avucuna basan küçücük ayağından sezilen dengeli yaşam atışlarıyla, öylece duruyordu. Ama güzel, kesin çizgili başını gözü pekçe kaldırarak, çevresine keskin bir gözle baktı, sonra küçücük bir ses çıkardı: 'cik' "Tanrım, ne güzel! Ne tatlı şey!" dedi Connie ılık bir sesle.

Yanı başında, çömelen bekçi de, Connie'nin avucundaki küçük gözü pek yaramazı, kıvanç dolu gözlerle süzüyordu. Birden Connie'nin bileğine bir damla gözyaşının düştüğünü gördü.

Kalktı, öteki kümese doğru yöneldi. Çünkü birdenbire kasıklarında, artık iyice sönmüş bildiği eski alevin kımıldanmaya başladığını sezmişti. Karşı koymaya çalışarak, öbür yana döndü. Ama alev sıçrıyor, aşağı doğru, dizlerine doğru iniyordu.

Connie'ye bakmak için gene döndü. Çömelmiş, ellerini bir kör gibi ileri uzatmış, civcivin anasına dönmesini bekliyordu. Öyle sessiz, öyle bırakılmış bir görünüşü vardı ki, adamın içi bir acıma duygusuyla burkuluverdi.

Elinde olmaksızın hemen Connie'ye doğru yürüdü, gene onun yanına çömeldi, tavuktan korktuğu için bir türlü içeri koyamadığı civcivi avuçlarından aldı. Kasıklarının ardındaki ateş birdenbire daha da güçlenmişti.

Connie'ye duygulanarak baktı. Başını çevirmiş, bütün kendi kuşağından olan kadınların yüzüstü bırakılmışlığına hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Adamın yüreğine birdenbire ateşten bir damla düşüverdi, elini uzattı, parmaklarıyla kadının dizlerine dokundu.

"Ağlamayın," dedi yumuşak bir sesle.

O zaman Connie ellerini yüzüne kapadı, gönlünün gerçekten kırık olduğunu, artık hiçbir şeyin kendisi için bir anlam taşımadığını duydu.

Adam elini onun omuzuna koydu, yavaş yavaş, sevgiyle sırtından aşağı, beline, kalçalarına doğru okşamaya başladı. Eli kör bir içgüdüsel okşayışla kadının böğürlerinde tüy gibi gezindi.

Connie, bu arada mendilini çıkarmış, gözyaşlarını kuruluyordu.

“Kulübeye gelmez misiniz?” dedi adam tatlı, durgun bir sesle.

Hafifçe, Connie’nin kolunu kavrayarak, onu kaldırdı, ağır ağır kulübeye götürdü, içeri girinceye dek kolunu bırakmadı. Sonra iskemleyle masayı bir köşeye çekti, alet sandığından çıkardığı kahverengi bir asker battaniyesini yavaşça yere yaydı. Connie adamın yüzüne donuk gözlerle bakıyordu.

Adamın yüzü solgun, alınyazısına boyun eğmiş bir kimseninki gibi anlamsızdı. .

“Uzanın şuraya,” dedi tatlı bir sesle, kapıyı kapadı, içerisi derin bir karanlığa gömüldü. .

Connie garip bir boyun eğişle yere uzandı. Sonra yumuşak, aranan, kaçınılmaz bir istekle dolu bir elin gövdesinde dolaşarak yüzünü bulmaya çalıştığını duydu. Bu el sonsuz bir avuntu, bir güven vererek yüzünü hafifçe okşadı; hemen ardından, yanağında bir öpüşün tatlı sıcaklığını duydu.

Bir uykuda, bir düşteymiş gibi kımıltısız yatıyordu. Sonra adamın elinin giysileri arasında, yumuşak bir aranışla, bununla birlikte garip bir bocalayış içinde dolaştığını sezerek ürperiverdi. Ama bu el onu nerden soyacağını biliyordu. İnce, ipekli boy gömleğini yavaş yavaş, özenle, ayaklarına doğru sıyırdı. Sonra, adam tatlı bir kıvançla sıcak, yumuşak gövdesini sıvazladı, göbeğine bir öpücükle dokunuverdi. Hemen gelmek istiyordu Connie’ye, onun durgunlaşmış gövdesindeki yeryüzü esenliğine dalmak istiyordu. Kadının gövdesine giriş, dupduru bir barış anıydı onun için.

Connie bir uykudaymış gibi kımıltısız yatıyordu, hep uykudaymış gibi. Bütün etkinlik, haz titremesi adamın olmuştu, hep onun; Connie’ye yapılacak bir şey kalmamıştı artık. Gövdesini sımsıkı saran kollar, adamın gövdesinin yoğun çırpınışı, ürperişi bile bir uykuydu sanki; adam, kesik yavaş soluklarla, göğsü üzerinde kımıltısız kalıncaya dek süren bir uyku.

Birden kendi kendine sordu bocalayarak: Neden, neden? Neden gerekliydi bu? Neden kocaman bir kara bulut kalkıvermişti üzerinden, yatışıvermişti

birden? Gerçek miydi bu? Gerçek miydi?

Acıyla kıvranan çağdaş kadın kafası, bir türlü yatışmıyor, dinmiyordu. Gerçek miydi? Biliyordu, kendini erkeğe verebildiği ölçüde gerçekti bu. Ama kendini vermediği sürece bir hiçti ancak. Yaşlıydı, milyonlarca yılı buluyordu yaşı sanki; böyle bir duygu içindeydi. En sonunda, kendi yüküne katlanamıyordu artık. Almak zorundaydı artık. Almak zorunda.

Adam gizemli bir sessizlik içinde yatıyordu. Neler geçiyordu kafasından? Bilmiyordu. Yabancı bir adamdı, tanımıyordu. Onun bu gizemli sessizliğini bozmayı göze alamadığı için beklemek zorundaydı. Kolları, kendisinin gövdesine kenetli, gövdesi kendi gövdesinin üstünde, kendisininkine sımsıkı dokunarak yatıyordu adam. İyice kendinden geçmişti. Ama yatışkındı. Sessizliğinde bir yatışmışlık vardı.

Bunu, adam en sonunda kalkıp kendisinden uzaklaştığı zaman anlamıştı. Bir bırakış gibiydi bu uzaklaşma. Karanlıkta Connie'nin eteklerini çekerek dizlerine dek indirdi, bir an durdu, kendi üst başını düzeltiyordu anlaşılan. Sonra sessizce kapıyı açtı, dışarı çıktı.

Connie, dışarda meşelerin üzerindeki alacalı gökte parlak bir ay gördü. Hemen kalkarak kendine çeki düzen verdi; üstü başı düzgündü şimdi. Kapıya doğru ilerledi.

Koru, bütünüyle bir gölge altındaydı, karanlık içindeydi hemen hemen. Yukarlarda gök pırlanta gibiydi. Ama pek ışık vermiyordu. Adam karanlığın içinden kendisine doğru geldi, ak bir leke gibi gözüken yüzünü kaldırarak sordu:

"Gidelim mi?"

"Nereye?"

"Parmaklıklı kapıya dek geçireyim sizi."

Her şey onun dediği gibi oluyordu. Kulübenin kapısını kilitleyerek, Connie'nin arkasından geldi.

"Pişman değilsiniz ya?" diye sordu, yanında yürürken.

"Hayır, hayır, ya siz?"

"Bundan dolayı mı? Hayır!" dedi. Bir süre sonra ekledi : "Ama sonrası ne

olacak?”

“Hangi sonrası?”

“Sör Clifford, ötekiler. Güçlükler. Dedikodu.”

“Ne güçlüğü?” diye sordu Connie, umut kırıklığıyla.

“Her zaman böyledir bu. Benim için olduğu gibi sizin için de güçlükler var. Her zaman güçlükler vardır.” Karanlıkta düzgün aralıklı adımlarla yürüyordu.

“Peki üzgün müsünüz?” diye sordu Connie.

“Bir bakıma!” dedi adam göğe bakarak. “Ben her şeyin bittiğini sanıyordum. Oysa şimdi gene başladım.”

“Neye başladınız?”

“Yaşamaya.”

“Yaşamak!” diye yankıladı Connie, garip bir ürpertiyle.

“Yaşamak,” dedi. “Kaçışı yok bu işin. Kaçmaya çalışırsanız, bu çaba ölüm bile olabilir sizin için. İşte gene başlamak zorunda kaldım şimdi.”

Connie’de böyle bir duygu yoktu, ama gene de...

“Sevgidir bu ancak,” dedi Connie sevinçle.

“Her neyse.”

Kararmakta olan koruyu sessizce geçtiler, parmaklıklı kapıya yaklaşmışlardı.

“Ama benden nefret etmiyorsunuz değil mi?” diye sordu Connie kaygıyla.

“Hayır, hayır,” dedi adam. Birden o eski tutkusuyla, Connie’nin yüzünü göğsüne bastırdı. “Hayır, bence çok güzeldi, çok, sence?”

“Evet, bence de,” dedi Connie biraz yalancıktan, çünkü olup bitenlerin pek bilincinde değildi.

Adam onu tatlı, yumuşak bir ılıklıkla öptü.

“Keşke yeryüzünde bunca çok insan olmasaydı,” dedi acı acı.

Connie güldü. Park kapısına varmışlardı. Adam kapıyı açtı. “Burada

ayrılmak zorundayım,” dedi.

“Neden?” Connie el sıkışmak ister gibi elini uzattı, adam onun elini, elleri içine aldı.

“Gene geleyim mi?” diye sordu kaygıyla.

“Evet! Evet!”

Connie ayrılarak parkı geçti.

Arkada kalan adam, durup önün solgun ufka doğru ilerleyerek karanlığa dalışını seyretti. Nerdeyse bir acı duyuyordu gidişinden. Yalnız kalmayı isterken yeniden bağlayıvermişti bu kadın kendisini. Tek başına kalmak isteyen bir adamın acı yalnızlığı da elinden gitmişti en sonunda.

Dönüp korunun karanlığına daldı. Her şey sessizdi, ay batmıştı. Ama gecenin gürültülerini, Stack Gate’deki makinaların, ana yoldan geçen taşıtların sesini işitiyordu. Çıplak tepeye yavaş yavaş tırmandı. Tepeden bütün çevreyi, Stacks Gate’in dizi dizi parlayan, Tevershall ocağının ölgün, Tevershall’ın sarımsı ışıklarını, kapkara düzlüğün dört bir yanında öteye beriye saçılmış ışıkları, yüksek fırınların uzaktaki solgun pembe kızartısını gördü; dupduru bir gece olduğu için, kızgın madenin kıpkızıl akışını bile görebiliyordu. Stacks Gate’de keskin, uğursuz elektrik ışıkları! Bu ışıklardaki tanımlanamaz, kırpışan kötülük! Bir Orta İngiltere gecesinin bütün tedirginliği, boyuna değişen korkusu. Stacks Gate’deki düdükler saat yedide işten çıkacak işçilere iş bitimini bildiriyordu. Günde üç kez değişiyordu işçiler.

Gene karanlığa, korunun ıssızlığına döndü. Ama bu korudaki ıssızlığın da bir kuruntu olduğunu biliyordu. Endüstrinin gürültüleri yalnızlığı bozuyor, keskin ışıklar, görünmeseler bile, bu ıssızlıkla alay ediyordu. Artık her şeyden uzak, yalnız da kalamıyordu insan. Koru, yalnızları barındırmıyordu artık. Şimdi de bu kadını benimsemiş, yeni bir üzüntü, yeni bir yıkım açmıştı başına.

Bunun ne demek olduğunu önceki deneylerinden biliyordu çünkü.

Kadının suçu değildi bu, sevginin, cinselliğin suçu da değildi. Bütün suç şu ötedeki uğursuz elektrik ışıklarında, motorların kötülük dolu homurtusundaydı. Bütün suç, şu ötede ışıklarla kıvılcımlanan, kızgın maden

kusan, taşıtlarla uğuldayan, makinalaşmış açgözlülük, açgözlüleşmiş makinalaşma dünyasındaydı; bütün kötülük ordaydı, kendine ayak uyduramayanları yok etmeye hazır bir kötülük. Koruyu da yok edecekti. Mavi çan çiçekleri bir gün açmaz olacaktı. Koşan, yuvarlanan demir altında incinmeye elverişli nesneler ezilip yok olmak zorundaydı.

Kadının sonsuz inceliğini düşündü. Zavallı, bırakılmış yaratık, kendi sandığından da güzeldi; hele birlikte yaşamak zorunda olduğu o kaskatı kimselerin çok, çok ötesinde güzeldi. Zavallı kadın. Onun da yaban sümbülleri gibi incinebilir bir yönü vardı, çağdaş kızlar gibi, kauçuklarla, platinle donanmış kaskatı bir yaratık değildi. Onu da yok edeceklerdi! Doğal ince yaşamın bütününü yok ettikleri gibi, onu da yok edecekleri apaçık ortadaydı. İncelik! İnce, duygulu bir yönü vardı onun, yeşeren körpe sümbülleri andırır bir yönü vardı; bugünün selüloit kadınlarında izi bile kalmamış bir özellikti bu. Ama yüreğiyle koruyacaktı bu kadını, kısa bir süre için bile olsa. Kısa bir süre için; duygusuz demir dünyası, makinalaşmış açgözlülüğün Mammon'u, hem kendisini hem onu yutuncaya dek koruyacaktı.

Tüfeğini sırtlayarak, köpeğiyle birlikte karanlık evine döndü, lâmbayı yaktı, ocakta bir ateş tutuşturdu, akşam yemeğini yedi: peynir ekmek, yeşil soğan, bira. Yalnızdı, sevdiği yalnızlıkla baş başa. Derli toplu odası oldukça sessizdi. Ama ocaktaki ateş parlıyordu, ocak ışıl ışıldı, duvardaki gaz lambasının gür ışığı ak muşambalı masaya vuruyordu. Hindistan'la ilgili bir kitap okumayı denedi, ama okuyamıyordu bu akşam. Sırtında gömleği, ateşin başında oturdu, tütününü içmiyordu ama dolu bira bardağı yanı başında duruyordu. Connie'yi düşündü.

Gerçekte olup bitenlerden biraz üzülüyordu, en çok da Connie için üzülüyordu. Yasak bir şey yapmış gibi duyuyordu kendini. Bir suçluluk, yanlışlık duygusu değildi bu; o yönden içi rahattı. Öyle bir ezincin, her şeyden önce, kişinin toplumdan, kendi kendinden duyduğu korku olduğunu biliyordu. Ama toplumdan iyice korkuyordu; çünkü toplumun, bir yönüyle, çılgın, iğrenç bir hayvan kesilebileceğini içgüdüsüyle biliyordu.

O kadın! Ah şimdi oracıkta yanı başında olsaydı, dünyada başka hiç kimse olmasaydı! İsteği gene kamçılandı, kasıkları arasında canlı bir kuş gibi çırpınmaya başladı bu istek. Öte yandan yoğun bir tasa duyuyor, hem

kendini hem de onu, elektrik ışıklarıyla kıvılcımlanan o dışardaki Nesne'yle karşı karşıya bırakmanın ağır yükü, omuzlarına çöküyordu. Zavallı, gencecik şey, bir dişi yaratıktı ancak gözünde; ama derinlerine vardığı, gene de varmayı özlediği bir dişi.

Dört yıldır kadınlardan, erkeklerden uzak, yapayalnız yaşamış olmanın etkisiyle, garip, istek dolu bir esnemeyle gerindi, kalktı, ceketini giydi, tüfeğini sırtladı, lâmbayı kısarak, köpeğiyle birlikte dışarı çıkıp yıldızlı geceye daldı. Gövdesinde yanan isteğin, dışardaki iğrenç, kötülük dolu Nesne'nin etkisiyle sürüklenerek korunun çevresini ağır ağır dolaştı. Karanlığı seviyordu, sarındı karanlığa. Bu karanlık, ne olursa olsun gene de bir zenginlik sayılacak azgın isteğinin büyüklüğüne uyuyordu; kasıkları arasında, yerinde duramayan, kımıldayan ateş! Ah, yaşamın inceliğini, kadınların inceliğini, cinsel isteklerin doğal zenginliğini korumak için dışardaki elektrik ışıklı Nesne'yle savaşacak başka erkekler de olsaydı. Kendisiyle omuz omuza savaşabilecek başka erkekler. Ne yazık ki erkeklerin hepsi de dışardaki Nesne'ye kapılmış, onunla övünüyor, makinalaşmanın seli içinde, yengiler kazanıyor ya da ezilip gidiyordu.

Bu arada Connie, hemen hemen hiçbir şey düşünmeden parktan eve doğru koştu. Şimdilik hiçbir düşünce yoktu kafasında. Akşam yemeğine yetişti.

Kapıları kapanmış bulunca bayağı canı sıkıldı, çünkü zili çalmak zorunda kalacaktı. Kapıyı Mrs. Bolton açtı.

“Ah Sayın Leydi, en sonunda gelebildiniz! Ben de koruda yolu yitirdiğinizden korkuyordum,” dedi biraz kendini bilmezcesine. “Ama Sör Clifford sizi sormadı; Mr. Linley burada, bir şey konuşuyorlar. Anlaşılan akşam yemeğine kalacak, değil mi?”

“Herhalde,” dedi Connie.

“Yemeği on beş dakika geç hazırlayayım isterseniz, bu arada siz de rahat rahat giyinirsiniz.”

“Evet, iyi olur.”

Kömür ocaklarının baş yöneticisi Mr. Linley, kuzeyli orta yaşlı bir adamdı, Clifford'un pek hoşuna gitmezdi; ne savaş sonrası koşullara, ne de savaş sonrasının açıkgöz madencilerine uyabiliyordu. Ama Connie, karısının yaltakçı davranışlarına sinirlenmekle birlikte, oldukça severdi Mr. Linley'i.

Linley yemeğe kaldı, Connie, gerçek düşüncelerini yeterince gizleyen tatlı durgunluğuyla, iri mavi gözleriyle, erkeklerin çok hoşlandığı, alçakgönüllü, bununla birlikte konuklarını gözeten, uyanık bir ev hanımıydı. Sık sık oynamak zorunda kaldığı bu rol, ikinci kişiliği olmuştu artık; gene de, kesinlikle ikinci. Ama bu oyunu oynarken her şey nasıl da silinip gidiveriyordu bilincinden?

Kendi odasına çıkıp düşünceleriyle baş başa kalıncaya dek sabırla bekledi. Hep bekliyordu, en güçlü yanı buydu anlaşılan.

Odasına çıktığı zaman, duyguları, düşünceleri gene allak bullaktı. Ne düşüneceğini bilemiyordu. Ne biçim adamdı bu Mellors? Gerçekten seviyor muydu kendisini? Pek inanamıyordu. Ama çok cana yakın davranmıştı. Bu adamda, kendisini dölyatağını ona hemen hemen açmaya zorlayan, ılık, toy, garip, apansız bir cana yakınlık vardı. Ama onun, bu yakınlığı herhangi başka bir kadına da gösterebileceğini düşündü. Bununla birlikte, gene de garip bir yatışmışlık, bir rahatlık duyuyordu. Tutkulu bir adamdı; sağlıklı, tutkulu. Ama yeterince bireyliği olan bir kimse değildi belki; kendisine gösterdiği cana yakınlığı herhangi bir kadına da gösterebilirdi. Kendisine karşı özel bir davranış değildi bu. Onun gözünde herhangi bir dişiydi ancak.

Belki böylesi daha iyiydi. Daha önce hiçbir erkeğin görmediği dişice yönünü görüp okşamıştı hiç olmazsa. Öbür erkekler kişiliğine karşı çok iyi davranıyorlardı, ama dişiliğini, hor görerek, ya da büsbütün görmezden gelerek eziyorlardı. Constance Reid'e ya da Leydi Chatterley'e son derece yakınlık gösteriyorlardı, ama dölyatağına gösterilmiş bir yakınlık değildi bu. Mellors'un ise Constance'a ya da Leydi Chatterley'e aldırdığı yoktu; kalçalarını, göğüslerini sevgiyle okşamıştı ancak.

Ertesi gün gene koruya gitti. Kahverengi çitler altında yayılmış koyu yeşil yer fesleğenleriyle, tomurcuklarını sessizce yarmaya çalışan koca ağaçlarla, külrengi, durgun bir öğle sonuydu. Bugün, kan gibi ışıyan körpe, altın meşe yapraklarına dönüşmek üzere koca ağaç gövdelerinden yukarıya doğru yürüyen özsuyu kendi içinde duyuyordu hemen hemen. Yukarı doğru kabararak göğe ağan bir koca dalgaydı bu sanki.

Ağaçsız düzlüğe geldi, ama adam yoktu. Bulacağını da pek ummamıştı gerçi. İçinde anaç tavukların kaygıyla gıdakladığı kümeslerden dışarı çıkan sülün civcivleri, böcekler gibi kımıl kımıl koşuşuyorlardı. Connie oturup

onları seyrederek bekledi. Yalnız bekliyordu. Civcivleri bile görmüyordu gözü artık. Bekliyordu.

Zaman bir düş ağırlığıyla geçiyordu; gelmedi. Gerçi orda bulacağını da pek ummamıştı. Öğleden sonraları hiç uğramazdı çünkü. Çay zamanına eve yetişmek zorundaydı. Ama gitmeye ayakları varmıyordu bir türlü, güçlükle kalktı.

Yolda incecik bir yağmur çiselemeye başladı.

“Gene yağmur mu yağıyor?” dedi Clifford, Connie’nın şapkasını silkelediğini görünce.

“Çiseliyor.”

Bir direngenlikle kendinden geçmiş, sessizce çayları doldurdu. Bugün bekçiyi görmek isteyişi, kendisinden gerçekten hoşlanıp hoşlanmadığını anlamak içindi. Gerçek miydi, değil miydi?

“Sana biraz bir şeyler okuyayım mı sonra?” diye sordu Clifford.

Connie baktı. Yoksa bir şey mi sezmişti?

“Baharın garip bir etkisi oldu üzerimde; biraz dinlenmek istiyordum,” dedi.

“Sen bilirsin. Hasta falan değilsin ya?”

“Hayır! Yalnız biraz yorgunum, bahar yorgunluğu. Mrs. Bolton’la bir şeyler oynamak ister miydin?”

“Hayır! Radyo dinleyeceğim.”

Garip bir yetinmişlik vardı sesinde. Connie yatak odasına çıktı. Radyodan, sokak satıcılarıyla ilgili bir programda, eski satıcıları yapmacık bir incelikle yansılayan, kadife türünden, budalaca bir ses işitiliyordu. Eski, menekşe rengi yağmurluğunu sırtına geçirdi, yan kapıdan gizlice çıktı.

Yağmur çisentisi, bir tül gibiydi dünyanın üstünde, gizemli, sessiz, oldukça ılık. Parkı koşarak geçerken iyice ısınmış, terlemişti. Yağmurluğunun önünü açmak zorunda kaldı.

Koru, kuytulardaki yumurtaların, yarı açılmış tomurcukların, yaprakların gizemiyle dolu, akşam çisentisi altında sessiz, ıssızdı. Buğulu havada bütün ağaçlar, soyunmuş gibi çırılçıplak, kopkoyu, ıslak, ışıldıyor, yerdeki otlar da

yeşili mırıldanıyordu.

Kulübenin oralarda gene kimsecikler yoktu. Civcivlerin hepsi anaç tavukların altına sokulmuş, yalnız birkaç yaramaz serüvenci, çardağın altındaki kurulukta yeri gagalayıp duruyordu. Ama kuşkulu bir görünüşleri vardı.

Evet! Gelmemişti daha. Gelmek istemiyordu belki de. Bir şey mi olmuştu yoksa? Yamacın altındaki evine gidip bir baksa mıydı?

Ama o beklemek için doğmuştu. Kulübeyi kendi anahtarıyla açtı. Her şey yerli yerindeydi, yemler bir kutuya konmuş, battaniyeler katlanmış rafta duruyor, otlar bir köşeye derli toplu yerleştirilmişti; yeni bir demet ot vardı. Duvarda bir çiviye bir fener asılıydı. Masa ile iskemle gene geçende uzanmış olduğu yere çekilmişti.

Kapı aralığında bir iskemleye oturdu. Ortalık ne sessizdi! Yağmur inceden inceye serpiştiriyor, rüzgâr hiç gürültü çıkarmıyordu. Hiçbir şeyden çıt çıkmıyordu. Ağaçlar çok güçlü varlıklar gibi, belli belirsiz, alacalı, sessiz, dipdiri yükseliyordu. Ne büyük bir canlılıkla doluydu her şey!

Karanlık gene çöküyordu; gitmesi gerekti. Adam kendinden kaçıyordu anlaşılan.

Ama tam bu sırada, bir şoförünkini andıran, ıslanmış kara deri ceketiyle çıkageldi, ıslak ceketi parlıyordu. Kulübeye bir göz attı, yarım yamalak bir selâm verdi, sonra dönüp kümeslere yöneldi. Sessizce çömelerek her şeyi gözden geçirdi, kümesleri gece için tek tek kapattı.

Neden sonra ağır ağır Connie’ye yaklaştı. Connie gene kapı aralığında oturuyordu. Adam, tam karşısına dikildi.

“Demek geldiniz gene,” dedi yerli şivenin vurgularıyla.

“Evet,” dedi Connie, başım kaldırıp ona bakarak. “Çok geciktiniz!”

“Öyle oldu!” dedi adam, dönüp uzaklara, koruya bakarak..

Connie yavaşça doğrularak iskemlesini kıyıya çekti.

“İçeri girmek mi istiyordunuz?” diye sordu.

Adam keskin gözlerle baktı.

“Buraya böyle her akşam gelecek olursanız, herkes ne der sonra?” dedi.

“Ne der?” Kadın başını kaldırarak şaşkın şaşkın baktı. “Size geleceğimi söylemiştim. Kimse bilmiyor ki bunu.”

“Çok geçmeden anlarlar ama,” dedi adam. “Ne olacak o zaman?”

Connie söyleyecek söz bulamadı.

“Onlara ne? Neyi anlayacaklarmış?”

“İnsanların kulağı deliktir her zaman, hiçbir şeyi kaçırmazlar,” dedi adam kesinlikle.

Kadının dudakları biraz titredi.

“Varsın anlasınlar, buna engel olamam ya,” dedi kekeleyerek.

“Neden,” dedi adam. “Gelmemekle engel olabilirsiniz, isterseniz,” dedi adam.

“Ama olmak istemiyorum,” diye mırıldandı Connie.

Adam koruya, uzaklara bakarak sustu.

“Ama bir duyarlarsa ne olacak?” diye sordu en sonunda. “Düşünsenize! Kocanızın uşağı olan bir adamla böyle bir şey yapmış olmak küçük düşürmez mi sizi?”

Adamın öteye dönük yüzüne baktı.

“Peki,” diye kekeledi, “bu mu beni istemeyişinizin nedeni?”

“Düşünün!” dedi adam. “Düşünün ne büyük bir dedikodu olur herkes duyarsa! Sonra, Sör Clifford...”

“Olsun, çeker giderim o zaman?”

“Nereye?”

“Nereye olursa. Kendi param var. Annem yirmi bin sterlin bıraktı bana, Clifford bu paraya dokunamaz. Alır başımı giderim.”

“Tutun ki gitmek istemediniz?”

“Giderim, giderim! Gitmesem de hiçbir şey umurumda değil.”

“Ah, öyle mi sanıyorsunuz? Ama umurunuzda olur! Unutmayın ki siz Leydi

Chatterley, bense bir uşağım. Yüksek tabakadan bir erkekle düşüp kalkmaya benzemez bu. Evet, dediğiniz gibi kolay olmaz sizin için, olamaz.”

“Hiç umurumda değil. Leydi Chatterley olmak da bir şey mi sanki! İğreniyorum bundan. Herkes bana Leydi derken, benimle alay ediyorlarmış gibi oluyorum. Ediyorlar hem de, ediyorlar. Siz bile alay ediyorsunuz.”

“Ben mi?”

Mellors ilk olarak doğrudan doğruya gözlerinin içine baktı onun.

“Ben sizinle alay etmiyorum,” dedi.

Mellors kendisine bakarken Connie onun gözlerinin koyulaştığını, iyice koyulaştığını, gözbebeklerinin de irileştiğini gördü.

“Bu işin sakıncaları düşündürmüyor mu sizi?” diye sordu adam, kısık bir sesle. “Düşünmelisiniz. Sonradan dizinizi dövmenin hiçbir anlamı olmaz!”

Adamın sesinde yalvarış dolu bir uyarma vardı.

“Yitirecek hiçbir şeyim yok,” dedi Connie dayanamayarak: “Yitireceklerimi bir bilseydiniz, bunları yitirmekten ne büyük bir sevinç duyacağımı anlardınız? Yoksa sizin mi bir korkunuz var?”

“Ah, evet!” dedi adam kısaca. “Evet. Korkuyorum. Korkuyorum. Olacaklardan korkuyorum.”

“Neden korkuyorsunuz?” diye sordu Connie.

Mellors başını arkaya doğru atıp, gözleriyle dış dünyayı gösterdi.

“Olaylardan! İnsanlardan! Birçok kimseden.”

Sonra eğilerek Connie’nin mutsuz yüzünü birden öpüverdi.

“Hayır, hepsi vız gelir,” dedi. “Gelin hadi, hepsinin de canı cehenneme. Ama günün birinde pişmanlık duyacak olursanız!”

“Böyle şeyler söylemeyin,” diye yalvardı Connie.

Adam parmaklarını onun yüzüne değdirdi, bir kez daha ansızın öpüverdi.

“Çekilin de gireyim öyleyse,” dedi tatlı bir sesle. “Yağmurluğunuzu da çıkarın.”

Tüfeğini astı, ıslak deri ceketini çıkardı, raftaki battaniyelere uzandı.

“Bir battaniye daha getirdim,” dedi, “birini üstümüze örteriz isterseniz.”

“Fazla kalamayacağım,” dedi Connie. “Yemek yedi buçukta.”

Adam dönüp ona, sonra da saatine baktı.

“Peki,” dedi.

Kapıyı kapadı, asılı duran feneri yaktı.

“Bir gün uzun bir süre birlikte kalalım,” dedi adam.

Battaniyeleri özenle yaydı, birini katlayıp Connie'nin başı altına gelecek uca koydu. Sonra bir an iskemleye oturdu, Connie’yi kendine doğru çekti, bir koluyla onu sımsıkı tutuyor, öteki eliyle de gövdesini yokluyordu. Aradığını bulduğu zaman, Connie onun soluğunun birden kesildiğini duydu. İncecik iç etekliğinin altında çırılçıplaktı.

“Ah! ne güzel şey sana dokunmak!” dedi adam, parmakları Connie’nin yumuşak, sıcak, gizli teninde, beliyle kalçalarında gezinirken[1]. Yüzünü kadının tenine yapıştırarak, yanaklarını bir süre karnına, kalçalarına sürdü. Bunu yapmaktan ne tat duyduğunu Connie bir türlü kestiremiyordu. Tenin gizliliklerine dokunmakta ne gibi bir güzellik bulduğunu, bununla nasıl böyle kendinden geçtiğini anlayamıyordu. Yalnız tutkuyla olabilirdi böyle bir şey. Ama tutkunun ölü olduğu, yok olduğu yerde güzelliğin o güçlü atışları anlaşılmaz, belki biraz da değersiz kalırdı; ılık, canlı dokunuştaki güzellik, yalnız gözü okşayan güzellikten öylesine daha derindi. Adamın çenesinin, kalçalarında, karnında, butlarında dolaştığını, bıyıklarının, yumuşak gür saçlarının sürtünüşünü duydu, dizleri titremeye başladı. Çok derinlerinde yeni bir kımıldanış, yeni bir çıplaklık doğuyordu. Biraz korktu. Adamın kendisini böyle okşamamasını diledi nerdeyse gönlü. Kuşatıyordu adam kendisini bir bakıma. Ama Connie bekliyordu, bekliyordu.

Adam, yatıştırıcı bir rahatlığın, bir yanıp tükenişin yoğunluğuyla kendisine geldiğinde bile beklemekteydi daha. Biraz dışarda kalmış duyuyordu kendini. Bu ayrı durmayı kendi istiyordu. Belki de hiç kurtulamayacağı bir yazgıydı bu artık. Adamın, içindeki eylemini, derin, dalgın yönelişini, sarsılışını, sonra yavaş yavaş yatışmasını duyarak, hiç kımıltısız yatıyordu. Adamın kalçalarının o sırada inip kalkışı, gülünç bir şeydi biraz. Bu durumu

paylaşan bir kadın için, erkeğin kalçalarının o iniş kalkışı aşırı gülünç bir şeydi. Erkek bu durumda, bu davranış içinde son derece gülünç oluyordu!

Ama Connie öylece kımıltısız kaldı. Michaelis'le yaptığı gibi sonradan kendi hazzına ulaşmak için çabalamadı bile; öylece kaldı, gözleri doldu, yanaklarından yaşlar yuvarlandı.

Adam da kımıltısız yatıyordu. Ama kadını sıkıca kucaklamış, onun çıplak bacaklarını kendi bacaklarıyla örterek ısıtmaya çalışıyordu. Kadının üstüne, yakın, kuşkusuz bir sıcaklıkla uzanmıştı. '

"Üşüyor musun?" diye sordu adam, tatlı, fısıldayan bir sesle, sanki kadın yakınında, çok yakınındaymış gibi. Oysa Connie dışarlarda, çok uzaklardaydı.

"Hayır, ama gitmem gerek," dedi yavaşça.

Adam iç geçirdi, ona yeniden sımsıkı sarıldı; sonra gevşemeye, gene dinlenmeye bıraktı kendini.

Kadının gözyaşlarını sezmemişti. O anda onun duygularının da kendininkilerle birlikte olduğunu sanıyordu.

Adam doğruldu, bir an onun yanında çömeldi, apış aralarım öptü, eteklerini indirdi, sonra hiçbir şey düşünmeden, fenerin ölgün ışığında, arkasını bile dönmeden, kendi düğmelerini ilikledi.

"Bir gün evime gelmelisin," dedi, Connie'ye tepeden, sıcak, güven dolu, rahat bir yüzle bakarak.

Ama Connie kımıltısız yatıyor, ona bakarak düşünüyordu: Yabancı! Yabancı! Biraz içerliyordu bile ona.

Adam ceketini giydi, yere düşmüş olan şapkasını aradı, sonra tüfeğini omzuna astı.

"Haydi kalk!" dedi, o sıcak, yatışmış gözleriyle tepeden bakarak.

Connie yavaş yavaş kalktı. Gitmek istemiyordu. Kalkmak da gelmiyordu içinden. Adam, incecik yağmurluğunu tuttu, üstbaşını düzeltti.

Sonra kapıyı açtı. Dışarısı kapkaranlıktı. Kapının önünde yatan köpek, onu görünce sevinçle ayağa kalktı. Yağmur, karanlıkta belli belirsiz, bomboz çiseliyordu. Her şey kapkaraydı.

“Feneri alayım,” dedi' adam. “Nasıl olsa kimse yoktur ortalıkta şimdi.”

Elindeki feneri sallayarak, dar yolda, Connie’nin hemen önünde yürüyor, fenerin ışığı ara sıra ıslak otlara, boynu bükük çiçeklere, yılan gibi kıvrılan parlak karaağaç köklerine vuruyordu, geri kalan her şey yağmur çisentisiyle bomboz, kapkaranlıktı.

“Bir gün benim eve gelmelisin,” dedi adam, “nasıl olsa battı balık yan gider.”

Pek konuşmayan bu adamın, aralarında hiçbir şey yokken, kendisini böylesine tutkunlukla arayışı, Connie’yi şaşırtıyordu, yerli şiveden de elinde olmaksızın tiksiniyordu. ‘Gelmelisin’ sözünü, kendisine değil de orta malı bir kadına söylüyordu sanki. Yolun kıyısındaki yüksükotu yapraklarını tanıdı, böylece nerde olduklarını kestirebildi az çok.

“Yediyi çeyrek geçiyor,” dedi adam, “yetişirsin.” Sesi değişmişti. Connie’nin kendisinden uzaklığını biraz sezmişti anlaşılan. Yolun son kıvrımını dönerek kahverengi çitlere, parmaklıklı kapıya vardıklarında, feneri üfledi.

“Buradan ilerisini görürüz artık,” dedi, Conne’nin kolunu hafifçe tutarak.

Ama kolay değildi yolu görmek, ayaklarım bastıkları toprak bilinmez bir gizdi, gene de yolu buluyorlardı, adam alışkındı buna. Kapıya varınca Connie’ye cep fenerini verdi. “Parkın içi biraz daha aydınlıktır,” dedi, “ama belki yolu yitirirsin.”

Doğruydu, parkın içinde hayalet gibi külrengi bir aydınlık vardı. Adam Connie’yi kendine doğru çekti, elini etekleri altına daldırarak, sıcak tenine ıslak, buz gibi parmaklarıyla dokundu.

“Senin gibi bir kadına dokunmak uğruna ölebilirim,” dedi kısık sesle. “Ah biraz daha kalabilseydin.”

Kadın, onun kendisini gene isteyişindeki apansız gücü duydu.

“Hayır, eve koşmam gerek,” dedi biraz heyecanlı.

“Peki,” dedi adam birden değişerek, gitmesine ses çıkarmadı.

Connie ayrıldı, birdenbire geri dönerek adama yaklaştı: “öp beni.”

Adam onu sımsıkı kucaklayarak sol gözünün üstünden öptü. Connie’nin

uzanmış ağzına dudaklarıyla hafifçe dokundu, sonra birden ağzım çekti. Dudaktan öpüşmeyi hiç sevmezdi, tiksinirdi nerdeyse.

“Yarın geleceğim,” dedi Connie uzaklaşırken, sonra ekledi, “gelebilirsem tabii.”

“Çok gecikme,” dedi adam karanlığın içinden. Gözden yitmişti bile.

“İyi geceler,” dedi Connie. ‘

“İyi geceler Sayın Leydi,” dedi adamın sesi.

Connie birden durdu, dönüp ıslak karanlığa baktı. Adamın karartısını görüyordu ancak. “Neden öyle dedin?” diye sordu.

“Yok yok,” dedi adam, “iyi geceler haydi, koş!”

Connie koyu külrengi ıslak geceye daldı. Yan kapı açıktı; kimseye görünmeden odasına çıktı. Kapıyı kaparken, çıngırak tıngırdadı, ama banyo yapmak istiyordu nasıl olsa – banyo yapması gerekti. Kendi kendine, “bir daha böyle geç kalmamalıyım,” diye düşündü, “kötü oluyor.”

Ertesi, gün koruya gitmedi. Clifford’la birlikte Uthwaite’e gittiler. Clifford arabasıyla ara sıra çıkıp dolaşabiliyordu şimdi, gerektiğinde arabaya yardım etsin diye sağlam yapılı bir de adam tutmuştu. Uthwaite yakınlarında Shipley Hall’da kalan vaftiz babası Leslie Winter’i görmek istiyordu. Winter yaşlı başlı bir adamdı şimdi, zengindi, Kral Edward günlerinde yıldızı parlamış, zengin kömür yatağı sahiplerinden biriydi, hayli zengindi. Kral Edward birkaç kez Shipley’e avlanmaya gelmiş, onda kalmıştı. Shipley, alçı kabartmalı, çok güzel yapılmış bir koca konaktı, çünkü Winter evlenmemiş bir adamdı, yaşayışıyla övünürdü; ama bütün çevresini kömür ocakları sarmıştı şimdi. Leslie Winter, Clifford’a çok düşkündü, ama yazarlıkla uğraşmasından, gazetelerde çıkan resimlerinden dolayı ona saygı duymuyordu pek. Kral Edward görüşünü benimsemiş bu yaşlı adam, yaşamanın yaşamak, karalamacılığın da apayrı bir şey olduğu kanısındaydı. Connie’ye karşı her zaman oldukça saygılıydı; onun güzel, uslu bir kızcağız olduğunu, Clifford yüzünden harcandığını, Wragby’ye bir çocuk, bir kalıtçı bırakabilmesine de hiç umut olmadığını düşünerek hayli üzülürdü.

Connie düşünüyordu, bu adam, kendisinin koru bekçisiyle olan ilişkisini, koru bekçisinin ‘bir gün benim eve gelmelisin.” dediğini bir bilse, ne derdi?

O zaman belki irkilir, tiksinirdi kendisinden, çünkü işçi tabakasının ilerlemesinden büyük bir nefret duyardı. Kendi tabakasından bir erkek olsaydı hoş görürdü belki, çünkü Connie'deki uslu, uysal kız görünümünü tanrı vergisi bir şey, yaradılışın bir yönü olarak görüyordu. Winter, 'sevgili yavrum' derdi Connie'ye hep, onu oldukça sevimli, çıtı pıtı bir on sekizinci yüzyıl hanımı olarak görürdü, ama Connie hiç hoşlanmazdı bundan.

Connie, bekçiyle olan ilişkisini düşünüyordu. Gerçekten soylu bir kişi olan Mr. Winter, kendisine bir kişilik, apayrı bir birey oluşundan dolayı saygı duyuyordu; bunun dışındaki dişiliğini, kadınlığını unutuyor, 'sen' demiyordu hiç.

Connie o gün koruya gitmedi, ertesi gün de, daha ertesi gün de gitmedi. Ama dördüncü gün büyük bir tedirginlikle, sinirlilikle kıvrandı. Koruya gidip çıplak bacaklarını adama bir kez daha açmaya gönlü varmıyordu bir türlü. Avunabilmek için birçok şeyler düşündü: Sheffield'e gitmek, tanıdıklarına gitmek. Ama hiçbir şey sarmıyordu gönlünü. Sonunda, bir gezintiye çıkmakta karar kıldı, ama koruya değil, ters yöne doğru yürüyecekti. Parkın öbür yanındaki parmaklıklı kapıdan çıkıp, Marehay'e yürüyecekti. Durgun, külrengi bir bahar günüydü, hava da hemen hemen sıcak sayılırdı. Hiçbir şeyi gözü görmeden, seçemediği düşünceler arasında yitik, yürüyordu. Marehay Çiftliği'ndeki köpeğin ansızın havlamasıyla irkilinceye dek, dışındaki hiçbir şeyin bilincinde değildi. Marehay Çiftliği! Çiftliğin otlakları Wragby'yi çevreleyen parkın demir parmaklıklarına dek uzanırdı, komşu sayılırlardı, ama çoktandır çiftliğe uğramamıştı.

"Bell!" dedi kocaman ak köpeğe. "Bell! Unuttun mu beni? Beni tanımadın mı?" Köpekten korkardı, Bell karşısına dikilmiş havlıyordu. Oysa çiftlik avlusundan geçerek, karşıdaki av korusunun yoluna çıkmayı düşünmüştü.

Mrs. Flint gözüktü. Constance'ın yaşında, eskiden öğretmenlik yapmış bir kadındı, Connie biraz yapmacıklı bulurdu bu kadını.

"Neden, neden bu gürültü, Leydi Chatterley'i tanımıyor musunuz?" Mrs. Flint'in gözleri ışıl ışıl yandı, bir genç kız gibi yüzü pembeleşti. "Bell! Bell! ayıp değil mi? Hem de Leydi Chatterley'e! Kes sesini bakayım!" İleri fırladı, köpeğe elindeki ak bir bez parçasıyla vurur gibi yaptı, sonra Connie'ye yaklaştı.

“Beni tanırdı eskiden,” dedi Connie, el sıkışırlarken. Flintler, Chatterley’lerin kiracısıydı.

“Tabii tanır sizi, Sayın Leydi! Gösteriş yapıyor,” dedi Mrs. Flint ışıyan gözlerle, heyecanlı bir şaşkınlık içinde bakarak, “ama sizi görmeyeli çok oluyor. Umarım iyisinizdir.”

“Evet iyiyim, teşekkürler.”

“Bütün kış hiç yüzünüzü görmedik, içeri buyurmaz mısınız, bebeği de görürsünüz hem.”

“Evet ama...” diye duraksadı Connie, “peki gireyim bir dakikacık.”

Mrs. Flint ortalığa biraz çeki düzen vermek için hızla içeriye daldı. Connie de yavaş yavaş arkasından yürüdü, ateşin üstünde bir çaydanlığın kaynamakta olduğu hayli karanlık mutfaktan geçerken durakladı biraz. Mrs. Flint geri geldi.

“Evin dağınıklığını hoş göreceğinizi umarım,” dedi, “şöyle buyurmaz mısınız?”

Oturma odasına geçtiler, bebek orada ocağın önündeki halı üzerinde oturuyordu, ortada akşam çayı için gelişigüzel hazırlanmış bir masa vardı. Çekingen, şaşırmış bir genç hizmetçi kız, onları görünce gerisingeri çekilerek uzaklaştı.

Bebek, bir yaşlarında, babası gibi kızıl saçlı, fıldır fıldır soluk mavi gözlü, tombul bir şeydi. Kızdı, hiçbir şeyi umursamadan oturuyordu. Dört bir yanında yastıklar, bezden bebekler, bir yığın modern oyuncak vardı.

“Ah ne tatlı şey!” dedi Connie, “nasıl da büyümüş! Kocaman kız olmuş! Kocaman!”

Doğduğunda bir şal, Noel’de de bakalit ördekler armağan etmişti Connie ona.

“Josephine! Bak yavrum kim gelmiş! Kim gelmiş kızımı görmeye? Kim gelmiş Josephina? Leydi Chatterley gelmiş – tanıyorsun değil mi kızım Leydi Chatterley’i? Değil mi kızım, tanıyorsun?”

Küçük yumurcak, afacan gözlerle Connie’ye bakıyordu. Bir Leydi de tıpkı öteki insanlar gibiydi onun için.

“Gel! Gelir misin bana?” dedi Connie bebeğe.

Bebek hiç oralı olmadı, Connie onu kaldırarak kucağına oturttu. Ne güzel, ne sıcak bir duyguydu, bir çocuğun kucağında oturması, yumuşacık minimini kollar, bilinçsiz küçücük tombul bacaklar.

“Ben de bir bardak çay içiyordum ayaküstü. Luke pazara indi, insan evde yalnız kalınca böyle derme çatma oluyor işte. Bir bardak da siz içmez miydiniz Leydi Chatterley? Sizin alışık olduğunuz çaylara benzemez herhalde, ama isterseniz...”

Alışık olduğu şeyler sözüne içerlemekle birlikte Connie kabul etti. Masa, hemen yeniden düzeltildi, en güzel çay fincanları, en güzel çaydanlık getirildi.

“Ama yorgunluk oluyor size,” dedi Connie.

Mrs. Flint böyle yorulmasa işin tadı mı kalırdı!

Connie çocukla oynadı, onun minimini dişi gözüpekliğiyle eğlendi, yumuşak, körpe sıcaklığından derin, içini gıcıklayan bir haz duydu. Körpe yaşam! Öylesine korkusuz! Savunmasız olduğu için, öylesine korkusuz. Öteki insanların, kıskıvrak bir korkuyla daralmış yaşamları.

Oldukça koyu bir çay içti, çok güzel tereyağlı ekmekle mürdüm eriği reçeli de vardı. Mrs. Flint’in coşkudan yanakları pembeleşiyor, gözleri parlıyordu, sanki Connie kahraman bir şövalyeydi. Bir ara tam kadınca çene çaldılar, ikisi de çok hoşlandı bundan.

“Pek uydurma bir akşam çayı oldu, özür dilerim,” dedi Mrs. Flint.

“Bizim evdekilerden çok daha güzel,” dedi Connie gönülden.

“Ooo o!” dedi Mrs. Flint, tabii inanmayarak.

Connie kalktı.

Mrs. Flint kilitli, sürgülü ön kapıyı ille de açmaya çalıştı. Connie çiftliğin, kurtbağı çalısından çitlerle çevrili küçük ön bahçesine çıktı. İki yanında iki sıra çuhaçiçeği uzanıyordu, hepsi de pırıl pırıl, kadife renkli çiçeklerdi.

“Çok güzel çiçekler,”, dedi Connie.

“Luke, arsız şeyler der bunlara,” diye güldü Mrs. Flint. “Alın biraz.”

Kadife çuhaçiçeklerinden koparmaya başladı.

“Yeter! Yeter!” dedi Connie.

Küçük bahçe kapısına geldiler.

“Hangi yoldan gideceksiniz?” diye sordu Mrs. Flint.

“Küçük av korusundan.”

“Bir bakayım. Ha evet! İnekleri topluyorlar, ama yola çıkmamışlar daha. Parmaklıklı kapı kilitlidir, belki üstünden tırmanmanız gerekecek.”

“Tırmanabilirim,” dedi Connie.

Tavşanların kemirmiş olduğu, kelleşmiş çimenlikten aşağı doğru yürüdü. Kuşlar, korudaki yırtıcı akşam utkusunda ötüşüyorlardı. Adamın biri, çiğnenmiş çayırlarda ağır ağır dolaşan son inekleri çağırıyordu.

“Bu akşam, sağım için geç kalmışlar, “dedi Mrs. Flint sertçe. “Biliyorlar tabii Luke’nin karanlıktan önce dönmeyeceğini.”

Öte yanında genç, şık bir köknar korusunun göründüğü parmaklıklara geldiler. Küçük bir kapı vardı ama kilitliydi. İçerde, otların arasında boş bir şişe duruyordu.

“Koru bekçisinin süt şişesi,” dedi Mrs. Flint. “Biz sütünü buraya bırakırız, sonra o kendisi gelir alır.”

“Ne zaman?” diye sordu Connie.

“Her zaman buralardadır. Çoğunlukla sabahları. Haydi hoşça kalın Leydi Chatterley! Gene buyurun. Çok sevindim geldiğinize.”

Connie parmaklıkların üstünden atlayarak, körpe köknar fidanları arasına daldı. Mrs. Flint başında güneş şapkasıyla çimenliği koşarak geçti, şapkasıyla gerçekten de bir öğretmeni andırıyordu. Constance, korunun bu yeni, sık kesimini pek sevmemişti. Başı önüne eğik, Flintlerin bebeğini düşünerek hızla yürüyordu. Küçücük, sevimli bir şeydi, ama babası gibi eğri bacaklıydı biraz. Bacaklarının bu eğriliği göze batıyordu ama büyüyünce düzelirdi belki. Bir çocuğu olmak, ne sıcak, ne gönül doldurucu bir duyguydu. Mrs. Flint’de nasıl da görünüyordu bu kıvanç! Connie’nin belki de hiçbir zaman erişemeyeceği bir şeye sahipti. Evet, Mrs. Flint övünç duyuyordu analığından. Connie birazcık, ama çok değil birazcık

kıskanmıştı onu. Elinde değildi, ne yapsın.

Böyle düşünerek yürürken birdenbire irkildi, korkuyla bağırıverdi. Ötede bir adam vardı.

Koru bekçisiydi bu. Orada dikilmiş duruyordu, yolu kapatmıştı.

“Nasıl olur, siz böyle buralardasınız?” dedi adam şaşırmış.

“Nasıl geldiniz?” dedi Connie soluğu kesilerek.

“Peki ya siz? Kulübeye mi gitmiştiniz?”

“Hayır! Hayır! Marehay’e gittim.”

Adam garip bir gözle inceleyerek baktı, Connie suçlu gibi başını önüne eğdi.

“Peki şimdi kulübeye mi gidiyordunuz?” diye sordu oldukça sert bir sesle.

“Hayır! Gidemem. Marehay’de biraz oyalandım. Nerde olduğumu kimse bilmiyor. Geç de kaldım. Eve koşmam gerek.”

“Yoksa beni başınızdan savmak mı istiyorsunuz böyle?” dedi, belli belirsiz, iğneli bir gülümsemeyle.

“Hayır! Hayır. Ama...”

“Ama ne?” dedi adam. Yaklaşarak kollarını Connie’ye doladı. Connie, onun kendisininkine çok yakın, diri gövdesini duydu.

“Ah, şimdi olmaz, olmaz şimdi,” diye eliyle itmeye çalıştı adamı.

“Neden olmasın? Saat daha altı. Yarım saat var. Haydi, haydi, istiyorum seni.”

Kadını kollarında sımsıkı tutuyor, zorluyordu. Connie’nin eski içgüdüsü, özgürlüğü için savaşmak zorunda kalmıştı. Ama içinde, garip bir kımıldamazlığı, bir ağırlığı olan başka bir şey vardı. Adamın gövdesi, kendisini sıkıştırıyor, zorluyordu, daha fazla karşı koyamadı artık.

Adam çevreye bir göz attı.

“Gel – buraya gel! Şuradan,” dedi, ancak yarı yetişmiş, sık, körpe köknar fidanlarına gözlerini kısarak baktı.

Connie’ye döndü. Connie, yırtıcı, parlak, keskin bir anlam gördü

gözlerinde, sevgi değildi bu. Karşı koyma gücü çözülmüştü. Üzerine garip bir ağırlık çökmüştü. Boyun eğecekti. Başka çıkar yol yoktu.

Geçilmesi güç, dikenli ağaçların arasından dalarak, küçük bir açıklığın, ince kuru dallardan bir yığının bulunduğu bir yere geldiler. Adam birkaç ince dalı yere yayarak, ceketiyle yeleğini çıkarıp dallar üstüne serdi, Connie ağaçların altına, oraya yatacaktı, bir hayvan gibi tıpkı. Bu arada adam gömleği pantolonuyla, dinelmiş bekliyor, tekin olmayan gözlerle kendisini izliyordu. Bütün bunlarla birlikte gene de düşünceli bir adamdı, Connie'nin rahatını düşünmüştü, uzanacağı yeri hazırlamıştı iyi kötü. Ama Connie yattığı yerden kendisine yardım etmediği için, zorlarken kadının kemerini kırmıştı.

Adam kendisi de düğmelerini çözmüştü, Connie onun çıplak tenini kendi teni üstünde duydu. Bir an öylece kaldı adam, gerilmiş, ürpertili. Sonra eyleme geçince, kadının içinde garip bir ürpertiler dalgalandı. Dalgalandı, dalgalandı, tüy gibi yumuşak alevlerin çatal çatal yükselişi gibi dalgalandı, bütün gövdesini sardı, eritti. Sanki bir sürü çan, en yüksek sese varıncaya dek çalıyor çalıyordu. Connie, çıkardığı küçük, kesik çığlık seslerinin bile bilincinde olmadan yatıyordu. Ama çok çabuk bitmişti her şey, çok çabuk, kendi çabasıyla haz duyacak durumda da değildi artık. Bu başkaydı, bambaşka. Hiçbir çaba gösteremiyordu. Kendi doygunluğu için çırpınmak içinden gelmiyordu artık. Ancak bekliyordu, bekliyor, adamın kendisinden uzaklaştığını, iyice çekildiğini, gittiğini sezdiği an, bütün gönlüyle inliyordu. Bu arada, bütün dölyatağı yumuşak, kabaran dalgalar altındaki bir deniz inciri gibi açılmış, onun gene gelmesini, kendisini doyurmasını bekliyordu. Tutkuyla kendinden geçmiş bir durumda adama kenetlendi, garip ritmik bir eylemin gitgide büyüyerek bütün yarılmış bilincini doldurduğunu duydu, sonra gene, gerçekte eylem olmayan o söze sığmaz kımıltı başladı. Bu daha çok, bütün dokularının derinlerine, bilincinin derinlerine döne döne inen, kendisini en sonunda yoğun bir duygu seli olarak bırakan, anlamsız küçük çığlıklara sürükleyen hızlı bir burgaçtı. En yoğun geceden, yaşamdan kopan çığlıklardı bunlar! Adam, yaşam kadının içine saçılırken, altından gelen bu seslere korkuyla kulak verdi. Sesler yatıştıkça o da yatışarak kendinden geçti, sımsıkı sarılı kolları gitgide gevşiyor, kadın da kımıltısız yatıyordu. Yattıkları yerde hiçbir şeyi, birbirlerini bile bilmiyorlardı, ikisi de yitmişti. En sonunda adam uyanmaya

başlayarak, savunmasız çıplaklığını sezinledi birden, kadın da onun gövdesinin kendisininkinden yavaş yavaş çözüldüğünü seziyordu. Ayrılıyordu; ama kadın adamın, göğüsleri üzerinden hiç kalkmamasını, hep öyle kalmasını istiyordu. Her zaman üzerinde kalmalı, örtmeliydi kendisini, her zaman.

En sonunda ayrıldı adam, kadını öptü, öptü, sonra kendi de örtünmeye başladı. Kadın yattığı yerden, kımıldayamayacak durumda, tepedeki ağacın dallarına bakıyordu. Adam kalktı, çevresine bakarak pantolonunu çekti, ilikledi. Pençelerini burnuna dayamış yatan köpekten gayrı her şey, her şey sessizdi. Gene budanmış dallar üstüne oturarak sessizce Connie'nin elini tuttu.

Kadın dönüp baktı. "Bu kez birlikte haz. duyduk," dedi adam.

Kadın bir şey demedi. ,

"Böylesi çok güzel. Birçok kimse, bütün yaşamı boyunca tadamaz böyle bir şeyi," dedi, bir düş gibi konuşarak.

Kadın onun düşünceli yüzüne baktı.

"Öyle mi?" dedi. "Mutlu musun?"

Gene Connie'nin gözlerine baktı. "Evet," dedi, "ama aldırma." Kadının konuşmasını istemiyordu. Eğildi, onu öptü! Adamın, kendisini hep böyle öpmesi dileği geçti Connie'nin içinden.

En sonunda doğrularak ayağa kalktı.

"İnsanlar genel olarak hep birlikte haz duymazlar mı?" diye sordu toyca.

"Birçoğu hiç tatmaz böyle bir şeyi. Böylelerini görünüşlerindeki hamlıktan anlayabilir insan." İsteksizce konuşuyordu, nerden de açmıştı bu konuyu?

"Başka kadınlarla da, birlikte haz duyduğun oldu mu?"

Adam alaycı gözlerle baktı.

"Bilmiyorum," dedi, "bilmiyorum."

Söylemek istemediği bir şeyi, taş çatlasa söylemeyeceğini biliyordu Connie. Adamın yüzüne baktı, ona duyduğu bir tutku gövdesinin içerlerinde kımıldadı. Elinden geldiğince karşı koydu, çünkü kendi kendini yitirmesi

demekti bu.

Adam ceketini, yeleğini giydi, gene ağaçların ötesindeki yola çıktılar.

Güneşin son ışınları korunun üzerindeydi. “Seninle gelmeyeceğim,” dedi adam, “gelmeyeyim daha iyi.”

Connie, dönmeden önce ona dalgın dalgın baktı. Köpeği, kaygıyla adamın gitmesini bekliyordu. Connie’ye söyleyecek bir sözü yoktu anlaşılan. Söyleyecek hiçbir şeyi kalmamıştı.

Connie, içinde başka bir şeyin derinliğini duyarak ağır ağır eve döndü. Dölyatağını, bütün karnını tutuşturarak eriten başka bir benlik canlanmıştı içinde, bu yeni benliğiyle tapıyordu adama. Bu tapınma duygusuyla, dizlerinin bağı çözüldü yürürken. Dölyatağında, kamında, bütün varlığı, zedelenmeye elverişli, dipdiri yüzüyordu; toy kadınları andıran kaçınılmaz bir tapınma duygusu içindeydi. Çocuk gibi bir şey bu diye düşündü kendi kendine; içimde bir çocuk var gibi. Böyle duyuyordu, sanki her zaman kapalı olan dölyatağı, açılmış, hemen hemen bir yük, ama tatlı bir yük olan yeni yaşamla dolmuştu.

“Bir çocuğum olsa!” dedi kendi kendine; “bu adam, bir çocuk olarak yer alsa içimde!” – bu düşünceyle bütün gövdesi eriyiverdi, karnının özlediği bir adamdan çocuk doğurmakla, yalnız kendi için doğurmak arasındaki sonsuz ayrımı gördü. Bunlardan ikincisi olağan bir şeydi bir bakıma; ama, dölyatağıyla, karnıyla tapındığı bir adamdan çocuk doğurmak düşüncesi, onu eski benliğinden çok uzaklaştırıyordu, sanki bütün kadınlığın merkezine doğru gitgide derinleşerek dalıyor, bir yaradılış uykusuna açılıyordu.

Tutku değildi onun için yeni olan, bu özlemli tapınmaydı. Gerçi her zaman, kendisini umarsız bırakacak böyle bir şeyden korkmuştu; gene de korkuyordu, ona gereğinden fazla tapınacağından değil de, kendini yitireceğinden, benliğinin silineceğinden korkuyordu; benliğinin silinmesini, ilkel bir kadın gibi köle durumuna düşmeyi de istemiyordu. Köle olamazdı. Bu tapınma duygusundan korkuyordu ama, hemen karşı koymayacaktı bu duyguya. İsterse savaşabilecek yeterlikteydi. Gönlünde, dölyatağının bütün bu kabaran yumuşak tapınmasına karşı savaşarak onu ezecek bir öz-istem şeytanı vardı. Şimdi bile savaşabilirdi istese, ya da

böyle sanıyordu; kendi tutkusunu kendi istemiyle bastırabilirdi.

Ah evet, bir Bakkha gibi tutkulu olmak, Yakkus'u, ardında bağımsız bir kişilik bulunmayan, bütünüyle kadının hizmetinde olan ışıl ışıl erkek organı çağırarak bir Bakkha gibi koşmak ormanlarda! Erkek, birey olarak girmesin araya. O ancak tapınağın bir uşağıdır, gerçekte kadının malı olan o ışıl ışıl organın taşıyıcısı, bekçisi.

Böylece, yeni bir uyanışın akışında, eski yavuz tutku yandı bir süre içinde; adam, kin duyulan bir nesneye, görevi bitince parça parça edilecek bir taşıyıcıya dönüşmüştü. Kollarında bacaklarında bir Bakkha'nın, erkeği yıldırım gibi tepeleyen gücünü duyuyordu; ama bunu duyarken de yüreği burkuluyordu. İstemiyordu eski tutkuyu, kısır, doğurganlıktan uzak, bildiği bir şeydi bu tutku; oysa tapınması, başlıca varlığıydı. Öylesine dipsiz, derin, yumuşak, öylesine bilinmez bir şeydi. Hayır hayır, yavuz, parlak dişi gücünden cayacaktı. artık; bıkmıştı, kaskatı kesilmişti bu güçle; şimdi dölyatağının, karnının derinlerinde, tapınmanın sessiz türküsünü sürdüren yeni bir yaşamın sularına dalacaktı. Adamdan korku duymak için erkendi daha.

“Marehay'e yürüdüm, Mrs. Flint'le çay içtik,” dedi Clifford'a. “Bebeği bir göreyim dedim. Ne güzel bilsen, kıpkırmızı ipek gibi saçları var. Çok tatlı şey! Mr. Flint pazara inmişti, Mrs. Flint, çocuk, bir de ben, çay içtik birlikte. Aradın mı beni?”

“Evet, ama bir yerde çaya kalmıştır dedim sonra,” dedi Clifford kıskançlıkla. İkinci bir görme duyusuyla, Connie'de bir şeyler seziyordu, kendisinin hiç anlayamadığı bir şey, ama bebeğe bağladı bunu. Connie'nin bütün üzüntüsünün, bir çocuğu olmayışından, düpedüz, doğuramayışından ileri geldiğini sanıyordu.

“Sizi parkta demir kapıdan geçerken gördüm Sayın Leydi,” dedi Mrs. Bolton, “belki kiliseye gidiyorsunuzdur diye düşündüm.”

“Evet, nerdeyse gidecektim, ama sonra caydım, Marehay'e gittim.”

İki kadın göz göze geldiler: Mrs. Bolton'ın gözleri külrengi, parlak, araştırıcı: Connie'ninkilerse mavi, dumanlı, garipçesine güzeldi. Mrs. Bolton Connie'nin bir sevgilisi olduğuna yüzde yüz inanmıştı, ama nasıl olabilirdi bu, kim olabilirdi? Yakınlarda hiç erkek yoktu ki.

“Ah, ara sıra çıkıp bir eş dost görmekle çok iyi ediyorsunuz Sayın Leydi,” dedi Mrs. Bolton. “Biraz önce Sör Clifford’a da söylüyordum, insanlarla sık sık karşılaşmak çok iyi gelir size.”

“Evet, gittiğime seviniyorum doğrusu, görsen ne hoş, ne tatlı, ne güzel bir bebek, Clifford,” dedi Connie. “İpek gibi parlak turuncu saçları, garip, güzel, soluk, mavi, çini gibi gözleri var. Kız çocuğu tabii, yoksa öylesine arsız, herhangi küçük bir Sör Francis Drakeden çok daha arsız olamazdı.”

“Haklısınız Sayın Leydi – tam bir Flint. Onların ailesi hep öyle kızıl saçlıdır,” dedi Mrs. Bolton.

“Sen de görmek istemez misin bebeği Clifford? Onları çaya çağırdım siz de göresiniz diye,” dedi Connie.

“Kimleri?” dedi Clifford, büyük bir rahatsızlıkla, Connie’ye bakarak.

“Mrs. Flint’le bebeğini, önümüzdeki pazartesi.”

“Yukarda senin odada içersiniz çayınızı,” dedi Clifford.

“Neden, sen de görmek istemez misin bebeği?” diye bağırıverdi Connie elinde olmadan.

“Görürüm, ama bütün çay zamanı onlarla karşı karşıya oturmayı da istemiyorum.”

“Ooo, o,” dedi Connie, açılmış dumanlı gözleriyle bakarak. Gerçekten de tanımamıştı Clifford’u, tanıdığından bambaşka bir adamdı.

“Odanızda güzelce içersiniz çayınızı Sayın Leydi, Sör Clifford olmayınca Mrs. Flint de daha rahat duyar kendini belki,” dedi Mrs. Bolton.

Mrs. Bolton, Connie’nin bir sevgilisi olduğunu iyice anlamıştı, hep kafasını kurcalıyordu bu iş. Ama kim olabilirdi? Belki Mrs. Flint’den bir ipucu elde edebilirdi.

Connie o akşam banyo yapmadı. Adamın, tenine dokunduğu yerler, bıraktığı yapışkan duygu, çok değerliydi gözünde, kutsaldı bir bakıma.

Clifford çok tedirgindi. Yemekten sonra Connie’yi bırakmadı, oysa yalnız kalmayı çok istiyordu Connie. Clifford’un yüzüne baktı, garipçe boyun eğdi isteğine.

“Bir oyun mu oynayalım, yoksa bir şeyler mi okuyayım sana?” diye sordu Clifford.

“Bir şeyler oku,” dedi Connie.

“Ne okuyayım – şiir mi, düzyazı mı? Yoksa oyun mu?”

“Racine'den oku,” dedi.

Racine’den, güzel bir Fransızcayla parçalar okumak, Clifford’un en büyük ustalıklarındandı bir zamanlar, ama paslanmıştı artık, çekiniyordu; gerçekten de radyoyu her şeyden daha çok seviyordu şimdi. Connie dikiş dikiyordu, çuhaçiçeği renginde ipekli bir giysisini bozmuş, Mrs. Flint’in bebeğine bir şeyler yapıyordu. Eve dönüşüyle yemek zamanı arasında biçip hazırlamış, şimdi de sessizce dalmış, Clifford bir yandan okurken, o da dikiyordu.

İçindeki tutkunun uğuldayışım duyuyordu, koca bir çanın, çaldıktan sonra bir süre uğuldayışı gibi.

Clifford, Racine’le ilgili bir şeyler söyledi. Bu sözlerin anlamını Clifford susunca kavradı ancak.

“Evet! Evet!” dedi başını kaldırıp Clifford’a bakarak, “çok güzel.”

Clifford, onun gözlerinin mavi yalazlanışından, yumuşacık bir sessizlik içinde öylece oturuşundan, gene korku duydu. Böylesine yumuşak, böylesine suskun olmamıştı Connie hiçbir zaman. Büyülenmekten kendini alamadı, sanki Connie’den yayılan bir kokuyla sarhoş olmuştu. İster istemez okumasını sürdürdü, Fransızcanın gırtlaktan sesleri, Connie’ye bacalarda uğuldayan rüzgâr gibi geliyordu. Racine’den tek sözcük olsun duymuyordu.

Baharın dumanlı, sevinçli inlemeleriyle uğuldayarak tomurcuklarla büyüyen bir orman gibi, tatlı bir kendinden geçiş içindeydi. Yaşadığı dünyada, adamın, güzel ayaklarıyla yürüyen, taşıdığı gizemli organla güzel, adsız adamın varlığını duyuyordu. Benliğinde, bütün damarlarında onu, onun çocuğunu duyuyordu. Onun çocuğu, bütün damarlarındaydı, ağaran tan gibi.

“Elleri ise yoktu, ne gözleri, ne ayakları, ne de altın yığını saçları...”

Bir orman gibiydi, meşe korusunun çatlayan binlerce tomurcukla uğuldayan, birbirine geçmiş karanlık dalları gibiydi. Aynı zamanda, gövdesinin birbirine geçmiş karanlık dolambaçlarında cinsel isteğin kuşları uyumaktaydı.

Ama Clifford'un sesi, garip hırıltılarla, kesinlikle kısılmaya başladı. Ne olağanüstü bir şeydi. Ne olağanüstüydü Clifford, geniş omuzları, işe yaramaz bacaklarıyla, kitabın üstüne eğilmiş, garip, açgözlü, uygar! Ne garip bir yaratıktı, keskin, soğuk, esneklikten yoksun kuş istemiyle; sıcaklıktan yoksun, sıcaklık adına ne varsa hepsinden yoksun! Geleceğin yaratıklarından biri, ruhsuz, ama aşırı uyanık istemli, soğuk istemli. Ürperdi birden, Clifford'dan korkmuştu. Ama yaşamın yumuşak, sıcak alevi ondan çok daha güçlüydü, gerçek şeyler, ondan gizli olan şeylerdi.

Okuma bitti. Connie irkildi birden. Başını kaldırdı. Clifford'un, solgun, korku veren, kin dolu gözlerle kendisini süzdüğünü görünce, daha da irkildi.

"Ah, teşekkür ederim! Ne güzel okuyorsun Racine'i!" dedi tatlı bir sesle.

"Tıpkı senin dinleyişin gibi güzel," dedi Clifford kaskatı.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu sonra.

"Mrs. Flint'in bebeğine bir giysi yapıyorum."

Başını çevirdi. Bir çocuk! Bir çocuk! Connie'nin bütün saplantısı buydu.

"Nasıl olsa," dedi yüksekten bir sesle, "insan, istediği her şeyi Racine'de bulabiliyor. Bir düzene, biçime sokulmuş coşkular, başıboş duygulardan daha önemlidir."

Connie, iri, boş, dumanlı gözlerle baktı ona.

"Evet, kuşkusuz," dedi.

"Çağdaş dünya, coşkuları başıboş bırakmakla, soysuzlaştırmıştır onları ancak. Klasik bir dizginleme gerek bize."

"Evet," dedi Connie yavaşça. Onun bomboş bir yüzle radyonun budalaca coşkularını dinleyişini düşündü. "İnsanlar coşkuları varmış gibi gözüküyorlar, ama gerçekte hiçbir şey duydukları yok. Bu romantikliğin ta kendisi bence."

“Çok doğru!” dedi Clifford.

Clifford gerçekten çok yorgundu. Bu akşam, iyice yorulmuştu. Teknik kitaplarıyla, maden ocağı yöneticisiyle, radyosuyla, baş başa olmak daha hoşuna gidecekti belki.

Mrs. Bolton gelerek iki bardak süt getirdi: biri, uyuması için Clifford’a, öteki de gene şişmanlaması için Connie’ye. Mrs. Bolton her gece getirirdi bunu.

Connie, sütünü bitirdikten sonra, Clifford’un yatağına yatırılması işi kendisine düşmediği için biraz sevinerek, kalktı. Onun da bardağını alıp tepsiye koydu, tepsiyi dışarıya bırakmak üzere götürdü.

“İyi geceler Clifford! İyi uykular! Racine bir düş gibi sarıyor insanın içini. İyi geceler!”

Kapıya doğru ilerledi. Clifford’u öpmeden ayrılıyordu. Clifford ona keskin, soğuk gözlerle baktı. Demek öyle! Bütün bir akşamını ona kitap okumakla geçirmişti, gene de öpmeden gidiyordu. Ne katı yürekli kadındı! Bir öpücük kalıplaşmış bir davranıştı belki, ama böyle kalıplaşmış davranışlara dayanırdı yaşam. Bir Bolşevik’ti bu Connie, gerçekte. İçgüdüleri Bolşevik’çe bir özellik taşıyordu! Connie’nin çıktığı kapıya soğuk soğuk öfkeyle baktı. Öfke!

Gene gecenin korkusu çökmüştü üstüne. Sinirliydi, böylesine enerjiyle dolu olup da bir işle uğraşamadığı, ya da böylesine durgun kalıp hiçbir şey işitmediği için kuşkuyla, azgın tehlikeli bir boşluğun gözdağlarıyla kıvranıyordu. Korkuyordu. Connie istese bu korkusunu giderebilirdi. Ama böyle bir şeye yanaşmayacağı apaçıktı artık. Katı yürekliydi, yaptığı bunca şey karşısında gene de soğuk, katı yürekliydi. Kendisi onun uğruna her şeyini harcamıştı, ama o gene de katı yürekliydi. Hep kendi dediği olsun istiyordu. Dediği dedikti hanımın.

Şimdi bir de çocuk takılmıştı kafasına. Kendisinin, yalnız kendisinin, hep kendisinin olabilecek bir şey, Clifford’un değil!

Clifford oldukça gürbüzdü; yüzü kıpkırmızı, omuzları güçlü, göğsü genişti, şişmanlamıştı. Ama gene de ölmekten korkuyordu. Korkunç bir boşluk, eziyordu onu hep bir bakıma, bir boşluk, bütün enerjisini yutacak bir boşluk; Enerjisiz, ölmüş gibi duyuyordu kendini, gerçekten ölmüş.

Oldukça dışarı çıkık gözlerinde garip bir anlam vardı bu yüzden, sinsi, acımak bilmez, soğuk, aynı zamanda nerdeyse atılgan sayılabilecek bir bakış. Çok garip bir bakıştı bu atılgan bakış: sanki yaşama karşı yaşamı yenmekteydi. “İstemin gizlerini kim bilir – çünkü melekleri bile yenebilir o. –”

Ama bu korkuyu uyuyamadığı geceler duyuyordu. Bu yok edici gücün, her yanından bastırdığım duymak gerçekten korkunç bir şeydi. Cansız var olmak iğrenç bir şeydi: cansız, var olmak, geceleyin.

Neyse ki Mrs. Bolton zile bastı mı geliyordu. Ne zaman çağırsa gelirdi hep. Üzerinde odalık giysisi olurdu, arkasında, kır düşmekle birlikte kızların saçını andıran, garip donuk renkli bir örük sallanırdı. Gelir Clifford'a bir kahve ya da papatya çayı yapar, onunla satranç ya da kâğıt oynardı. O uykulu durumunda bile, karşısındakini terletecek ölçüde iyi satranç oynayabilecek, garip, kadınca bir yeteneği vardı. Gecenin sessiz içtenliği içinde otururlar, ya da Mrs. Bolton oturur Clifford yatağına uzanır, gece lâmbasından üzerlerine dökülen yalnızlık ışığı altında, Mrs. Bolton uykudan nerdeyse gözleri kapanarak, Clifford ise korkudan altüst olmuş bir durumda, boyuna oynarlar, oynarlardı – sonra birlikte çay içerler, gecenin ıssızlığı içinde ağızlarından tek söz çıkmaz, ama birbirlerine güven verir, destek olurlardı.

Mrs. Bolton bu gece Leydi Chatterley’in sevgilisinin kim olduğunu düşünüyordu hep. Kendi Ted’ini düşünüyordu, ölümü üzerinden bunca yıl geçmiş olmakla birlikte, kendisi için şimdi bile yaşayan Ted’i. Onu düşününce dünyaya o eski kin uyanıyordu içinde, özellikle işverenlere karşı, kocasını öldürmüş oldukları için. Gerçekte onlar öldürmemişti. Ama duyguları öyle söylüyordu Mrs. Bolton’a. Bu yüzden, ruhunun derinlerinde bir yerde, her şey hiçti gözünde, gerçekte bir bozguncuydu.

Yan uyur yan uyanık, Ted’le ilgili düşünceleri, Leydi Clıatterley’in bilinmeyen sevgilisiyle karıştı, Leydi Chatterlay’in Sör Clifford’a, Sör Clifford’un benimsemiş olduğu her şeye duyduğu kini paylaştı bir an. Bu arada bir yandan da Clifford’la kâğıt oynuyordu. Sayısı altı peniye oynuyorlardı. Bir Baronla kâğıt oynamak, gururunu okşuyordu, varsın gitsindi altı penileri.

Kâğıt oynayınca hep parasına oynarlardı. Böylesi, Clifford’a kendini

unutturuyordu. Bu gece de kazanıyordu. Bu, tan ağarıncaya dek uyumayacak demekti. Neyse ki dört buçuk sıralarında ağarmaya başladı ortalık.

Bu arada Connie derin bir uykudaydı. Uyuyamayan biri varsa, o da koru bekçisiydi. Kümesleri kapamış, korunun çevresinde gezintisini yapmış, sonra evine dönüp akşam yemeğini yemişti. Ama yatağa girmemişti. Ateşin başında oturmuş, derin düşüncelere dalmıştı,

Tevershall’da geçen çocukluğunu, beş altı yıl süren evliliğini düşünüyordu. Karısını düşünüyordu acı acı. Çok huysuz, kaba bir kadındı. Askere yazıldığı 1915 baharından beri görmemişti karısını. Oysa üç mil ötede bir yerdeydi karısı, hem de her zamankinden daha kaba, daha huysuz. Yaşadığı sürece, onu bir daha göreceğini sanmıyordu.

Dışarda geçen yıllarını düşünüyordu, askerliğini. Hindistan, Mısır, sonra gene Hindistan: atlar arasında geçirdiği kör, düşünceden uzak günler: kendisini çok seven, kendisinin de sevdiği albay: subaylık yılları, yüzbaşılığa yükselmesinin çok yakın olduğu teğmenlik günleri. Sonra birden albayının zatürreden ölümü, kendisinin de ölümden kıl payıyla kurtuluşu, bozulan sağlığı, büyük tedirginliği, ordudan ayrılarak, gene işçi olmak üzere İngiltere’ye dönüşü.

Olaylara ayak uyduruyordu. Bu koruda, bir süre için de olsa, rahat edebileceğini düşünmüştü. Şimdilik av yoktu daha. İlkin sülünleri yetiştirmesi gerekiyordu. Tüfek sesi yoktu çevrede. Her şeyden uzak, dilediği gibi yapayalnız kalabilecekti. Bir geçmişe bağlanmak zorundaydı. Buralar doğup büyüdüğü yerlerdi. Kendisi için pek bir anlam taşımamakla birlikte, annesi bile buradaydı. Günden güne, yaşamasını, varlığım ilişkilerden uzak sürdürebilirdi. Ne olacağını, ne yapacağını bilmiyordu çünkü.

Ne olacağım bilmiyordu. Bir süre subaylık yaptığı, başka subayları, sivilleri, onların ailelerini, çocuklarını yakından tanıdığı için, bütün ‘yükselme’ isteğini yitirmişti. Orta sınıfla yüksek sınıf insanlarında, garip bir kasılma, baston yutmuş gibi bir katılaşma vardı, bu yüzden onlardan iyice soğumuş, uzaklaşmıştı.

Kendi sınıfına dönmüştü böylece. Uzaklardayken unutmuş olduğu bir

bayağılığı, aşırı sevimsiz bir kabalığı, bıraktığı gibi bulmuştu gene. Davranış inceliğinin ne önemli olduğunu benimsemişti şimdi en sonunda. Yaşamın ufak tefek ayrıntılarına, küçük hesaplarına aldırmaz gibi görünmenin de ne önemli bir şey olduğunu anlamıştı. Ama aşağı tabaka insanları arasında böyle bir öykünme yoktu. Domuz pastırmasının bir peni aşağı ya da yukarı oluşu, İncil'deki bir değişiklikten çok daha önemliydi onlar için. İşte buna bir türlü katlanamıyordu.

Ayrıca, bir de gündelikler kavgası vardı. Öteki tabakalar arasında yaşamış olduğu için, bu kavgaya bir çözüm beklemenin boşluğunu biliyordu. Ölümden başka çözümü yoktu bu işin. Yapılacak tek şey aldırmamak, gündeliklerin azlığını çokluğunu düşünmemekti.

Yoksulsanız, kötü durumdaysanız, bunu düşünmek zorundaydınız belki. Ama, düşündükleri tek şey olup çıkıyordu bu. Para kaygısı bütün sınıfların insanlarını yiyip tüketen bir kanser yarası gibiydi. Dolayısıyla, para kaygısından da tiksiniyordu.

Peki ne kalıyordu geriye? Yaşamın paradan başka neyi vardı sunacak? Hiçbir şeyi.

Ama yalnızlığın solgun kıvancıyla, tek başına yaşayabiliyor, şişman beyler kahvaltıdan sonra avlasınlar diye sülün yetiştiriyordu. Boş işti hepsi, bomboş, sonu yoktu.

Ama ne diye üzecekti canını? Bu kadın karşısına çıkıncaya dek ne üzülmüş, ne de aldırmıştı böyle şeylere. Kadından aşağı yukarı on yaş büyüktü. Yaşantısıyla, her yönden, binlerce yıl daha yaşlıydı. Aralarındaki ilişki gitgide yakınlaşıyordu. Bu bağın pekişeceği, birlikte bir yaşam kuracakları günün pek uzak olmadığını sezmekteydi. Çünkü ‘Sevgi bağı gevşetilmeye gelmez!’

Peki ya sonra? Sonra ne olacaktı! Elinde hiçbir şeyi kalmamışken, her şeye yeni baştan mı başlayacaktı? Bu kadınla yaşamını birleştirmeli miydi? Kötürüm kocanın bütün öfkesini üstüne çekmeli miydi? Kendisinden nefret eden, eli bayraklı karısının koparacağı yaygara da tuz biber ekecekti. Acılar! Bitmek tükenmek bilmiyordu acılar. Artık yalnız gününü gün etmeyi düşünecek çağda bir delikanlı değildi. Aldırmazlık da edemezdi öte yandan. Her acıdan, her çirkinlikten inciniyordu: kadın da öyle!

Sör Clifford'dan, kendi karısından kurtulabilseler bile ne yapacaklardı, Kendisi ne yapacaktı? Nasıl yaşayacaktı? Bir şeyler yapması gerekti çünkü. Kadının parasına, kendi küçücük emekli aylığına güvenecek değildi ya.

Çözüm bulamıyordu. Tek düşünebileceği şey Amerika'ya gitmek, yeni bir iklimi denemekti. Dolara hiç mi hiç güveni yoktu. Ama belki, başka bir şey de bulabilirdi.

Uyku girmiyordu gözüne. Gece yarısına dek kara kara düşünerek oturduktan sonra, birden ayağa kalktı, ceketiyle tüfeğine uzandı.

"Gel bakalım," dedi köpeğe, "en iyisi dışarısı bizim için."

Yıldızlı bir geceydi, ama ay yoktu. Yavaş adımlarla, ayaklarının ucuna basaraktan yürüyordu. Maden işçilerinin, özellikle Stacks Gate işçilerinin, Marehay dolaylarında tavşanlara kurdukları kapanlarla her zaman başı dertteydi. Ama şimdi çiftleşme mevsimiydi, madencilerin bile biraz saygısı vardı buna. Bununla birlikte, korunun çevresinde ayaklarının ucuna basa basa dolaşarak kaçak avcıları aramak, sinirlerini biraz olsun yatıştırıyor, kafasını kötü düşüncelerden uzak tutuyordu.

Ağır ağır, ayaklarının ucuna basarak yaptığı bu yürüyüşle –aşağı yukarı beş millik yoldu bu,– yorulmuştu. Tepeye tırmanarak aşağılara baktı. Gürültüden başka hiçbir ses yoktu, hiç aralıksız çalışan Stacks Gate'in, uzak, hışırtılı gürültüsü: işletmenin dizi dizi ışıklarından başka tek ışık gözükmüyordu. Her şey karanlık, dumanlı bir uykudaydı. Saat iki buçuktu. Ama, geçen bir trenin ya da koca bir kamyonun gürültüsüyle, yüksek fırınlardan dökülen pembe ışığın parıltısıyla, uyurken bile tedirgin, acımak bilmez bir dünyaydı bu. Demirin zorbalığı, kömürün dumanı, bütün bunların ardındaki itici güç olan açgözlülük üzerine kurulmuş bir demir kömür dünyasıydı. Açgözlülük, yalnız açgözlülük, uyku durak bilmiyordu.

Soğuktu, öksürüyordu. Tepeden buz gibi bir rüzgâr esiyordu. Kadını düşündü. Şu anda onun sıcaklığını kollarında duyabilmek, onunla aynı battaniyeye sarınıp uyumak için geçmişteki gelecekteki bütün varını yoğunu bağışlardı. Onu kollarında tutabilmek, ona sarılıp uyumak, yalnız uyumak için, bütün ölümsüzlük umudunu, geçmişten edindiği her şeyi bağışlardı. Duyduğu tek gereklilik, onu kollarına alıp uyumaktı.

Kulübeye gitti, battaniyeye sarınarak yere uzandı. Ama uyuyamadı,

üşümüştü. Üstelik, kendi yaradılışındaki eksikliği, eksik yaradılışını, yalnızlığını bir bıçak gibi duyuyordu. Onu istiyordu, ona dokunmak, onu sımsıkı göğsüne bastırarak bir an bütünlenmek, sonra uyumak istiyordu.

Gene kalktı dışarı çıktı, bu kez park kapısına doğru yürüdü. Saat nerdeyse dörttü, gök dupduruydu, ayaz dinmemişti. Tan ağarmamıştı daha. Karanlığa alışkındı, gözleri karanlıkta da görebiliyordu.

Koca ev onu bir mıknatıs gibi yavaş yavaş çekiyordu. Onun yanında olmak istiyordu. Cinsel istek değildi bu, hayır. Kadının, sessizce kollarında kıvrılıp yatmasını özleten bitmemiş, acı yalnızlık duygusuydu. Belki de görebilirdi onu. Belki dışarıya çağırabilirdi: belki bir yol bulur, yanına çıkabilirdi. Kaçınılmaz bir gereklilikti duyduğu.

Tepeyi yavaş yavaş tırmanarak Wragby'ye yaklaştı. Sonra kocaman ağaçların çevresinden dolanarak, giriş kapısı önündeki dört köşeli çimenlik alanı çevreleyen yola vardı. Evin önündeki bu çimenlik üstünde, karanlık göğe doğru kapkara yükselen iki kocaman kayın ağacını görebiliyordu şimdi.

Ev, upuzun, basık bir karartı olarak duruyordu karşısında, yalnız alt katta, Sör Clifford'un odasında ışık yanıyordu. Ama kendisini hiç acımadan buralara sürükleyen incecik ipliğin öbür ucundaki kadının hangi odada yattığını bilmiyordu.

Elinde tüfeğiyle biraz daha yaklaştı, olduğu yerde durarak eve uzun uzun bakmaya başladı. Şimdi bile bulabilirdi belki onu, bir yolunu bulup ona kavuşabilirdi. Bu ev, girilmeyecek bir yer değildi ki: kendisi hırsızlardan daha mı beceriksizdi? Ne diye gitmeyecekti ona?

Arkasında tan yavaş yavaş ağarırken, orada kımıltısız dinelerek bekledi. Evdeki son ışığın da söndüğünü gördü. Ama Mrs. Bolton'un pencereye gelerek, koyu mavi ipekten yapılma eski perdeyi açışını, yaklaşan günün alaca karanlığına bakışını, uzun süredir beklediği tam arayışını, Clifford'u günün ağardığına inandırıncaya dek bekleyişini görmedi. Çünkü Clifford ancak gün ağarınca uykuya dalabiliyordu.

Mrs. Bolton, uykudan gözleri kapanarak, pencerede durmuş bekliyordu. Birden irkildi, nerdeyse çığlığı basıyordu. Bir adam vardı aşağıda, alacakaranlıkta kopkoyu bir karaltı. Birden gözlerini açarak iyice baktı, ama

Sör Clifford’u rahatsız etmemek için hiç sesini çıkarmadı.

Günışığı ortalığa yayılmaya başladı, karaltı gitgide küçülür gibi oldu, daha bir seçikleşti. Koru bekçisi Oliver Mellors’du bu, tüfeğinden, tozluklarından, partal ceketinden tanımıştı. Evet, köpeği de bir gölge gibi arkasında dolaşıyor, onu bekliyordu!

Ne istiyordu bu adam? Bütün evi uyandırmak mı? Ne arıyordu burada, kızışmış bir köpeğin, kancığının bulunduğu eve bakışı gibi, orada dikilmiş, hiç kımıldamadan eve bakıyordu?

Tanrım! Bir şimşek çakıverdi Mrs. Bolton’un kafasında, Leydi Chatterley'in sevgilisi oydu! O! O!

İnanılmaz şey! Gerçekte kendisi de bu adama biraz vurulmuştu bir zamanlar. Adam on altısında bir delikanlı, kendisi de yirmi altı yaşındaydı. Hastabakıcılık öğrendiği sıralara rastlıyordu bu, kendisine anatomi konusunda, daha başka derslerinde epey yardım etmişti çocuk. Kafalı bir çocuktu, Sheffield Lisesini parasız yatılı kazanmıştı. Fransızca öğrenmişti, daha başka birçok şeyler öğrenmişti: sonra ola ola nalbantbaşı olup çıkmıştı, kendisine sorarsanız bunun gerekçesi; atlara çok düşkün oluşuydu sözde: ama gerçekte, iş alanına atılmaktan korktuğu, güçlüklerden kaçtığı içindi bu, böyle olduğunu da hiçbir zaman kabul etmezdi.

Gene de hoş bir delikanlıydı, çok yardımı dokunmuştu kendisine, bir şeyi anlatmakta, açıklamakta eşsizdi. Kafaca Sör Clifford’dan hiç de aşağı kalmazdı. Kadınların da çok hoşuna giderdi. Erkeklerin hoşlanmadığını söylerlerdi ama, kadınların hoşuna giderdi.

Bertha Coutts’la evleninceye dek böyleydi. Ama o kadınla, sanki kendine inat olsun diye evlenmişti. Kimi insanlar kendilerine inat evlenirler, çünkü herhangi bir şeyde umut kırıklığına uğramışlardır. Böyle evliliklerin başarısızlıkla sonuçlanmasına da şaşmamak gerekir. –Bütün savaş sırasında yıllarca hiç görünmemişti, teğmenliğe yükselmiş, görgülü, gerçekten görgülü bir bay olmuştu!– Ama bütün bunlardan sonra Tevershall’a dönüp koru bekçiliğine başlamıştı! Kimileri ellerine geçen olanakları kullanamaz işte! Görgülü, ince bir bay gibi konuşabilirken, gene o yayvan Derbyshire şivesine dönmüştü. Oysa gerçekte çok güzel konuşabildiğini Ivy Bolton biliyordu.

Ah, ah! Demek ona vurulmuştu sayın Leydi! Vurulan ilk kadın o değildi gerçi: çekici bir yönü vardı bu adamın. Ama, garip! Adam doğma büyüme bir Tevershall'lı, kadın da Wragby Hall'dan bir Leydi! Tanrım! O tantanalı Chatterley ailesinin yüzüne inen bir tokattı bu!

Ama gün ağardıkça adam, böyle beklemenin boşluğunu anlamıştı! Yalnızlıktan kurtulmaya çalışmak boş bir çabaydı. Bütün yaşam boyunca katlanmak gerekiyordu buna. Ancak ara sıra doldurulabilirdi yalnızlık uçurumu. Ama beklemek gerekiyordu. Yalnızlığı benimseyip, ona bütün yaşam boyunca sarılmak gerekiyordu. Sonra da uçurumun doldurulduğu anlar gelince, onları da benimsemek. Ama kendiliğinden gelirdi bu anlar. Zorla güzellik olmazdı.

Onu oralara sürükleyen, kanayan istek ansızın kırılıverdi. Kırılmıştı; böyle olması gerekiyordu. İki yanın da aynı isteği duyarak yaklaşması, buluşması gerekiyordu. Connie kendiliğinden gelmedikçe, böyle ardına takılmamalıydı. Takılmamalıydı. Geri dönüp, onun kendi kendine gelmesini beklemeliydi.

Düşünceli, yavaş yavaş geri dönerek yalnızlığını gene benimsedi. Böylesi daha iyiydi, biliyordu. Kendiliğinden gelmeliydi; böyle onun ardında dolaşmasının hiçbir yaran yoktu. Ama hiç!

Mrs. Bolton onun gözden yittiğini, köpeğin de arkasından uzaklaştığını gördü.

"Evet! Evet!" dedi, "Onun olabileceğini hiç mi hiç düşünmemiştim; oysa düşünmem gereken tek adamdı o. Delikanlılığında, Ted'in ölümünden sonra bana çok iyi davranmıştı. Ah! Ah! Yaşasaydı ne derdi Ted, bilmem!"

Uykuya dalmış olan Clifford'a utku dolu gözlerle bakarak sessizce odadan çıktı.

11

Connie, Wragby'de gereksiz ıvır zıvırın yığıldığı odalardan birine çeki düzen vermeye çalışıyordu: Wragby kral bağışıydı, onun için Clifford'un dedeleri hiçbir şeyi satmamışlardı. Sör Geoffrey'in babası resim severmiş, annesi de on altıncı yüzyıl döşeme eşyalarını. Sör Geoffrey'in kendisi, üzerlerinde kutsal resimler bulunan, meşe ağacından oyma küçük dolapları severmiş. Bu böylece sürüp gitmiş kuşaktan kuşağa. Clifford da ucuz, modern resimleri biriktiriyordu.

Böylece, bu odada Sör Edwin Landseers'den kötü, William Henry Hunt'dan el gibi küçücük resimler de vardı; bir Güzel Sanatlar Akademisi üyesinin kızını korkutmaya yetecek sayıda daha başka birçok şey doluydu sağda solda. Connie, bir gün hepsini teker teker elden geçirip bir temizlik yapmaya karar verdi. Garip döşeme eşyalarına büyük bir ilgi duymuştu.

Bir köşede, tozlanmasın çürümesin diye özenle sarılmış, gül ağacından yapılma aile beşiği duruyordu. Bakmak için önce sargılarını açmak zorunda kaldı. Belli bir büyüsü vardı bu beşiğin: uzun süre baktı.

"Yazık, çok yazık, artık hiç kullanılmayacak," diye iç geçirdi Mrs. Bolton. "Gerçi böyle beşikler geçmişe karıştı şimdi ama."

"Bir gün kullanılır belki. Bir çocuğumuz olabilir," dedi Connie, bir şapka alabileceğinden söz edermişçesine rahatlıkla.

"Sör Clifford'a bir şey olur da başkasıyla mı!..." diye kekeledi Mrs. Bolton.

"Hayır! Hayır! Şimdi de olabilir çocuğum. Sör Clifford'un sakatlığı bacak kaslarıyla ilgili bir inme bu, çocuğu olmasına engel değil ki," dedi Connie su içer gibi yalan, söyleyerek.

Clifford sokmuştu kafasına bu düşünceyi. "Tabii çocuğum olabilir," demişti. "Ben hiç de kötürüm değilim. Kalçalarımla bacaklarımın kasları inmeliyse de, cinsel yeterliğim bir gün geri gelebilir. O zaman tohum kolayca aktarılabilir."

Çok enerjik olduğu, maden ocakları sorunu üzerinde çok çalıştığı

dönemlerde ara sıra, cinsel yeterliliğinin geri döneceğine gerçekten inanıyordu. Connie korkuyla bakıyordu ona böyle söyleyince. Ama Clifford'un bu sözlerinden kendi durumu için yararlanacak ölçüde kafası çalışıyordu. Bir çocuk doğuracaktı, doğurabilirse: ama bu Clifford'un çocuğu olmayacaktı.

Mrs. Bolton'un soluğu kesiliverdi bir an, şaşkınlıktan gözleri fal taşı gibi açıldı. Sonra inanmadı: bir iş vardı bu işin içinde. Ama doktorlar böyle şeyler yapabiliyorlardı günümüzde. Belki de Leydi Chatterley'e kocasının tohumunu aşılayacaklardı.

"Ah, Sayın Leydi, tanrıdan tek dileğim, böyle bir şeyin gerçekleşmesi. Çok güzel bir şey olur sizin için: herkes için. Tanrım! Wragby'de bir çocuk, ne büyük bir değişiklik olur!"

"Değil mi?" dedi Connie.

Altmış yıl önceden kalma üç Akademi tablosu seçerek, gelecek açık–arttırma için Shortland Düşesine göndermek üzere ayırdı. "Satıcı Düşes" diye ün salmıştı bu hanım, ülkenin her yanından kendisine, satabileceği şeyler gönderilmesini isterdi. Çerçeveli üç tablo çok sevindirecekti onu. Sevinçten çıkıp gelebilirdi bile. Clifford ne kızardı ama gelirse!

Yazık yazık! diye söyleniyordu Mrs. Bolton içinden. Oliver Mellors'un çocuğuna mı hazırlıyorsun bizi yoksa? Wragby'nin beşiğinde bir Tevershall bebeği! Tanrım! Ne de yakışır? Ne ayıp bir şey!

Bu eski ıvır zıvır odasındaki iğrenç şeyler arasında, altmış yetmiş yıl önce büyük bir incelikle, özenle yapılmış, üzerine akla gelebilecek her türlü nesne takılıp takıştırılmış, oldukça büyük, kara, Japon işi bir dolap vardı. Tepesindeki göze bir tuvalet takımı sıkıştırılmıştı: fırçalar, şişeler, aynalar, taraklar, kutular, kılıflar içinde üç küçük güzel jilet, tıraş tası, daha başka ufak tefek şeyler. Onun altında yazı takımı yer alıyordu: kurutmalar, kalemler, mürekkep şişeleri, kâğıtlar, zarflar, not defterleri; altında eksiksiz bir dikiş takımı: ayrı ayrı büyüklükte üç makas, yüksükler, iğneler, ipek keten iplikler, dikiş yumurtası, hepsi de en iyisinden, en güzelinden. Sonra küçük bir ilâç gözü geliyordu, bu gözde üstlerindeki etiketlerde mürver özü, afyon ruhu, karanfil özü gibi şeyler yazılı şişeler vardı. Ama hepsi boştu. Her şey yepyeniydi. Dolap kapanınca pek büyük görünmüyordu ama, bir

tatil çantası gibi tıka basa doluydu. Çekmeceleri bilmece gibi iç içe geçiyordu. Şişeler dökülmüş olamazdı: dökülmeleri için bile yer yoktu.

Bu dolap Viktorya çağı anlayışıyla; olağanüstü bir işçilikle yapılmış, düzenlenmişti. Ama çirkin bir yanı vardı. Chatterley'lerden biri bu çirkinliği sezinlemiş olacaktı, çünkü hiç el sürülmemiş, kullanılmamıştı. Kendine özgü bir ruhsuzluk içindeydi.

Bununla birlikte Mrs. Bolton'un hayranlıktan dili tutulmuştu.

"Ne güzel fırçalar, en pahalısından, şu üç tıraş fırçası bile eşsiz şeyler! Şu makaslara bakın! Bunlardan daha iyisi bulunamaz. Ah, bence eşsiz bir şey bu dolap!"

"Öyle mi?" dedi Connie, "alın sizin olsun."

"Ah, Sayın Leydi, olmaz!"

"Neden olmazmış? Kıyamet gününe dek duracak burada. Siz almazsanız, resimlerle birlikte Düşese yollayacağım, yazık olacak. Alın iyisi mi!"

"Ah Sayın Leydi! Bu iyiliğinizi nasıl öderim sonra?"

"Ödemeye çalışmazsınız, olur biter," diye güldü Connie.

Mrs. Bolton, heyecandan gözleri ışıl ışıl, yüzü kıpkırmızı, kocaman kapkara dolabı kucaklayıp çabalaya çabalaya merdivenlerden aşağı indi.

Mr. Betts, tek atlı arabasıyla onu, dolapla birlikte evine götürdü. Mrs. Bolton bu armağanı göstermek için, hemen birkaç arkadaşını çağırmaktan kendini alamadı: köy öğretmeni, eczacının karısı, işletme veznecisinin karısı Mrs. Weedon. Hepsi de çok beğendiler. Bu arada, Leydi Chatterley'in çocuğu da kulaktan kulağa fısıldanmaya başladı.

"İnanılmaz olayların ardı arkası kesilmiyor hiç," dedi Mrs. Weedon.

Ama Mrs. Bolton, çocuğun, olursa Sör Clifford'un çocuğu olacağına inanmıştı. Ne denirdi?

Çok geçmeden, bir gün papaz, Clifford'a sordu:

"Wragby için bir çocuk umabilir miyiz gerçekten? Bu Tanrı'nın büyük bir bağışı olur doğrusu!"

"Ha, evet! Umabiliriz ya!" dedi Clifford, belli belirsiz iğneli aynı zamanda

inanmış bir sesle. Bunun kendi çocuğu olabileceğine bile inanmaya başlamıştı.

Bir öğleden sonra Leslie Winter geldi, Saygıdeğer Leslie Winter, herkesin deyimiyle: zayıf, tertemiz, yetmişinde. Tepeden tırnağa ince bir bay, Mrs. Bolton'un Mrs. Betts'e. dediği gibi. Her milimiyle bir bay, gerçekten! Eski moda, oldukça hav havlı konuşma biçimiyle, kocaman perukalardan bile daha modası geçmiş görünüyordu. Hızla akan zaman, eski güzel tüyleri tek tek döküyor, bu gibi kimseler gitgide azalıyordu.

Kömür ocakları üzerine konuştular. Clifford, kömürlerinin, en kötü türden olanlarının bile, oldukça büyük bir basınç altında belli bir ıslaklıkla, havayla sıkıştırılarak, büyük bir ısı ortaya çıkararak yanabileceği kanısındaydı. Güçlü, ıslak bir rüzgârın estiği günlerde, ocak ağzındaki yığınların, hiç duman çıkarmadan, pembemsi bir moloz yığını yerine incecik bir kül bırakarak, parıltıyla yandığı, uzun süredir göze çarpmaktaydı.

"Ama elde ettiğiniz özel yakıtı kullanacak makinaları nerde bulacaksınız?" diye sordu Winter.

"Kendim yapacağım. Kendi yakıtımı kendim kullanacağım. Elektrik gücü satacağım. Bunu yapabileceğime güveniyorum."

"Başarabilirseniz çok güzel, çok güzel sevgili yavrum. Hav hav! Çok güzel! Bir yardımım dokunabilirse, söyleyin çekinmeyin. Korkarım, ben biraz kocadım artık, kömür ocaklarım da benim gibi. Ama kim bilir, ben göçüp gittikten sonra, sizin gibi adamlar çıkacak ortaya. Çok güzel! Bütün adamlarıma iş vereceğim gene, böylece kömürünüzü satmak zorunda kalmazsınız, ya da satmaya zorlanmazsınız. Çok güzel bir buluş, başarıya ulaşacağınıza da güvenim sonsuz. Oğullarım olsaydı, yüzde yüz Shipley için de böyle çağdaş yenilikler düşünebilirlerdi: yüzde yüz! Ha, söz açılmışken sorayım, Wragby'nin bir çocuk beklediği yolunda, ortalıkta dolaşan söylentilerin gerçekle bir ilgisi var mı?"

"Böyle bir söylenti mi var?" diye sordu Clifford.

"Filingwood'lu Marshall geçende soruyordu bana" sevgili yavrum, bütün bildiğim söylenti bu. Gerçekle bir ilgisi yoksa, bir daha dünyayı bağışlasalar ağzıma almam tabii."

“Evet, Sir,” dedi Clifford ezile büzüle, bununla birlikte garip ışıyan gözlerle. “Bir umut var. Bir umut var.”

Winter odanın öbür ucundan gelerek, Clifford'un elini ellerine alıp ovuşturmaya başladı.

“Sevgili yavrum, delikanlım, bunu işitmenin benim için ne büyük anlam taşıdığım bir bilseniz! Sizin bir oğul umuduyla çalışıp didindiğinizi, Tevershall’da bir gün gene herkese iş verilebileceğini işitmek. Ah çocuğum! Soyunun yüceliğini sürdürmek, çalışmak isteyen her insana iş verebilmek.”

Yaşlı adam gerçekten duygulanmıştı.

Ertesi gün Connie, cam vazoya uzun sarı laleler yerleştiriyordu.

“Connie,” dedi Clifford, “Wragby’ye bir oğul kazandıracağın yolunda ortalıkta söylentiler dolaştığını biliyor musun?”

Connie birden bocalar gibi oldu, ama hiç bozuntuya vermeden, çiçeklerle uğraştı gene.

“Hayır!” dedi. “Bir şaka mı bu, yoksa kötü bir dedikodu mu?”

Clifford, karşılık vermeden önce bir durakladı.

“Dilerim ki ikisi de değildir. Dilerim, gelecekten bir haberdir bu.”

Connie gene çiçekleriyle uğraştı.

“Bu sabah babamdan mektup aldım,” dedi. “Sör Alexander Cooper'in, temmuz ağustos ayları için Venedik’e Esnıeralda villasına çağrısını benim adıma da kabul ettiğinden haberim var mı diye soruyor.”

“Temmuz, hem de ağustos?” dedi Clifford.

“Oo, bunca uzun süre kalmam tabii. Sen de gelmek istemez miydin?”

“Dışarıya yolculuk yapamam,” dedi Clifford hemen.

Connie, çiçeklerini pencereye götürdü.

“Ben gidebilir miyim peki?” diye sordu. “Biliyorsun söz verilmiş artık, bu yaz için.”

“Çok uzun sürecek mi?”

“Üç hafta belki.”

Bir süre sessizlik oldu.

“Evet,” dedi Clifford yavaşça, biraz da düşünceli. “Üç hafta için dayanabileceğimi sanıyorum: ama geri döneceğine kesinlikle güvenebilirsem.”

“Dönerim,” dedi Connie, yalın, kesin bir inançla. Öteki adamı düşünüyordu.

Clifford onun bu inancını sezdi, inandı, kendi için döneceğine inandı. Sonsuz bir kıvanç duydu bundan, birdenbire sevinçle ışıdı gözleri.

“O zaman, olur bence,” dedi, “o zaman olur, değil mi?”

“Evet,” dedi Connie.

“Bir değişiklik mi istiyor canın?”

Connie, garip mavi gözleriyle baktı.

“Venedik'i bir daha görmek istiyorum, sığ sularının çakıltaşlı adalarında yüzmek. Ama Lido’dan tiksinirim, biliyorsun. Sör Alexander Cooper’la Leydi Cooper’dan da hoşlanacağımı pek sanmıyorum. Ama Hilda da gelir, bir de kendi gondollarımız olursa: ah, çok güzel olur. Senin de gelebilmeni çok isterdim.”

Gönülden söylüyordu, bunu. Bu yönlerden onu mutlu kılmak en büyük dileğiydi.

“Gare du Nord’da anarsın beni: Galais körfezinde!”

“Neden gelmiyorsun sanki? Savaşta yaralanmış başka adamlar görüyorum, sedyelerle her yere gidiyorlar. Biz bütün yolu arabamızla gideceğiz üstelik.”

“Yanımızda iki adam gerekir.”

“Ah hayır! Field yeter bize. İkinci bir adamı orda da her zaman bulabiliriz.”

“Bu yıl olmaz canım! Bu yıl olmaz! Belki önümüzdeki yıl deneriz.”

Connie düşünceli düşünceli uzaklaştı. Önümüzdeki yıl kim bilir neler olacaktı? Kendisi de gerçekte pek istemiyordu Venedik’e gitmeyi: şimdi istemiyordu hiç değilse, öteki adam vardı şimdi. Ama biraz dizginlenmiş olmak için gidiyordu: ayrıca, çocuğu olursa, Clifford, Venedik’te bir sevgili bulduğunu düşünürdü belki.

Aylardan mayıstı, haziranda yola çıkmaları tasarlanmıştı. Hep şu düzenler, tasarılar! İnsanın yaşamı hep dışardan düzenleniyordu! Tekerlekler dönüp sürüklüyordu insanı, bu sürükleniş üstünde kişinin bir denetleme gücü yoktu!

Aylardan mayıstı, ama ortalık soğuktu, ıslaktı gene. Soğuk bir mayıs, ekinler otlar için iyiydi! Ekinlerle otlar daha önemliydi bugün! Connie, Chatterley'lerin gene o eski Chatterley'ler gibi büyük saygı gördüğü, kendi kasabaları olan Uthwaite'e gitmek zorunda kaldı. Yalnız gitti, arabayı Field kullanıyordu.

Aylardan mayıstı, ortalık yemyeşildi, ama gene de bir sıkıntı vardı çevrede. Biraz soğuktu, yağmurda bir duman, havada baygınlık verici bir buğu vardı. İnsan, kendi direnme gücüyle yaşayabiliyordu ancak. Çevredekilerin çirkinliği, kabalığı bu havadan ileri geliyordu, anlaşılan.

Araba, Tevershall'ın uzun kirli yollarından, kararmış tuğla evler, kara taştahtalı keskin saçakları parlayan ıslak çatılar, ıslak kara kaldırımlar arasından, kömür tozuyla kararmış çamurlara bata çıka ilerliyordu. Sanki sıkıntı her şeyin ta derinlerine işlemiş, her şeyi ıslatmıştı, Doğal güzelliğin, yaşama sevincinin, her kuşta her hayvanda göze çarpan türden bir biçim güzelliğinin kökten eksikliği, insan sezgisinin bu kökten ölmüş durumu, şaşılacak bir şeydi. Bakkal dükkânlarındaki sabun yığınları, manavlardaki raventler, limonlar! Şapkacılardaki iğrenç şapkalar! Her şey alabildiğine çirkindi, çirkinlik içinde yüzüyordu: sinemanın önünde 'Bir Kadının Aşkı!' adlı bir filmin, sıvaşık, yaldızlı, ıslak afişleri; yoz tuğlalarıyla, pencerelerindeki kocaman, yeşilimsi, ahududu pembesi camlarla, yeterince ilkel bir görünüşü olan ilkel kilise; tepede, kararmış tuğlalarıyla, demir parmaklıkların, kara çalıların arkasında dinelen Wesleyciler kilisesi. Yontulmuş kumtaşından yapılma, çok yüksek olmamakla birlikte bir kulesi bulunan, kendini en üstün kilise sayan Protestan kilisesi. Azıcık ötede de, pahalı pembe tuğlalarıyla, demir parmaklık çevrili, çakıltaşı döşenmiş oyun bahçesiyle, çok etkili, kiliseyle hapishane karışımı yeni okul yapıları. Beş kişilik kümelerle şarkı dersi alan, la - mi - do - la çalışmasını daha yeni bitirmiş, 'tatlı çocuk şarkılarına' başlamış kızlar. Şarkıdan başka her şeye benzeyen, akla sığmaz, ne idiği belirsiz bir gürültü: bir ezginin akışında, uluyan bir bağırtı: ilkellerin şarkılarına benzer bir şey dense, değil;

ilkellerde ince ritimler vardır. Hayvanlarınkine benzeyen bir şey de değil: hayvan ulumalarının bir anlamı vardır. Yeryüzünde hiçbir şeye benzemeyen bu gürültünün adı, şarkı söylemek oluyordu. Field arabaya benzin alırken, Connie oturduğu yerde içi sızlayarak dinledi. Bu insanların içlerindeki canlı sezgi yeteneği taş kesilmiş, geriye ancak tekdüze ulumalar, uğursuz bir istem gücü bırakmıştı; nereye varacaktı bunların sonu?

Atlı bir kömür arabası, yağmurda takur tukur tepeden aşağı iniyordu. Field arabayı yokuş yukarı sürmeye başladı, insanın içini karartan kocaman kumaş mağazalarının, postanenin önünden geçtiler, küçük pazar yerine vardıklarında, içki evi değil de otel diye adlandırılan, yolcu tüccarların kaldığı ‘Güneş’in kapısında dinelmiş Sam Black, eğilerek Leydi Chatterley’in arabasını selamladı.

Kilise gerilerde, karaağaçların arasında kalmıştı. Araba, yokuş aşağı kayarak Madenciler içki evini geçti. Wellington, Nelson, Üç Fıçı, Güneş içki evlerini geçmiş, şimdi de Madencileri geçiyorlardı. Sonra Makinacılar Salonu’nun, hemen hemen süslü bir yapı olan Madenciler Derneği’nin, birkaç bahçeli evin önünden geçerek, kara çitlere koyu yeşil tarlalar arasından Stacks Gate’e doğru giden yola çıktılar.

Tevershall! Tevershall buydu işte! Şen İngiltere! Shakespeare’in İngiltere’si! Hayır! Connie’nin burada yaşamaya başladığından beri vardığı sonuçlara göre, bugünün İngiltereliydi bu. Aşırı ölçüde para canlı, toplumsal, politik sorunlara aşırı düşkün, sezgici yanı taş gibi kaskatı, yeni bir ölü insan soyu türetiyordu bu yeni İngiltere. Yarı ölü gövdelerdi hepsi, hepsi: ama ölü yarılarında korkunç, dik başlı bir bilinç vardı. Hepsinde de insanı korkutan, sinsi bir özellik vardı. Bir yeraltı özelliğiydi bu. Hiç anlaşılmayan bir şey. Yarı gövdelerin tepkileri nasıl anlaşılabilirdi ki? Matlock’a gezmeye giden, garip, eğri büğrü, ufak tefek, erkek bozuntusu Sheffieldli çelik işçileriyle dolu kamyonları görünce, içi sızladı Connie’nin: Ah, Tanrım! İnsan neler ediyordu böyle kendi soydaşlarına? İnsanlık dışının da daha dışına itiyordu hepsini, artık arkadaşlık diye bir şey kalmamıştı. Korkulu bir düştü bu durum!

Bir korku ürpertisi içinde, bütün bunlardan, bomboz, gıcırtılı bir umutsuzluk duydu. Endüstrinin türettiği böyle sürülerle, böyle yüksek sınıflarla, umut kalmamıştı artık, umut diye bir şey kalmamıştı. Bu

böyleyken, bir de çocuk istiyordu. Wragby'ye bir çocuk, bir kalıtçı! Korkudan tüylerı diken diken oldu.

Bununla birlikte, Mellors bütün bu akışın dışına çıkmasını bilmişti! – Bütün bunlardan en az kendisi kadar uzaktı. Ama, onda bile arkadaşlıktan iz kalmamıştı. Arkadaşlık ölmüştü. Yalnız ayrıksılık, umutsuzluk vardı alabildiğine. Bu da İngiltere oluyordu, kocaman kitleleriyle İngiltere: bu İngiltere'nin ortasından arabasıyla ilerlerken, bunlar geçiyordu kafasından Connie'nin.

Araba, Stacks Gate'e doğru çıkıyordu. Yağmur dinmeye yüz tutmuştu, havaya garip, ışıl ışıl bir pırıltı iniyordu. Uzun engebeleriyle kırlar, güneyde Tepe'ye, doğuda Mansfield'e, Nottingham'a doğru sürüp gidiyordu.

Connie doğrulup çevreye göz attığında, solunda engebeli tarlaların tepesinde, bir gölge gibi duran kocaman, bomboz Warsop şatosunu gördü, onun altında yamalar gibi, dizi dizi madenci konutları, onların altında da, Dük'le öbür ortaklarının cebini yılda binlerce sterlinle dolduran büyük kömür ocağının kara duman bulutları, ak buğuları göze çarpıyordu. O tantanalı eski şato, bir yıkıntıydı şimdi, gene de kocaman kitlesiyle, aşağıdaki nemli havanın üstünde asılı duran kara dumanların, buğuların arasından yükselerek, oldukça alçak ufuk çizgisini kapatıyordu.

Bir dönemeçten sonra, yokuş aşağı Stacks Gate'e indiler. Stacks Gate'de ana yoldan ilk göze çarpan, ak, yaldızlı görünüşüyle yolun barbar ıssızlığından ayrılan, kocaman, gösterişli bir yeni otel, Coningsby Oteli'ydi. Biraz daha bakınca, yolun solunda, bahçeleriyle, avlularıyla domino taşı gibi sıralanmış, dizi dizi 'modern' konutlar görünüyordu; şaşkın yeryüzünde uğursuz bir ustanın oynadığı garip bir domino oyunu. Bu konut kümelerinin ötesinde, arkada, gerçekten modern bir maden ocağının, kimyasal işletmelerin, kocaman, insanın daha önce tanımadığı yapı biçimlerindeki kuruluşları yükseliyordu. Kocaman yeni kuruluşlar arasında, maden ocağının girişi bile belli olmuyordu. Önde de, dizi dizi domino taşları, bir şaşkınlık içinde, hep oynanmayı bekliyordu.

Savaştan bu yana yeryüzünde yeni türemiş olan Stacks Gate buydu işte. Ama Connie'nin haberi olmamakla birlikte, otelin altındaki tepenin bir mil aşağısında, küçük eski bir kömür ocağı, kararmış eski tuğla konutları, bir iki kilisesi, bir iki dükkânı, bir iki içki eviyle eski Stacks Gate uzanıyordu.

Artık önemi kalmamıştı eski Stacks Gate'in. Şimdi Stacks Gate, yukardaki yeni kuruluşlardan yüksek kocaman duman, buğu bulutlarıydı: kilisesiz, içki evsiz, dükkânsız. Yalnız, bütün tanrıların tapınaklarıyla modern bir Olympos'u andıran modern işletmeler; sonra tek tip konutlar; sonra otel. Bu otel gerçekte, birinci sınıf görünüşüyle birlikte, madencilerin bir içki salonundan başka bir şey değildi.

Bu yeni yerler ancak, Connie'nin Wragby'ye gelişinden bu yana türemiş, her yerden mantar gibi biten tek tip konutlar, birçok başka uğraşlar yanı sıra Clifford'un tavşanlarını da kaçak avlamak üzere dört bir yanı sarmıştı.

Araba yokuş yukarı tırmanıyor, aşağılarda engebeli kırlar alabildiğine uzanıyordu. Kırlar! Bir zamanlar gururlu, soylu yerleşmiş buralar. Önde, ufkun kaşları üstünde Chadwick Konağı kocaman kitlesiyle yükseliyordu: konaktan çok bir pencereler yığını, en ünlü Elizabeth çağı evlerinden biri. Çevresindeki koca bir parkın ortasında soylu bir görünüşle tek başına duruyordu, ama gününü doldurmuştu artık, göçmüştü. Gene de bakım görüyor, korunuyordu, ama bir gösteri yeriydi ancak şimdi. "Bakın nasıl yaşardı atalarımız bizim!"

Bu 'Geçmiş'ti. 'Şimdi' ise aşağılarda uzanıyordu. [4]Gelecek'in nerede olduğunu da ancak tanrı bilirdi. Araba, eski, kararmış madenci kulübeleri arasından Uthwaite'e doğru yol alıyordu. Uthwaite, bu ıslak günde, yukardaki taunlara koca bir duman-buğu ordusu yolluyordu. Sheffield'e doğru uzanan bütün çelik demiryolu ağlarıyla, uzun bacalarından kamaştırıcı bir duman çıkaran kömür madenleri, çelik işletmeleriyle, çökmeye yüz tutmuş küçük kulesi bir şişe açacağının burgusunu andıran, gene de dumanları delerek yükselen küçücük kiliseyle, aşağıdaki vadide uzanan Uthwaite, garip bir duygu uyandırıyordu Connie'de. Uthwaite, tepeler arasında eski bir alım satım kasabasıydı. Belli başlı otellerinden biri Chatterley Arms'dı. Uthwaite'de Wragby, hep o eski Wragby olarak bilinirdi, oradaki insanların gözünde Wragby, dışarlıklıların gözündeki gibi kuru bir ev değil de bu yerlerin bütünüydü. Wragby Konağı, Tevershall yalanında: Wragby, yüce bir 'yer'.

Madencilerin kararmış kulübeleri, yüz yıldan daha eski madenci konutlarının cana yakınlığıyla, ufak tefekliğiyle, kaldırımları alabildiğine kaplıyordu. Yol, bir caddeye dönüşmüştü; insan, yokuşu iner inmez, hayalet

şatoların, büyük evlerin ayakları altında uzanan açık, engebeli kırları birden unutuyordu. Şimdi çıplak demiryolu ağlarının üstündeydiler, yukarlarda işletmeler, öbür iş yerleri yükseliyordu, öyle büyüktü ki hepsi, yalnız duvarları görünüyordu. Demirler, tınlayan büyük bir yankıyla takırdıyor, kocaman kamyonlar yeri sarsarak geçiyor, düdük sesleri havayı tırmalıyordu.

Ama gene de, kilisenin arkasından kasabanın dolambaçlı eğri büğrü merkezine varınca, iki yüzyıl öncesinin dünyasında, Chatterley Arms'ın, eski eczanenin önündeki çarpık sokaklarda, bir zamanlar şatoların, kocaman konakların dünyasına giden yollarda buluyordunuz kendinizi.

Köşede bir polis, demir yüklü üç kamyonun zavallı eski kiliseyi sarsa sarsa geçişi sırasında elini kaldırdı, kamyonlar geçinceye dek sayın Leydi'sini selamlayamadı.

Böyleydi işte. Eğri büğrü kasaba caddelerinde, yığınla eski, kararmış madenci konutları, kasaba dışına çıkan yollara varıncaya değin, dizi dizi uzanıyordu. Bunlardan hemen sonra, vadinin yamaçlarına yamanmış daha yeni, daha pembe, oldukça büyük evler sıralanıyordu. Daha ötede, şatoların engebeli topraklarında, dumanlar buğulara karışıyor, yama yama tuğla yığınlarıyla yer yer kuytularda yer yer de bayırların gökle birleştiği çizgi üstünde iğrenç dizilerle daha yeni madenci konutları göze çarpıyordu. Aralarda, arada içerlerde, eski kulübelerle yaylı arabalar İngiltere'sinin, Hobin Hood'un İngiltere'sinin, madencilerin işe gitmedikleri zamanlar, baskıyla susmuş oyun içgüdülerinin patlak vermesiyle duydukları can sıkıntısı içinde dolaştıkları, kırık dökük kalıntıları uzanıyordu.

İngiltere, benim İngiltere'm! Hangisi benim İngiltere'm? İngiltere'nin eski ulu evleri güzel birer fotoğraf oluyor ancak, bir de Elizabeth çağıyla bir ilişki kuruntusu veriyor. İyi kraliçe Anne'in, Tom Jones'un gününden kalma gösterişli güzel konaklar var. Ama dökülen kurumlar, bu konakların, altın yaldızlı parıltısı çoktan silinmiş alçı kabartmalarını karartmakta. Eski şatolar gibi onlar da teker teker ıssızlaşmakta. Şimdi de yıkılmakta hepsi. İngiltere'nin kulübelerine gelince –işte ortada,– umutsuz topraklar üzerine yamanmış hantal tuğla konutlar.

Şimdi, eski ulu konakları yıkıyorlar. George çağı konakları teker teker göçüp gidiyor. Connie, eşsiz bir George çağı evi olan Fritchley'in de

yıkılmakta olduğunu gördü. Savaş yıllarına değin Weatherley'lerin tantanayla orada yaşadığı sürece, çok iyi bir durumdaydı. Ama bugün için fazlaca büyük, fazla masraflı bir evdi, bölgedeki insanlar da çok karışıktı. Yüksek tabaka insanları, harcadıkları paraların nasıl kazanıldığını görmemek için, daha güzel yerlere çekiliyordu.

Tarihti bu. Bir İngiltere ötekini ortadan siliyordu. Madenler yüce konakları zengin etmişti. Şimdi de maden ocakları, eski kulübelerin kökünü kazıdıkları gibi konakları da ortadan siliyordu. Endüstri İngiltere'si tarım İngiltere'sini siliyordu. Bir anlam ötekini siliyordu. Yeni İngiltere Eski İngiltere'yi siliyordu. Bu, doğal değil, mekanik bir süreçti.

Connie, rahat yaşayan tabakadan olduğu için, Eski İngiltere'nin kalıntılarına sarılmıştı dört elle. Bu yeni çirkin İngiltere'nin Eski İngiltere'yi sildiğini ancak yıllar sonra sezebilmişti, bu silinme, sonuna dek, bütünleninceye dek böyle sürüp gidecekti. Fritchîey gitmişti, Eastwood gitmişti, Shipley gidiyordu: Saygıdeğer Winter'in sevgili Shipley'i.

Connie birazcık Shipley'e uğradı, parmaklıklı dış kapıları tam kömür ocağından gelen demiryolunun yolla kesiştiği geçide açılıyordu. Parmaklıklı kapı açık duruyordu. Çünkü parkın içinden, madencilerin de kullandığı bir yol geçiyordu. Madenciler, parkta, orada burada dolaşıyorlardı.

Araba, madencilerin gazetelerini atmış oldukları süslü havuzların yanından geçerek, koca eve giden özel yola girdi. Ev, yukarda tek başına dineliyordu, on sekizinci yüzyıl ortalarından kalma, alçı kabartmalı, çok güzel bir yapıydı. Daha eski bir eve giden, iki yanı porsuk ağaçlı çok güzel bir yolu vardı, şölen salonu, sanki neşeyle yanıp sönen George çağı biçimindeki pencereleriyle ayrı, upuzun bir yapıydı. Arkada, gerçekten güzel bahçeleri vardı.

Connie, Shipley'in içini Wragby'den daha çok seviyordu. Çok daha ışıklı, daha canlı, daha ince, daha biçimliydi. Odaların duvarları, fildişi renginde bir kaplamayla örtülüydü, tavanlar yaldızla işlenmiş, her şeyde titizce bir düzen gözetilmişti, bütün ayrıntılar eşsiz, dengi bulunmaz özellikteydi. Koridorlar bile geniş, güzel, tatlı kıvrımlı, canlılık doluydu.

Ama Leslie Winter yalnız bir adamdı. Evini taparcasına severdi. Ne yazık

ki, kendi kömür ocaklarından üçü, evinin çevresindeki güzel parkın sınırlarına gelip dayanmıştı. Düşünceleri yönünden gönlü bol bir adamdı. Kömür işçilerinin, evinin parkında dolaşmasından, nerdeyse büyük kıvanç duyardı. Kendisini zengin eden bu işçiler değil miydi? Dolayısıyla, küme küme kılıksız adamların, süslü havuzları başında yan gelip yattığını görünce –parkın özel kesiminde değil tabii, o kadar da uzun değildi artık:– 'işçiler park içinde geyikler gibi gözü okşayıcı değil belki, ama çok daha yararlı,', derdi. Gelgelelim bu, Viktorya döneminin altın –paraca– ikinci yarısındaydı. O zamanın madencileri 'iyi işçilerdi.'

Winter bu sözleri, konuğu olan Wales Prensine yarı özür diler bir sesle söylemişti. Prens de oldukça gırtlaktan İngilizcesiyle:

Evet, çok haklısınız. Sandringham'da kömür olsaydı, bütün çimenlikleri kazdırır bir maden ocağı açtırırdım, bir maden ocağı en güzel doğal görünüştür bence. Elde edeceğim kazanç düşünülürse, karacalarımı madencilerle değişmeye çoktan gönüllüyüm. İşittiğime göre, sizin işçiler de iyi adamlarmış."

Ama o zaman Prensin, paranın güzelliği, endüstrinin yararlan konusundaki bu düşünceleri, biraz abartılmış düşüncelerdi belki.

O Prens kral olmuş, sonra ölmüştü, şimdiki yeni kralın da tek yaptığı iş, yoksullara aşevleri açmaktı.

İyi işçiler şimdi Shipley'e üşüşmekteydi. Yeni madenci köylerinden gelme işçiler parkı dolduruyor, saygıdeğer Winter bu kalabalık sürünün yabancılığını az çok seziyordu. İyi huylu, gösterişli, soylu bir tutumla, kendi bölgesinin, kendi işçilerinin efendisi olduğunu düşünmeye alışmıştı. Ama şimdi, bu yeni ruhun, çevresini sarmasıyla, kendisi dışarı itilivermişti. Yabancı olan biri varsa o da kendisiydi. Yanlışı yoktu bunda. Madenlerin, endüstrinin kendine özgü bir istemi vardı, bu istem, yüksek tabakadan gelme mal sahiplerine karşıydı. Bütün kömür işçileri bu istemi paylaşıyordu, buna karşı direnerek yaşamak, çetin bir işti. Sizi ya kendi öz topraklarınızın dışına, ya da düpedüz, yaşamanın dışına atıyordu bu istem.

Saygıdeğer Winter, eski askerdi, dayanabilmişti buna. Ama artık yemeklerden sonra parkta dolaşmayı canı istemiyordu. İçeriye kapanıyor, nerdeyse saklanıyordu. Birinde, başı açık, ayağında da yumuşak deri

terlikleri, mor ipekli çorapları, Connie’yle o soylu hav hav inceliğiyle, konuşa konuşa parmaklıklı kapıya değin inmişti. Ama, oturdukları yerden selam falan vermeden öylece bakan öbek öbek madencilerin yanından geçerlerken Connie, yaşlı adamın nasıl bir kafese kapatılmış incecik bir ceylanın, kaba bakışlar altında ezilişi gibi ezildiğini görmüştü. Madenciler, birer kişi olarak, düşman kimseler değillerdi: hiç değillerdi. Ama soğuk duruyorlardı, onu dışarda bırakıveriyorlardı. Ta derinlerinde de köklü bir kin vardı. ‘Hep ona çalışıyorlardı tabii.’ Çirkinlikleriyle, onun ince, görgülü, soylu varlığından tiksiniyorlardı. ‘Kim oluyor?' Bu ayrım tiksindiriyor onları.

Yaşlı adam, epeyce asker yaradılışlı olduğu için, gizli İngiliz yüreğinde, onların bu ayrımdan tiksinmekte bir bakıma haklı olduklarını duyuyordu. Elde edilen bütün yararlar kendisinin olduğu için, biraz suçluluk duyuyordu bundan. Ama ne de olsa, bir düzeni yansıtıyordu, öyle hemencecik bir köşeye itilemezdi.

Ölüm iterse başka tabii. Bu da, Connie'nin uğrayışından sonra çok sürmedi. Yaşlı adam, geriye bıraktığı mallarını pay ederken Clifford’u da unutmamıştı.

Kalıtçıları, hemen Shipley’in yıktırılmasına karar yerdiler. Bu koca evin sürdürülmesi çok para istiyordu. Nasıl olsa kimse de kalamayacaktı içinde. Böylece, yıktırdılar. Porsuk ağaçları kesildi. Bütün ağaçları kesilen park paylaşıldı, birkaç parçaya ayrıldı. Hiç kimsenin – toprağı – olmayan – bir – bölge – daha deyip, garip, çıplak bozkırından küçük yollar geçirdiler, çok yerinde bir şey! Shipley Yurtluğu!

Connie’nin uğrayışından sonra bir yıl içinde olup bitti bunlar. Shipley Yurtluğu toprakları üstünde, yeni yollar boyunca tuğladan yapılma bahçeli evler sıralandı. On iki ay önce buralarda alçı kabartmalı, koca bir konağın olduğunu kimse düşünden bile geçiremezdi şimdi.

Ama bu durum, Kral Edward çağının, çimenleri üstünde küçücük yalancı maden ocakları da bulunan süslü çiçek bahçelerinin bir sonucuydu.

Bir İngiltere ötekini siliyordu. Saygıdeğer Winter’lerin Wragby Hall’ların İngiltere’si geçmişe karışmıştı artık, ölmüştü. Ama bu işin sonu gelmemişti daha.

Başka neler silinip gidecekti? Connie kestiremiyordu. Tek gördüğü, tarlalardan geçen yeni parke caddeler, maden ocaklarında yükselen yeni iş yerleri, ipek çoraplı yeni kızlar, Dans Sarayı'nda ya da Madenciler Derneği'nde çalım satan yeni madenci delikanlılardı. Yeni kuşakların Eski İngiltere'den hiç haberi yoktu. Bilincin sürekliliğinde nerdeyse Amerikanca bir kopma olmuş, bir uçurum belirmişti: ama gerçekte endüstrinin sonucuydu bu. Şimdi ne gelecekti?

Connie her zaman, bu işin sonu olmadığım duymaktaydı. Kafasını kumlara sokup gizlenmek istiyordu: ya da hiç olmazsa, yaşayan bir erkeğin göğsünde gizlenmek.

Dünya, öylesine karmakarışık, uğursuz, iğrenç olmuştu! Bayağı insanlar öyle çok, öyle korkunçtu ki. Eve giderken, ocaklardan çıkmış boş – kara, eğri büğrü, bir omuzu ötekinden aşağı madencilerin, demir nalçalı postallarını sürüye sürüye yürüdüklerini gördüğü zaman bunları düşünüyordu. Yeraltı bozulduğunda yüzler, akı dışarı fırlamış gözler, maden kuyusunun basık tavanı altında eğilmiş boyunlar, çarpılmış omuzlar. Erkekler! Erkekler– Bir bakıma sabırlı, iyi, bir bakıma da var olmayan adamlardı banlar. Erkekte bulunması gereken bir şey, yozlaştırılmış, öldürülmüştü, içlerinde. Ama gene erkektiler. Çocukları oluyordu. İnsan onların çocuğunu doğurabilirdi. Korkunç, korkunç bir düşünce! İyiydiler, değerbilirdiler. Ama yarım adamlardı, insan varlığının boz yarısı. Gene de 'iyiydiler'. Bu iyilikleri de yarımlıklarından doğuyordu. Ölü yanlarının bir gün dirileceğini düşünmek! Hayır, korkunç bu. Connie endüstrinin sürülerinden büyük bir korku duyuyordu. Tekin görünmüyorlardı. Güzellikten, sezgiden payı olmayan, hep maden kuyusunda geçen bir yaşam.

Böyle adamların çocuğunu doğurmak! Tanrı korusun, tanrı korusun!

Mellors da böyle bir babadan geliyordu gerçi, ama onun durumu biraz ayrıydı. Babasının gününden bu yana geçen kırk yıl, erkeklikte şaşılacak ölçüde büyük değişiklikler yaratmıştı. Demirle kömür, erkeklerin ruhuyla gövdesini derinden derine kemirmiş, tüketmişti.

İnsan gövdesine bürünmüş çirkinlik, ama gene de canlı! Nereye varacaktı hepsinin sonu?

Belki kömürün tükenmesiyle bunlar da gene ortadan silinecek, yeryüzünden yitecekti. Kömürün çağırısıyla binlercesi, hiç yoktan türeyivermişti. Belki de kömür yatakları üstündeki alanların, uğursuz canlılar örtüsüydü bunlar. Başka bir gerçeğin yaratıkları, kömüre hizmet eden doğal öğeler; kaçınılmaz bir gereklilik olarak, demir elementine hizmet eden doğal öğelerdi hepsi. Erkek değil, karbonun, demirin, silisyumun canlı yaratıklarıydı bunlar; elementlerin. Belki de madencilerin tekin olmayan, insanlık dışı güzelliğinden,, kömürün ışıltısından, demirin ağırlığından, maviliğinden, direncinden, camın geçirgenliğinden bir şeyler vardı hepsinde. Madenler dünyasının uğursuz, eğri büğrü, öğesel yaratıkları! Kömüre, demire, kile özgüydü hepsi, kurtçukların ölü tahtalara özgü oluşu gibi. Madensel çözülmenin, parçalanmanın canlıları!

Connie, eve döndüğünden, kafasını kuma gömebildiğinden dolayı mutluydu. Clifford'la çene çalabildiği için bile mutluydu. Çünkü madenci Orta İngiltere'de duyduğu korku, bir nezle ürpertisi gibi her yanını sarmıştı.

"Tabii akşam çayını Miss Bentley'in dükkânında içmek zorunda kaldım," dedi.

"Öyle mi? Winter'de de içebilirdin," dedi Clifford.

"Ah evet, ama Miss Bentley'i kırmak istemedim."

Miss Beıtley, kıt düşünceli, romantik yaradılışlı, koca burunlu, kocamış bir kızdı, çayı hazırlayışında, sunuşunda kutsal bir ayin titizliği gösterirdi.

"Beni sordu mu?" dedi Clifford.

"Sormaz olur mu? – Sayın Leydi'ye sorabilir miyim, Sör Clifford nasıllar? – seni hastabakıcı Cavell'den bile daha üstün görüyor!"

"Sen de çok iyi olduğumu söyledin tabii."

"Evet! Bunu söylediğimde, sanki başı göklere ermiş gibi heyecanlandı. Tevershall'a yolu düşerse seni görmeye gelmesini söyledim."

"Beni! Ne diye! Beni görüp ne olacak?"

"Neden Clifford? Sana böyle tapınmasına ufak da olsa bir karşılık görmeli. Onun gözünde, Kapadokyalı St. George bile hiç kalır senin yanında."

"Gelir mi dersin?"

“Ah, utancından öyle kızardı ki! Bir an için güzel görünüverdi zavallıcık! Neden şu erkekler kendilerine gerçekten tapan kadınlarla evlenmezler bilmem ki?”

“Kadınlar erkeklere tapmakta çok geç kalıyorlar da ondan. Geleceğini söyledi mi?”

“Ah!” Cormie soluğu kesilen Miss Bentley’i yansıladı, “Sayın Leydi, eğer göze alabilirsem böyle bir şeyi!”

“Göze alabilirse mi? Ne saçmalık! Tek dileğim, bir gün buraya damlamaması. Çayı nasıldı?”

“Lipton's marka, hem de çok koyu. Ama Clifford, Miss Bentley’le, onun gibi daha birçoklarının biricik gözdesi olduğunu biliyor musun?”

“Bundan çok hoşlanacağımı mı sanıyorsun?”

“Gazetelerde dergilerde çıkan resimlerini tek tek kesip saklıyorlar, senin için her gece tanrıya da yalvarıyorlar belki. Güzel bir şey doğrusu.”

Üstünü değişmek için yukarı çıktı.

O akşam Clifford:

“Evlilikte sonsuz bir şey olduğuna inanıyorsun değil mi?” diye sordu.

Connie ona baktı.

“Ama Clifford, senin bu sonsuzluk dediğin, bir kapağa, insanı nereye giderse gitsin ardından sürükleyecek uzun, çok uzun bir zincire benziyor.”

Clifford’un canı sıkılır gibi oldu.

“Demek istediğim, Venedik’e çok ciddiye alacağın, herhangi bir aşk serüveni umuduyla gitmiyorsun değil mi?”

“Venedik’te ciddi bir aşk serüveni? Hayır. Kesinlikle inanabilirsin buna. Venedik’te bir aşk serüveni, benim için taş çatlasa çok az ciddi bir şey olabilir ancak.”

Garip bir kızgınlıkla konuşuyordu. Clifford kaşlarını çatmış bakıyordu.

Sabahleyin aşağı indiğinde, koru bekçisinin köpeği Flossie’nin, Clifford’un odası önünde oturmuş, ağlar gibi hafif hafif sesler çıkarmakta olduğunu gördü.

“Ne o Flossie!” dedi tatlı bir sesle. “Ne yapıyorsun buralarda?” '

Clifford’un kapısını yavaşça açtı. Clifford, masasıyla yazı makinesi yana itilmiş, yatağında oturuyor, bekçi de ayakucunda dineliyordu. Flossie odaya daldı. Mellors başını sallayıp gözleriyle bir işaret vererek, dışarı çıkmasını söyleyince, köpek sessizce sıvıştı.

“Günaydın Clifford!” dedi Connie. “Özür dilerim, işin olduğunu bilmiyordum,” Sonra bekçiye dönerek ona da iyi günler diledi. Bekçi göz ucuyla belli belirsiz baktı, mırıldanarak karşılık verdi. Connie, onun varlığıyla, içinde bir tutkunun esmeye başladığını duydu.

“Rahatsız ettim herhalde Clifford. Özür dilerim.”

“Hayır hayır. Önemli bir şey değil.”

Odadan sessizce çıkarak, birinci kattaki oturma odasına gitti. Pencerede otururken, bekçinin garip, sessiz yürüyüşüyle yoldan aşağı inerek yavaş yavaş gözden yittiğini gördü. Doğal türden suskun bir apayrılığı, yüksek bir gururu, belli ölçüde bir çelimsizliği vardı. Bir uşak! Clifford’un uşaklarından biri! ‘Aşağılığımız, sevgili Brutur, yıldızlarımızın suçu değil, kendi suçumuz.’

Aşağılık bir adam mıydı? Aşağılık mıydı? O, kendisi için ne düşünüyordu bakalım?

Güneşli bir gündü, Connie bahçede çalışıyor, Mrs. Bolton da ona yardım ediyordu. Her nedense, iki kadın, zaman zaman insanlar arasında karşılıklı doğuveren bir duygusal yakınlığın kabaran dalgalarıyla birbirlerine yaklaşıvermişlerdi. Karanfil fidelerini ufak kazıklara bağlıyorlar, bir yandan da yaz için yeni fideler dikiyorlardı. İkisinin de hoşlandığı bir işti bu. Özellikle Connie, körpe fidelerin yumuşak köklerini, çamurlu, kara toprak içine sokarak, her fidenin dibini eliyle bastıra bastıra düzeltmekten büyük bir haz duyuyordu. Bu bahar sabahı, sanki günışığının dokunuşuyla mutlanmış, ışıyan bir ürperti sarmıştı dölyatağını gene.

“Çok oldu mu kocanı yitireli?” diye sordu Mrs. Bolton’a, yeni bir fideyi bir oyuğa yerleştirirken.

“Yirmi üç yıl!” dedi Mrs. Bolton, bir demetten hanım küpesi fidelerini teker teker ayırırken. “Tam yirmi üç yıl geçti, eve getirilişinden bu yana!”

“Sence neden öldü?” diye sordu Connie. “Birlikte mutlu muydunuz?”

Bir kadının başka bir kadına sorusuydu bu. Mrs. Bolton yüzüne düşen bir tutam saçı elinin tersiyle geriye itti.

“Bilmiyorum Sayın Leydi! Hiçbir şeyi kolay kolay benimsemezdi: gerçekte öteki insanlara hiç ayak uyduramazdı. Çok onurluydu, yere düşen bir şeyini kaldırmak için bile eğilmezdi. Ölümün üstüne üstüne giden bir dik başlılığı vardı. Hiçbir şeyi umursamazdı. Ben maden kuyusunun etkisine bağlıyorum bu durumunu. Keşke hiç inmemiş olsaydı o kuyuya. Daha delikanlıyken babası zorla yollamış; eh, insan bir başlamaya görsün, yirmisinden sonra da kolay kolay ayrılamaz artık.”

“Maden kuyusundan nefret mi ederdi?”

“Ah hayır! Hiçbir şeyden nefret ettiğini söylemezdi. Garip bir anlama bürünürdü yüzü. Dünyayı umursamaz türden bir adamdı: güle oynaya en önde savaşa giden, sonra en başta öldürülen delikanlılar gibi tıpkı. Gerçekte budala değildi. Ama umursamazdı hiçbir şeyi. Hep söylerdim kendisine: ‘hiçbir şey, hiç kimse umurunda değil senin!’ derdim. Çok etkilendiği bir şey de vardı ama! İlk çocuğu doğurduğumda, doğumdan sonra yanı başımda oturuşu, ölümcül gözlerle, hiç kımıldamadan bana bakışı! Doğum güç olmuştu, ama ben onu avutmak zorunda kaldım gene. ‘Tamam canım, hiçbir şeyim yok!’ dedim. Yüzünde o garip gülümsemeyle, garip gözlerle baktı bana. Hiçbir şey söylemedi. Ama ondan sonraki gecelerimizde bir daha da benden gerçek bir haz duyduğunu sanmıyorum; kendini gerçekten veremedi bir türlü. Sıkma kendini canım, derdim hep. Ağzını bile açmazdı. Sıkardı, bir türlü vermezdi kendini, ya da veremezdi. Başka çocuğum olsun istemezdi. Suçu hep annesinde buluyorum, odaya bırakmamalıydı onu. Doğru değildi bu. Erkekler bir düşünmeye başladılar mı kara kara, pireyi deve yaparlar.”

“Bunca büyük müydü duyduğu üzüntü?” dedi Connie şaşkınlıkla.

“Evet, çektiğim o doğum sancısını doğal bir şey olarak göremedi bir türlü. Evlilik bağından birazcık duyduğu haz da zedelendi gitti böylece. Ben aldırmadıktan sonra sen ne diye üzüyorsun kendini, acıyı çekecek olan ben değil miyim? – derdim ona, büyük bir haksızlık bu, derdi de başka bir şey demezdi.”

“Belki çok içli bir adamdı,” dedi Connie.

“Evet! Erkekleri tanıdıkça, onların böyle olduğunu daha iyi anlıyor insan: yanlış yönde bir içlilik. Maden kuyusundan tiksindiğini kendisi pek sezmezdi ama, ben bunu adım gibi bilirdim. Ölüsü öyle dingin görünüyordu ki, özgürlüğe kavuşmuştu sanki. Yakışıklı bir adamdı. Ölüme isteyerek gitmiş gibi, öylesine sessiz, dingin görünüşü karşısında, içim parçalandı. Bir ateştir çöktü yüreğime. Ah o kör olası maden kuyusu.”

Acı acı ağlıyor, gözünden yaşlar yuvarlanıyordu, Connie ise ondan da çok ağlıyordu. Toprak kokulu, sarıçiçeklere bürünmüş ılık bir bahar günüydü, her canlı yeni sürgünler veriyor, bahçe, günışığının özünü içerek sessiz sessiz güneşleniyordu.

“Korkunç bir acı olmalı bu senin için!” dedi Connie.

“Ah, sormayın Sayın Leydi! İlkin olup biteni pek kavrayamadım. – Ah canım, neden bırakıp gittin beni! – diyebildim ancak. Bütün tepkim bu çığlık oldu. Ama her nedense, geri dönecekmiş gibi bir duygu vardı içimde. “

“Seni bırakmak istememiştir,” dedi Connie.

“Ah hayır, Sayın Leydi! Benim budalaca yaygaramdı bu. Sonra hep döneceğini umdum. Özellikle geceleri. Uyanır düşünmeye başlardım: Neden şimdi yanımda yatmıyor? – derdim kendi kendime. Sanki gittiğine inanamıyordu duygularım. Ne olursa olsun, bir gün geri gelerek yanı başımda uzanacağını, varlığını yanımda, duyacağımı düşünürdüm hep. Bütün özlemim buydu, yanı başımda duymak onu, sıcacık. Artık bir daha dönmeyeceğini kavrayıncaya dek binlerce sarsıntı geçirdim, bunu yıllarca sonra anlayabildim ancak.”

“Sana dokunuşuydu özlediğin,” dedi Connie.

“Evet, Sayın Leydi, dokunuşu! Bugüne dek hiçbir zaman dinmedi bu özlemim, dinmeyecek de. Bir Tanrı varsa göklerde, bir gün bana dönecektir o, uyuyabilmem için, bana yaslanıp, yanı başımda uzanacaktır.”

Connie, Mrs. Bolton’un güzel, dalgın yüzüne korkuyla baktı. Tevershall’dan çıkan bir tutkulu insan daha! Kocasının dokunuşunu özleyen! Çünkü sevgi bağı gevşetilmeye gelmez!

“Bir erkeğin, insanın kanına bir kez karışmış olması korkunç bir şey!” dedi.

“Ah Sayın Leydi, ah! İnsanı yıkan duygu da bu ya işte. Sanki başkaları istemiş onun ölmesini. Sanki maden kuyusu istemiş. Ah, o maden kuyusu denen şey olmasaydı, kuyuyu işletenler olmasaydı, beni böyle bırakıp gitmezdi, diye düşünüyorum. Ama bir kadınla bir erkek kaynaşmaya görsün, ne yapar yapar ayırmak isterler ötekiler.”

“Tence kaynaşmış bir kadınla erkeği,” dedi Connie.

“Evet, çok doğru, Sayın Leydi! Dünyada taşyürekli insanlar çok. Her sabah uyanıp maden kuyusuna gittiğinde, yaptığı işin yanlış, kökten yanlış bir şey olduğunu duyardım. Ama başka ne yapabilirdi ki? Bir erkek başka ne yapabilir?”

Garip bir kin yanıyordu içinde kadının.

“Peki ama, bir dokunuş bunca uzun sürebilir mi?” diye sordu Connie birden. “Bunca uzun bir süre, sana onun varlığını duyurabilecek etkide kalabilir mi?” .

“Ay Sayın Leydi, başka ne kaldı ki? Çocuklar deseniz, büyüyüp ayrıldılar. Ama insanın erkeği başka! Ne var ki, bu duyguyu bile çok görüyorlar, dokunuşundan içimde kalan anıyı bile öldürmek istiyorlar. İnsanın kendi öz çocukları bile! Ah, ne gelir elden? Belki bir gün ayrılabilirdik birbirimizden, kim bilir. Ama duygu bambaşka bir şey. Belki hiç aldırmamak çok daha iyidir. Ama bir erkeğin sıcaklığını gerçek anlamda tadamayan bunca kadına bakıyorum da, nice giyinip kuşansalar gene de budala – baykuş gibi görünüyorlar gözüme. Hayır, ben böyle kendi başıma kalacağım. İnsanlara pek saygım yok.”

12

Connie öğle yemeğinden hemen sonra doğru koruya gitti. Gerçekten güzel bir gündü, ilk hindiba çiçekleri küçük güneşler gibiydi, ilk papatyalar kar aklığındaydı. Kahverengi fındık ağaçları, yarı açılmış yaprakları, tozuyan, son tırtıl çiçekleriyle dantel gibiydi. Tabak gibi açılmış, sımsıkı yere yapışık, sarı ışıltılı kırlangıçotları her yanda küme kümeydi. İlkyazın koyu sarısıydı bu. Çuhaçiçekleri iyice açılmış, birçokları da solmuştu, sık, dolaşık çuhaçiçekleri utangaçlıklarını yitirmişlerdi artık, sere serpe açılmışlardı. Solgun başaklar gibi tomurcuklanan sümbüllerin yapışkan koyu yeşili bir deniz gibi uzanıyordu, yol kıyısında da unutmabeni çiçekleri göze çarpıyor, hanımküpeleri mürekkep moru bürümcüklerini açıyorlardı, bir çalının dibinde de mavi kuş yumurtalarının kırık kabukları vardı. Dört bir yanda, yaşamın kımıltısı düğüm düğüm tomurcuklar!

Bekçi kulübede değildi. Her şey dinginlik içindeydi, kahverengi sülün civcivleri sevinçle koşuşuyordu. Connie bekçinin kendi evine doğru yürüdü, onu bulmak istiyordu çünkü.

Bekçinin taş kulübesi, korunun bittiği yerden ilerde, günışığı içinde duruyordu. Küçük bahçesinde küme küme nergisler göze çarpıyor, ardına değin açık kapının yanında da kırmızı papatyalar giriş yolunun kıyılarını dolduruyordu. Bir köpek havlaması işitildi, Flossie koşarak geldi.

Kapı ardına değin açıktı. Demek ki evdeydi. Tuğla döşemeye günışığı vuruyordu. Eve yaklaştığında pencereden, adamın, sırtında kısa kollu bir gömlek, yemek yemekte olduğunu gördü. Köpek kuyruğunu sallayarak duruyordu.

Adam kalktı, kırmızı bir mendille ağzım silerek kapıya geldi.

“Girebilir miyim?” diye sordu Connie.

“Buyurun!”

Günışığı, ocağın önündeki ızgarada yapılmış olduğu anlaşılan koyun pirzolasının kokusuyla dolmuş çıplak odayı ısıtıyor, ızgara daha orda

duruyordu, yanı başında da, bir kâğıt parçası üstünde, ak küller ortasında, islenmiş bir patates tenceresi vardı. Geçmek üzere olan ateş kıpkızıldı, çaydanlık da fokurduyordu.

Adamın masadaki tabağında patatesle pirzola artıkları duruyordu; küçük ekmek sepeti, tuzluğu, bira dolu mavi bardağı da masadaydı. Masa örtüsü ak muşambadandı, bu sırada adam odanın loş bir yanında dineliyordu.

“Çok geç kalmışım,” dedi Connie, “bitir yemeğini!” Sonra, güneşli kapı aralığında bir iskemleye oturdu.

“Uthwaite’e gitmek zorunda kaldım da,” dedi adam, masanın başına oturarak. Yemeğini yemiyordu.

“Bitir yemeğini,” dedi Connie.

Adam yemeğe elini bile sürmedi.

“Sen bir şey ister miydin?” diye sordu. “Bir çay? Çaydanlık kaynıyor.” Ayağa kalkmaya davrandı.

“İzin verirsen kendim yapayım,” dedi Connie kalkarak. Adamın canı sıkkın görünüyordu, Connie onu rahatsız ettiğini düşündü.

“Peki, demlik şurada.” küçük, döküntü bir köşe dolabım gösterdi. “Çay da tepende, ocağın üstündeki rafta.”

Connie, kara çay demliğini, sonra da raftan çay kutusunu aldı. Demliği sıcak suyla çalkaladı, nereye dökeceğini şaşırarak bir an durakladı.

“Dışarıya dök,” dedi adam, anlayarak, “temizdir içi.”

Connie kapıya gitti, demlikteki suyu giriş yoluna doğru serpti. Ne güzeldi buralar; sessiz, gürültüsüz. Gerçek koru buydu işte. Meşeler, toprak sarısına çalan renkte yapraklarla donanıyordu; bahçede kırmızı papatyalar, kadife düğmeleri andırıyordu. Kocaman, yassı, bomboz kumtaşı eşiğe baktı, bu eşiğe basan ayakların sayısı ne azdı.

“Çok güzel burası,” dedi. “Ne güzel bir sessizlik, her şey canlılık dolu, gene de çıt yok.”

Adam yemeğini yemeye başlamıştı, ama yavaş yavaş, isteksiz yiyordu. Connie, onun rahatsız olduğunu sezmekteydi. Çayı sessizce hazırladı, ocaktaki sacayağının üstüne yerleştirdi, yerlilerin böyle yaptığını biliyordu.

Adam tabağını masanın bir köşesine iterek içeriye gitti; bir dolabın açılıp kapanışı işitildi, sonra odaya dönerek, bir tabakta peynir ile tereyağı getirdi.

Connie masaya iki fincan koydu; gerçekte ikiden fazla fincan da yoktu.

“Bir çay içersin değil mi?” diye sordu Connie.

“Nasıl istersen. Şeker dolapta, küçük bir süt kabı da var. Süt de arkada, kilerde.”

“Tabağı kaldırayım mı?” diye sordu Connie. Adam, hafiften, iğneli bir bakışla, başım kaldırdı.

“Neden... ama kaldır istiyorsan,” dedi ağır ağır peynir ekmek yerken. Connie, arkaya, altında tulumbanın bulunduğu sundurmaya gitti. Solda bir kapı vardı, kiler kapısıydı yüzde yüz. Kapıyı açtı, adamın kiler diye adlandırdığı bu yeri görünce gülümsemekten kendini alamadı; uzun, dar, badanalı bir dolap. Ama gene de içinde bir fıçı bira, iyi kötü biraz da yiyecek vardı. Sarı sürahiden biraz süt doldurdu elindeki kaba.

“Sütü nerden alıyorsun?” diye sordu, içeri geldiğinde.

“Flintlerden! Av korusunun çiti altında bir yere bırakıyorlar şişeyi. Hani o sana rastladığım yerde!”

Adam durgunlaşmıştı.

Connie sütü masaya koyarak çayları doldurdu.

“Bana süt koyma,” dedi adam, sonra bir tıkırtı işitmiş gibi kulak kabartarak kapıya doğru baktı.

“Keşke kapatsaydık kapıyı,” dedi.

“Evet, iyi olurdu,” dedi Connie. “Ama kimse uğramaz buraya değil mi?”

“Binde bir, gene de bilinmez ki, bakarsın birinin geleceği tutar.”

“Gelirse gelsin,” dedi Connie. “Birlikte çay içiyoruz altı üstü. Kaşıklar nerde?”

Adam uzanarak masanın gözünü çekti. Connie masanın ışıklı yanında, kapıya yakın oturuyordu.

“Flossie!” diye seslendi adam, merdiven altında bir çul üstünde yatan köpeğe. “Tut, Flossie, tut!”

Parmağını havaya kaldırarak ‘tut!’ deyişinde büyük bir canlılık vardı. Köpek avluya doğru seğirtti.

“Üzgün müsün bugün?” diye sordu Connie.

Adam mavi gözlerini hızla çevirerek, Connie’nin gözlerinin içine baktı.

“Üzgün mü? Hayır, canım sıkkın! Yakaladığım iki kaçak avcının duruşma çağrılarını almaya gidecektim de; her neyse, çevredeki insanları hiç sevmiyorum.”

Ağır, güzel bir İngilizceyle konuşuyordu. Sesinde öfke vardı.

“Koru, bekçiliğinden nefret ettiğin oluyor mu ara sıra?” diye sordu Connie.

“Koru bekçiliğinden mi? Hayır! Yalnız kalabildiğim sürece hayır. Ama, karakola, buna benzer başka yerlere gitmek, bir sürü alığın bir işimi görmelerini beklemek zorunda kaldım mı... cinler başıma üşüşüyor...” diyerek, belirsiz bir alaycılıkla gülümsedi.

“Bağımsız bir yaşayış süremez miydin gerçekten?” diye sordu Connie.

“Ben mi? Sürebilirdim sanıyorum, emekli aylığımsa demek istediğin. Yaşayabilirdim! Ama çalışmam gerek, çalışmasam ölürüm. Beni uğraştıracak bir işim olması gerek. Kendimin olacak bir iş tutmaya da sinirlerim elverişli değil şimdi. Başkası için yaptığım ufak türden bir şey olmalı uğraşacağım, iş, yoksa kafam kızdı mı, bir ay bile çekmeden bırakıveririm. Onun için burada her bakımdan çok iyiyim şimdi, özellikle şu son günlerde...”

Alaycı bir seste gene güldü Connie’ye.

“Peki ama sinirlerin neden bozuk?” diye sordu Connie. “Her zaman mı bozuk demek istiyorsun?”

“Hemen hemen,” dedi adam gülerek. “Sıkıntıyı bir türlü üstümden atamıyorum.”

“Ne sıkıntısı bu?” dedi Connie.

“Sıkıntı!” dedi adam. “Bilmiyor musun?” Connie susuyordu, alınmıştı. Adam, kendisini hiç umursamıyordu bile.

“Önümüzdeki ay, bir süre için buradan ayrılıyorum,” dedi.

“Sen mi? Nereye gidiyorsun?”

“Venedik'e.”

“Venedik’e! Sör Clifford’la mı? Kaç ay için?”

“Aşağı yukarı bir ay için,” dedi Connie. “Clifford gelmiyor.”

“Burada mı kalacak?”

“Evet! Bu durumuyla uzak yolculuk yapmaktan nefret ediyor.”

“Ya öyle mi? Zavallı şeytan!” dedi adam, takılarak.

Bir sessizlik çöktü.

“Beni unutmayacaksın gittiğim zaman, değil mi?” diye sordu Connie. Adam gene gözlerini kaldırarak onu tepeden tırnağa süzdü.

“Unutmak mı?” dedi. “Biliyorsun, hiç kimse unutmaz. Bir bellek sorunu değildir bu.”

“Bu da ne demek?” diye sormak istedi Connie, soramadı. Bunu yerine: “Clifford’a bir çocuğum olabileceğini söyledim,” dedi kısık bir sesle.

Şimdi adam inceden inceye süzen bir gözle, gerçekten kendisine bakıyordu.

“Söyledin mi?” dedi en sonunda. “Ne dedi peki?”

“Hiç! Karşı değil böyle bir şeye. Kendi çocuğuymuş gibi gösterilirse, kıvanç duyacak bundan” Connie adamın yüzüne bakamıyordu.

Adam uzun bir süre sustu, sonra, gene Conme’nin yüzüne baktı.

“Benden söz etmedin tabii?” dedi.

“Hayır. Senden söz etmedim,” dedi Çonnie.

“Çocuğun babası olmamı kolay kolay kabullenemez. Peki kimden edinmiş olacaksın bu çocuğu?”

“Venedik’te bir serüvenim olabilir,” dedi Connie.

“Ya, öyle mi?” dedi adam, alçak sesle. “Demek bunun için gidiyorsun Venedik’e?”

“Aşk aramak için değil tabii.”

“Orada böyle bir serüven yaşamış izlenimini vermek için,” dedi.

Bir sessizlik oldu. Adanı, yüzünde yarı alaylı, yarı acı bir anlamla pencereden dışarı bakıyor, hafifçe sırıtıyordu. Connie onun bu sırıtmasından tiksindi bir an.

“Gebeliği önleyecek hiçbir yola başvurmadın öyleyse!” dedi birden. “Ben hiç düşünmedim bunu çünkü.”

“Hayır,” dedi Connie belli belirsiz. “Böyle bir şey yapmaktan tiksinirim.”

Adam dönüp baktı, sonra gene yüzünde o ince kendine özgü sırıtmayla, pencereden dışarıya yöneldi. Odaya yoğun bir sessizlik çökmüştü.

En sonunda Connie’ye dönerek alaylı bir sesle:

“Demek bunun için istedin beni, bir çocuk edinmek için?” dedi.

Connie başını hayır anlamında kaldırdı.

“Hayır. Gerçekten hayır,” dedi.

“Gerçekten! Ne için peki?” diye sordu adam, sertçe.

Connie onu suçlandırırcasına bakarak, “Bilmiyorum,” dedi.

Adam bir kahkaha koy verdi.

“Al benden de o kadar!” dedi.

Uzun bir süre sessizlik oldu, soğuk bir sessizlik.

“Peki,” dedi adam en sonunda. “Sayın Leydi nasıl isterlerse öyle olsun. Çocuğun olursa, Sör Clifford sevinç duyacak bundan. Ben ise hiçbir şey yitirmiş olmayacağım. Tam tersine, çok güzel bir yaşantı geçirdim, gerçekten de eşsiz bir yaşantı!” – yarım bir esnemeyle gerindi. “Beni kullandıysan, insanlarca ilk kullanılışım değil bu; daha öncekilerin hiçbiri de böylesine güzel olmamıştı; insan böyle bir şeyden, kendine gurur payı çıkarmasa bile, gerçek bu.” – Gene garipçe gerindi, kasları ürperdi, çenesi kenetlendi.

“Ama seni kullanmış değilim,” dedi Connie yalvarır bir sesle.

“Sayın Leydi’nin buyruğundayım,” dedi adam.

“Hayır,” dedi Connie. “Gövdeni sevdim senin.”

“Öyle mi?” dedi adam, güldü, “İyi öyleyse, eşitiz, ben de senin gövdeni

sevdim.”

Adam, garip, koyulaşmış gözleriyle baktı.

“Üst kata çıkmak ister misin şimdi?” diye sordu, kekeler gibi bir sesle.

“Hayır, burada olmaz. Şimdi olmaz!” dedi Connie güçlükle, ama adam biraz diretse gidecekti, ona karşı koyacak gücü yoktu çünkü.

Adam başka yana döndü, hiç oralı değilmiş gibi göründü.

“Sana, senin bana dokunduğun gibi dokunmak istiyorum,” dedi Connie. “Senin tenine gerçekten dokunmadım hiç şimdiye dek.”

Adam baktı, gene gülümsedi. “Şimdi mi?” diye sordu.

“Hayır! Hayır! Burada değil! Korudaki kulübede. Olmaz mı?”

“Nasıl dokunuyorum ben sana?”

“Beni ellediğin zamanlar.”

Adam Connie’ye baktı, gözleri, onun durgun, kuşkulu gözleriyle karşılaştı.

“Hoşlanıyor musun seni ellememden?” dedi gene gülerek.

“Evet, ya sen?” dedi Connie.

“Ha, ben mi?” Sonra sesi değişti. “Evet, biliyorsun, sorman bile fazladan.” Gerçekti bu.

Connie ayağa kalkarak şapkasını aldı. “Gitmem gerek,” dedi.

“Gidecek misin?” dedi adam tatlılıkla.

Connie, adamın kendine dokunmasını, bir şey söylemesini istiyordu, ama ne dokundu ne de bir şey söyledi, tatlılıkla bekledi ancak.

“Çay için çok teşekkürler,” dedi Connie.

“Çayı kaynatıp hazırladığın için ben teşekkür etmeliyim Sayın Leydi'ye.”

Connie yoldan aşağı inerken, adam da kapı aralığında gene hafifçe sırıtarak duruyordu. Flossie kuyruğunu dikerek bir koşu geldi. Connie koruya daldı, dalgın dalgın yürüdü, adamın, yüzünde o anlaşılmaz sırıtmayla, arkadan kendisini gözlediğini biliyordu.

İyice üzgün, kırgın bir gönülle dönüyordu eve. Adamın, kullanılmış

olduğunu söylemesi gücüne gitmişti; çünkü bir bakıma doğruydu bu. Ama gene de böyle dememesi gerekirdi. Böylece iki duygu arasında bocalıyordu Connie şimdi: bir yandan adama karşı duyduğu bir tiksinme, öte yandan da aralarında beliren bu açıklığı gene onunla birlikte giderme isteği.

Akşam çayında çok canı sıkkın, çok sinirliydi, hemen odasına çıktı. Ama odaya kapanmak da boşunaydı; ne bir yerde oturabiliyor ne de durabiliyordu. Bir çözüm bulması gerekiyordu bu duruma. Korudaki tahta kulübeye gidecekti; ya adam orda yoksa? Olsun, gene de gidecekti.

Yan kapıdan gizlice çıkarak, üzgün bir yüzle yola koyuldu. Ağaçsız düzlüğe vardığında korkunç bir tedirginlik vardı içinde. Ama adam ordaydı, sırtında gömleğiyle eğiliyor, büyüdükçe çalımlanan, bununla birlikte piliçlerden çok daha çelimsiz olan yavru horozlar ortasında, tavukları kümesten dışarı salıyordu.

Connie doğruca ona gitti.

“Gördün mü, geldim işte!” dedi.

“Ha, evet!” dedi adam, doğrulup belirsiz bir kıvançla Connie’ye bakarak.

“Tavukları salıyor musun artık?” diye sordu Connie.

“Evet, bir deri bir kemik kaldı zavallılar kuluçkada otura otura,” dedi adam. “Şimdi dışarı çıkıp da yem yemeyi bile düşünmüyorlar. Anaç bir tavukta benlik diye bir şey kalmaz, bütün varlığını yumurtalara, civcivlere verir.”

Zavallı anaç tavuklar; böylesine körü körüne bir adanış! Yumurtalar kendilerinin olmasa bile. Connie, gönlü acımayla dolarak baktı onlara. Adamla kadının arasında kaçınılmaz bir susku beliriverdi.

“Kulübeye gidelim mi?” diye sordu adam.

“İstiyor musun beni?” dedi Connie, güvensizlikle.

“Evet, gelirsen.”

Kadın bir şey söylemedi.

“Gel hadi!” dedi adam.

Connie onunla birlikte kulübeye gitti. Adam kapıyı kapatınca içerisi iyice karanlık oldu, gene eskisi gibi, kör ışıklı feneri yaktı.

“İç çamaşırlarını çıkardın mı?” diye sordu adam.

“Evet!”

“Güzel, ben de çıkarayım.”

Battaniyeleri yere yaydı, birini de üzerlerine almak için oraya bıraktı. Kadın şapkasını çıkardı, saçlarını çözdü. Adam da oturarak ayakkabılarıyla tozluklarını çıkardı, kadife pantolonunun düğmelerini açtı.

“Uzan şimdi,” dedi, iç gömleğiyle dinelerek. Connie sessizce, söyleneni yaptı, adam da yanı başına uzandı, battaniyeyi üstlerine çekti.

“Ha şöyle!” dedi adam.

Sonra kadının giysisini yukarı doğru çekerek, göğüsleri açılıncaya dek sıyırdı. Göğüslerini küçücük dokunuşlarla öptü, uçlarını dudaklarıyla küçük küçük okşadı.

“Ah, ne güzelsin, ne güzelsin sen!” dedi, birden yüzünü sıcacık karnına sürterek kadının.

Kadın kollarını, adamın gömleğinin altından sokarak gövdesine doladı, bununla birlikte, onun böylesine güçlü görünen ince, kaygan, çıplak gövdesinden, sert kaslarından biraz korktu. Korkudan irkildi.

Adamın, iç çekişi andıran kısık bir sesle: “Ah, ne güzelsin!” demesiyle birlikte, ruhunda bir şey direnerek katılaşıverdi: bu korkunç ten yakınlığı, adamın beklemek bilmez sahip olma isteği, bir katılığa yol açtı ruhunda. Kendi tutkusunun keskin coşkunluğu da ağır basamadı bu kez; elleri adamın çabalayan gövdesi üstünde kımıltısız, öylece yatıyor; ne yaparsa yapsın, sanki ruhu olanları tepeden gözetliyormuş gibi bir duyguya kapılıyor, adamın kalçalarını, kaba etlerini, kuşkulu titremesini, ürpermesini gülünç buluyordu. Evet, sevgi buydu; kalçaların bu gülünç çırpınması, zavallı anlamsız, ıslak, küçük penisin solup büzüşmesi. Tanrısal sevgi, buydu! Bu böyle olunca, çağdaş insanlar gösteriye öfkelenmekte haklıydılar; bir gösteriden başka bir şey değildi bu çünkü. Birtakım ozanların söylediği gibi, insanı düşünen bir varlık olarak yaratan, bununla birlikte, onu bu gülünç durumu almaya zorlayan bu gülünç gösteri ardında kör bir özlemle koşturan Tanrıda uğursuz bir alaycılık olmalıydı. Mauppasant bile bayağı bir düşüş olarak görmüştü bunu. İnsan cinsel

birleşmeyi hor görüyor, ama gene de ondan vazgeçemiyordu.

Garip dişi kafası, soğuk, tiksinen düşüncelerle uzaklarda duruyor, kılını bile kımıldatmadan yatarken, silkinip adamı dışına atmak, onun çirkin sarılışından, saçma kalçalarının binişinden kaçıp kurtulmak geliyordu içinden. Adamın gövdesi, budalaca, arsız, yetkinlikten uzak, bitmemiş karmaşasıyla çirkin bir şeydi. Çünkü bütünlenmiş bir evrim, ne yapar yapar, bu gösteriyi, bu ‘işlev'i insan yaşamından çıkarırdı.

Bununla birlikte, adam, işini çabucak bitirdikten sonra, çok büyük bir durgunluk içinde sessizliğe, uzak, kadının bilincinin sınırlarından da uzak, garip, eylemsiz bir yere çekilirken, yüreği sızlamaya başladı kadının. Bir dalganın çekilişi gibi, uzaklaştığını duyuyordu adamın, uzaklaşıyor, kendisini kıyıdaki bir çakıltaşı gibi bırakıyordu. Çekiliyordu, ruhu çekiliyordu adamın kadından. Adam biliyordu.

Kadın, kendi iki bilincinin, iki tepkisinin işkencesiyle, gerçek bir acıyla ağlamaya başladı. Adam oralı olmadı, sezmedi bile. Ağlama fırtınası gitgide büyüyerek sarsıntılara dönünce, adam da sarsılıverdi.

“Ah!” dedi. “İyi olmadı bu kez. Sen uzaklardaydın.” – Demek biliyordu! Kadının hıçkırıkları daha da çoğaldı.

“Nen var peki?” diye sordu adam. “İkide bir böyle oluyor.”

“Seni... seni sevemiyorum,” diye hıçkırdı kadın, yüreğinde bir burkulma duydu birden.

“Öyle mi? Üzme kendini bunun için! İlle de seveceksin diye bir yasa yok ya. Olduğu gibi benimse durumu.”

Elleri daha kadının göğsünde, durgun yatıyordu. Ama kadın iki elini de ondan çekmişti.

Adamın sözleriyle biraz rahatlamıştı. Yüksek sesle hıçkırmaya başladı.

“Yok, yok! Ağlama!” dedi adam. “İyisini de kötüsünü de olağan saymak gerek. Bu kez için biraz kötü oldu.”

Kadın acı acı, hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. “Ama sevmek istiyorum seni, bir türlü olmuyor. İğrenç bir şey bu.”

Adam, yan acıyla, yan eğlenerek güldü.

“İğrenç değil,” dedi, “sen iğrenç desen de değil. Sen iğrenç yapamazsın bunu. Beni sevmeye zorlama kendini. Hiçbir zaman zorlama kendini böyle bir şeye. Bir sepet cevizden bir çürük çıkar elbet. Çürüğünü de sağlam gibi kabullenmek gerek.”

Elini kadının göğsünden çekti, şimdi dokunmuyordu hiçbir yerine. Adam elini çeker çekmez, hemen hemen arsızca bir doygunluk duydu kadın bundan. Adamın konuştuğu yerli şiveden tiksiniyordu; sen, seni, sana deyişinden. Canı istediği zaman ayağa kalkıyor, tepesine dikiliyor, hiç çekinmeden gözleri önünde o saçma kadife pantolonunun düğmelerini ilikliyordu. Michaelis, hiç olmazsa düğmelerini iliklerken öte yana dönecek kadar saygılıydı. Bu adam ise kendine öyle bir güven duyuyordu ki, başkalarının gözünde nasıl bir soytarı durumuna düştüğünü bile, anlamıyordu, soysuz herif.

Gene de, sessizce, kalkmak üzere doğrulduğunda, kadın ona korkuyla sarılıverdi.

“Hayır! Hayır gitme! Bırakma beni! Kızma bana! Tut beni! Sıkı tut beni,” diye fısıldadı, gözü 'kararmış bir çılgınlık içinde, ne dediğini bile bilmeden, adama tekin olmayan bir güçle yapışarak. Kadın kendi kendinden kurtulmak istiyordu, kendi içindeki öfkeden, direnişten. Ama içindeki, benliğini sarmış olan o direniş öyle güçlüydü ki!

Adam onu gene kollarına alarak kendine doğru çekti kollarında küçülüverdi kadın, bir yuvadaymış gibi büzülüverdi. Geçmişti, içindeki direniş geçmişti şimdi, olağanüstü bir erinç içinde yüzüyordu. Adamın kollarında küçülerek eşsiz bir duygu içinde erirken, sonsuz bir istek uyandırdı birden, adamın bütün damarlarında yoğun, tatlı bir istek kaynayıverdi; kadına, onun yumuşaklığına, kollarındaki kadından taşarak kendi kanma sızan delici güzelliğe duyulan bir istek. Yavaş yavaş, katkısız, yumuşak bir istekle yanan elinin, olağanüstü, baygın okşayışıyla, kadının kalçalarının ipeksi yuvarlaklığını sıvazladı, yumuşak kaba etlerine indi, her okşayışta can alıcı noktaya biraz daha yaklaşıyordu. Kadın, istekten bir alev gibi duydu onu, ama tatlı bir alev, kendisinin de bu alev içinde erimekte olduğunu duydu. Bıraktı kendini. Adam şaşırtıcı bir sessiz güçle yaklaşıyordu. Ölüm gibi bir titreyişle boyun eğdi kadın, bütün benliğiyle açtı kendini ona. Ah, şimdi duyarlı bir sevgiyle davranmasaydı adam ne büyük bir işkence olurdu bu,

çünkü bütün benliğini açmıştı ona, hiçbir dayanağı kalmamıştı!

Adamın güçlü, amansız yaklaşmasıyla ürperdi, öylesine garip, korkunç bir duyguydu bu. Bu, bir kılıcın dalışı olabilirdi, yumuşakça açılmış teni için, ölüm gibi bir şey olabilirdi. Apansız bir ölüm kuşkusuyla sarsıldı. Ama garip, yavaş, dingin bir dalış oldu bu, başlangıçta evreni yaratan türden, dalgın, çok eski ve ağır bir sevginin, barışın dalışı. Göğsündeki korku da yatıştı, böylece göğsü de bir dinginlik dalgasına kapıldı. Her şeyiyle salıverdi kendini. Her şeyiyle, bütün benliğiyle, sele bıraktı kendini.

Bir denizdi sanki, kocaman bir kabartıyla şişen, şişen yükselen kara dalgalardı bütün varlığı, öyle ki, gitgide bütün karanlığı eyleme geçti, kara, sağır kitlesiyle yuvarlanıp duran bir okyanus oldu kadın. Ah, içinin ta derinlerinde, upuzun, ırağa giden dalgalarla her şeyi yarılıyor, yuvarlanıyor, ayrılıyor, en can alıcı yerinde derinlikler yarılıyor, ortadan yanlara doğru yuvarlanıyor, bu derinleşen dokunuşla, derinleri, gitgide daha derinleri açılıyor, daha büyük dalgalar benliğinden bir kıyıya doğru yuvarlanıyor, benliğini açıyor, bilinmez batış gitgide daha yakına, daha yakma varıyor, benliğinin dalgaları benliğinden daha da uzaklaşıyor, onu öylece bırakıyor, en sonunda birdenbire yumuşacık, ürpertili bir kendinden geçişle, bütün kanına dokunulduğunu, kendisine dokunulduğunu kavrayınca, bir tükenişte buluyordu kendini, bitmişti. Bitmişti, yoktu artık, bir yandan da doğmuştu: bir kadındı.

Ah, eşi bulunmaz güzellikte bir şeydi bu, eşsiz güzellikte! Dalgaların çekilişi sırasında bütün güzelliği görmüştü. Şimdi bütün gövdesi cana yakın bir sevgiyle, bilinmeyen adama, bıçkın bir dalıştan sonra, kendiliğinden çekilen cılız, sevgi dolu, soluk erkekliğe kenetlenmişti. Ayrılmak istemiyordu. Çok güzeldi! Öylece kalmak istiyordu.

“Ne güzeldi!” diye mırıldandı kadın. “Ne güzeldi!” Ama adam hiçbir şey söylemedi, üstünde durgun yatarken, ancak yumuşacık öptü onu. Bir kurban, öte yandan da yeni doğmuş bir varlık olarak, mutlulukla inledi kadın.

Şimdi yüreğinde garip bir mucize uyanmıştı. Bir erkek! Erkekliğin, üzerindeki garip gücü! Elleri adamın üzerinde korkuyla geziyordu daha. Onun, kendisine karşı taşıdığı garip, düşmanca, hafif tiksinç anlamdan korkmuştu: bir erkek. Şimdi dokunuyordu ona, tanrının oğulları, tanrının

kızlarıyla birlikteydi şimdi. Ne güzeldi onu ellemek, ne güzeldi teninin dokusu! Ne güzeldi, ne güzel, güçlü ama gene de dupduru, ince, duyarlı gövdesinin bu durgunluğu! Yeterliğin, pürüzsüz tenin bu kökten sessizliği. Ne güzel! Ne güzel! Elleri ürkekçe adamın sırtından aşağı, kaba etlerinin yumuşak, ufak yuvarlaklığına doğru kaydı. Güzellik! Ne büyük güzellik! Yeni bir sevginin apansız küçük alevi bütün gövdesini sardı. Nasıl oluyordu, daha önce ancak tiksintiyle karşıladığı bu durumda, nerden doğuyordu bu güzellik? Diri ılık kalçalara dokunmanın söze sığmaz güzelliği! Yaşam içinde yaşam, kesin, ılık, güç dolu sevimlilik. Ne anlaşılmaz gizdi bu! Ne garip bir gizemli ağırlık, insanın elinde yumuşacık duran! Güzel olan her şeyin kökü, kökleri, bütün güzelliğin başlangıçtaki kökü.

Adama, hemen hemen korkuyu, sarsıntıyı andıran bir şaşkınlık fısıltısıyla kenetlendi. Adam kendisine sıkıca sarıldı, ama tek söz bile söylemedi. Hiçbir şey söylemiyordu. Kadın, adamın daha da yakınına sokuldu. Onun derin, anlaşılmaz durgunluğu içinde, gene yavaş yavaş uyanmakta olan erkekliği sezdi. Yüreği korkuyu andıran bir duyguyla eridi.

Bu kez adamın, içindeki varlığı, bütünüyle yumuşacık, hiçbir bilincin kavrayamayacağı ölçüde bin bir ışıklı, kamaştırıcıydı. Bütün benliği, bir sıvı doku gibi, bilinçsiz dipdiri seğiriyordu. Neye uğradığını bilemiyordu. Olanları kavrayamıyordu. Tek anladığı, bunun her şeyden daha güzel olduğuydu. Tek anladığı. Sonra iyice durgun, iyice bilinçsiz kaldı, bu durumun ne kadar sürdüğünü bilemiyordu. Adam daha kendisinde, derinliklerine varılmaz bir susuş içindeydi. Bütün bu olanlarla ilgili tek söz konuşmuyorlardı.

Dış dünyayı algılamaya başladıklarında, kadın ‘sevgilim, sevgilim!' diyerek adamın göğsüne sarıldı. Adam da sessizce tutuyordu onu. Kadın adamın göğsü üzerinde kıvrıldı, eşsiz bir duyguydu bu.

Ama adamın susuşu dipsizdi. Elleri, kadını çiçek tutar gibi tutuyordu, öylesine durgun, garip. “Nerelerdesin?” diye fısıldadı kadın. “Nerelerdesin? Konuş! Bir şey de bana!”

Adam onu yumuşacık öperek mırıldandı: “Ah canım!”

Ama kadın onun ne demek istediğini anlamadı, adamın kafasının nerelerde

olduğunu kestiremiyordu, susuşuyla yitmişti kendisi için sanki.

“Seviyorsun beni, değil mi?” diye mırıldandı kadın.

“Evet, biliyorsun!” dedi adam.

“Ama söyle sevdiğini n’olur!” diye yalvardı.

“Evet! Evet! Sezmiyor musun?” dedi adam dalgın, ama tatlı bir kesinlikle. Kadın daha çok kenetlendi ona, daha sokuldu. Adam, sevişirken kendisinden çok daha durgundu, onun için kesinlikle güvenmek istiyordu kadın.

“Seviyorsun beni!” diye fısıldadı kadın, inanmış. Adamın elleri bir çiçek okşar gibi okşuyordu kadını, bir istek titremesinden uzak, bununla birlikte incecik bir yakınlıkla. Kadın gene de sevgiyi sıkıca yakalamanın gerekliliği ile tedirgin, kıvranıyordu. .

“Beni her zaman seveceğini söyle!” diye yalvardı.

“Evet!” dedi adam dalgın. Kadın sorularının onu kendisinden uzaklaştırdığını görüyordu.

“Kalkmayalım mı?” diye sordu adam sonunda.

“Hayır!” dedi kadın. Ama bilincinin dağıldığını sezdi, dışardaki sesleri işitiyordu.

“Nerdeyse karanlık çökecek,” dedi adam. Sesinde buyurgan bir anlam seziliyordu. Kadın, gelip çatan zamana boyun eğen bir dişinin üzüntüsüyle öptü onu.

Adam kalktı, fenerin ışığını açtı, sonra tez tez giyinerek, giysiler içinde görünmez oldu hemen. Bir yandan pantolonunun düğmelerini iliklerken, irileşmiş, koyu gözlerle aşağı bakarak, kadının tepesine dineldi, yüzü biraz pembeleşmiş, saçları dağılmış, garip bir ılıklık içinde, fenerin solgun ışığı altında daha da güzeldi; öyle güzeldi ki, kadın hiçbir zaman söyleyemeyecekti ona şu anda ne güzel olduğunu. Adama sıkıca sarılarak onu tutmak geçti içinden, çünkü kendisini bağırmaya, ona kenetlenmeye, ona sahip olmaya dürten, ılık, yarı-uykulu bir dalgınlık vardı adamın bu güzelliğinde. Hiçbir zaman sahip olamayacaktı ona. Battaniyenin üstünde kıvrılmış, yumuşak, çıplak kalçalarıyla öylece yatıyordu, kafasından

geçenlerden adamın haberi bile yoktu, ama o da kadını güzel buluyordu: her şeyin ötesinde, derinlerine varabildiği, yumuşak, olağanüstü bir varlık.

“Sana gelmek güzel bir şey,” dedi adam.

“Seviyor musun beni?” diye sordu kadın, yüreği küt küt atarak.

“Seninle birlikte olmak, bütün yaraları sağaltıyor. Bana kendini açışım seviyorum senin. Sana yaklaşabilmemi öylesine.”

Eğilerek kadının yumuşacık, çıplak böğrünü öptü, yüzünü tenine sürdü, sonra battaniyeyi kadının üstüne çekti.

“Beni hiçbir zaman bırakmayacaksın değil mi?” diye sordu kadın.

“Böyle şeyler söyleme,” dedi adam.

“Ama benim seni sevdiğime inanıyorsun değil mi?”

“Evet, biraz önce sevdin beni, düşünebileceğinden de daha çok sevdin hem. Ama gelecekte ne olacağı bilinmez ki, bir gün başka türlü davranırsın belki!”

“Hayır, böyle konuşma! – Seni kullanmakta olduğumu gerçekten düşünmüyorsun değil mi?”

“Nasıl?”

“Bir çocuk edinmek için?”

“Dünyada herkes canı istediğince çocuk yapabilir,” dedi adam, tozluklarını iliklemek üzere otururken.

“Ah hayır!” diye bağırdı kadın. “Şaka yapıyorsun değil mi?”

“Evet!” dedi adam, alttan alttan bakarak. “En güzeli bu kezdi.”

Kadın kımıltısız yatıyordu. Adam yavaşça kapıyı açtı. Pırlanta gibi açık renkli çevresiyle gök, koyu maviydi. Tavukları kapamak için dışarıya çıktı, köpeğine seslendi. Kadın da yattığı yerden, yaşamın, insan varlığının olağanüstü niteliğini düşünüyordu.

Adam döndüğünde, daha yatıyordu, bir çingene gibi ışıl ışıldı. Adam, yanı başındaki iskemleye çöktü.

“Gitmeden önce bir gece benim eve gelmelisin; olmaz mı?” dedi, kaşlarını

kaldırarak; elleri, dizleri arasından sarkarken, baktı.

“Geleyim mi?” dedi kadın, yerli şiveyi yansılayarak.

Adam gülümsedi.

“Evet, gel.”

“Evet!” dedi kadın gene yerli ağzıyla.

“He!” dedi adam.

“He!” diye yansıladı kadın.

“Benimle yatarsın bir gece,” dedi adam. “Gerekli bu. Ne zaman geleceksin?”

“Belki pazara,” dedi kadın gene yerli şiveyi yansılayarak.

“Pazara mı?”

Adam güldü hemen.

“Yok yok, beceremiyorsun,” dedi.

“Neden beceremeyecekmişim?”

Adam güldü. Kadın, yerli şiveyle konuşmaya çalışırken gülünç oluyordu. '

“Kalk hadi, gitme zamanın geldi,” dedi adam.

“Öyle mi?”

“Evet,” dedi adam, eğilip kadının yüzünü tatlılıkla okşayarak.

“İyi dişisin kısacası, değil mi? Yeryüzünde kalmış en iyi mal seninkisi! Ne zaman isterse canın o zaman gel! Ne zaman istersen!”

“Ne demek mal?” diye sordu kadın.

“Bilmiyor musun? Senin malın! Oran işte. Sana girdiğim zaman benim olan. Senin olan da benimki. Oran senin. Olduğu gibi.”

“Olduğu gibi,” dedi kadın eğlenerek. “Mal! Çiftleşmek gibi bir şey demek ki!”

“Yok yok! Çiftleşmek, yapılan işin adı. Hayvanlar çiftleşir. Ama senin oran çok daha öte bir anlam taşır. Sensin o, anlıyor musun: sen ise hayvanlardan çok daha başka bir şeysin, değil mi? Çiftleşirken bile? Oran! Senin bütün

güzelliğin, canım!”

Kadın kalktı, adamın koyu, tatlı, söze sığmaz ılıklıkta, dayanılmaz güzellikteki gözlerinin arasını öptü.

“Seviyor musun beni?” diye sordu.

Adam karşılık vermeden öptü onu.

“Gitmelisin artık, dur üstünü başını silkeleyeyim.”

Adamın eli, kadının gövdesinin yuvarlak eğrilerinde tutkudan uzak, bununla birlikte yumuşak, içten bir sezişle gezindi.

Kadın, alacakaranlıkta evine koşarken, evren bir düş gibiydi gözünde; parktaki ağaçlar, bir dalgaya kapılmış demirli gemiler gibi inip çıkıyor, eve giden bayırın yamaçları da canlılıkla dolup taşıyordu.

13

Pazar günü Clifford koruya gitmek istedi. Güzel bir sabahtı, ötede beride armut çiçekleriyle erik çiçekleri ak bir mucize gibi apansız açılıvermişti.

Evrenin çiçeğe durduğu bu günlerde, Clifford'un ancak tekerlekli sandalyeyle dolaşabilmesi, iç paralayıcı bir şeydi. Ama kötürümlüğüne alışmıştı artık, belli bir gurur bile duyuyordu bundan. Motorlu arabası, yavaş, hastalıklı bir önemle homurdanarak ilerliyordu. Karısının yanına yaklaştığında:

"Sör Clifford, köpüren atı üstünde!" dedi.

"Köpüren değilse bile, homurdanan!" diye güldü Connie.

Clifford durarak, uzun, alçak, eski kahverengi konağın ön yüzüne baktı.

"Gözünü bile kırpmıyor Wragby!" dedi "Ne diye kırpacak sanki! Şu altımdaki, insan kafasının bir başarısı, atın önemini sıfıra indirecek bir buluşu değil mi?"

"Evet, doğru. Platon'un çift atlı arabalarla göğe çıktığını söylediği ruhlar, bir Ford arabasıyla çıkıyor şimdi," dedi Connie.

"Ya da bir Rolls-Royce'la*. Soylu kişiydi Platon!"

"Çok doğru! Dövülecek, kamçılanacak kara atlar yok artık. Bir gün, sözünü ettiği kara atla kır ata hiç gereklik duymayacağımız, çok daha iyi bir ulaştırma aracıyla, bir motorlu taşıtla yolculuk yapacağımız, aklının ucundan bile geçmezdi Platon'un belki!"

"Bir motor, biraz da benzin!" dedi Clifford.

"Önümüzdeki yıl, eskimiş evimizde birtakım onarımlar yaptırmak istiyorum. Bu iş için bir binlik arttırmam gerek: işçilik de öyle pahalı ki şimdi!" diye ekledi.

"Aman, olsun!" dedi Connie. "Yeni bir grev yapmasınlar da tek!"

"Yeni bir grev yapsalar ne kazanacaklar bundan! Kolu kanadı kırılmış

endüstri iyice yıkılacak ancak: yıkım baykuşları bu durumu görmeye başladı bile!”

“Endüstrinin yıkılması, işçilerin umurunda bile değil belki,” dedi Connie.

“Ah, kadınca sözler edip durma şimdi! Endüstri, keselerini şişirip taşırmasa bile, midelerini dolduruyor bu heriflerin,” dedi Clifford, Mrs. Bolton’un konuşmalarını andıran bir sesle.

“Ama daha geçenlerde bir tutucu-anarşist olduğunu söyleyen sen değil miydin?” diye sordu Connie, açıkça.

“Bununla ne demek istediğimi de anlamış mıydın?” diye çıkıştı Clifford. “İnsan, yaşamın biçimine, gereçlerine dokunmadan, her istediğini alabilir, canının istediği şeyi duyabilir, ama bu kesinlikle özel bir şey olarak kalır.”

Connie susarak birkaç adım yürüdü. Sonra direterek:

“Kabuğu bütün kalmak koşuluyla, bir yumurtanın, istediği gibi cılklaşabileceğini söylemek gibi bir şey oluyor bu. Ne var ki cılk bir yumurta, kendiliğinden kırılır.”

“İnsanların yumurta olduğunu sanmıyorum,” dedi Clifford. “Melek yumurtası bile değildir insanlar, bilgiç küçük hanım!”

Bu ışıl ışıl sabahta, Clifford’un keyfi yerindeydi gene. Tarla kuşları parkın üzerinde uçarak cıvıldıyor, uzakta, çukurda kalan maden ocağının dumanı sessiz sessiz tütüyordu. Eski günleri andıran bir gündü bugün, savaştan önceki günleri. Gerçekte Connie’nin içinden tartışmak gelmiyordu. Onun için, Clifford’un arabasının yanı sıra, duyduğu karşıtlığı açığa vurmadan, dimdik yürüyordu.

“Hayır,” dedi Clifford. “İşler gerektiği gibi yönetilirse, artık grev falan olmaz.”

“Neden olmasın?”

“Çünkü grev yapılamayacak bir ortam sağlanır.”

“Ama işçiler göz yumar mı senin böyle bir şey yapmana?” diye sordu Connie.

“Onlara soracak değiliz. Onlar hiç sezmeden yapacağız bunu. Kendi iyilikleri için, endüstriyi kurtarmak için.”

“Aynı zamanda senin iyiliğin için,” dedi Connie.

“Elbette! Herkesin iyiliği için. Ama benden daha çok, onların iyiliği için. Ben, maden ocakları olmadan da yaşayabilirim. Onlar yaşayamaz. Maden ocakları olmasa açlıktan kırılırlar. Benim başka gelirlerim de var.”

Sığ vadiye doğru, maden ocağına baktılar, ocağın ötesinde Tevershall’ın kara çatılı evleri dizi dizi, bir yılan gibi, tepeye doğru kıvrılıyordu. Eski kahverengi kiliseden çan sesleri geliyordu: pazar, pazar, pazar!

“Peki işçiler ne der, senin bu sınırlamalarına?” diye sordu Connie.

“Bak canım, böyle bir şeyi ister istemez kabullenmek zorundalar: yeter ki yoluyla yordamıyla yapılsın bu iş.”

“Peki karşılıklı bir anlaşma olamaz mı bu konuda?”

“Elbette olabilir: endüstrinin bireyden daha önemli olduğunu kavradıkları zaman.”

“Ama bunun ille de senin endüstrin olması mı gerekir?”

“Hayır. Ama bir yandan da kesinlikle, evet. Mal sahipliği dinsel bir sorun oldu şimdi: İsa ile St. Francis’ten bu yana olduğu gibi. Önemli olan şey, insanın varını yoğunu yoksullara dağıtması değil, varını yoğunu endüstriyi desteklemek, yoksullara iş vermek için kullanmasıdır. Bütün karınları doyurmanın, bütün sırtları giydirmenin tek yolu budur. Varımızı yoğumuzu yoksullara dağıtma, hem bizler için, hem de yoksullar için, açlıktan kırılmak demektir. Evrensel ölçüde bir açlık da özlenecek şey değildir herhalde. Genel bir yoksulluk bile sevimsiz bir şeydir. Çirkindir yoksulluk.”

“Peki ya eşitsizlik?”

“Değişmez alınyazısıdır bu. Neden Jüpiter yıldızı Neptün’den daha büyüktür? Her şeyin yapısını değiştirmeye 'kalkışamazsın!”’

“Ama çekememezlik, kıskançlık, yetinmezlik bir başladı mı, sonra...”

“Başladı mı, durdurmak için elinden geleni yapacaksın. Birisinin çıkıp, bütün bu gösteriyi buyruğu altına alması gerekir.”

“Kim alacak peki?” diye sordu Connie.

“Endüstri işletmelerine sahip olan, bu işletmeleri yöneten kimseler.”

Uzun bir süre sessizlik oldu.

“Bence bunların hepsi, kötü yöneticiler,” dedi Connie.

“Peki ne yapmaları gerekir, sen söyle bakalım.”

“Bunlar, yöneticiliklerini, buyruk yetkilerini gereğince ciddiye almıyorlar,” dedi Connie.

“Senin Leydi’lik sanını aldığından çok daha fazla ciddiye alıyorlar.”

“Leydi’lik sanı zorlama bir şey benim için, gerçekten istediğim bir şey değil,” deyiverdi Connie. Clifford, arabasını durdurarak baktı.

“Kimmiş şimdi sorumluluğundan kaçan?” diye sordu Clifford. “Durumunun gerektirdiği sorumluluktan kaçmaya yeltenen kimmiş? Sen mi onlar mı?”

“Ben üstünlük isteyen, buyruk vermek isteyen bir insan değilim ki,” diye çıkıştı Connie.

“Ha! Ama korkaklık derler bu senin yaptığına. Leydi’lik sanı, senin olan bir şey: senin alınyazın. Yaşadığın sürece sahip çıkman gerek ona. Madencilere sahip oldukları belli başlı şeyleri kim verdi? Politik özgürlüklerini, eğitimlerini, sağlık örgütlerini, kitaplarını, müziklerini, her şeylerini? Kim verdi bütün bunları? Madenciler madencilere mi verdi? Hayır! İngiltere’deki bütün Wragby’ler, Shipley’ler, kendi üstlerine düşeni, kendilerinden bekleneni verdiler, bundan sonra da vermeleri gerek. Senin sorumluluğun burada işte.”

Connie dinledi, kıpkırmızı kesilmişti.

“Ben de bir şey vermek isterim elbet,” dedi, “ama izin yok bunu yapmama. Şimdi her şeyde satış gözetiliyor, kazanç gözetiliyor; az önce sözünü ettiğin şeyleri, Wragby ile Shipley, karşılığında büyük bir kazanç sağlayarak, halka satıyorlar. Her şey satılmak için. Gerçek yakınlık, sevgi diye bir şey, gönlümüze uğramıyor bile. Üstelik, halkın doğal yaşamını, erkekliğini öldüren, onun başına bu endüstri umacısını saran kim? Kim, söyle?”

“Peki ama ben ne yapayım?” diye sordu Clifford, öfkeli. “Gelip varımı yoğumu yağma etmelerini mi söyleyeyim?”

“Tevershall neden böyle çirkin, böyle iğrenç? Neden böylesine umutsuz, bu insanların yaşayışı?

“Kendi Tevershall’larını kendi elleriyle kuruyorlar, özgürlüklerinin bir yönü bu. Kendi elleriyle kurdukları şirin Tevershall’da, kendi şirin yaşayışlarım sürüyorlar. Onların yaşamım ben sürecek değilim ya! Her koyun kendi bacağından...”

“Ama kendi çıkarın için çalıştırıyorsun onları. Senin kömür ocağının yaşam koşullarına katlanıyorlar.”

“Hiç de öyle değil. Tanrı herkesin karnını doyurur. Hiç kimse, ille de benim için çalışmak zorunda değildir.”

“Ama onların yaşamı endüstrileştirilmiş, umutsuz bir yaşam olmuş, bizimki de öyle!” diye bağırdı Connie.

“Sanmıyorum. Romantik bir söz kalabalığı bu seninkisi, sırılsıklam bir romantikliğin döküntü duyguları. Karşımda duruşun, hiç de umutsuz bir varlığın duruşuna benzemiyor, Connie sevgilim.”

Doğruydu bu. Çünkü Connie’nin koyu mavi gözleri yanıp sönüyor, yanakları da al al görünüyordu; bir umutsuzluğun üzüntüsünden daha çok, başkaldıran bir tutkuyla dolup taşıyordu içi. Çimenlerin kümeleştiği yerlerde, dipleri pembemsi, ıslak, pamuksu çuhaçiçekleri çarpıyordu gözüne. Öfkeyle soruyordu kendi kendine: Clifford’un çok haksız olduğunu neden açık açık söylemiyordu yüzüne karşı?

“İşçilerin senden nefret etmeleri boşuna değil,” dedi.

“Nefret etmiyorlar!” dedi Clifford. “Bu düşüncende de yanılıyorsun; senin anlayacağın, onlar insan değil. Anlaşılmaz hayvanlardır hepsi, hiçbir zaman da anlaşılamayacak. Kendi kuruntularını başkalarına da mal etmeye yeltenme. Sürüler her zaman aynıydı, her zaman da aynı kalacak. Neron’un köleleriyle bizim madenciler ya da Ford’un otomobil işçileri arasında çok, ama çok küçük bir ayrım vardır. Neron’un maden köleleriyle, tarla köleleri. Böyledir sürüler: değişmez bir nitelik taşırlar. Sürüler arasından bir birey yükselebilir belki. Ama bu tek kişinin yükselişi sürüleri değiştirmez. Sürüler, değiştirilemez niteliktedir. Çağdaş toplumsal bilimin en önemli gerçeklerinden biridir bu. Yalnız, günümüzde eğitim, bir sirkin kötü bir örneğidir. Günümüzde yanlış olan şey, sirkleri eğitim programına sokarak, eğitimi iyice yüzümüze gözümüze bulaştırmamız, sürülerimizi kıt eğitimle zehirlememizdir.”

Clifford'un aşağı tabaka insanlarıyla ilgili duyguları bir coştu mu, Connie korkardı. Yıkıcı, gerçek bir yönü vardı sözlerinin. Ama öldüren bir gerçekti bu.

Clifford, Connie'nin renginin attığını, sesinin kesildiğini görünce, arabasını gene çalıştırdı, Connie'nin açtığı parmaklıklı kapıya varıncaya dek hiçbir şey konuşmadılar.

"Bizim şimdi başvuracağımız şey," dedi Clifford, "kamçı olmalıdır, kılıç değil. Sürüler, dünyanın başlangıcından beri hep yönetilmiştir, sonuna dek de yönetilecektir, yönetilmeleri gereklidir. Kendi kendilerine yönetebileceklerini ileri sürmek, ikiyüzlülüğün, maskaralığın ta kendisidir."

"Peki sen yönetebilir misin onları?" diye sordu Connie.

"Ben mi? Elbette! İnsan bacaklarıyla yönetmez herhalde; ne kafam ne de istemim kötürüm değil. Kendi payıma düşen ölçüde yönetebilirim: kendi payıma düşen ölçüde: hiç kuşkun olmasın. Bir oğul kazandır bana, benden sonra da o yönetsin."

"Ama senin oğlun olmayacak o, senin sınıfından olmayacak; ya da belki," diye kekeledi Connie.

"Babasının kim olduğuna aldırdığım yok; zekâsı normalin altında olmayan sağlıklı bir adam olsun yeter. Bana normal zekâlı, sağlıklı bir adamın çocuğunu ver, eksiksiz yeterlikte bir Chatterley yaratayım o çocuktan. Önemli olan, babamızın kim olduğu değil, alınyazısının bizi koyduğu yerdir. Herhangi bir çocuğu al, yönetici yüksek sınıflar arasına bırak, kendi yetişince bir yönetici olarak yetişecektir. Öte yandan, kralların, düklerin çocuklarını sürüler arasına bırak, küçük ayaktakımı kişilerine, seri üretilmiş nesnelere dönüşeceklerdir. Çevrenin şaşılacak baskısıdır bu."

"Öyleyse aşağı tabaka insanlar apayrı bir ırktan değildir, soylu kişiler de başka bir kan taşımıyor," dedi Connie. '

"Hayır, yavrum! Bütün bunlar romantik kuruntulardır. Soylu tabakadan olmak, rasgele bir şeydir, alınyazısının bir cilvesidir. Yığınlar ise, alınyazısının başka bir cilvesidir. Birey pek önemli değildir. Hangi yöne göre yetiştirildiğim, uyandırıldığımızdır önemli olan. Aşağı tabaka insanını şimdiki durumuna getiren şey, bütün o ' sürülerin 'etkisidir."

“Öyleyse biz insanlar arasında ortak bir insanlık yok!”

“Nasıl istersen öyle de. Hepimiz karnımızı doldurmak zorundayız. Ama; anlamlı, değer taşıyan bir iş yapmaya gelince, yönetici sınıfla çalışan sınıfı arasında büyük bir uçurum vardır. İkisinin görevi birbirine karşıttır. Kişiyi belirleyen şey ise, görevidir.”

Connie şaşkın gözlerle baktı.

“Buradan ileriye gitmeyecek miyiz?” diye sordu.

Clifford arabasını çalıştırdı. Söyleyeceklerini söylemişti. Şimdi Connie’nin çok iç sıkıcı bulduğu o kendine özgü oldukça boş durgunluğa gömülmüştü. Koruda bir tartışmaya girişmekten kesinlikle kaçınıyordu Connie.

Önlerinde yol, kahverengi çit çalılarıyla göz alıcı boz ağaçlar arasından ikiye ayrılıyordu. Clifford’un arabası, fındık çalılarının ötesinde, yolun üstünü süt köpüğü gibi kaplayan unutmabeni çiçekleri arasına yavaşça dalarak, homurtuyla ilerledi. Clifford, ordan geçen yayaların ayak iziyle belirmiş olan orta yola yöneldi. Ama Connie arkadan yürüyerek, tekerleklerin, odun kırıntıları, borazan çiçekleri üzerinden sekişini, yer sarmaşıklarımı! küçük sarı çiçeklerini ezişini seyretti. Şimdi, unutmabeni çiçekleri arasından yürüyorlardı.

Bütün çiçekler önlerindeydi; küçücük mavi kümeleriyle çançiçekleri, birer havuzu andırıyordu.

“Buraların güzelliğini övmekte haklısın,” dedi Clifford. “Deli eder insanı bu güzellik. Bir İngiliz baharından daha güzel tek şey var mıdır yeryüzünde?”

Connie bu sözleri yadırgadı, sanki bahar bile bir parlamento yasasıyla geliyordu, İngiliz baharı! Neden İrlanda baharı değil? Ya da Yahudi baharı? Araba, ekin gibi yükselen gürbüz çançiçeği öbeklerini, boz dulavratotlarını geçerek ağır ağır ilerledi. Ağaçları kesilmiş olan açıklığa vardıklarında, çevre çırılçıplak ışıklanıverdi. Çançiçekleri orda burada masmavi örtüler gibi öbek öbek yayılıyor, eflâtunla mor arası renklerle dalgalanıyordu. Aralarında da eğrelti otlarının, Havva'ya fısıldanacak gizi olan bir sürü körpe yılanın başını andıran kahverengi, kıvrık uçları yükseliyordu.

Clifford arabasını bayırın yamacına varıncaya dek durdurmadı; Connie de ağır ağır arkadan geliyordu. Yumuşacık, kahverengi meşe tomurcukları

açılıyor, her şey tatlı bir cana yakınlıkla eski katılıktan sıyrılıyordu. Çarpuk çurpuk, kaskatı meşe ağaçları bile, günışığı altında yavru yarasaların kahverengi kanatları gibi açılan, en yumuşak, en körpe yapraklarını takınıyordu. Neden insanlarda da olmuyordu böyle bir yenileşme, böyle açılı veren bir dinçleşme! Kokuşmuş insan!

Clifford, sırtın tepesinde arabasını durdurarak aşağıya baktı. Mavi çançiçekleri geniş yol üzerinde bir sel baskını gibi dalgalanıyor, tepenin alt yamaçlarını ılık bir mavilikle ışıtıyordu.

“Tek başına dururken çok güzel bir renk,” dedi Clifford “ama bir resim yaparken işe yaramaz.”

“Çok doğru!” dedi Connie, bütünüyle ilgisiz.

“Pınara dek uzatalım mı bu gezintiyi?”

“Araba dönüşte çeker mi dersin?”

“Bir deneyelim; denemeksizin hiçbir şey kazanılmaz!”

Araba ağır ağır ilerleyerek, masmavi sümbüllerle dolup taşan geniş yoldan aşağı sarsıla sarsıla inmeye başladı. Ey, sümbüllü sığ sulardan geçen son gemi! Ey, son azgın sulardaki tekne, uygarlığımızın son yolculuğuna yelken açmış! Nereye, ey uğursuz dümenli gemi, nereye bu sessiz gidişin? Clifford, sessizlik, aldırmazlık içinde, serüvenin dümeni başındaydı: eski kara şapkasıyla, yünlü ceketiyle, kımıltısız, sakıngan. Hey Kaptan, Kaptan’ım benim, işte sona erdi yolculuğumuz! Ama sona ermedi daha! Tepenin yamacında, dümen suyunda, boz giysisiyle Constance, arabanın aşağı doğru tıngır mıngır inişini seyrediyordu.

Tahta kulübeye giden daracık yaya yolunun yanından geçtiler. Neyse ki, araba için yeter genişlikte değildi bu yol: bir insana bile ancak yetiyordu. Tekerlekli sandalye, sırtın eteğine vardı, kıvrılarak gözden yitti. Bu arada Connie, ardında bir ıslık sesi işitti. Dönerek geriye bir göz attı: bekçi, bayır aşağı, kendisine doğru geliyor, köpeği de arkasından koşuyordu.

“Sör Clifford benim eve mi gidiyor?” diye sordu bekçi, Connie’nin gözleri içine, bakarak.

“Hayır, pınara gidiyor.”

“Ha! İyi! Öyleyse ben uzaklaşayım buralardan. Ama bu akşam göreceğim seni. Saat onda parmaklıklı kapıda bekliyorum.”

Gene gözlerinin içine baktı Gonnie’nin.

“Evet,” diye kekeledi Connie.

Clifford’un arabasının Vat! Vat! diye öterek Connie’yi çağıran kornasını işittiler. Connie “Ku kuu!” diyerek karşılık verdi. Bekçi yüzünü tiksintiyle buruşturdu, Connne’nin göğüslerini aşağıdan yukarı doğru sıvazladı. Connie ürkek gözlerle baktı, gene seslenerek bayırdan aşağı, Clifford’a koşmaya başladı. Yukardaki adam, ardından baktı, sonra yüzünde hafif bir sırıtmayla yoluna koyuldu.

Clifford, koyu melez-çam korusuyla kaplı sırtın aşağı yukarı ortalarında olan pınara doğru ağır ağır yol alıyordu. Connie arkadan yetiştiğinde, Clifford pınara varmıştı.

“Teklemedi bak,” dedi Clifford, arabasını göstererek:

Connie, çam korusunun kıyılarında hayalet gibi göğermiş dulavratotlarının kocaman boz yapraklarına baktı. Robin Hood Ravendi diyorlardı bu ota. Pınarbaşı ne sessiz, ne ıssız görünüyordu! Ama gene de, su olağanüstü bir parıltıyla kaynıyordu! Şurada burada tek tük boru çiçekleri vardı, ışıl ışıl... Ötede, su yolunun kıyısında bir parça sarı toprak kımıldıyordu. Bir köstebek! Pembe elleriyle çabalayarak, havaya dikilmiş küçücük pembe burnuyla, burguyu andıran kör yüzünü öne arkaya sallaya sallaya ortaya çıkıverdi.

“Burnunun ucuyla görüyor anlaşılan,” dedi Connie.

“Evet, gözleriyle görebildiğinden daha iyi hem de!”

“Su içecek misin?”

“Sen?”

Connie, bir ağacın dalında asılı duran boyalı tası aldı. Clifford’a su doldurmak için eğildi. Clifford suyu yudumladı. Sonra Connie kendisi için doldurdu tası, içti.

“Buz gibi!” dedi soluğu kesilerek.

“Ne güzel değil mi? Bir dilek diledin mi?”

“Ya sen?”

“Evet, ama söylemem.”

Connie, bir ağaçkakanın gagasıyla çıkardığı takırtıyı, sonra da çamlar arasında gezinen ürpertici yelin uğultusunu işitti. Göğe baktı. Ak bulutlar geçiyordu.

“Bulutlar!” dedi.

“Ak kuzular, korkacak bir şey yok,”, dedi Clifford. Su kıyısındaki küçücük düzlükten bir gölge geçti. Demin çabalayan köstebek, yumuşak, sarı toprak üstüne çıkmıştı.

“Sevimsiz hayvan,” dedi Clifford, “öldürmeliyiz.”

“Bak, bak! Kürsüye çıkmış bir papazı andırıyor tıpkı,” dedi Connie. Birkaç uzun ot toplayarak Clifford’a getirdi.

“Yeni biçilmiş ot!” dedi Clifford. “Geçen yüzyılın, çarpık kafalarıyla gene de doğru yola dönük sayılabilecek romantik kadınları gibi kokmuyor mu tıpkı?”

Connie ak bulutlara bakıyordu.

“Yağmur yağar mı dersin?” diye sordu.

“Yağmur mu? Neden? İstiyor musun yağmasını?”

Geri döndüler, Clifford tepeden aşağı sakına sakına tıngır mıngır iniyordu. Sırtın önündeki koyu düzlüğe vardılar, sağa döndüler, yüz adım sonra, uzun yamacın, günışığında dimdik duran mavi çançiçekleriyle dolu eteğinden kıvrıldılar.

“Haydi aslanım!” dedi Clifford, arabasını yokuşa vurarak:

Yokuş biraz dikçeydi. Araba, ıkınan, isteksiz bir tırmanışla ağır ağır yol aldı. Gene de, sümbüllerle çepeçevre kaplı olan yere varıncaya dek hiç teklemeden çıktı, durakladı, bir daha ıkındı, çiçeklerin az daha ötesine vardı, sonra olduğu yerde çakılıp kaldı.

“Kornayı çalıp bekçiyi çağıralım,” dedi Connie. “Biraz iter hiç olmazsa. Yoksa ben iteyim. Yardımı olur.”

“Hele biraz dinlensin bakalım,” dedi Clifford. “Tekerleğin arkasına bir

takoz koyar mısın lütfen?”

Connie bir taş bulup koydu, beklediler. Biraz sonra Clifford motoru gene çalıştırarak, arabasını yürüttü. Motor biraz çabaladı, sonra hasta bir yaratık gibi, garip sesler çıkararak gene susuverdi.

“İteyim biraz!” dedi Connie, arkadan gelerek.

“Hayır! İtme!” dedi Clifford öfkeyle. “İtmekle çalışacaksa, neye yarar bu kör olası şey! Tekere taş koy!”

Biraz daha durdular, sonra Clifford gene denedi; bu kez sonuç daha da kötü oldu.

“Bırak da iteyim şunu,” dedi Connie. “Yoksa kornayı çal, bekçi gelsin.”

“Dur bakalım!”

Connie bekledi; bir daha denedi Clifford; boşunaydı.

“Benim itmemi istemiyorsan, kornayı, çal,” dedi Connie.

“Elinin körü! Kes sesini biraz!”

Connie, bir süre sustu; Clifford, küçük motordan takur tukur sesler çıkarıncaya dek uğraştı.

“Büsbütün bozacaksın, Clifford,” diye çıkıştı Connie, “üstelik, sinir diye bir şey bırakmıyorsun kendinde”

“Ah bir inip bakabilseydim şu kör olası şeye!” dedi Clifford, bitkin. Komayı tiz bir sesle çaldı. “Belki Mellors anlar bozukluğunu.”

Bulutlarla pıhtılaşan göğün altında, ezik çiçekler arasında beklediler. Sessizlikte bir koru güvercini hu–hu–hu, hu–hu–hu! diye ötmeye başladı. Clifford, komasını cıyak cıyak bağırtarak kuşun sesini kesti.

Bekçi esnek yürüyüşüyle, ne var diye sorarcasına, köşeden gözüktü. Selam verdi.

“Motordan anlar mısın?” diye sordu Clifford sertçe.

“Yazık ki anlamam pek. Bozuldu mu?”

“Herhalde!” dedi sertçe Clifford.

Adam tekerin yanına çömelerek, küçük motora inceleyici bir gözle baktı.

“Korkarım ki hiçbir şey anlamam mekanik konulardan, Sör Clifford,” dedi soğukkanlı. “Benzini ya da yağı tükenmiş olmasın?”

“İyice bir bak bakalım, kırılan bir şey görebiliyor musun?” dedi Clifford, yüksekten bir sesle.

Bekçi tüfeğini bir ağaca dayadı, ceketini çıkararak yere attı. Kahverengi tüylü köpek, kulaklarını dikmiş, tetikte bekliyordu. Adam, sonra yere diz çökerek eğilip arabanın altına, küçük yağlı motorun orasına burasına parmağıyla dokundu, tertemiz pazar gömleğinin yağ lekeleri içinde kalmasına içerliyordu.

“Kırık bir şey görünmüyor,” dedi. Şapkasını geriye itip alnını ovuşturarak, motora inceler gibi baktı.

“Alttaki rotlara baktın mı?” diye sordu Clifford. “Bak bakalım, onlarda bir şey görebiliyor musun?”

Adam yüzükoyun yere uzandı, başı yukarı kalkık, motoru parmağıyla yokluyor, yerde o yana bu yana kıvrılıyordu. Connie, kocaman yeryüzü üstünde uzanan bir insanın ne yürek paralayıcı, ne küçük, ne güçsüz bir varlık olduğunu düşündü.

“Benim anlayabildiğim kadarıyla, her şeyi tamam,” diyen boğuk sesi işitildi adamın, arabanın altından.

“Senin bir yardımın dokunabileceğini hiç sanmıyorum,” dedi Clifford.

“Benim becerebileceğim bir iş gibi görünmüyor bu!” Adam emekleyerek doğruldu, madenciler gibi, yere diz çöktü. “Ama parça falan kırmadığı da yüzde yüz.”

Clifford arabasını çalıştırdı, vitese taktı. Araba bana mısın demiyordu.

“Biraz daha hızlı çalıştırsanız,” dedi bekçi.*

Clifford, işine karışılmasına içerledi: gene de, motorunu hızlandırarak bir eşekarısı gibi uğuldattı. Motor bir ara öksürdü, tıksırdı, hırladı, sonra biraz düzelir gibi oldu.

“Açıldı gibi,” dedi Mellors.

Clifford vitesi takmıştı bile. Araba sendeleyerek bir sıçradı, ağır ağır ileri doğru gitmeye başladı.

“Biraz itersem olacak,” dedi bekçi, arkadan yürürken.

“Dokunma!” diye parladı Clifford. “Kendi kendine gider o.”

“Ama Clifford!” diye, yol kıyısında oturan Connie söze karıştı, “görüyorsun ki çekmiyor işte. Neden böyle dik başlısın?”

Clifford’un öfkeden rengi attı. Önündeki kolları çekti, itti. Araba ansızın ileri fırladı, birkaç adım boyu daha sendeledi, sonra göz kamaştırıcı güzellikteki bir mavi çançiçeği öbeğinin ortasında son soluğunu verdi.

“Buraya kadar!” dedi bekçi. “Daha fazla çekmiyor.”

“Ama daha önce çıkmıştı bu yokuşu,” dedi Clifford bozuk bir sesle.

“Bu kez çıkmayacak,” dedi bekçi.

Clifford, karşılık vermedi. Gene arabayı kurcalamaya başladı, motoru bir hızlandırıyor, bir yavaşlatıyor, sanki çıkan uğultularla uzun bir hava çalıyordu. Koru bu garip seslerle yankılanıyordu. Sonra, arabayı frenden çıkararak gene vitese taktı.

“İçini dışına çıkaracaksınız,” diye mırıldandı bekçi.

Araba ırgalanarak yandaki çukura doğru sendeleyerek ilerledi.

“Clifford!” diye bir çığlık attı Connie, bulunduğu yerden ileri fırladı.

Neyse ki, bekçi arabayı arka demirinden yakalamıştı. Clifford, bütün ağırlığını bir yana vererek yola çıkmayı başarmış, araba garip homurtular çıkararak gene yokuşla pençeleşmeye başlamıştı. Mellors arkadan sürekli itiyor, araba sanki ettiklerini bağışlatmak ister gibi ağır ağır tırmanıyordu.

“Gördünüz mü, çekiyor işte!” dedi Clifford yengiyle, omzunun üstünden geri bakarak. Bakar bakmaz da arabayı itmekte olan bekçiyle göz göze geldi.

“İtiyor musun yoksa?”

“Başka türlü yürümüyor.”

“Çek elini. İtme demedim mi ben sana!”

“ Yürümeyince!”

“Bırak, deneyelim yürütmeyi!” diye öfkeyle bağırdı Clifford, var gücüyle.

Bekçi geri çekildi: sonra ceketiyle tüfeğini almak için geri döndü. Araba, olduğu yerde boğulmuş gibi duruverdi. Bir tutsak gibi oturan Clifford, öfkeden sapsarı olmuştu. Vites koluna, öteki kollara el attı, ayaklarıyla hiçbir şey yapamıyordu. Hayır, olmayacaktı bu iş. Motoru durdurdu, öfkeden kaskatı olmuş, öylece oturdu.

Constance yol kıyısında oturmuş, ezilen, çiğnenen çançiçeklerine bakıyordu. "Bir İngiliz baharından daha güzel şey var mıdır?" "Kendi payıma düşen ölçüde yönetebilirim." "Kılıca değil, kamçıya sarılmamız gerek." "Yönetici sınıflar!"

Bekçi, tüfeğiyle ceketini alarak geldi, Flossie de tetikte, hemen arkasından yürüyordu. Clifford adama, şunu yap, bunu yap diye buyruklar verip duruyordu. Motordan hiç anlamayan, daha önce de başından böyle olaylar geçmiş olan Connie, yolun kıyısında hiçbir şeye karışmadan oturmuş bekliyordu. Bekçi gene yüzükoyun yerdeydi. Yönetici sınıfla işçi sınıfı!

Bekçi ayağa kalktı, sabırla:

"Bir daha deneyin bakalım," dedi.

Bir çocukla konuşuyormuş gibi soğukkanlıydı sesi.

Clifford denedi. Mellors hemen arabanın gerisine koşarak itmeye başladı. Araba yürüyordu, yarı yarıya motorun, yarı yarıya da adamın payı vardı bunda.

Clifford gene geri dönerek baktı, öfkeden sapsarı kesilmişti.

"Oradan çekilecek misin çekilmeyecek misin sen?"

Bekçi arabanın demirini bıraktı, Clifford ekledi: "böyle yaparsan, nasıl anlarım çalışıp çalışmadığını sonra!"

Adam tüfeğini yere bıraktı, ceketini sırtına geçirmeye davrandı.

Araba ağır ağır geriye doğru kaçmaya başladı.

"Clifford, fren yap!" diye bağırdı Connie. Üçü birden kuşkuyla yerlerinden fırladılar, bu arada Connie ile Mellors hafifçe çarpıştı. Araba durdu. Bir an ölü bir sessizlik oldu.

"Onun bunun yardımına kalmış bir adamım ben!" dedi Clifford. Öfkeden sapsarıydı.

Ne Connie ne de bekçi bir şey söyledi. Mellors, tüfeğini omzuna asıyordu, gözlerindeki dalgın sabır bir yana, yüzü garip, anlamsızdı. Efendisinin bacakları arasında hep tetikte dolaşan Flossie de tedirginlik duyuyor, hasta arabasını büyük bir kuşkuyla, hoşnutsuzlukla süzüyordu; üç kişi arasında iyice şaşkına dönmüştü. Bu canlı tablo, ezilmiş mavi çançiçekleri ortasında öylece sürüyor, hiç kimseden çıt çıkmıyordu.

“Anlaşıldı, itmekten başka çıkar yol yok,” dedi Clifford en sonunda, soğuk soğuk.

Karşılık veren olmadı. Mellors, dalgın yüzüyle, hiçbir şey işitmemiş gibiydi. Connie ona kuşkuyla baktı. Clifford da geriye bir göz attı.

“Arabayı eve kadar iter misin Mellors!” dedi, soğuk, buyurgan bir sesle: “Umarım, seni gücendirecek bir şey söylemedim,” diye ekledi, tiksinerek.

“Hayır, hiçbir şey Sör Clifford! Arabayı itmemi istiyor musunuz?”

“Evet, lütfen.”

Adam davranıp arabaya el attı: ama bu kez yürütemedi. Fren kazıklanmıştı. İttiler, kaktılar, bekçi, tüfeğiyle ceketini bir daha çıkardı. Şimdi Clifford ağzını açıp tek söz söylemiyordu. Sonunda bekçi arabanın arkasını yerden kesti, ayağıyla birden iterek tekerlekleri frenden kurtarmaya çalıştı. Başaramadı, arabanın arka tekerleri gene yere indi. Clifford iki yanındaki demirlere sıkıca yapışmıştı. Ağırlığın altında adamın soluğu kesiliyordu.

“Vazgeçin!” diye bağırdı Connie adama.

“Tekerleği şu yana doğru şöyle çekseniz!” dedi adam Connie’ye, göstererek:

“Hayır! Vazgeçin kaldırmaktan! Zorlamayın kendinizi,” dedi Connie, öfkeden kıpkırmızı.

Adam Connie’nin gözlerine bakarak başını salladı. Connie tekerleği tutmak zorunda kaldı. Hazırdı. Adam kaldırıyor, Connie çekiyordu; araba sarsıldı.

“Yapmayın, ne olur!” diye bağırdı Clifford korkuyla.

Ama başarmışlardı, araba frenden boşanmıştı. Bekçi tekerin önüne bir taş koydu, sonra yolun kıyısına oturdu, yüreği çarpıyordu, zorlanmaktan yüzü kireç kesilmiş, yarı bilinçsiz bir durumdaydı. Bir duraklama, ölü bir

sessizlik oldu. Connie, adamın, beline dayalı ellerinin titremekte olduğunu gördü.

“Bir yerinizi incitmediniz ya!” diye sordu yaklaşarak.

“Hayır. Hayır!” Başım nerdeyse öfkeyle, öte yana çevirdi.

Ölü bir sessizlik oldu. Clifford’un, arkadan gördükleri sarı başı kımıldamıyordu. Köpek bile mum gibi kımıltısızdı. Gök, bulutlarla kapanmıştı.

Adam epey sonra bir iç çekti, kırmızı mendiline sümkürdü.

“Şu zatürree bir hayli yıprattı beni,” dedi.

Kimse bir şey söylemedi. Connie, hem arabayı hem de koca Clifford’u bir çırpıda kaldırmaya yetecek gücü tasarlamaya çalışıyordu: dile kolaydı bu! Adamı öldürebilirdi bile!

Mellors kalktı, ceketini gene yerden alarak, arabanın arkalık demirine astı.

“Hazır mısınız şimdi, Sör Clifford?”

“Sen hazırsan!”

Adam eğildi, tekerin önündeki taşı aldı, sonra gövdesinin olanca ağırlığıyla arabaya abandı. Connie onu hiç böylesine solgun görmemişti; böylesine dalgın. Clifford ağır bir adamdı; çıktıkları yokuş ise hayli dikti. Connie bekçinin yanına yaklaştı.

“Ben de iteceğim!” '

Bir kadının, kafa tutan, güçlü öfkesiyle, o da arabayı itmeye başladı. Araba daha çok hızlandı. Clifford geri dönerek baktı.

“Gerekli mi senin itmen?” dedi.

“Evet, çok gerekli! Öldürecek misin adamcağızı? İterken bir yandan da motoru çalıştırsan belki.”

Sözünü bitirmedi. Soluğu kesilmeye başlamıştı bile. Biraz yavaşladı, şaşılacak ölçüde güç bir işti bu.

“Yavaşladın bakıyorum!” dedi yanı başındaki adam, gözlerinde hafif bir gülümsemeyle.

“Bir yerini incitmediğini iyice biliyor musun?” dedi Connie, kızgın.

Adam başını hayır anlamında iki yana salladı. Connie onun güneşten yanmış, ufak tefek, güdük, diri eline baktı. Kendisini okşayan eldi bu. Daha önce bakmamıştı bile bu ele. Tıpkı sahibi gibi, çok durgun görünüyordu. Eldeki o garip iç durgunluk, Connie’de bu eli yakalamak isteğini uyandırdı; sanki çok uzağındaki bir şeye istek duyuyordu. Bütün ruhu birden adama akıverdi: öylesine durgun, öylesine ulaşılmazdı adam! Yavaş yavaş kendine gelir gibi oluyordu. Sol eliyle arabayı iterken, sağ eliyle de Connie’nin ak bileğini çepeçevre kavrayarak, bir okşayışla, yumuşakça sardı. Bir güç alevi, adamın belinden, uyluklarından aşağı inerek gövdesini canlandırdı. Connie eğilerek adamın elini ansızın öpüverdi. Bu arada Clifford’un kafası da tam önlerinde, gürbüz, kımıltısız duruyordu.

Yokuşun tepesinde biraz dinlendiler; gene yola koyulduklarında Connie bayağı sevindi. Bu iki adamın arkadaş olabileceği konusunda boşuna düşler kurmuştu: biri kocası, öteki de çocuğunun babası. Şimdi düşlerinin saçmalığını apaçık görüyordu. Bu iki erkek ateşle su gibi düşmandı birbirine. Karşılıklı olarak birbirlerini yok ediyorlardı. Nefretin ne garip, ne ince ayrıntılı bir şey olduğunu da ilk olarak orada anladı Connie. İlk olarak, Clifford’a, bilinçli, kesin, dipdiri bir nefret duydu: yeryüzünden silinmesini istiyordu sanki. Ondan nefret etmenin, bu gerçeği de bütünüyle benimsemenin, içini böylesine diri bir duyguyla doldurması ne garip bir şeydi. – İşte şimdi nefret ettim bu adamdan, onunla daha fazla birlikte yaşamaya hiç katlanamam artık düşüncesi geçti kafasından.

Düzlüğe vardıklarında bekçi, arabayı kendi başına itebiliyordu. Clifford, yatışmış olduğunu göstermek için, Connie ile biraz başka şeyler konuştu: şimdi Dieppe’de olan Eva Hala’dan, Sör Malcolm’un, mektubunda Connie’nin Venedik’e küçük arabasında kendisiyle mi, yoksa Hilda ile birlikte trenle mi gitmek istediğini sorduğundan, söz etti.

“Trenle gitmeyi daha çok isterim,” dedi Connie. “Uzun otomobil yolculuklarını hiç sevmem, hele bir de yol tozlu olursa. Ama, bakalım Hilda nasıl ister.”

“O kendi arabasıyla gitmek, seni de birlikte almak ister,” dedi Clifford.

“Belki de! – Burada biraz yardım etmem gerek. Bu senin arabanın ne ağır

olduğunu bir bilsen.”

Arabanın arkasına geçti, pembe yol boyunca bekçiyle yan yana yürümeye başladı. Kim ne derse desin, umurunda değildi.

“Neden burada durup Field’i çağırmıyorsunuz? Bu işe yetecek güçtedir o,” dedi Clifford.

“Nerdeyse geldik işte,” dedi Connie soluk soluğa.

Tepeye vardıklarında, hem Connie hem de Mellors, yüzlerinden ter siliyorlardı. Garipti ama, birlikte yaptıkları bu işle, birbirlerine her zamankinden daha çok yaklaşmışlardı.

“Çok teşekkürler Mellors,” dedi Clifford, evin kapısına vardıklarında. “Başka türlü bir motor almam gerek, en önemli şey bu. Mutfağa gidiver de yemeğini orda ye. Yemek hazırdır şimdi.”

“Sağ olun Sör Clifford. Bugün yemeğe anneme gideceğim, pazar olduğu için.”

“Sen bilirsin.”

Mellors, ceketini sırtına geçirdi, Connie'ye baktı, selam vererek uzaklaştı. Connie, öfkeden içi içini yiyerek, yukarıya çıktı.

Yemekte artık dayanamadı.

“Neden böyle iğrenç bir saygısızlık var sende Clifford?” diye sordu.

“Kime karşı?”

“Bekçiye karşı! Senin yönetici sınıf dediğin bu ise, yazıklar olsun!”

“Neden?”

“Hastalık geçirmiş bir adam, güçsüz! Ah, Tanrım, hizmet eden sınıf ben olsam, çok beklersin sen hizmet diye. Bas bas bağırtırdım seni.”

“Bilirim, beklenir senden.”

“İnmeli bacaklarıyla arabada oturan o olsaydı, senin gibi davransaydı, yardım eder miydin ona?”

“Bak çokbilmiş sevgilim, kişilerle kişilikleri böylesine birbirine karıştırmak kötü bir beğenidir.”

“Senin o patavatsız, kısır karşılıklı anlayış isteğin de, en kötü beğenidir. Soylu kişi olmanın birtakım zorunlulukları vardır! Ne sen beş para edersin, ne de senin yönetici sınıfın!”

“Neymiş benim zorunluluğum peki? Kapımdaki koru bekçisine karşı bir sürü gereksiz duygu öyle mi? Hayır yavrum. Böyle bir şeyi bütünüyle sana bırakıyorum.”

“Sanki o senden aşağı kalır bir adam! Bak şu tanrının işine!”

“Benim koru bekçim altı üstü, iki sterlin haftalık ödüyorum ona, kaldığı evi de veriyorum.”

“Ödüyorsun ha! Neyin karşılığı oluyor bu iki sterlinle ev?”

“Onun bana hizmetlerinin.”

“Bak sen! İki sterlin haftalığı o sana versin, bir de bu evi.”

“Böyle bir şeyi özler belki: ama bu evin lüksüne gücü yetmez!”

“Sen yönetici ha!” dedi Connie. “Sen yönetici falan değilsin, boşuna böbürlenme! Sen ancak, payına düşenden daha fazlasına sahip bir adamsın, insanları iki sterlin haftalıkla kendi çıkarın için çalıştırıyorsun, çalışmazlarsa açlıkla korkutuyorsun. Yönetici! Ne hayır gelmiş senin yöneticiliğinden! Kimseye bir şey yaptığın var mı? Paranla zorbalık yapıyorsun ancak, tıpkı bir Yahudi gibi!”

“Büyük bir incelik taşıyor sözlerinizden, Leydi Chatterley!”

“İnan ki, korudayken senin söylediğin sözlerde çok daha büyük bir incelik vardı. Düpedüz utanç duydum senden. Benim babam insanlıkta senden on kat daha üstündür: sen, sözüm ona *gentleman*!”

Clifford uzanıp zili çalarak Mrs. Bolton’u çağırdı. Yüzü sapsarı olmuştu.

Connie öfkeyle odasına çıktı, kendi kendine söyleniyordu: “Parayla adam satın alacak! Beni satın alamaz, onun yanında daha fazla kalmam da gerekmez artık. Ölmüş balık örneği bir soylu kişi, selüloit ruhuyla! Nasıl da göz boyuyorlar görgü kurallarıyla, yalancıktan özlemleri, çıtkırıldım davranışlarıyla. Selüloit bile bunlardan daha duyguludur.”

Geceleyin nasıl gidebileceğini düşünmeye başladı, Clifford’u kafasından atmaya karar verdi. Ondan nefret etmek istemiyordu. Ne türden olursa

olsun, hiçbir duyguda, onunla pek içli dışlı olmak istemiyordu. Onun, kendisiyle ilgili hiçbir şeyi bilmesini istemiyordu: hele bekçiye karşı beslediği duyguları bilmesini hiç istemiyordu. Clifford’un, hizmetçilere, uşaklara davranışından çıkan ilk kavga değildi bu. Clifford, Connie’nin hizmetçilerle çok senli benli olduğunu, Connie de onun başkalarına karşı budalaca bir duygusuzluk, kaskatı bir davranış gösterdiğini düşünüyordu.

Akşam, yemek zamanlarındaki eski uysal davranışıyla, ağır ağır aşağıya indi. Clifford sapsarıydı daha: gene bir sinir nöbeti geçiriyordu, çok garip olurdu bu nöbetler sırasında. Fransızca bir kitap okuyordu.

“Proust’u okudun mu?” diye sordu Connie'ye.

“Okumayı denedim, ama sıkıldım.”

“Gerçekten olağanüstü bir yazar.”

“Olabilir! Ama beni sıkıyor: bütün o yapmacıklık! Duygu diye bir şey yok, ama duygu üzerine söylenmiş bir alay söz. Kendini önemseyen kafalardan bıktım artık.”

“Kendini önemseyen hayvanlıklar daha mı iyi sence?”

“Belki de! Ama kendini önemsemeyen şeyler de bulunabilir.”

“Ben Proust’un inceliğini, soylu karmaşasını seviyorum.”

“Gerçekte insanı öldüren bir şey bu.”

“Benim çokbilmiş karıcığım konuşuyor gene.”

Gene kapışmak üzereydiler! Connie onunla kavga etmekten alamıyordu kendini. Bir iskelet gibi oturuyordu Clifford orda sanki, bir iskeletin külrengi istemini, Connie’nin üstüne üstüne salıyordu. Bu iskeletin, kendisini yakaladığını, kaburgalarının kafesine bastırarak sıkıştırdığım duyuyordu nerdeyse. Clifford, gerçekten, iyice dolmuştu: Connie biraz korktu ondan.

Hemen yukarıya çıktı. – erkenden yatağına girdi. Dokuz buçukta kalkarak odadan çıktı, ortalığı dinledi. Çıt yoktu. Sırtına bir sabahlık geçirerek aşağıya indi. Clifford’la Mrs. Bolton gene kumar oynuyorlardı. Gece yarısını bulurdu oyunları belki.

Connie odasına döndü, pijamasını çıkararak dağınık yatağın üstüne fırlattı,

incecik bir tenis giysisi geçirdi sırtına, lâstik tenis ayakkabılarıyla hafif bir manto giydi. Hazırdı. Birisine rastlayacak olursa, biraz hava almaya çıktığını söyleyecekti. Sabahleyin dönüşte de, erken bir gezintiye çıkmış olacaktı, sık sık kahvaltıdan önce böyle bir gezinti yapardı. Geriye tek tehlike kalıyordu: geceleyin birisinin yatak odasına girmesi. Bu da çok uzak bir olasılıktı: yüzde bir belki.

Betts kapıyı kilitlememişti daha. Evin kapısını gece onda kapatır, sabahleyin yedide açardı. Hiç kimseye görünmeden sessizce dışarıya çıktı. Yeryüzünü biraz aydınlatmaya yeten, bununla birlikte, kendisinin koyu boz mantosunu pek belli etmeyen yarım bir ay parlıyordu gökte. Tez adımlarla parkın öbür ucuna yürüdü, içinde bir buluşmanın ürpertici coşkusu değil, belli bir öfkenin, başkaldırmanın, yüreğini saran ateşi vardı. Bir aşk buluşmasına böyle bir yürekle gidilmezdi belki. Ama, savaş savaştı!

14

Parmaklıklı kapıya yaklaştığında, kapı mandalının sesini işitti. Bekçi ordaydı demek, korunun karanlığı içinden, geldiğini görmüştü.

“İyi erken geldin,” dedi karanlığın içinden. “Her şey yolunda gitti mi?”

“Evet çok kolay oldu.”

Parmaklıklı kapıyı Connie’nin ardından ağır ağır kapadı, el feneriyle karanlık toprak üstüne bir ışık yuvarlağı yansıttı, geceleyin bile açık duran solgun çiçekler bir an aydınlandı. Susarak, birbirlerinden ayrı yürüyorlardı.

“Bu sabah o arabayla uğraşırken bir yerini incitmediğini iyi biliyor musun?” diye sordu Connie.

“Hayır, hayır! Hiçbir şey olmadı.”

“Zatürree ne gibi izler bıraktı sende?”

“Hiç canım! Yüreğim biraz güçsüz kaldı, ciğerlerim de yeterince esnek değil şimdi. Ama herkeste böyle birkaç aksaklık bırakır.”

“Pek ağır işlere zorlamaman gerekir gövdeni, değil mi?”

“Sık sık yapamam böyle işleri.”

Connie öfkeli bir susuşla ilerliyordu.

“Clifford’a nefret duydun mu bu sabah?” dedi en sonunda.

“Nefret mi? Hayır! Onun türünden adamlarla çok karşılaştım ben. Bu tür adamlara önem veremeyeceğimi önceden bilirim, oluruna bırakırım işi.”

“Ne tür adanı?”

“Sen benden daha iyi bilirsin bunu. Kadın kılıklı, erkekliği olmayan, genç, soylu kişiler.”

Connie düşündü bu noktayı.

“Erkeklik sorunu mu bu sence?” diye sordu, alıngan.

“Bir adamın beyni yoksa, budaladır; yüreği yoksa bayağıdır, midesi yoksa ödlektir. Bir erkeğin o atak, yırtıcı yönünden yoksunsa, erkekliği yok demektir. Pısırığın biridir.”

Connie düşündü.

“Clifford pısırık mı?” diye sordu.

“Pısırık, üstelik de patavatsız: bu tür adamların çoğu gibi. Üsteledin mi patavatsızlaşır bunlar.”

“Peki sen kendin pısırık değil misin?”

“Pek değilim herhalde!”

En sonunda, uzakta sarı bir ışık gördü Connie.

Sessizce durakladı.

“Bir ışık!” dedi.

“Evde her zaman bir ışık bırakırım,” dedi adam.

Gene adamın yanı sıra yürümeye başladı, ama ona dokunmuyor, böyle onunla birlikte gidişinin nedenini soruyordu kendi kendine.

Adam kapıyı açtı, içeriye girdiler, sonra kapının sürgüsünü vurdu. Bir zindan gibi, diye düşündü Connie! Çaydanlık, ocaktaki kıpkırmızı korların yanında fışırdıyordu, masada çay fincanları vardı.

Connie ateşin başındaki tahta koltuğa oturdu. Dışarının ayazından sonra, içerisi sıcacıktı.

“Ayakkabılarımı çıkarayım, ıslandılar,” dedi.

Çoraplı ayaklarını ocağın önündeki parlak çelik korkuluğa dayayarak oturdu. Adam mutfağa giderek yiyecek bir şeyler getirdi: ekmek, tereyağı, sövüş dil. Odanın içi Connie’ye fazla sıcak gelmeye başladı: mantosunu çıkardı. Adam mantoyu kapının ardına astı.

“Kakao mu, çay mı, kahve mi içersin?” diye sordu adam.

“Hiçbir şey istemem,” dedi Connie, masaya bakarak. “Ama sen ye yemeğini.”

“Hayır. Ben bir şey yemeyeceğim. Yalnız, köpeğin karnını doyurayım.”

Adam sessiz bir zorunlulukla tuğla döşeme üstünde yürüdü, kahverengi bir çanağa köpeğin yiyeceğini koydu. Köpek başını kaldırmış, ona kuşkuyla bakıyordu.

“Al bakalım, akşam yemeğin, bakıp durma öyle aç bırakılmış gibi!” dedi adam.

Çanağı, merdiven dibi keçesinin üstüne bıraktı, kendisi de tozluklarıyla ayakkabılarını çıkarmak için, duvarın dibinde bir iskemleye çöktü. Köpek, yemeğini yiyeceği yerde, gene adamın yanına geldi, oturarak tedirgin gözlerle ona bakmaya başladı.

Adam tozluklarını yavaş yavaş çözdü. Köpek biraz daha yanaştı.

“Ne istiyorsun sen bakayım? Burada başka birini gördün diye mi bu tedirginliğin? Ah seni ah, tam bir dişisin! Git hadi yemeğini ye!”

Adam elini köpeğin kafasına koydu, köpek başını yana eğerek adama süründü. Adam köpeğin uzun, ipek gibi yumuşak kulağını yavaşça çekti.

“Haydi!” dedi. “Haydi! Git yemeğini ye! Haydi!”

Sandalyesini keçenin üstünde duran çanağa doğru çekti, köpek uysalca giderek yemeye koyuldu.

“Köpekleri sever misin?” diye sordu Connie.

“Hayır, gerçekte sevmem. Çok uysal, çok sırnaşık oluyorlar.”

Tozluklarını çıkarmış, koca postallarının bağını çözüyordu. Connie yüzünü ateşten çevirmişti. Ne çıplaktı bu küçük oda! Bununla birlikte, adamın başının üstünde duvarda, genç bir evli çiftin çirkin, büyütülmüş fotoğrafı asılıydı, anlaşılan, kendisiyle gözü pek görünüşlü bir kadının, karısının resmiydi bu.

“Sen misin o resimdeki?” diye sordu adama,

Adam başını çevirerek tepesindeki büyütülmüş resme baktı.

“Evet! Evliliğimizden hemen önce çektirmiştik. Yirmi bir yaşındaydım.” Resme ilgisizlikle baktı.

“Seviyor musun bu resmi?” diye sordu Connie.

“Sevmek mi? Hayır! Hiçbir zaman sevmedim. Karım kendisi ısmarlamış

büyüttürmüş.”

Gene postallarını çözmeye başladı.

“Sevmiyorsan, ne diye tutuyorsun duvarda? Belki karın almak isterdi,” dedi Connie.

Adam başını kaldırarak, apansız bir sırıtmayla baktı.

“Evde, değeri olan ne varsa hepsini topladı götürdü,” dedi adam. “Ama onu götürmedi her nedense!”

“Öyleyse ne diye saklıyorsun? Duygusal nedenlerden dolayı mı?”

“Hayır, hiçbir zaman başımı kaldırıp bakmam bile. Orda olduğundan bile haberim yoktu nerdeyse. Bu eve ilk gelişimizden beri orda asılı durur.”

“Neden yakmıyorsun?”

Adam geriye dönerek büyütülmüş resme bir daha baktı. Kahverengi, yaldızlı, çok çirkin bir çerçeve içindeydi. Güzelce tıraş olmuş, gömleği yüksek yakalı, uyanık, çok genç görünen bir adamla, saçları kabarık, dalgalı, oldukça tombul bir genç kadın.

“Yakmak hiç de fena olmaz hani!” dedi adam.

Postallarını çıkarmıştı, bir çift, terlik giydi.

Sandalyeye çıkarak fotoğrafı duvardan indirdi. Yeşilimsi duvar kâğıdı üstünde kocaman, soluk bir yer kaldı.

“Şimdi tozunu almanın hiç gereği yok artık,” dedi resmi duvara dayadı.

Mutfağın arka bölmesine gitti, elinde bir çekiç bir kerpetenle geri döndü. Önceden oturduğu yere oturarak, kişiliğinin özelliği olan bir dalgınlık içinde, kocaman çerçevenin arkasındaki kâğıdı yırtmaya, mukavvayı tutan tel çivileri sökmeye koyuldu.

Çivileri hemen sökmüştü: sonra mukavvayı, fotoğrafın kendisini çıkardı. Fotoğrafa alaylı alaylı baktı.

“Beni de onu da tıpkı olduğumuz gibi gösteriyor bu resim: genç bir papaz yardımcısıyla şamatacı bir kadın,” dedi. “Özentili züppeyle şamatacı kadın!”

“Bakayım!” dedi Connie.

Gerçekte, yirmi yıl öncesinin erkekleri gibi pek öyle sinekkaydı tıraşlı, pek temiz gözükmüyordu. Ama gözleri fotoğrafta bile uyanık, korkusuzdu. Kadın ise, o iri çenesiyle bile, büsbütün şamatacı görünmüyordu. Çekici bir yönü vardı.

"İnsan böyle şeyleri saklamamalı," dedi Connie.

"Evet saklamamalı! Hiç yaptırmamalı böyle şeyleri!"

Fotoğrafı, arkasındaki mukavvayla birlikte dizine bastırarak kırdı, parça parça ederek ateşe fırlattı.

"Bir şey değil, ateşi karartacak," dedi.

Cam ile çerçeveyi, özenle yerden kaldırdı.

Çerçeveyi birkaç çekiç vuruşuyla parçaladı, alçılar sağa sola sıçradı. Sonra parçalan mutfağın arka bölmesine taşıdı.

"Yarın yakarız," dedi. "Biraz fazla alçı var üzerinde."

Temizliği bitirdikten sonra oturdu.

"Karını sever miydin?" diye sordu Connie.

"Sevmek mi?" dedi, "sen Sör Clifford'u seviyor musun?"

Connie sorusunun ardını bırakacak gibi değildi.

"Ama bağlıydın ona." diye diretti.

"Bağlı mıydım?" Sırıttı adam,

"Şimdi bile bağlısın belki," dedi Connie.

"Ben mi!" Adamın gözleri açıldı. "Hayır, hayır, aklımın kıyısından bile geçirmiyorum onu," dedi.

"Neden?"

Adam başını iki yana salladı.

"Ne diye boşanmıyorsun öyleyse? Bir gün gene döner gelir sana," dedi Connie.

Adam sert sert baktı.

"Benim olduğum yerin bir mil yakınına bile uğramaz. Bana duyduğu nefret,

benim ona duyduğumdan kat kat fazladır."

"Göreceksin, dönüp gelecek sana."

"Böyle bir şeyi hiçbir zaman yapmaz. Her şey bitti artık! Onu karşımda görmek hasta eder beni."

"Göreceksin. Yasalara göre, ayrılmış bile değilsiniz, değil mi?"

"Hayır."

"Gördün mü? Çıkıp gelecek bir gün, sen de onu kabul edeceksin."

Gözlerini Connie'ye dikerek baktı. Sonra başını garip garip salladı.

"Haklısın belki. Buraya dönmem bile büyük bir budalalıktı benim. Ama, çıkmaz bir durum içindeydim, bir yere kapılanmam gerekiyordu. İnsan, ortalığa atılıvermiş zavallı bir yaratıktır. Gene de haklısın. Boşanıp bu işi temizlemeliyim. Devlet kapısından, mahkemelerden, yargıçlardan, ölümden tiksinir gibi tiksinirim. Ne var ki, göze almam gerek bunları. Boşanacağım."

Connie, adamın dişlerini sıktığını gördü. İçin için sevindi buna.

"Bir çay içerim şimdi," dedi.

Adam çay yapmak üzere kalktı. Ama yüzü asıktı. Masanın başına oturduklarında Connie sordu:

"Neden evlendin onunla peki? Senin dengin bir kadın değilmiş. Mrs. Bolton da öyle söylüyor. O da bu kadınla neden evlendiğini bir türlü anlayamamış."

Adam gene gözlerini dikerek baktı.

"Söyleyeyim," dedi. "İlk sevgilimi tanıdığımda on altı yaşındaydım. Ollerton'da bir öğretmenin kızıydı, şirin bir kızdı, gerçekten güzeldi. Sheffield kolejinden gelme, oldukça kafası işleyen bir delikanlı olarak tanınırdım, az buçuk Fransızca ile Almanca biliyordum, el üstünde tutulurdum. Kız da romantik türden bir kızdı, bayağılıktan tiksinirdi. Beni şiire, okumaya yöneltti: bir bakıma, adam etti beni. Onun uğruna, büyük bir ateşle okumaya, düşünmeye başladım. Butterley bürolarında sayman olarak çalışıyordum, cılız, okuduğu şeylerle başı dumanlı, uçuk benizli bir gençtim. Her konuda konuşuyorduk kızla: ama her konuda. Persepolis'ten, Timbuctoo'dan söz ediyorduk uzun uzun. Belki de on ildeki en çok okumuş

çift bizdik. Kendimden geçerdim onun yanında, düpedüz kendimden geçerdim. Sözün kısası, yanıp tutuşuyordum. O da beni taparcasına severdi. Cinsel ilişkiden bir yılandan kaçar gibi kaçınırdı. Her nedense bir türlü yanaşmadı buna; yanaşsa da kendini vermedi. Günden güne sararıp solmaya, gitgide sinirli bir insan olmaya başladım. Sevişmemiz gerektiğini söyledim kendisine. Konuşa konuşa kafasına soktum bunu. En sonunda dediğimi yaptı. Ben coşku içindeydim, ama o hep isteksizdi. Bana tapıyordu, dolayısıyla kendisini öpmemden, kendisiyle konuşmamdan hoşlanıyordu; bir bakıma tutkuyla bağlıydı bana. Ama öteki işe gelince, akan sular duruyordu. Kadınların birçoğu onun gibidir. Oysa benim istediğim de öteki işti. Bu yüzden ayrıldık. Ben katı yürekliydim, bıraktım onu. Bunun üzerine, evli bir adamın aklını başından alarak büyük patırtıya yol açmış olan bir öğretmen hanımla düşüp kalkmaya başladım. Yumuşak, ak tenli, benden yaşlı, keman çalan bir kadındı. Şeytanın ta kendisiydi. Sevişmenin her türlüsüne hazırdı, ama cinsel ilişkiye yanaşamıyordu. Sarılmalar, okşamalar, her bakımdan içli dışlı olmalar: ama cinsel birleşmeye zorladım mı dişlerini kenetler, nefret saçmaya başlardı. Zorladım ama nefretiyle kolayca köreltiverdi isteğimi. Gene engellendim böylece. Böyle kadınların topuna kanıksamıştım, beni isteyecek, cinsel bağı isteyecek bir kadını özlüyordum.

“Sonra Bertha Coutts’la başladık. Çocukluğumda kapı komşumuzdular, dolayısıyla iyi tanırdım onu. Sıradan insanlardı. Bertha, Birmingham’da bir yerlere gitti: dediğine bakılırsa soylu bir hanıma eşlik etmiş; başkalarının söylediğine göre de bir otelde hizmetçilik yapmıştı orda. Her neyse, öteki kızdan iyice bıktığım bir sırada, Bertha Birmingham’dan döndü, yirmi bir yaşındaydım, Bertha, havalı, ince davranışlı, gösterişli giyinen, kendine özgü bir canlılığı olan bir kadındı: zaman zaman bir kadında ya da bir orospuda görülen, cinsel türden bir canlılıktı bu. Kuduracak durumdaydım. Butterley'deki işi teptim, çünkü orda hiçbir şeye yaramayan bir sayman olarak görüyordum kendimi; Tevershall’a baş demirci olarak girdim, işim çoğunlukla atları nallamaktı. Babamın işiydi bu, çalışırken hep seyrederdim onu. Hoşlanıyordum bu işten: atlarla uğraşmak: çok doğal bir işti bu benim için. Böylece ‘düzgün’ konuşmayı, güzel İngilizce dedikleri biçimde konuşmayı bıraktım, gene yerli şiveye döndüm. Gene evimde kitaplar okuyordum; ama işim demircilikti, kendi malım olan iki tekerlekli bir

arabam vardı. Babam, öldüğünde üç yüz sterlin bıraktı. Böylece Bertha'yla düşüp kalkmaya başladım. Bayağı bir kadın oluşuna seviniyordum. Bayağılık tam istediğim şeydi. Ben kendim de bayağılaşmak istiyordum. Evlendim onunla, fena da değildi. Bütün o 'temiz' kadınlar canıma tak demişti artık, Bertha aradığım kadındı bu yönden. Beni istiyordu, nazlanması, kasılması da yoktu. İyice hoşlanmıştım bundan. Tam istediğim gibiydi: benim, kendisiyle yatmamı isteyen bir kadın. İyice tadını çıkardım bu işin. Bundan çok hoşlandığım, arasına sabah kahvaltılarını yatağına getirdiğim için, beni biraz hor gördüğünü sanıyordum. Hiçbir şey umurunda değildi, işten döndüğümde önüme sıcak bir yemek bile koymazdı, bir şey söyleyince de parlardı. Ben de bir açılır ağzıma geleni söylerdim. Bir fincan fırlatır, fincan ense kökümde paralanır, tutar canını çıkarıncaya dek döverdim. Böyle sürer giderdi bu! Arsızca davranırdı bana karşı. Öyle bir duruma geldi ki, benim kendisini en çok istediğim anlarda, benden kaçar oldu. Hep hayvanca tersliyordu beni. Tersleyince de duyduğum istek köreliyor, sonra bin bir cilveyle yaltaklanarak geliyor, beni ayartıyordu. Ben de yaklaşırdım. Ama seviştiğimizde, hiçbir zaman benimle birlikte haz duymazdı. Hiçbir zaman. Öylece beklerdi. Yarım saat oyalandığım olurdu, o daha da çok oyalanırdı. Ben haz ürpertisine varıp bitirdiğim zaman kendi keyfini yapmaya başlar, kıvranır, çığlıklar atar, elleriyle orasını burasım şaplaklar, sonra kendinden geçerdi. Bütün bunlardan sonra da, çok güzel, derdi. Yavaş yavaş sinirime dokunmaya başladı bu iş; o ise daha da kötüleşti. Gitgide katılaştı, katılaştı, keskin bir gaga gibi yaralamaya başladı beni. Oysa bir kadının, incir gibi yumuşacık olduğunu düşünür insan. Pişkin orospuların bacakları arasında keskin gagaları vardır, insanı hasta edecek ölçüde yaralarlar. Kendileri! Kendileri! İlle de kendileri! Parçalamak, çığlık atmak! Erkekler için bencil derler, ama böyle bir kadınınki yanında erkeklerinki hiç kalır. Eski bir orospu gibiydi! Elinde değildi böyle olmamak. Kendisine söyledim, bu durumdan nasıl tiksindiğimi açıkladım. Doğal davranmaya bile çalıştı. Sessizce yatarak her şeyi bana bırakmayı denedi. Denedi. Ama boşuna. Benim çabalarımdan hiçbir şey duymuyordu. Kendi işini kendi yapmak, kendi keyfini getirmek zorundaydı. Çılgınca bir kaçınılmazlıkla gene kendini yitirip her şeyi yırtmaya, parçalamaya başladı. Bu yırtıcı gagadan başka hiçbir şeyiyle haz duyamıyordu. Erkekler, yaşlı orospuların böyle olduğunu söylerler. Bayağı türden bir bencillikti onunkisi, çılgınca bir bencillik: içkiye düşkün bir kadının bencilliği gibi. Sonunda

dayanamadım artık. Ayrı yatmaya başladık. Benden kaçmak istediği, beni kendisini zorlamakla suçlandırdığı nöbetlerinde, ilkin o başladı ayrı yatmaya. Odasını ayırdı. Ama bir gün geldi, odama bırakmadım onu artık. İstemiyordum.

“Nefret ediyordum. O da benden nefret ediyordu. Tanrım, nasıl da tiksiniyordu benden, çocuk doğmadan önce. Her neyse, çocuk doğduktan sonra bıraktım onu. Sonra savaş patladı, orduya yazıldım. Stacks Gate'de bir adamla birlikte yaşadığını öğreninceye dek geri dönmedim.”

Durdu, rengi sapsarıydı.

“Peki, Stacks Gate’deki adam neyin nesi?” diye sordu Connie.

“Kocaman, çocuk huylu bir herif, ağzı bozuğun biri. Kadın, ağzına geleni söylüyormuş ona, ikisi de çok içiyorlarmış.”

“Ah, ya döner gelirse!”

“Döner gelirse! Hemen çeker gider, gene izimi yitiririm.”

Bir sessizlik çökmüştü. Ocaktaki resimle mukavvası boz küle dönüşmüştü.

“Desene, seni isteyecek bir kadın ararken, püsküllüsüne çattın,” dedi Connie.

“Evet! Öyle oldu anlaşılan! Ama gene de, olmaz, olmaz, diyenlerden yeğdi bence: gençliğimin ak kuğusundan, ağulu zambağından, bütün ötekilerden iyiydi gene de.”

“Ötekiler dediğin kimler?” dedi Connie.

“Ötekiler mi? Hiç kimse! Yalnız, kadınların büyük çoğunluğu böyledir bence: çoğu bir erkek ister; cinsel ilişkiyi istemez, ama ele geçirdiği kelepirin bir yönü olarak katlanır buna. Daha eski moda olan kadınlar, bir hiç gibi yatıverir, işi oluruna bırakırlar. Ama birleşmenin kendisi, hiçbir anlam taşımaz onlar için, tatsız bir şeydir. Birçok erkek de böylelerinden hoşlanır. Ben tiksinirim. Ne var ki, onun gibi kurnaz kadınlar, böyle değilmiş gibi görünmeyi başarırlar. Tutkulu, ürpertili gibi görünürler. Oysa hepsi palavradır. Yapmacıktır. – Bir başka tür de vardır ki, doğal ilişkilerden başka her şeyden hoşlanır: her türlü duygudan, kucaklaşmaktan, kendini yitirmekten. Yerli yersiz istek uyandırır insanda, hiç ilgisiz bir anda

boşalıverirsiniz. – Bir de katı tür vardır, ne yaparsanız yapın haz duyuramazsınız, sizden çok daha sonra, ancak canları istediği zaman haz duyarlar, karım gibi. Etkenliği ellerinde tutmak isterler hep.– Bir başka tür de içerden ölü olanlardır: düpedüz ölü: bilirler böyle olduklarını. Birtakımı da gerçekte haz duyamayacağınız anda boşaltıverir sizi, sonra uyluklarını kıvıra kıvıra kendi hazzına ulaşmaya çabalarlar. Bunların çoğu sevici türden kadınlardır. Bu sevici kadınların, bile bile ya da bilinçsiz olarak gösterdikleri davranış, şaşılası bir şeydir. Bana öyle geliyor ki, hemen hemen hepsi de sevicidir kadınların.” .

“Bu durum rahatsız ediyor mu seni?” diye sordu Connie.

“Hem de nasıl! Elimden gelse öldürürüm böylesini. Sevici bir kadınla birlikte olduğum zamanlar, bütün ruhum ayaklanır onu öldürmemi söyler bana.”

“Ne yaparsın o zaman?”

“Kaçar, elimden geldiğince uzaklaşırım.”

“Peki sevici kadınlar birbirleriyle düşüp kalkan erkeklerden daha mı kötü sence?”

“Evet! Çünkü onlardan çok çektim. Gerçekten pek bilgim yok bu konuda. Ama sevici bir kadınla bir araya geldim mi, seviciliğinin bilincinde olsun olmasın, kırmızı ışık yanmıştır benim için. Hayır, hayır! Artık hiçbir kadınla hiçbir şey yapmamaya karar vermiştim. Kendi başıma yaşayacaktım: kendi özel yaşamımı sürecektim.”

Solgun görünüyordu, kaşları çatıktı.

“Benimle karşılaştığına üzülmüş müydün?” diye sordu Connie.

“Hem üzülmüş hem de sevinmiştim.”

“Şimdi üzgün müsün bundan dolayı, sevinçli misin?”

“Dış çevreyi düşünürsem üzgünüm: eninde sonunda karşılaşacağımız bütün güçlükler, suçlamalar, çirkin olaylar. Kanım susunca, alçalınca, bunları düşünüp üzülüyorum. Ama kanım coşup kabarınca, seviniyorum. Utkuya erişmiş duyuyorum kendimi. Gerçekten de çok kötümser düşünmeye başlamıştım. Gerçek cinsel ilişki kalmadı yeryüzünde diyordum: bir erkekle

aynı anda haz duyacak kadın kalmadı diyordum, kara derili kadınlar bir yana: ama biz ak deriliyiz: kara derililer çamuru andırıyor biraz.”

“Peki şimdi, mutlu musun benimle?”

“Evet! Ötekileri unutabildiğim zaman. Onları unutamadığım zamanlar, masanın altına girip ölmek istiyorum.”

“Neden masanın altına peki?”

“Neden mi?” diye güldü adam. “Saklanmak için herhalde. Bebekler gibi!”

“Anlaşılan, kadınlarla korkunç yaşantıların olmuş senin.”

“Doğru. Hiçbir zaman kendimi aldatamadım. Erkeklerin çoğu başarıyor bunu. Kendilerince bir tutum benimseyip, yalanı yutuyorlar. Ben bunu hiçbir zaman yapamadım. Bir kadından ne istediğimi biliyordum, istediğimi bulamayınca da, buldum diye kendimi aldatamadım hiçbir zaman.”

“Şimdi buluyor musun istediğini?”

“Buluyor gibiyim.”

“Neden böyle solgun, böyle düşüncelisin öyleyse?”

“Sürüyle anılar canlanıyor kafamda: ayrıca, kendimden de korkuyorum belki.”

Connie sessiz oturuyordu. Geç olmuştu.

“Bir erkekle bir kadının ilişkisi önemli mi sence?”

“Evet, benim için önemli. Yaşamanın özü bu: bir kadınla gerçek bir ilişki.”

“Ya elde edemezsen bunu?”

“Bunsuz yaşamak zorunda kalırım.”

Connie gene daldı, sonra sordu:

“Peki, sen kendin her zaman gerektiği gibi davrandın mı kadınlara?”

“Ah Tanrım! Hayır! Karımı o duruma ben soktum: benim suçum epey büyük bunda. Onu bozan ben oldum. Üstelik, kolay kolay kimseye güvenmez bir insanım. Bunu böyle kabullenmek zorundasın. Bir kimseye içten güvenmem bir hayli güçtür. Bu bakımdan ben de düzencinin biriyim belki. Kolay güvenemem. Candan bir ilgi, yanlış anlaşılamaz bence.”

Connie ona baktı.

“Gövdenle güvensiz değilsin ama, kanın şahlandığı zaman güvensizlik ortadan kalkıyor, değil mi?” .dedi.

“Hayır, ne yazık ki hayır! Başıma gelen bunca işin nedeni de bu ya işte. Onun için kafam böyle kesin bir güvensizlikle dolu.”

“Kafaca güvensizlik duyarsan duy, bir önemi var mı bunun?”

Köpek, keçenin üstünde, tedirginlikle iç çekti. Küllenen közler kararmıştı.

“Biz yaralı bir çiftiz, değil mi?” dedi Connie.

“Sen de mi yaralısın?” diye güldü adam. “Şimdi gene eski kavgaya mı dönüyoruz?”

“Evet! Gerçekten de korku duyuyorum.”

“Öyle mi?”

Adam ayağa kalktı, Connie’nin ayakkabılarını kurusun diye duvara dayadı, kendi ayakkabılarını sildi, ateşin yakınına koydu. Sabahleyin postallarını yağlayacaktı. Ateşi eşerek, resmin kalın mukavvasının kalıntılarını elinden geldiğince kıyıya itti. “Yanışı bile pis,” dedi. Biraz odun getirerek, sabah için ocağın yanına koydu. Sonra köpekle birlikte bir ara dışarıya çıktı.

Geri döndüğünde Connie:

“Ben de bir dakika çıkmak istiyorum,” dedi.

Yalnız başına karanlığa daldı. Gökte yıldızlar vardı. Gece havasında, çiçeklerin kokusunu duyabiliyordu. Ayakkabılarının gene ıslandığını sezdi. Başını alıp gitmek geldi içinden; ondan, herkesten kaçıp uzaklaşmak.

Ayazdı. Ürperdi, hemen içeriye döndü. Adam geçkin ateşin önünde oturuyordu.

“Uuu! Ne soğuk!” diye titredi Connie.

Adam az önce getirdiği çalıları ateşe attı, gitti biraz daha getirdi, sonra baca dolusu alevlerle çatırdayarak gürleşti ateş. Kırpışan, dalgalanan sarı alev ikisini de mutlandırdı, yüzlerini, gönüllerini ısıttı.

“Aldırma!” dedi Connie, sessiz, dalgın oturan adamın elini tutarak. “İnsan gene de elinden geleni yapmalı.”

“Evet!” Adam apansız bir gülümsemeyle iç geçirdi.

Connie ateşin önünde oturan adamın kucağına, kolları arasına bıraktı kendini.

“Unut öyleyse!” diye fısıldadı adama. “Unut!”

Adam, ateşin dalga dalga yayılan sıcaklığı içinde sıkıca sarıldı Connie’ye. Alevlerin kendisi bile unutmayı çağrıştırıyordu. Kadının yumuşak, sıcak, olgun ağırlığı! Adamın kanı yavaş yavaş uyandı, güçlülüğün, aldırmaz gücün derinliklerine doğru aktı.

“Belki de o kadınlar seninle gerçekten sevişmeyi istiyorlardı, belki başaramıyorlardı bunu. Belki de suç büsbütün onların değil,” dedi Connie.

“Bilmiyorum. Ben o zamanlar kendimin, çiğnenmiş, yaralı bir yılan olduğumu bilmiyor muydum sanıyorsun?”

Connie ona birden sarıldı. Bu konuyu gene açmak istememişti. Şeytan dürtmüştü sanki.

“Ama şimdi öyle değilsin,” dedi Connie. “Şimdi, çiğnenmiş yaralı bir yılan değilsin.”

“Ne olduğumu ben de bilmiyorum. Ama kara günler var önümüzde.”

“Hayır!” diye karşı çıktı Connie, ona sarılarak. “Neden? Neden?”

“Hepimizi, herkesi kara günler bekliyor,” dedi gene, bilinmezden haber veren bir dalgınlık içinde.

“Hayır! Söyleyemezsin bunu!”

Adam susuyordu. Ama kadın onun içindeki kapkara korku uçurumunu sezmekteydi. Bütün ten isteğinin, bütün sevginin ölümü demekti bu: adamın içinde kara bir mağara gibi açılan, ikisinin de ruhunu yutarak yok eden uçurum.

“Cinsel ilişkiden de büyük bir soğuklukla söz ediyorsun,” dedi Connie. “Sanki yalnız kendi hazzını, kendi doygunluğunu ister gibi bir durumun var!”

Sinirli sinirli çatıyordu.

“Hayır!” dedi adam. “Ben kendi hazzımla birlikte, bir kadının verebileceği

doygunluğu aradım, hiçbir zaman da bulamadım: çünkü o da bende kendi hazzını aramadıkça, benden gelecek bir doygunluk gözetmedikçe, ben ondan nasıl haz duyabilirim, nasıl bir doygunluk bulabilirim? Hiçbir zaman da bulamadım. İki yönlü olması gerekir bunun.”

“Ama, ilişki kurduğun kadınlara hiçbir zaman inanmadın. Gerçekte bana da inanmıyorsun,” dedi Connie.

“Bir kadına inanmak ne demektir bilmiyorum.”

“Bak, gördün mü ya!”

Connie, adamın kucağında kıvrılmış oturuyordu daha. Adamın gönlü bomboz, dalgındı, kadının yakınlarında bile değildi. Connie’nin söylediği her söz, onu biraz daha uzaklaştırıyordu.

“Peki neye inanıyorsun öyleyse?”

“Bilmiyorum.”

“Hiçbir şeye! Daha önce tanıdığım öbür erkekler gibi tıpkı.”

İkisi de susuyorlardı, sonra adam ayağa kalkarak:

“Evet, inandığım bir şey var. Sıcak gönüllü olmaya inanıyorum. Özellikle sevişmede sıcak gönüllü olmaya, sıcacık bir gönülle birleşmeye inanıyorum. Erkekler sıcak: bir gönülle sevebilir, kadınlar da sıcak bir gönülle bu işe katılırlarsa, olur biter. Bütün bu buz gibi cinsel birleşmeler, ölümden, budalalıktan başka bir şey değil.”

“Ama benimle birleşirken buz gibi değil yüreğin,” diye çıkıştı Connie.

“Seninle birleşmeyi hiç istemiyorum. Yüreğim soğuk bir patates gibi şu anda.”

“Ah!” dedi Connie, alaycı bir öpücükle. “Haydi soyup doğrayalım öyleyse bu patatesi.”

Adam güldü, iskemlesinde doğruldu.

“Doğru!” dedi. “Birazcık sıcak gönüllülük için her şey göze alınabilir. Ama kadınlar hoşlanmıyor bundan. Sen bile hoşlanmıyorsun gerçekte. Sen güzel, kesin, delici bir birleşmeden hoşlanıyorsun, sonra da çok güzel sanıyorsun bu işi. Nerde kaldı senin bana duyduğun cana yakınlık? Bir kedinin bir

köpekten duyduğu kuşkuyla dolusun bana karşı. Cana yakınlık, sıcak gönüllülük bile karşılıklı olmak zorundadır. Evet, cinsel ilişkiyi seviyorsun: ama kendi kibrine yaranmak için, büyük, gizemli bir anlam vermek istiyorsun bu işe. Kendi büyüklük duygun, kibrin daha önemli senin için, herhangi bir erkekle birlikte olmaktan elli kat daha önemli.”

“Ama ben de sana söyleyebilirim aynı şeyi. Sen de kendi kibrinden başka hiçbir şeyi umursamıyorsun.”

“Peki, öyle olsun!” dedi adam, ayağa kalkmak ister gibi kımıldanarak. “Ayrılalım öyleyse. Buz gibi bir gönülle birleşmektense, ölürüm daha iyi.”

Connie, adamın kucağından aşağı sıyrıldı, adam ayağa kalktı.

“Umarım ki istemezsin,” dedi adam. “Her neyse, şimdi yatmaya git, ben de burada uyuyacağım.”

Connie adama baktı. Rengi solgun, kaşları çatıktı. Buzlu kutup kadar erişilmez uzaklıktaydı. Erkekler hep birbirine benziyordu.

“Sabah olmadan eve gidemem,” dedi.

“Hayır, olmaz! Git yat artık. Saat bire çeyrek var.”

“Ne olursa olsun, gitmem.”

Adam ayakkabılarını yerden aldı.

“Öyleyse ben gidiyorum!” dedi.

Postallarını giymeye başladı. Connie gözlerini dikmiş, şaşkınlıkla bakıyordu.

“Dur!” diye kekeledi. “Dur! Ne oldu aramızda böyle?”

Adam eğilmiş, postallarını bağlıyordu, karşılık vermedi. Bir süre sessiz kaldılar. Bir anlamsızlık çöktü Connie’nin üstüne, bayılacak gibi oldu. Bütün bilinci öldü, gözleri fal taşı gibi açık, öyle durmuş, bilinmezden ona doğru bakıyor, hiçbir şey bilmiyordu artık.

Bu sessizlik üzerine, adam başını kaldırıp baktığında, fal taşı gibi gözlerle bakan Connie’nin, kendinden geçmiş olduğunu gördü. Bir yele kapılmış gibi olduğu yerde yalpaladı, sonra bir ayağı ayakkabılı öteki ayakkabısız, aksayarak kadına doğru gitti, onu kucaklayarak göğsüne bastırdı,

kemiklerini kıracak gibiydi sanki. Kollarından tuttu onu, o da öylece kaldı.

Adamın elleri körcesine kadının giysileri altına dalarak arandı, onun sıcak, ipeksi tenini duydu.

“Canım!” diye mırıldandı. “Sevgilim! Kavga etmeyelim! Bir daha hiç kavga etmeyelim! Seni seviyorum, sana dokunmayı seviyorum. Çatışma benimle! Hiçbir zaman! Hiç! Birlikte yatalım.”

Kadın başımı kaldırarak baktı.

“Üzülme,” dedi yatışmış. “Üzülmek hiçbir şeye çözüm olmaz. Benimle birlikte olmayı gerçekten istiyor musun?”

Connie, şaşkın iri gözlerle adamın yüzüne baktı. Adam durdu, birden sessizleşerek başını yana döndü. Bütün gövdesi iyice durgunlaştı, ama kadından uzaklaşmadı.

Sonra başını kaldırarak, o garip belli belirsiz alaycı gülümsemesiyle kadının gözlerinin içine baktı.

“Evet, evet! Ant içerim ki istiyorum seninle birlikte olmayı.”

“Doğru mu?” dedi Connie, gözleri dolarak.

“Evet, doğru. Gönlümüzle, kanımızla, karnımızla, her şeyimizle bir olalım.”

Gene Connie’ye bakarak hafifçe gülümsüyordu, gözlerinde alaycı bir kıvılcım, dokunaklı bir anlam vardı.

Connie sessizce ağlıyordu, adam onunla birlikte yere uzandı, ocağın önündeki keçe üstünde, sinirleri yatışıncaya dek bir süre yattılar. Sonra kalkarak hemen yatağa girdiler, oda gitgide soğuyordu çünkü, birbirlerini de hayli yormuşlardı. Connie, adamın kucağına gömülerek kıvrıldı, küçücük bir topak gibi duydu kendini; ikisi de hemen uykuya dalarak, derin bir uykuyu paylaştılar. Yattıkları gibi kaldılar. Güneşin, korunun üstünde yükselmesiyle başlayan yeni güne dek, hiç kımıltısız uyudular.

Sonra adam uyandı, ağaran güne baktı. Perdeler çekiliydi. Korudaki karatavuklarla ardıç kuşlarının çılgınca ötüşüne kulak verdi. Güzel bir sabah olacaktı, saat beş buçuk olmuştu aşağı yukarı, her günkü kalkma saatiydi. Ne derin uyumuştu! Ne güzel, yepyeni bir gündü! Kadın büyük bir tatlılıkla uyumaktaydı daha. Adam onun gövdesini hafifçe okşadı,

Connie’nin mavi iri gözleri bilinçsiz bir gülümsemeyle aralandı,

“Kalktın mı?” diye sordu adama.

Adam onun gözlerinin içine bakıyordu. Gülümsedi, sonra eğilerek öptü. Connie birden doğrularak yatakta oturdu.

“Burada oluşum ne garip!” dedi.

Eğik tavanlı, ak perdeleri çekilmiş tepelikli bir penceresi olan, ak badanalı yatak odasına göz gezdirdi. Çıplak odada sarı boyalı bir çekmeli dolapla, bir sandalyeden başka eşya yoktu; bir de içinde yatmış olduğu küçük ak yatak.

“Burada oluşumuz ne garip!” dedi, yanında yatan adama bakarak. Adam, uzandığı yerden onu seyrediyor, incecik geceliğinin altından, parmaklarını göğüslerinde gezdiriyordu. Ilık, yatışmış durumuyla, oldukça genç, yakışıklı görünüyordu adam. Gözleri sıcaklık doluydu. Kadın ise bir çiçek gibi genç, dipdiriydi.

“Şunu çıkaracağım!” dedi, incecik patiska geceliğini başının üstünden çekip sıyırarak. Çıplak omuzlan, hafif altın rengi, uzun göğüsleriyle öylece oturdu. Göğüslerinin yumuşacık ırgalanışı, adamın hoşuna gidiyordu.

“Sen de pijamanı çıkar,” dedi adama.

“Yok, olmaz!”

“Olur olur, çıkar!” diye üsteledi.

Adam, eskimiş pijama ceketini çıkardı, pantolonunu indirdi. Elleriyle bilekleri, yüzüyle boynu bir yana, her yanı süt aklığındaydı, incecik, uzun kaslan vardı. Connie onda çarpıcı bir güzellik buldu gene, tıpkı yıkanırken gördüğü günkü gibi.

Günün altın ışıkları, kapalı ak perdeye vuruyordu. Günışığının, içeri girmek için çabaladığım düşündü Connie.

“Perdeleri açalım! Kuşlar ne güzel ötüşüyor! Perdeleri aç da günışığı içeri vursun,” dedi.

Adam yataktan çıktı, çıplak, zayıf, ak sırtı ona dönük, pencereye gitti, iki büklüm durarak perdeleri açtı, bir an durup dışarıya baktı. İncecik sırtı kar gibi ak, küçücük uylukları ince bir erkeklikle alımlı, ensesi kırışık, ince, bununla birlikte güçlüydü.

Bu incecik gövdede dış güçten çok, bir iç güç vardı.

“Ne güzelsin!” dedi kadın. “Öylesine katıksız, ince! Gel bana!” Kollarını adama açtı.

Adam, dönmeye utanıyordu.

Yerden gömleğini aldı, önüne tutarak kadına doğru geldi.

“Hayır!” dedi kadın, incecik güzel kollarını, sarkan göğüsleri üstünden çekerek. “Bırak göreyim seni!”

Adam gömleği yere bıraktı, kadına bakarak orda durdu. Alçak pencereden vuran güneş içeriye adamın kalçalarını, ince belini, altın kızılı parıltılı kıllardan küçük bir bulut içinde dikelen kızışık fallusu aydınlatan bir ışın gönderiyordu. Kadın irkildi, korktu.

“Ne garip,” dedi yavaşça. “Ne garip duruşu öyle! Ne de kocaman! Öylesine kara, kendine güvenli! Hep böyle midir?”

Adam başını eğerek, ince ak gövdesine baktı, güldü. Tahta göğsünün kılları koyu renkte, hemen hemen kapkaraydı. Ama karnından aşağı, fallusun dikeldiği yerde, altın kızılı bir bulutu andırıyorlardı.

“Ne gururlu!” dedi kadın, tedirgin. “Ne de soylu! Şimdi anlıyorum erkeklerin neden öyle çalımlı olduğunu! Ama sevimli de, gerçekten. Başka bir varlık sanki! Biraz korkunç! Ama gerçekten sevimli. Bana geliyor o!” – üst dudağını korkuyla, heyecanla ısırdı.

Adam susarak, aşağı doğru, hiç değişmeden duran o gerilmiş erkekliğine bakıyordu. “Evet!” dedi sonunda usulca. “Evet yavrum! Gerçekten öylesin. Başını geriye kaldırışınla! Kendi başına buyruksun ha? Kimseyi de sallamazsın! Beni bile dinlemezsin John Thomas. Ne istersen yaptırırsın ulan, dediğin dedik, öyle mi? Sen benden daha çalımlısın, daha az konuşursun. John Thomas. İster misin ha? İster misin Leydi Jane’i? Gene yoldan çıkardın beni, ah seni ah. Dikiliyorsun gülümseyerek. Sor ona öyleyse! Sor Leydi Jane’e! De ki: açılın kapılar açılın, yol verin görkemin kralı girsin. Alı seni ah. Biliyorum neyin ardındasın. Söyle Leydi Jane’e istediğini. John Thomas ile Leydi Jane’in orası!”

“Aaa, alay etme onunla,” dedi Connie, yatakta dizleri üzerinde emekleyerek geldi, kollarını onun ince ak uyluklarına doladı, öylesine çekti ki onu

kendine, sarkan ırgalanan memeleri dik fallusa dokundu, bir damla sıvıyla ıslandı. Adamı sıkıca sardı.

“Uzan!” dedi adam. “Uzan! Geleyim!”

Biraz aceleciydi şimdi.

Sonra, iyice suskun kaldıkları sırada, kadın, erkekliğinin gizemini görmek için adamın üstündeki örtüyü gene açmak zorunluluğunu duydu.

“Şimdi ne küçük, yumuşacık, bir yaşam tomurcuğu gibi!” dedi, eline alarak. “Ne sevimli değil mi? Öyle kendi başına, öyle garip! Öylesine de suçsuz! Öyle derinlerime uzanıyor ki üstelik! Onu hiç hor görmemelisin, anlıyor musun? Benim de sayılır o. Yalnız senin değil. Benim! Öylesine sevimli, suçsuz.” Eliyle yumuşacık tuttu.

Adam güldü.

“Gönüllerimizi ortak bir sevgiyle birleştiren ateşe şükürler olsun,” dedi.

“Tabii!” dedi kadın. “Yumuşacık, küçücük olsa da gönlüm bağlı ona. Ne güzel oradaki kıpkızıl altın bulutu! Bambaşka, bambaşka!”

“John Thomas’ın onlar, benim değil!” dedi adam.

“John Thomas! John Thomas!” dedi kadın, eğildi onu yeniden canlanırken öptü.

“Evet!” dedi adam, nerdeyse acıyla gerinerek. “Onun kökü benim ruhumdur, o soylu beyefendinin! Kimi zaman ne yapacağımı şaşırttırır bana. Kendi istemi vardır onun, dediği dediktir, başa çıkılmaz. Ama gene de ölmesini istemem.”

“Boşuna değil erkeklerin ondan hep korkmaları!” dedi Connie. “Hayli korkunç.”

Bilincin akışı aşağı doğru yön değiştiriyormuş gibi bir ürperti geçiyordu adamın teninden. Erkekliği ister istemez ağır ağır, seğirtiyle dikeldi, o garip kibirli huyuyla kalktı, durdu. Kadın da biraz titredi seyrederken.

“Al öyleyse! Al, şenindir o,” dedi adam.

Kadın titredi, düşünceleri dalga dalga çözüldü. Anlatımsız bir hazzın keskin yumuşak dalgaları, tepesinden aşağı bütün gövdesini yıkayıp arıtıyor;

erimiş bir ürpertinin alabildiğine yayılmasıyla, aşırılığın son dalgasına kapılıp sürükleniyordu.

Adam, Stacks Gate'in ırak düdük seslerini duydu. Saat yediydi demek. Günlerden pazartesiydi. Biraz ürperdi, kadının göğüsleri üstündeki yüzünü bastırıp gömerek, kulaklarını tıkamak, sağırlaşmak istedi.

Kadın düdükleri işitmemişti bile. Büyük bir sessizlik içinde yatıyordu, ruhu apaydınlık yıkanmıştı.

"Kalkmam gerek, değil mi?" diye mırıldandı adam.

"Saat kaç?" diye sordu kadının renksiz sesi.

"Yedi."

"Haklısın, kalkmam gerek."

Her zamanki gibi gene, dış zorunluluklardan tiksiniyordu.

Adam yatakta doğrularak pencereden dışarıya dalgın dalgın baktı.

"Beni seviyorsun değil mi?" diye sordu kadın, dingin.

Adam baktı.

"Biliyorsun. Sorduğun bile fazladan!" dedi biraz terslercesine.

"Beni alıkoy burada, bırakma," dedi Connie.

Adamın gözleri, düşünmeyen, sıcak, yumuşak bir karanlıkla doluydu sanki.

"Şimdi mi?"

"Evet, gönlünde alıkoy beni. Çok yakında bir gün gelip hep birlikte yaşayacağım seninle."

Adam yatakta çıplak oturuyordu, başı önüne eğik, düşünecek durumda değildi.

"İster miydin gelmemi?" diye sordu kadın.

"Evet!"

Sonra, bilincin nerdeyse uykuyu andıran bir başka aleviyle koyulaşıveren gözlerle baktı kadına.

"Hiçbir şey sorma şimdi bana," dedi. "Kendi halime bırak. Seni seviyorum.

Şuracıkta yatışını seviyorum. Kendisini gerçekten sevdiren bir kadın, güzel bir şeydir, güzeldir sevişmek. Seviyorum seni, bacaklarını gövdenin biçimini, kadınlığını seviyorum. Bütün gönlümle her şeyimle seviyorum seni. Bana hiçbir şey sorma. Bırak olduğum gibi kalayım. İlerde her şeyi sorabilirsin. Ama şimdi üstüme varma, bir şey sorma şimdi!"

Elini hafifçe kadının gövdesine koyuvermiş, çıplak, sessiz, nerdeyse Buddha'yı andıran gövdesel bir dalgınlık içinde kımıltısız, yatakta oturuyordu. Kımıltısız, başka bir bilincin görünmez alevi içinde; eli kadının gövdesi üzerinde, öylece bekliyordu.

Bir süre sonra, uzanıp gömleğini alarak sırtına geçirdi, çabucak giyindi, yatakta bir Glorie de Dijon gibi, hafif altın teniyle çırılçıplak yatan kadına bir göz attı, odadan çıktı. Kadın onun aşağıda kapıyı açışını işitti.

Daha yataktaydı; kendinden geçmiş, dalgın. Gitmek çok güçtü: onun kollarından çıkıp gitmek. Merdiven altından bağırıyordu adam: "Saat yedi buçuk oldu!" dedi. Kadın iç çekerek yataktan çıktı. Küçücük çıplak oda! Küçük çekmeli dolaptan, küçücük yataktan başka hiçbir şeyi olmayan. Ama döşeme tahtaları tertemiz fırçalanmış. Köşede, pencere tepeliğinin yanında, içinde birkaçı bir kitaplıktan alınma birtakım kitaplar bulunan bir raf vardı: Bolşevik Rusya üzerine kitaplar, gezi kitapları, atomlarla elektronlar üstüne bir kitap, yer çekirdeğinin bileşimiyle depremlerin nedeni üstüne başka bir kitap; sonra birkaç roman; Hindistan'la ilgili üç kitap. Okuyan bir adamdı demek.

Pencereden içeri giren günışığı çıplak gövdesine vuruyordu. Dışarıda Flossie'nin ortalıkta dolaştığını gördü. Kahverengi eğreltiler, altlarındaki yeşil, koyu yeşil yer fesleğenleriyle birlikte buğular içindeydi. Kuşların uçuştuğu, sevinçle ötüştüğü pırıl pırıl dupduru bir sabahtı. Ne olur kalabilseydi burada! Şu ötedeki uğursuz, duman, demir dünyası olmasa, bu küçücük ev yeterdi mutluluğuna.

Adam tertemiz yıkanmıştı, ocak yanıyordu.

"Bir şeyler yemek ister misin?" diye sordu adam.

"Hayır! Tarağını verebilir misin yalnız?"

Adamın ardından, mutfağın iç bölmesine gitti, kapının ardında asılı duran el büyüklüğündeki aynada saçını taradı. Gitmeye hazırdı.

Küçük ön bahçede durdu, üzerlerinde çiğ damlaları duran çiçeklere, tomurcuklanmış karanfillere baktı.

“Ne olurdu, burada seninle baş başa yaşasaydım, dünyada geri kalan ne varsa, hepsi de batsaydı, yok olsaydı,” dedi.

“Batmaz ki,” dedi adam.

Güzel, dört bir yanına çiğ düşmüş korudan hemen tek söz bile etmeden geçtiler.

Wragby’ye dönmek üzücü bir şeydi Connie için.

“Çok yakında gelip hep seninle birlikte yaşayacağım.” dedi adama ayrılırken.

Adam bir şey demeden gülümsedi.

Eve, hiç kimseye gözükmeden sessizce girdi, hemen odasına çıktı.

15

Kahvaltı tepsisine Hilda'dan bir mektup konmuştu:

"Babam bu hafta Londra'ya gidiyor, ben de 17 Haziran perşembe günü seni almaya geliyorum. Her hazırlığını yap, ben gelir gelmez hemen yola çıkalım. Wragby'de zaman öldürmek istemiyorum, korkunç bir şey orası. Gelirken geceyi Retford'da Colemanlarda geçirir, perşembe günü öğle yemeğine sizde olurum. İkindiye yola çıkar, geceleyin Grantham'da kalırız. Clifford'la bir akşam geçirmenin hiç anlamı yok bence. Hele senin gitmeni istemiyorsa, böyle bir akşamın hiç tadı olmayacaktır onun için."

Evet! Bir dama taşı gibi oradan oraya itiliyordu gene demek.

Clifford, Connie'nin gitmesini hiç istemiyordu, ama onun yokluğunda kendini güven altında duymadığı içindi bu ancak. Karısının varlığı, her nedense, ona bir güven veriyor, uğraştığı şeyleri sürdürmekte daha bir özgür duyuyordu kendini. Sık sık maden ocaklarına gidiyor, kömürünü en tutumlu bir yöntemle çıkarıp satmak gibi hemen hemen umutsuz bir sorunla, var gücüyle savaşıyordu. Kömürün kullanılabileceği ya da başka bir güce dönüştürülebileceği bir yol bulmak zorunda olduğunu biliyordu; satamamak korkusundan kurtulacaktı böylece. Ama elektrik gücü elde edecek olsa, satabilir miydi ya da kullanabilir miydi bu gücü? Yağa dönüştürmek ise, şimdilik çok pahalı, çok cakalı bir işti. Endüstrinin ayakta kalabilmesi için, daha başka endüstri alanları gerekiyordu, bir çılgınlık gibi tıpkı.

Bir çılgınlıktı bu, başarabilecek bir çılgını gerektiriyordu. Kendisi de böyle bir çılgın değil miydi? Connie böyle düşünüyordu. Maden ocağıyla ilgili düşünceleri, tasarıları, bu konudaki çevik kavrayışı, bir çılgınlıktı Connie'nin gözünde; bütün esinlenmeleri deliliğin esintileriydi.

Connie'ye bütün ciddi tasarılarım bir bir anlatıyor, o da şaşkınlıkla dinliyordu. Sonra, sözü bitince radyoyu açıyor, tasarıları kafasında bir düş gibi kıvrılıp serpilirken, anlamsız bir görünüşe bürünüyordu.

Şimdi her gece Mrs. Bolton'la, sayısı altı peniye, askerlerin oynadığı bir

iskambil oyunu oynuyorlardı. Gene kumar oynarken bilincini yitiriyor, anlamsız bir sarhoşluğa, sarhoş bir anlamsızlığa sürükleniyordu. Connie onun bu durumunu görmeye katlanamıyordu. Ama o yatmaya çıkınca, Clifford'la Mrs. Bolton sabahın ikisine üçüne dek rahatça, garip bir tutkuyla oynuyorlardı. Mrs. Bolton da en az Clifford kadar kaptırmıştı kendini bu tutkuya: şimdi hemen hemen her zaman yenildiği için, daha da artıyordu tutkusu.

Bir gün Connie'ye: "Sör Clifford yirmi üç şilinimi kazandı dün gece," dedi.

"Peki aldı mı bu parayı senden?" diye sordu Connie, şaşkınlıkla.

"Elbette Sayın Leydi! Namus borcu!"

Connie bu işe öfkelendi biraz, ikisini de payladı. Sonuç olarak Clifford, Mrs. Bolton'un yıllığını yüz sterlin yükseltti; bu para kumar oynaması içindi. Bu arada Connie, kocasının gerçekten gitgide öldüğünü sezmekteydi.

Ayın on yedisinde gideceğini Clifford'a söyledi en sonunda.

"On yedisinde mi? Ne zaman döneceksin?"

"En geç yirmi temmuzda."

"Peki! Yirmi temmuzda demek."

Clifford, garip, anlamsız gözlerle baktı; bakışında bir çocuğun boşluğu, aynı zamanda bir yaşlı adamın garip, anlamsız kurnazlığı vardı.

"Bu sözüne güvenebilirim, değil mi?" diye sordu.

"Nasıl?"

"Uzakta olduğun zaman, demek istiyorum. Yüzde yüz döneceksin değil mi?"

"Kesinlikle inanabilirsin buna."

"Peki! Yirmi temmuzda dönüyorsun."

Çok garip gözlerle bakıyordu Connie'ye.

Bir bakıma Connie'nin gitmesini gerçekten istiyordu. Garip bir istekti bu. Gidip oralarda küçük serüvenler yaşamasını, belki de karnında bir çocukla dönmesini, gönülden diliyordu. Ama bir yandan da korku duyuyordu gidişinden.

Connie, ürpertiler geçiriyor, Clifford'dan temelli ayrılacağı anın gelip çatmasını, hem kendisinin hem de Clifford'un böyle bir şeyi kolaylıkla benimseyebilecek duruma gelmesini bekliyordu.

Bekçiye yolculuğundan söz etti.

“Döndüğümde de, Clifford'a kendisinden ayrılmak zorunda olduğumu söylerim. Alır başımızı gideriz. Birlikte kaçtığım adamın sen olduğunu bile bilmeleri gerekmez. Başka bir ülkeye gideriz, değil mi? Afrika'ya ya da Avustralya'ya, ha?”

Büyük bir heyecanla söylüyordu bunları.

“Sömürgelerde hiç bulunmadın değil mi?” diye sordu adam.

“Hayır! Sen?”

“Hindistan'da, Güney Afrika'da, Mısır'da bulundum.”

“Neden Güney Afrika'ya gitmiyoruz?”

“Gidebiliriz!” dedi adam yavaşça.

“Yoksa gitmek istemiyor musun?”

“Pek umurumda değil. Ne yaptığım umurumda değil.”

“İyi ama böyle bir şey mutlu kılmaz mı seni? Neden gitmeyelim? Yoksulluk çekmeyiz, korkma. Yılda aşağı yukarı altı yüz sterlinlik bir gelirim var, yazıp istedim. Çok sayılmaz, ama bize yeter, değil mi?”

“Bana göre büyük bir gelir sayılır bu.”

“Ah, ne güzel olur ama!”

Düşünülmesi gereken birçok şey vardı.

Başka bir gün, Connie ona özel yaşamıyla ilgili sorular sordu. Tahta kulübedeydiler, dışarda fırtına vardı.

“Teğmenliğinde, bir subay olarak, bir seçkin kişi olarak mutlu değil miydin?”

“Mutlu mu? Belki. Albayımı severdim.”

“Çok mu severdin onu?”

“Evet.”

“O da seni sever miydi?” '

“Evet, bir bakıma severdi beni.”

“Bana onu anlat biraz.”

“Anlatacak ne var ki? Ordudan yetişme bir adamdı. Çok severdi orduyu. Hiç evlenmemişti. Çok kafalı bir adamdı: böyle olduğu için de orduda yalnızlık çekerdi: kendi çapında tutkulu bir adamdı: çok da becerikli bir subaydı. Onunla birlikte olduğum sürece, hep onun etkisinde yaşadım. Yaşayışıma o yön verirdi. Hiçbir zaman da pişmanlık duymazdım bundan.”

“Öldüğü zaman çok üzüldün mü?”

“Ben de kendi ölümüme yaklaşmış duydum kendimi. Ama bu sarsıntının etkisi geçip de toparlandığımda, içimden bir şeyin eksildiğini gördüm. Bu işin ölümle biteceğini biliyordum. Her şey ölümle sonuçlanır gerçekte.”

Connie oturduğu yerde düşünüyordu. Dışarda fırtına, sağanak azmaktaydı. Sanki Büyük Tufan’da küçücük bir tekne içindeydiler.

“Ne çok şey gelmiş geçmiş senin de başından?” dedi Connie.

“Öyle mi? Bir iki kez ölmüş gibi duyuyorum kendimi. Ama gene de hurdayım işte, gene yaşıyorum, daha başka üzüntülere doğru yol alıyorum.”

Connie derin düşüncelere dalmıştı, bir yandan da fırtınayı dinliyordu.

“Albayın öldüğü zaman, teğmenlikte, bir subay, seçkin bir kişi olarak mutlu değil miydin?”

“Hayır! Çevremdekilerin hepsi, aşağılık bir sürüydü.” Birdenbire güldü. “Albayım her zaman, oğlum derdi, İngiliz orta tabakasının insanı her lokmayı otuz kere çiğnemek zorundadır, barsağı öylesine dardır çünkü, bir bezelyeyle bile tıkanabilir. Gelmiş geçmiş en bayağı, kadınsı bataklık kuşu odur: kendini alabildiğine beğenir, ayakkabılarının bağı yanlış bağlanmış olsa korkudan ödü patlar, kokuşmuş bir yaratıktır. Her zaman da haklıdır. Beni çileden çıkarıyor bu. Dili keçeleşinceye dek şapur şupur kıç yalar: ama gene de her zaman haklıdır, doğru yoldadır. Züppelikte bir eşi daha yoktur. Züppedir! Tek hayalı, kadınsı züppeler soyu–.”

Connie güldü. Yağmur hızlanıyordu.

“Demek tiksiniyordu onlardan!”

“Hayır!” dedi adam. “Umursamazdı. Yalnız, hoşlanmazdı hiç birinden. Tiksinmekle hoşlanmamak ayrı şeylerdir. Çünkü dediğine göre, ordudaki erler de gitgide, orta tabaka insanları gibi züppe, tek hayalı, dar barsaklı oluyorlardı. Eninde sonunda böyle olmak insanlığın alınyazısıydı anlaşılan.”

“Peki ya aşağı tabaka insanları, işçiler?”

“Hepsi. İçleri geçmiş hepsinin. Otomobiller, sinemalar, uçaklar, içlerindeki son özü de emip kurutuyor. Her kuşak, daha tavşansı bir kuşak yetiştiriyor, barsakları lastikten, bacakları, yüzleri tenekeden bir sürü yaratık. Teneke insanlar! İnsanca özü öldüren, makinalara tapınmaya yol açan sürekli bir Bolşeviklik bu. Para, para, para! Bütün çağdaş insanların gerçekte en büyük coşkusu, o insanca duyguyu öldürmek, koca Âdem ile Havva’dan kıyma yapmak. Hiç kimse ötekinden geri kalmıyor bu konuda. Bütün dünya aynı yolda: insan gerçeğini öldürmek, bütün cinsel organları, birkaç paraya satmak, cinsel bağı tekdüzeleştirmek. Hepsi de aynı yolda. Ellerine para versen, dünyanın bile kuyruğunu keserler. Para ver, bütün insanlığın özünü kurutur, insanları sürekli olarak dönüp duran makinalara çevirirler.”

Adamın yüzü, iğneli bir alaycılıkla asılıyordu. Ama gene de, bir kulağı koruda uğuldayan fırtınadaydı. Fırtınanın uğultusu duyduğu yalnızlığı daha da büyütüyordu.

“Ama bir yerde son bulmayacak mı bu gidiş?” diye sordu Connie.

“Elbette bulacak. Kendi kurtuluşunu kendisi gerçekleştirecek. Son gerçek erkek ölüp de, geriye yalnız pısırıklar kaldığı zaman: ak, kara, sarı, her renkten pısırıklar: hepsi de çıldıracaklar o zaman. Çünkü sağlığın bütün temeli erkekliktedir. Hepsi de çıldıracaklar, en büyük adaklarını verecekler inançları uğruna. Birbirlerini kurban edecekler.”

“Birbirlerini öldürecekler mi demek istiyorsun?”

“Evet yavrucuğum! Bugünkü hızla gidersek, yüz yıl sonra şu adada on bin kişi bile kalmaz: on bile kalmaz belki. Hepsi birbirini güzelce siler yeryüzünden.”

Gök gürültüsü uzaklardan geliyordu şimdi.

“Ne güzel bir iş olur ama!” dedi Connie.

“Çok güzel! İnsan soyunun köküyle kuruduğunu, yeni bir varlık soyunun ortaya çıkışından önce de uzun bir duraklama süresinin geçeceğini düşünmek, yüreğine su serpiyor kişinin. Biz böyle hepimiz bu yolda gidersek, aydınlar, sanatçılar, hükümet, endüstri adamları, işçiler, içlerindeki son insanca duyguyu, son sezgi kıvılcımını, sağlıklı içgüdüyü öldürmek için böyle çılgıncasına yarışırlarsa; üstelik bu süreç günümüzdeki gibi cebirsel bir gelişmeyle ilerlerse; vay haline insanoğullarının! Hoşça kal! Sevgilim! Yılan kendi kendini yutar, bir boşluk kalır geriye, oldukça karmakarışık, gene de umuttan yoksun olmayan bir boşluk. Çok güzel bir şey! Wragby’de azgın, yırtıcı köpeklerin uluması, azgın maden ocağı midillilerinin de Tevershall kuyusunun üstünde tepinmesi! Ne güzel ya! *Te deum laudamus*![3]

Connie güldü, ama pek mutlu bir gülüş değildi bu.

“Öyleyse hepsinin Bolşevik oluşuna sevinmelisin,” dedi. “Sonlarına doğru hızla yol almaları, sevinilecek bir şey olmalı sence.”

“Evet öyle. Bu hızlı gidişi durdurmaya yeltenecek değilim. Yeltensem de durduramam çünkü.”

“Niye böyle kötümsersin öyleyse?”

“Değilim, erkekliğimin horozu son bir ötüşle can verse bile, kılım kıpırdamaz.”

“Ama bir çocuğun varsa?” dedi Connie,

Adam başını önüne eğdi.

“Böyle bir dünyada çocuk yapmak da çok acı bir yanlış bence,” dedi sonunda.

“Hayır! Böyle söyleme! Böyle söyleme!” diye yalvardı Connie. “Sanıyorum, benim de bir çocuğum olacak, Böyle bir şeyin seni mutlu kılacağım söyle bana.” Elini adamın eli üstüne koydu.

“Senin mutlu olduğunu görmek, benim için de mutluluktur,” dedi adam. “Ama bana kalırsa, doğmamış yaratığa karşı işlenmiş korkunç bir alçaklık bu.”

“Ah hayır!” dedi Connie, sarsılmış. “Öyleyse beni de sevemezsin! Bu duygularla gerçekte beni de isteyemezsin!”

Adam gene sustu, yüzü asıktı. Dışarda yalnız yağmurun sesi vardı.

“Tam doğru değil bu!” diye fısıldadı Connie. “Tam doğru değil! Başka bir gerçek var.” Adamın, kendi gidişinden dolayı. Venedik’e gidişinden dolayı böyle kötümser olduğunu sezmekteydi. Bundan yarı yarıya bir sevinç duydu.

Adamın gömleğini yukarı doğru sıyırarak karnını açtı, göbeğini öptü. Sonra yanağım onun karnına dayayarak, kolunu sıcacık, durgun uyluklarına doladı. Selin ortasında baş başa yalnızdılar.

“Bir çocuk istediğini söyle bana!” diye mırıldandı, yüzünü adamın karnına bastırarak. “Hadi, söyle!”

“Neden?” dedi adam en sonunda: Connie onun gövdesini saran değişik bilincin, dinginliğin garip ürpertisini sezdi. “Neden? Burada, madenciler arasında, yorgunluktan başka hiçbir şey var mı göze çarpan? İşleri kötü bugünlerde, kazançları kıt. İnsan onlara: Hep parayı düşünmekten vazgeçin artık, gereksinme diyorsanız, çok az bir para yeter bize. Para için yaşamayalım, diyebilse.”

Connie yanağını yumuşak yumuşak adamın kamına sürtüyor, kalçalarını okşuyordu. Erkekliği yavaş yavaş uyanıyordu adamın. Dışarda yağmur şarıltılarla sürmekteydi.

“Başka bir şey için yaşayalım. Kendimize ya da başka birisine para kazanmak için yaşamayalım. Şimdi para kazanmaya zorlanıyoruz. Birazcık kendimiz için, çok daha fazlasını da yöneticilerimiz için, mal sahipleri için kazanmaya zorlanıyoruz. Bir son verelim bu işe! Yavaş yavaş son verelim. Dursun bu çılgınlık. Yavaş yavaş, bütün endüstri yaşamını bir yana atarak, geriye dönelim. Çok az bir para yeter bize. Herkese yeter, sana, bana, yöneticilere, mal sahiplerine, krala bile yeter. Çok az para, gerçekten yeter. Yeter ki kafamız yatsın bu işe, yeter ki sürüden ayrılalım.” Durakladı, sonra ekledi:

“Sonra da derdim ki onlara: Bakın! Joe’ya bakın! Ne güzel yürüyor, dipdiri, uyanık. Ne güzel bir adam! Bir de Jonah’ya bakın! Süklüm püklüm, çirkin bir adam, silkinip doğrulmak hiçbir zaman gönlünden geçmemiş çünkü.

Bakın! Kendinize bakın! Bir omuzunuz öbüründen düşük, bacaklarınız çıplak, ayaklarınız kesek gibi! Bu kör olası işle ne duruma soktunuz kendinizi, görüyor musunuz? Ezildiniz, çarpıldınız. Bunca çok çalışmanız gerekli mi?

Üst başınızı çıkarın da bir bakın durumunuza. Dipdiri olmanız, güzel olmanız gerekirken, çirkinsiniz, yarı ölüsünüz. Böyle derdim onlara. Sonra da apayrı giysiler giydirirdim adamlarıma: sözgelişi, kıpkırmızı, ateş kırmızısı dar pantolonlar, küçük kısa ak ceketler. Erkeklerin kırmızı, göz alıcı pantolonlarla gezmesi bile bir ayda değiştirir hepsini. Erkek olmaya başlarlar gene! Erkek olmaya! Kadınlarsa canları istediği gibi giyinebilirler. Çünkü erkekler sımsıkı, ateş kırmızısı bacaklarla, ak ceketlerinin altından görünen güzel yuvarlacık kırmızı uyluklarıyla ortalıkta dolaşmaya bir başladılar mı, kadınlar da kadın olmaya başlar o zaman. Kadınların kadınlıktan uzaklığı, erkeklerin erkek olmayışı yüzündendir. Tevershall'ı yavaş yavaş kökünden yıkarak, hepimizi barındıracak birkaç güzel yapı kuralım. Bölgemizi bir uçtan bir uca temizleyelim. Çok çocuk da yapmayalım, dünya gereğinden fazla kalabalık çünkü.”

“Ama öğüt vermeye kalkışmazdım bu adamlara: üstlerini çıkarttırır: şu durumunuza bir bakın! derdim. Para için çalışmanın sonu budur işte! Bir kulak verin birbirinize! Para için çalışmanın sonu budur işte! Hepiniz para için çalıştınız. Tevershall’a bakın! Korkunç bir durumda. Siz para için çalışırken bu duruma düştü Tevershall. Kızlarınıza bakın! Ne onlar size yüz veriyor ne de siz onlara. Bütün zamanınızı para için çalışmakla, parayı düşünmekle geçirdiniz de ondan. Ne konuşabilirsiniz, ne kımıldayabilirsiniz, ne yaşayabilirsiniz, ne de bir kadınla gerektiği gibi birleşebilirsiniz. Hiçbiriniz canlı değilsiniz. Düştüğünüz şu duruma bakın!”

Derin bir sessizlik çökmüştü. Connie bir yandan dinliyor, bir yandan da gelirken yolda topladığı unutmabeni çiçeklerini adamın karnındaki kıllar arasına iliştirmeye çalışıyordu. Dışarda her şey bir sessizliğe, donuk bir durgunluğa gömülmüştü.

“Senin gövdende dört türlü kıl var,” dedi Connie adama, “göğsündeki kıllar hemen hemen kara, saçların ise kara değil, bıyığın hem sert hem de kıpkızıl karnındaki kıllar ise bir tutam altın kırmızı ökse otu gibi. En güzeli de bu!”

Adam eğilerek karnının altındaki süt aklığında unutmabeni çiçeklerine

baktı.

“Hah, tam yerini buldun unutmabeni çiçekleri takacak. İyi ama geleceği hiç düşünmüyor musun?” dedi adam.

Kadın başını kaldırarak baktı.

“Ah, düşünüyorum, hem de nasıl!”

“Çünkü ben, insan dünyasının nasıl hızla ölüme gittiğini, aşağılığıyla, bayağılığıyla nasıl kendi kendini ölüme ittiğini sezdikçe, sömürgeler bile yeterince uzak değil kaçmak için, diye düşünüyorum. Ay bile yeterince uzak değil, çünkü orda da geriye bakınca, bütün öbür yıldızlar arasında pisliğiyle, bayağılığıyla, çirkinliğiyle göze batan yer yuvarlağını görür insan gene; insanoğlunun kirlettiği yer yuvarlağını. Bunları düşündüğüm an safra yutmuş gibi oluyorum, içimi kazıyan, kemiren bir safra; kaçabileceğim hiçbir yer yeterince uzak görünmüyor. Ama biraz iyileşince, gene her şeyi unutuveriyorum. Şu son üç yüzyıl içinde, ne aşağılık bir duruma sokulmuştur insanlar: erkekler düpedüz işçi-böceklere çevrilmiş, bütün erkeklikleri köreltilmiş, gerçek yaşamları ellerinden alınmış. Elimden gelse, yeryüzünden bütün makinaları siler, endüstri çağını kapkara bir yanılma dönemi olarak kökten kapatırdım. Ama böyle bir şey elimden gelmediğine göre, hiç kimsenin de elinden gelmeyeceğine göre, hiçbir şeye karışmadan, kendi yaşamımı sürmeyi deneyeceğim: kendi yaşamım varsa tabii. Olduğuna da pek güvenemiyorum ya!”

Dışarda fırtına dinmişti, bir ara kesilen yağmur, son bir ürkek şimşekle, yavaşlayan rüzgârın mırıltısıyla, ansızın bir daha boşanıverdi. Connie tedirgindi. Adam hayli uzun konuşmuştu, gerçekte Connie’yle değil kendi kendine konuşuyordu. Bütün bir umutsuzluk çöktü adamın üstüne, Connie ise mutluydu, umutsuzluktan tiksiniyordu. Adamın, kendi gidişinden dolayı böyle bir ruhsal duruma düştüğünü biliyordu. Gidişinin acısını ancak şimdi ta yürekten duyabiliyordu çünkü. Bundan kendine bir utku payı çıkarıyordu Connie.

Kapıyı açarak, gökten çelik bir perde gibi inen yoğun sağanağa baktı, fırlayıp yağmurun altında koşmak için apansız bir istek duydu içinde. Hemen çoraplarını çıkarmaya başladı, sonra giysisini, çamaşırlarını çıkardı, bu durumu gören adamın şaşkınlıktan soluğu kesilmişti. Kımıldadıkça,

sivri, hayvansı memeleri inip inip kalkıyordu. Yeşilimsi ışık altında teni fildişi rengindeydi. Ayağına lastik ayakkabılarını geçirdi, azgın bir kahkaha atarak dışarıya koştu; memelerini bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun altına tutuyor, kollarını yana açıyor, çok eskiden Dresden'de öğrenmiş olduğu uyumlu dans figürleriyle bir gölge gibi koşuyordu. Alçalıp yükselen soluk gövdesi, yağmur dolgun kalçalarını kamçılayarak teni üzerinde ışıldarken eğiliyor, yağmuru yararak ileriye doğru geliyor, sonra yalnız dolgun butlarını adama sunar bir biçimde eğilerek, yabanıl bir saygı eğilişini, bir sunuyu sürdürüyordu.

Adam boynunu kısarak bir kahkaha attı, sonra o da soyundu. Dayanamamıştı artık. Çırılçıplak ak gövdesiyle, biraz ürpererek sicim gibi yağmurun altına daldı. Flossie de onun önünden, çılgın, kesik bir havlamayla atılmıştı. Islak saçları yüzüne, boynuna yapışan Connie, allaşmış yüzünü çevirdiğinde onu gördü. Garip, meydan okur bir davranışla geri döndü, ıslak dallar gövdesini kamçılarken, ağaçlı dar yoldan aşağı olanca hızıyla koşmaya başladı. Arkasından koşan adam, onun ıslak kafasından, koşarken öne eğilen sırtından, ışıl ışıl yuvarlak uyluklarından başka hiçbir şey görmüyordu: iki kat olmuş, hızla koşan olağanüstü bir dişi çıplaklık.

Kadın nerdeyse geniş yola çıkmak üzereyken, adam arkadan yetişerek kolunu, onun yumuşacık, çıplak ıslak beline dolayıverdi. Kadın bir çığlık atarak doğruldu, yumuşak, soğuk teni adamın gövdesine yaslandı. Adam deli gibi, değinmeyle alev kesilen bu soğuk dişi teni sıkıca gövdesine, kendi gövdesine bastırdı. Yağmur şarıl şarıl tepelerinden aşağı iniyor, kızışmış gövdeleri buğulanıyordu. Adam onun güzel, ağır butlarının her birini bir eliyle avuçlayarak, kendine doğru çekti; yağmur altında kımıltısız ürpertiler içindeydi. Sonra kadını yere yatırarak kendisi de ardından yuvarlandı, yağmurun gürleyen sessizliğinde hemen oracıkta sevdi onu, kısa, kesin, bir hayvanınki gibi çabucacık sona eren kısa, kesin bir sevişme.

Adam bir anda ayağa kalktı, gözlerinden akan yağmur sularını elinin tersiyle sildi.

“İçeri girelim,” dedi, ikisi de tahta kulübeye doğru koşmaya başladılar. Adam hiç duraklamadan hızla koşuyordu. Yağmurdan pek hoşlanmıyordu. Connie ise daha yavaş koşuyor, arada bir durup unutmabeni çiçekleri, yaban

karanfilleri, mavi çançiçekleri topluyor, birkaç adım koşuyor, sonra gene duraklayarak kendisinden uzaklaşan adamın arkasından bakıyordu.

Topladığı çiçeklerle, soluk soluğa kulübeye vardığında, adam ateşi yakmıştı bile, odunlar çatırdıyordu. Kımıldadıkça sivri memeleri ırgalanıyor, yüzü al al yanıyor ıslak gövdesi ışıldıyor, teninden sular damlıyordu; maçları ıslaklıktan yapışmıştı. İri gözleri, kesilen soluğu, sırılsıklam başı, su damlacıklarıyla kaplı, dolgun, toy kalçalarıyla bambaşka bir yaratık gibi görünüyordu.

Adam eski bir çarşaf alarak onu tepeden tırnağa kuruladı, bu arada kadın bir çocuk gibi, hiç kımıldamadan duruyordu. Sonra kendisi – kurulandı adam, kulübenin kapısını kapatmıştı. Ateş gürlüyordu. Connie, kafasını çarşafın öbür ucuna gömerek, ıslak saçlarını ovdu.

“Aynı havluya kurulanıyoruz, bu kavga edeceğiz demektir!” dedi adam.

Kadın salkım saçak saçlarıyla, başını kaldırarak bir an adama baktı.

“Hayır!” dedi, iri gözlerini açarak, “havlu değil ki bu, çarşaf.”

Sonra gene saçlarını ovmaya başladı, adam da kendi saçlarını kuruluyordu.

Yorgunluktan soluk soluğa, ikisi de birer asker battaniyesine sarındılar, dinlenmek için ocağın önünde bir kütüğün üstüne, gövdelerinin önü ateşe açık, yan yana oturdular. Connie, battaniyenin tenine dokunuşundan hiç hoşlanmıyordu. Ama çarşaf da iyice ıslanmıştı.

Battaniyeyi üstünden attı, kilden yapılma ocağın önüne geçti, eğilerek saçlarını kurusun diye silkeledi. Adam onun kalçalarının güzel kıvrımlarına bakıyordu. Ne güzel bir kıvrılışla, butlarının dolgun yuvarlarına doğru iniyordu eğriler! Arada gizli sıcaklık, gizli oyuklar!

Eliyle kadının kalçalarını, dolgun butlarını, eğrilerini uzun uzun okşadı.

“Dünyada en güzel küfe seninki,” dedi yerli şiveyle. “En güzel kadın küfesi! O düğme kıçlı, oğlansı, nanemolla karılardan değilsin sen. Her yönüyle tam bir dişisin. Dünyayı tartar senin o dişiliğin.”

Böyle konuşurken bir yandan da, ellerine sanki kaygan bir ateşin yapıştığını duyuncaya dek, kadının yuvarlak kalçalarını ince ince okşadı. Parmak uçları arada bir, küçük yumuşak bir ateş yalayışıyla, gövdenin iki gizli kapısına

dokunu veriyordu.

“Her şeyini seviyorum senin. Buranı da, oranı da. Pislenmeyen, su dökmeyen bir kadın istemem ben.”

Connie apansız şaşkın bir kahkaha atmaktan kendini alamadı ama adam gene de hiç aldırmadan:

“Gerçeksin sen, evet gerçeksin! Gerçeksin, kancık bir it gibi biraz hem. Şurana koyuyorum, elimi, orana koyuyorum. Nerene koysam seviyorum. Oranla seviyorum seni. Tam bir dişi küfesi var sende. Kendine güvenli. Kendinden utanç duyan türden değil.”

Elini sıkı sıkı kadının gizli yerleri üzerine koyuyordu, yakından bir selamlama gibi.

“Seviyorum,” dedi. “Seviyorum! Senin buralarını böyle okşamakla on dakika sonra öleceğimi bile bilsem, hiç duraksamam! Endüstri sistemi falan umurumda değil. Bir ömür boyu bu yeter bana.”

Kadın dönerek adamın kucağına çıktı, ona sımsıkı kenetlendi. “Öp beni!” diye fısıldadı.

Ayrılık düşüncesi ikisinin de kafasılıdaydı, en sonunda, bir tasadır çökmüştü gönüllerine.

Kadın, adamın kucağında oturmuş, başını onun göğsüne yaslamış ti; fildişi gibi ışıldayan hafifçe aralık bacakları üzerinde ateşin ışıltısı eşsiz bir güzellikle yansımaktaydı. Başı önüne eğik olarak oturan adam, kadının, ateşten yayılan parıltı altındaki gövdesinin kıvrımlarına baktı. Arkasındaki masaya uzanarak daha ıslaklığı geçmemiş bir demet çiçek aldı, çiçeklerden yağmur damlaları düştü kadının tenine.

“Çiçekler her türlü havada dışardalar,” dedi adam. “Evleri yok.”

“Tahtadan bir kulübeleri bile yok!” dedi kadın.

Adam serinkanlı parmaklarıyla birkaç unutmabeni çiçeği seçti, Venüs tepesinin kahverengi kılları arasına yerleştirdi.

“İşte!” dedi. “Unutmabeni çiçekleri tam yerini buldu!”

Kadın başını eğerek süt aklığındaki küçük çiçeklere baktı.

“Ne güzel görünüyorlar değil mi?” dedi.

“Yaşamak gibi güzel,” dedi adam.

Adam unutmabenilerin yanına bir de yaban karanfili taktı.

“İşte! Bununla unutmayacaksın beni! Sağlar arasında Musa!”

“Gidişim seni üzmeyecek değil mi?” diye sordu kadın dalgın, başını kaldırıp adamın yüzüne bakarak.

Adamın kalın kaşlar altındaki yüzünden hiçbir şey okunmuyordu. Bomboştu yüzü.

“Nasıl istersen öyle olsun!” dedi.

“Ama sen istemiyorsan gitmem,” dedi kadın ona sarılarak.

Bir sessizlik çöktü. Adam doğrularak ateşe bir odun daha attı. Alevler, sessiz, dalgın yüzünde yansıdı. Kadın bekliyordu, ama hiç ağzını açmadı.

“Yalnız, bu gidişin Clifford’la ayrılmamıza iyi bir başlangıç olacağı düşüncesindeyim. Bir çocuk istiyorum. Bu gidiş bana, onları bir iki yalanla atlatabilme olanağını verecek,” dedi kadın.

“Evet.”

“Başka şeyler de var bunun yanı sıra. Gerçeği öğrenmelerini ister miydin sözgelişi?”

“Neyi öğrenirlerse öğrensinler, umurumda değil.”

“Bu benim için önemli ama! Wragby'de olduğum sürece, bana karşı soğuk, tatsız bir davranış takınmalarını istemiyorum. Ben bir gün gittikten sonra, ne düşünürlerse düşünsünler.”

Adam susuyordu.

“Ama Sör Clifford senin kendisine döneceğini umuyor değil mi?”

“Elbette, dönmem gerek,” dedi kadın. Bir süre sessiz kaldılar.

“Wragby’de mi doğuracaksın çocuğunu?” diye sordu adam.

Kadın, kolunu onun boynuna doladı.

“Beni alıp götürmezsen, başka ne yapabilirim?”

“Nereye götürmezsem?”

“Nereye olursa! Uzaklara! Yeter ki Wragby’den kurtulayım.”

“Ne zaman götürmemi istiyorsun?”

“Yolculuktan döndüğümde.”

“Peki ama, gitmişken geri dönmenin gereği var mı?” dedi adam.

“Dönmek zorundayım. Söz verdim! Mertçe söz verdim. Gerçekte sana dönmüş olacağım tabii.”

“Kocanın koru bekçisine mi?”

“Bu bence önemli değil!”

“Değil mi?” Adam bir an daldı. “Ne zaman temelli ayrılmayı düşünüyorsun buradan? Kesin bir zaman düşündün mü bunun için?”

“Ah, bilmiyorum daha. Venedik’ten döndükten sonra, her şeyi birlikte kararlaştırırız.”

“Nasıl kararlaştıracağız?”

İlkin Clifford’a açarım durumu. Ona söylemek zorundayım.”

“Öyle mi?”

Adam susuyordu. Kadın onun boynuna sarıldı.

“İşi yokuşa, sürme şimdi,” diye yalvardı.

“Ne yokuşu?”

“Venedik’e gidişim konusunda, birlikte vereceğimiz kararlar konusunda güçlük çıkarma.”

Adamın yüzünde yarı sırıtkan hafif bir gülümseme belirdi.

“Güçlük çıkarmıyorum,” dedi. “Yalnız, ne tasarladığını bilmek istiyorum. Ama sen kendin de bilmiyorsun bunu. Zamana bırakıyorsun işi: bakalım, diyorsun. Seni suçlamıyorum gerçi. Ama akıllıca davranıyorsun bir bakıma. Wragby’nin hanımı olarak kalmayı yeğ tutuyorsun. Oysa benim sana sunacak bir Wragby’ın yok. Gerçekte sana ne sunabileceğimi çok iyi biliyorsun. Evet, evet haklısın bana kalırsa! Gerçekten! Ben senin paranla yaşamayı, senin sırtından geçinmeyi de hiç istemem. Bir de bu yanı var

işin.”

Adamın kendisinden öç aldığı düşüncesi geçti Connie’nin içinden.

“Ama beni istiyorsun, değil mi?”

“Peki, ya sen? Sen beni istiyor musun?”

“Biliyorsun, gün gibi ortada bu.”

“Evet ama, ne zaman istiyorsun?”

“Venedik’ten dönüşümden sonra her şeyi kararlaştırabiliriz. Şimdi soluğumu kesme böyle sorularla. Biliyorsun, bir süre toparlanmam, kendime gelmem gerek.”

“Öyle ya! Biraz toparlan, kendine gel hele!”

Connie biraz alınmıştı adamın serzenişlerinden.

“Bana güveniyorsun, değil mi?” diye sordu.

“Evet, bütünüyle!”

Adamın bu sözü söyleyişinde bir alaycılık sezdi kadın.

“Öyleyse söyle bakalım,” dedi dobra dobra, “Venedik’e gitmemem daha mı iyi olur sence?”

“Gitmenin daha iyi olduğu kesin bir gerçek,” diye karşılık verdi adam, soğuk, kısık alaycı sesiyle.

“Önümüzdeki salı günü gideceğimi biliyorsun değil mi?”

“Evet!”

Bir düşüncedir almıştı kadını şimdi.

“Geri döndüğümde her şey daha bir açıklık kazanacak değil mi?”

“Ya, elbette!”

Aralarında garip bir sessizlik uçurumu açılmıştı.

“Bugün boşanma işim için avukata gittim,” dedi adam, biraz zorla konuşarak.

Kadın hafifçe ürperdi.

“Öyle mi!” dedi. “Peki ne diyor?”

“Bu işi daha önce yapmış olmam gerekirmiş; bu bakımdan bir güçlük doğabilirmiş. Ama uzun bir süre orduda olduğum için, bir çıkar yol bulunabileceğini umuyor. Yeter ki karım gene bir iş açmasın başıma.”

“Peki onun bilmesi gerekiyor mu bunu?”

“Evet, hem kendisine hem de birlikte yaşadığı adama birer duruşma çağrısı gönderecekler.”

“Tiksinç bir şey, bütün bu işlemler! Clifford’dan ayrılmak için ben de aynı şeylere katlanmak zorunda kalacağım.”

Bir süre sessizlik oldu.

“Elbette,” dedi adam. “Önümüzdeki altı yedi ay boyunca da, hiç kimsenin kuşkusunu uyandırmadan, örnek bir yaşayış sürmem gerek. Senin Venedik’e gidişinle, hiç olmazsa bir iki hafta için, beni ayartacak kimse kalmıyor.”

“Ben ayartıyor muyum seni?” dedi kadın, adamın yüzünü okşayarak. “Senin için bir ayartıcı olduğuma çok sevindim. Ama bunları düşünmeyelim şimdi. Düşünmeye başladın mı korkutuyorsun beni: allak bullak ediyorsun. Düşünmeyelim bunları. Ayrı kaldığımız sürece uzun uzun düşünürüz. Önemli olan şu: gitmeden önce seninle bir gece daha geçirmek istiyorum. Senin eve bir daha gelmeliyim. Perşembe gecesi geleyim mi?”

“Evet ama, kız kardeşin gelmiyor mu o gün?”

“Olsun! Yazdığına göre ikindiye doğru yola çıkacağız. İkindi vakti Wragby’den ayrılırız. O, geceyi başka bir yerde geçirir, ben de seninle kalırım.”

“Bu durumda ona her şeyi söylemen gerekecek.”

“Ona açılabilirim. Aşağı yukarı biliyor sayılır. Onunla da konuşur, bir yol bulurum. Çok yardımcı olur, anlayışlı bir insandır Hilda.”

Adam, Connie’nin hangi yoldan gidebileceğini düşünüyordu.

“Demek Wragby’den ikindiye doğru Londra’ya gidiyormuş gibi çıkacaksınız? Hangi yoldan gidiyorsunuz?”

“Nottingham, Grantham üzerinden.”

“Sonra kız kardeşin seni yolda bir yere indirecek, sen de yürüyerek ya da bir arabayla benim eve geleceksin demek? Oldukça tehlikeli bir tasarı bence.”

“Öyle mi? O zaman, Hilda getirir beni. Kendisi de o gece Mansfield’de kalır. Beni akşamleyin bırakır sana, ertesi sabah da alır. Çok kolay, görüyorsun.”

“Peki ya seni görürlerse?”

“Koyu bir gözlük takar gizlenirim.”

Adam bir süre düşündü.

“Peki,” dedi. “Her zamanki gibi gene senin dediğin olsun.”

“Ama sen istemiyor musun böyle bir şeyi?”

“İstemez olur muyum!” dedi adam, biraz yüzünü buruşturarak: “Demir sıcakken dövülür.”

“Biliyor musun ne düşündüm şu anda?” dedi Connie ansızın. “Birden aklıma geliverdi. Sen o eski masaldaki ‘Şövalye Kızgın Tokmak’sm!”

“Haa! Ya sen? Sen de ‘Bayan Kızgın Dibek!’”

“Evet!” dedi kadın. “Evet! Sen Şövalye Tokmak ben de Bayan Dibek.”

“Güzel, şövalyelik şanına da eriştim böylece. John oldu, senin Leydi Jaııe’ine eş.”

“Evet! John Thomas’a şövalyelik bağışlandı. Ben de Leydi tüylü oldum, şimdi sana da çiçekler takmak gerekir. Evet!”

Adamın altın kırmızısı karnına iki pembe yaban karanfili tutturdu.

“Tamam!” dedi. “Çok güzel! Çok güzel! Sör John!”

Göğsünün kara kılları arasına da unutmabeni çiçekleri takıştırdı.

“Buranda unutmayacaksın beni değil mi?” Adamın göğsünü öptü, her memesinin üstüne bir tutam unutmabeni yerleştirdi, sonra gene öptü.

“Beni dilenci dervişe çevirdin!” dedi adam. Kahkahalarla gülmeye başladı, sarsılan göğsünden çiçekler dökülüyordu.

“Dur biraz!” dedi.

Kalktı, kulübenin kapısını açtı. Kapının önünde yatan Flossie doğrularak şaşkın şaşkın efendisine baktı. Yağmur dinmişti. Islak, ağır, hoş kokulu bir sessizlik çökmüştü. Akşam yaklaşmaktaydı.

Adam dışarı çıkarak, dar yoldan aşağı doğru yürüdü. Connie arkadan onun zayıf, ak gövdesine baktı. Bir hayaleti, kendisinden gitgide uzaklaşan bir görüntüyü andırıyordu.

Adam gözden yitince, buruk bir acı duydu birden. Battaniyeye sarınarak kulübenin kapısında dineldi: gözlerini ıslak, kımıltısız sessizliğe dikti.

Adam, kucağında çiçeklerle sıçraya sıçraya ortaya çıktı. Kadın onun bu görünüşünden biraz korkmuştu, insandan başka bir yaratıktı sanki. Adam yaklaştığında göz göze geldiler, ama Connie onun gözlerindeki anlamı pek kavrayamadı.

Hanımküpeleri, yaban karanfilleri, yeni biçilmiş otlar, meşe yaprakları, tomurcuklu hanımelleri getirmişti. Kadının göğüsleri çevresine körpe meşe dallarından bir kuşak takarak, meşe yaprakları arasına unutmabeni çiçekleriyle, yaban karanfilleri tutturdu: göbeğine de pembe bir karanfil yerleştirdi, aşağılara unutmabeni çiçekleri serpiştirdi.

“İşte bütün güzelliğinle sen!” dedi. “Leydi Jane, John Thomas’la evlenme töreninde.”

Kendi gövdesindeki kıllara da çiçekler taktı, uyluklarına bir yer sarmaşığı doladı, göbeğine de bir sümbül yerleştirdi. Kadın onun bu garip özenini eğlenceyle seyrediyordu. Bir karanfil alarak adamın bıyıklarına taktı, burnunun altında sallanmaya başladı karanfil.

“John Thomas, Leydi Jane’le evleniyor,” dedi adam. “Constance ile Oliver yok artık. Belki de–”

Elini havaya kaldırdı, aksırdı, aksırmasıyla birlikte burnundaki, göbeğindeki çiçekler düştü. Bir daha aksırdı.

“Evet, belki de?” dedi kadın, sözünü bitirmesini bekleyerek.

Adam şaşkın şaşkın baktı.

“Ne?” dedi.

“Belki de, dedin, gerisi gelmedi; ne diyecektin?” diye diretti kadın.

“Ha, şey, ne diyecektim?”

Unutmuştu. Sözünü bitirememesi, Connie için gelmiş geçmiş en büyük umut kırıklığı oldu.

Sarımsı gün ışıkları ağaçlarda parlıyordu.

“Güneş!” dedi adam. “Gitme zamanın. Zaman geldi, sevgili Leydi, zaman! Kanatsız uçan şey nedir, Sayın Leydi? Zaman! Zaman!”

Uzanıp gömleğini aldı.

“İyi geceler dile John Thomas’a,” dedi, başını eğip aşağı bakarak. “Yer sarmaşığının kollarında güven altında şimdi! Kızgın tokmak yok şu anda.”

Gömleğini kafasına geçirdi.

“Bir erkek için en tehlikeli an,” dedi başını çıkarırken, “gömleğini başına geçirdiği zamandır. Başı bir torba içindedir o anda. Onun için, ben ceket gibi giyilen Amerikan gömleklerini daha çok severim.” Connie, öylece durmuş bakıyordu. Adam pantolonunu ayağına geçirerek ilikledi.

“Jane’e bak hele!” dedi. “Bütün çiçekleriyle! Önümüzdeki yıl kim çiçek takacak sana bakayım Jinny? Ben mi, başkası mı? ‘Hoşça kal unutmabeni çiçeğim güle güle sana!’ Tiksinirim o şarkıdan, savaşın ilk günlerini aklıma getirir hep.” Sonra oturdu, çoraplarını giydi. Kadın gene kımıltısız dineliyordu. Adam elini onun uyluklarına koydu. “Küçücük güzel Leydi Jane!” dedi. “Belki de Venedik’te saçlarına yasemin, göbeğine de narçiçeği takacak bir adama rastlarsın. Zavallı küçük Leydi Jane!”

“Böyle şeyler söyleme!” dedi kadın. “Beni incitmek için söylüyorsun bunları ancak.”

Adam başını önüne eğdi. Sonra yerli şiveyle;

“Ah, belki de, belki de! Başka bir şey söylemeyeyim iyisi mi. Ama giyinmelisin şimdi artık, soylu konaklarına dönmelisin İngiltere’nin, ne güzel dimdik konaklar. Zamanı geldi! Sör John ile Leydi Jane’in ayrılma zamanı geldi. Üstünü giy Leydi Chatterley! Böyle birkaç tutam çiçekle orda çırılçıplak dururken, bayağı insanlardan ayrılan hiçbir yanın yok. Gel şimdi çıkarayım süslerini senin, oynak tay!” Kadının saçlarındaki yaprakları

çıkardı, ıslak saçlarını öptü, göğüslerini, göbeğini, karnını öptü. Karnındaki çiçeklere dokunmadı. “Onlar oldukları yerde kalsın,” dedi. “Evet. Şimdi çıplaksın gene artık. Kıçı açık bir yosmadan, bir Leydi Jane’den başka bir şey değilsin! Şimdi üstünü giy, gitmen gerek, yoksa Leydi Chatterley akşam yemeğine geç kalacak, nerde kaldın güzel hanım, derler sonra!”

Yerli şivesiyle konuştuğu zamanlar, kadın ona verecek karşılık bulamıyordu. Giyimli, biraz tiksinti duyarak Wragby’ye dönmeye hazırlandı.

Adam onu geniş yolun başına dek geçirecekti. Yavru sülünlerin hepsi tünemişti.

Geniş yola vardıklarında, öteden Mrs. Bolton’un bata çıka kendilerine doğru gelmekte olduğunu gördüler.

“Ah Sayın Leydi, başınıza bir şey mi geldi diye çok korktuk.”

“Yoo! Hiçbir şeyim yok.”

Mrs. Bolton, Mellors’un sevgiyle yepyeni bir görünüş,, bir parlaklık kazanmış olan yüzüne baktı. Adamın yarı gülümser, yarı alaycı gözleriyle karşılaştı. İşler ters gidince hep böyle gülümserdi. Ama iyi duygularla bakıyordu Mrs. Bolton’a.

“İyi akşamlar Mrs. Bolton! Sayın Leydi’yi size bırakabilirim şimdi, ben burada ayrılıyorum. İyi geceler Sayın Leydi! İyi geceler Mrs. Bolton!”

Selâm vererek geri dönüp uzaklaştı.

16

Connie eve vardığında uzun uzadıya sorguya çekildi Clifford çay zamanı dışarıya çıkmış, fırtınadan az önce dönmüştü, Connie neredeydi? Kimse bilmiyordu, yalnız Mrs. Bolton, bir gezinti için koruya gitmiş olduğunu söyledi. Koruya, hem de bu havada! Clifford'un bu kez iyice sinirleneceği tutmuştu. Her şimşekte irkiliyor, her gök gürültüsünde korkular geçiriyordu. Bu sağanak dünyanın sonuydu sanki. Gitgide daha çok sinirleniyordu.

Mrs. Bolton onu yatıştırmaya çalıştı.

"Sağanak kesilinceye dek kulübeye sığınmıştır. Üzülmeyin, hiçbir şeycik olmamıştır Sayın Leydi'ye."

"Böyle bir havada koruda olması hoşuma gitmiyor! Koruya gitmesi gerçekte hiç hoşuma gitmiyor! İki saati geçiyor evden çıkalı! Ne zaman gitti?"

"Siz gelmeden az önce."

"Parkta rastlamadım. Kim bilir neredadir, ne iş gelmiştir başına."

"Tasalanmayın efendim, hiçbir şeyi yoktur. Göreceksiniz yağmur diner dinmez gelecek. Yağmurun dinmesini bekliyordur."

Ama Connie yağmur diner dinmez gelmedi. Gerçekte aradan uzun bir süre geçti, güneş sarı ışıklarıyla bulutların ardından belirdi, gene de ne gelen vardı ne giden. Güneş battı, hava kararmaya başladı, yemek saati geldi.

"Böyle olmayacak!" dedi Clifford, sinirli. "Onu arayıp bulmaları için Fields ile Betts'i yollayacağım."

"Hayır, böyle bir şey yapmayın sakın!" dedi Mrs. Bolton yüksek sesle: "Canına kıydı falan sanacaklar sonra. Bir sürü dedikoduya yol açmış olursunuz. İzin verirseniz, ben kulübeye gidip bir bakayım. Yüzde yüz ordadır."

Biraz dil döktükten sonra Clifford'u yola getirdi.

Connie, solgun bir yüzle yürüyen Mrs. Bolton’la yolda karşılaştı.

“Sizi aramaya geldiğim için sakın bana darılmayın Sayın Leydi! Sör Clifford iyice kuşkulandı. Yıldırımla öldüğünüze ya da düşen bir ağacın altında kaldığınıza kesinlikle inanmaya başladı. Ölünüzü bulmaları için Field ve Betts’i koruya gönderecekti. Bütün uşakları ortalığa salmaktansa, benim gelmemin daha doğru olacağını düşündüm.”

Sinirli sinirli konuşuyordu. Connie’nin yüzünde tutkunun yarı-düşünü, ışıltısını görüyor, onun kendisine duyduğu öfkeyi seziyordu.

“İyi etmişsiniz!” dedi Connie. Başka bir şey de söyleyemedi.

İki kadın ıslak yolda sessiz sessiz ilerliyorlar, bu arada ağaçlardan düşen kocaman damlaların sesi, koruda birer patlamayla yankılanıyordu. Park kapısına yaklaştıklarında Connie önde yürüyor, Mrs. Bolton da biraz güçlükle soluk alıyordu. Son günlerde şişmanlamıştı.

“Clifford’un böyle ortalığı birbirine katması ne budalalık!” dedi Connie en sonunda öfkeyle, gerçekte kendi kendine söylenerek:

“Ah, erkeklerin ne mal olduğunu bilirsiniz! Bir şeyi kurdukça kurarlar. Ama sizi görür görmez her şeyi unutacaktır.”

Connie gizli ilişkisini Mrs. Bolton’un bilmesine çok kızıyordu: bildiği yüzde yüzdü çünkü.

Yolda giderken ansızın duruverdi.

“Ardıma böyle adam takılması canavarca bir şey!” dedi gözleri ateş saçarak.

“Ahi Sayın Leydi öyle demeyin n’olur! Yoksa o iki uşağı gönderecekti, onlar da doğru kulübeye geleceklerdi. Gerçekte ben kulübenin yerini bile doğru dürüst bilemem.”

Connie bu söz üzerine öfkeden mosmor kesildi. Ama coşmuş olan tutkularının izleri daha üzerinde olduğu için yalan söyleyemedi. Bekçiyle aralarında hiçbir ilgi yokmuş gibi gözükmeye de yeltenmedi. Öne eğik başıyla tilki gibi kurnaz görünen öteki kadına baktı: ama gene de kadınlığı yönünden bir yakınlık duydu ona.

“Aman!” dedi. “İş olacağına varır. Ne olursa olsun umurumda değil!”

“Öyle ya, Sayın Leydi! Yağmurdan korunmak için kulübeye sığınmışsınız. Bunda bir şey yok ki.”

Eve doğru yürüdüler. Connie doğru Clifford’un odasına gitti, Clifford’a, onun kireç gibi olmuş yüzüne, yuvasından uğramış gözlerine karşı, büyük bir öfke kaynıyordu içinden.

“Ardıma hizmetçiler takmaya hiç hakkın yok, anladın mı!” diye çıkıştı.

“Tanrım!” diye patladı. Clifford. “Nerde kaldın be kadın? Saatler geçti sen evden çıkalı, hem de böyle bir havada! Hangi cehennemin dibine gidiyorsun bu koruda? Ne yapıyorsun? Yağmur dineli saatler oldu, saatler! Saat kaç biliyor musun? İnsanı çileden çıkarmak için bire birsin. Neredeydin? Ne yapıyorsun bu havada?”

“Ya canım söylemek istemezse?” dedi Connie. Şapkasını çıkararak, saçlarını silkeledi.

Clifford gözlerini fal taşı gibi açarak baktı, gözlerinin akı sapsarı kesiliyordu. Böyle bir öfke nöbeti hiç iyi gelmiyordu ona: Mrs. Bolton günlerce uğraşmak zorunda kalıyordu sonra. Connie apansız bir acıma duydu içinde.

“Ama gerçekten,” dedi daha yumuşak bir sesle, “gören duyan da kim bilir ne biçim işler çevirdiğimi sanır! Oysa yağmurdan korunmak için kulübeye sığındım yalnızca, küçük bir ateş yaktım kendime, çok da hoşlandım bundan.”

Serinkanlılıkla konuşuyordu şimdi. Clifford’u daha fazla kızdırmanın ne anlamı vardı! Clifford ise kuşkuyla bakıyordu.

“Peki ya saçların?” dedi, “ya şu durumun?”

“Evet!” dedi Connie gene serinkanlı. “Yağmurun altında çırılçıplak koştum.”

Clifford ağzını bile açmadan süzdü onu.

“Çıldırdın anlaşılan!” dedi.

“Neden? Yağmurla bir duş yapmak çılgınlık mı?”

“Peki nasıl kurulandın?”

“Eski bir havluyla, ateşin karşısında.”

Clifford gene şaşkın şaşkın bakıyordu.

“Peki ya birisi gelseydi?”

“Kim gelebilirdi?”

“Kim mi? Kim olursa! Sözgelişi Mellors. Gelmiyor mu? Akşamları oraya uğraması gerek.”

“Evet, yağmur dindikten sonra sülünlere yem vermeye geldi.”

Connie şaşılacak bir ustalıkla konuşuyordu. Bitişik odada konuşmaları dinleyen Mrs. Bolton hayran kalıyordu bu ustalığa. Bir kadın nasıl da doğallıkla her şeyi istediği yöne çeviriyordu.

“Peki, ya sen yağmurun altında deli gibi çırılçıplak koşarken gelseydi?”

“Korkudan küçük dilini yutar, kaçacak delik arardı bence.”

Clifford şaşkınlıktan donakalmış, öylece bakıyordu. Alt bilincinden geçen düşünceleri hiçbir zaman kavrayamayacak ölçüde şaşalamıştı. Connie’nin söylediklerini şaşkınlıkla, hiç sorgusuz kabulleniyordu. Ona hayranlık duymaktan da kendini alamıyordu. Öylesine güzel, alımlı, parlak bir görünüşü vardı Connie’nin: sevgi parlaklığı.

“Bu işi hastalanmadan atlatırsan çok iyi,” dedi Clifford, yatışmış.

“Soğuk aldığımı sanmıyorum,” karşılığını verdi Connie. Kendi kendine, öteki adamın sözlerini düşünüyordu. Fırtına sırasında adamın kendisine ‘Dünyada en güzel kalça seninki’ dediğini Clifford’a söyleyebilmeyi gönülden istiyordu. Ama nerde! Kırgın bir kraliçe gibi, içi sıkıldı, üstünü değişmek için yukarıya çıktı.

O akşam Clifford, iyilikle davranmak istedi kendisine. Son bilimsel din kitaplarından birini okuyordu: garip, yapmacık bir dinsel yönü vardı Clifford’un; kendi benliğinin geleceği bakımından bencil bir kuşku duyuyordu. Connie ile bir kitap üzerinde konuşma alışkanlığı. Aralarında bir şeyler konuşmaları gerekliydi çünkü, nerdeyse kimyasal bir oluşumdu bu alışkanlık. Kafalarını nerdeyse kimyasal bir işlemle birbirine uydurmak zorundaydılar.

“Ha, şu konuda ne düşünüyorsun bakalım?” dedi Clifford, uzanıp kitabı

alarak. “Ardımızda birkaç evrim çağı daha olsaydı, ateşli gövdeni serinletmek için yağmur altında koşmak zorunda kalmayacaktın. Hah, işte şurada! – ‘Evren bize iki yönünü gösteriyor: bir yönüyle maddesel bir tükeniş, öteki yönüyle de ruhsal bir yükseliş içinde.’”

Connie daha fazla bir şeyler umarak dinliyordu. Ama Clifford, duraklayarak bekledi.

Bunun üzerine Connie şaşırarak baktı ona. “Peki ruhsal yönden yükseliyorsa,” dedi, “aşağıda, bir zamanlar kuyruğunun bulunduğu yerde ne bırakıyor geriye?”

“Ah!” dedi Clifford. “Adamın sözlerini başka anlama çekme. Yükselme, tükenmenin karşıtı olarak kullanılmış burada bence.”

“Ruhsal bakımdan, dağılış, öyle mi?”

“Hayır, ama gerçekten, şaka bir yana; bir değer taşıyor mu bu söz sence?”

Connie gene baktı.

“Maddesel tükeniş?” dedi. “Senin günden güne şişmanladığını görüyorum, ama buna üzülüp tüketmiyorum kendimi. Güneş, eskisinden daha mı küçük şimdi sence? Bana kalırsa değil. Âdem’in Havva’ya sunduğu elma da, bizim şimdiki elmalardan pek büyük değildi bence. Sen ne dersin?”

“Bak, sonra da şunları söylüyor: ‘Bu, bizim zaman ölçülerimizle kavranamayacak bir yavaşlıkla, yeni yaradılış koşullarına doğru, ağır ağır sürüp gidiyor böylece, bu koşullar ortasında, şimdi tanıdığımız durumuyla bizim maddesel dünyamızdan geriye kalan şey, hiçlikten güçlükle ayırt edilebilecek bir kum dalgacıkları denizi olacak.’”

Connie eğlenerek dinliyordu. Kafasından türlü düşünceler geçiyordu, ama yalnız şunları söylemekle yetindi:

“Ne budalaca bir göz boyacılık! Sanki böylesine yavaş ilerleyen bir gelişmeyi, kendi kibirli bilinci kavrayabilirmiş gibi! Böyle sözler, bu adamın yeryüzünde somut bir başarısızlık örneği olduğunu, dolayısıyla bütün evreni somut bir başarısızlık gibi göstermek istediğini belirtir. Ne özentili bir arsızlık!”

“Bak, dinle ama! Büyük adamın ağırbaşlı sözlerini kesip durma! –

‘Dünyada görülen şimdiki düzen, bilinemez bir geçmişten doğmuştur, mezarını da bilinemez bir gelecekte bulacaktır. Geriye bitip tükenmez bir soyut biçimler ülkesi, kendi yaratıklarınca sürekli olarak yeni yeni durumlara sokulan, değişken nitelikte bir yaratıcı güç, bir de bütün düzen biçimlerinin, bilgeliğine dayandığı Tanrı kalacaktır’ – deyip bitiriyor!”

Connie, oturduğu yerden öfkeyle dinliyordu.

“Ruhsal yönden darmadağın olmuş bu adam,” dedi. “Ne saçmalık! Bilinmezler, mezarda sona eren düzen biçimleri, soyut biçimler ülkesi, değişken nitelikteki yaratıcı güç, düzen biçimleriyle karışmış Tanrı, daha bilmem neler! Ne budalalık!”

“Evet doğru, biraz belirsiz söyledikleri, bulanık şeyler, değişik gazların bir karışımı gibi sözgelişi,” dedi Clifford. “Gene de, evrenin maddesel yönden tükendiği, ruhsal yönden de yükseldiği düşüncesinin tutar bir yanı var bence.”

“Öyle mi? Varsın yükselsin öyleyse, burada aşağılarda maddesel bir nesne olarak kalabildiğim sürece, umurumda bile değil böyle bir şey.”

“Gövdeni seviyor musun?” diye sordu Clifford.

“Evet seviyorum!”

“Ama gerçekten olağanüstü bu, çünkü gövdenin bir engel, bir yük olduğu apaçık bir şey. Bundan, kadınların, ruh yaşamından yüksek bir kıvanç duyamadıkları sonucu çıkıyor bence.”

“Yüksek bir kıvanç mı?” dedi Connie, başını kaldırıp Clifford’a bakarak. “Bu okuduğun saçmalıklar mı ruh yaşamının yüksek kıvancı? Yok yok, eksik olsun! Ben gövdeyi seçiyorum. Gövdenin yaşamı, ruh yaşamından daha bir gerçektir bence: Gövde, yaşama karşı gerçekten uyanmışsa tabii. Senin bu ünlü palavracı gibi birçok kimsede, ruh, gövdenin leşi üzerine iliştirilmiş bir şeydir ancak.”

Clifford şaşkınlıkla bakıyordu.

“Gövdenin yaşamı da,” dedi, “hayvansal bir yaşamdır ancak.”

“Leşliği kendilerine uğraş edinmiş kimselerin yaşamından bin kat daha iyidir. Ama tam değil! İnsan gövdesi yeni yeni canlanıyor ancak. Eski

Yunan’da titrek titrek yanıp sönüyordu, sonra Platon’la Aristoteles öldürdüler onu, İsa ise kökünü kuruttu. Ama şimdi gerçekten gövde yeni baştan diriliyor, mezardan kalkıyor. Güzel bir şey olacak bu, insan gövdesinin yaşamı, güzel bir evrende güzel bir yaşam olacak.”

“Sevgilim, böyle bir yaşamın öncüsü gibi konuşuyorsun! Biliyorum, bir yolculuğa çıkıyorsun: ama böylesine bayağı bir sevinç duyma bundan. Tanrı, daha yüksek, daha ruhsal bir varlık ortaya koymak için, insanoğlundan barsakları, beslenme sistemini kaldırıyor yavaş yavaş, inan bana.”

“Ne diye inanacakmışım sana Clifford? Senin söylediklerinin tam tersini duyuyorsam, bu Tanrı’nın, senin deyiminle, barsaklarımda neden sonra uyanmaya başladığını, orada bir tan gibi mutluca ışıdığını duyuyorsam, neden inanacakmışım sana?”

“Öyle ya, haklısın! Neden ileri geliyor şendeki bu olağanüstü değişiklik? Yağmur altında çırılçıplak, bir bakkha gibi koşmak? Bir duygu özlemi mi bu, yoksa Venedik’e gidişinden doğan bir coşku mu?”

“Her ikisi de! Gidişimden dolayı böyle bir sevinç duymam yüz kızartıcı bir şey mi sence?”

“Bu sevinci böyle açıkça göstermen oldukça yüz kızartıcı bir şey.”

“Gizleyeyim öyleyse.”

“Yok canım, böyle bir çabayla yorma kendini! Nerdeyse bende bile bir sevinç uyandırıyorsun. Ben de gidecekmiş gibi oluyorum.”

“Peki, ne diye gelmiyorsun öyleyse?”

“Daha önce konuşmuştuk bunu. Gerçekte senin bütün sevincinin de, buralardan geçici bir süre için ayrılabilmenden doğduğunu sanıyorum. Bütün buralara ‘hoşça kal’ diyebilmekten daha sevindirici bir şey olamaz senin için. – Ama her ayrılış, başka yerdeki bir buluşma demektir. Her buluşma da yeni bir tutsaklıktır.”

“Bu gidişim yeni tutsaklıklar bulmak için değil.”

“Büyük söyleme, Tanrı var üstümüzde.”

Connie kısa kesti.

“Hayır! Büyük söylemiyorum!”

Ama gene de, gidişinden dolayı sevinmiyor değildi: bağlarını koparabildiğinden dolayı. Elinde değildi sevinmemek.

Gözüne uyku girmeyen Clifford, bütün gece Mrs. Bolton’la kumar oynadı, zavallı kadın sonunda uykusuzluktan düşüp ölecek gibi oldu.

Hilda’nın geliş günü yaklaştı. Connie, Mellors’a, buluşabilmeleri için her şey yolunda giderse penceresine yeşil, yoksa kırmızı bir örtü asacağını söylemişti.

Mrs. Bolton, Connie’ye yol hazırlıklarında yardım ediyordu.

“Sayın Leydi için çok iyi olacak bu değişiklik.”

“Evet, ben de öyle sanıyorum. Bu süre boyunca Sör Clifford’a tek başına bakmak seni yormayacak ya?”

“Hayır hayır! Bir güçlük değil bu benim için. Demek istediğim, benden beklediği her şeyi kolayca yapabilirim. Şimdi eskisinden çok daha iyi, değil mi?”

“Evet çok daha iyi! Mucizeler yaratıyorsun.”

“Ah, öyle mi dersiniz? Ama erkekler hep birbirine benzer: bebek gibidir hepsi, koltuklamanız, pohpohlamanız, her dediklerini yerine getiriyormuş gibi gözükmeniz gerekir. Doğru değil mi Sayın Leydi?”

“Korkarım bu konuda biraz bilgim kıt benim.”

Connie durakladı.

“Kendi kocana da tıpkı böyle mi davranıyordun? Koltuklayarak, pohpohlayarak, bir bebek avutur gibi mi yönetiyordun onu da?” diye sordu, öteki kadına bakarak.

Mrs. Bolton da durakladı.

“Aşağı yukarı!” dedi. “Onu da tatlı dille istediğim yöne çekmeye çalışırdım. Ama, niyetimin ne olduğunu her zaman anlardı. Gene de çoğunlukla boyun eğerdi bana.”

“Dikleştiği olmaz mıydı hiç?”

“Hayır! Ara sıra gözlerindeki anlamdan, yumuşamak zorunda olduğumu

sezerdim. Ama çoğunlukla boyun eğen o olurdu. Hayır, hiçbir zaman horozlanmadı. Ben de dikleşmedim hiçbir zaman. Başa çıkamayacağımı anladığım an, ben boyun eğerdim bu kez: bunu yapmak zaman zaman çok güç olsa bile.”

“Peki boyun eğmeyip de üsteleseydin ne olurdu?”

“Bilmem ki, hiç denemedim böyle bir şeyi. Haksız olduğu durumlarda bile, direttiğini görünce boyun eğerdim. Aramızdaki bağın kopmasını hiçbir zaman istemedim. Bir erkeğe karşı bütün gücünüzle direttiniz mi her şey bitiverir, bir erkeği seviyorsanız, belli bir noktada kesin kararlı olduğunu sezdiğiniz an boyun eğmeniz gerekir; haklı da olsanız, haksız da olsanız bu böyledir. Yoksa aranızdaki birtakım şeyler kopuverir. Ama şunu da söylemeliyim ki, haksız bir noktaya ayak diredīğim zamanlarda bile Ted’in bana boyun eğdiği olurdu. İki yanı da kesen bir kılıç gibiydi bu durum bence.”

“Bütün hastalarına da böyle mi davranırsın?”

“Bu başka bir şey. Onlara aynı sevgiyi duymam tabii. Kendilerine neyin iyi geleceğini bilirim, ya da bilmeye çalışır, ona göre yönetirim hepsini. Gerçekten düşkün olduğumuz bir kimseyle bağımıza benzemez onlarla aramdaki bağ. Bambaşka bir şeydir. Bir erkeği gerçekten sevdiniz mi, sizden bir “şey bekleyen her erkeğe sevgiyle davranabilirsiniz. Ama apayrı bir şeydir bu davranışınız tabii. Gerçek bağlılık değildir. Bu kez gerçekten sevmişseniz bir daha başka birine aynı sevgiyi duyabileceğiniz söylenemez.”

Bu sözler Connie'yi korkutmuştu.

“İnsan bir kez mi gerçekten sever?”

“Hayır. Çoğu kadın hiç sevmez, sevmeye hiç başlamaz. Sevmenin ne demek olduğunu bile bilmez. Erkekler de öyle. Ama seven bir kadın gördüğüm zaman, gönlüm saygıyla dolar ona karşı.”

“Erkekler çok mu alıngandır sence?”

“Evet! Onurlarını zedelerseniz. Ama kadınlar da öyle değil mi? Yalnız, bu noktada da birbirlerinden ayrıları yanları vardır tabii.”

Connie bu sözler üzerine düşündü. Çıkacağı yolculuktan dolayı biraz

kuşkulanmaya başladı. Kısa bir süre için de olsa, erkeğini yüzüstü bırakmıyor muydu? Üstelik o da seziyordu bunu. Garipliği, huysuz alaycılığı bundan ileri geliyordu.

Dış olayların akışı, insan varlığını önemli ölçüde sınırlayan bir etkendi gene de. Kendisi de bu etkenin gücüne kapılmıştı. Beş dakikacık olsun sıyıramıyordu kendini bu güçten. Sıyrılmayı da istemiyordu.

Hilda, perşembe sabahı, bavullar bağlı iki kişilik bir arabayla, tam zamanında geldi. Her zamanki gibi, uysal bir genç kız gibi görünüyordu, ama dediği dedikti gene. Kocasının vardığı sonuca göre, hiçbir zaman kendi dediğinden dönmeyen, korkunç dik kafalı bir kadındı. Ama gene de boşanmıyorlardı. Başka bir sevgilisi falan yoktu ama, kocasını kendisinden yaka silkecek bir duruma getirmişti. Şimdilik erkeklerle hiçbir alışverişi yoktu. Kendi yaşamının, ne olurlarsa olsunlar doğru düzgün yetiştirmek istediği iki çocuğunun başlıca sorumlusu olmakla yetiniyordu.

Connie, yanına ancak bir bavul alabilecekti. Ama trenle gidecek olan babasına önceden bir sandık göndermişti. Venedik'e arabayla gitmenin pek tadı yoktu. Üstelik, temmuz ayında İtalya, arabayla dolaşmak için çok sıcaktı. Onun için babası rahatça trenle gidiyordu. İskoçya'dan yeni dönmüştü daha,

Böylece Hilda, uysal görünüşlü bir komutan gibi, bütün yolculuğu paşa gönlüne göre düzenlemişti. Cohnie'yle yukarı odada oturmuş çene çalıyorlardı.

“Ama Hilda!” dedi Connie biraz korkuyla. “Bu geceyi buraya yakın bir yerde geçirmem gerek. Burada değil: yakın bir yerde!”

Hilda, anlaşılmaz külrengi gözlerini kız kardeşine dikti. Çok soğukkanlı gözüküyordu; oysa çoğunlukla öfkeli olurdu.

“Neredeymiş bu yakın yer?” diye sordu tatlı bir sesle.

“Birisini sevdiğimi biliyorsun değil mi?”

“Bir şeyler sezmiştim.”

“Sevdiğim adam yakında oturuyor, bu son geceyi onunla geçirmek istiyorum. Geçirmek zorundayım! Söz verdim.”

Connie isteğinde diretiyordu.

Hilda, Minerva'yı andıran başını sessizce öne eğdi. Sonra kız kardeşine baktı.

"Adamın kim olduğunu bana söylemez misin?"

"Bizim koru bekçisi," diye kekeledi Connie, utanmış bir çocuk gibi, yanakları al al oldu.

"Connie!" dedi Hilda, burnunu tiksintiyle havaya dikerek; annesine çekmiş bir davranışıydı bu.

"Biliyorum, ama gerçekten sevilmeye değer bir adam. Cana yakınlığı gerçekten anlıyor," dedi Connie, adamı savunurcasına.

Hilda, gürbüz, yüzünden sağlık fışkıran bir Athena gibi, başını öne eğerek düşündü. Gerçekten çok kızmıştı. Ama bu öfkesini gizlemek zorunda kaldı, çünkü babasına çekmiş olan Connie, böyle bir durumda damarına basılınca, dik kafalı, uzlaşmaz bir yaratık olur çıkardı.

Evet, Hilda'nın Clifford'u sevmediği bir gerçekti, kendini çok bir şey sanan bencil Clifford'u! Clifford'un Connie'yi utanmazca, bayağıca kullandığını düşünüyordu. Kız kardeşinin bir gün Clifford'u bırakacağını her an bekliyordu. Ama koyu bir İskoç, orta tabakalı olduğu için, insanın kendi kendisini ya da ailesini küçük düşürmesine hiç katlanamazdı. Başım kaldırıp baktı en sonunda.

"Bir gün dizini döversin sonra," dedi.

"Hayır! "diye bağırdı Connie, kıpkırmızı kesilerek. "Bu bambaşka bir adam. Gerçekten seviyorum onu. Sevişmesini bilen bir insan üstelik."

Hilda bu söz üzerine gene düşündü.

"Çabuk bıkarsın," dedi, "sonra da utanç duyarsın böyle bir serüvene atıldığın için."

"Hayır! Ondan bir çocuğum bile olabilir."

"Connie!" dedi Hilda, bir tokmağın inişi gibi çınlayan bir sesle, öfkeden sapsarı kesilerek.

"Evet, ondan bir çocuğum olması için elimden geleni yapacağım. Bu büyük

bir gurur olacak benim için.

Hilda düşündü. Ne söylese boşunaydı.

“Peki! Clifford kuşkulanmıyor mu?” dedi.

“Hayır! Neden kuşkulanacakmış?”

“Kuşkusunu uyandıracak birçok durumlar olmuştur herhalde.”

“Hiç de değil.”

“Bu geceki tasarın da düpedüz çılgınlık bence. Nerde oturuyor bu adam?”

“Korunun öteki ucunda, küçük bir evde.”

“Bekâr mı?”

“Hayır! Karısı bırakıp gitmiş.”

“Kaç yaşında?”

“Bilmiyorum. Benden büyük.”

Hilda, Connie’nin verdiği her karşılıkla daha da öfkelendi, annesi de tıpkı böyle öfkelenirdi. Dokunulsa patlayacak gibiydi. Ama gene de sakladı öfkesini.

“Ben senin yerinde olsam bu geceki çılgınlıktan vazgeçerdim,” dedi, durgun.

“Vazgeçemem. Bu geceyi onun yanında geçirmem gerek. Yoksa Venedik’e gidemem. Hiç gidemem.”

Hilda, Connie’ıin gene tıpkı babası gibi dikleştiğini görüyordu, bu çatışmayı önlemek için, daha fazla üstüne varmadı. Boyun eğdi en sonunda Wragby’den ayrılınca doğru Mansfield’e gidecekler, orda akşam yemeğini yedikten sonra, karanlıkta Connie’yi korunun öbür ucuna getirecek, ertesi sabah aynı yerden alacaktı. Kendisi de yarım saat uzakta, Mansifeld’de kalacaktı. Ama öfkeden içi içini yiyordu. Kız kardeşinin bu yaptığını unutmayacaktı.

Connie penceresine zümrüt yeşili bir örtü astı.

Hilda öfkesinden Clifford’a yakınlık duymaya bile başlamıştı. Hiç olmazsa düşünen bir kafası vardı Clifford’un. Etkin bir cinsel gücünün olmaması,

olmasından yeğdi: bir kavga konusu eksik olurdu hiç değilse! Hilda cinsel konuya kanıksamıştı artık, bu noktada erkeklerin hepsi de bayağı, bencil, iğrenç yaratıklardı. Connie gerçekte birçok kadının başını ağrıtan bir sürü sorundan uzaktı, ama bu durumunun değerini bilemiyordu.

Clifford ise, Hilda'nın gene de çok akıllı bir kadın olduğunu, sözgelişi, politikaya atılacak bir adam için bulunmaz bir destek, bir eş olabileceği sonucuna varmıştı. Evet, Connie'nin budalalıklarından hiçbiri yoktu onda. Connie çocuk gibiydi: Connie için hep birtakım özürler bulmak zorundaydı insan, çünkü bütünüyle güvenilebilecek bir kimse değildi.

İkindi çayı erkenden hazırlanmış, salonun kapıları içeriye güneş girsin diye iyice açılmıştı. Herkes biraz heyecanlıydı.

"Güle güle, Connie'ciğim. Güle güle git, çabuk dön."

"Hoşça kal Clifford! Çabuk döneceğim, söz!" Connie nerdeyse büyük bir yakınlık gösteriyordu Clifford'a.

"Güle güle Hilda! Connie'den gözünü ayırma olmaz mı?"

"İki gözüm de onun üstündedir!" dedi Hilda. "Korkmayın çok uzaklara gidemez."

"Bu sözünü unutma!"

"Hoşça kal Mrs. Bolton! Sör Clifford'a çok iyi bakacağını biliyorum."

"Elimden gelen her şeyi yapacağım Sayın Leydi."

"Bir şey olursa yaz bana, Sör Clifford'un durumunu bildir."

"Baş üstüne Sayın Leydi, yazarım. İyi yolculuklar, iyi günler, çabuk dönün de sevindirin bizi."

Herkes el salladı. Araba yürüdü. Connie geri dönerek, merdivenlerin başında tekerlekli sandalyesinde oturan Clifford'a baktı. Kocasıydı ne de olsa: Wragby de eviydi, evi olmuştu.

Mrs. Chambers parmaklıklı kapıyı açarak sayın Leydi'sine mutlu bir yolculuk diledi.

Araba, parkı gizleyen çalılıkların arasından kayarak, sallana sallana yürüyerek evlerine dönen madencilerle dolu ana yola çıktı. Hilda,

Mansfield'e giden sapa yollardan biri olan Crosshill Yolu’na saptı. Connie koyu gözlüklerini taktı. Az aşağılardan geçen demiryoluna paralel ilerliyorlardı. Sonra bir köprüden, geçerek demiryolunun üzerinden aştılar.

“Onun evine giden yol bu işte!” dedi Connie.

Hilda ağaçlı yola isteksizce bir göz attı.

“Dosdoğru Londra’ya gidemeyişimize çok yazık oldu!” dedi. “Saat dokuzda Pall Mall’da olabilirdik.”

“Özür dilerim senden,” dedi Connie, koyu gözlüklerinin ardından bakarak.

Bir zamanlar romantik, şimdi ise her yönüyle içler acısı bir maden kasabası olan Mansfield’e çabucak vardılar. Hilda, Otomobil Kılavuzu’nda adı geçen bir otelin önünde durarak kendine bir oda ayırttı. Bütün bu saçmalık karşısında tek söz bile söyleyemeyecek ölçüde kızgındı. Connie gene de bir ara ona adamın geçmişinden söz etmekten kendini alamadı.

“Adam! Adam! Adı yok mu bu adamın? Hep adam diye söz ediyorsun ondan,” diye çıkıştı Hilda.

“Onu hiçbir adla çağırmadım daha: o da beni çağırmadı; düşünecek olursan garip bir şey bu. Yalnız, Leydi Jane ile John Thomas diyoruz birbirimize. Ama adı Oliver Mellors.”

“Peki, Leydi Chatterley yerine Mrs. Oliver Mellors olmak hoşuna gider mi senin?”

“Hem de nasıl!”

Connie yola getirilebilecek gibi değildi. Ama adam, Hindistan’da dört beş yıl subaylık yapmış olduğuna göre, el gün içine çıkabilecek bir kimse olmalıydı. Kişiliği olan bir insandı anlaşılan. Hilda biraz yumuşamaya başlamıştı.

“Ama çok geçmez bıkarsın ondan,” dedi, “sonra onunla bir ilişkin olmasından utanç duyarsın. İşçi tabakasına nasıl karışabilir insan?”

“Ama sen koyu bir sosyalistsin hani! Her zaman, çalışan tabakadan yanaydın?”

“Politik bir bunalım sırasında onlardan yana olabilirim belki, ama onlardan yana olmak, onlar arasında yaşamanın olanaksızlığını öğretti bana.

Züppelikten doğma bir şey değil bu düşüncem, yaşayışlarının bütün akışı apayrı.”

Hilda, gerçek politikacı aydınlar arasında yaşamıştı, dolayısıyla bu konularda alt edilecek gibi değildi.

Otelde, hiçbir özelliği olmayan, sıradan bir akşam geçiriyorlardı, sonunda sıradan bir akşam yemeği yediler. Sonra Connie küçük bir çantaya birkaç şey koydu, saçlarını taradı.

“Ne de olsa, Hilda,” dedi “aşk olağanüstü bir şey: insan yaşadığını sezinlemeye başlıyor, yaradılışın tam ortasında duyuyor kendini.” Nerdeyse biraz gurur duyarak söylüyordu bunları.

“Her sivrisinek de aynı şeyi duyar bence,” dedi Hilda.

“Öyle mi? Ne mutlu o sivrisineğe!”

Akşam, bu küçük kasabada bile, olağanüstü bir seçiklikle, uzun bir oyalanışla ilerliyordu. Yarı aydınlık bir gece olacaktı. Hilda, öfkeden maske gibi kaskatı bir yüzle, arabasını çalıştırdı, gene yola koyularak Bolsover üzerinden geçen öteki yola saptılar.

Connie gözlüklerini takmış, tanınmamak için bir şapka giymiş, sessizce oturuyordu: Hilda’nın ters tutumuna karşı, adamı elinden geldiğince savunmaya çalışıyordu, savunacaktı.

Crosshill’i geçerlerken arabanın ışıklarını yakmışlardı, aşağıdaki demiryolundan soluyarak geçen küçük, ışıklı bir trenle, gerçek bir gece görünüşü kazandı ortalık. Hilda köprünün öbür ucundan ağaçlıklı yola sapmayı düşünüyordu. Birdenbire yavaşlayarak saptı, otomobilin ak ışığı, çimenli, otlarla bürünmüş yolu bütünüyle kaplıyordu. Connie dışarı baktı. Bir insan karartısı gördü, kapıyı açtı.

“Geldik!” dedi yavaşça.

Ama Hilda ışıkları söndürmüş, geri geri giderek dönmeye çalışıyordu.

“Köprüde bir şey var mı?” diye sordu, kesin bir sesle.

“Hayır, yol açık,” dedi adamın sesi.

Köprüye doğru gerisingeri gitti, sonra yol boyunca birkaç metre ileri geldi, arkadaki ağaçlı dar yola girdi; otların, böğürtlen çalılarının arasından

geçerek bir karaağacın altında durdu. Sonra arabanın bütün ışıklarım söndürdü. Adam ağaçların altında duruyordu.

“Çok bekledin mi?” diye sordu Connie.

“Hayır, çok sayılmaz,” diye karşılık verdi.

İkisi de Hilda’nın arabadan inmesini beklediler. Ama Hilda arabanın kapısını kapayarak, istifini bozmadan oturdu.

“Kız kardeşim Hilda. Görüşmek istemez misin kendisiyle? Hilda! Mr. Mellors’u tanıtayım sana.”

Bekçi, şapkasını çıkardı, ama yaklaşmadı.

“Bizimle birlikte eve gelsene Hilda,” diye yalvardı Connie, “uzak değil.”

“Arabayı ne yapacağız?”

“Herkes yol kıyısında bırakıyor. Anahtarı yanına alırsın.”

Hilda sessiz, düşünüyordu. Geri dönerek çalılık yolun aşağısına baktı.

“Arabayı çalıların arkasına çekebilir miyim?” dedi.

“Evet evet!” dedi bekçi.

Hilda arabayı geri alarak, hiç kimsenin göremeyeceği bir yere çekti, kilitledi, indi.

Gece olmuştu, ama ışıltılı bir karanlık vardı. Pek az kimsenin kullandığı ağaçlıklı yolun iki yanında çitler, kapkara, yabanıl bir görünüşle yükseliyordu. Havada tatlı, taptaze bir koku vardı. Bekçi önden gidiyor, ardından Connie, en arkadan da Hilda yürüyordu. Adam yolun çalılık yerlerini el feneriyle aydınlatıyor, bir baykuş, meşelerin tepesinde ötüyor Flossie, bir sağa bir sola kıvrılarak seke, seke önlerinde koşuyordu. Hiçbiri ağzını açmıyordu. Konuşulacak bir şey yoktu.

Sonunda Connie evin sarı ışığını gördü, yüreği hızla atmaya başladı. Biraz korkuyordu. Gene artarda yürüyorlardı.

Adam kapıyı açarak, onları sıcacık çıplak odaya aldı. Ateş ağır ağır, kıpkırmızı yanıyordu. Üzerinde ak bir örtü bulunan masaya iki tabak, iki bardak konmuştu. Hilda saçlarını geriye atarak, çıplak, dokunaklı odaya bir göz gezdirdi. Sonra, bütün gücünü toplayarak adama baktı.

Orta boylu, ince yapılı bir adamdı, oldukça gösterişli sayılırdı. Biraz uzak duruyor, konuşmaya hiç yanaşmıyordu.

“Otursana Hilda,” dedi Connie.

“Evet, oturun!” dedi adam. “Bir çay yapabilir miyim size, yoksa bira mı istersiniz? Pek soğuk değil ama.”

“Bira!” dedi Connie.

“Bana da bira lütfen!” dedi Hilda, yapmacık bir sıkılganlıkla. Adam ona bakarak göz kırptı.

Mavi bir sürahi alarak kilere gitti. Elinde birayla geri döndüğünde yüzü gene değişmişti.

Connie kapının yanında, Hilda da sırtı duvara dönük, pencere önünde, adamın iskemlesinde oturuyordu.

“Orası onun yeri,” dedi Connie alçak sesle. Hilda, bir yeri yanmış gibi hemen fırlayarak ayağa kalktı.

“Oturun oturun! Nerde isterseniz orda oturun. Hiçbirimizin ötekinden fazla bir yanı yok burada,” dedi büyük bir soğukkanlılıkla, yerli şiveyle konuşarak.

Hilda’ya bir bardak getirerek, mavi sürahiden ilkin onun birasını doldurdu.

“Ne yazık ki sigaram yok size tutacak,” dedi, “Belki kendinizin vardır. Ben sigara içmem de. Yiyecek bir şeyler ister miydiniz?” Sonra Connie’ye döndü. “Sen bir lokma bir şey yer misin getirsem? İstersin biraz, değil mi?” Yerli şiveyi soğukkanlı bir kendine güvenle konuşuyordu, bir han sahibiydi sanki.

“Ne var yiyecek?” diye sordu Connie, kızararak.

“Jambon, peynir, salamura ceviz var istersen. Pek fazla bir şeyim yok.”

“Evet isterim,” dedi Connie. “Sen bir şey istemez misin Hilda?”

Hilda başını kaldırarak adama baktı.

“Neden Yorkshire şivesiyle konuşuyorsunuz?” diye sordu alçak sesle.

“Ben mi? Yanlışınız var, Derby şivesiyle.” Hilda'ya uzak, belli belirsiz bir sırıtmayla baktı.

“Derby şivesi olsun! Neden Derby şivesiyle konuşuyorsunuz? İlkin doğru düzgün bir İngilizce konuşuyordunuz.”

“Öyle mi? Elimde değil ne yapayım. Hayır hayır, bırakın da daha kolayıma gelen Derby şivesiyle konuşayım. İzniniz olursa tabii.”

“Biraz yapmacık gibi geliyor bana.”

“Olabilir. Tevershall'da da sizin konuşmanız yapmacık gelir herkese.” Garip, tepeden tırnağa süzen bir gözle Hilda’ya uzaktan yan yan baktı; sanki, sen de kim oluyorsun, diyordu.

Yiyecek getirmek için kilere gitti.

İki kız kardeş hiçbir şey konuşmadan oturuyorlardı. Adam, bir tabak, çatal, bıçak daha getirdi. Sonra:

“İzninizle ceketimi çıkaracağım, her zaman çıkarırım da,” dedi.

Ceketini çıkararak astı, sonra gömlekle gelerek masaya oturdu. İnce, krem rengi, pamuklu bir gömleği vardı.

“Buyurun!” dedi. “Buyurun! Beklemeyin!”

Ekmeği kesti, hiç kımıltısız oturuyordu. Hilda, adamda bir zamanlar Connie’nin de sezdiği susma gücünü, uzak kalma gücünü sezdi. Masanın üzerinde duran küçükçe, duyarlı, gevşek eline baktı. Sıradan bir işçi değildi: ama bu süsü veriyordu kendine.

“Gene de,” dedi biraz peynir alırken, “bizimle yerli şiveyle değil de düzgün İngilizceyle konuşmanız çok daha doğal olur.”

Adam Hilda’ya baktı, onun diretgen istemini sezmişti.

“Öyle mi?” dedi, düzgün İngilizcesiyle, “öyle mi? Sizinle aramızda geçecek herhangi bir konuşma, sizin, kız kardeşinizin beni bir daha görmesindense cehennemin dibini boylamamı söylemediğiniz, benim de aynı tatsızlıkta bir söz etmediğim sürece, bütünüyle doğal mı sayılır? Başka bir şey var mı doğal sayılabilecek?”

“Ha evet!” dedi Hilda. “Görgü kurallarına uygun bir davranış da bütünüyle doğal bir şeydir.”

“Daha doğrusu, gene o basmakalıp alışkanlık!” dedi adam. Sonra gülmeye

başladı. “Hayır,” dedi, “bıktım o görgü kurallarından. Bırakın da olduğum gibi davranayım!”

Hilda açıkça şaşırmış, bir hayli öfkelenmişti. Bu adamın, kendisine hak ettiğinden fazla bir önem verildiğini anlaması gerekirdi. Oysa, hiç oralı olmadan büyükleniyor, sanki karşısındakine lütfen önem veriyormuş gibi bir davranış takmıyordu. Düpedüz kendini bilmezlikti bu! Zavallı, yolunu şaşırmış Connie, böyle bir adamın ağına düşmüştü!

Üçü de sessiz sessiz yemek yiyorlardı. Hilda, adamın masadaki davranışlarının görgü kurallarına uyup uymadığını inceliyordu. Adamın, içten gelen bir incelik taşıdığını, bu bakımdan kendisinden bile daha görgülü davrandığım kabullenmekten kendini alamadı. Kendisinin belli bir İskoç yanı, bir yontulmamışlığı vardı. İncelikte adamın bir eşi daha bulunamazdı.

Ama o da kendisi gibi bir insana kolay kolay rastlayamazdı.

“Peki, sizce göze alınmaya değer mi bu yaptığınız şey?” diye sordu adama, biraz daha insanca bir sesle.

“Ne değer mi göze alınmaya?”

“Kız kardeşimle bu serüveniniz!”

Adamın yüzünde öfke uyandıran bir sırıtma belirdi.

“Kendisine sorun!”

Sonra, dönüp Connie’ye baktı.

“Sen kendi gönlünle geldin, değil mi yavrum? Seni zorlayan olmadı, değil mi?”

Connie Hilda’ya baktı.

“Gereksiz bir tartışma çıkarmanı istemezdim Hilda.”

“Hayır hayır, böyle bir niyetim yok. Ama ikinizden birinin, her şeyi enine boyuna düşünmesi gerekir. İlerde yaşamanıza belli bir süreklilik sağlamak zorundasınız. Baştankara gitmez bu iş.”

Bir an sessizlik oldu.

“Hah, süreklilik!” dedi adam. “Sizin yaşamanızda ne gibi bir süreklilik var

peki? Ben sizin boşanacağınızı sanıyordum. Ne biçim bir sürekliliktir bu? Bana kalırsa, sizin kendi dik kafalılığınızın sürekliliği. Ne yararı dokunacak bunun size? Yaşlanıp şişmanladığınızda kanıksayacaksınız bu sürekliliğe. Dik kafalı bir kadın, bir de onun bencil istemi: ne güzel bir süreklilik ya, evlere şenlik! İyi ki ben değilim sizin tırnağınıza düşen erkek!”

“Benimle ne hakla böyle konuşabiliyorsunuz?” dedi Hilda.

“Ne hakla! Kendi süreklilik düşüncenizle başkalarının rahatını kaçırmaya sizin ne hakkınız var? Herkesi kendi sürekliliğiyle baş başa bırakın.”

“Kuzum benim sizinle ilgilendiğimi mi sanıyorsunuz yoksa?” dedi Hilda yumuşak bir sesle.

“Evet,” dedi adam, “ilgileniyorsunuz. İster istemez. Aşağı yukarı baldızım sayılırsınız şimdi.”

“Gene de, böyle bir düşünceden bütünüyle uzak olduğuma kesinlikle inanabilirsiniz.”

“Pek de uzak değilsiniz, bana kalırsa. Benim sürekliliğim kendime özgüdür. Üstelik, sizinkinden hiç de aşağı kalmaz. Kız kardeşiniz, aradığı biraz sevgi, biraz cana yakınlık için bana geliyorsa, ne yaptığını bilerek geliyor. O sizden daha önce çıktı karşıma, yatağımı paylaştı. İyi ki o göz kamaştırıcı süreklilik falan filan düşüncelerinizle siz değildiniz karşıma çıkan.” Ölü bir sessizlikten sonra ekledi: “Ben pantolonumu kafama giymem. Karşıma çıkanı da kolay kolay geri tepmem. Bir erkek sizin kız kardeşinizden, sizin herhangi bir erkeğe verebileceğinizden, çok daha fazla şey elde edebilir. Acı bir şey bu, çünkü siz de bir yengeç olacağınıza güzel bir elma olabilirdiniz. Sizin gibi kadınlara sıkıca gem vurmak gerekir.”

Hilda’ya garip, titrek, hafifçe istek dolu, beğenen bir gülümsemeyle bakıyordu.

“Kendi kabalıklarını, bencil tutkularını haklı çıkarmaya çalışan, sizin gibi erkeklerin de herkesten uzak tutulmaları gerekir,” dedi Hilda.

“Öyle mi hamfendi! Yeryüzünde benim gibi birkaç erkek kalmışsa, tanrının bir bağışıdır bu. Ama siz, eninde sonunda hak ettiğiniz davranışla karşılaşır, bir köşede korkunç bir yalnızlık içinde kalakalırsınız.”

Hilda kalkmış, kapıya yönelmişti. Adam da kalkarak duvarda asılı olan

ceketini aldı.

“Ben yalnız da gidebilirim,” dedi Hilda.

“Pek sanmam gidebileceğinizi.”

Gene arka arkaya, çalılık yoldan aşağı indiler. Baykuş gene ötüyordu. Adam bu baykuşu öldürmesi gerektiğini düşündü.

Araba olduğu yerde duruyordu, biraz çiy vardı üzerinde. Hilda arabaya binerek motoru çalıştırdı. Ötekiler bekliyordu.

“Benim demek istediğim, ikiniz için de göze alınmaya değer mi bu iş eninde sonunda?” diye seslendi Hilda, arabanın camları ardına sığınarak.

“Bir insanın kıvancı ötekine dert olur,” dedi Mellors karanlığın içinden. “Ama benim için su gibi, ekmek gibi gerekli bir şey bu kıvanç.”

Arabanın ışıkları parladı.

“Sabahleyin beni bekletme Connie.”

“Korkma bekletmem. İyi geceler!”

Araba yavaş yavaş ana yola doğru çıktı, sonra hızla uzaklaşarak, geceyi sessizliğiyle baş başa bıraktı.

Connie ürkekçe adamın koluna girdi, ağaçlık yoldan aşağı yürüdüler. Connie onu bir köşeye çekti.

“Öp beni!” diye mırıldandı.

“Biraz bekle! Hele bir yatışayım,” dedi adam.

Connie’nin hoşuna gitti bu söz. Gene adamın kolundaydı, hiç konuşmadan hızla yoldan aşağı indiler. Şimdi adamla baş başa olmaktan büyük bir kıvanç duyuyordu. Hilda’nın, kendisini bu adamdan uzaklaştırabileceğini düşünerek ürperdi. Adam, anlaşılmaz bir suskunluk içindeydi.

Eve vardıklarında Connie, kız kardeşinden kurtulmuş oldukları için nerdeyse sevinçten oynayacaktı.

“Ama Hilda’ya çok kötü davrandın,” dedi adama.

“Tokat bile atsam yeriydi.”

“Neden ama? Çok iyidir Hilda.”

Adam hiç karşılık vermedi, sessiz, tez canlı davranışlarla ortalığı topluyordu. Öfkeli görünüyordu ama, Connie'ye değildi öfkesi. Hiç değilse Connie böyle duyuyordu. Bu öfke bambaşka bir yakışıklılık, bir iç zenginliği, bir ışıltı veriyordu adama; bunu gören Connie'nin bütün gövdesi eriyordu sanki.

Adam Connie'ye hiç aldırmıyordu bile.

Oturdu, ayakkabılarının bağını çözmeye başladı. Sonra, öfkenin daha silinmediği çatık kaşlarının altından Connie'ye baktı.

"Yukarı çıkacak mısın?" diye sordu. "Şurda bir mum var, al istersen."

Başını çevirerek masada yanmakta olan mumu gösterdi. Connie mumu usulca aldı, merdivenlerden yukarı doğru çıkarken, adam arkasından dolgun kalçalarının kıvrıntılarını seyrediyordu.

Cinsel bir tutku gecesiydi bu, Çonnie'yi biraz ürküten, nerdeyse soğutan bir gece: ama gene de cinsel tutkunun, cana yakınlık ürpertilerinden çok daha başka, daha kesin, daha korkunç, bununla birlikte daha çok özlenen delici ürpertisi, içine işliyordu. Biraz korkmakla birlikte, adamın isteğine bırakıverdi kendini, onun aldırmaz, utanmak bilmez cinsel tutkusuyla iliklerine dek sarsıldı, her şeyinden soyunarak bambaşka bir kadın oldu. Gerçekte sevgi değildi bu. Şehvet de değildi. Ruhunu bir kav parçasına dönüştüren, ateş gibi keskin, dağlayıcı bir cinsel tutkuydu.

Utangaçlıkları, en gizli yerlerdeki, en derin, en eski utangaçlıkları yakıp tüketen bir tutku. Adamın istemine cinsel tutkusuna boyun eğmek kolay olmadı Connie için. Edilgen kalmak, bir köle gibi, gövdesiyle bir köle gibi baş eğmek zorundaydı.

Ama tutku her yanını yalıyor, yakıp tüketiyor, cinsel isteğin alevi karnını, göğüslerini sardığı zaman ölecekmiş gibi bir duyguya kapılıyordu: bununla birlikte, delip geçen, olağanüstü bir ölümdü bu.

Héloise ile bir aşk yılı boyunca tutkunun bütün aşamalarından, inceliklerinden geçtiklerini söyleyen Abelard'ın bu sözle ne demek istediğini her zaman sormuştu kendi kendine. Bin yıl önce de aynı şey vardı demek; on bin yıl önce de! Yunan vazoları üstünde, her yerde aynı şey! Tutkunun incelikleri, cinsel isteğin aşırılıkları! Tenin yapmacık utançlarını, kokusunu, en ağır özünü yakarak bir arılığa ulaşmanın gerekliliği. Kesin bir

cinsel tutkunun ateşiyle yakarak.

Kısacık bir yaz gecesinde ne çok şey öğrenmişti. Bir kadının, utançtan ölebileceğini düşünürdü eskiden. Ama tam tersine, utancın kendisi oluyordu ölen. Gerçekte korku olan utanç; hepimizin gövdesel köklerinde bağdaş kurup oturmuş, ancak cinsel tutkunun ateşiyle kovulabilecek o derin utanç, o eski, çok eski ten korkusu, işte en sonunda erkeğin cinsel tutkusuyla uyandırılmış, deliğinden çıkarılmış; kadın, kendi sık ormanlarının ta yüreğinde bulmuştu kendini. Şimdi, yaradılışının temel taşına dek indiğini, gerçekte bu temelde utanca yer olmadığını duymaktaydı. Kendi cinsel benliğine kavuşmuştu şimdi; çıplak, utançtan uzak. Bir tutku, nerdeyse bir böbürlenme duyuyordu bundan. Evet! Demek gerçek buydu! Yaşam buydu! İnsanın gerçek benliği buydu! Gizlenecek ya da utanılacak hiçbir şey kalmamıştı. Sonsuz çıplaklığını bir erkekle, başka bir varlıkla paylaşıyordu.

Ne umursamaz bir şeytandı bu erkek! Gerçek bir şeytan! Ona katlanabilmek için güçlü olmak zorundaydı insan. Bu da ten ormanının ta özüne, utancın en son, en derin kuytularına bir değinmeyi gerektiriyordu. Ancak erkeklik değinebilirdi buralara. Nasıl da yükleniyor, bastırıyordu!

Nasıl da korkuyla tiksiniyordu bundan.. Nasıl da istiyordu gerçekte. Anlıyordu şimdi. Ruhunun ta derinlerinde, erkekliğin, avını, utancı önüne katıp kovalayışını gereksinmekteydi, için için istemekteydi, ama buna hiçbir zaman erişemeyeceğine inanmaktaydı. Oysa şimdi ansızın erişmişti özlediğine, işte bir erkek, son çıplaklığını paylaşıyordu, utancı yok olmuştu.

Ozanlar, bütün ötekiler, ne yalancı adamlardı! İnsanın ancak duygu aradığı düşüncesini uyandırıyorlardı hep. Oysa gerçekte insan, her şeyden önce bu delici, yakıp tüketici, biraz da korkunç cinsel tutkuyu arıyordu. Bunu, utançsız, günahsız, kuşkusuz gösterebilecek erkeği bulmayı özlüyordu! Erkeğin sonradan utanması, karşısındaki kadını da utandırması ne korkunç bir şeydi! Erkeklerin Clifford gibi pısırık, biraz da utangaç olması ne acıydı! Michaelis bile öyleydi! İkisi de cinsel duygu yönünden pısırık, hor gören adamlardı. Dertleri günleri, düşüncenin sonsuz kıvancı! Ne anlamı olabilir bir kadın için bunun? Bir erkek için ne anlamı olabilir gerçekte? Ancak allak bullak eder bu öylelerini, düşüncelerinde bile pısırıklaştırır. Kafanın, düşüncenin arınması, dirlik kazanması bile kesin bir cinsel tutkuyla olur. Kesin, ateşli bir tutkuyla, karışıklıkla değil.

Ah tanrım! diye düşündü Connie, gerçek erkek ne az rastlanır bir şeymiş: Erkeklerin hepsi, ortalıkta gezinen, sağı solu koklayan, çiftleşen köpeklerdi ancak. Korkmayan, utanmayan bir erkek bulmuş olmak ne büyük bir şeydi! Yırtıcı bir hayvan gibi uyumakta olan, uykunun ıssız bucaklarına dalmış adama baktı. Ondan uzaklaşmamak için, daha da sokularak kıvrıldı, uyuyakaldı.

Sabahleyin adamın kalkışıyla uyandı. Adam yatakta oturmuş, kendisine bakıyordu. Onun gözlerinde kendi çıplaklığını, apansız kavranışını gördü. Sanki, kendisinin kavranışı adamın gözlerinden bir sıvı gibi akarak, her yanını tutkuyla sarıyordu. Ah, gövdenin bütün üyelerinin yarı uykulu, ağır, tutkuyla erimiş bir durumda olması, ne kızıştırıcı, ne güzel bir şeydi.

“Saat kaç?” diye sordu.

“Altı buçuk.”

Saat sekizde ağaçlı yolun ağzında olması gerekiyordu. Her zaman, her zaman, insanın yakasını bir türlü kurtaramadığı bu dış baskı!

“Kahvaltını buraya getireyim istersen,” dedi adam.

“Ah, evet, iyi olur!”

Flossie aşağıda kesik kesik bağırdı. Adam kalktı, pijamasını çıkarıp attı, gövdesini bir havluyla ovdu. Gözü peklikle, yaşamla dolu olunca ne güzel görünüyordu insan! Onu sessizce seyreden Connie böyle düşünüyordu.

“Perdeleri açar mısın?”

Güneş sabahın körpe yeşil yaprakları üzerinde ışıyor, hemen ilerde koru, mavimsi bir tazelik içinde görünüyordu. Connie yatakta oturdu, çıplak kollarını çıplak göğüsleri üzerine kavuşturarak, çatı penceresinden uykulu uykulu dışarıya baktı. Adam giyiniyordu. Connie, yarı uykulu, yaşamı, onunla birlikte geçecek bir yaşamı düşünüyordu; bir yaşam.

Adam, onun bağdaş kurmuş tehlikeli çıplaklığından kaçıyor, uzak duruyordu.

“Geceliğimi yitirdim mi ne?” diye sordu kadın.

Adam elini yatağa daldırarak buruşuk bir ipek topağı çıkardı.

“Biliyorum, ayaklarıma dolaşıp duruyordu,” dedi.

Ama gecelik nerdeyse iki parça olmuştu.

“Aldırma,” dedi Connie, “burada yırtıldı, burada bırakacağım.”

“Evet, bırak. Sen yokken bacaklarımın arasına alır, onunla yatarım. Üzerinde adın falan yok ya?”

Connie pencereden dışarı dalgın dalgın bakarken yırtık geceliğini sırtına geçirdi. Pencere açıktı, içeriye sabah havası, kuş sesleri doluyordu. Pencereden kuşlar geçiyordu durmadan. Sonra avluda gezinen Flossie’yi gördü. Sabah olmuştu.

Adamın aşağıda ocağı yaktığım, tulumbadan su çektiğini, arka kapıya yürüdüğünü işitiyordu. Aşağıdan domuz pastırması kokusu geliyordu. Bir süre sonra adam, kapıdan ancak sığabilen kocaman bir tepsiyle odaya girdi. Tepsiyi yatağa yerleştirdi, çayı doldurdu. Yırtık geceliğiyle oturmakta olan Connie, kahvaltıya aç kurt gibi saldırdı. Adam da, tabağı dizinde, odadaki tek sandalyeye oturmuştu.

“Ah ne güzel,” dedi Connie. “Ne güzel şey birlikte kahvaltı etmek.”

Adam, düşüncesi hızla geçen zamanda, sessiz sessiz yiyordu. Onun bu durumunu gören Connie de zamanı düşündü birden.

“Ah, seninle burada kalabilmeyi, Wragby’nin milyonlarca mil uzakta olmasını öyle isterdim ki! Gerçekte bu yolculuğa Wragby’den kaçmak için çıkıyorum, biliyorsun değil mi?”

“Evet!”

“İlerde birlikte yaşayacağımıza, birlikte bir yuva kuracağımıza söz veriyorsun değil mi, söz veriyorsun?”

“Evet!”

“Evet! Yapacağız bunu bir gün, yapacağız, değil mi?” diyerek eğildi, adamın bileğini tutarak çayını sıçrattı.

“Evet!” dedi adam toparlanarak.

“Ayrı yaşayabilecek durumda değiliz artık,” dedi Connie, etkili.

Adam, yüzünde gezinen gülümsemesiyle, başını kaldırıp baktı.

“Hayır, değiliz!” dedi. “Yalnız, yirmi beş dakika sonra yola çıkmak

zorundasın.”

“Öyle mi?” dedi Connie yüksek sesle. Adam birden işaret parmağını dudaklarına götürerek ayağa kalktı.

Flossie kısaca uludu, sonra kesik kesik üç kez havladı.

Adam tabağını sessizce tepsiye bırakarak aşağıya indi. Constance onun avluya çıkarak yürüdüğünü işitti. Dışarda bir bisiklet zili duyuldu.

“Günaydın Mr. Mellors! Taahhütlü mektubunuz var!”

“Yaa! Bir kaleminiz var mı?”

“Buyurun!”

Bir sessizlik oldu.

“Kanada’dan!” dedi yabancı ses.

“Evet! Orda İngiliz Columbia’sında bir arkadaşım var. Ama ne diye taahhütlü gönderiyor, anlayamadım.”

“Belki de çok değerli bir şey göndermiştir size.”

“Daha doğrusu, bir şey istiyordur.”

Sessizlik.

“Güzel bir gün, değil mi?”

“Evet!”

“Haydi iyi günler!”

“İyi günler!”

Adam bir süre sonra gene yukarıya geldi, sinirli görünüyordu.

“Postacı,” dedi.

“Çok erken geliyor!”

“Günlük dağıtım; çoğunlukla saat yediye doğru gelir.”

“Arkadaşın çok değerli bir şey mi yollamış sana?”

“Yok canım! İngiliz Columbia’sında bir yerin fotoğraflarıyla birtakım kâğıtlar.”

“Oraya mı gideceksin yoksa?”

“Belki birlikte gideriz diye düşünmüştüm.”

“Ah ne iyi olur! Çok güzel yer diyorlar.”

Postacının gelişi, adamın keyfini kaçırmıştı.

“Şu kör olası bisikletler; hiç haberin yokken bir bakıyorsun biri arkanda bitivermiş. Umarım bir şey anlamamıştır.”

“Ne anlayabilir ki?”

“Haydi, kalkıp hazırlanmalısın artık. Ben çıkayım da ortalığı bir kolaçan edeyim.”

Connie onun köpeğiyle birlikte tüfekli dolaştığını gördü. Aşağı indi. Elini yüzünü yıkadı. Adam geri geldiğinde, hazırdı, eşyalarım küçük çantasına koydu.

Adam kapıyı kilitledi, koruya dalarak ağaçlı yoldan yürümeye başladılar. Adam her an tetikteydi.

“İnsan, dün geceki gibi anlar için yaşar, değil mi?” dedi Connie.

“Evet! Ama yaşamanın başka anlarını düşünmek zorundayız ne yazık ki,” karşılığını verdi adam kısaca.

Adam önde, Connie arkada, otlarla bürünmüş dar yolda hiç konuşmadan yürüyorlardı.

“Birlikte yaşayacağız, birlikte bir yaşam kuracağız, söz, değil mi?” diye yalvardı Connie.

“Söz!” dedi adam, başını geri çevirmeden. “Zamanı gelince! Şimdi Venedik’e gidiyorsun.”

Sonunda adam durdu.

“Ben buradan sapacağım,” dedi, sağı göstererek.

Connie ona sokularak kollarını boynuna doladı.

“Bana olan sevgin değişmeyecek, değil mi?” diye fısıldadı. “Dün gece, çok güzel bir geceydi. Ama bana olan sevgin değişmeyecek değil mi?”

Adam onu öperek bir an bağrına bastı. Sonra içini çekerek gene öptü.

“Bir bakayım araba orda mı,” dedi.

Bodur böğürtlenlerle eğreltiler üzerinden geçerek, ardında çalılar arasında bir gedik bıraktı. Bir süre için gözden yitti. Birkaç dakika sonra gene gözüktü.

“Araba görünürlerde yok daha,” dedi. “Ama ana yoldan ekmekçinin arabası geliyor.”

Kuşkulu, rahatsız görünüyordu.

“Dinle!”

Bir arabanın hafifçe korna çalarak yaklaşmakta olduğunu işittiler. Araba köprüye varınca yavaşladı, durdu.

Connie büyük bir üzüntüyle eğreltiler arasındaki dar geçide daldı, dikenli defnelerden bir çit önünde durdu. Adam hemen arkasındaydı.

“Bak! Şuradan geç!” dedi adam, çitteki bir gediği göstererek: “Ben gözükmeyeyim.”

Connie çaresizlik içinde baktı. Adam onu öperek uğurladı. Dikenli defnelerin, tahta parmaklıkların arasından üzüntüyle, sürtüne sürtüne geçerek, yol kıyısındaki çukura atladı, yolun üstünde Hilda tam arabadan çıkmak üzereydi, sinirliydi.

“Ha, geldin demek!” dedi Hilda, “O nerde?”

“Gelmeyecek”

Elinde eski çantasıyla arabaya binerken yanaklarından yaşlar yuvarlanıyordu. Hilda, çelikten bir yol başlığıyla koyu gözlükleri ona uzattı.

“Tak şunları!” dedi. Connie gözlüklerle başlığı taktı, sonra bir toz örtüsünü üzerine çekti, insandan uzak, tanınmaz bir yaratık olup çıkmıştı. Hilda arabayı çalıştırdı. Ağaçlı yoldan çıktılar, ana yoldan aşağı inerek hızla uzaklaştılar. Connie çevreye bir göz attı, adam görünürlerde yoktu. Çoktan gitmişti! Uzaklardaydı! Acı acı gözyaşı döküyordu. Ayrılık öyle apansız, öyle umulmadık bir biçimde gelip çatmıştı ki! Ölüm gibi bir şeydi bu.

“Neyse ki bir süre için ondan uzak kalacaksın!”. dedi Hilda. Crosshill köyünden geçmemek için bir yan yola saptılar.

17

Öğle yemeğinden sonra, Londra'ya yaklaşırlarken, “Bak, Milda,” dedi Connie, “sen gerçek cana yakınlığı da, gerçek cinsel tutkuyu da tatmamışsın hiçbir zaman: bunları aynı insandan tatmak, bambaşka bir şey.”

“Ne olursun, şu ünlü yaşantılarınla böbürlenmeye başlama şimdi!” dedi Hilda. “Ben, bir kadınla içten bir ilişki kurabilecek, kendini ona verebilecek bir erkeğe rastlamadım hiçbir zaman. Oysa tek aradığım şey buydu. Erkeklerin, kendi çıkarını gözeten cana yakınlığı, cinsel tutkusu umurumda bile değil. Bir erkeğin cici gözdesi, etten oyuncağı olmak yetmez bana. Ben her zaman bütün bir içtenlik aradım, bunu da bulamadım. Yeter bana.”

Connie bu sözler üzerine düşündü. Bütün bir içtenlik! Kişinin, kendisiyle ilgili her şeyini öteki insana acınası, onun da her şeyiyle kişiye açılması demekti bu anlaşılan. Ama, sıkıcı bir şeydi bu. Bir erkekle bir kadın arasındaki, bütün o bıkkınlık verici benlik bilinci! Bir hastalıktı bu!

“Sen, herkesle olan ilginde, kendini biraz fazla düşünüyorsun bence,” dedi kız kardeşine.

“Hiç olmazsa, kölece bir yaradılışta değilim,” karşılığını verdi Hilda.

“Belki de kölece bir yaradılıştasın! Belki de, kendinle ilgili düşüncelerinin kölesisin.”

Hilda, Connie çaylağının bu densizce sözlerinden sonra bir süre sustu.

“Hiç olmazsa, başka birinin kendimle ilgili düşüncelerinin kölesi değilim: kocamın kapısındaki bir yanaşmanın,” diye parladı sonunda, öfkeyle.

“Biliyorsun, hiç de öyle değil,” dedi Connie, soğukkanlı.

Ablasının egemenliğine her zaman boyun eğmişti. Ama şimdi, içinde bir yerlerde bir ağlama sezmekle birlikte, öteki kadının egemenliğinden kurtulmuştu. Ah! Başlı başına bir kıvançtı bu, başka bir yaşam kazanmış gibiydi sanki: öteki kadının garip egemenliğinden, baskısından kurtulmakla. Kadınlar, ne korkunç şeylerdi.

Connie, kendisini öteden beri çok seven babasıyla birlikte olmaktan büyük sevinç duydu. Hilda'yla ikisi Pall Mall'da bir küçük otelde, Sör Malcolm da kulübesinde kaldı. Ama akşamleyin kızlarını dışarı çıkardı, onlar da babalarıyla birlikte çıkmaktan büyük sevinç duydular.

Sör Malcolm, çevresinde serpilip gelişen yeni dünyadan biraz korkmakla birlikte, daha oldukça yakışıklı, gürbüz bir adamdı. Kendisinden daha genç, daha zengin olan ikinci karısı İskoçya'daydı. Ama elinden geldiğince sık sık kaçamaklar yaparak karısından uzaklaşıyordu: tıpkı birinci karısına yaptığı gibi.

Connie operada babasının yanında oturuyordu. Babası biraz topluca bir adamdı, şişman ama gene de biçimli, güçlü uylukları vardı, yaşamdan bütün tatları almış sağlıklı bir adamın uyluklarıydı bunlar. Tatlı huylu bencilliği, direngen türden bağımsızlığı, pişmanlık bilmez cinsel tutkusu, biçimli, düzgün kalçalarında apaçık görünmekteydi sanki. Tam bir erkek! Ne yazık ki şimdi yaşlanmakta olan bir erkek. Çünkü güçlü, dolgun bacaklarında, gençliğin özü olan, bir kez göründüğü yerde bir daha ölmek bilmeyen *o* çevik duyganlıktan hiçbir iz kalmamıştı.

Connie, bacakların önemli varlığına inandı böylece. Gerçeklikten artık bütünüyle uzaklaşmış yüzlerden çok daha büyük bir önem kazandı bacaklar gözünde. Canlı, uyanık bacakları olan insanların sayısı ne azdı! Localardaki erkeklere baktı: karalar giyinmiş hantal, cenaze töreni kılığına bürünmüş sıska, değneksi bacaklar; ne cinsel tutkudan ne de sevimlilikten payı olan düzgün biçimli, genç bacaklar; düpedüz bayağılık akıyordu hepsinden. Babasının bacaklarındaki cinsel çekicilikten bile yoksun bacaklar. Hepsi de yılgın, artık var olmayan şeylerdi.

Ama kadınların bacaklarında yoktu bu yılgınlık. Neydi o çoğu kadınların direk kalınlığındaki bacakları! İğrençlikleriyle insanı cinayete sürükleyecek şeyler! Ya da sıska değnek bacaklar! Öte yandan, ipek çoraplar içinde, dirilikten bütünüyle yoksun, düzgün, güzel görünüşlü bacaklar! Korkunç bir şeydi bu, milyonlarca anlamsız bacak, büyük bir anlamsızlıkla gezinip duruyordu ortalıkta!

Connie Londra'da sıkıldı. İnsanlar ölü gibi, renksiz görünüyordu. Ne denli kımıl kımıl, gösterişli olsalar da, canlı bir mutluluktan yoksundu hepsi. Her şey kısırlık içindeydi. Oysa Connie'nin içinde, bir kadının mutluluğa,

güvenilir bir mutluluğa duyduğu özlem yanıyordu.

Paris'te birazcık cinsel duyarlık vardı daha. Ama yılgın, yorgun, yıpranmış bir cinsel duyarlıktı bu. Cana yakınlıktan yoksun olduğu için, yıpranmış. Ah! İçler acısıydı koca Paris. En dokunaklı kentlerden biriydi: bugünlerin tekdüze duygu düzeniyle, doymak bilmez para tutkusunun gerginliğiyle, kırgınlığıyla, kibriyle, ölümcül bir bıkkınlık içindeydi, ama gene de, bu tekdüze akıştan duyduğu bıkkınlığı gizleyebilecek ölçüde Amerikalılaşmamış, Londralılaşmamıştı daha! Ah o erkek taslağı, keskin bakışlı, güzel akşam yemeklerine düşkün erkekçikler! Ne bıkkın görünüyorlardı! En ufak bir karşılıklı sevgi duygusunun yokluğunu çekerek yıpranmış yaratıklar. Değimli, ara sıra da çekici kadınlar, cinsel duygunun gerçeklerinden bir ikisini anlıyorlardı zaman zaman; kırıktan İngiliz kız kardeşlerinden azıcık daha üstündüler bu bakımdan. Ama cana yakınlıkla ilgili bilgileri, onlarınkinden de aşağıydı. İstemlerinin kupkuru diretgenliğiyle, tatsız, çekilmez ölçüde bıktırıcıydılar. İnsan – dünyası yıpranıyordu. Belki de korkunç bir yıkıma doğru gidiyordu hızla. Bir karmaşaya! Cliffórd’un tutucu karmaşasına! Belki tutucu yanı da kalmayacaktı artık bunun. Aşın köktenci bir karmaşaya varacaktı bu işin sonu belki.

Connie, tüylerinin diken diken olduğunu, dünyadan korkmaya başladığını duymaktaydı. Ara sıra Luxemburg bahçelerinde, bulvarlarda, Boulogne ormanında dolaşmak, az çok bir mutluluk oluyordu. Ama şimdi Paris de, Amerikalılarla, İngilizlerle doluydu; en garip üniformaları içinde Amerikalılar, yurtlarından uzakta umutsuzca dolaşan İngilizler.

Paris’ten ayrılmak nerdeyse bir sevinç oldu. Yalnız, Connie yolda durmadan soruyordu kendi kendine: Neden gerçek bir ilgi duyamıyorum hiçbir şeye? Neden hiç bir şey duygulandırmıyor beni? Güzel görüntülere hiç ilgi duymamam ne korkunç bir şey! Ama duyamıyorum işte, Luceme gölünden geçerken, güzel dağların, yeşilimsi suyun varlığını bile sezemeyen St. Bernard gibiyim tıpkı. Çevrenin güzel görüntüleri beni hiç ilgilendirmiyor artık. Neden bakacakmışım çevreye hem? Ne diye? Bakmayacağım işte.

Hayır, ne Fransa’da, ne İsviçre’de, ne de Tirol’de, canlılık adına, yaşam adına bir şey bulabildi. Taşınan bir nesne gibi geçiyordu buralardan. Bütün bu yerler, Wragby’den bile daha az gerçekti. O korkunç Wragby’den!

İtalya'yı, Fransa’yı, İsviçre’yi bir daha görmeseydim, hiçbir şey yitirmiş olmazdım, diye düşündü. Eksik olsunlar. Wragby çok daha gerçekti.

İnsanlara gelince! Ufak tefek değişikliklerle hepsi de birbirinin aynıydı. Hepsi de sizden para sızdırma çabasındaydı: ya da bir gezide iseler, taşı sıkıp su çıkarmak ister gibi, zorla eğlence arıyorlardı. Zavallı dağlar! Zavallı doğal güzellikler! Eğlence uğruna, bir damla heyecan uğruna sıkıla sıkıla posası çıkmıştı hepsinin. İnsanlardaki, bu ille de eğlence bulma çabasının anlamı neydi?

Hayır! dedi Connie kendi kendine. Wragby’de olmak, hiçbir şeye şaşmamak, hiçbir şey yapmamak, bundan bin kat yeğdir bence. Eğlence bulma yolunda bu turistçe çaba, korkunç, umut kırıcı, bayağının bayağısı bir gösterişti: büyük bir zavallılık.

Wragby’e, üstelik Clifford’a, o zavallı kötürüm Clifford’a dönmek istiyordu. Hiç olmazsa, böyle ortalıkta arı gibi kaynaşan bu tatil delileri gibi budala bir insan değildi o.

Ama bilincinin derinlerinde hep öteki adamdı dönmek istediği. Onunla olan ilişkisini koparmak istemiyordu, koparmaması gerekiyordu, yoksa yolunu yitirir, bu parayla oynayan zengin, şen domuzlar kalabalığı arasında büsbütün yiter giderdi. Ah bu şen domuzlar! Eğlenme çabası! Yeni bir çağdaş hastalık türü.

Arabayı Mestre’de bir garaja bıraktılar, Venedik’e gitmek için vapura bindiler. Güzel bir yaz ikindisiydi, sığ sular tatlı tatlı ürperiyor, ötede pırıl pırıl günışığı altında Venedik, sırtını bu yana dönmüş gibi, belli belirsiz seçiliyordu.

Rıhtım koyunda bir gondola binerek gondolcuya adresi verdiler. Gondolcu, gösterişsiz, mavi beyaz gömlekli, hiç de ilgi uyandırmayan bir adamdı.

“Evet Esmeralda Villası! Evet, evet! Biliyorum. Orda kalan bir bayın gondolcusuyum. Ama buradan epeyce uzakladır.”

Oldukça çocuksu, kabına sığmaz, bir adamdı. Belli bir abartılmış coşkunlukla kürek çekiyor, çamaşırların yüksek iplerde asılı durduğu hafif ya da keskin yosun kokulu yoksul mahalleler arasından, kıyıları kaygan yeşil duvarlı karanlık yan kanallardan geçiyorlardı.

Sonunda, iki yanı kaldırımlı, üzerinde Büyük Kanal'a dik bir açıyla bağlanan köprüler bulunan, açık kanallardan birine geldiler. İki kadın tentenin altında oturuyor, gondolcu da arkalarında dineliyordu.

“Signorinalar Esmeralda Villası’nda uzun süre mi kalacaklar?” diye sordu gondolcu, ağır ağır kürek çekerken; bir yandan da terli yüzünü mavili beyazlı bir mendille siliyordu.

“Aşağı yukarı yirmi gün: biz ikimiz de evli hanımlarız,” dedi Hilda, İtalyancasına belli bir yabancılık veren garip, kısık bir sesle:

“Haa! Yirmi gün!” dedi adam. Bir an durakladı. Sonra sordu: “Signorinalar, Esmeralda Villası’nda kalacakları bu yirmi günlük süre için, bir gondol tutmak isterler mi? Günlük ya da haftalık?”

Connie ile Hilda düşündüler. Venedik’te insanın kendi gondolü olması, karada bir arabası olması gibi önemli bir şeydi.

“Villada kaç kayık var? Nasıl kayıklar?”

“Bir motorlu sandal, bir de gondol. Ama –” Bu ama, ‘Onlar size düşmez’ anlamındaydı.

“Kaç para istiyorsun peki?”

“Günde aşağı yukarı otuz şilin, haftada on sterlin eder.”

“Normal fiyat mı bu? “diye sordu Hilda.

“Daha az Signora, daha az. Normal fiyat–”

İki kız kardeş düşündüler.

“Peki,” dedi Hilda, “yarın sabah gel bakalım. Adın ne senin?”

Adı Giovanni’ydi; ne zaman geleceğini, kimi beklediğini sorduklarında ne söyleyeceğini sordu. Hilda’nın kartı yoktu. Connie ona kendi kartını verdi. Karta sıcak, güney mavisi gözleriyle bir baktı, sonra bir daha baktı.

“Oo!” dedi, yüzü ışıyarak. “Milady! Milady, değil mi?”

“Milady Constanza!” dedi Connie.

Başını öne eğdi, gene “Milady Constanza!” diyerek kartı özenle koynuna yerleştirdi.

Esmeralda Villası, gölün Chioggia’ya bakan kıyısında bir hayli uzaktaydı. Denize karşı taraçalarıyla, içinde koyu renk ağaçlar bulunan, duvarlarla çevrili oldukça büyük bahçesiyle, pek eski olmayan, hoş bir evdi.

Villanın sahibi, savaştan önce İtalya’da büyük zenginliğe erişmiş, savaş sırasındaki aşırı yurtsever davranışlarından dolayı, şövalyelik sanı kazanmış, oldukça kaba, şişman bir İskoçyalıydı. Karısı, kuru, solgun, uyanık, kendi malı mülkü bulunmayan, kocasının oldukça aşağılık aşk serüvenlerini yoluna koymak zorunda olan bir kadıncağızdı. Adamın uşaklara karşı davranışı, çekilecek gibi değildi. Ama kışın büyük bir hastalık geçirmiş, ondan sonra biraz olsun yola gelmişti.

Ev bir hayli kalabalıktı. Sör Malcolm’la iki kızından başka yedi kişi daha vardı. İki kızlarıyla birlikte başka bir İskoçyalı çift; dul bir İtalyan Kontesi; genç bir Gürcü prensi; zatürree geçirmiş olduğu için, sağlık durumundan dolayı, Sör Alexander’in özel papazlığına getirilmek üzere orda bulunan, gençten bir İngiliz din adamı. Prens, meteliğe kurşun atan, yakışıklı, iyi bir şoför olmaya yetecek incelikte, başka hiçbir özelliği olmayan bir adamdı! Kontes, birkaç tarakta bezi olan tatlı, çıtı pıtı bir kadındı. Din adamı ise Bucks’daki bir papazlar yurdundan gelme, yontulmamış, sıradan bir adamdı: neyse ki karısıyla çocuklarını evde bırakmıştı. Dört kişilik İskoçyalı Guthrie ailesi de Edinburgh orta tabakasından, her şeyin alabildiğine tadını çıkarmaya çalışan, her şeye hazır olmakla birlikte hiçbir yükümlülüğe yanaşmayan insanlardı.

Connie ile Hilda’nın ilk işi, prensi defterden silmek oldu. Guthrie’ler az çok kendilerine özgü varlıklı, bununla birlikte can sıkıcı insanlardı: kızları da koca derdindeydiler. Papaz, kötü adam değildi ama, fazla saygılıydı. Sör Alexander, kışın geçirdiği büyük hastalıktan sonra eski neşesini hayli yitirmişti, ama çevresinde bunca güzel kadının bulunmasından gene de büyük coşkunluk duyuyordu. Sessiz, sinsi bir kadın olan karısı Leydi Cooper ise, pek eğleniyor sayılmazdı, çünkü zavallıcık, öteki kadınların hepsini tepeden tırnağa incelemeyi huy edinmiş, bütün insan yaradılışını nasıl hor gördüğünü gösteren soğuk, iğrenç dedikodular yapan bir kadındı. Connie, onun da hizmetçilere karşı davranışını çekilmez buluyordu: ama o sinsice yapıyordu bu işi. Ustaca davranışlarıyla, kocası Sör Alexander’in, kocaman göbeği, sözüm ona şirin görünüşü, alabildiğine tatsız şakaları ile

bütün bu şenliğin tek efendisi olduğunu sezdiriyordu. Sör Alexander da, Hilda'nın deyimiyle, tadından yenmiyordu.

Sör Malcolm resim yapıyordu. Evet, İskoçya görünülerini konu alan resimlerinin tam tersine, Venedik'ten deniz görünüleri de yapıyordu arada bir. Sabahları kocaman tuvalini alarak, kayıkla çalışma yerine gidiyordu. Ondan biraz sonra da, resim blokuyla boyalarını yanına alan Leydi Cooper, gene kayıkla kentin göbeğinde bir yerlere gidiyordu. Leydi Cooper suluboya resimler yapmaya çok düşkündü, bütün ev, gül pembesi sarayların, karanlık kanalların, salınan köprülerin, ortaçağ yapılarının resimleriyle doluydu. Leydi Cooper'dan az sonra da Guthrie'ler, prens, kontes, ara sıra da papaz Mr. Lind, Lido'ya yüzmeye gidiyorlar, bir buçukta öğle yemeğine dönüyorlardı.

Evdeki bu topluluk, hayli can sıkıcıydı. Ama iki kız kardeş için pek önemi yoktu bunun. Çünkü her zaman dışarıdaydılar. Babaları onları, gezmekle bitmeyen, uzun, bıktırıcı resim sergilerine; Villa Lucchese'deki tanışlarına götürüyor, ılık akşamlarda kentin ortasındaki gezi yerinde Florians'da bir masa ayırtıyor; tiyatrolara Goldoni'nin oyunlarını görmeye gidiyorlardı. Işıklı su şenlikleri, danslı eğlenceler de vardı. Lido, dört bir yanı alabildiğine dolduran güneş-yanığı insanlarla, çiftleşmek üzere karaya vurmuş kocaman bir fok sürüsünün çıktığı bir kumsalı andırıyordu. Gezi alanında sürüyle insan, Lido'da sürüyle kol gövde bacak, sürüyle gondol, sürüyle motorlu kayık, sürüyle vapur, sürüyle güvercin, sürüyle dondurma, sayısız kokteyl, sürüyle bahşiş dilenen garson, sayısız ülkenin dili, alabildiğine güneş, alabildiğine Venedik kokusu, alabildiğine çilek yüklü tekneler, sayısız ipek örtü, pazar yerlerinde kocaman, çiğ sığır eti renginde sayısız karpuz dilimi: sayısız eğlence, alabildiğine çok sayıda bir sürü eğlence!

Connie ile Hilda ışıl ışıl renkli keten giysileriyle dolaşıyorlardı. Tanıdıkları bir sürü insan, kendilerini tanıyan bir sürü insan vardı. Bir ara Michaelis, geçmez akçe gibi, karşılarında beliriverdi. "Merhaba! Nerde kalıyorsunuz? Bir dondurma falan istemez misiniz? Gondolumla bir yerlere gitsek." Michaelis bile güneşten hayli yanmıştı: ortalıktaki insan eti yığınının görünüşüne bakarak, güneşte pişmişti demek daha doğru olurdu belki.

Bir bakıma güzeldi bütün bunlar. Eğlenceliydi nerdeyse. Bütün o kokteyller,

ılık sularda yüzmek, kızgın güneş altında kızgın kumlarda yatmak, ılık gecelerde bir adamla karın karma dans etmek, dondurmalarla serinlemek; insanı bütünüyle kendinden geçiren, uyuşturan şeylerdi bunlar. Aradıkları da bu değil miydi: bir uyuşturucu. Durgun sular: bir uyuşturucu. Güneş, caz müziği: birer uyuşturucu. Sigaralar, kokteyller, dondurmalar, vermutlar. Uyuşmak! Eğlenmek! Eğlenmek!

Hilda yarı yarıya hoşlandı bu uyuşmadan. Kendilerini inceleyen kadınları seyretmek başlı başına bir eğlenceydi. Kadınlar birbirleriyle her şeyi unuturcasına ilgileniyorlardı. Güzel mi? Hangi erkeği düşürmüş? Çok eğleniyor mu? – Erkekler de, ak keten pantolonlarıyla, –okşamayı, eğlence içinde debelenmeyi, caz müziğiyle karınlarını bir kadının karnına perçinlemeyi bekleyen kocaman köpekleri andırıyorlardı.

Hilda cazdan hoşlanıyordu, çünkü erkek diye geçinen bir yaratıkla karın karına gelebiliyor, iç organlarıyla şuraya buraya sürüklenerek yönetilmek üzere dans süresince kendini adamın kollarına bırakıyor, sonra kopuveriyor, zavallı ‘yaratılk’ı hiç görmezden geliyordu. Kullanılıp atılmış bir nesneye dönüyordu adam. Connie ise oldukça mutsuzdu. Dans edemiyordu, bir ‘yaratık’la karın karına gelemiyordu daha doğrusu. Lido’daki nerdeyse çıplak et yığınından tiksiniyordu; gerçekte bütün bu sürüyü ıslatmaya yetecek su bile yoktu. Sör Alexander ile Leydi Cooper’dan da hoşlanmıyordu. Ne Michaelis’in ne de başka birinin ardından sürüklenmek istiyordu.

En çok mutluluk duyduğu anlar, Hilda'yla birlikte karşı yalpaya geçerek, gondol sığ kayalıkların ötesinde beklerken, ıssız, çakıl taşlı bir kıyıda yalnız başlarına yüzebildikleri anlardı.

Sonra Giovanni, kendisine yardım edecek bir başka gondolcu daha buldu, çok uzağa gidiyorlardı çünkü, güneşin altında kürek çekerken kan ter içinde kalıyordu. Hoş adamdı Giovanni; bütün İtalyanlar gibi candan, ama tutkusuz. İtalyanlarda tutku yoktu. Tutku, derinlerde yatan bir şeydir. Oysa İtalyanlar, kolayca duygulanan, çoğunlukla candan, bununla birlikte, köklü bir tutkuya pek seyrek kapılan insanlardır.

Böylece Giovanni, geçmişte bağlandığı bir alay hanıma olduğu gibi, yeni hanımlarına da kolayca bağlanıverdi. Kendisini onlara satmaya bütünüyle hazırdı, istesinlerdi tek: bir gün isteyeceklerini de düşünmüyor değildi. O

zaman iyi bir para verirlerdi hizmetine karşılık, tam evlenmek üzere olduğu için de eşi bulunmaz bir şey olurdu bu. Onlara evleneceğinden söz açtı, ilgilendiler.

Karşı yakadaki ıssız bir kıyıya yapılan bu yolculuktan bir iş çıkabilirdi: L'amore, aşk demekti iş. Böylece kendine bir yardımcı buldu; yol uzundu çünkü; hanımlar da ikiydi hem. İki hanıma iki uskumru! Sıkı aritmetik! Hanımlar desen birer içim su! Haklı olarak övünüyordu onlarla. Parayı ödeyen, bütün buyrukları veren hanım ötekiydi ama, aşk için kendisini genç 'milady'nin seçmesi geçiyordu gönlünden. Daha çok para verebilirdi hem.

Getirdiği arkadaşının adı Daniele'ydi. Gerçekte gondolcu değildi, dolayısıyla, bir gondolcunun yüzsüzlüğünden, arsızlığından yoksundu. Mavnacıydı, adaların meyvesini, başka ürünlerini buraya taşıyan büyük mavnalarda çalışıyordu.

Daniele, uzun boyu, sarı bukleli yuvarlak başı, bir aslanı andıran gösterişli erkek yüzü, uzaklara bakan mavi gözleriyle, güzel, yakışıklı bir adamdı. Giovanni gibi taşkın, çalçene, içkici değildi. Sessiz bir adamdı – deniz üstünde yalnızmış gibi, sonsuz bir rahatlıkla kürek çekiyordu. Bu hanımların dengi olmaktan çok uzaktı. Başını döndürüp bakmıyordu bile. Ötelere bakıyordu.

Gerçek bir erkekti. Giovanni şarabı fazla kaçırıp da koca küreği suya sallapati daldırarak kürek çekmeye başlayınca, öfkelenmişti. Mellors gibi bir adamdı, yılışmayan, dilenmeyen. Connie, kolayca taşkınlığa kapılan Giovanni'nin karısı olacak kadına acıyordu. Ama Daniele'nin karısı dolambaçlı bir kentin gerilerindeki alçakgönüllü, çiçek gibi insanlardan, ara sıra bugün bile rastlanan o güzelim Venedik kadınlarından biri olabilirdi.

Önce erkeğin kendini kadına satması, sonra da aynı şeyi kadının erkeğe yapması, ne acı bir şeydi. Giovanni orospulaşmak için var gücüyle çalışıyordu, bir köpek gibi salyalarını akıtıyor, kendisini bir kadına vermek istiyordu. Üstelik para için!

Connie, çok uzaklarda, su üzerinde pembe, basık görünüşüyle duran Venedik'e baktı. Parayla kurulmuş, parayla çiçeklenmiş, parayla ölmüş kent. Para – ölümü! Para, para, para, orospuluk, ölülük.

Ama Daniele, bir erkeğin özgürce karşılık beklemeyen bağlılığını

gösterebilecek bir adamdı. Gondolcu gömleği giymemişti: mavi bir örme kazak vardı üstünde. Biraz yabanıl, gururluydu: iki kadının parayla tuttuğu sırnaşık köpek Giovanni'nin parayla tutulmuş adamı. İsa, şeytanın parasını almamakla, bir Yahudi bankacı gibi, şeytanı bütün durumun başlıca efendisi yapmıştı.

Connie, suların kamaştırıcı ışığından sersemlemiş bir durumda eve her dönüşünde Clifford'dan bir mektup buluyordu. Clifford hiç aksatmadan yazıyordu. Çok güzel mektuplardı bunlar: hepsi de bir kitapta yayımlanabilecek şeylerdi. Ama salt bu özelliklerden dolayı, Connie pek ilgi duymuyordu bu mektuplara.

Gölün kamaştırıcı ışıkları, suların, havanın, boşluğun, hiçliğin atlayıp sıçrayan tuzluluğu içinde yaşıyordu. Sağlığın, sağlığının bütünüyle kamaşması. Hoş bir duyguydu bu, bu duygu içinde uyuşuyor, hiçbir şeyi umursamıyordu. Üstelik gebeydi de. Kesinlikle biliyordu artık. Günışığının, tuzlu suların, denizde yüzmenin, çakıl taşlı bir kıyıda uzanarak deniz kabukları toplamanın, bir gondolla uzaklara, çok uzaklara sürüklenmenin kamaştırıcı etkisi, gebelikle, içini dolduran bu yeni sağlıkla bütünleniyor, doyurucu, şaşırtıcı bir duygu doğuyordu.

Venedik'e geleli on beş gün oluyordu; on, on beş gün daha kalacaktı. Güneş, günün her saatinde ışıyor, gövdesinin sağlıkla doluşu, unutkanlığı bütünlüyordu. Rahatlığın uyuşukluğu içindeydi. Bu uyuşukluktan Clifford'un bir mektubuyla uyandı:

> *Bizim burada da birtakım heyecanlı olaylar geçti. Dediklerine göre, bekçi Mellors'un karısı geçenlerde çıkagelmiş, ama eski kocasından hiç yüz bulmamış. Bekçi, kolundan tuttuğu gibi kapı dışarı etmiş onu, kapıyı da yüzüne kapamış. Ama akşam korudan döndüğü zaman, kadının içeri girmiş, güzelce yatağına yerleşmiş olduğunu görmüş. Anlaşılan, kadın pencereyi kırarak girmiş eve. Bu eli bayraklı Venüs'ü, geçip kurulduğu tahtından indiremeyeceğini anlayan bekçi, yenilgiyi kabul ederek, annesinin Tevershall'daki evine gitmiş. Böylece Stacks Gate'in Venüs'ü, burası benim evim demiş, kulübeye postu sermiş. Apollo da Tevershall'da almış soluğu.*
>
> *Bütün bunlar, ortalıkta dolaşan söylentiler. Mellors'un kendisi bana gelmedi daha. Bu dedikoduları bizim çöplük kuşu, balıkçıl ya da*

akbaba Mrs. Bolton'dan işittim. Mrs. Bolton, o kadın ordayken sayın Leydi artık koruya adımını bile atamaz! demeseydi, yazmayacaktım bütün bunları sana.

Sör Malcolm'u uçuşan ak saçlarıyla, gün yanığı gövdesiyle denize doğru koşarken gösteren resmin çok hoşuma gitti. İmreniyorum orda geçirdiğiniz güneşli günlere. Burada yağmur yağıyor. Sör Malcolm'un ateşli, ölümlü tutkusuna imrenmiyorum ama. Ne var ki, onun yaşına yaraşan bir şey bu. Anlaşılan, insan yaşlandıkça, yaşama tutkusu, ölüm duygusu daha bir artıyor. Ölümsüzlük duygusu yalnız gençlerde görülen bir şeydir.

Bu haber yarı – uyuşuk bir rahatlık içinde olan Connie'yi allak bullak etti, sinirlendirdi. Şimdi bir de bu şıllık kadın çıkmıştı ortaya! Yeni bir tasa, yeni bir üzüntü!

Mellors'dan bir haber alamamıştı. Gerçi birbirlerine yazmamayı kararlaştırmışlardı ama, şimdi birkaç satır yazması gerekmez miydi? Karnındaki çocuğun babası değil miydi? Yazması gerekirdi.

Ne iğrenç – bir durum çıkmıştı ortaya! Her şey altüst olmuştu. Ne soysuz şeylerdi bu aşağı tabaka insanları! Oysa, güneş, tembellik, buralar, Orta İngiltere'nin o sevimsiz, bunaltıcı karmaşasıyla karşılaştırılınca ne güzeldi! Güzel bir gökyüzü, insan yaşamında en önemli şeydi ne de olsa!

Gebeliğinden hiç kimseye söz etmedi, Hilda'ya bile. Mrs. Bolton'a bir mektup yazarak, olaylarla ilgili ayrıntılı bilgi istedi.

Duncan Forbes adlı eski bir sanatçı tanıdıkları, Roma'dan kuzeye geçerken Esmeralda Villası'na uğradı. Şimdi gondolda üçüncü kişi, o olmuştu. İki kız kardeşle birlikte karşı yakaya yüzmeye geliyor, onlarla arkadaşlık ediyordu; sanatında büyük başarıya ulaşmış, sessiz, hemen hemen hiç konuşmayan bir adamdı.

Mrs. Bolton'dan beklediği mektup geldi:

Sör Clifford'u görseniz şaşırırsınız Sayın Leydi. Bütün şenliği üstünde, çok sıkı çalışıyor, çok da iyimser. Tabii sizi gene aramızda görmeyi dört gözle bekliyor. Sizsiz buraların hiç tadı yok Sayın Leydi, dönüşünüz hepimiz için büyük sevinç olacak.

Mr. Mellors'a gelince, Sör Clifford'un size neler yazdığını bilmiyorum, dediklerine göre, karısı bir öğleden sonra ansızın çıkagelmiş, Mr. Mellors korudan döndüğünde, onun kapı eşiğinde oturmakta olduğunu görmüş. Kadın, artık kendisine döndüğünü, bundan böyle gene onunla birlikte yaşamak istediğini, boşanmadıklarına göre de resmen karısı olduğunu söylemiş. Ama Mr. Mellors, ne tek söz konuşmuş onunla, ne de eve bırakmış; kendisi de içeri girmemiş; kapıyı bile açmadan doğru koruya dönmüş.

Ortalık karardıktan sonra geldiğinde, eve girilmiş olduğunu görmüş, yukarı çıktığında bakmış ki, kadın yatağına kurulmuş çırılçıplak yatıyor. Gitsin diye para vermek istemiş, ama kadın almaya yanaşmamış; kendisinin karısı olduğunu, bu evden hiçbir yere adımını atmayacağını söylemiş. Sonra aralarında ne gibi olayların geçtiğini bilmiyorum. Bana Mr. Mellors'un annesi anlattı her şeyi, çok üzülüyor kadıncağız. Mr. Mellors, onunla birlikte yaşamaktansa ölmenin yeğ olacağını söylemiş, eşyalarını topladığı gibi doğru annesinin evine gitmiş. O gece annesinde kalmış, ertesi gün koruya giderken parktan geçmiş, evinin yakınma bile uğramamış. O gün karısını hiç görmemiş. Sonra kadın söve saya Beggarlee'deki kardeşi Dan'a gitmiş, Mr. Mellors'un resmen karısı olduğunu, onun eve kadın aldığını, çekmecede bir parfüm şişesi, çöplükte de kırmızı uçlu sigara izmaritleri bulduğunu, buna benzer daha bir sürü şey söylemiş. Dediklerine göre, postacı Fred Kirk de, bir sabah erkenden Mr. Mellors'un odasından gelen kadın sesleri işittiğini, ağaçlı yolun sonunda da bekleyen bir otomobil gördüğünü söylüyormuş.

Mr. Mellors annesinin evine yerleşmiş, kadın da onun evinde kalıyormuş. Dedikodu sürüp gidiyor, eloğlunun ağzına kilit vurulmaz ki. Sonunda. Mr. Mellors'la Tom Phillips bir gün eve gitmişler, eşyaların çoğunu, yatağı toplayıp getirmişler, su tulumbasının kolunu çıkarmışlar, kadın en sonunda bırakıp gitmek zorunda kalmış. Ama Stacks Gate'e döneceğine, Beggarlee'ye giderek şu Mrs. Swain denen kadının evinde kalmaya başlamış, çünkü kardeşinin karısı eve almamış kendisini. İkide bir Mr. Mellors'un yaşlı annesinin evine gidiyormuş, orda yakalamaya çalışıyormuş Mr. Mellors'u, ağzını açıp gözünü yumuyormuş, onun koynuna ancak kendisinin

girebileceğini söylüyormuş. En sonunda kocasından nafaka alabilmek için bir avukata gitmiş. İyice gemi azıya almış artık kudurmuş bir boğa gibi, homurdanıp dolaşıyormuş. Sağda solda ağıza alınmayacak şeyler anlatıyormuş kocası için; eve kadın aldığını, evlilikleri sırasında kendisine karşı nasıl hayvanca, arsızca davrandığını, buna benzer bir sürü şeyi, büyük bir bayağılıkla sayıp döküyormuş. Bir kadın ağzını açmaya görsün, olmadık uğursuzluklar getirir erkeğin başına. Bu kadının, soysuzun biri olduğunu bilmeyen yok ama, gene de sözlerine inananlar çıkacaktır, sürdüğü karalar, attığı çamurlar, yalanlar tutacaktır bir bakıma. Mr. Mellors'un, bir kadına karşı davranışında, en aşağılık, en hayvanca yaratıklardan biri olduğunu söylemesi, korkunç bir şey bence. İnsanlar da herhangi bir kimseyi kötüleyen sözlere inanmaya gereğinden fazla hazırdırlar, hele böyle şeylere. Kadın, Mr. Mellors'u, yaşadığı sürece hiçbir zaman rahat bırakmayacağım söyleyip duruyormuş. Mr. Mellors böylesine kötü bir adamsa, neden ille de ona döneceğim diye tutturmuş bilmem? Ama kadınlığın dönüm çağına yaklaşıyor tabii, kocasından bir hayli yaşlıdır çünkü. Bu gibi aşağılık kadınlar, yaşamlarının bu dönüm çağma geldikleri zaman, deli gibi olurlar.

Connie'nin sinirlerini altüst etti bu haber. Kendini de birçok çirkin olayların beklediğini adı gibi biliyordu. Mellors'a, bu Bertha Coutts'dan ayrılma işini daha önceden sağlama bağlamamış olduğu için de bir hayli içerledi. Hem ne diye evlenmişti bu kadınla? Belki de bayağılığı özleyen bir yönü vardı, kim bilir. Onunla geçirdiği son geceyi düşündü, tüyleri diken diken oldu. Aynı cinsel tutkuyu Bertha Coutts'a bile duymuştu Mellors! İğrenç bir şeydi bu. Mellors'dan kurtulmak, onunla bütün ilişkileri kesmek bile yerinde olurdu. Belki de gerçekten bayağı, gerçekten aşağılık bir adamdı.

Bütün bu serüvene karşı bir tiksinti uyandı içinde, Guthrie'lerin kızlarının budalaca toyluğunu, bön kızlıklarını bile kıskanıyordu nerdeyse. Şimdi, bekçiyle ilişkisinin, bilinmesinden, dile düşmesinden korkuyordu. Ne tiksinç bir şey olurdu bu! Yorgundu, korkuyordu, temize çıkmak, yitirdiği saygıyı gene kazanmak için içi gidiyordu; Guthrie'lerin kızlarındaki kaba, öldürücü lekesizliğe bile imreniyordu.: Ya Clifford işittiyse bütün olanları! Ne söze sığmaz tiksinçlikte bir şeydi bu! Korkuyordu, toplumun iğrenç, ısırgan gagasından ödü kopuyordu. Karnındaki çocuktan kurtulmayı, bu

işten bütünüyle sıyrılmayı bile düşünüyordu. Sözün kısası, korkudan ne yapacağını şaşırmıştı.

Parfüm şişesini çekmecede kendisi bırakmıştı, kendi çılgınlığıydı bu. Adamın çekmecedeki birkaç mendiline, gömleklerine bu kokuyu sürmek gibi çocukça bir davranıştan kendini alamamış, yarı yarı boşalmış bir Coty's Wood menekşe parfümü şişesini, çekmecedeki çamaşırları arasına bırakmıştı. Adamın bu kokuyla kendisini anımsamasını istemişti. Sigara izmaritleri ise Hilda'nındı.

Duncan Forbes'e biraz açılmaktan kendini alamadı. Bekçiyle seviştiklerini söylemedi ama, ondan hoşlandığını, onun bütün geçmişini anlattı.

"Ah," dedi Forbes, "göreceksin, iyice yıkıp tepelemedikçe bırakmayacaklar yakasını adamın. Orta tabakaya katılabilecek durumdayken bu şansı tepmişse, erkekliğinde ayak direyen bir adamsa, ne yapar yapar ezerler onu. Katlanamayacakları tek şey, insanın cinsel davranışlarında açık, dürüst oluşudur. Kötü yolu tutmanıza hiçbiri ses çıkarmaz. Gerçekte cinsel kötülüklere kapılan bir insansanız, size karşı sevgileri artar. Ama cinsel tutumunuza kötülük karıştırmamakta direnirseniz, binerler tepenize. Yeryüzünde kalmış olan tek çılgınca tabudur bu: doğal, diri bir cinsel davranış. Böyle bir şeyi hiçbiri gerçekleştiremez, sizin gerçekleştirmenizi de gözleri götürmez. Görürsün, köpekler gibi ardına düşer parçalarlar o adamı. İşlediği suç ne? Karısıyla bütün gücüyle sevişmişse, hakkı yok mu buna? O kadının gerçekte bundan gurur duyması gerekirdi. Ama görüyorsun işte, o aşağılık kancık bile düşman kesilmiş adama, onu parçalamak için toplumun cinsel konular karşısında gösterdiği sırtlanca içgüdüyü benimsemiş, düşmüş adamın ardına. Daha hiçbir cinsel yaşantıdan geçmeden, bir günah ya da yasak duygusu uyandırıyorlar insanda. Ah, parçalarlar o zavallıyı, görürsün."

Bu sözler Connie'nin yüreğine biraz su serpmiş, karamsar duyguları değişmişti. Öyle ya, suçu neydi adamın? Connie'ye sonsuz bir haz, bir özgürlük duygusu, bir dirlik vermekten başka ne yapmıştı ki? Kendisinde sıcak, doğal bir cinsel akış uyandırmıştı. Salt bunu yaptı diye, şimdi tepelemek istiyorlardı adamı.

Hayır, hayır, olamazdı bu. Adamın çıplak ak gövdesi, güneşten yanmış yüzüyle elleri, titrek garip gülümsemesi geldi gözlerinin önüne. 'Dünyada

en güzel kalça seninki!' diyen sesini işitir gibi oldu. Kalçaları üzerinde, en gizli yerlerinde bir kutsayış gibi gezinen ellerini duydu. Bütün dölyatağına bir ılıklık yayıldı, dizbağlarını küçük alevler yalıyordu sanki. Ah, olamaz! diye düşündü. Bırakamam onu. Bırakmamalıyım. Sıkıca sarılmalıyım ona, ondan kazandığım her şeye sıkıca sarılmalıyım. Bana sıcak, ateşli bir yaşamı ilk tattıran o oldu. Bırakamam bütün bunları.

Sakıncayı göze alarak İvy Bolton'a bir mektup yolladı. Mektubun içine koyduğu birkaç satırlık bir notu da bekçiye vermesini yazdı:

> *Karınızın, başınıza açtığı işleri işittim, çok üzüldüm. Aldırmayın, isterik bir taşkınlıktır bu ancak. Saman alevi gibi çabucacık gelir geçer. Doğrusu çok üzüldüm. Bütün bunların sizi fazla sarsmayacağını umarım. Değmez. Size kötülük etmeye çalışan isterik bir kadın o ancak. On gün içinde orada olacağım, umarım ki o zamana dek her şey düzelir.*

Birkaç gün sonra Clifford'dan bir mektup geldi. Canının sıkkın olduğu apaçık seziliyordu.

> *Venedik'ten ayın on altısında ayrılacağınıza çok sevindim. Ama istersen daha geç de dönebilirsin. Seni göreceğimiz geldi, Wragby'de yokluğun duyuluyor. Ama önemli olan, güneşten, Lido'dan bol bol yararlanmanda. Orda eğlenebiliyorsan, çok soğuk bir kış için gerekecek gücü toplayabiliyorsan, bir süre daha kalabilirsin. Burada bugün yağmur yağıyor.*
>
> *Mrs. Bolton bana büyük bir titizlikle, hayranlıkla bakıyor. Garip bir yaratık. Yaşadıkça insanların ne garip şeyler olduğunu daha iyi anlıyorum. İçlerinden kimisi bir kırkayak gibi kırk, ya da bir ıstakoz gibi altı ayaklı da olabilirdi hani. Kişiye kendi soydaşlarından beklemesi öğretilen saygıdeğerlik, insanca bağlılık, gerçekte var olmayan şeyler gibi geliyor bana. Bu özelliklerin en küçük kırıntısının, kendisinde bile bulunduğundan kuşku duyuyor insan.*
>
> *Bekçi Mellors olayı bir çığ gibi gitgide büyüyor. Mrs. Bolton söylentileri günü gününe iletiyor bana. Solungaçlarından giren sessiz dedikodularla yaşayan sağır dilsiz bir balığı andırıyor Mrs. Bolton. Her şey, solungaçlarının süzgecinden geçiyor, hiçbir şey de*

şaşkınlık yaratmıyor onda. Sanki başka insanların yaşamasındaki olaylar, onun yaşayabilmesi için gereken oksijen oluyor.

Mellors olayıyla çok yakından ilgileniyor; bir açtırırsam, olayın derinliklerine götürüyor beni. Rol yapan bir oyuncuyu andırması bakımından bütün öbür davranışlarına benzeyen büyük öfkesi de, hep Bertha Coutts diye adlandırmakta direndiği, Mellors'un karısına yöneliyor. Bu dünyadaki Bertha Coutss'ların iğrenç yaşamının derinliklerine götürüyor beni, sonra sürekli dedikodunun etkisinden kurtularak yavaş yavaş gene yüzeye döndüğümde, günışığının varlığını bile yadırgıyorum.

Bütün nesnelerin yüzeyden kavranışı olan dünyamızın, gerçekte derin bir okyanusun dibi olduğu su götürmez doğrulukta bir şey gibi geliyor bana: bütün ağaçlarımız denizaltı bitkileri, biz de karidesler gibi çerçöple beslenen pul pul kabuklu, uğursuz deniz canlıları. Ancak ara sıra ruh, altında yaşadığımız dipsiz derinliklerden çok yükseklere, gerçek havanın bulunduğu boşluğa çıkabiliyor. Gerçekte soluduğumuz havanın bir çeşit su olduğuna, biz insanların da kadınımızla, erkeğimizle bir balık türü olduğumuza kesinlikle inandım artık.

Ama ara sıra ruh yukarlara yükseliyor, denizaltının dipsiz kuytularında avlandıktan sonra, bir martı gibi, kendinden geçercesine ok gibi ışığa çıkıyor. Soydaşlarımız gibi, uğursuz deniz dibinde, denizaltının balta girmemiş ormanlarında avlanmak, bizim de ölümcül alınyazımız anlaşılan. Ama ölümsüz alınyazımız da, yüzen avımızı yakalar yakalamaz, koca okyanusun yüzeyini yararak, ışıl ışıl boşluğa, gerçek ışığa çıkmak. İşte o zaman insan, sonsuz yaradılışını anlıyor.

Mrs. Bolton'un konuşmalarını dinlerken, insan gizinden balıkların yüzdüğü, dolandığı derinliklere, diplere, çok diplere dalar gibi oluyorum. Maddesel istek, insanı ağız dolusu bir av yakalamaya, sonra da yoğun sulardan havaya, ıslaklıktan kuruluğa doğru hızla yükselmeye itiyor. Ama Mrs. Bolton'la konuşurken, derine, derinlere doğru korkunç bir dalışla, deniz yosunları, deniz dibinin peltemsi canavarları arasında buluyorum kendimi ancak.

Korkarım ki koru bekçimizi yitirmek zorundayız. Gerçek karısının yarattığı olay, yatışacağına, sonsuz çalkantılarla alabildiğine büyüyor. Ağza alınmayacak şeylerle suçlandırıyorlar bekçiyi, işin garibi, karısı olacak iğrenç balık, bütün madenci karılarını toplamış ardına, köyü birbirine katıyor.

Bekçinin eviyle korudaki tahta kulübenin altını üstüne getiren Bertha Coutts, şimdi de ikide bir onun annesinin evine saldırıyormuş. Bir gün okuldan dönmekte olan kızına, o anasına çekmiş küçük dişi budalaya rastlamış, ama çocuk onun elini öpecek yerde var gücüyle ısırıvermiş, bunun üzerine yediği tokatla sendeleyerek çamura yuvarlanmış; Mellors'un yaşlı annesi yetişerek Bertha Coutts'u bir güzel benzetmiş, çocuğu da elinden almış.

Kadın durmadan zehirli gaz saçıyor dört bir yana. Evli çiftler arasında, genellikle evliliğin en derin gizli mezarına gömülü kalan, evliliğiyle ilgili bir sürü olayı, sayıp döküyormuş sağda solda. On yıl gömülü kalmış bu gizli olayları günışığına çıkarınca, uğursuz bir ordu toplanıvermiş ardında. Bu ayrıntıları Linley'le doktordan işittim: doktor için büyük bir eğlence konusu bu durum. İnsanlar her zaman, alışmadık cinsel deneylere büyük ilgi duymuşlardır; bir adam karısını Benvenuto Cellini'nin deyimiyle 'İtalyan biçimi' kullanmak isterse, bu onun kendi bileceği bir iştir. Ama bizim koru bekçisinden böyle şeyleri hiç ummazdım doğrusu. Kuşkusuz, onu bu durumlara iten, gene Bertha Coutts'un kendisi olmuştur. Her neyse, onların bu kirli çamaşırları, başka hiç kimseyi ilgilendirmez.

Herkes bütün olanlara seyirci, ben de öyle. Beş on yıl önce böyle şeyler ayıp diye örtbas edilirdi. Şimdi ise ayıp falan kalmamış, madencilerin karıları bayrakları açmış, arsızca bağırıp çağırıyorlar. Sanırsın ki, Tevershall'da son elli yıl içinde doğmuş her çocuk, gökten inme bir Tanrı armağanı, bizim uzlaşmaz kadınlar da kahraman birer Jan Dark. Bizim bekçinin biraz Rabelais'ce bir özellikte oluşu, onu Crippen gibi bir katilden bile daha canavar, daha korkunç bir varlık yapıyor gözlerinde. Ama insan bütün söylentilere kulak verince şu Tevershall halkının ne düşük bir sürü olduğunu iyice anlıyor.

Önemli olan, o Bertha şıllığının yalnız kendisiyle ilgili olayları, üzüntüleri açığa vurmakla kalmaması. Kocasının eve kadın aldığını söyleyerek bas bas bağırıyor ortalıkta, birkaç kişinin adını karıştırdı bu işe. Bu arada bir iki saygıdeğer kadının da adını ayağa düşürerek, işi iyice çığından çıkardı. Davranışlarında, sözlerinde daha ölçülü olması için polisçe uyarıldı.

Bu iş için Mellors'u çağırtıp konuşmak zorunda kaldım, çünkü kadın korudan dışarı çıkmıyordu. Mellors gene o her zamanki dünyaya metelik vermez görünüşüyle, sanki hiçbir şey olmamış gibi, ortalıkta dolaşıp duruyor. Hiç kimse beni umursamıyor da, ben mi herkesi umursayacağım! der gibi bir görünüşü var. Bana kalırsa, kuyruğuna teneke bağlanmış bir köpek gibi duyuyor kendini, ama hiç bozuntuya vermiyor. İşittiğime göre, köyde o sokaktan geçerken kadınlar, sanki Marquis de Sade geçiyormuş gibi, çocuklarını içeri çağırıyorlarmış. Hiçbir şey olmamış gibi davranıyor ama, korkarım ki kuyruğundaki teneke sıkıca bağlanmış, kendisi de ünlü İspanyol baladındaki Don Rodrigo gibi:. "Ah, acıyor şimdi en çok günah işleyen yerim!" diyor olmalı içinden hep.

Korudaki görevini sürdürüp sürdüremeyeceğini sordum, bu görevi aksatmış olmadığını söyledi. Bu kadının koruda dolaşmasının çok çirkin bir şey olduğunu söyledim, onu tutuklayacak güçte olmadığını ileri sürdü. Son olaylara, ortalıkta dolaşan dedikodulara değinecek oldum, "ne yapayım," dedi, "herkes kendi uçkur öyküleriyle ilgilensin, benimkilerle ilgili bir sürü dedikoduya kulak vermesin."

Bunları acı bir tonla söyledi, sözlerinin doğruluğu da su götürmez bir gerçekti. Ama davranışı ne görgü ne de saygı kurallarına uyuyordu. Durumun çirkinliğini, yordamıyla kendisine sezdirmek istedim, kuyruğundaki tenekenin takırtılarıyla karşılaştım gene: "Beni, belden aşağı işlerimden dolayı hor görmek, sizin durumunuzdaki bir adama düşmez, Sör Clifford," dedi.

Kendini bilmez bir davranışla söylediği bu saygısızca sözler, onun yanına kalmayacak tabii. Köyün papazı Fini ey Burroughs, herkes bu adamın buradan uzaklaştırılmasının iyi olacağını söylüyor.

Korudaki evine kadın götürdüğünün doğru olup olmadığını sordum,

ne dese beğenirsin: “Bu sizi ilgilendirir mi Sör Clifford?” Yurtluğumun adına leke düşürülmesini istemediğimi söyleyince de: “Öyleyse bu dedikoducu karıların ağzını tıkamaya bakın.” dedi. Evinde nasıl bir yaşayış sürdüğünü öğrenmek için sıkıştırdım. “Köpeğim Flossie ile aramızda bir şeyler olduğunu ileri sürebilirsiniz isterseniz, kancıktır çünkü. Ama bu noktayı gözden kaçırıyorsunuz.” Arsızlığıyla, alt edilecek gibi değildi doğrusu.

Başka bir iş bulmasının kolay olup olmayacağını sordum. “Beni şimdiki işimden atmak istediğinizi söylemek istiyorsanız, gözümü bile kırpmadan giderim,” dedi. Böylece önümüzdeki hafta sonunda buradan ayrılmayı hiçbir güçlük çıkarmadan kabul etti, Joe Chambers adlı bir adamı da, bekçilik işinin birçok püf noktalarını elinden geldiğince göstererek yetiştirecek. Ayrılacağı zaman kendisine bir aylık da fazladan vereceğimi söyledim. Paramı kendime saklamamı, parayla gönlünü almamı gerektirecek hiçbir durum olmadığını söyledi. Ne demek istediğini sorduğumda da: “Bana fazladan hiçbir şey borçlu değilsiniz Sör Clifford, fazladan hiçbir şey ödemeniz gerekmez. Sırtımı çıplak gördüyseniz bana haber vermeniz yeter.”

Şimdilik, iş yatışmış gibi. Kadın gitmiş; nereye bilmiyoruz. Ama bir daha Tevershall’a adımını atarsa tutuklanabilir. Duyduğuma göre hapisten de ölümden korkar gibi korkuyormuş, çünkü orası paklar onu. Mellors önümüzdeki cumartesi gidiyor, böylece her şey gene eski durumuna dönecek.

Sevgili Connie, Venedik’te ya da İsviçre’de ağustos başına dek kal istersen, böylece bütün bu çirkin patırtıdan da uzak kalabileceğini düşünmek beni sevindirir, hem ayın sonuna dek ortalık iyice yatışmış olur.

Görüyorsun ya, biz hepimiz deniz dibi canavarlarıyız, dev ıstakoz çamur içinde debelenirken herkese sıçratıyor çamuru. Olayları, ister istemez, oldukları gibi kabullenmemiz gerek.

Clifford’un mektubundaki bu sinirli hava, bu her bakımdan anlayışsızlık, Connie’nin iyice canını sıktı. Ama Mellors’dan aldığı bir mektupla her şeyi daha iyi anladı:

İşler sarpa sardı. Bildiğin gibi, karım Bertha özlem dolu (!) kollarıma dönerek, evime yerleşti: senin küçük Coty–parfümü şişesini buldu. Başka bir şey ele geçirmedi, ama birkaç gün sonra resminin de yakılmış olduğunu anlayınca, açtı ağzını yumdu gözünü. Odada resmin camıyla tahta arkalığını bulmuş. İşin kötüsü, tahtanın orasına burasına birisi küçük resimler karalamış, birkaç kez üst üste C.S.R. harflerini yazmış; ama korudaki tahta kulübeye girip de, senin, ilk sayfasında Gonstance Steward Reid yazılı, Judith adlı bir kadın oyuncuyla ilgili bir kitabım ele geçirinceye dek, bu harflerden hiçbir ipucu çıkaramadı. O kitabı bulunca da dananın kuyruğu koptu. Birkaç gün, kocamın metresi Leydi Chatterley'den başkası değil, diye bağıra bağıra ortalıkta dolaştı. Bu söz en sonunda başpapaz Burroughs ile Sör Clifford'un kulağına gitmiş. Bunun üzerine, kovuşturma açmak üzere işlemlere giriştiler, benim sevgili kancığım da polisten çok korktuğu için, izini yitirdi.

Sör Clifford beni çağırttı, gittim. Olaylardan söz etti, bana kızgın görünüyordu. Sonra sayın Leydi'nin adının da bu kirli işlere karıştırıldığını bilip bilmediğimi sordu. Bu olayla ilgili dedikodulara hiç kulak asmadığımı, böyle bir şeyi ilk olarak kendisinden işitmekle çok şaşırdığımı söyledim. Bu dedikodunun çok küçültücü bir şey olduğunu söyledi, ben de, kilerimde Kraliçe Mary'nin asılı bir resmi bulunduğunu, bunun, kraliçenin de benim haremimden olduğu anlamına gelemeyeceğini söyledim kendisine. Ama bu soğuk şakadan hoşlanmadı. Benim başıbozuğun biri olduğumu, pantolonumun önü açık dolaştığımı söyledi, ben de ona, kendisinin açılacak önü de olmadığını hatırlattım, bunun üzerine beni sepetledi, önümüzdeki cumartesi ayrılıyorum, buralarda izim bile kalmayacak artık.

Londra'ya gideceğim, Cobum Square 17 numaradaki eski pansiyoncum Mrs. Inger bir oda verir bana sanıyorum, veremezse, başka bir yer bulur.

Günahları, insanın ardını bırakmıyor, hele evliyse. Karısının adı da Bertha'ysa.

Mektupta Connie'nin kendisiyle ilgili tek söz yoktu. Alındı buna. Avutucu, yüreklendirici birkaç söz yazabilirdi hiç olmazsa. Ama adamın, kendisini,

Wragby'ye, Clifford'a dönmekte özgür bıraktığını biliyordu. Bu da gücüne gitti. Böyle yapmacık bir gönlü yücelik göstermek zorunda değildi. Clifford'a: “Evet karınız benim sevgilim, metresimdir, bundan övünç duyuyorum!” demesi gerekirdi. Ama bu yürekliliği gösterememişti.

Demek Tevershall'da kendi adıyla onun adı birleşmişti! Çalkalanıyordu ortalık demek! Ama çok geçmez hepsi unutulurdu.

Öfkelenmişti, bütün gücünü kesen karmakarışık bir öfkeye kapılmıştı. Ne yapacağını, ne diyeceğini bilemiyordu, böylece ne bir şey yaptı ne de bir şey dedi. Venedik'te gene aynı biçimde yaşıyor, Duncan Forbes'le birlikte gondolla yüzmeye gidiyor, gün geçiriyordu. On yıl önce kendisini umutsuzca, sevmiş olan Duncan'ın bu eski sevgisi gene uyanmıştı. Duncan'a: “Erkeklerden istediğim bir tek şey var, o da beni yalnız bırakmaları,” dedi.

Böylece Duncan fazla üstüne düşmeyerek yalnız bıraktı onu: bırakabilmekten de büyük kıvanç duydu. Ama gene de garip, alışılmadık türden yumuşak bir sevgi gösteriyordu. Kendisiyle bir arada olmaktı bütün istediği.

“Küçük insanların birbirlerine nasıl tutkun olduklarını hiç düşündün mü?” dedi Duncan bir gün, “Daniele'ye bak. Güneşin oğlu gibi yakışıklı. Ama ne yalnız bir görünüşü var bu yakışıklılığı içinde. Bahse girerim ki bir karısı, çocukları vardır, onlardan ayrı kalamamaktadır.”

“Sor bakalım,” dedi Connie.

Duncan sordu. Daniele evli olduğunu, yedi ile dokuz yaşlarında iki oğlu olduğunu söyledi. Ama bunu söylerken hiç de öyle büyük bir heyecana kapılmadı.

“Belki de, başka biriyle gerçekten gönül gönüle, baş başa olabilecek yetideki insanlardır evrende böyle yalnız görünenler,” dedi Connie. “Bunun dışındaki insanlarda bir sırnaşıklık vardır, sırnaşık sürülerin insanlarıdır onlar, Giovanni gibi.” Kendi kendine düşündü: “senin gibi Duncan.”

18

Nasıl bir yol tutacağını kararlaştırması gerekiyordu. Venedik'ten altı gün sonra, onun Wragby'den ayrılacağı cumartesi günü ayrılacak, böylece pazartesiye Londra'da olacaktı. Mellors'a, Hartland Oteli'ne bir mektup yollamasını, pazartesi akşamı yedide de kendisine uğramasını yazdı.

İçinde garip, karmakarışık bir öfke vardı, bütün gövdesi uyuşmuştu. Hilda'ya bile açılmaktan kaçınıyordu, onun bu susuşuna içerleyen Hilda da bir Hollandalı kadınla arkadaşlık kurmuştu. Connie, kadınlar arasındaki bu boğucu içtenliklerden tiksiniyordu, Hilda'nın büyük önem, verdiği türden içtenliklere.

Sör Malcolm, Connie'yle birlikte yolculuğa karar verdi, Duncan da Hilda'yla dönecekti. Eski kurt sanatçı, her zaman işini bilirdi: 'Orient Express'de iki yatak ayırtmıştı, ama Connie lüks trenlerden, bugünlerde bu trenlerde göze çarpan kokuşmuş, bayağı sürüden hiç hoşlanmıyordu. Gene de Paris'e daha çabuk varmış olacaklardı böylece.

Sör Malcolm, karısına dönmekten her zaman büyük bir rahatsızlık duyardı. İlk karısından beri huyuydu bu. Eve vardığında nasıl olsa bir tatsızlık doğacaktı, onun için hiç değilse şimdilik şen kalmaya çalışıyordu. Denizde iyice yanmış olan Connie, çevresindeki hiçbir güzelliğe başını bile kaldırıp bakmadan, bütün güzelliğiyle, sessiz oturuyordu.

"Wragby'e dönmek biraz sıkıcı bir şey senin için, değil mi?" dedi babası, durgunluğunu görerek.

"Döneceğimi pek sanmıyorum," dedi Connie, şaşırtıcı bir kesinlikle, iri mavi gözlerini babasına dikerek: Babasının gözlerinde, karşısındakine ne diyeceğini kesinlikle bilemeyen bir erkeğin ürkek bakışı belirdi.

"Bir süre Paris'te mi kalacaksın?"

"Hayır! Wragby'ye hiç dönmeyeceğim, demek istiyorum."

Kendi ufak tefek üzüntüleri başından aşkındı, omuzlarına bir de kızının sıkıntılarının binmesini hiç de dilemiyordu.

“Bu da nerden çıktı durup dururken?” dedi.

“Bir çocuğum olacak.”

Connie bu gerçeği bir insana ilk olarak açıyordu, bir dönüm noktasıydı bu an yaşamında.

“Ne biliyorsun?” dedi babası.

“Nasıl, ne biliyorum?”

“Clifford’un çocuğu değil tabii.”

“Hayır. Başka bir adamın.”

Babasına işkence etmekten hoşlanıyordu sanki.

“Ben tanıyor muyum bu adamı?” diye sordu Sör Malcolm.

“Hayır, hiç görmediniz.”

Uzun bir sessizlik oldu.

“Peki ne yapmayı düşünüyorsun?”

“Bilmiyorum. Bütün güçlük de bu ya.”

“Clifford’la anlaşsanız, olmuyor mu?”

“Clifford’un çocuğu kabul edeceğini sanıyorum,” dedi Connie. “Son gelişinizde, sizin kendisiyle konuşmanızdan sonra, başkasından bir çocuğum olmasına hiç sesini çıkarmayacağını söyledi, tek istediği, çocuğu kendisininmiş gibi göstermem.”

“Bu konuda söyleyebileceği en akıllıca söz. Böylece, bir güçlüğü kalmıyor işin.”

“Nasıl kalmıyor?” dedi Connie, babasının gözlerine bakarak. Bunlar tıpkı kendisininki gibi oldukça iri mavi gözlerdi, ara sıra küçük bir oğlanın tedirgin bakışları, ara sıra da somurtkan bir bencillik, genellikle tatlı bir alaycılık vardı bu gözlerde.

“Clifford’a, Chatterley ailesini sürdürecek bir oğul, Wragby’e de yeni bir baron kazandırırsın.”

Sör Malcolm bu sözü söylerken bıyık altından gülümsüyordu.

“Ama böyle bir şey yapmak istemiyorum,” dedi Connie.

“Neden istemeyesin? Yoksa öteki adama gönlünü mü kaptırdın? Gerçeği istersen, sana söyleyeceğim şudur yavrum: Dünya, akışını sürdürüyor. Bugün Wragby ayaktadır, yarın da ayakta olacak. Dünya aşağı yukarı değişmez bir akış içindedir, biz kendimizi bu akışa uydurmak zorundayız. Benim kendi düşünceme göre, eğlencemize bakmak zorundayız. Duygular değişir. Bu yıl bu adamı, gelecek yıl başka bir adamı sevebilirsin. Ama Wragby, değişmeden ayakta kalacaktır. Wragby’nin sana sarıldığı ölçüde, sen de Wragby’ye sarıl. Sonra da eğlenmene bak. Wragby’den kaçmakla çok az şey kazanırsın. İstersen kaçabilirsin tabii. Kendinin olan bir gelirin var, sonuna dek güvenebileceğin tek şeydir bu. Ama gene de, kaçmakla bir kazancın olmaz. Wragby’ye küçük bir baron kazandır. Göreceksin eğlenceli bir iş olacaktır bu.”

Sör Malcolm geriye yaslanarak, gene gülümsedi. Connie karşılık vermedi.

“Umarım ki gerçek bir erkek bulmuşsundur en sonunda,” dedi bir süre sonra, açıkgöz bir duygusal uyanıklıkla.

“Evet. Bütün güçlük de buradan doğuyor ya. Böyle erkekler sayılı yeryüzünde.”

“Doğru!” dedi Sör Malcolm, bu sözden hoşlanarak. “Erkeğin böylesi çok azdır! Doğru yavrum. Senin gibi bir kadına rastladığı için de şanslı bir adammış doğrusu. Seni güç duruma sokmaz herhalde.”

“Hayır, hayır! Kendi istediğim gibi davranmakta, beni bütünüyle özgür bırakıyor.”

“Evet, öyle ya! Gerçek bir erkekten de bu beklenir.”

Sör Malcolm hoşlanmıştı bu işten. Connie, sevdiği kızıydı, ondaki dişiliği her zaman beğenmişti. Hilda gibi annesine çekmemişti Connie. Clifford'dan da tiksiniyordu. Onun için hoşlandı bu durumdan, kızına candan bir anlayış gösterdi, sanki doğacak çocuk kendi çocuğuydu.

Connie’yi, Hartland Oteline götürerek yerleştirdi, kendisi de kulübüne gitti. Connie akşamleyin onunla çıkmak istemedi.

Mellors’dan beklediği mektup gelmişti.

Ben otele gelmiyorum, seni saat 7’de Adam Street’de Altın Horoz’un Önünde bekleyeceğim.

Koyu renk giyimiyle bambaşka bir kılıkta, ince uzun görünüşüyle orda bekliyordu. Doğal bir başkalığı vardı, ama Connie’nin tabakasından insanların basmakalıp görünüşünden uzaktı. Connie, onun her yere girip çıkabilecek bir adam olduğunu hemen gördü. Doğal bir görgüsü vardı, yüksek tabakanın basmakalıp görgüsünden çok daha güzel bir şeydi bu.

“Merhaba, geldin demek! Çok da iyi görünüyorsun!”

“Evet! Sen iyi görünmüyorsun ama.”

Adamın yüzüne kuşkuyla baktı. Zayıftı, elmacık kemikleri çıkmıştı. Ama gözleri gene de gülüyordu, hemen kanı kaynadı ona. Ölçülü biçili davranma geriliminin bütün yükü birden kalkıverdi omuzlarından. Adamdan taşan bir etki, mutlulukla, rahatlıkla doldurdu içini. Bir kadının atak mutluluk içgüdüsüyle hemen kaptı bu etkiyi. 'Mutluyum o buradayken!’ dedi içinden. Venedik’in kızgın güneşi bile içini böyle bir sıcaklıkla dolduramamıştı.

“Çok üzüldün mü geçen olaylara?” diye sordu adama, masada karşısında otururken: Çok zayıflamıştı adam; bunu şimdi görüyordu. Eli tıpkı eskiden olduğu gibi, uyuyan bir hayvanın gevşek unutmuşluğuyla duruyordu masada. Tutup öpmek geçti içinden bu eli. Ama bunu yapmayı göze alamadı.

“İnsanlar her zaman korkunç şeyler,” dedi adam.

“Çok üzüldün mü?”

“Üzüldüm, her zaman üzüldüğüm gibi. Üzülmekle budalalık ettiğimi de biliyordum.”

“Kuyruğuna teneke bağlamış bir köpek gibi mi duydun kendini, Clifford öyle yazıyordu.”

Adam başını kaldırıp baktı. Connie’nin tam o anda böyle bir şey söylemesi yersizdi: çünkü gururu çok büyük bir yara almış durumdaydı.

“Evet, duydum sanıyorum.”

Onun bu hor görüden duyduğu tiksinmeyi Connie hiç sezmedi.

Uzun bir sessizlik oldu.

“Beni özledin mi?”

“Bütün o patırtıdan uzak olduğuna sevindim.”

Gene bir sessizlik oldu.

“Peki ikimiz için söylenenlere inandı mı herkes?”

“Hayır! Hiç sanmıyorum.”

“Clifford?”

“Onun da inandığını sanmıyorum. Üstünde bile durmadı. Ama bana yol vermek zorunda kaldı tabii.”

“Biliyor musun bir çocuğum olacak.”

Adamın yüzündeki, gövdesindeki bütün anlamlar ansızın siliniverdi. Anlamı hiç kavrayamayan koyulaşmış gözlerle baktı. Sanki kara alevli bir hayaletti bakan.

“Sevindiğini söyle n’olur,” diye yalvardı, adamın elini kavrayarak. İlkin bir sevinç belirdi adamın yüzünde, sonra anlaşılmayan duygular gölgeledi bu sevinci.

“Gelecek, beni düşündürüyor,” dedi.

“Ama sevinmiyor musun?” diye üsteledi Connie.

“Geleceğe korkunç bir güvensizlik var içimde.”

“Canım, bu sorumluluk rahatsız etmesin seni. Clifford çocuğu seve seve alacak.”

Mellors’un, bu sözler üzerine sarardığını, durgunlaştığını gördü.

“Clifford’a dönüp, Wragby’ye küçük bir baron kazandırmamı ister misin?” diye sordu.

Adam, Connie’ye baktı, yüzü sapsarı, düşüncesi çok uzaklardaydı. Yüzünde gene o çirkin sırıtma titreşti.

“Çocuğun babasının kim olduğunu söylemen gerekmez mi o zaman?”

“Söylesem bile gene alır, yeter ki ben isteyeyim.”

Adam bir süre düşündü.

“Evet!” dedi en sonunda kendi kendine “Doğru! Söylesen bile gene alabilir.”

Bir sessizlik çöktü. Koca bir uçurum belirmişti aralarında.

“Ama Clifford'a dönmemi istemezsin değil mi?” diye sordu Connie.

“Sen ne yapmak istersin peki?”

“Seninle birlikte yaşamak.”

Bu sözü işitince, elinde olmaksızın, bütün kamını alev sardı adamın, başı önüne düştü. Sonra gene başını kaldırarak, büyülenmiş gözlerle baktı.

“Değer mi sence?” dedi, “düşün ki sana verecek hiçbir şeyim yok.”

“Birçok erkeklerde olmayan şey var sende. Kendin de biliyorsun bunu.”

“Bir bakıma biliyorum.” Bir süre durarak düşündü. Sonra kısaca: “Bana, çok kadınsı bir erkek olduğumu söylerlerdi hep. Ama gerçekte durum bambaşka. Kuş vurmak istemiyorsam, para ardında koşmuyorsam, yükselme tutkusu beslemiyorsam, neden kadın sayılacakmışım? Orduda istesem kolayca yükselebilirdim, ama orduyu sevmiyordum. Adamlarımı çok iyi yönetebiliyordum gerçi: beni seviyorlar, öfkemden de kutsal bir korku duyuyorlardı. Ama üst-rütbedekilerin taş kafalı oluşu öldürüyordu orduyu, budalaca bir duruma sokuyordu. Erkekleri severim, erkekler de beni sever. Ne var ki, bu dünyayı yönetenlerin boşboğazca böbürlenmelerine, büyüklük taslamalarına hiç katlanamam. Onun için de herkesle kolay kolay geçinemem. Para için yapılan yüzsüzlüklerden, sınıf ayrımından tiksinirim. Bu durumla, böyle bir dünyada, bir kadına verebilecek neyim var benim?”

“Senden bir şey isteyen var mı? Burada pazarlık mı edeceğiz şimdi? Birbirimizi seviyoruz ya, bu yeter.”

“Hayır hayır! Bu yetmez. Yaşamak, ilerlemek, ilerlemektir. Oysa benim yaşayışım herkesinkiyle aynı oluktan akmaz, akamaz. Yanmış bir bilet gibiyim biraz. Yaşayışım bir yön kazanmadan, sağlam bir biçime bağlanmadan, hiç olmazsa bana iç rahatlığı verecek bir durum kazanmadan, yaşamıma bir de kadın karıştırmamın ne gereği var? Bir erkeğin yaşamasında, bir kadına sunabileceği bir anlam olmalıdır: herkesten ayrı bir yaşam süreceklerse, kadın da gerçek bir kadınsa, gereklidir bu. Ben

düpedüz sana gövdesini satan bir adam olamam.”

“Neden?”

“Olamam işte. Sen de çok sürmez tiksinirsin bu durumdan.”

“Bana güvenmiyorsun sanki.”

Adamın yüzünde gene o sırıtma belirdi.

“Para sende, üstünlük sende, karar sende ama, ben salt parayla tutulmuş bir erkekten başka bir şey olmaya katlanamam.”

“Başka nesin ki?”

“Haklısın sormakta, gözle görülebilen bir şey değil bu çünkü. Ama hiç olmazsa kendi gözümde bir şeyim. Kendi varlığımın anlamını görebiliyorum; bunu başkalarının göremeyişini anlamıyorum gerçi, ama önemli değil.”

“Peki benimle birlikte yaşamak, varlığının anlamını azaltacak mı?”

Adam karşılık vermeden önce uzun bir süre durakladı:

“Olabilir.”

Connie de durup düşündü bir an.

“Peki neymiş senin varlığının anlamı?”

“Dedim ya, görünmez bir şey. Dünyaya inanmıyorum, paraya, ilerlemeye, uygarlığımızın geleceğine de inanmıyorum. İnsanlığa bir gelecek gerekliyse, şimdi içinde bulunduğumuz durumu büyük ölçüde değiştirmek zorundayız.”

“Ne biçim bir şey olacak bu gelecek?”

“Tanrı bilir. Bu konuda bir şeyler duyuyorum içimde, bir sürü öfkeyle karışık. Ama gerçekte ne olduğunu ben de bilmiyorum.”

“Ben söyleyeyim mi?” dedi Connie, adamın yüzüne bakarak: “Söyleyeyim mi? Öteki erkeklerde bulunmayan, yalnız sende olan, geleceği yaratacak şeyi söyleyeyim mi?”

“Söyle bakalım.”

“Senin cana yakınlığındaki gözü peklik: elini kalçamın üstüne koyup,

dünyada en güzel kalça seninki, dediğin zamanki gibi.”

Yüzünde bir gülümseme titreşti adamın.

“Öyle mi?” dedi.

Sonra düşündü.

“Evet!” dedi. “Haklısın. Gelecek bu işte. Başka hiçbir şey değil. Bu yakınlığı erkeklere de duyduğum oldu. Onlara tence değinmek zorunda kaldım, döneklik de etmedim bu konuda. Onları cehenneme bile salsam, hem yakınlıkla davranmak hem de hepsinin bilincinde olmak zorunluluğunu duydum. Bir bilinçlilik sorunudur bu, Buddha’nın dediği gibi. Ama Buddha da kavgasında, erkekler arasındaki ilişkilerde bile, erkekçe sürdürülebildiği zaman en iyi şey olan, gövdece bilinç, tence cana yakınlık konularında utangaç davranmıştır; oysa böyle bir şey, maymunca bir özellikten kurtararak gerçek erkek yapar onları. Evet, önemli olan candan sevgidir gerçekte; cinsel birleşmedir. Cinsel değinme, gerçek olan tek değinmedir, bütün değinmelerin en yakınıdır. Oysa biz bu değinmeden korkuyoruz. Ancak yarım bilinçle, yarım yamalak yaşıyoruz, özellikle İngilizler, birbirleriyle değinme kurmak, biraz cana yakınlık, biraz duygu inceliği kazanmak zorundadırlar. Bize en çok gereken şey budur.”

Connie adama battı.

“Öyleyse, neden benden korkuyorsun?”

Adam karşılık vermeden önce ona uzun uzun baktı.

“Gerçekte beni düşündüren şey, senin paran, toplumdaki yerin, iç dünyan.”

“Peki bende cana yakınlık yok mu?” dedi Connie, düşünceli.

Adam koyulaşan gözleriyle alttan alttan baktı.

“Var, ara sıra, tıpkı bendeki gibi.”

“Aramızdaki ilişkide bana güvenemiyor musun?” dedi Connie, kuşkulu gözlerle bakarak.

Adamın yüz çizgileri yumuşuyor, sertlikten uzaklaşıyordu.

“Güvenebilirim belki.”

İkisi de susuyorlardı.

“Beni kollarına almanı istiyorum,” dedi Connie, “çocuğumuzun olacağına sevindiğini söylemeni istiyorum.”

Öyle güzel, öyle sıcak, öyle istekliydi ki, adam, içinden bir şeyin ona doğru atılmakta olduğunu duydu.

“Odama gitsek iyi olur,” dedi adam. “Gene dedikodu çıkar ama olsun.”

Adam bütün dünyayı unutmaya başlıyordu gene, yüzü cana yakın bir tutkunun yumuşak, katıksız görünüşüne bürünüyordu.

Issız sokaklardan geçerek Coburg Square’e yürüdüler, adam, bir evin en üst katında bir çatı odasında kalıyor, küçük bir havagazı ocağında yemeklerini kendisi pişiriyordu. Oda küçücük, ama derli topluydu.

Connie soyundu, onu da soyunmaya zorladı. Gebeliğinin yumuşak ilk ışıltısı içinde, çok alımlı bir görünüşü vardı.

“Sana dokunmamalıyım,” dedi adam.

“Hayır! Sev beni! Sev beni, yanından hiç ayırmayacağını söyle. Beni bırakmayacağım söyle. Hiçbir yere, hiç kimseye bırakmayacağını söyle.”

Adama yaklaşarak, onun ince, güçlü, çıplak gövdesine, tanıdığı bu tek yuvaya sıkıca sarıldı.

“Öyleyse yanımdan ayırmayacağım seni,” dedi adam. “Sen böyle istedikten sonra, hiçbir yere bırakmayacağım seni.”

Kollarını kadının boynuna sımsıkı doladı.

“Çocuk için de sevindiğini söyle,” dedi kadın gene, “öp onul dölyatağımı öp, onun orda olduğuna sevindiğini söyle bana.”

Bu güç bir şeydi adam için.

“Bu zamanda dünyaya bir çocuk getirmekten büyük bir korku duyuyorum,” dedi, “geleceğinden büyük korku duyuyorum.”

“Ama sensin onu karnıma koyan. Senin göstereceğin cana yakınlık olacaktır onun geleceği. Öp onu!”

Adam ürperdi, çünkü gerçekti bu söz. “Senin göstereceğin cana yakınlık olacaktır onun geleceği.” – o zaman kadına büyük bir sevgi duydu. Eğilip kadının karnını, dölyatağı içindeki yaratığı öptü.

“Ah, sen seviyorsun beni! Seviyorsun beni!” dedi kadın, anlamsız, kesik haz çığlıklarını andıran bir sesle: Adam büyük bir yumuşaklıkla sarıldı ona, bir cana yakınlığın kendi gövdesinden onun gövdesine doğru aktığını, aralarında dokunaklı bir kaynaşma duygusunun kıvılcımlandığını gördü.

Ona sıkıca kenetlenirken, yapması gereken tek şeyin bu olduğunu, erkekçe bütünlüğünü, gururunu yitirmeksizin candan bir değinmeyi gerçekleştirmenin büyüklüğünü anladı. Bu kadının parası, olanakları kendisinde yoksa, böyle bir nedenden dolayı ondan cana yakın ilgisini esirgemesi erkeklik gururuna, onuruna yakışmazdı. “Ben insanlar arasında tence bir bilincin olmasını savunuyorum,” diye düşündü içinden, “cana yakın bir değinmeyi savunuyorum. Bu kadın da benim eşim, yoldaşım. Paraya, makinalara, dünyadaki yoz maymunluk ülküsüne karşı savaşıyorum. Bu kadın da bana destek olacak. Tanrıya bin şükür ki bir kadınım var! Benimle bir olan, candan, benim bilincimde olan bir kadın. Tanrıya şükür, şamatacı, budala bir kadın değil. Candan, uyanık, bilinçli bir kadın.” Hazdan sarsılırken, ruhu da üremenin çok ötesinde bir yaratıcılıkla kadına doğru atıldı.

Ondan hiç ayrılmamaya iyice kararlıydı artık şimdi kadın. Ama aşılması gereken bir sürü güçlük vardı daha.

“Bertha Coutts’dan nefret ediyor musun?” diye sordu.

“Ne olur, ondan söz etme bana.”

“Edeceğim! Etmem gerek. Çünkü bir zamanlar seviyordun onu. Ona da, şimdi bana olduğun gibi içten bağlıydın bir zamanlar. Söylemen gerek bana şimdi: böyle içten bir bağlılıktan sonra, ona böylesine bir nefret duymak, korkunç bir şey değil mi? Nasıl oluyor bu?”

“Bilmiyorum. Her zaman kendi istemini dikti karşıma, her zaman: uğursuz dişi istemini: Özgürlüğünü! Bir kadının hep aşağılık bir şamatayla sona eren uğursuz istemi. Özgürlüğü, bana karşı kullandığı, yüzüme kezzap gibi attığı bir şeydi her zaman.”

“Ama şimdiye dek kopamamış senden. Gene seviyor mu seni?”

“Hayır, hayır! Benden kopmayışı, azılı bir öfke duyması, bana kötülük etmek istemesi yüzündendir.”

“Gene de bir zamanlar sevmiş olmalı seni.”

“Hayır! Belki ara sıra seviyordu. Yaklaşır gibi oluyordu bana. Ama bundan bile tiksiniyordu. Beni sevdiği anlar oluyordu, ama sevgisini hemen geri alır, homurdanmaya başlardı. Duyduğu en büyük istek, bana bağırmaktı, bu huyu hiç değişmedi. İstemi ta başlangıçtan beri yanlış bir yöndeydi.”

“Ama belki de senin kendisini sevmediğini seziyor, sevmen için çabalıyordu.”

“Tanrının belası bir çabaydı bu.”

“Ama gerçekte sevmiyordun onu değil mi? Sen de ona karşı dürüst davranmadın.”

“Nasıl sevebilirdim ki? Başlamıştım. Bir ara sevmeye başlamıştım. Ama her nedense, hep soğutuyordu beni. Konuşmayalım bunu şimdi. Korkunç bir durumdu. O da korkunç bir kadındı. Bu son olaylarda, elimden gelse bir sansar avlar gibi vururdum onu: kadın kılığına girmiş, çılgın, azılı bir şey! Ah, bir vurabilseydim de, bütün bu işkenceye son verebilseydim. Ah böyle bir yetki verilseydi bana. Bir kadın kendi isteminin şaşmaz kölesi olur, bu istem de her şeye karşı direnirse, korkunç bir şey olur bu, o kadının en sonunda vurulması gerekir.”

“Peki kendi isteminin kölesi olan erkeklerin de vurulması gerekmez mi?”

“Evet! – onları da gebertmeli! Ama yakamı kurtarmalıyım bu kadından, sonra bir gün gene iş açar başıma. Sana şunu söylemek istiyordum; ne yapıp yapıp bu kadından boşanmak zorundayım, onun için dikkatli olmamız, sağda solda birlikte görünmememiz gerek. Bir gün ikimiz bir aradayken saldırmasına hiç mi hiç katlanamam.”

Connie bu söz üzerine düşündü.

“Bu, birlikte yaşayamayacağız demektir.”

“Aşağı yukarı altı ay beklememiz gerekiyor. Boşanma kararını eylülde alabileceğimi sanıyorum; bu durumda marta dek beklemek zorunda kalacağız.”

“Peki ama, çocuk şubat sonuna doğru doğacak belki.”

Adam susuyordu.

“Ah bütün şu Cliffordlar, Bertha’lar geberse yok mu!”

“Ama böyle bir şey dilemek, candan bir davranış değil onlara karşı.”

“Onlara candan davranmak ha? Onlara gösterilebilecek en candan davranış, leşlerini sermektir belki. Yaşamayı bilmezler. Ancak bozgunculuk yaparlar. Ruhları kötülükle kaynar içlerinde. Böylelerini ancak ölüm paklar. Onları gebertmek suç sayılmamalı.”

“Ama sen bunu yapamazsın.”

“Kim demiş yapamam diye! Bir sansardan daha kolay vururum onları. Kılım bile kıpırdamaz. Tek başıma bir direniş, bir güzellik olur bu işte. Onlar ise sürüyle. Ah, nasıl gebertirdim hem de.”

“Belki de sürüyle oluşlarından dolayı göze alamazdın böyle bir şey yapmayı.”

“O belli olmaz.”

Connie derin bir düşünceye daldı. Adamın Bertha Coutts’dan ne pahasına olursa olsun ayrılmak istediği apaçıktı. Son durum pek de iç açıcı değildi. Bahara dek yalnız yaşamak. Belki bu arada Clifford’dan boşanabilirdi. Ama nasıl? Mellors’un adını verse, bu kez onun boşanma işi suya düşecekti. Ne iğrenç bir durumdu bu! İnsan başını alıp dünyanın en uzak bucaklarına kaçarak bütün bu saçmalıklardan kurtulamaz mıydı?

Hayır, kurtulamazdı. Dünyanın en uzak bucakları Charing Cross’dan beş dakika bile çekmiyordu bugün. Radyo varken, dünyanın uzak bucağı diye bir şey söz konusu olamazdı. Dahomey, Lama, Tibet kralları, New York radyolarını dinliyorlardı.

Bekleyiş! Bekleyiş! Dünya uçsuz bucaksız, uğursuz, karmakarışık bir akıştı, bu akışta sürüklenmemek için çok uyanık olmak zorundaydı insan.

Connie babasına açıldı:

“Baba, sana sözünü ettiğim adam Clifford’un koru bekçisi: bir zamanlar orduda subaylık falan etmiş. Ama sonunda er olmayı seçen ünlü albay C.E. Florance gibi bir adam.”

Sör Malcolm, ünlü E.C. Florence’in bu karşılıksız mistik davranışı önünde pek duygulanacak bir adam değildi. Bütün bu alçakgönüllülüğün ardında

fazlaca reklâm olduğunu düşünüyordu. En çok tiksindiği kibir, bir insanın kendi kendini alçaltmaktan duyduğu kibirdi.

“Neyin nesi bu senin koru bekçisi?” diye sordu, sinirli.

“Tevershall’lı bir madencinin oğlu. Ama öyle sıradan bir adam değil.”

Yaşlı sanatçı daha da öfkelendi:

“Bir altın avcısı bence, sen de güzel bir altın madeni oluyorsun anlaşılan.”

“Hayır baba, durum bambaşka. Onu tanırsan anlarsın. Gerçek bir erkek. Clifford her zaman, alçakgönüllü değil diye tiksinirdi ondan.”

“Bir kez olsun sezgisi iyi çalışmış Clifford’un.”

Sör Malcolm’u çileden çıkaran, kızının bir bekçiyle ilişki kurması değil, bundan doğabilecek çirkin dedikodulardı. Bu ilişki umurunda bile değildi: çıkacak dedikodulardı onu düşündüren.

“Adamın kendisi umurunda bile değil. Anlaşılan seni iyice faka bastırmış. Ama çıkacak dedikoduları düşün bir. Üvey annenin bu durumu nasıl karşılayacağını düşün!”

“Biliyorum.” dedi Connie. “Dedikodu iğrenç bir şey. Hele insan yüksek tabakada yaşıyorsa. Adam şimdi boşanmaya çalışıyor. Boşanmasında bir güçlük çıkmaması için, şimdilik çocuğun başka bir adamdan olduğunu söyler, Mellors adını anmayız diye„ düşündüm.”

“Başka bir adam mı? Hangi başka adam?”

“Duncan Forbes belki. Çok eskiden beri arkadaşımız. Oldukça da ünlü bir sanatçı üstelik. Bana da özel bir ilgi duyuyor.”

“Daha neler! Zavallı Duncan ha? Peki kazancı ne olacak böyle bir şeyden.”

“Bilmem. Ama bundan hoşlanabilir bile.”

“Haydi canım sen de. Böyle bir şeyden hoşlanan, budaladır. Hem seninle onun arasında hiçbir şey geçmedi ki!”

“Hayır! Ama gerçekte böyle bir şeyi istemeyen o. Yanında bulunmamdan hoşlanıyor, ama kendisine değinmemi istemiyor.”

“Tanrım, ne günlere kaldık!”

“Her zaman en büyük dileği benim bir resmimi yapmak oldu. Ama ben yanaşmadım buna.”

“Tanrı yardımcısı olsun! Ama böyle bir şey pek fazıla olmaz mı Duncan için?”

“Adımın onunla birlikte dedikoduya karışmasına bir diyeceğimiz yoktur gene de, değil mi?”

“Tanrım! Ne bayağı işler düşünüyorsun Connie?”

“Biliyorum! Çirkin bir şey! Ama başka ne yapabilirim?”

“Yalanlar dolanlar, yalanlar dolanlar! Yerin dibine batmak istiyor insan bu durumu görünce.”

“Bakın baba, siz kendiniz de zaman zaman böyle bir hayli yalan dolana başvurmamış olsaydınız, hiçbir diyeceğim olmazdı.”

“Ama benim durumum apayrıydı, inan bana.”

“Her zaman durum apayrıdır.”

Bu arada Hilda geldi, son durumu öğrendiğinde o da küplere bindi. Kız kardeşinin adının bir koru bekçisiyle dedikoduya karışması düşüncesiyle o da bir türlü uzlaşamıyordu. Bayağının da bayağısı bir şeydi bu!

“Peki, onunla İngiliz Columbia’sına kaçsak, böylece dedikodu da önlenmiş olsa, nasıl olur?” diye sordu Connie.

Bu da çıkar yol değildi. Dedikodu gene başlardı. Connie adamla gidecek olsa, onunla evlenebilmeliydi. Hilda'nın düşüncesiydi bu. Sör Malcolm bu konuda kesin bir şey söylemiyordu. Kızının bu çılgınlığının geçici olabileceğini umuyordu.

“Onu görmek ister misin, babacığım?” dedi Connie.

Zavallı Sör Malcolm! Pek niyeti yoktu böyle bir şeye. Zavallı Mellors'un ise hiç niyeti yoktu. Ama gene de buluştular. Kulübün özel bir odasında bir öğle yemeği yediler. İki adam karşılıklı, birbirlerini tepeden tırnağa süzüyorlardı.

Sör Malcolm bir hayli viski içti; Mellors da içti biraz. Genç adamın çok iyi tanıdığı Hindistan’dan söz ettiler.

Yemek boyunca sürdü bu konuşma. Kahveler geldikten, garson da odadan çıktıktan sonra Sör Malcolm bir puro yakarak, babacan bir ilgiyle sordu:

“Peki delikanlı, kızım ne olacak bakalım?”

Mellors’un yüz çizgileri titreşti.

“Ne olmuş kızınıza Sir?”

“Bir çocuğunuz varmış karnında.”

“Evet, bu onura eriştim!” diye sırıttı Mellors.

“Tanrım, ne onur ya!” Sör Malcolm gevrek gevrek güldü, İskoç damarının kabarmasıyla sözünü sakınmadan konuşmaya başladı. “Onur ha! Nasıldı, iyi miydi bari?”

“Çok iyiydi!”

“Doğrudur, inanırım. Hah hah! Tam babasına çekmiş kızım! Ben kendim de iyi bir cinsel serüveni hiçbir zaman kaçırmadım. Ama annesi, ölümden kaçar gibi kaçardı böyle bir şeyden!” Gözlerini yukarıya dikti. “Ama, sıcaklık kazandırdın kızıma, ısıttın onu, durumundaki değişmeden anlıyorum. Hah hah! Benim kanımı taşıyor ne de olsa! Kızımın gönlündeki kuru ot yığınlarını baştanbaşa tutuşturdun. Hah hah! Bu işe çok sevindim, iyi etmişsin. Böyle; bir şey çok gerekliydi ona. İyi bir kızdır, güzel kızdır; kanını tutuşturacak bir erkeğe rastladığı gün, yoluna gireceğini biliyordum! Hah hah hah! Koru bekçisi ha, delikanlı! Bana sorarsan, kaçak avcının ta kendisi. Hah hah! Ama şaka bir yana, ne yapmayı düşünüyorsunuz şimdi? Şaka bir yana, anlıyorsun ya!”

Şaka bir yana olunca pek uzun boylu bir şey konuşmadılar. Mellors biraz çakırkeyif olmakla birlikte, öteki adamdan çok daha ayıktı. Konuşmalarında elinden geldiğince sağduyulu olmaya çalışıyordu: böyle olunca da çok şey söyleyemiyordu.

“Demek koru bekçisisin! Korudaki böyle bir av için de değer hani! Ne dersin? Bir kadını sınamak istiyorsan kıçına bir çimdik atacaksın. Etinden, o kadının değerini kestirebilirsin. Hah hah! İmreniyorum sana delikanlı. Kaç yaşındasın?”

“Otuz dokuz.”

Sör Malcolm kaşlarını kaldırdı.

“Öyle mi! Yirmi yıl daha yaşlı gösteriyorsun. Koru bekçisi ol, ne olursan ol, iyi horozsun sözün kısası. Gözü kapalı anlayabilirim bunu. O elinin körü Clifford gibi değilsin. Ciğeri beş para etmez, sevişmeyi bilmeyen köpeğin biri. Senden hoşlandım delikanlı. Sıkı erkeksin. Tam bir ispenç horozu! Baktım mı anlarım ben. Yaman adamsın. Koru bekçisi! Hah hah, ne bekçi ya, ben olsam korumdaki hiçbir avı güvenip bırakmazdım sana! Buraya bak, şaka bir yana, ne yapmamız gerek şimdi? Dünya cadı karılarla dolu!”

Gerçekte hiçbir karara varamadılar, yalnız aralarında o eski erkekçe cinsel tutkudan doğma bir yakınlık belirdi.

“Bak delikanlı, senin için yapabileceğim bir şey varsa, bana güvenebilirsin. Koru bekçisi! Ama ne yavuz bekçi ya! Hoşlandım bu işten! Çok hoşuma gitti! Yaman kızım varmış. Biliyorsun, kızımın kendine göre bir geliri vardır, çok fazla değil ama, aç koymaz sizi. Ben de her şeyimi ona bırakacağım. Ant olsun bırakacağım. Bu kocakarılar dünyasında böyle bir ataklığı göstermekle hak etti bunu. Ben tam yetmiş yıldır kocakarıların eteğinden kurtulmaya çalışıyorum, ama bir türlü başaramadım. Ama sen bunu başaracak erkeksin, görüyorum.”

“Benim için böyle şeyler düşünmenize sevindim. Bana genellikle, kaldırım ağzıyla, maymunun biri derler hep.”

“Derler, inanırım. Sevgili dostum, kocakarılar karşısında insan maymundan başka ne olabilir ki?”

Büyük bir dostluk içinde ayrıldılar, Mellors o gün akşama dek için için gülmekten kendini alamadı.

Ertesi gün, Connie, Hilda, Mellors, gözden ırak bir yerde öğle yemeği yediler.

“Böyle her bakımdan çirkin bir durumun ortaya çıkması ne üzücü bir şey,” dedi Hilda.

“Bir hayli eğlendim bu durumda ben,” dedi Mellors.

“Bir çocuk dünyaya getirmek için, hiç olmazsa evlenebileceğiniz zamanı bekleyebilirdiniz.”

“Tanrı biraz çabuk üfledi kıvılcımı.”

“Tanrı’yla ilgisi yok bunun. Connie’nin ikinize de yetecek parası var gerçi, ama çekilecek bir şey değil bu durum.”

“Ama bütün bunların tasası size düşmez, değil mi?” dedi adam.

“Aynı tabakadan olsaydınız...”

“Ya da hayvanlar bahçesinde bir kafeste olsaydım.”

Bir sessizlik oldu.

“Bana kalırsa, Connie'nin bambaşka bir adamın adını vermesi, sizi bu işe hiç karıştırmaması, yapılacak en iyi şey olur.”

“Ama işe karışmış durumdayım.”

“Boşanma işlemleri için demek istiyorum.”

Adam şaşırmış bakıyordu. Connie, Duncan tasarısını ona açmayı göze alamıyordu.

“Anlamıyorum,” dedi.

“Bir arkadaşımız var, sizin şimdilik bu işe karıştırılmamanız için, kendi adının kullanılmasını kabul edecek belki,” diye açıkladı Hilda.

“Erkek mi?”

“Evet!”

“Başka sevgilisi var mı Connie'nin?”

Connie’ye şaşkınlıkla baktı.

“Hayır, hayır!” dedi Connie hemen. “Eski bir arkadaş, sevgili falan değil.”

“Öyleyse ne diye bütün suçu üzerine alsın adam? Seninle bir alışverişi olmamışsa.”

“Kimi erkekler şövalye yaradılışlıdır, bir kadından elde edebilecekleri çıkar, tek gözettikleri şey değildir.”

“Tam bana göre ha? Kimmiş bu kahraman?”

“İskoçya’dan çocukluğumuzdan beri tanıdığımız bir arkadaşımız, bir sanatçı.”

“Duncan Forbes!” dedi adam hemen. Connie ona Duncan’dan söz etmişti bir kez. “Peki nasıl yükleyeceksiniz suçu ona?”

“İkisi bir otelde kalabilir bir süre, ya da Connie onun evinde yaşar.”

“Bana kalırsa pireyi deve yapmak bütün bunlar.”

“Peki sizin düşündüğünüz bir yol var mı?” dedi Hilda. “Sizin adınız bu olaya karışırsa, büyük bir şamatacı olduğu anlaşılan karınızdan kolay kolay boşanamazsınız.”

“Bütünüyle doğru!” dedi Mellors, canı sıkılarak. “Alır başımızı gideriz.”

“Connie için, başını alıp gitmek diye bir şey olamaz.” dedi Hilda. “Clifford herkesçe tanınan bir adam çünkü.”

Gene çıkmaza girerek sustular.

“Dünyanın gidişini değiştiremezsiniz. Bir cezaya çarpılmadan birlikte yaşamak istiyorsanız, evlenmek zorundasınız. Evlenmek için de hem sizin hem Connie’nin boşanması, boşanıncaya dek de birbirinizden ayrı yaşamanız gerek.”

Adam bir süre sessiz kaldı.

“Peki siz nasıl bir çıkar yol düşünüyorsunuz?”

“Hele bir bakalım. Duncan bu işte suçu üzerine almayı kabul ederse, Clifford’u Connie’den boşanmaya zorlarız; siz de kendi boşanma işinizi sonuçlandırmaya çalışır, bütün bu süre boyunca birbirinizden ayrı yaşarsınız.”

“Deliler evini andırıyor bu karmaşa.”

“Olabilir! Herkes birer deli olarak görecek sizi ya da daha kötü birer varlık olarak.”

“Daha kötüsü de ne?”

“Katil.”

“Umarım ki bıçağımı birkaç kez daha saplayabileyim,” dedi adam sırıtarak. Sonra sustu, öfkeliydi.

“Peki!” dedi en sonunda. “Bütün dediklerinize peki. Dünyamız, hiç kimsenin öldüremeyeceği gözü kararmış bir deli, ama elimden geldiğince

çabalayacağım öldürmeye. Gene de haklısınız. Bu işten sıyrılmak için elimden geleni yapmalıyım.”

Connie’ye küçülmeyle, öfkeyle, yılgınlıkla, acıyla baktı.

“Yavrum!” dedi. “Kuyruğunu kıstıracak bu dünya senin.”

“Biz sıkı durursak zor kıstırır,” dedi Cornıie.

Bunu söylerken dünya işlerine adamdan daha az göz yumuyordu.

Duncan’a gittiklerinde, o da suçlu koru bekçisini görmek istedi, evinde dört kişilik bir akşam yemeği verdi. Duncan, oldukça kısa boylu, dolgun, esmer tenli, az konuşur, düz kara saçları, garip Kelt gururuyla Hamlet türünden bir adamdı. Sanatı, silindirlerden, dairelerden, spiral çizgilerden kurulma aşırı modern bir sanattı, ama belli bir gücü, belli bir biçim ve ton anlığı vardı. Yalnız Mellors, çok sıkıcı, iğrenç bir sanat olduğunu düşündü bunun. Bu düşüncesini açıkça söylemeye yanaşmadı, çünkü Duncan sanatına delicesine bağlıydı: onun için sanat kişisel bir öğreti, kişisel bir dindi.

Atölyedeki resimlere bakıyorlar, Duncan küçük kahverengi gözlerini öteki adamdan ayırmıyordu. Koru bekçisinin, kendi resimleriyle ilgili düşüncelerini işitmek istiyordu. Connie ile Hilda'nın düşüncelerini önceden biliyordu nasıl olsa.

“Her yönüyle bir cinayet bunlar,” dedi Mellors en sonunda; Duncan’ın bir koru bekçisinden hiç beklemediği bir sözdü bu.

“Öldürülen kim peki?” diye sordu Hilda, oldukça soğuk, alaycı bir sesle:

“Ben! İnsandaki bütün yakınlığı, acımayı öldürüyor bunlar.”

Büyük bir öfke uyandırdı bu sözler sanatçıda. Öteki adamın sesindeki tiksinmeyi, nefreti sezmişti. Yakınlık, acıma gibi duyguların ağıza alınmasına çok sinirlenirdi. Hasta bir duygululuktu bu!

Oldukça ince, uzun yapısıyla dinelen yorgun görünüşlü Mellors, dans eden bir pervanenin titrek uçarılığını andıran bakışlarla resimleri süzüyordu.

“Belki de budalalıktır öldürülen, duygucu budalalık, dedi sanatçı, alaylı bir sesle.

“Öyle mi dersiniz? Bana kalırsa bütün bu silindirler, bu dalgalı titreşimler, ne yandan bakarsanız bakın, tam budalaca şeyler, iyice de duygusal. Bence,

bir hayli kendine acımayı, yürekler acısı bir benlik düşüncesini yansıtıyor bunlar.”

Sanatçının yüzü bir öfke dalgasıyla sapsarı kesildi. Sessiz türden bir yengiyle, resimlerin yüzünü duvara çevirdi.

“Yemek odasına geçelim,” dedi.

Hepsi de biraz durgunlaşmış, artarda yürüyerek yemek odasına geçtiler.

Kahveler içildikten sonra Duncan:

“Connie’nin çocuğunun babası olarak gözükmemde hiçbir sakınca yok bence. Ama benim de bir isteğim var buna karşılık. Connie bana bir resmini yapmam için model duracak. Yıllardır bir resmini yapmak isterim, hiçbir zaman yanaşmadı buna.”

Bu sözleri, bir sanığa verilen diri diri yakılma cezasını açıklayan bir engizisyon yargıcının kapkara kesinliğiyle mırıldandı.

“Yaa!” dedi Mellors; “Demek ancak bu isteğiniz yerine gelirse kabul edeceksiniz.”

“Evet! İstediğim tek karşılık bu.” Sanatçı konuşurken, öteki adama duyduğu sonsuz nefret, sözlerinden seziliyordu. Biraz fazlaca seziliyordu üstelik.

“İyisi mi ikimizin resmini birlikte yapın,” dedi Mellors. “Yan yana bir çift. Sanatın ağı altında Vulcan’la Venüs. Koru bekçisi olmadan önce demircilik yapardım ben.”

“Eksik olmayın,” dedi sanatçı. “Vulcan’ın biçimi beni ilgilendirmiyor pek.”

“Silindirlerle, eğri büğrü çizgilerle süslenip püslenirse, ilgilendirir mi?”

Duncan karşılık vermedi. Daha fazla konuşmayı onuruna yediremiyordu.

Tatsız bir akşamdı. Sanatçı, sanki öteki adam hiç yokmuş gibi davranarak, yalnız kadınlarla, kestirme sözlerle konuştu. Sanki her söz, karanlık, olağanüstü varlığının derinliklerinden bin bir güçlükle yükseliyordu.

Ayrıldıklarında Connie, “Duncan’dan pek hoşlanmadın, ama gerçekte göründüğünden daha iyidir. İyi bir insandır,” dedi Mellors’a.

“Altüst olmuş sinirleriyle küçük kara bir finoyu andırıyor.”

“Doğru, bugün hiç de iyi davranmadı.”

“Peki resmini yaptıracak mısın ona?”

“Olabilir, pek karşı değilim böyle bir şeye artık. Nasıl olsa elini sürmeyecek bana. Gelecekte birlikte geçireceğimiz günler uğruna, buna katlanacağım.”

“Ama tuval üstünde kim bilir neye benzetecek seni.”

“Umurumda değil. Ancak bana karşı beslediği kendi duygularının resmini yapmış olacak. Böyle bir şey yapması da umurumda değil. Ama o baykuşu andıran yapmacık bakışlarıyla bir şey elde edebileceğini düşünüyorsa, varsın düşünedursun. Benden, istediğince boş silindir, boş oluk çıkarabilir. Bu onun gömülme törenidir. Söylediğin sözlerden dolayı senden nefret etti: silindirli sanatının, duygucu, kendini önemser olduğunu söylemenden. Ama bu bir gerçek.”

19

Sevgili Cliford. Korktuğun şey başına geldi. Gerçekten, başka bir adama kaptırdım gönlümü; bu durumda beni boşayacağını umarım. Şimdi Duncan'la birlikte, onun evinde kalıyorum. Venedik'te bizimle birlikte olduğunu sana yazmıştım. Senin için çok üzgünüm. Ama beni bağışlamaya çalış, beni boşayarak Wragby'ye dönmeye de katlanamayacağım. Çok üzgünüm. Ama beni bağışlamaya çalış, beni boşayarak daha iyi birisini bul kendine. Ben senin için değilim, fazlaca sabırsız, fazla bencilim herhalde. Dönüp seninle birlikte oturamam artık. Senin için güç bir durum bu, biliyorum. Ama işi büyütmezsen, göreceksin, pek aldırmayacaksın yokluğuma. Benim kişiliğine duyduğun bir bağlılık da yoktu gerçekte. Beni bağışla, boşa kurtul.

Clifford, içten pek şaşmamıştı bu mektuba. Connie'nin kendisini bırakmakta olduğunu uzun bir süredir için için sezmekteydi. Ama bu sezgisini dışarıya vurmaya hiçbir zaman yanaşmamıştı. Dolay isiyle, dıştan çok büyük bir sarsıntı oldu bu mektup onun için. Karısına olan güvenine toz bile kondurmamıştı hiçbir zaman.

Hepimiz böyle değil miyiz? İç sezgimizle vardığımız bilgileri, istem gücümüzü kullanarak bilincimizden uzak tutmaya çalışırız. Bu, bir korku durumuna ya da bir kuruntuya yol açarak, karşılaşacağımız sarsıntıyı on kat dalı büyütür.

Clifford, huysuzlanan bir çocuğa döndü. Fal taşı gibi açılmış gözleriyle, sapsan bir yüzle yatakta ölü gibi oturduğunu gören Mrs. Bolton, büyük bir korkuya kapıldı.

“Ne oldu Sör Clifford, neniz var, ne oldu?”

Ağzını bıçak açmıyordu! Mrs. Bolton, inmenin bütün gövdesine yayılmış olmasından korktu, yanına koşarak yüzüne dokundu, nabzını yokladı.

“Bir yeriniz mi ağrıyor? Söyleyin nereniz ağrıyor, söyleyin bana!”

Çıt çıkmıyordu Clifford'dan.

"Ah başıma gelenler! Sheffield'e telefon edip Dr. Carrington'u çağırayım, Dr. Lecky de hemen gelebilir."

Kapıya yöneldiği sırada Clifford, bitkin bir sesle, "Hayır!" dedi.

Mrs. Bolton, dönerek ona baktı. Bir budalanınkini andıran yüzü sapsarı, anlamsızdı.

"Doktor çağırmayayım mı?"

"Çağırmayın! İstemem doktor falan," dedi Clifford, mezardan seslenir gibi.

"Ama Sör Clifford, hastasınız, ben sorumluluğu üzerime alamam. Doktor çağırmam gerek, yoksa suç işlemiş olurum."

Bir duraklama oldu. Sonra Clifford ölgün sesiyle:

"Hasta değilim. Ama karım dönmeyecekmiş," dedi. Bir hayalet konuşuyordu sanki.

"Dönmeyecek miymiş? Sayın Leydi mi?" Mrs. Bolton yatağa biraz daha yaklaştı. "Ah, inanmayın Sör Clifford bu dedikodulara, döneceğine yüzde yüz güvenebilirsiniz."

Yataktaki hayalet hiç kımıldamadı, yalnız örtünün üstüne bir mektubu eliyle itiverdi.

"Oku!" dedi, mezardan gelen sesiyle.

"Ah, sayın Leydi'nin mektubu; ama size yazdıklarını benim okumamı istemezler herhalde, Sör Clifford. Ne yazdığını siz söyleyebilirsiniz bana, isterseniz."

"Oku!" dedi gene ölgün ses.

"Okumam gerekiyorsa, buyruğunuzu yerine getiriyorum Sör Clifford."

Mektubu okudu.

"Şaştım doğrusu," dedi. "Geri döneceğine öyle kesin söz vermişti ki!"

Yataktaki adamın yüzündeki yabanıl, kımıltısız, delice anlam gitgide derinleşiyordu. Mrs. Bolton'un baktıkça içi paralanıyordu. Clifford'da başlamakta olan hastalığı biliyordu: erkek isterisi. Askerlere bakarken bu

kötü hastalıkla ilgili bir hayli şey öğrenmişti.

Sör Clifford’a biraz içerlemiyor da değildi. Onun yerinde hangi erkek olsa, karısının başka birini sevdiğini, kendisini bırakmak üzere olduğunu kolayca anlardı. Mrs. Bolton, Sör Clifford'un bu durumu çoktandır sezmekte olduğunu, ama bir türlü kabullenemediğini, kesinlikle biliyordu. Kabullenip kendini hazırlasaydı, ya da bu durumu önlemek için karısıyla savaşsaydı, o zaman erkekçe davranmış olurdu. Ama nerde! Her şeyi biliyordu, gene de durumun böyle olmadığına inandırmaya çalışıyordu kendini. Kuyruğuna asılmakta olan şeytanı görüyor, melekler yüzüne gülümsüyormuş gibi davranıyordu. Bu yalancıktan durum, şimdi deliliğin bir türü olan yalancıktan bir çözülme, bir isteri sarsıntı doğuruyordu. “Bu, her zaman kendi kendine düşünüp durmasından ileri geliyor,” dedi Mrs. Bolton içinden, biraz ondan tiksinerek, “kendi ölümsüz benliğine öylesine sarınmış ki, bir sarsıntıya kapıldığında, kendi sargılarına dolaşan bir mumyayı andırıyor! Şu durumuna bakın!”

Ama, isteri tehlikeli bir şeydi: Mrs. Bolton da bir hastabakıcıydı, öyleyse kurtarması gerekirdi onu. Erkeklik duygularını, gururunu yükseltmek için gösterilecek herhangi bir çaba, daha kötü bir duruma sokardı onu ancak. Çünkü erkekliği, kesinlikle değilse bile geçici olarak, ölü durumdaydı. Onun için, böyle bir çaba karşısında, ancak bir solucan gibi daha çok kıvranır, daha çok yıkılırdı.

Yapılacak tek şey, kendine-acıma duygusunu körüklemekti. Tennyson’un şiirindeki kadın gibi, ya ağlaması gerekiyordu, ya da ölmesi.

Böylece ilkin Mrs. Bolton ağlamaya başladı. Ellerini yüzüne kapayarak, acı hıçkırıklarla boşandı. “Sayın Layd’den bunu hiç ummazdım!” Ağlıyordu; geçmiş bütün acılarını, tasalarını ansızın anımsamış, kendi üzüntüleri için gözyaşı döküyordu. Bir kez başladıktan sonra, yeterince gerçek bir görünüş kazandı ağıtı, çünkü ağlanacak şeyleri çoktu,

Clifford, karısının kendisine ettiği bu dönekliği düşündü, Mrs. Bolton’un ağlaması ona da bulaştı, gözleri doldu, yanaklarından yaşlar yuvarlanmaya başladı. Kendi acısına ağlıyordu. Onun ağladığını gören Mrs. Bolton, kendi gözyaşlarını küçük bir mendille hemen kuruladı, ona doğru eğildi.

“Üzülmeyin, Sör Cliford!” dedi, duygulanışının tadım çıkararak

“Üzülmeyin, üzülmekle kendinize edersiniz ancak!”

Clifford’un gövdesi sessiz bir iç çekişle baştan aşağı sarsıldı, gözlerinden aşağı yaşlar boşanıverdi. Mrs. Bolton onun kolunu tuttu, kendisi de gene ağlamaya başladı. Clifford’un bütün gövdesi katılırcasına bir daha sarsıldı, Mrs. Bolton gene elini onun omuzuna koydu. Kendi gözlerinden de yaşlar boşanırken, “Üzülmeyin. Üzmeyin kendinizi!” diye mırıldandı. Clifford’u kendine doğru çekerek, kollarını geniş omuzlarına doladı, Clifford da yüzünü onun göğsüne dayamış, kocaman omuzlarını sarsıyor, kımıldatıyor, bu arada Mrs. Bolton onun koyu sarı saçlarını okşayarak: “Hadi, üzülmeyin! Üzülmeyin! Hiç üzmeyin kendinizi!” diyordu.

Clifford ona bir çocuk gibi sarılmış, onun kolalı ak önlüğünü, açık mavi keten giysisinin göğsünü, gözyaşlarıyla ıslatıyordu. En sonunda iyice kendinden geçti.

Sonra Mrs. Bolton onu öperek, kollarında salladı, avuttu, içinden de: “Ah Sör Clifford! Ah, koca ulu Chatterley’ler! Bu duruma da düşecek miydiniz!” diye düşünüyordu. Böylece Clifford, bir çocuk gibi, başı onun göğsüne dayalı, uykuya dalmıştı. Mrs. Bolton bitkin duyuyordu kendini; odasına gitti, bu kez kendi isterisiyle, bir yandan ağlamaya, bir yandan da gülmeye başladı. Ne gülünç bir durumdu bu! Ne korkunç! Böylesine bir düşüş! Ne utanç verici bir şeydi! Sarsıcıydı üstelik.

O günden sonra Clifford, Mrs. Bolton’un çocuğu gibi davranıyor, onun elini tutuyor, başını göğsüne dayıyordu. Bir gün Mrs. Bolton kendisini hafifçe öptüğünde, “Evet! Öp beni! Öp beni!” dedi. Mrs. Bolton, ak gövdesini süngerle sabunladığı zamanlar da hep aynı şeyi söylüyordu! “Öp beni!” Bu durumda Mrs. Bolton, gövdesinin herhangi bir yerini hafifçe, biraz da eğlenerek öpüyordu.

Clifford, bir çocuk gibi, garip, bomboş bir yüzle, biraz da bir çocuk şaşkınlığıyla yatıyordu. Mrs. Bolton’a fal taşı gibi açılmış çocukça gözlerle, bir madonna karşısında duyulan iç rahatlığıyla bakıyordu. Bütün erkekliğini bir yana itebilmek, bir çocuğun gerçek şımarıklığına gömülebilmek, büyük bir rahatlamaydı kendisi için. Böylece, elini Mrs. Bolton’un göğsüne koyuyor, parmaklarıyla göğüslerine dokunuyor, büyük bir kendinden geçişle, koca bir adamın çocuklaşmaktan duyduğu şımarıkça kendinden geçişle, göğüslerini öpüyordu.

Mrs. Bolton hem heyecan duyuyor bundan, hem utanıyor; hem hoşlanıyor, hem de tiksiniyordu. Ama hiç sesini çıkarmıyordu, karşı koymuyordu. Aralarında daha yakın bir içtenlik belirmişti. Gördüğü belli bir açık sözlülük, göze gözükür bir şaşkınlık karşısında, Clifford’un, nerdeyse dinsel bir kendinden geçişle, bir çocuk gibi davranışından, şımarıklığından doğma bir içtenlikti bu: sözün tam şımarıkça anlamıyla, “Gene küçük bir çocuk olmuştu.” Mrs. Bolton ise, bu koca sarışın çocuğu bütünüyle kendi gücü, kendi istemi, okşayışı altına alan, güçlü, yeterli, ‘Büyük Ana’ydı.

İşin garibi, Cliford’un yıllardan beri dönüşmekte olduğu bu koca bebek, erkek-Clifford'dan çok daha kavrayışlı, daha keskin görüşlüydü. Bu şımarık koca bebek, gerçek bir iş adamıydı şimdi; bir iş durumu söz konusu olunca, bıçak gibi keskin, bir çelik parçası gibi eğilmez, tam bir erkek kesiliveriyordu. Erkekler arasında, kendi çıkarını savunduğu, kömür ocaklarının gidişini tartıştığı zamanlar, nerdeyse tekin olmayan bir açıkgözlük, sertlik kesin bir burgu deliciliği gösteriyordu. Sanki kendini ‘Büyük Ana’ya edilgence vermekle, maddesel iş sorunlarını daha bir kesinlikle kavrayabilme yeteneğini kazanmış, insanlık dışı bir güç bulmuştu. Özel bir duygu içinde debelenmek, kendi benliğini kökten hor görmek, ona soğuk, hemen hemen gözle görülür, iş alanında açıkgöz, ikinci bir yaradılış kazandırmıştı sanki. İş konularında insanlıktan bütünüyle uzaktı.

Mrs. Bolton kazanmıştı. “Nasıl da başarılar kazanıyor?” diye soruyordu kendi kendine gururla. “Benim çabalarımın sonucu bu, Leydi Chatterley kırk yıl kalsa böyle başarılara yükseltmezdi onu. Bir erkeği yüreklendirecek, destekleyecek kadın değildi o. Kendini fazlaca düşünüyordu.”

Ama bir yanda da, garip dişi gönlünün bir köşesinde, büyük bir aşağısama, büyük bir nefret vardı Clifford’a karşı. Clifford, düşmüş bir hayvan, kıvranan bir canavardı gözünde. Bir yandan onun her türlü sıkıntısını, bayağılığını paylaşırken, bir yandan da eski gürbüz kadınlığının en ıssız bir köşesinde sınır tanımaz, azılı bir öfke duyuyordu ona. En aşağılık serseri bile, ondan daha iyiydi gözünde.

Clifford’un Connie’yle ilgili tepkisine akıl ermiyordu. İlle de görmeliyim onu diye tutturmuştu. Hem de Wragby’de görmek istiyor, bu isteğinde

direttikçe diretiyordu. Connie Wragby'ye döneceğine kesin söz vermemiş miydi?

"Peki ama neye yarar gelmesi artık?" diye sordu Mrs. Bolton. "Bırakın ardını, kurtulun gitsin."

"Hayır! Döneceğine söz vermedi mi? Dönmesi gerekir."

Mrs. Bolton bu konuda ne dediyse Clifford'u yola getiremedi. Ne dese boşunaydı. Bir şeyi takmayagörsündü kafasına.

> *Mektubun beni nasıl sarstığını anlatamam* (Londra'ya yazıyordu Connie'ye). *Biraz kafanı yorarsan ne duruma düştüğümü tasarlayabilirsin. Ama benim için kafa yormayacağını da biliyorum artık.*
>
> *Sana söylenecek tek sözüm: herhangi bir şey yapmadan önce, seni burada, Wragby'de görmeliyim. Wragby'ye döneceğine bana kesin söz vermiştin, bu sözü yerine getirmeni bekliyorum. Seni burada karşımda görmedikçe; ne bir şeye inanırım, ne de durumunu anlayabilirim. Burada hiç kimsenin bir şeyden kuşkulanmadığını, dönüşünün çok doğal karşılanacağım da belirtmek isterim. Birlikte her şeyi enine boyuna tartıştıktan sonra, gene düşünceni değiştirmezsen, bir karara varırız o zaman.*

Connie mektubu Mellors'a gösterdi.

"Senden öç almaya başlıyor anlaşılan," dedi Mellors, mektubu geri uzatarak.

Connie sustu. Clifford'dan duyduğu korkuyu şimdi görüyor, şaşırıyordu. Onun yakınına gitmeye bile korkuyordu. Sanki tekin değildi, tehlikeliydi.

"Ne yapayım şimdi?" diye sordu.

"Hiçbir şey, hiçbir şey yapma istersen."

Clifford'u düşüncesinden caydırmaya çalışan bir mektup yazdı. Clifford karşılık verdi:

> *Wragby'ye şimdi dönmezsen, ilerde bir gün döneceğini düşünerek, buna göre davranacağım. Ben senin buraya gelmeni gene de bekliyorum, elli yıl bile sürse bekleyeceğim.*

Connie korkuya kapıldı. Sinsi bir öfke gizliydi bu sözlerin ardında, Clifford'un, dediği şeyi yapacağından da hiç kuşkusu yoktu. Kendisini boşamayacak; başkasından olduğunu kanıtlayacak bir yol bulamazsa, çocuk da Clifford'un gözükecekti.

Sıkıntılı bir süreden sonra Wragby'ye gitmeye karar verdi. Hilda da birlikte gelecekti. Bunu Cliford'a yazdı. Clifford karşılık verdi:

> *Kız kardeşinin gelişinden pek hoşlanmadım, ama kapıyı yüzüne kapayacak değilim. Ödevlerini, sorumluluklarını bırakmanda onun parmağı olduğunu çok iyi biliyorum, dolayısıyla, onu görmenin benim için büyük bir sevinç olacağını sanma.*

Wragby'ye gittiler. Vardıklarında Clifford evde değildi. Onları Mrs. Bolton karşıladı.

"Ah, Sayın Leydi, dört gözle beklediğimiz mutlu dönüş, böyle bir dönüş değildi."

"Öyle mi?" dedi Connie.

Demek bu kadın her şeyi biliyordu! Öbür hizmetçilerden de bilenler ya da kuşkulananlar vardı belki.

Şimdi gövdesinin her hücresiyle tiksinmekte olduğu eve girdi. Burasının kocaman karmaşası, baskısı kötü bir sıkıntı doğurdu içinde. Artık bu evin hanımı değil, kurbanıydı.

"Pek fazla kalamayacağım burada," diye fısıldadı Hilda'ya.

Kendi yatak odasına, sanki hiçbir şey olmamış gibi, gene bu odanın sahibiymiş gibi girerken, içi karardı. Wragby'nin duvarları arasında geçen her dakikadan tiksiniyordu.

Clifford'la ancak akşam yemeğine indikleri zaman görüştüler. Clifford, çok ağırbaşlı giyinmiş, koyu renk bir boyunbağı takmıştı; oldukça uzak duran tam bir soylu kişi görünüşündeydi. Yemek sırasında, davranışlarıyla, konuşmasıyla büyük bir incelik gösterdi: ama bütün bu inceliğinde biraz delilik izi seziliyordu.

"Hizmetçilerden kaçı biliyor?" diye sordu Connie, kadın odadan çıkınca.

"Senin niyetini mi? Hiçbiri."

“Mrs. Bolton biliyor ama.”

Clifford’un rengi attı.

“Mrs. Bolton hizmetçilerden biri sayılmaz,” dedi.

“Her neyse, bilsin bilmesin umurumda değil.”

Kahveler içilip Hilda odasına çıkıncaya dek hava bir hayli gergindi.

Hilda gittikten sonra Clifford’la Connie bir süre sessiz oturdular. Hiçbiri söze başlayamıyordu. Connie, Clifford’un kendi kendini ağlamaklı durumlara sokmayışına seviniyor, elinden geldiğince onun gururunu zedelememeye çalışıyordu. Sessizce oturmuş, onun ellerine bakıyordu.

“Verdiğin sözden dönerken kılın bile kıpırdamıyordu, değil mi?” dedi Clifford en sonunda.

“Ne yapayım, elimde değildi,” diye mırıldandı Connie.

“Sen de sözünü çiğnersen artık, başkaları ne yapsın?”

“Hiç kimse başka türlü davranamazdı bu durumda.”

Clifford ona garip, soğuk bir öfkeyle baktı. Alışmış olduğu bu kadın, benliğine çakılmış gibiydi bir bakıma. Şimdi kendisini bırakıp gitmeye, günlük varlığının bütün yapısını yerle bir etmeye, kişiliğini altüst edecek böyle bir davranışa, nasıl yeltenebilirdi?

“Peki böyle bir şeyi bir çırpıda tepmenin nedenini söyler misin?”

“Aşk!” dedi Connie. En iyisi pişkin davranmaktı.

“Duncan Forbes’e duyduğun aşk ha? Ama benimle tanıştığın sıralarda pek değerli bir kimse değildi o senin gözünde. Şimdi de kalkmış, onu yaşamındaki her şeyden daha fazla sevdiğini söylemek istiyorsun, öyle mi?”

“Zamanla değişiyor insan.”

“Olabilir! Saçma davranışlara kapılabilirsin belki. Ama bu değişikliğin önemine beni gene de inandırman gerekir. Senin Duncan Forbes’e tutulduğuna düpedüz inanmıyorum.”

“İnanmak zorunda değilsin ki? Senden istediğim şey, beni boşamandır, duygularıma inanman değil.”

“Peki neden boşayacakmışım seni?”

“Çünkü burada yaşamak istemiyorum artık. Sen de beni istemiyorsun gerçekte.”

“Özür dilerim, ama değişen ben değilim. Bana kalırsa, karım olduğun için, evimin çatısı altında, ağırbaşlı, saygıdeğer bir yaşam sürmeni isterim. Kişisel duygulan bir yana bırakırsak, –inan ki çok şeyi bir yana bırakmak demektir bu benim için salt uçarılığın yüzünden Wragby'deki yaşama düzenini altüst etmen, gül gibi bir yaşayış biçimini kökten yıkman, bence ölümden de acı bir şey.”

Sustular. Bir süre sonra Connie:

“Elimde değil. Gitmek zorundayım. Bir çocuğum olacak,” dedi.

“Bu çocuk yüzünden mi gitmek istiyorsun?” dedi Clifford.

Connie, evet anlamında başını eğdi.

“Neden peki? Duncan bunca büyük bir önem mi veriyor sıpasına?”

“Senden daha fazla tabii.”

“İşe bakın hele! Ben karımı isterim, gitmesi için de hiçbir neden görmüyorum. Çatımın altında bir çocuk doğurmak isterse, doğurabilir: yeter ki ağırbaşlı yaşama düzenimize bir dokunca gelmesin. Duncan Forbes’in, üzerinde daha büyük bir etkisi olduğunu söylemeye kalkışırsa, inanmam buna.”

Bir sessizlik oldu.

“Ama anlamıyor musun, senden ayrılmak, sevdiğim adamla birlikte yaşamak zorundayım.”

“Hayır, anlamıyorum! Ne bu sözünü ettiğin sevginin iki paralık önemi var gözümde, ne de sevdiğin adamın. Böyle uydurmalara karnım tok benim.”

“Ama benim için önemli şeyler bunlar.”

“Yok canım! Sayın Bayan, Duncan Forbes’e duydurun sevginin büyüklüğüne inanacak budalalıkta bir insan olduğumu sanmıyorum. Şu anda bana duyduğun sevgi bile, gerçekte ona duyduğundan kat kat fazladır. Durum beyleyken, ne diye inanayım bu saçma yalana!”

Connie bu noktada ona hak verdi. Baklayı ağzından çıkarmak zorundaydı artık.

“Çünkü gerçekte sevdiğim Duncan değil,” dedi, başım kaldırıp Clifford’a bakarak. “Senin duygularını incitmemek için böyle dedim.”

“Duygularımı incitmemek için mi?”

“Evet! Çünkü, benden nefret edeceksin ama, gerçekte sevdiğim adam, bizim buradaki koru bekçisi Mr. Mellors'dur.”

Clifford, elinden gelse oturduğu yerden ileri fırlayacaktı. Yüzü sarardı, korkunç bir acıyla, irileşen gözlerini Connie’ye dikti.

“Doğru mu söylüyorsun?” diye sordu üzgün bir yüzle.

“Evet, biliyorsun doğru söylediğimi.”

“Ne zaman başladı bu iş?”

“İlkbaharda.”

Clifford, kapana kısılmış bir hayvan gibi susuyordu.

“Onun yatak odasındaki kadın sendin elemek?”

Anlaşılan, durumu için için sezmişti hep.

“Evet!”

Sandalyesinde öne doğru eğilmiş, köşeye kıstırılmış bir hayvan gibi Connie’ye bakıyordu.

“Tanrım! Yeryüzünden izini bile silmek gerek senin!”

“Neden?” deyiverdi Connie, yavaşça.

Clifford işitmezlikten geldi.

“O iğrenç herif ha! O kendini bilmez soytarı! O çekilmez alçak! Demek buradayken, kapımdaki hizmetçilerden biriyle düşüp kalktın ha! Tanrım, ah Tanrım! Kadınların alçakça bayağılıklarının sonu gelmeyecek mi hiç!”

Connie’nin önceden bildiği gibi, öfkeden kendini yitirmişti.

“Onun gibi bir alçaktan çocuğun olsun istiyorsun ha?”

“Evet! Olacak bile.”

“Hem de olacak! Yanlışın yok ya? Ne zamandan beri bekliyorsun?”

“Hazirandan beri.”

Dili tutulmuştu, yüzüne bir çocuk yüzünün garip, bomboş görünüşü çöktü gene.

“Böyle yaratıkların doğabileceğini bile düşüncem almıyor,” dedi neden sonra.

“Hangi yaratıkların?”

Clifford, hiç karşılık vermeden, yiyecek gibi baktı. Mellors adının, kendi yaşamıyla ilgili herhangi bir olaya karışmasını kabul edemediği apaçıktı. Keskin, anlatıma sığmaz, etki gücünden yoksun bir nefret vardı içinde.

“Onunla evlenmek, onun iğrenç adını taşımak istiyorsun öyle mi?”

“Evet, bütün istediğim bu.”

Gene neye uğradığını şaşırmıştı.

“Evet!” dedi en sonunda. “Bu davranışın, senin için her zaman düşündüğüm şeyi doğruluyor: normal değilsin, her zaman aklın başında değil. Hep düşkünlük ardında bayağılaşma özlemi ardında sürüklenen, o yarı-çıplak, yolunu şaşırmış kadınlardan birisin.”

Birdenbire düşünceye dalarak koyu bir töreci kesiliverdi. Kendini iyilik örneği, Mellors gibi Connie gibi insanları da pisliğin, kötülüğün örneği olarak görülüyordu. Çevresini saran bir bulut içinde gitgide belirsizleşiyor gibiydi.

“Öyleyse, beni boşayıp bu işe bir son vermeyi düşünmüyor musun?” dedi Connie.

“Hayır! İstediğin yere gidebilirsin, ama boşamayacağım seni,” dedi, budalaca.

“Neden?”

Clifford bön bir dik başlılıkla susuyordu.

“Peki bu çocuğu kabul eder, kalıtçın yapar mısın?” diye sordu Connie.

“Çocuk umurumda değil.”

“Ama oğlan olursa, resmen senin oğlun sayılacak, senin adını taşıyacak, bir gün Wragby’nin sahibi olacak.”

“Bunları hiç düşünmem ben.”

“Düşünsen iyi edersin! Çocuğun, senin çocuğun olarak gözükmesini elimden geldiğince engelleyeceğim. Piç sayılması, resmen Mellors’un gözükmese bile, benim olması, bin kat daha yeğdir.”

“Ne istersen yap, ben anlamam.”

Yola gelecek gibi değildi.

“Peki boşamıyor musun şimdi beni?” diye sordu Connie. “Duncan’ı bir neden olarak ileri sürebilirsin! İlle de Mellors’un adını vermem gerekmez. Duncan kabul ediyor bunu.”

“Seni hiçbir zaman boşamayacağım,” dedi Clifford, bildiğinden şaşmaz bir kesinlikle.

“Neden ama? Ben istiyorum diye mi?”

“Ben kendi eğilimlerime göre davranırım, boşanmaya da eğilim duymuyorum.”

Connie ne söylese boşunaydı. Yukarı çıkarak sonucu Hilda’ya anlattı.

Böylece, gecenin hemen hemen yansını, kendi eşyalarını toplamakla geçirdi. Ertesi sabah Clifford’a hiçbir şey söylemeden, sandıkları istasyona gönderdi. Cliford’u ancak öğle yemeğinden önce, allahaısmarladık demek için görecekti.

Ama Mrs. Bolton’la konuştu:

“Sana allahaısmarladık demek zorundayım Mrs. Bolton, nedenini biliyorsun. Kimseye söylemeyeceğine de güveniyorum.”

“Ah, bana güvenebilirsiniz Sayın Leydi, ama büyük bir sarsıntı oldu bu bizim için. Dileğim, öbür Bay’la mutlu olmanızdır.”

“Öbür Bay dediğin, Mr. Mellors’dur. Seviyorum onu. Sör Clifford biliyor. Ama kimseye bir şey söyleme. Günün birinde Sör Cliford beni boşamaya yanaşacak olursa, bana bildir, olmaz mı? Sevdiğim adamla evlenip yuva kurmak istiyorum.”

“Tabii, kim istemez Sayın Leydi. Evet, bana güvenebilirsiniz. Sör Clifford’a bağlı kaldığım ölçüde size de bağlı kalacağıma inanabilirsiniz. Çünkü her ikiniz de kendi yönlerinizden haklısınız.”

“Teşekkür ederim! Şunu alıver lütfen.” Böylece Connie Wragby’den bir daha ayrılarak, Hilda’yla birlikte İskoçya’ya gitti. Mellors bir çiftlikte kendine iş bulmuştu. Önemli olan, Connie boşanmasa da onun boşanmasıydı. Altı ay çalışacaktı, sonra Connie ile kendilerine küçük bir çiftlik alacaklar, böylece emeğini kendi toprağına koyacaktı. Güç de olsa bir iş edinmek zorundaydı, işe Connie’nin parasıyla başlasa bile, ekmeğini kendi alın teriyle kazanmalıydı.

Böylece ilkbaharı, çocuğun doğmasını, yazın ilk günlerini beklemeleri gerekiyordu.

GRANGE ÇİFTLİĞİ

Old Heanor

29 Eylül

Buradaki işe ordudan tanıdığım mühendis arkadaşım Richard'ın yardımıyla girdim. Smitham Kömür İşletmesi'ne bağlı bir çiftlik; özel gelir için değil de maden ocağındaki midillilere ot yetiştirmek için kullanılıyor. Ama inek, domuz gibi başka hayvanlar da besliyorlar; haftada otuz şiline işçi olarak çalışıyorum. Çiftçi Rowley bana, önümüzdeki paskalyaya dek epeyce bir şeyler öğreneyim diye elimden geldiğince değişik işler veriyor. Bertha'dan hiçbir şey işitmedim. Boşanma duruşmasına neden gelmediğini bilmiyorum, nerde olduğu, ne yaptığı konusunda da hiçbir bilgim yok. Ama marta dek sessizce beklersem, ondan kurtulacağımı sanıyorum. Sör Clifford'un davranışından dolayı üzülme. Günün birinde senden kurtulmayı kendisi isteyecektir. Şimdilik, seni yalnız bırakması bile büyük bir şeydir.

Engine Row'da eski güzel bir evde, bir ailenin yanında kalıyorum. Adam, High-Park'da makinist; uzun boylu, sakallı, çok babacan bir insan. Karısı, yüksek kişi olma özentisinde, serçe gibi bir şey: yüksek tabaka İngilizcesine özeniyor, müsaade buyurursanız, falan filan! Oğulları savaşta ölmüş, acısı koca bir boşluk bırakmış gönüllerinde, öğretmen okulunda, aklı başından bir karış havalarda bir kızları var, ona da ara sıra derslerinde yardım ediyorum. Kısacası, aileden biri oldum. Ama çok değerli insanlar, bana karşı davranışları çok candan. Anlayacağın, burada senin orada bakıldığından daha iyi bakılıyorum.

Çiftlik işi hoşuma gidiyor. Pek esinlendirici bir iş değil, ama esinlenmek istediğim de yok. Atlara alışkınım, inekler ise fazlaca dişi şeyler, ama çok yatıştırıcı bir duygu sağlıyorlar bana. Bir ineği, başımı böğrüne dayayıp sağmak, büyük bir avuntu oluyor benim için. Oldukça güzel altı Hereford ineği var. Yulaf harmanı yeni bitti; avuçlarım kabardı gerçi, yağmur da göz açtırmadı, ama gene de çok hoşlandım bu işten. Çevremdeki insanlara pek aldırdığım yok, iyi kötü geçinip gidiyoruz. Birçok şeyi görmezden geliyorum.

Maden ocaklarının işi pek iyi gitmiyor; burası da Tevershall gibi bir maden bölgesi, ama Tavershall'dan daha güzel bir yer. Ara sıra Wellington'da oturup işçilerle çene çalıyorum. Durmadan yakınıyorlar, ama hiçbir çözüm yolu denedikleri yok. Herkesin de söylediği gibi, Nottingham – Derby madencilerinin yüreği doğrudan yana, ama öteki organları kendilerine hiç yararı olmayan bir dünyadan yana anlaşılan. Seviyorum onları, ama konuşmaları pek iç açıcı olmuyor: o eski döğüşken horoz niteliği yeterince yok hiçbirinde. Kamulaştırmadan, krallık mallarının, bütün endüstrinin kamulaştırılmasından söz edip duruyorlar. Ama yalnız kömür endüstrisi kamulaştırılıp öteki endüstriler şimdiki durumda bırakılamaz ki. Kömürü Sör Clifford'un yaptığı gibi, yeni alanlarda kullanmaktan söz ediyorlar boyuna. Yer yer olumlu sonuçlar sağlayabilir bu belki, ama genel ölçüde başarıya ulaşacağım sanmıyorum. Ne olursa olsun, kömürden elde edilecek yeni ürün de satılmak zorundadır. İşçilerin hepsi ölü gibi. Bütün bu gidişin yıkımdan kurtulamayacağına inanıyorlar; bence de doğru bu. Gençlerden kimisi heyecanla sosyalist bir yönetimden söz ediyor ama, gereken inançtan yoksun hepsi. Hiçbir şeye inançları yok. Tek bildikleri, bütün bu durumun boş bir karmaşa olduğu. Bir sosyalist yönetimde bile, kömürün satılması gerekir. Bütün güçlük bu işte.

Endüstri alanında çalışan büyük bir kitle var; bu kitlenin karnının doyması için, ne yapıp yapıp işi sürdürmek gerek. Bugün kadınlar erkeklerden çok daha fazla konuşuyor. Erkekler güçsüz; bir yıkımın gelmekte olduğunu seziyorlar, ama yapılacak hiçbir şey yokmuş gibi oyalanıp duruyorlar ortalıkta. Gerçekte, herkes konuşuyor, ama yapılması gereken şeyi bilen tek kişi yok. Gençler öfkeden kuduruyor, çünkü harcayacak yeterince paraları yok. Bütün yaşayışları para harcamaya dayanıyor, oysa şimdi metelik bulamıyorlar. İşte bizim uygarlığımız, eğitimimiz: insanların yaşayışım bütünüyle para harcamaya dayanır bir duruma getirmek, sonra da paranın suyunu çekmesi. Maden ocakları haftada iki, iki buçuk gün çalışıyor, bu işin kışın bile düzelebileceği konusunda en ufak bir belirti yok. Bu durumda bir erkek, ailesine haftada yirmi beş otuz şilin getirebiliyor demektir. Kadınlar ise herkesten daha çılgın. Bugünlerde para

harcamakta kadınlar herkesten daha çılgın.

İnsan bunlara yaşamayla para harcamanın aynı şey olmadığını söyleyebilse, ah! Söylemekle de olmaz. Kazanıp harcamak için değil de yaşamak için eğitilebilseler, yirmi beş şilinle bey gibi geçinirler. Erkekler, dediğim gibi kıpkırmızı dar pantolonlar giyseler, parayı pek düşünmezler o zaman: oynayıp sıçrayabilseler, kurum satarak dolaşsalar ortalıkta, yakışıklı olsalar, çok az bir parayla da geçinebilirler. Erkekler kadınlarını kendileri eğlendirebilse, kadınlardan eğlence duyabilseler. Çıplaklığı, güzel olmayı, hep birlikte şarkı söylemeyi eski toplu dansları yapmayı öğrenseler, oturdukları iskemleleri oymalarla süsleseler, yeni simgeleri işleseler. Para gerekmez bütün bunlar için. Endüstrinin doğurduğu sorunların tek çözümü: insanları yaşamaya yeterli, para harcamadan yaşamaya yeterli kılacak bir yolda eğitmektir. Ama yapamazsınız bunu. Hepsinin kafası tek çizgide işliyor bugün. Oysa büyük çoğunluk düşünmek zorunda değildir, düşünemez çünkü. Canlı, şen olmaları, koca tanrı Pan'ı benimsemeleri yeter. Büyük yığınların tek tanrısı odur her zaman için. Azınlık, isterse daha büyük öğretilerin yolunu tutabilir. Ama büyük çoğunluk her zaman pagan olmalıdır.

Ne var ki madenciler pagan olmaktan uzak. Yürekler acısı, içi geçmiş bir sürü insan: kadınlarına karşı, yaşamaya karşı ölü gibi davranıyorlar. Delikanlılar motosikletlerle dolaşıp, caz buldukları yerde tepiniyorlar. İlikleri çürümüş. Para istiyorlar. Elinizde olunca sizi zehirleyip, olmayınca da açlıktan öldüren bir şeydir para.

Bütün bunlardan kafanın şiştiğini biliyorum. Ama kendimden söz açmak istemiyorum, bende yeni bir değişiklik yok. Kafamı seninle ilgili düşüncelerle dolu tutmak da istemiyorum, çok düşünürsem ikimiz için de iş çatallaşıyor. Ama şimdi yaptıklarım, ilerde birlikte yaşayabilmemiz için tabii. Gerçekten korkuyorum. Şeytanın ortalıkta kol gezdiğini seziyorum, bizi kıstırmaya çalışacak. Şeytan değil de Mammon daha doğrusu: insanlardaki, yaşamdan tiksinen, para için çırpınan, sürü istemi. Yaşamaya, paranın ötesinde yaşamaya, söke söke yaşamaya çalışan kimselerin boğazını sıkmaya çabalayan beyaz eller görüyorum havada. Kötü günler var ilerde; kötü günler var

dostlar, kötü günler var! İşler böyle giderse, endüstri-sürülerinin geleceği, ölümden, yıkımdan başka bir şey değil. Zaman zaman bütün içimin suya kestiğini duyar gibi oluyorum; bir yandan da sen, benden bir çocuk doğurmak üzeresin. Ama korkma. Gelmiş geçmiş bütün kötü günler, yeryüzünden her şeyi söküp atamamıştır; kadın sevgisini bile söküp atamamıştır. Böylece, benim sana duyduğum isteği, seninle aramızda olan küçücük kıvılcımı da sökemeyecek, söndüremeyecektir. Önümüzdeki yıl bir arada olacağız. Nice korksam da seninle birlikte olmaya inanıyorum. İnsan güzel şeyler uğruna dişini sıkmalı, kendi ötesindeki bir şeye güvenmelidir. En iyi parçana, onun ötesindeki güce gerçekten inanmazsan, geleceğe güvenemezsin. Böylece aramızdaki küçük aleve inanıyorum. Benim için dünyada tek şey odur şimdi. Arkadaşlarım yok. Yalnız sen varsın. O küçük alev, yaşamamda en çok önem verdiğim şey. Bebek de var ama, o ikinci derecede. Seninle aramızdaki o çatallı alev, benim tomurcuğum. Kimi eskilerin dediği gibi Tanrı'yla değil, seninle aramızdaki alev. Tanrı'yla deyince, biraz aşırı kaçıyor. Seninle deyince, tam oluyor! Benim bağlanacağım, bağlı kalacağım, Clifford'ların, Bertha'ların, kömür işletmelerinin, hükümetlerin, para delisi sürülerin anlamadığı şey, aramızdaki bu çatallı alevdir.

Seni düşünmeye başlamayışımın nedeni de budur gerçekte. Bana işkence oluyor böyle bir düşünce, sana da hiçbir yararı dokunmuyor. Senin benden uzak kalmanı istemiyorum. Ama buna üzülmeye başladım mı, bir şeyler yok oluyor içimde. Beklemeli, her zaman beklemeli. Önümüzdeki kış, kırkıncı kışım. Geçmiş yıllar geride kaldı artık. Bu kış, küçük tomurcuk alevime sarınarak biraz rahata ereceğim. İnsanların soluğunun bu küçük alevi söndürmesine engel olacağım. Hiçbir şeyin kökünden sökülmesine göz yummayan yüce bir gizli güce inanıyorum ben. Sen İskoçya'da, ben Orta İngiltere'de birbirimizden ayrıysak da; sana kollarımı dolayamıyor, bacaklarımı saramıyorsam da, bir şeyler taşıyorum gene. Ruhum seninle aramızdaki küçük tomurcuk alev içinde kanat çırpıyor bir cinsel birleşme gibi. Birleşmemizle varlık kazandı o alev. Güneşle yeryüzü arasındaki çiçekler bile birleşmeyle varlık kazandı. Ama güzel bir şey bu, bekleyişi, uzun bir durgunluğu gerektiriyor.

Böylece şimdi uslu erdemli oturmak hoşuma gidiyor, çünkü sevişmeden sonra gelen durgunluk bu. Erdemli kalmayı seviyorum şimdi. Kar tanelerinin karı sevmesi gibi seviyorum. Aramızdaki birleşmeden sonra gelen bu barış duygunluğunu, bu çatallı ak alevden kar tanesini seviyorum. Gerçek bahar gelince, kavuşma, birleşme günleri gelince, bu küçük ak alevi gene gürleştirir, parlatırız. Ama şimdi değil, şimdi değil daha; şimdi erdemli kalma zamanı, ruhumda senin bir ırmak gibi akan, çok güzel bir zaman. Aramızda şimdi akan erdemi seviyorum. Taptaze suyla, yağmur gibi. Erkekler nasıl oluyor da durmak dinlenmek bilmeden; kadın ardında koşabiliyorlar? Sevişmeleriyle hiçbir zaman barış doğurtamayan, küçük alevi tutuşturamayan, serin molalarda bir ırmak kıyısında oturur gibi erdemli kalamayan Don Juan'a acıyorum.

Bu kuru söz kalabalığı, sana dokunamadığım için. Seni kollarıma alıp uyuyabilseydim, bunca mürekkep şişede de durabilirdi. Birlikteyken gene erdemli kalabilirdik. Ama bir süre ayrı olmamız gerekiyor, gerçekte böylesi de daha iyi. Ah, kesinlikle güvenebilsek geleceğe.

Korkma, üzüntülere kulak asmayacağız. Küçük aleve, onu sönmekten kalkanıyla koruyan adsız tanrıya gönülden güveniyorum. Senden öyle çok şey taşıyorum ki şu anda, gerçekte senin bütününle burada olmaman üzüyor beni.

Sör Clifford işi için üzme kendini. Ondan bir şey işitmezsen, aldırma. Sana hiçbir şey yapamaz. Bekle, en sonunda senden kurtulmak, seni başından atmak isteyecektir. İstemezse, biz ondan kurtulmanın bir yolunu buluruz. Ama isteyecektir. En sonunda iğrenç bir şey gibi kusup çıkarmak isteyecektir seni.

Yazdıkça daha yazmak istiyorum sana.

Ama benliklerimizin büyük kesimi bir arada, bir süre bekleyerek, en kısa bir zamanda buluşmak üzere birbirimize doğru yol alıyoruz. John Thomas, Leydi Jane'e, iyi geceler diler, biraz boynu bükük ama gönlü umut dolu.

[1] Bu dünyadan sonsuz bir umut geçti.

[2] Bu başka bir şey.

[3] Tanrım, övüyoruz seni.